

הקדמה

עמ"י עש"ו

כדרכיהם זה לרשעה וזה לתום ויושר דגם נער במעלליו יתנבר
אם זר ואם ישר פעלו ואמרו כוצין כוצין מקסמיה ידעיה ובפרט
עשו דאמרו (כ"ד פ' מ"ג) עד שתוא כסעו אמו וזרתיה מתווחה
לפניה תרא הוא דכתיב וזרו רשעים מרחם ואיך יתכן דרשום
י"ג שנה לא היו ניכרים במעשיהם כלל ולכן חוסיף רש"י ו"ל
ואין דרש מדרש בהם מה סיבה דגם כאשר היו ניכרים במעשיהם
בכל זאת אין דרש מדרש על הקטנים לשפוט העתיד
ממעשי קטנותו כי ילדותם ונערותם חכמת אשמתם האומנם בכל
זאת חאב והאם הרואים והיודעים כל פרסי מעשיהם ותעלוליהם
במה חמא יבינו לאחריתם והכתוב אמר ויאהב יצחק את עשו כי
ציד בפיו ולרעתו הביאור דיעקב שחיה יושב אהלים ולמד תורה
חיה יודע מה לחשוב ולדבר כאשר דרש שאל לו איזה הלכה או
איזה קושיא ואכיוו חיה מסבל נחת וענג סמנו כשעה ההיא בסוכו
ולא בו עשו שחיה איש שרת ולא חלך לחדר ללמוד כלל לא ידע
מאומה וכאשר חיה נכנס והתערב בתוך חכמים היה די כויוו
וכושה לאכיו כי חיה נגלה ממשותו ואי ידענו בתורה ולכן תית
אביו מתחננו ומבקש סמנו אשר אל יתערב בתוך דברי תורה
ויראת שמים כי מה לך לדבר מדבר אשר לא תדע ראה תרכר
מדברי ציר כי כות תנך אתה היודע וזהו ויאהב יצחק את עשו
כי ציד בפיו שמדבר מצידה אך לא ידבר מדברי תורה כי אז
יחיה נגלה לכל כי הוא בור וע"ה וא"כ לדכרנו גם יצחק היה
יודע את עשו נסותו ותריסותו ויפלא מדוע ולמה רצה לכרד
את עשו ודוקא לו ולא ליעקב וכבר תרבו כוח חזיון כל המחברים
שקדמוני.

ובספרי אב בתורה פ' תולדות חנה עם לכבי אשיחה להצדיק את
אביו יצחק כוח דתנה חנה נהנת ר' בעלמו שמים
המה האחת הנהגה המבטית המסודרת לכל דרד תמירי ואורה
כל ארצא האיש אשר ישרד ארסתו יודע ויפצור יראה פרי בעמלו
כי עובר ארסתו ישבע להם יאמר כמין וינוח כחורף וירוח עונג
מעמלו והנהגה השניה היא הנהגת נפית ושרד הסבב כי ימין
ר' דוממח לחקים סעפר דל לספור נבורים ביר חלשים ורכים
ביר מעמים ולאין אונים עצמה ירבה יצא מלאך ר' ויד בשנאיו
ויפילם לרצוצים. ואברהם אבינו שרי עפרא והוח סייפי ונילי
הוח גירי יתן בעפר חרבו כש נרף קשתו ומי שאמר לשמו
וידליק הוא יאמר לחומץ וידליק ונהג חרבו מוכן כי ישנו מצות
ומעשים מיוחדים אשר בערם יוכח האדם אשר ר' יחיה נעב
לימינו להושיעו בהנהגת הנפלאה אשר תרכא עו הסבב ועמדיה
יתסלצון ולא כל אדם זוכה לוח והכתוב אמר כי ר' צל על יד
הוא וכמו הצל הוא תמונת האדם המצלי בכה הנהגת ר' לאדם
הוא לפי מעשיו והנהגתו כי תו האדם פי שנים כסרכו נלמו
וצורתו נופו ונשמתו יש אדם אשר הנו והכשר חמא הספקדים
והמנהיגים אצלו חמא המולכים בעלמו העולם קטן שלו וצורתו
ונשמתו תכנע תחת סמשת החומר ויש אדם אשר אצלו נשמתו
המשתלת

אמר אברהם אהרן כהר"ב ו"ל ספרי זה שאלות ותשובות בית
אב תנינא והוא שנמרס. בדרם אב" אשר בסיועא רשמיא
ובישועתו ית' חנני שתה מוציא לאור שלם ואני נותן אותו כעת
לפני רבכות עיני מבקרים נאונים ומפלגים חנה כרמי שלי נמעתיו
וכתבתיו בתיותי עוד רב ואכ"ר בעיר מאנשטעסמער. ענגלאנה
אשר לבי חיה דוי בראותי הפרצה הגדולה והנוראה בשמירת שבת
אשר בצדק הוא דבר חיות גדול ועיקר כעולם היחרות וכמו
הסבר-ת רעהו שיחיה מאה ועשרים שנים בלי ראש שהוא דבר
נמנע וכל השומע יצחק. כבת הוא איש שיחיה חיי יהודי בלי
שמירת שבת הוא מן הנמנעות כי חמלל שבת (אפילו כצינעא)
הוא כאלו חלל כל המצות (מדרש ש"פ ב"ה) ומאן דנמיר שבת
כמאן דנמיר אורייתא כלה (שם במדרש ווהר יתרו).

ובשבת פ' כל כתי (ק"ט. מ"ל ריש גלותא לרב המנונא מאי
דכתיב ולקדוש ר' מכוכר (פירש"י דמכתיב ראשונה
וקראת לשבת עונג סכל ולקדוש ר' לאו אשבת קאי) מ"ל וה
יוהכ"פ שאי"בו לא אכילה ולא שתיא אמר תורה כבדו בכסות
נקייה. ואפשר להעמים כוונה דרשותיי כוח דאם אינו שומר שבת
דחוי מחלל כל התורה חנה אז כבדו לרין ומשפם ביוהכ"פ לפני
מלך המשפם. יהיה יוהכ"פ אצלו יום סד ועצבון תשר ואמלה כי
בו יתכן שיהיה נגור עליו להפדר מאשתו האהובת עליו ובניו
יתומים יהיו. וינתנו לאם אחר אשר ורה להם. או כי יסדר
מצאצאיו חקרים לו סכל יקר או כי ישלח את האם ואת חכמים
ביחר או עליו לכרז יחיה המשפם למות תוצאות אבל אם ישמור
שבת כהלכתו ויקרא לשבת עונג אז יחיה יוהכ"פ מכוכר אצלו כי
יבא ביוהכ"פ בכסות נקייה ובגדיו לא יתיו מנועלים הלילה בכתמי
הפשעים רק לכבוש תלג חיוור וזהו האוחרת כבדו בכסות נקיית
היינו שישמור שבת דמיירי כוח קרא ויבא ביוהכ"פ בכסות נקייה
כלי ניעול ושמן רופי. ושם (ק"ה).

אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי כל הסענג את השבת
נותנין לו נחלה בלי מצרים שנאמר (ישעיה נ"ה)
או תחענג על ר' והרכבתיו על כמתי ארץ והאכלתיו
נחלת יעקב אכיר בו' והמאמר משולל תכונה לחשכיל ולהבין
סדוע ולמה מנוע להסענג את השבת שבר כוח שיחיה נחלתו בלי
גבול ויתכן הביאור כוח כאשר נשים עין ולב להתכונן על נעני
הנורה והמכחיל אשר היה אצל צורי מחצבתו וראשי משפחתו
כי אצל אביו יצחק נולד תאומים יעקב ועשו ונאמר ויגרלו
הנערים ויחי עשו איש יודע ציד איש שדה יעקב איש תם ויטב
אוהלים ופירש"י כל זמן שהיו קטנים לא היו ניכרים במעשיהם
ואין דרש מדרש בהם מה סיבה כיון שנעשו בני שלש עשרה
שנה זה פירש לבתי מדרשות וזה פירש לע"ז עכ"ל. וחנה הוספת
דברי רש"י ואין אדם מדרש בהם מה סיבה על מה שכתב רש"י
מקורם ולא היו ניכרים במעשיהם הנח מכואר הוא דבא מר רש"י
ו"ל להשיענו כדכריו רבדאי גם קודם י"ג שנה היו נפרדים

וא"כ אנכי אינני נצרך להנהיג סכעית כלל ולסמך אנולו הכרמם
סיר עשו דבר שהוא מוכרח לו ולי איננו נצרך כלל וכופין על
מדת סדום זה נהנה וזה לא חסר והכא נרוע עור.
ואמר אולי ימושני אבי, ובנ"מ סכות (כ"ד) לא דגל על לשונו זה
יעקב דכתיב אולי ימושני ונ' ופירש"י שלא רצה לשטר מתחלה
כו' ונעיסים דברי הנצח"ה בשם חכם אחד דאמר דהנה כבר ידענו
דמן סיוסר כלשונו חיבי שרוצה שלא יהיה הדבר חוז וכובר
נדרו חו"ל השמר פו ואל אינו אלא ל"ת אולם אולי תונת
כלשונו חיבי שרוצה שיבא הדבר החוז ולנכון דרשו חו"ל
אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי אלי כתיב דבת היה לו לאליעזר
ורצה שישאנה משום דכתיב אולי מוכח דבאמת היה רוצה
אליעזר שיהיה בן דלא תאבה האשה ללכת וכן אולי חסאו בני
היינו שחיה רוצה שישאנה עכ"ם רק בשונג וכן באו דלא מית
רוצה יעקב שיכיר אותו אביו היה לו לכתוב פו ימושני אבי
ונאמר אולי מוכח דלא רצה לשטר באמת וחפץ היה שימשי אותו
אביו עכ"ה והיינו כי בן דוד שטר ראם יאמר אדם פעם אחת שטר
ולא יחיה נתפס כשטר יתרנל לאמר עור שטר ויהיה שטר כל ימיו
ולכן יעקב איש האמת היה חש לנפשו שלא יתרנל לאמר שטר
חיה חפץ מאד אשר תיבך כמעט הראשונה שיאמר עתה דבר
שטר יהיה נתפס בשטר כי אז יחיה ניצול שלא יאמר שטר
ואמר והייתי בעיניו כמתעתע וכמדרש כמת וכתועה חכונה דאם
יחיה נמצא לאדם חסא כיטי בחרותו לא ירעישו עליו כל בד
כמו אם יהיה נמצא לאיש זקן שחמא כי זקן מנאף חסב"ה שונא
לאשר הוא זקן ואינו לפי כבודו שיחמא כי כבר נצטנן דמו
והופר האכיונה ונצייר אלו היה נמצא כי אדם מת קם סביר
וחסא ונתפס חלא היה רעש גדול בכל העתונים כי דבר כזה
לא נשמע עור אשר מת יחמא ולכן אמר יעקב אם עשו חסא
אין בזה סהפלא כי הוא איש שרה וארמני לכן אין בזה אשמה
כ"כ אבל אנכי שחנני איש תם יושב אהלים ועוסק בתורה וכל
העולם יחזיקו אותי לצדיק אם אנכי אחיה דובר שטרים וימושני
אבי חלא אחיה בעיניו כמו שחיה מוצאין מת שטם סביר וחלא
תועה וחוסא חלא זה יהיה רעש גדול ויהיה חילול חשם כי
יאמר חלומדים הם הם חשקרנים וכידוע כדורינו אשר בהסא
גם רכב על בנר ת"ח הוא עון גדול ויכזו בולם, וככל זאת היה
חפץ יעקב שיהיה נתפס בשטר ככדי שלא יאמר שטר חלילה
ואולם אמו הכריחתו ליעקב באמרה כי זהו ע"ם חרבור כמס"כ
התרגום ורש"י שם ואמרה לו קה לי משם שני גרין עוים מוכים
ואמר כמדרש טובים לך טובים לבניך טובים לך שעל ידיהם
אתה נוטל תברכות טובים לבניך שעל ידיהם תוא מתכבד לחם
כיו"כ דכתיב כי ביום חות יכפר עליכם למחר אתכם מכל
המאורות לפני ר' תתרו ויפלא למח דאם ע"ז הוא מתכבד
לחם כיו"כ אמנם לדברנו יכא על נכון כי אמרה חנה כי אתה
צדיק ותזכה להנהיג הנסיית ואינך זקוק לכרית של הנהיג
הסכע ככל זאת הוא טוב לך להנהיג כהנהגה סכעית דכל מי
שעושין לו גם מנכין לו מוכיותיו, וטובים לבניך כי אם יתנהגו
כמבעית חנה על ידיהם מתכבד לחם כיו"כ דכתיב לפני הוי"ה
תתרו חיינו להנהיג הנסיית תחיה כוח שיכופר כיו"כ.
והנה בבוא יעקב אל אביו נאמר וינש וישק לו וידה את רית
בגדיו ויברכתו ויאמר ראה ריה בני כריח שרה אשר ברכו
ד' ויתן לך תאלהים סמל חסמים חיינו כאשר חרית את ריה
כנריו התפעל מאד כי נבנם עמו ריה נ"ע כמ"ש חו"ל ורש"י
ולכן אמר ראה דבר פלא אשר לא רמיתי ולא חשבתי מעולם
והוא כי ריה בני הוא כריח שרה אשר ברכו הוי"ה והיינו לאשר
השב כי זהו עשו לזאת התפעל כי הוא רכב פלא אשר איש חזק
הנו וראוי הוא להנהיג נסיית כמו שמורה שם הוי"ה ובכל זאת
ויתן לך תאלהים חיינו הסכע כי תחיה ע"ם הסכע גימטריא
אלהים — ובמדרש אלהותו חיינו כי כרכו אשר תחיה הסכע
בפומה אליו ומשועבדת לה וכן גם הסכע מסור למשפעתו, באופן
אשר לא יצטרך לנסים נגד הסכע ולהלחם עמו ולבטלה אכן
גם הסכע תעשה רצונו וחפצו.

ובמכילתא

המורשת בעולמו העולם הקטן שלו וכל אשר תפטר ותצוה חנה
כל רמ"ה אברו ורש"ה ניריו ומו אוון קשבת ויסלאו פקורתה
יענ ויאמר כי אנחנו עבירי ומשחריר כל אשר תצונו נעשה
ולכל אשר תשלחנו נלך ונחנה הקב"ה נקרא חי העולמים ופי'
ר"י בן נבאי ז"ל כי הקב"ה הוא נשמת העולמים כי כמו הנשמה
הוא חיות הנוף ככה הקב"ה הוא נשמת הכריאה ומחיה את
כולם ולזאת כל הכריאה כולה הכובבים והמולות והנללים ע"ד
המליצה נוכל לכתובם בשם נוף והקב"ה הוא הנשמה להם והאדם
אשר אצלו בעולמו הקטן הנוף והחומר הוא המושל והמנהיג
כן לעומתו ד' ינחית בהנהגת הנוף מהעולם הגדול הנהגת
הנללים והמולות והסכע והאדם אשר אצלו תכנע הנוף והחומר
ורק נשמתו המורשת בעולמו הקטן ככה לעומתו בעולם הגדול
יכנע למנוי הרי הסכע הכובבים ומולות וינחית בהנהגת הנסיית
ונשגב הוי"ה לכדו כיום ההוא, ואולם להכניע כחות החומר
תחת הנפש הוא רק הנינו התורה כמ"ש בראתי יצח"ר בראתי
לו תורה תכלין כי רק התורה עוז בירה לבטל תאוות ותשיפת
הט והכשר ולכן יעקב אבינו אשר היה איש תם יושב אהלים
שוקד על התורה נאמר אצלו והנה הוי"ה נצב עליו אשר ירע
כי שם אלהים מורה על הנהגת הסכע ושם הוי"ה מורה על שרור
הסכע והנהגת הנסיית וחיינו כי יעקב שחיה עוסק בתורה וכה
להנהיג זה הנהגה המושלמת.

ומעתה נגלה לפנינו מעם תרבר אשר אבינו יצחק היה ברעתו
וצונו רק לברך את עשו ולא ליעקב כי חנה הוא ראה
מראש כי בניו נולדו שלא ע"ם הסכע אשתו עקרה וגם הוא חנה
לנבט אשתו עקר כמותה כמ"ש ביבמות (ס"ד) ולזאת תבין
כי אין לבניו חלק ונחלה בהנהגת הסכעית כי המה רק מעשה
נפים ומשמרי הסכע מעולם ועד עולם יחיו לעומתם וינגדו להם
ורק אם ילכו כדרך ד' וישמרו תורה ומצוות או כאשר המה
יכנעו נופם תחת נשמתם ובעולם עולם הקטן תהיה הנשמה
המושלת אז גם בעולם הגדול יהיה הנשמה המושלת והקב"ה
שחיה תי העולמים ונשמתם יעמוד ליטינם ויחיה משגב בצר
לחם לנגנם ולהושיעם בהנהגת חשדור אבל אם ימערזו קרסוליהם
סדרד תישר ויטו קצרה ללכת אחרות עסקלות וחנוף לא יכנע
רק הוא ימשול על הנפש חלא תיבך יסיר ד' עין חשנתו
המיוחדת מהם ויהיו לאכול ויסאם רעות רכות וצרות כי אין
מול לצאצאיו ומשמרי הסכע עוינים אותם ולכן חשב כי יעקב
הוא איש תם יושב אהלים וגרים כאוריתא בתדירא חלא הוא
יזכה להנהיג הנסיית ובניו וצאצאיו כמח ילכו אחריו כמ"ש
מתחלך בתומו צדיק אשרי בניו, אחריו ר"ל שילכו אחריו כי
כבר תאב כבש לפני בניו את הדרך התולכת בית אלהים חיים
וכן בני יעקב וצאצאיו כמח יחיו אחריו מעשה אבותיהם כידיהם
ישמרו תורה ד' וישקדו על דלתי התורה וד' יעמוד ליטינם
ויזכו להנהיג הנסיית ואולם לא כן עשו הוא איש שרה אינו
עוסק בתורה יחמס וינוול ועל תרבו יחיה ואצלו הנוף הוא
המושל על נפשו ומרשעים יוצא, רשע כמח בניו כמותו יהיו
ומעשה אבות ירשו בנים ולזאת המה לא יזכו להנהיג הנסיית
ולכן רצה יצחק לברך את עשו כנורה צדיק מושל ביראת אלהים
אשר לא ינרע חלקו מכל העמים אשר על פני האדמה שיהיו
על פי הסכע וכן עשו וצאצאיו הסכע תגן עליהם.

וזה שמענו יעקב ואמר חן עשו אחי איש שער ואנכי איש
חלק אולי ימושני אבי וחייתי בעיניו כמתעתע ונ' ובמדרש
איש שער נבר שיין כמ"א ושעירים יסרו שם ואנכי איש
חלק כמ"א כי חלק ד' עמו, והיינו כי יעקב טען חן עשו אחי
איש שער נבר שיין כמ"א ושעירים יסרו שם, דעשו אינו
איש כשר וישר ולא יזכה לעולם להנהיג הנסיית וצריך ומוכרח
הוא לברכה זו שיהיה לו חלק בהנהגת הסכע לכל החלות כמו
שאר כל העמים וזלתינו אבל אנכי איש חלק כמ"א כי חלק
הוי"ה עמו חיינו שאנכי חנני איש שאוכל לזכות להנהיג נסיית
זהו כי חלק הוי"ה עמו ושם הוי"ה מורה על הנהגה נסיית כנ"ל

כי אם לא היית אמשרי לחיות רק כהנהגת הנסיית הלא אז היה זה לד הכרה ולא עונג כי כוונת הנהגת הנסיית אין לד תיום אבל עתה יחיה לד הנהגת הנסיית הנקראת בשם הוי"ה לעונג ולא הכרה כי "והאכלתיך נחלת יעקב אביר" אשר אביו חורישו והנחילו ברכת הנהגת המבע וזהו ראוי למי שמענג את השבת כי פי ר' רבד היינו זכור ושמו ברבור אחר נאמרו מה שאין הפה של האדם יכול לרכר. והקב"ה העיר לנו כזה אוזן שלא נשחית גם חנוף כמו הנפש והמקדש המבע יוכה להנהגת המבע ותחיה גם המבע בפומה אליו אליו וסרה למשמעתו וגם המבע תעשה רצונו ותמצו. וזהו נחלה בלי מצרים כי אינו זקוק ומוכרח להנהגת כל ימיו בהנהגת אחת הנסיית או במבעיות כי אז יהיה נקרא נחלתו נחלה במצרים אשר רק בהנהגת זו יתנהג ועל פיה יחיה אבל נחלת יעקב הנה אביו הנחילו נחלה בלי מצרים כי כאשר תפצר יד הנהגת אחת להשיעו יושע בהנהגת השנית. והנהגת יריעת התפסיות אחת היא וכמו דחשוסר שבת זוכה לשתי הנהגות יחד הנסיית והמבעיות כן המהלל שבת אין לו חלק ונחלה בשתי הנהגות דהמחלל שבת (אפילו בצנעא) רחוק כאלו הלל כל המצות לא יתכן שיוכה לתשועה נסיית אכן גם הנהגת המבעיות לא יחיה לו כי מראש ומסרם בוצרנו ונולדנו שלא ע"פ המבע ונחלת יעקב לא תנתן רק לשומרי שבת ועזו זה ולא אחר הוא בעובדינו אשר אנהנו נחונים למשיסה ולכוח בירי שונאינו ומנדינו ואין חונן ומרחם עלינו ולזאת אורתי שארית כתי לראות שיחיה סותר המסלול בעירי ע"פ יסודי הפוסקים ראשונים ואחרונים כלי שום קולא דק בהלכה ברורה בהלכה וסורין כן אך כאשר יצאתי מהעיר הכרותי ומרמתי ברכים אשר מהיום והלאה האיסור במקומו מפני הרכה מעסים כמסים עמדי ומאשר חירשתי אז בהלכה הנני מוציאם עתה לאור עולם וכר' בסחתי כי כל איש אשר יעייז המיכ ברברי תנה אם אך במשרים יתהלך ישבע עונג ויכיר עליהם ברכת הנהגתו כי הרכה מרבית ת"ל נעמים וערכים הם וספרי זה הוא נפלא כמינו וד' יושיענו ויחנני בחסדו וטובו יתב' אשר לא תמוש התורה מפי וספי ודעי ח"ו וגו' כהפך המצפה לרחמי שמים וחסד חנם.

נאום הק' אברהם אהרן יודעלאוויץ
רכ ואביר רמ"ק באסמאן, מאסס, באמערקית.

בעה"מ ספר שו"ת. בית אב סא"ל על אור"ח וס' תשובות
זהב" וס' ע"מ. ב"א של הנאון הגדול הצריק ר' מאיר מאריס
וצ"ל אב"ר רמ"ק קאבריו, מחבר ספרי גיר"ל על ירושלמי,
ולמעלה בקורש נין ונכר להנאון רבן של ישראל סתר-ס פאדוח
וצ"ל שאריו של הנאון סתר-של וצ"ל ושאריו של הנאון רמ"א
וצ"ל וחתנו של הנאון ר' אברהם מינץ וצ"ל בהנאון הגדול
ברודו סתר-י מינץ וצ"ל זי"ע, אמן.

ובספר יצחק ופ"ק רשכונות אמרו זכור ושמו ברבור אחר
נאמרו מה שאין הפה יכול לרכר ואין האוזן יכולה
לשמע וכבר-התיישו המכברים כי זה צריך ביאור על מה בא
התאחדות התיבות האלה ולמה הוא כי לא יספיק לנו לומר כי
הש"י למדנו כזה שנים הייבות בקידוש היינו כי התאחדות
תיבות זכור ושמו ביד מורה את שישנו בשמירה ישנו בזכירה
כ" כי ישאל השואל הרי הרכה מצוות נשים הייבות בקיוסם אף
שום מצות עשה שח"נ ואנו לומדים זה באחת מהמדות שהתורה
נדחת כזה ולא עביר עב"ה ניסא ליריעת הלזו (עיי' מהר"ל
על ר' מי מנחות) ולרעתי דהנה המב"ה יצר את האדם עמר
מן האדם וגם נפח באפיו נשמת חיים באופן כי האדם הוא
מרכבה כמלה נלמו וצורתו נפשו ונשמתו ולזאת כי כמו אשר אין
רשאי להשחית נשמתו כל עת שיחיה עלי ארמתו כן אין להשחית
נפשו וחומר נכס"ש וישוב העמר אל הארץ כמו שהיה והורה
הש"י אל אלהים אשר נחנה ונכנס' כמו שנתנה כסתרה וכן התורה
יחיה כמו שחיה בלי השחתה ואמרו נזיר שציער עצמו מן היין
נסא תומא חזק זכור ושמו ברבור אחר נאמרו כי מלת זכור
פירשו חז"ל זכרו על היין שזהו עונג חנוף ומלת שמור הוא
שישמור מעשות כל מלאכה ולא יעבור על ל"ת וא"כ שמור הוא
ענין נפשי כי בעבור ישחית נפשו ונשמתו ולכן יסא אסור כי
זכור ושמו ברבור אחר נאמרו כי כשם שצריך לאדם לחיות וזר
שלא יסמא ולא יסגף נשמתו ככה הוא מוחזר שלא ישחית נפשו.
והתבונן כזה לתבין מדוע ברכות הראשונות רוסא נאמר זכור
ובברכה השניות נאמר שמור כי לאשר ברכות הראשונות היו
ישראל ער במעלה העליונה אשר עליהם נאמר או אני אמרתי
אלהים אתם. כי כולם היו משולחים בשלחבת יח ולזאת לא
היו צריכים כל כך לאזהרת שמור שלא להשחית הנפש כאשר
מוכחים היו לאזהרת זכור שלא ישחיתו נוסם וחיו צריכים
התעוררות לכבד את השבת כמאכל וכמשתה שלא ישכחו כלל
מעניי חנוף לזאת אז נאמר העיר זכור את יום השבת לפרשו
ואמרו זכרו על היין, לא כן בזמן לוחות שניות אשר כבר נפלו
מסדרתם והבלו מעשיהם ולחוס את חנוף שלא ישחיתו לא היו
צריכים לאזהרה כי הם בעצמם יוכירו לאכול ולשתות ולא
ישכחו מלשרש על היין רק אז היה עיקר האזהרה שמור שלא
ישחיתו הנפש ולא יעבור חלילה על ל"ת אכל זכור ושמו ברבור
אחר נאמרו כי שניהם שוים בהכרה לאדם.

וזהו שאמר ר' יוחנן בשם ר' יוסי רכל המענג את השבת אוכל
ושותה מחזק את גופו הרי כזה הוא מקדש את המבע
כי עניי חנוף ותאוצ בשרים הוא מעלה אותם אל רום שחק כי
אוכל ושותה לאשר ר' צוהו א"כ כזה הוא וזכה לנחלת יעקב
שנתברר ויתן לד אלהים ובמדרש אלהותו כי יהיה לו הנהגה
מבעית וגם המבע והנהגת האלהית תחיה כפומה אליו וזהו אז
תתענג על ר' כי הנהגת הנסיית תחיה אצלך לעונג ולא הכרה

ענין א. תשנצן וחלל שנת פרהסיא דהוי כעכרם זה שנצרות קרקע, ויחורן קי' התוספות נחמתינן והשוטת נצנת ויהיכ אלפי שחתינינן נפשו שחיטתו כסירה ולא הוי שחיטת מותר, ונכסהדרין (ע"ג): קרא חיותר למעוטי שנת דלא ניתן להלילו נפשו והתוספות הקי' גם ליל קרא לזה, והא חילי יחלל גם כן שנת וילתהשנצן אחי שפיר, ויסוד גדול לשיטה זו לפתח"כ בספרי דשנת כע"ז מוסמיך פי' מקושש לפי ע"ז ויהי"ם אחר דלהכי נעוין נחילול שנת פרהסיא וזו"ם דמקושש פרהסיא הוי ואין לך צו אלא חיוביה, ומרס"ם פללחך הקי' דילמא קרא דהי' תשנן מיירי נחילול שנת, ואי' תשנן ונצנת דוקא פרהסיא ולא נצנא, וליתא דלי דהי' תשנן מיירי נחילול שנת אם כן נצמת דלא נע"י פרהסיא, ועיירה הוסיא ליתא דאכ

ענין ד' התורה הוכיח מאד ודחלל ויהיפ' הי כמו חלל
שנת' הוי חמור לכל התורה והאחרונים נתנחם וייל' דהו
פלתחל דרש' ותוספות נחתיקו והשגטו בשנת' ונסתרו דבר' ת'
מינ' סיון כיה תשי"ב לישנ' ק' התוספות בשנת' (ל"ג): וכשהיו נבחר
לך

ענין ג', שיעור פרהסיא נזה הוא כמו גמיע ונוקדשתי נחור
נני ישראל והכי נמי נאלו דלא יחללו את סע קדש דכתיב
תקחיה דקיימא לן דתקרא נדרש לפניו ולפני פניו ונספר ארמות חיים
לראיה- מתוניה וכן נכלנו סוף הית כחבו מחירך ימים שגמור למען
ירבו ימיכם ופלא למה שינו מחלן הגמור ולמה גמור לא הית
קרא דמורה וזל דרל- סל כחלן דמור מקרא נדרש לפניו ולא לפני
פניו וליכא פריה מקרא דלמען ירבו ולפוס מלי קרימא לן דפשיעה
נעלים פטור דעירא למהצי דמורה ולפוס מחלן דמור מקרא נדרש
רק לפני יל דהאי תוך נני ישראל דמור מיניה גש קלי רק לונקדשתי
דלפניו ולא על ולא יחללו שלפני פניו והתוספות סל- נניח דלן זה
כלל ולהרמזים הללו דולא תחללו קשור ואחד נהייע ונוקדשתי דאס
לא קידש את השם ענר נס נלא, הסמיג נסהמי- סימן צ' סתר
דאס לא קידש את השם בעל רר, התנות עשה ולא הלא תעשה ונמשה
הק דאס כן הויל- להגמורא נחור דקוס ונשה לא קרי חשי, דעתי
אף על גז דהוא מנחה עשה מכל מקום כיון דאסר לתבול נעמלו אס כן
קרי נזה מעשה ולהכי כתיב ונקדשתי ולא ותקדשתי וכי- נגרות
וסי- נזה יתייג פסק הריקאנטי סימן ע' דהמקדש את השם
חייב לגדך ותעמיג העיר לפוס כללל דהאי- סימן קימ דהתנות שלעולם
חייב נחס ולן עתים לפטור מהס כנון להלחין נאלהינו נקיס תנחומי
נאליס אף לא חייב לגדך עליהם וקשה הרי קידוש השם חייב נכל
זמן, כך הלא שורן רשאי להכניס עמיה דאס חס כן הרי נל
חייב נה רק כשהניע ליו לכן שפיר מנרד, והשגרי פסק דעיר שגור
עליהם נזירת הענרת דת וקתס יכולים לנרות דורלי נדול האלת נפשות
ורק אס רואיס להחמיר על עמזס שלא יעירו לא מקרי מחלד עמז:
נעמט והניא רליה מרמזת וחטי רליה דילמא רמזת לא היה יכול
לנרות מתמדינה, הרב מהרי"ל נרעסלער אמר נציור הגמורל דאל
רמזת- לרי- נ קסמא מה לא ילדי עולם האס על פי דברי הגמור-
רמזת רשאי להחמיר על עמזי רק אדס נדול והניא וליכא שלא איתו
מה אזי לאי עולם האס והשינו כלוס מעשה נא לידך, וחסר מותר

שנת זהו כחומר לכל התורה זהו דוקא נעשה מעשה נגדו כמו
מקדש (נשים) שורה כד מלך מהלך טהור וזל מלך וזה
אצל אי חוט מחמץ גם נכסות מנות עשה היו כעבדים וזל לזון כיון
דטלטלו והולאה הוא רק פרט אחד מקדושת שנת אצל זה לענין שיהא
כעבדים, אצל מיטת גם נפרט אחד שחט מחמץ הרי הוא מיטת
ניאור פטורים ניהקאל כ"ג, כהנים חמסו תורתי כ"ג, ואם איט
מתקן עירובין מלך יראת שמים דלומר דזילתא הוא לקדושת שנת גם
זה הוא כמו מיטת מניח הסל להנמיך בשם תורת האדם וכן הוא
נתום תרומות פ"ו ונתי מהרש"ם דור"ד ספי ק"ג לפי שחתמו אל
הקנייה הוא אחת נרד לקיים האמת אפילו לקולא ונמרדכי פ"י כה"ג
סיון תרפ"ו וההרש"ל נתי סיון נ"ד והט"ז נזויר"ה סיון תרנ"ה
סעק"י קוש"א מסי"ג סעי"ג ותי ותי רמ"ה ס"י סעי"ג כ"ג ונסי
נ"ד ס"י ל"ה טען מירמלתי פ"ד דשנעית סה"ג ש"י ת"י לזה ונסי"ג
פ"ו דניק ס"י ת"ה וז"ש שטת התשנ"ג, ונתי הר"ש נעק וזעק ע"ר
יעקב נ"ה שאלר לקהל פיריש לתקן עירובין והתיר דמו ודנאו כ"ה
למיתה והוא טורא ומנהיל ומלאתי לו תנר ר"ה לר"ה ס"י פ"ה וז"ש איתא
תשנ"ה הר"ש שאל הנאה כלל צ"ח ת"י הר"ש ויצא זה תלרי
נפלתא הרש"ש וז"ש הפתח הרי מחלה נמורה דמתי נתי
לענין דלוריתא וינדר איך הפרעה נגדה נזמניט ונפרט נזמנות התושב
יעיר לענין שחוק הכחור הנאה נזמנות הנרית ומנאי דנרי ר"י
שאלר האם נרד לעשות לרשעים תקנה העליונה לרשע וימות ורננים
כלאו הם מחטיו איך הרננים ואשמת העם על רשאייהם והרנן הזה
היה כהן אלא קרואי עליו כהניה חמסו תורתי וז"ש ואחל נתוכס
כי נפנימיות רננים כלאו הם כופרים נכל כנר הקדוש וכן לא לחיות
בדף פ"י ע"ב שורה ג', נותנים לחמץ הוא פה"ד וז"ל לחמץ.
ענף פ"י להתוספות נתי (ס"ט): גם לרש"ג דלמרי העליונה
לרשע וימות מכל תקום הנענין היו עושין תקנה להם,
ולהרמזים נפ"ט מהי מע"ש לרשעי דקא אכלי נגול לא ענדי רנן
תקנתא והיו לכאורה כסגרת התוספות נתי (ו"ד) דנתינה לא
תקנו רנן דקני נד"ה, קוש"א מהר"ג ר"י נאדון חסותפארט על
הקנייה סיון ר"ג דניחא ליה דרש"י סנר דקני אג דרנן מניק
(ק"י) נגול פרה רננה ע"ס הגדה דפירש"י דהרי חטעם אג י"ל
דקני ד"ה דלוי קני נמור אלו ור"ה נרורה לזה מהשטי"מ נתי
(ו"י): גם הרמז"ן, ינדר סגרת התוספות נתי הנ"ל איט ענין
לסגרת רש"ג להעטיהו כ"ר וקשה למה נאמת לא תקנו ח"ל נרשעי
להיכל מחסור כמה שטבל והר"י נדר השנה אציה נהשנת נופ
אפילו אם עות אל תלוי איך שומעין לו ומהר"ם לנזיל ונתינה
לא ידע זה, והרמזים נפ"י התשנה הסנר סגרת רש"ג דהו חסו
דעון הנזילות הוא יותר גדול ויהיה נשאר עליו ואם כן נטלטול נשנת
אם יעשה תקנה נהיחר הרי ינלל לנמרי מהיפסור נודלי דחמורי להאילו,
נמנות עשה אי איכא חיובא גם להדיט לכפות את תדירו פלגי
הנתינות והקנייה, להירקאנטי כפיה הוא דיני הקפות ונזיל איך
כופין ונתינה הקשה מתולין (ק"י): דהר"ל לומר חסדא חסדא הקסא
קא דיינת נגול ריטנ"א נקדוין סנר דנמעה ושלית הקן העשה
הוא העיקר והלאו נא לחק העשה, ונתינה נשנת (כ"ג) כנתינה
ההו פלנתא דר"ה ור"ה אי לא תסור הוא העיקר או שאל איך ינדר
הרמזים פסק כ"ג דה"י ס"ל לר"י ולדל כה"מ והו פלנתא
ד"ה ור"י נתוספות נ"ג (י"ד): נ"י דקה ומתורן היבית מע"ש ר"ה
דהם ענר על ארור מקלה אלו ואלו נגול תעשה כולי עלמא חייבים
לכפותו ולא נעי מוחמץ ורמי נר דיקולי סנר דהעיקר הוא העשה
ואמר שנקוהו.

ענף פ"י מניח דנרי הקים תרומות סיון קט"ו ומתמה דנרולמי
סוף פרק המוכר את הספינה מפירש נתינה ומתורן
קוש"א על הפ"ט מחדש דר"ה דלמר כפתוהו סנר דכיוצא אל ה"י
מנות עשה ש"ש נגדה רק נזרז ישראל ולא נחק לארץ ור"ה דנמחוס
(י"ד) דהר"ל המניח תפילין מאריך ימים לא הנאי קרא לנמץ ירבו
ימיכם, ומתורן למה דנרולמי לא הנאי קרא ד"י תלא דכתיב למען
יאריכו ימיך, השנה על המפרש ליראים השלם.

ענף פ"א שאלה מהר"ג הנזיל ר"י דוד היימסאלון מלמדון נתי
אנשי רשעי דאכלי נבילות וטריפות ומלך הכליות אם
מותר לנעץ ישראל למכור להם חלב תכשרה, והשנתי נש"ע סיון

איך חייב טעמא על השני ת"י לקי הרנן ר"ג מרעכנץ ז"ל, ולק
מהר"ג, נחולץ (ה') ותוספות שם ד"ה מעם הארץ ודוקא לומר
דפרק מדר"ש, וקשה מהר"ה (נ') דפרק מדר"ש, ש"י ת"י לזה,
השנה על סלי"א דליתחמיתיה הנמחא נהריות (י"א) יפסל נחלל
ויהיב ומנאי מלוי דנם נחלל יו"ט הרי נחלל שנתו וזה דנר
סנר ונדר להלוי המניט בשם תשנ"ה הר"ש נתינה סיון ק"ד
ונפר"ה סיון ק"ג ונתי דנ"ו ח"י סיון תל"ו ולענין ויהיב העיקר
כדנרי התנ"ש וכדמוכת מרמזים וטו"ש נתינה וכל האחרונים שם
ולת"ה חת"מ סיון ק"ה קונע תר"ה ופתח חטו נשנת הרי מותר
מן התורה.

ענף פ"י נכני נאליהן ולנענאלן אחרו דתי שאלו ואשמו מותרים
לחלל שנת נחללכה דלוריתא איך חלק את נתינה שנת
להש"ך וט"ו ניר"ד ספי רס"ו נפ"י שני כנז דלוי נכלל המול לכס
ולפי זה אסור לנצל למותר כזה ניר"ט אצל דנרי השנ"ד הוא שנה
הוא אחרו חס ואל כוללם להנאי את המותר וכן הוא נתינה ח"י
ולנריו שם הוא פלנתא דתי"כ עם נמרח דילן והילכתא כנמרח דילן
ומותר לנצל נבניו ניר"ט תם מחייבים למול נט נשנת, תם תשי"כ
השנ"ד מותר (תנפנים כחזו דמותר והוא טה"ד) ללו נר שליחות
הוא איט נכון תם מילה לא נעי שליחות כלל, ועיין תוספות
נ"סין (כ"ג) ד"ה הוא, נשאלת יעני"ן ח"י סיון קס"ד הרע"ש נרמית
ד"י אד"י נתינה (נפנים כחזו דנפנס והוא טה"ד) (כ"ו) אחר
היכן מלוי מילה מן התורה לשמה ונתינות ס"ל דנעי לשמה והח"י
ת"י וליטו תפיק ליישן מלי דקשה תפסס (ק"י) ונתינה ד"י
סנר דמדרגת נעי לשמה, קשה מלי קלמור היכן מלוי מילה מן התורה
לשמה ה"ר י"ה אחר דתל לשם תר נרמזים אם כן הוא מחיין
נפירוש לנדר אחר תרע להרש"ם ונר"ך עיין, ועד י"ס לסנר דנרי
הרננים הנ"ל דלי מותר איט נר שליחות אם כן אפילו האל לתורה
מותר לא יהא נטו נשנת ומלך הסנר הנכון כדנרי הנתינה ונש"י
עד ומסיק דאם היה ה"י הוא נמקור הנדנים נאשכול לא היה
אחר מה שאלר ודלל כהרננים הנ"ל, הפנ"ה סיון ש"ה כנז דתי
שהו מותר לחלל שנת נפירס"ה כ"ר איך מחללין עליו את השנה כשהוא
הוא מסוכן זה סתירה למש"כ ננעם מנדים תם למש"כ נפיר"ד
סיון ג' נר מן דין אפילו אם נתינה מותר לחלל שנתו הרי כחומר
לכל התורה הוא מלוריתא וכדעת הח"ם אכתי דנרי הפנ"ה הלל
ש"י רק לרש"ג דנמר פ"ג מקרא דומהו נ"י ישראל את השנה לעשות
את השנה אצל לשחולל דנמר מתי נהם איך מקום לנדר הפנ"ה כלל.

ענף פ"י נירושלמי דתענית אילו היו ישראל משמרין שנת אחת
כתיקונה מיד היה נ"ן דור נא, מיישן דליכא סתירה מזה
לתי"ג נשני שנתו היו עאלין, נשטי"מ נבילה כנז דמותר לערע ערע
ושחפי מנזלות כדי לשחור הרננים מקלול, דנת עם ענדי ד"ך
התורה ש"ס תנך לומר אחרים כי זהו מלך הנאה נעצירה והוא
סגרת הכרס מלוא ארם, נתינה (ח"י סיון ל"ז) כנז דהר"ה הרי
זה מנזת ומי אלו נוקט נזה הדיעות נמורה ה"ה או מיטת מרקה
נ"י מ"ס חיים תמה על מהרש"א ניומא (ע"י) מפלפל נזה טונא
והאיך טלטלו הס"ת כלל ומ"ש ינני אדם התנאים דלין מטלטלין
ספר תורה נשילם דהה דנרי תשנ"ה ש"י ת"י ח"י ומסיק דהעיקר
כתי"ה הנ"י מחדש דהולך רש"י רק לאסוף עשרה לפתלה, ולהנאי
ספר תורה נעי תרתי הולך ואדם תנ"י מנזר כוננת מהרש"א ניומא
והשחמ"מ מהנאון ר"י ראפאפארט פירש"י נבונה (מ"א) ד"ה מכלן,
ימייה הויב"ה ולא תש"י חש"א נ"י השנה והרד"ק פ"י דהארי"ם
נתינה והולאה והו דלל כהסמ"ג ר"ה ה"י עירובין, פלנתא דרמזים
ורש"י אי לירושלם היה א"ה ע"י, נתינה נבילה נזה פלנתא נ"ן נביל
הפוסקים ונזילי תלמודיהם תהו ש"י ר"י אפרים שונא נתינה להפנ"ה
לא עירני חסו דהרנן נתינה ונתינים היו שם ונתינה להנ"י
ויהיה ירושענרר דדוקי הוא כעבדים והיה אסור נשכירות משכירו
ולקניו ולא יתכן ש"י כל כעבד ולקניו הינך כולם נדוקים, ולא נ"י
נתינה דנרי תשנ"ה ח"י ס"י ר"ה וכן כחזו נש"ע ס"י ש"י,
ומתקין דנרי ה"ה ח"י סיון י"ט ולא ראה דנרי השטי"מ נבילה
והתשנ"ך הנ"ל.

ענף פ"י ינדר ח"ה התשנ"ך ד"י אלו נוקט הדיעות נמורה
או מיטת מרקה נ"י, וחשך דיינות הוא פלא מותר לחלל

ש-י פסק כתוספות בשנת (ד') דלן אומרים לאדם חטא כדי שחכה הנצור רק היכא דלא פשע והרשע-א נתי סוגר כרענו תס דרק היכא דתצירו עושה האיסור על ידו לא ינחל ליה לחצר ליענז האיסורא קלילא כח תחיה על גליון האלפס פי דה שנים ומניין (ל-ח) דמזכרת חסם דשרי ליחיד לעשות ענינה כדי לזכות לתצירו ואף על גב דהוא לא יכח מיד, נמנה-א ספי ש-י הנצי דנרי הנצי-א הגיל וכתב ולכן כי רשע-א דלפניו יחיד כח חלל כל הפוסקים חולקים ונמנה-א הנצי דזהו על הרשע-א והוא שגנה דהכוונה על הנצי-א הגיל, וכן הוא נפי כנה-ג נסח תש-ג ומנה-א חקלן הלוי יל ונרור דהמקור ומניין הגיל

השפחה נפנים אחרי מלת, ונעיד נרור דהוא המסופה דנישן הגיל ואפשר דשיטת הגהה אלפסי דלא תס להסתיא דנישן וכו' משום דההם השפחה היו של האדון והיו מחומו ועליו מוטל לשמור מחומו שלא יזיק לאלפים אך בתוספות בשנת (ד') ד-ה וכן, וכן ננישן (מ-א): ד-ה כופין, וכן נחידושי הרשע-א הגיל, ועד כמה ראשונים דהקשו מהא דשפחה דכפ חת רנה לעשותה נח חורין ולא תירלו משום דהשפחה היא דידה מוכח דלא ס-ל חילוק זה, וכי-כ נתי עזרת ישראל סימן ו-ה ונש-כ נתי דנרי ישכר סימן קמ"ט לנדר דנריהם ארל מוכר ובהם לפי זה (כ) יס לתקן בין להליל מהאיסור לנמרי או למעט האיסור ואפשר דהיכא דהאיסור משום דמוכסיל לתצירו אם כן היכא דממעט האיסור הא אינו מוכסיל נציר-ד סימן קנ"א שני דעות מחלפל דנרי הש"ך שם ודנרי הגנ"מ — שיטת הרמ"ם דנס למודי איכא חיוג דתוכחה ומקרא דיתקאל ל-ג וכן ונשנת (נ-ה) מוכח הכי והסמ"ג סוגר דנמיר, חנה לשתוק ולא להוכיחו ולהניחוק יוסף איכא חילוק בין יחיד לרבים הונא נמנה-א נצור-ה סימן תר"ה ולדעתו קרא דלא תוכח לן משמע יותר דמירי נחיד והסמ"ג וסמ"ק מוקי הגמרא דנמיר לאחר שקיים זו ויזת תוכחה ופלא על הרמ"א שפסח כהנעוקי יוסף נמנה-א וילקוט עמיתך עם שעתך נצורה ומלות ענרין נמיר יואל מכלל עמיתך וקשה קרא דיתקאל ונמיר דשנת, תי לזה, ינחל התוספות דקדושין (נ-ו) ד-ה אל נמכתין כח, ונמנה-א דוקא היכא דנדר זה עמלו אפשר לו להשג על ידי אחר ליכא לפי-ע ולא כשיטת אחרת יפלטל זה וסרה קי התוספות ומתוספות איכא סתירה להש"ך, ולהנ"מ נהגנת הש"ך אחי שפיר, נתי נית שמה, תי ע-פ דנרי הרשע-א נע"ג, ולדעתו נהא דקדושין כל זמן דלא פיי הלוקח להדיא דקונה לאיסורא איכא לחתלי נס להיפך ולא היו ודאי איסורא וליכא לפי-ע, הנ"מ ותי ננין ניון התלוי נהא דתוספות ורש"י דפרק קמא דשנת דשעת מעשה היו ודאי איסור ויש לזק דנרי הקשו מננה דלא שנטל מתוכה ומחורן קי מהר"ם על הרמ"א ואם כן אי נטל מתוכה הרי נשעת מעשה ליכא ודאי איסור דמי יודע אם יעשה נס הננה תי לזה דנס נאיסור דננן איכא לפי-ע ולתוספות ספי-ה דע"ז הרי לפי-ע דלדוריי"ה וכן כתוב נשע"ה ה' חמות פ"ט ועיין מהר"י אשדל ח"א סימן ד' ואכתיו יס לעיין היכא דליכא תרי דננן מניל, תי לזה ונדרה האלה היכא דתנעי נפירוש לאיסורא דקונה לנורד סעודתו פשיטא דלן לסמוך להלן דלהרשע-א אפילו אי ליכא לפי-ע מקרר מסייע ידי עוצרי ענינה דנפיוע קל אסור ולהחליט דתצלו מחיסור יותר חמור שלא יקנה מחי-י דהרי נכלה קשה מאל דדילתא לא היה קונה כעת מעכ"ם נס הרב רמ"א הלוי הורוין מקראתא נמכתנו אלי הסכים לאיסור הבאי רביה מינמות, והיכא דהלוקח קונה סתמא נצופן דליכא למחלי לתצור ודאי לאיסור נראה פשט דמותר דלפי-ע הוא רק נודאי איסור כמו שגילה הסמ"ג קמ"ה דנ"פ וכי-פ תנ"ש נסמין ט"ז ונ"ס איסור מסייע ליכא כמו שגילה מרשע-א פרק קמא דנ"מ ולרמ"ם מרגליות נתי סימן נ"ג דליסורא דמסייע הוא רק נגוש או נממות ולח נמכר וקונל דמיו ונרין עיין דנרי הח"ם ח"ו סימן כ"ט.

ענף י"ב דנרי הש"ך והנ"מ הגיל דהו האחרונים וניחור קשה תש-כ דהתוס' והרמ"א מירי נציראל דוקא דהא מפורש שם דנס נעכ"ם אסור, והחיי סימן קפ"ה חרה אשו על האו נוצנא מרננן חסם ונצור הנצרים הש"ך מירי נצונאל דמח"א דלי אפשר להפרישו לנמרי וכי-כ נמ"ה ומחילא דלענן חילול שנת נצונאלה וטלטל מוטל חז לחקק עירובין להליל נס רשעים מחילל שנת דהא סה יפורשו מחיסור הוצאה לנמרי נצור לנרי הרמ"ם הכ"ב סימן רכ"ג ודך

שיהיה נס להיראים דמותר לתצור אחר עמיתך מכל מקום לענין התע' דהוכח אפילו מחל פתחים לא נעי עמיתך ומחילא דמחויין להפרישו ונס להש"ך כן הוא ונר מן דין הנה נחילול שנת נצונאלה וטלטל פשחה המספחת ורנים מוכעים ויהשנו שמוחר ונפרט הנולדים נאנלילא ואמריקא שראו נבר אצותיהם ואחותיהם מטלטלים נפרהסיל ומודי דיהו כלאנס דמעשה אצותיהם נידיהם והרנה חסם נס דין דלדוריי"ה לא ידעי ואומר מותר שוגג הוא וכי-ג נצונאל דלינה משרשת נצורה להדיא הרנה חסם מושנים דלין נזה האסור כלל, וקשה מאל ליתן להם דין מותר לחלל שנת נפרהסיל וכמ"ש רמ"א נחוי"מ סימן ל-ד סעיף ד' ונתי משאל ננימין סימן נ"א ונכנה-ג נציר-ד סימן נ' נהגנת נ"י לוח כ"ה וכן כתב הרד"א נגננן ממון נרגשי ונתי רעק"ה סימן ל-ג, ונתי ננין ליון השניות סימן כ"ג ומלי דטען שם ח"ה מידה על ידי תפלה וקידוש דנרי תמיהים דהא לא נעין שיהיה כופר נכל התורה דלא לא כן מלי הקשו התוספות והראשונים נשוחט בשנת וכן המקוש לא חלל שנת רק נמלככה אחת ומיניה נמירן דהו כמותר לכל התורה כגיל אלל מלי דטען דרונס נעשה להם כקיתר ויש להם דין אומר מותר וכו' סגרא נכונה וכי-פ נתי מהר"ם היא סימן קכ"א ולכן פשיטא דלרין להפריש מחיסור וחונה לעשות חקקה שלא יכסלו נאיסור חילול שנת, ומננה שם כ"ג דינים העולה להלכה יעויי"ש.

סימן ב'

בשיטות הראשונים כמה מחילת לרין לרשות היחיד מדין התורה ונצור נזה נ' שיטות.

ענף א' שיטת רש"י ותוספות דנ"י מחילת הוי רשות היחיד מן התורה ורק מדרבנן אסור לטלטל שם ד"א עד שיעשה נלד הרניעית לחי או קורה והגרעק"ה נעירובין (י"ג) תמכ על התוספות שכתבו מדרבנן נע"ג נ' מחילת דהו נגד הגמרא פ"ה דשנת, תי לזה וכי-כ נפי נח"ע, והא ליחא ונצור עומק נדול דהתוספות מחילת שם נפירש"י הוא רק מטעמא קמא שהכיר הרשע-א ויהם כן אם פיי התוספות נחילא רק אם נחילא דהגמרא דשנת הוא כפי המסקנא דמאר דעירובין יקשה דנס פירש"י יתיישב נדרך זה תס התוספות שם נד"ה וכי תמל כתבו כן נתי הראשון ומוכח דהתוס' ס-ל דלפירוש עדיף דל"ג למוד דקאי הסוגיא וכן להמסקנא והרמ"א קי הגרעק"ה, תי לקושא, זו דפירכת הגמרא הוא רק מלח, ואם כן י"ל דהסתיא דפרק קמא דשנת דס-ל דלרננן נס לזרוק, ל"א הוי רשות היחיד וזה משום קורה דנקט דני יאודה וכן הוא להדיא נחידושי המחברי ונס דנרי התוספות נפרק עשין עשין אחי שפיר, נס לפתש"כ נחידושי הר"ן נסח י"מ דהא אלל לזרוק תמל מודו ליה הייט דלהרי קש"ה היחיד ולישאר נצוריקה נמית נצית ולא פירי מחיות דחריקה מרשות הרבים לשם ואם כן סרה נס כן תמיהה הגרעק"ה י"ל דהו קש"ה התוס' נס לפתש"כ מהר"ם נעירובין (ס"ז): נתוספות ד"ה מלי טעמא סרה תמיהה הגרעק"ה אך נפי תר"ש סימן שמי' שנת שם על המהר"א ז"ל.

ענף ב' שיטת הרמ"ם דנ"י מחילת לא הוי רשות היחיד מן התורה רק כחלילת מן התורה, רש"י מוחילל נפרק קמא דשנת (ז') והכרמלית לא נצרכה אלל לק"ז חשמיטתיה לשון הרמ"ם נפ"ד משנת, הפרישה נסמין שס"א תש"כ כמו החצר עמיה כח פלא דהנורד להנצי מקור מפור סימן שמי' ולחשמיטתיה הסתיא נמקומו דפריך ורננן אחר ר"א רשות הרבים כח — בשנת (ז"ט): כותל נרשות הרבים נגזה עשרה כח ונליון הש"ם להגרעק"ה ונהגנת מנפ"ה הק' ונשאר נלרין עיין, מנאל דליכא נ' פירושם נסתמא לר"ה לא קלי האציעל על כותל האחרונה הרניעית רק על כותל הא' וכן פיי רש"י ורש"א ורנני ירוסם, ואולם התוספות נסח ר"י כתבו דוקא מוקף לכרמלית קא נעניע ליה ונחידושי המחירי הוא שיטה שלטית נפי תוספות שנת סימן שמי' הקשה על השרע והרמ"ם, ולהאמור אחי שפיר, דלא ס"ל כפי ר"י כלל וחרן רש"י ז"ל סוגר כשיטת המחירי דהאציעל הוא דוקא על כותל האחרונה ולן מקום לקי הגרעק"ה והמנפ"ה הגיל, ואיכא למשי נרנא נתי לפתש"כ הדי"מ נפ"ד משנת, ואולם התוספות נעירובין מפרש' דקשן מירי

טעמא דרמי דלחור דנין הפסין הוא כשי רבקות של של של שני
העמודים נידון כרשות הרבים להרמנים ומהתוספות בעירובין (ו:)
דיה וכו' תימא מוכה כהערי' ומדני הרשני' ליכא רחיה ועיקר פסקא
הרמנים יתיד בשטיתו דפסק כרז יהודה ודלא כרזי יוחנן ונחמיה
משום דקיימיל הלך ע"י הדוקה הו' הלך ע"פ פלפול י"ל דחלי
נפתיל דשנת (ע"ו) נאורחא אחר ר"י הכי ונפתיל הדור ניה, ייעיר
נביק (י"ט): חייניה רז יהודה כר.

סימן ג'

בדין מדינות נידו שמים מניח פלגתא דהיכל והגריג נספר דורש
ללן.

ענין א. תמיה עומה על היכל ז"ל כי דערו הוא נגד הגמרת,
תמיה לישא ולין נידו, ועוד תמיה דגם למחל דפרכי
התוספות ימא דזהו משום דש להם הכוחה מוזמר עולא הכי אבלי
מחמא אלהל דלחמיתין נעמלח כר ותחמא היל עיר מדינת נגל
עד קושית, תי' למה לא הזכירו התוספות נקושייתם מכל העולם
ומירושלים יהיה ההוכחה לכל העולם ע"פ דברי הכנייה אך דברי
הכנייה אינו מוכרח ומתוך קושיות הגלון מהרש"א אלהלן ז"ל והדור
הקושית

ענין ב. מעתיק דברי הדורש ללן והרשות שהגיה וליכא לחלק
מכחמית לרשאי אינם רשות כלל דעמוד עשרה העמוד נרשות
הרבים ולא מהני ניה כיתוף לרבים לעשותו רשות הרבים אינו משום
דזהו רשות היחיד אלא משום דלא חיי לכיתוף והוא דלרמנים ורשאי
נשי דוקא טי' מלחמית תגנה מני אינו נעשה רשות הרבים גם הרחיה
שהגיה מהא דר"י ס"ל נשי נתיים נשי נדי רשות הרבים ולא מתקטל
וההרש"א ריש עושין פסין ס"ל דהכרחית מתקטל לרנן ונעשה רשות
הרבים ויצא דברי מהרש"א שם דמוכר הוא וסרה טענת הגרעקא,
ויצא דלחמית יתא למימר דפסי ניראות דהקלו זהו משום מני
ומש"כ דתיקשה מתניין לרמנים זהו משום דלרמנים הו' רשות הרבים
נמורה ורמי' מהרש"א והו' נגד גמרא מפורשת ומוכר זהו משום
דפסל שנים אינו אלא כרמית אצל פסי ניראות פתחים לרשות הרבים
מוכר דגם לרמנים ע"כ דהו' מדינה נמורה וזהו יתרון הגמרא
(כ') דורק ללן הפסין חיי פשיטא כר — ואומנם רמי' דליל לנא
שיטת הרמנים הרי הרמנים אינו משועבד לסנת התוספות ומהרש"א
זהו גם מלי דהוכיח שיטת הרמנים דני' מדינות הו' כרמית מוכ
קושית התוספות מלך ישראל ונגל, דנגל היל מוקפת מני' מדינות
הא התוספות נקדושין (ע"א) נשם רניט חס סנור דנגל מוקף רק
חשי' לרדים ורמנים י"ל דמפרש כפירי' שם ולרניט חס קשה
הסנור דעירובין וז"ל דמפרש דהגמרא קיל לרני יהודה ולא כתוספות
והו' מלי לאקראי מרני יוחנן רק דעדיפא פריד וכמא' הריטני' וז"ל
להתוספות דשתי מדינות כחין גליס מורי רנן דלא הו' חו רשות
הרבים דנתקלקל הפילוש ולשון התוספות כל ארץ ישראל תעשה
רשות היחיד, קשה להנין וי"ל דנאמת דהו' על ידי שעימד לדי
נדופן ה' ומדוקק לשון התוספות תעשה רשות היחיד ולא הו' רשות
היחיד ומיוש קושית הגלון מהרש"א אלהלן ז"ל וגם הקושית למה
התוספות פרכי מלך ישראל ונגל ולא פרכי מכל העולם תם הקושית
למה הקשו התוספות דוקא לרני יוחנן הא גם לרמנים מני' קשה

ענין ג. מלי דכח דנבילי ניה נלגול שחורו נמרח דלרנן לא
מנטי לה רנים הוא סתירה להתוספות, וכן הרני
נמורה הנה זהו קושית אס לא נדיק לשון התוספות כולי' הא וכמא'
כיתוף שס"ג סקל' וסקל' אצל הכנייה כחז לפרש דכוותה תוס'
רק אס הוא יותר מסתמים ואינו מוקף לדירה נזה אס נעשה נידע
הו' כלל הוקף כלל, ונתי' ח"ס הש"ע על זה ופסנתי להדיק דברי
הכנייה ע"פ דברי הדורש ללן וגם נספר תקי' כ"כ, וללא מדי
הוא, דר' יוחנן מוכר דלא ס"ל כלל דשא דשול מתישים אס כן
מה מעלה י' מן התורה לקרפף יותר מסתמים, ונתי' נטע שורק
האריך לישא ולישתמיש מנין רים' עיני' לשון התוספות דהו' רשות
היחיד נמור, ולהקת האחרונים דנתינו הגלונים ז"ל השלי' והגלון
החסיד ר"י ז"ל נשוע וס' ח"מ והח"ס שם כולם מתנאים כמעט
נספגין

חיידי נפלו כל המדינות ואתי שפר דרמי' כתוספות ולא כהה"מ
ובזה אמרתי להדיק הריטני' בעירובין (י"ט) נחא דלחור נין הלתיס
יותר להשתמש ונתגלה הסוד שדקו להריטני' לפרש דרמי' כהריטני'
דמא דשנת מוכר כן, וינאד פירש' בעירובין (פ"ד): נגד הסמך
לרשות הרבים נידן סולס קנוע דייק רש"י וכל רשות שרש' ד' ואינו
נעשה עשרה אלא רשות הרבים כרמית היל ועלל למה דוקא אצל
רשות הרבים.

ענין ג. שיטת הרמנים דורק ג' כתיס ולתי נרניית הו' רשות
היחיד נמורה מן התורה נשי נירורא והה"מ אחר
דמנים סתר כנידסת ר"ה ולפניו נפרש' שזכר ללחור מנאד
הסנור נלוקן אחר דורס מני' הרלי' לשיטת' תם להס"ד חיידי
נלחור משום והכשירו נלחור נגד הרניית וסרה קושית הרמ' לנמרי
נסי' לפי' הק' על פרי' ולא קשית מדי, אומנם ה' קשית לרנא
דלתי משום היכר אי נשי ד' מדינות מן התורה לא מהני לה כמו קורה
מוכר דס"ל לרנא ג' מדינות מן התורה והנרייתא כפירש' רש"י
ואס נפרש גם להמסקנא הא דש לו לתי כר דהכשירו עכשיו נלח
הרי משמע דנלח זה לא היה חייג מוכר דלתי משום מדינה וארתי
קשית הנרייתא לרנא וכן הוא נסי' דורש ללוק' תי' לזה ומנאד מלי
דמוכר ר"ה לפרש להמקשן הא דלוק לו לתי דלא הכשירו נלח אלא
נקורה ועיקר הקושית נמרח לרנא הוא מסיפא והא דפריך מחר
ע"כ ארי' קיל למחל דמסיק ולא על מחרל דרנא דמעיקר ונספר
לפיר' הק' נשנת (ו'): ה"מ לטלטל אצל לזרוק מרזו ליה ופירש' רש"י
שהורק מוכר לרשות הרבים כר מוכר דלחור דלחור ג' מדינות
דלוריייתא חייג האורק והכי נמי למחל דלחור ג' מדינות ולהרמנים
נעיק נדי מדינות דס"ל דנשי ג' מדינות שלימות ולידן סני מן התורה גם
נלתיס ולרנן נשי ג' מדינות שלימות ולין הכי נמי דלרנן חיי
האורק אצל זהו אי ליכא גם לתי נגד הר', ינאד דפסל דסתיא מוכר
כר"ה ורמנים, וסרה גם ק' הפי' אלהל לא קתני ננרייתא דשתי
מדינות ולורת הפתח הו' רשות היחיד נמור, וסרה השנת הראש'
על הרמנים פ"י משנת ה"ט ומסתפק להרמנים אי לתי משום מדינה
נמני' משום ופשיט מפרק קמא דסוכה (ז'): ולהרמנים חיידי נמשל
כמ"ס תניא סימן ח"ל, ומנאד נזה הא דפרק קמא דשנת דקאמר
ואחלי קרי ליה נמורה יתוספות כתבו דלשן נמורה אחרונה ליכא
מסתברא דלר"ה ורמנים י"ל דקרי לה נמורה נין לטלטל נכוחה נין לתידי
האורק מרשות הרבים לתוכה דליכא ד' מדינות אצל הא דיתר ע"כ
אמר ר"י אינו רשות היחיד נמורה לתידי האורק לשם אצל הו' רשות
היחיד נמקת מן התורה לתי אחר נכחז למדינה והו' ג' מדינות
והו' דין כרמית מן התורה ויתכן דפלגתא זו תלי' נשיטא דעולא
ור' אשי נפרק קמא נחא דהקשה —

ענין ד. והשעיה השלישית נמנין המדינות היא שיטת רניט יהאמן
והרע"ג וכמדותיו דהו' דברי התוספות נפרק קמא
דשנת (ו'): ד"ה יתר שכתנו דר' יהודה דלא התי' אלא י' י"ג אמה
ושליש היינו מדרנן כר והוא תמוה כמ"ס הגרעקא אך רניט
יהאמן והרע"ג כתבו נמתיחין דהכשר מני' דני' ס"ל דמן התורה
נשי' ד' מדינות שלימות ואחלי הלכה למשה מסיני ואוקמתא לרניית
אלתי וקורה וצית הלל ס"ל דמן התורה ג' מדינות שלימות נעיק וחו
לא והלכתא להוסף הרניית או נלח או נקורה להיכר מדינה ונריש
פרק האורק ס"ל להרע"ג כשיטת הרמנים ומוכר כתוספות יו"ט
ומחילה הרי אינה כמו חניך דלינהו דלוריייתא חו הילכתא תם לר"י
י"ל דס"ל שתי מדינות שלימות דלוריייתא ולינך שתי מדינות נשי' לחיים
או קורות מהלכה ואתי שפר דברי התוספות דפרק קמא דשנת פנים
מסבירות לשיטה זו ומיישז גם כן מלי דלגית הלל אחלי הילכתא
להוסף ונפרק קמא דסוכה אחרין דהילכתא לגרועי' אחא דהו'
הילכתא אחרא ולא הילכתא דהילכתא ומה גם חסי' על מרה, ומיוש
למה נפרק קמא דסוכה לא קאמר דהילכתא דמדינת הוא למנן המדינות
נרשות היחיד לענין שנת ג' או ד' נהנה רמיה' לסוכה הק' למה
לא מוקי הילכתא דמדינת על מחנה ג' דסוכה ותי', ותידורא תמוה
נשתיס ונתי' חוי' סימן קל"ג הק' מני' זה לרניט יהאמן והרע"ג
חורו מרמנים שכתב ומדני סופרים כר' ינחם אס התוספות נשנת
ס"ל כשיטה זו נעמח ד"ג אמה ושליש חש"כ הפי' הוא תמוה ינאד

מפני האריות האז וגנו זל-ל הייתי אומר דמחיה גנוה שאני ואין מחנלות נבקעת רבים גם באינה עשויה נדי אדם ואחי שפיר דברי מהרי"ק, צעיר נוהדלדל דהרים סביב לה דתמה היענין למה לא אסר זה הטלטול מפני דהיוון מחלות נדי שמים דגנוה שאני וגם דברי התוספות דעירובין שכתבו לא השיגה מחיה כולי האי ר"ל מחיה כזו סולחל דגור ומחנל דגור ודגלת ופרח דעיקר המחלות משום גור אסוק ואינם מחלות ממש בגנוה לכן מחלות נדי שמים כאלו לא השיגה מחנלות אצל צהרי"ל דרי יוחנן דמוקף המחלות בגנוה ממש אפילו אם היו מחלות נדי שמים היוון מחלות מעליה והאורק לחוכן הייב וצפי הדך דפריך לרי יוחנן מסלע שנים ההם הא מיירי וליכא נקיעת רבים ולהכי גור אסוק ומחיה גנוה דינס אזה אצל היכא דליכא נקיעת רבים יש לחלק ולדך שיהיה הנה ארץ ישראל לא היו רשות היחיד לרי"י והסוגיא קאי לרצון תם בגנל דמוקף ליה פרת ודגלת סוגיא דמרחל מוכיח טפי כשיטת רבינו חס דלא היה מוקף רק משחי רוחות ואין אלו לריכיים לחידוש ליישן קושית התוספות לפום שיטת הרמב"ם ואם כן להרמב"ם מחלות נדי שמים אזה לא מחנלות נדי אדם וכדעת הדורש לניין גנוה, ובפונה דר דינים להלכה למעשה.

סימן ד

בדין מחיצת נשרים

השאלה בגשרים העצרים על מסילת הגרול או נהר ותחת הגשרים ישו מחלות שמים אחת מקנה מה ואחת מקנה השנית לצד הרצון והגשר מונח עליהם, והלכך רוחות דמחיות גור אסוק מחנלות אם כן צכהל גנוהל לייג אום תיקון על הגשרים ומחלות הגשרים שחמטה הם גם כן מחלות למעלה או דלמלל דהגשר שמונה על המחלות דלמטה הוא תפסוק ולא למחיות צכהל גנוהל גור אסוק מחנלות ואם כיוח דלא למחיות אכתי יש לגרר אם הוא מדאורייתא או מדרבנן.

והנה הפעם נמשננות סימן שס"ג סע"כ כתב דאם יש גשרים רשעים מעשר לרץ צרת הפחת דוקא ולא צירל או מיירי היכא דהגשר מונח על גיפופי הנהר ושיפועי המדרון שם אינו עשוי נדי אדם וצכהל גנוהל י"ל דהו משום דלחו רבים ומנטלי מחנלות ולא צאלחיתו דעשו נדי אדם אף י"ל דהאסוק הוא רק משום דרשאי הכתלים מוכסים צכהל גנוהל לא למחיות תו גור אסוק מחנלות.

ענה א' האדם סימן פ"ט אסר גשר מטעם דמחלות עשו מוכסים ומהל טעמא דלא אסור אפילו מחנלות עשו

נדי אדם דכן מיירי האמרא פי כל גנות (פ"ט) וצננות חלה סימן ח"ג פלפל רק די יש לאסור מטעמא דרבים ומנטלי מחנלות ולא הוכרז לעמלא דמוכסים המחלות, וצ"ל שג"ל תמה על הגר"ג דהוכיח מהמג"א סימן ע"ג סע"כ כ"ט דאם חשט רוחא הארץ כר וכי שם מיירי צחק שגעה נדי שמים עכ"ל, ומלל לפלל אלו הארץ היא המחנלות הרי רק האיפופים האשורים מן הארץ תמה הו מחילה ואמרינן נא גור אסוק מחנלות ואם כן הא התל אגשאר מן הארץ היא קרקע עולם והו מחילה נדי שמים דאשורים מאלהים ואמרינן ניה אלו רבים ומנטלי מחנלות חכו שגה עטמה דאף על גב דהאיפוף הוא המחילה מכל מקום הא לולי פעולת אדם שהיה חותך ומופר קרקע העפר ועשה צה חרץ ועמק הרי לולי פעולת אדם לא היה כאן כלל שפה תיחוד שאלמר ציה גור אסוק אם כן זה מיקרי נדי אדם וכן מוכח בעירובין (כ"ג) בתוספות ד"ה דני תורי מלל דהניא שם מונרי הח"ל סימן ה' צפירוש כתב שם גידוד העפר נדי אדם כגון חרץ שגשין פניו לעיר כר ועוד אמרל דהר נר ומחלות דמנטרין לעשרה דמחנלות האינו העפר על השפה חכו דברי הח"ל והגר"ג ופרה תמימה השג"א לגמרי עוד תמה השג"א על הגר"ג דהא היכא דחשט צנסר כיסה רק צד אחר ואחל לא למחיות גור אסוק נצד השג"א ומנואר בתוספות ורש"י דהטעם משום דמפסק פסק ליה חכו הסגור דלחי רבים ומנטלי מחילה ונטלה הרחיה של הגר"ג, תם צה יש לדון דנלמח יקשה טענה הרי מחילה שגעה נדי אדם לכולי עמלא לא למחיות דלחי רבים ומנטלי מחנלות מוכרח דהו משום דמכל מקום פדלה חכו כוונת הגר"ג דנא לאסור גם נפחות מעשרה וכ"ה צהל כלל ע"א דין וצ"ה וצ"ה

צסננן אחר דכוונת התוספות לא השיגה מחילה כולי האי שחועיל להללח ממוקם המחילה ממוקם דמחל תשמישחיה, ולפי זה האורק מחלן לארץ לארץ ישראל דרך סולחל דגור ומחנל דגור חייב ולע"ד כוונת התוספות כולי האי שחועיל צריחוק מוקם שאינו רואה עמלו צחוך המחלות ומחילה נדי אדם ס"ל להתוספות דהו מחילה לעילם אפילו לארץ כור ויותר ולא למחילה נדי שמים וכן הוא דעת האשכול ה"ג סימן ס"ה, וי"ל דהיכא דההיקף הוא שטח גדול גם צעמד אג המחלות לא מהי, ואולם מהל דמנוי אלו אחד כלל לים צפרק קחל (ח"י) מוכח דצקרוצ הו שפת הים מחילה, וצ"ל מהרי"ק (שורש ח"י) צעיר נוהדלדל דמוקפת הרים סביב לה ואסר מהרי"ק לטלטל משום דלחו מוקף לדירה, וצ"ל יענין תמה מהל דמנוי אלו אחד כלל הני"ל דלא חכו למחי דלחו מוקף לדירה וצ"ל דהך דמנוי הו ליה תרי מחלות גמורות נדי אדם וצנידון דמהרי"ק כל ההקף היה מן ההרים אצל חמיה למה לא אסר טעמם דלחו רבים ומנטלי מחנלות נמחלות נדי שמים בתוספות, והך חילוקא דהיענין צין מחילה אחת לכל ההקף מלחתי חנר להיענין דברי מהרי"ק צ"ל אמונה שמואל סימן ח' וה"ה צכרהל דהודה לו צה, אולם טעמא דהיענין ומהר"ו אינו נראה דלחו עמל משום דמן התורה פני צחי מחלות והילכך אפילו נעשה המחילה נדי שמים צלחורה לא היה נאסר חו צעי רחיה צורה ולעילי"ה הסגור צה משום דמחלות נדי אדם שגעה מוקף לדירה הם היו צלחורה ולא גרע מפרנה יותר על עשר דקיימא לן כשמואל (כ"ד) והתמימה השניה של היענין לצנידון סרה לגמרי ד"ל דמיירי דהי רואים אח עמלם חוך המחלות, הרוקח סימן קע"ח כתב צפי ר"ע צצנת נתנה תורה לישראל ולמחיות צמחילתא דמוקף דהדבור חורו לצחוריהם י"ג מ"ל הרי יגלו מחנמות י"ל האיל ועננים מקיפים אותם כר וקשה למה הולך להציח הא דמור צסמ מכלילתא ולא תמרחל דין צצנת (פ"ה) שני תירושים נפלאים לזה דרך מהמכלילתא קשה ולא תמרחל דין, ולצנידון אין רחיה דהרוקח אינו סוגר בתוספות ד"ל דמחנה ישראל היה כל אדם רואה עמלו חוך המחלות ועוד דנצי דורש לניין כתב דהו חליא צפלתחל דר"א ור"ע צצוכס (י"א) די עני כנוד או סוכות ממש והרוקח סימן ר"ט סוגר צנידסת התרי"ב דר"ע חור דעני כנוד היו והמכלילתא שהניא הוא ר"ע ולפי זה המנה ליישן קי התרי"ב מעירובין (כ"ה) דפריך מחנמה ישראל וי"ל דהו זמנים שהיה העק נקפל ולא היו מוקפים צו ומספרי נראה דהו מוקפים רק צצעת חנייתן ולא צצעת נסיעתן ומדוקקן לשון האמרא שם דהכי קחל דע"פ ר' יסעו וצירל דנם צצעת חנייתן היה זמן שחעק היה מוקפל, ואחי שפיר.

ענה ד' חס"כ דול"ג דמה דפסוט להח"ל דערי אעלטריר דהו רשות הרבים מונרי התוספות, נהפוך הוא מדברי הרמב"ם וכל הפוסקים שלא חילקו כן עכ"ל, הא ליתל דכל הפוסקים י"ל דס"ל דחליא צרוה עמלו אפילו מחנלות נדי אדם תם הרמב"ם י"ל דס"ל הכי נמחלות נדי שמים ובתוספות, הסתירה צצננים שחל שם הדורש לניין פלל הוא דלא זכר לצנידון הה"מ, והטור וצ"י צסי שס"ד הרמב"ם נצוה הרבים גמור ס"ל דלא צעי נעילות דלחות, תם דברי הרמב"ם דפסק צחי כותלים צצוה הרבים והעם עתרים צנייהם דסני דלחות ואי"ל להיות נעילות לא זכר הדורש לניין כלל, ועוד אפי תמה הארץ קלחור אגמורל אצינא דרצנן לא חניעי לך השחל תמה הים דמחל תשמישחיה כר הא י"ל דהתם רחטו רק י"ג אמה אצל צרצט ט"ז אמה צה דגלל, נחל תשמישחיה שפיר קל מינעיל ליה, והריטנ"א כתב להדיא דמיירי דרצט התל ט"ז אמה, תמהל דמינעיל אצינא דר"י מוכח דמחילה דגור אסוק לא היא מחילה ממש דמחל דמחילה ממש לא מחנלות נבקעת רבים ויקשה גם הא דקלחור גבי צניל צית גלגול מני אליחל רצנן השחל כר, ולפי זה לכאורה מוכרח למור צשיטת הרמב"ם כתי השני צצורש לניין ומרוחחל ליישן צה קושיות מהרש"א בתוספות ד"ה חייבין, אצינא דנצי מחנל דגור דהו חרין לר"י מחילה על ידי גור אסוק מחנלות נבקעת רבים וליכא צחי רק מחילה דסולחל דגור ומפיר"י משמע דנם סולחל דגור ואין ההר גנוה כלל למעלה מקרקע אר"י אלא דקרקע חת לארץ הוא נחור שם וצריך לעלות על ההר וליכא אפילו חלל מחילה לארץ ישראל אלא מחנלות נבקעת רבים, וצ"ל ח"ל כתב דהיכי דשכיחי רבים ומנטלי מחילה נדי שמים גם נמחילה שהרים סביב לה ולולי ירחלי צפלות

דלמור לאי ואם הקק בו דע"ד כר מוכח דחלוצייתא הוא כרתית והייט מקום פטור והדרה הקושא הניל

עקב ה. וידיד הגלון גדול דורית מוה"ר ירוחם י"ל המד"ה חנינאק ח"י על פי שיטת הרמב"ן והגאונים אשר נספדו דלמור עמוד לא לחריק דרשות היחיד עולה עד לרקיע והכי מיי נצית שאלן תוכו עשרה היו כעמוד וידיד הגלון נעשה דה דריו ותלמד דרוב ראשונים תולקים על זה גם הרמב"ן נעלמו לא לחר כן להלכה (נפנים נעתק דריו נאדרך) וטוראות נפלאות כי חשב על הרשניא וזדחה לגמרי שיטת הגאונים דמניא ראיות מתחלה דלא כותביה ואלטו רבותא למודי רבן ואלטו חנניא שקלית מעלמא מונאד נחורך נדברים נרורים ונפלאים ליתא לכל דבר השע"ל בזה והרעם והרנה שג נכאן

עקב ו. השע"ל הביא ראיות לדמות שיטת הגאונים הג"ל מהא דלמורין בעירובין דמחילת היכרות כולי עמלמא לא פלגי דהייט שיש הפסק בין בית לבית ולא חסרי אהדי משום נוד חסיק וצית סתום כלמור עמוד חיי זה שגנה עמלמא דלמור ראה דציה סתום שיש לו מחילת למטה יהיה דומה לעמוד דלית ביה מחילת למטה, ואצנא דמס אלס יתחא מואים אהמו נך דכל בית סתום כלמור עמוד חיי ליכא קושא להגאונים ד"ל דלמור מפרשי נחמילת היכרות שיש הפסק מחילת ממש בין גג לגג ורק שאלן שם נוגה מחילת, הרמב"ם השמיט חמירא דרז דצית שאלן תוכו עשרה וקירורו משלמו לעשרה י"ל דהוא משום דסבור דרז הוא כשיטת הגאונים דלמור עמוד חיי עולה למעלה והלכך נכח בית ס"ל דלמור יורד למטה והרמב"ם כרית השפסקים והרשניא שכתב דכן דעת רבינו כוונתו להרשי"ט שהצא חמירא זו ואם כל בית סתום כעמוד חמירא חס כן חלוי פלתיא זו סהך פלתיא דרז ושמאל גננין נצתים נחמילת שאלן ניכרות ורז דסבור דלא לחריק נהו נוד חסיק חיל לעמור דלמור בית שאלן תוכו עשרה כר, והרמב"ם השמיט חמירא זו משום דנעיין (ע"ה): אחד רבא ג' מותב נעיין חדא דלמור שמואל לא יעמוד חסם גג זה כר נחמילת שם דשמאל לעמור ואם כן רבא סבור כשמאל ולהכי לא פסק הרמב"ם להא דצית שאלן תוכו עשרה, והו לפלפול נעלמא והלכות כג"ל, תם הראיה השניה גג הגאונים מעירובין (ל'.) כי לחות גג כר ליתא דשיטת זו יפרשו כרית ורית ולא כפרש"י, ועוד דהגאונים חייבי לענין זורק כלי ולא לענין דבר המטלטל ביד האדם וכשיטת הר"ם נר שניאור ז"ל ברשניא עירובין (לג.) והא דר' לחות גג כר חייבי שהלדס עמוד ומטלטל, וסרה בזה גם הראיה השלישית חיס ונהר דהיי"ט לענין טלטול, ונס מחלוקתם לא קשיא עירי והגמרא לא קאמר אלא חרץ ישראל אין חייבין עליה משום ראות הרצים ולא קאמר דהיו רשות היחיד והגאונים לא אמרו דלמור עמוד הו רה"ר, רק דלמור רה"י, ועיין לעיל סימן ג' עקב ז'

עקב ז. לחרי אשר הפרט הטענות על שיטת הרמב"ן והגאונים הראשונים נספדו הנה קס ח"י הגלון המד"ה ז"ל ולתקן נאופן לחרי י"ל דהן לחות דרשות היחיד יש לו נוגה ועמלמא זהו הכל היכא דצית ליה מחילת לא היכא דצריך להלכות חסיני דציתא כמו דנוד חסור כן נוד לחות לתתא וכמו דמלמא נגוד לחות דלמור עמידא ולא לגרף הכי נמי בזה י"ל דהיכא דליכא מחילת ממש נוד חסיק לחריק ולא נוד לחות ונחא דצית שאלן תוכו עשרה הא דהו רשות היחיד למעלה מוכרח דהו משום נוד חסיק מחילת ונחא אין הכרח דציתא כמו דחסיק כן נחית ואצממ"ד מ"ש כענף ד' לפרש ד' דפרש"י עירובין (ל"ג.) פשיטא כר חמירי נגור רח"ד ומנאר הא דצית שאלן תוכו עשרה וקירורו משלמו לעשרה דעל גגו מותר לטלטל נכולו זהו אפילו צויתר חצים והוא חידוש דין.

עקב ח. נדברי רבינו תם נחמילת עירובין (פ"ד.) הנה נלמ"ז ח"ג סימן פ"ט כתב דהיכ מלמא כרתית שחתיה רשות היחיד והל"י דהו דהרי מערה שמוכה רשות היחיד והגלון נשע"ל הראיה נקיות דמלח מערה זו בעירובין (מ"ד.) ודחה קושיות הל"י ואצממ"תיה דהא דמערה הוא משנה מפורשת ואין מקום לת"י השע"ל, ואצנא דמס נלא זה דברי השע"ל חס שגנה, ותם שג נהגת דברי הר"ר מקולי והרשניא, נדין הניח עירובו נעיר חרצם פסקו הר"יף ורמב"ם כרית ונשיא הביא ראיות חירושלמי וצמרה"ס כתב דקשיא על הרשניא דפסק כשמאל, יצא דליתא ונס להירושלמי

סס, ולולס לדעת' יש לסתור ראיות הר"ר דהתם הוא משום דמערבות דיוורן חמיר.

עקב ב. נחמילת שאלן ניכרות דלא לחריק לרז נוד חסיק להנל"י הוא גם חלוצייתא ולהת"א הוא רק מדרגת הה נעי עיוני טונא ונעי למפוט ספיקא דא מהא דנעי רציה שתי לחות גג ושתי לחות נעמוד לפי רציתו תם דומה זה ונראה דהל"א נפלתחלח הראשונים, הרשניא נענה"ק שער ג' סוף אות א' ונרשניא נשם הר מקולי דעד בית סתים מותר לטלטל נכולו חסיל היכא דאין נחמילת ניכרות ומקור לה מנרייתא דצית נחל נפרק קמא (ט"ו.) ורז דלמור גג הסמוך לחצירו אליה דרנא אין מטלטלן זו אלא נד"א זהו משום חלוקת רשויות ולא משום דהא פרוק לרשות הרבים ומוכרח דס"ל דהו רק פסול דרנא, ולהתוספות דס"ל לחסור הגג היכא דנפרק נמלמא לכרתית לאותה נליטה הנולדת לרשות הרבים ומתקן דלמור פרוק נמלמא נעיין מחילת היכרות ומהא דצית נחל מוכח ליכא ע"כ דס"ל דחל החלקק הו מחילת היכרות ואם כן שפיר י"ל דס"ל נחמילת שאלן ניכרות לרז הוא פסול דלוצייתא ואם נחמל כדעת הגלון רש"י סימן שמה דלמור רשות היחיד לחריק דרשות היחיד ננקיע ועולה והיכא דצריך ומוכרח למור נוד חסיק כגון נעמוד וכיוצא כי מכסא הו פסול מן התורה ולתוספות י"ל שפיר דלא הו אלא מדרגת והנל"י מנר גג החצים ומוכרח דלא דס"ל דרשות היחיד עולה עד לרקיע הוא גם כן מטעם נוד חסיק כדעת המחירי או דנשיא לבית תוכו עשרה וקירורו משלים לעשרה דהו כעמוד.

עקב ג. הא דרשות היחיד עולה עד לרקיע ומנקיע גם התקרה, לכאורה הוא דבר מוסכם כולי עמלמא ולהתוספות (פ"ט.) ד"ה נחמילת זהו דהל"ר עולה גם היכא דליכא מחילת וכן הוא נהג"מ פ"ג דעירובין ונחא דעירובין (פ"ד.) גג הסמוך לחצר לריך סולם קטע ונחמילת נשם רציתו תם ונל"י סימן קפ"ט כתב נשם רציתו תם והיכ מלמא כרתית שחתיה רשות היחיד והנל"י סימן שס"א ס"ל דחס היה תוכו עשרה גם סולם ח"ל וקא להלכה דקיימא לן דנחמילת דלא מוכרח לא לחריק נוד חסיק ומוכח דלמור רשות היחיד עולה עד לרקיע גם נלי מחילת, וצמרה"א דעירובין (ע"ה) שכתב נ"י נוד וחלוייתא דכ' מנה עליה חיד אין המחילת שחור הנוד עומת למעלה רשות היחיד שהרי מחסות הן ונעי החוליא נגוה עשרה נחמילת לרשות הרבים ע"כ והרי דלף על גג דתוכו רשות היסוד לא לחריק דהל"ר עולה ונחא שעי' הרנ"ג בזה והוסף לתמוה וטינוחיו לאו חיד וכוונתו דמדברי התוספות דעירובין ליכא הכרח דפ"י על הרשניא ורשניא דמס נחמילת שאלן נגוה יותר מנ' מרשות הרבים מותר לטלטל על גגה דהו רשות היחיד כיון שעשה מחילת לגור ונחא כי מנה עליה חיד לא ש"ך למור דהננ נטל אל הפנים ולא פלגי הוהרש"א על כלל דהיכא דהו רשות היחיד למטה לחריק ומנקיע התקרה.

עקב ד. ונצנת (ט"ו.) בית שאלן תוכו עשרה וקירורו משלמו נחמילת אין מטלטלן אלא נוד וקשה ליתא כי היכי דרשות היחיד הוא למעלה הכי נמי לתתא ואין לחוש על הפסק התקרה חיד, ונשע"ל ח"י דעירובין (ל"ד.) חייבי דהנוד הו רשות היחיד מועלמיה דרצנה חצנים ד' ונעלס חמנו דברי הרשניא נענה"ק שער ג' נצית ח' והא דנראה דרש"י מפרש הסוגיא דעירובין דחייבי נגור רח"ד י"ל דלא פלגי ורק דקשיא ליה חיד פריך פשיטא ודילמא חייבי נצרות היסוד שהיא תל דומה לעמוד ולהגאונים הראשונים נספדו והרמב"ן לא לחריק נוד דלמור רשות היחיד עולה עד לרקיע והכי מיי למטה ומסולק בזה ראיות השע"ל מהתוספות דעירובין (ע"ה.) ומדוקדק ליכא דלף על גג שכתבו התוספות תם נפשיטות יש לדחות ראיה זו דהו כחרי רואין דלא לחריק נפרק עושין פסין (י"ט.) והיכא דנצנת מונח חיד על הנוד תו הו רשות היחיד גם נחמילת חף על גג דאין שם רוח ד' וי"ל דלא פלגי על הרשניא ותי' לקושא היכי הוינ' נספיק בזה דתוכו הו כרתית חס הוא מן התורה כרתית חו מדרגת י"ל דהו רק מדרגת דחלוצייתא הו לחריק דרשות היחיד נחת לתתא וצדית חסם נודו דלא חיד לגור ולא נגור דלא ש"ך כ"כ הסוגיא דלא חיי לגור חך מדברי התוספות והרש"א בזה

הנשרים לא יועיל דאכתי הא פרוץ נחללה למקום האסור ועני נם להנחיל מהיה הניכרת ונקחוקו הדברים נסתירה היתר השני להשעל הנר-א נסיון שמה סעיף ב"ז הולק על פסק השו"ע, ולנדריו יהיה סתירה נשיטת רש"י שני תירושים לזה וינאר הירושלמי דהנילו התום בעירובין (פ"ט) ד"ה נחילות, התוספות לטעמיהו (נ"ח) ד"ה אי דלא מחלקי בין זין לנג אלל לרש"י י"ל דהירושלמי חייבי דוקא נזיר, הירוקאנטי סימן קל"ג דכתב פסק הרא"ם ז"ל כר זהו כשיטת הרמזים דהוא שיטה שליטת דלא כרש"י ודלא כתוספות ונספר מענינל נם נס' ת"ר לא הרנינו נזה, ינאר עוד שיטת התוספות ושיטת הרש"א דלא כהנש"א.

ענף י"א. השע"ל הוכיח מעירובין (י"א): דנחילה שלינה ניכרת אחריון נוד חס"ק דהנילו רחיה מהא דכיפה דלי-ג לינע ומכירה מסובית (פ"ט): דלפי ההלכה נופל לנמרי הדין של מחילה נדרסת ת"י לקושיותיו נסובית דכיפה אפילו אי ניוח כהנש"א דמחילה שלינה ניכרת פסול מן התורה דליכא שני עניני נוד חס"ק שלל יהיה הפסק ולריך רק לקרנ הדנר או סיהיה מחילה ממש ורק היכא דנעי מחילה ממש ס"ל לנר דנעי מחילה ניכרת ומליטו חילוק כזה נהילכתא דלנוד ועוד סנרת המזרחי נעמחא דלי-ג לינע נריך רחיה אס נוספנקא דלחת התום עלה ד"ל דהפלונקא הוא אי קפדי לינעי נפתחא כור, רפפלס נדנרי השע"ל וינאר דעיקר נדנרי סותמים חוריה לסיפא, נהנהה קושית נסתית דכיפה מעירובין (פ"ט): דליכא חילוק מסוכה דהוא עשה לשנת דהוא ליסור סקילה וואל רחיה מוחזה לשנת (ויש אס שני ט"ה נצורה ז' ועיון הנמרה ל"ל ועיון הנמ"י כר ונצורה ט' כרנ שנת דלריכין לינע, ל"ל לינע) ת"י דהסובית קאד לאנני דמוכת מסוכה (כ"ד) דלא מחלק נכחי.

ענף י"ב. ומש"כ נשיטת הרמזים פ"ג מעירובין ה"ל כ"ד כנר כ"כ נס' עני אלתמים הונל נניא, ולדעתו הוא פלונקא בין הנגלי להירושלמי, וינאר הירושלמי נפרק קמא דעירובין ה"ל ר' היה משוך אלל נר דנ תנא אחר רואין אותו כאלו הוא כנוס כר וסותא שלימה יירושלמי פ' כל ננות ה"ל נ' והשע"ל לא רחיה נדרי הארז הנדול סימן קט"ז שכתב נס' רנני שמואל כר, מקיים נדרי הע"א ומתוך קושיות הנ"ל.

ענף י"ג. מש"כ נשיטת הרש"א נענוה"ק ליחא, ומש"כ נניאור דנרי הנהת מרדכי תמוה, ומש"כ נניאור דנרי הרמזים נפי' החסנה אכתי לא נתייננ לתה השמיט הרמזים נס' ה"ת לניא דננ נדול הסחוד לקטן ומתורחא דהרמזים סנר נדנרי הנהס מרדכי, מש"כ השע"ל היח שלישי ע"פ דנרי מהר"ל מפרא דלע מוכרת כלל נשיטתו נם מש"כ מדנרי הכנ"י, דנני הנלוויס מודים דהיכי דכולי עלתא ידעי חסי מחילה הניכרת והכי נמי ננצרים ליכא רחיה מיד דקדש סופו להפסד ולהתנטל ולא נדנר שאלו עמח להתנטל, תם התם הכנ"י כתב אס נחא לו, ולא דהודו וכל שאלו ההיתרים של השע"ל ליחא, בסוף החשובה מונה שם בקצרה עזרים דינים להלכה, ובדף ל"ג עמוד א' שורת ח' דה מהופכות ושורה המתחלת במלת לדיורין צריכה להיות קודם השורה המתחלת במלת שאין.

סימן ד'

בשיטת רש"י דנעי ס' רחא נרשות הרנים ועוד כמה פרטים נזה.

ענף א. הגא"י הניח בשם הגר"א רחיה נפלחה להריף והרמזים ומיונחא לרש"י מהא דלחור שלח ה"ל אלוני דמתחא לר' ונפרק הרוחא (נ"ח): איך וכלוסא ננגל כר סותר רחיה זו נדנר נפלא מספ"ג דשנת נגל נרספך נרספך נגל כר, ורש"י אס לטעמו איל, נר"י נאון הנדקס נוינלח נמלא כפירש"י והוא פלא ונ"ל דרש"י חידש דפליג על רה"ג דסנר דלריך לכתת אס של עכשיו דוקא, נחוס כתובות (ז'): ד"ה מתוך, לא הזכירו התנא דס"ר נוקעין דרש"א לטעמו איל נספ"ג דשנת ינאר דנרי המאקל ננימין סימן ל"ג אלת לא הניח רחיה מתוספות כתובות הנ"ל, ומוליה ח"י, הרמזים ננצין מח"י נכרות (כ"ל נפיים) סנר דהנכרה דחוס הרנים הוא ד"ק נס"ד מיראול ונ"ל"י ואס כן נסתר הרחיה הנ"ל לנמרי חה מוכרה מדלחור עולא כללל דלין אוכלוס ננגל משמע דלעולם ועד כן הוא מופלג

י"ל דקיימא לן כשמואל וכר"א דהנר ניה ומצור דנני עירוב לא תליא נרשות היחיד רק נדיורין ונשי"ק הק' על הרש"א דנעלס ממנו הירושלמי ולא קשיא מיד, ושת רחיה נחידושי הרש"א לעירובין שזכינו לאורו נדנפס מחדש וכתב כה"ס י"ל דנס לר"א דתליא רק נדנניו לדירה ומכל מקום מודה דליכא חילוק בין שנת למניה וכדמוכת מרנינו יהונתן והרמזים, ואולם לרש"י דלינה רחיה לדירה שנפלו מחילותיה לנמרי שנת ומניה נמיין אהדי ומצור הדנר דקושיות הארז על רנניו תם זהו רק אס נפרס כפירש"י ואלנא דר"א אלל רנניו תם אפשר דפוסק כשמואל והכי נמי אלינא דר"א לפוס שיטת רנניו יהונתן והרמזים.

ענף ב. ודין הנשרים השע"ל נזה היתרו על נ' יסודות, ה"ל דלסר מקולי והרש"א מחילה שלינה ניכרת מהני נם לענין פרוץ נחללה למקום האסור וחולקין על התוספות וה"ו ספק נדננן ולקולא עכ"ל, וזהו ננד פסק השו"ע סימן שמה וספ"י שער דסתם כשיטת רש"י והרא"ם והטור ורי"ו דאפילו ליכא נהגליטה ד' טפחים לא אחרין נוד חס"ק מוכת דס"ל דלא ה"ר רשות היחיד כלל וגם י"ל דהתוספות ס"ל הכי וכמ"ס האהע"ו ותו"ש ונש"א, וייתר נכון להשוות הפוסקים, ואס כן קשה להקל כשיטת הש"ר מקולי והרש"א תם ה"ל דהחליט דילאנו מיד ליסור דלורייחא ליחא דלנאלי-הוא דלורייחא תך לזה י"ל דה"ו ס"ס ננני דלורייחא דילמא כהנר מקופי ודילמא ה"ר דננן, וי"ל דהכל שאלו דלין עושין ספק דננן לכתחלה ואס הנגר אין נרתנו ט"ז אמה או דליכא אס ס"ר נוקעין יהיה תרי דננן ונכהא נונא עושין ספ"ד לכתחלה תך י"ל לון דליכא נם ס"ס לליסורא ונר מן דין הש"ר מקולי והרש"א י"ל מודים נגנר יותר מניה סלח"ס, תם נגנר קטן הלל העיר היה תופסת יותר מניה ולכן היתר זה ליחא — ההיתר השני של השע"ל ננוי לפוס דנרי הנלוון החסיד רש"י ונ"ל נצו"ע שלו סימן שמה סעיף כ"ג דסנרת התוספות בעירובין (פ"ט): ד"ה נחילות דלס אין נגליטה ד"ט אין נננ פרוץ למקום האסור ושאר הנג אף על פי שאלו לו אלל מחילת הנית ואין אחרים נזה נוד חס"ק כיון שאלו ניכרות מכל מקום כיון שנהני שחתיו רשות היחיד ה"ר רשות היחיד ננקע התקרה ועולה עד לרקיע ואס כן ה"ר הנשרים דלמטה הם רשות היחיד נמור דנני מחילת י"ל ננני לדי רשות הרנים וננני לדיים הפתוחים מונחים תקרות ע"ג עמודים וה"ו נורת הפתח נמור תם נלל עמודים תחת התקרה על ידי התקרה נעלמה אחריון נוד אחית מחילה מש"י נדדיו וכיון דלמטה רשות היחיד ה"ר נם למעלה רשות היחיד עולה למעלה והיתר זה ליחא לפוס שיטת רש"י והרא"ם ורי"ו וטעו"ע דס"ל דרשות היחיד עולה למעלה זהו נם כן תמוס נוד חס"ק מחילתא ומחילה שאלו ניכרות לא ה"ו כלל רשות היחיד ואיכא ס"ס לליסורא דילמא כפוסקים הללו ולהתוספות שנת והנש"א נם התוספות הכי ס"ל ואפילו אס ס"ל דה"ו רשות היחיד למעלה דילמא כתוספות נס' ר"י דלא מהני זה לנני פרוץ נחללה למקום האסור והיכא דליכא ס"ס להחמיר י"ל להחמיר נם נדננן, ינאר דנרי הרמזים נפ"ד משנת דין ט' נג הסחוד לרשות הרנים נתוך יו"ד טפחים הואיל ורנים מכתפים ע"י כר וינאר דליחא דנרי השע"ל לא נשיטת הרמזים תם לא נשיטת רנניו תם ורנניו תם מודה דהוא כרמלית רק דלא כרמלית נמורה הוא ודלא כהנש"א ונהנ"א כתב נס' רנניו תם כיון שזוכי רשות היחיד לא ה"ו כרמלית משמע דלא ה"ו כרמלית כלל אלל אין נגות אס יסוד על הקיורים כיון דלפנים נארו כחונ לא דמי לשאר כרמלית וע"פ אים עדים יקום דנר, ואולי היה כתוב נהנ"א לא ה"ו כרמלית מעליא ונשמת מלת מעליא דטענת כה מני.

ענף ג. תוהיה עומה על הגר"א נסיון שמה דסנר דרש"א כר"א שדעוה ע' ורנים מכתפים ע"י אה מתענה ועד עשרה ה"ו רשות הרנים, ונענוה"ק מפרש דרש"א כרמלית כזה וע"כ כהנש"א הלח"מ נפ"ד משנת דין ט' דננ שאלו וסנרותיו דחוקות ומצור הטעם נאופן אחר, ומרן הגר"א ז"ל לא היה לפניו ס' ענוה"ק להרש"א, ולכן כתב מש"כ, השע"ל ינאר יפה דנרי המנ"א רס"י שס"א אלל יהיה פסקי השו"ע סותר אהדי דנסימן שמה וסימן שער סנר כשיטת רש"י והרא"ם דנחילות שאלו ניכרות ה"ו למעלה דין כרמלית ונסימן שמה יסנר דלס תוכו יו"ד א"ז סולם כלל וה"ו על הנג דין רשות היחיד וקף על נג דהמחילתא י"ל ניכרות והמנ"א לטעמו איל דס"ל נסוף סימן שער חס"סות י"ל

נטילת נשמה דהוא ככלל מלאכה ומ"ש משנת ועד דקרא בשעת שילוחו
וויירי ומחילת לילכא לפרש משום חיות חזריקא, וישנן הסתירה
מכריתות ליתא הוא כמ"כ ש"נ בעל תלם תוספאה ז"ל

ענף ד' לרש"י ופיעתו דנעי נרשות הרנים ס"ר עונדים מהו
הדן היכל ופיעתו דנעי היכל הפסק נמקום מקורה
זי וזה הפסק שלא לפרש האנשים משני הגדלים ומחילת לא יהיה דין
רשות הרנים, ובשנת (פ') הוציא חצי גרונות וחזר והוציא כר
והרמנים פסק כר יוסי ופסק סורק מרשות הרנים לרשות הרנים
ורשות היחיד נחלשע דרשויות מטרפות וז"ל כרש"א דנוריקא אחת
שלי ובשנת (ק"ז) כתב זאת אחת נטנריה כר ותוספות ד"ה תס
דהקריעה נגמר אנלח ליט חזיק כ"כ משום דעמד לחתוך ולפי זה
נחשתי דקיימא לקורנא וכן נאכלא, ולחעריקא יתכן דהחיתוך
והקירות נגמר יהיה נחשנ החק כקליפת שני דפי פנקס י"ל דהא חרי
לישני נמנחות כ"ז פלגי סה והרמנים תליל לטעמו דנמנחה אחת
לחוריק דרשויות מטרפות ומחדש דכתיבה דלוריה ז"ל אחר זה לא
הי כשני מעשיות וכתיבה דנן קחצר הוי מיעוטא מיעוטא ולא חזר
נמשכן, והי כמו דנית מנשיא בשנת (קמ"ד) דנטלה דעתי נילור
הנמחל כתב זאת אחת כר כתיבה היל, דהו כתיב ר"י נמוספות
פסחיה (נ"ה) ולהרמנים והרש"א דמחלקי ממעשה אחת לשתיס
ק' התוספות לא קשיא מידי דליכא חילוק מהולאה לכתיבה והתוספות
כרש"י, ולענין צירוף ס' רנא לחוריק דרשויות מפסיקות ולהרמנים
דוקא שיש חיות חטלה נתייחס השנה על תקינ בשעת הרשנים ומנאר
דגם בשעת מקורה המפסיק ליכא הפסק ומטרופ האנשים, ובשנת
זי דינים להלכת, ובדין זוהר יבאר דברי הרמ"א פסי ש"ס
הרוקק ברוח בשבת.

סימן ר

בשיבת הרשב"א בפלפיא

ענף א' הרש"א חידש דפלטא לא מהני דלתות המדינה הנגלות
נלילה והח"ץ סימן ל"ז הוה הרש"א לר' אפרים שהביא
המאור וגם בסרטיא הדין כן, והא ליתא ושיטת הרש"א כרש"י
והר"ף דהייקא חומה ונעילת דלתות הוי כחצר של גרים דלסור
נלא עירטו ופלטא לתוך סונר הרש"א דלא מהני דלתות ומדין
התורה חיייר ולר' אפרים הוא רק מדרגת המשאת ננימין והח"ץ
והענין לא ראו עוד דברי המחירי וגדולי הזרפתים וגדולי הדורות
ס"ל כן יסוד לשיטה זו משנת (נ"ה) דלחלו של משה היה רשות הרנים
להחיים היה משה עם הנחנרין יושנין נרשות הרנים משה ונרמנן
על התורה מפרש סהיה נחלל ונצוית נטיס סימן כ"ה הקשה דהו
נג סתיוח הנמחל עירונן (כ"ב) ולשיטת הרש"א הג"ל אחי שפיר
דפלטא לא מהני לה דלתות כיון דהוא מקום שמתקנין ש"ר רנים
לסחורה דהי קצוב לרנים והכי נמי נחלל משה מה שאין כן תל נרשות
הרנים ופלע אנשים ומעלות ומורדות שנאי חייירי ממענר לרנים ולא
מקום קצוב לרנים לשנת שס ומש"כ המחירי דלתות נפרט מהני זהו
ריכא דלין רשות לכל אדם אז לפתוח הדלתות דאס לא כן לא מהני
מידי וינאר להפסקים דפלגי.

ענף ב' נחמיר הכריח דהדין לא כהרש"א מעירונן (ק"א)
מעשה נשוק של פטמים כר ומחי פריך דלחורו ליה
כרמלית והא שוק לעולם רה"ר, והוה רחיה נוחת, תי ליה דפלטא
דחור זהו משום דהי מקום קצוב לרנים ולהכי חיייר מפרטיא דהי
רק מענר לרנים ולכ"י י"ל דה דוקא נשוק לכל מיני סחורות דהרשות
נחונה לכל אדם ולא נשוק פרטי דליטו רק דרך הרנים לעצור ויתכן
עוד דפלטא דהרש"א זהו כהרשות לעמוד נחלשע השוק ולא היכל
דהמסחר נעשה נתוך נטיוות והשוק הוא רק ללכת שם והי כמו
סרטיא לעצור שם תס אי ליכא זמן שערוב הסחורים מן השוק
נזה מודה הרש"א דהי כמו סרטיא.

ענף ג' הנאון ר"ד פאדנז פסק דפלטא זהו אפי אינה מוטלת
ואין רחיוותי נכוונת לדינא דמרי"ג ליכא רחיה דפסק
כהנניה אליא דניה ואנן נטויע ס"י שס"ד קיימיל כר"ף ורמנים
ירא"ש וסמ"ג וסמ"ק וסיעתם דפסקו כרז דלחור הלכה כתיב מפלפל
נשיט

ומפלפל ד"ל דהרש"א מפרש כפי הרמנים, ואחי שפיר דנתי נית
אפרים הנן דהרש"א כרש"י, אצל רחיוותי ליט מוכרת.
ענף ב' לדינא הסומך על שיטת רש"י לא מיעתניס נפי משנה
נרורה תס י"נ פוסקים כרש"י וי"נ פוסקים דלא
כרש"י ולא ראה תי נית אפרים נפנים דחשנ עד י"א כרש"י, נפי
תקינ הוסיף עוד נ' פוסקים כרש"י ואני מוסיף על הראשונים דנאר"ה
לר' אהרן הכהן מלניל נסס תשונת הגלונים כרש"י ונתי מהריל
נליקוטי מהר"ל נסס מהר"ג ונתי מהר"י ווייל נליקוטיס סימן ח"י,
והרי הוספט י"נ פוסקים כרש"י (וכעת אני מוסיף דגם העיטור
שהוא ראש הקדמונים נהי נצית שער נ' חלק אי כתב, מפרש דרשות
הרנים הוא מקום שיש נ' ס' רנא) ורנו הפוסקים העומדים ליתין
רש"י ותוספות נזה וכנר נהא עלמא כן כמ"ס התה"ד והס מלהזכיר
להוציא דנר נגד המקילים, ולשיטה זו נענין שיתאספו כל הס"ר אל
מקום אחד ולא מהני הא דרנים נעיר זו ס"ר וכדמוכת בשנת (נ"ה):
והרש"א כתב דרש"י ליט מנריך כלל שתישננ נעיר אחת דלא
קפדין כלל על הדיוורין, נחיווי הרין לשנת נסס הרא"ה דנמון
שהי ישראל נמדנר הנה שאר מדנריות סהיה להס דרך לשס הוי
רשות הרנים ורחיה לדנריו ממש"כ רש"י מלהליכס וכן מוכח מפרש
רש"י (ה"י) וסרה ק' הפי, גס רשנים י"ל דס"ל הכי, והנחמוקי
יוסף פלג, יפלט למה לא אחר אפי החילוק נין מחנה ליה נלא
נמחנה ליה ומה קושיא להרמנים.

ענף ג' אהניע כתב מקור לשיטת הרמנים מכריתות (י"ד).
דסותר ליתא (ס"ג) דסתיא דיתא סונר כלפי מודנר
לא הוי רשות הרנים נמון שאין ישראל שרון נמדנר, ונמנר דנריו
נחפס דלישחמיטתיה סתיא דפסחים (ע"ג) דליכא תיקק שוליואל
מידי אגד מן הדי, התוספות נשנת ס"ל דנעי תיקק לישראל סותר
דנרי הפלתי (סימן ס"ג) נשיטת הרמנים, ולהתוספות שפיר י"ל
כן, אגרי שער המשתלה אין מוטחים משום ננלה ולא נריכין כלל
נתיקק אגד מן הדי, לכפר דכתיב נשה"ח לרני יהודה לא קלי על
כפרת דנרים ולא כתיב כפרה נשעיר המשתלה רש"י נפי החומש פירש
קרא כר"ש, ונענין ונשפט נמחל נין לרמנים חס אנגה, הרמנים
השמיט הדין דנר מתי יהא זקוק לעמוד די לעיכותא, תס הפלגתא
זי ידיו מעכב, ולהתוספות יהיה מוכרת דהרמנים סונר כר יהודה
הרמנים השמיט שלא יעלמו ניד שנים נרת דרך הליכה דרך חורה
לפוס פי הפי, נפי מנהי"ה החליט דנשעיר המשתלה לא כתיב
כפרה, חס תימה גס מלי דחקר זי היה חותר נאכליה, תמוה
מנף הסתיא דפלגי אי מותרין נהנלה וכן מוכח להדיא מחולין (י"א).
דהנריך לטעמא דלין הגורל קצוב כר, הרמנים כתב סתמא דאס נמחל
נע"ח אז טרפה נגלרי חייס חטלה, ולא כתב נמחי תיקק ונמרה"פ
נפסחים תי, וקשה דאס כן מלי פריך נפסחים מלי תיקק תי ליה
התוספות שנת הדי (למחי לא מוקי נשנת (ס"ט) דידע לשנת נמחל
נצנע ולא ראה הירושלמי, ונלא זה לא קשיא מידי דנצנע נשיטה הוי
רק תולדה ונמחיתין דקתני מנינא הוא מלכות ומתוך נזה הקושיא
טקחא דידע לשנת נצנע והוא נישל סמחנין וטעה דהו ליט נצנע
וסרה גס קושיית אור יקרות הדין ס"ד דנר דהנור האחרון אחי
אחי לאכודי עליה והאס מלי דסונר כר"ש אחי לאכודי על מלי דסונר
כר"י, ולהאמור אחי שפיר דנחולדה אס ליט מתכוין והי מלאכה
ש"ח לטפה ליט חייס כלל דלי דמי להאס והנריך לומר דניחא ליה
וליתוס ניה השחיטה ומכוין לזה, סנרז זו תליא נפלתא דירושלמי
דפינ דנתי ה"י הי נצויע ספי ש"ך אין נציעה נאכלים ונמספות
שנת הדי מהא דנר דחייצ נשוחט משום נצנע ותי נסס נגול אחר
דנר ס"ל דיש נציעה נאכלין ואנן קיימא לן דלין עיטור הכי נמי דלין
נציעה וקצוב ליה נתי ח"ל, ולא ראו דנרי הירחים נפנים, וסרה נזה
ק' אור יקרות הג"ל ופלא על התוספות שנת ותי ליה דס"ל דכרכס
שנתינן ננשייל העיקר ננשייל המרחל, ואני חקרתי ואחרו לי דנתינן
אוחי לטעמו וריחו יפה וצדקו דנרי השנהליק שהחיר נכרכס, ואולם
לכתי ליט נוח דגס נשיטה ליט העיקר ננשייל הנציעה ומכל מקום
קצב לרנ והכי נמי נזה נילור להירושלמי פ"ב דשנת הג"ל, פלא נחליו
נכדול העתיק דשיטה תולדות אגידה וסיים וליט יודע כר ולא הרנים
דז"ל חבורה, מקיים דנרי הפלתי נפירושא דסתיא מנאר דנחישת
השעיר ליכא חיונא דחריקה מתרי טעמי מתוך למה לא מוקי משום

נשיטת רש"י ומוכית דרש"י כרמזים ומוצא זהאינעם דלרדך לנעול דפירש"י לתת ידיו וגם הא דפירש"י נצולו דנהרעל ראשי מונקות מפולשין לרה"ר ולא רה"ר כמו אצולו דמחזק חכם א"י הקי דרי"ג אחר פניוה לעפריהו ומוכית דס"ל דמוגף לא היו כנעול ונצמזים (כ"ה). פשיטא מוגף כנעול דמי וזה סתירה נרמזים, ולק"מ דגם לר"ג מוגף כנעול היכא דלא נצי כעת מעשה אחרת.

ענף ז'ה. ונצמז (י"י ע"ה) דרש"י ד"ה נצמזקפת נית כ"ה אצל חקרת ד' לא נטלה ירידת סתומתה נענילת דלה כ"ה, וכחצתי נס"ד נגליון הנמרח שלי, דלע"ד זהו משום דרש"י לנעמו נפ"ק דעירונין דס"ל דללה לא היו כחצית אצל לשיטת ר"י דללה היו מחצית מעליא אי"כ גם נחקרת ד' נשעה שהפחה נעול היו כלחוק דנטלה ירידת סתומתה נענילת דלה והא דמוקי בשקירה נצתי קורות זהו משום דנצמז קמ"ל שא"פ שהדלת נצמזע אחרת נצוד כל זמן שהפחה פתוח כמ"ס הר"ה ומהא אמינא להוכיח דהר"ה סובר כר"י דללה כחצית נטלה נטלה מפרש"י.

ענף ד' ומש"כ הגאון ר"ד פארדו נצמז הג"ה דנצ"ו נזה תמוהים מחל דהג"ה הללו הונע נצמזות חיים ונכללו ומוצא דמש"כ לפניו נבג"ה או שהאורף מכלן נגד שר"י העיר הוא ט"ס ונ"ל דהיינו שהאורף מכלן נגד כ"ה ודנ"י הג"ה מוננים נצמז דתנא דס"ר נוקעין לרש"י אינו חמיר מהא דנצי נרה"ר שיהיה רחנ"ו ט"ו אמה והיכא דהנצ"ו הוא לאורכו של רה"ר כמו דלא נצי או רחנ"ו ט"ו אמה הי"כ לא נצי או שיהיה נצמזי ס"ר נוקעין אצל לא היכא דהנצ"ו מפולש לרחנ"ו דרה"ר, והנצ"ו הגאון דר"פ נהג"ה להדי"ת ומש"כ צד"ן הפלג"ה נצמז אחר מהר"ש נאוו"י ז"ל ונחידושי הר"ן נצמז הר"ה"ה ונפורש דגם נפלט"ה נעיקן שיהיה מפולש חסו דעת הג"י נצמז ס"י שיהיה דנ"י הר"ר רפאל מילדולה נשיטת הרש"ה דללתות לפלט"ה לכ"כ מה"י כ"ה להדי"ת נחידושי המחירי וי"ל דהיכא דהיכא ריעות"ה נצמז הפלט"ה דליתא מפולש גם נצמז נה דלתות לא היו ח"י רה"ר, והר"ה"ה פלג נצמז עם נגדו"י הנרפטים והרש"ה ומה שהקשה הר"פ ליתני מונקות וכ"ס פלט"ה לק"מ דפלט"ה י"ל דהי"ה חק לעיר וכו"ו עטלוח של עזה (ונחידושי הגר"ה שנדפסו כעת נצמזות החדשים צוילג"ה דליתא שכתב דפלט"ה מנפנים לעיר לפני השער ולכתי"ה לא דמי לנצמזות שהם נצמז העיר נצמז) ונחל דמפולשין דקחני נצי מונקות ומה"י הר"ה"ה, נצי נצי נצי כ"ו האר"ן נצמזי הג"ה וכתב כדנ"י נצמזות הרש"ה נפלט"ה הנצ"ה כחמור לא עלה נצמז ולא ראה דנ"י המחירי ומש"כ דנשעה שהדלתות נעולות מודה הרש"ה לכתי"ה לא נצמז הא דשוק של פטמים וכן מלאחי להדי"ת נחידושי המחירי נצמז, ומסקנת הדברים לדינא בקצרה שלשה חסות.

סימן ז

ברין כרמלית ומקום פטור.

ענף א' נפ"ק דנצ"ה (ז') נצמז ד"ה נצמז, דפירש"י א"י אפסר להעמידה כ"ה ונצמז שר"י צ"ח ס"י ז' דהא דנ"י התוס' מחירי טעמי, והעלה דשיטת רש"י דכרמלית ומקום פטור ליכא נצמז וליכא לה"י דנצ"ה דל"כ אמה הוצרך הגמ' נעירונין (ל"ג:) דמירי כשרצים מכתמים עליו וכדעולא הא נצ"ה הוא נצל לגבי קרקע רה"ר והא ליכא למימר כתי"ה השני נצמז ס"ס דמירי דהיה נצמז עשרה נצמזת וקופה א"י דלעולא אינה נעילה כלל דגם נצמז ליכא כרמלית ומחילא דה"ה נצמז פטור ור"ה נצמז חס"ה דנצ"ה (נ"י) דחמור א"י פשיטא ל"י יד"ה כ"ה מהו שחשבה ככרמלית כ"ה ותיפוק ליה דידו הוא נצמז, (הנצ"ה ס"ס נצמז לא ראה דנ"י הרש"ה ורס"מ"ה דנצ"ה ר"ה הוא נצמז נצמזת רש"י) ועוד ר"ה נצמז מחירונין (פ"ד:) הכא נצמזת חשבה עשר כ"ה ופירש"י דנצ"ה ר"ה ד' עסקין דנצ"ה המ"י לא היו רשותא ומקום פטור הוא כ"ה הרי דליכא מקום פטור נצמז, ומחל דנען השע"ג דלי"ה כחוס' נצמז רש"י דהא רש"י כהר"ה"ה, נעלם מחנ"ה דמהרש"ה (ז') נצמז ד"ה וטח נצמז הניא קופה ז', והניא נצמז לייש והעיר לנו אהן דנצ"ה קופה ז' או א"ן דליתא חיללה לדנ"י התוס' ד"ה לייש ולע"ד לק"מ להנצ"ה

סימן ח

ויכוח בדברים הקדומים.

ענף א' מכתב מהנצ"ה יד"ה מחדש דהך פטור א"י נצי נעמוד רוחא ד' תליא נצמז דידו היו כ"ה ע"ש חסו נצמז דמש"כ הג"ה יד"ה ונצמז (ד') אכתי לא ידע זה ונצי המנע"ה פירש"י אלנ"ה דכ"ה ומתוך ד' התוס' חס נצמז מהא דהוצרך (דף מ'). לפרש כלישנא קמח' דרש"י דגם הגמ' כנ"ר ידע להא דידו של חס' חסונה כ"ה על ד' מש"כ דנצי המנע"ה פירש"י אלנ"ה דכ"ה פלג כ"ה דתל"ה נצמז דידו כ"ה א"ס כ"ה חס' פלג נצמז (וה"ס נהנהה פותח מש"כ הר"ה הג"ל נצמזתו השני) וגם לפרש הסג"ה השני צ"ח נצי רוחא ד' אפ"י א"י לא ידע להא דידו כנע"ד, ת"י חס' על ד' התוס' (ד') ד"ה נצמז על פירש"י דמש"כ רש"י (ח') זהו נצי מנצמזים נצמז דחיתא לכיתוף נצי דחק ומחשבת הרצים חס"ה לה וק"ס

ענה ה' ונדון מחקס פטור נכרמלית הגוי ורחמא נטו אחרי דעת הרבן נאם האחרים ואין לנו מי שמועד נשיטת האחרים רק הגמיי נאם ר"א, נשנת (ל"ט:): נהא דלחר רב מיאז צבי ר' יוחנן וצפי ר"ח אס מוכרת ולא כהרבן נאם האחרים והרשנא ר"דו הגיאל פ"ת, והרשנא סוגר כהאחרים, נאם נ"ח השג על דברי הר"ח פ"י אגיה ואלי מוסף מחבתי (ע"ז), ואחאז ר"י לטעמיה כ"י מוכח ולא כהר"ח ולפ"ת"כ צעק ב' דליכא חילוק בין ח"פ העמוד חכל נדדו נאחיר הכרמלית איכ נאם ר"ח ז"ל י"ל דסוגר מחקס פטור העמוד נכרמלית בטל הוא אלל הכרמלית ופשיטות הדבר נראה יאחר דר"ח כר"א וכו"נ מרשנא ר"דו תאם נחאדרי פסק כר"א ונדודא דאפסר להקל זה הדיןע דחדס דליכא רק חסרון דסר אין טועקן נכרות כה לא שיד' לומר על העמוד חלאל חסרון ח"י ח"י ולקח אגמיה נאם ר"א נגדו ומ"י י' להקל כוותיה, סוגר דברי הר"י יחד נחאד דהקפס על חילוקי ואח' דח"י הוא ע"פ דברי הרבן הפירוש נדברי הרבן הוא נאזקן אחר תאם ח"י השני ליחא ולדינא בקצרה מונה ששה דינים.

סימן ט'

מיומא דפוסקא נידון עיר גדולה כמו מאנשעסמער
וכיוצא, אם יש בת רה"ר מן התורה.

ענה **א'** יצא דתנא דמפולא דגרה-ר הוא לעיכונא גס דפרסיתא
ופלטילא רבא דלחור דנחרי ערוס דתרחו כמפולא דרו
דמרננא וכל הי שסס דראשונים דתורסין דהו (נדיטור התחמל
והעולה דתהי ס' ס' עי טה-ר מלת דאכלוסיתיה זל-ל דאכלוסיתיה —
בצורה דניה מלת היהודים זל-ל היהודים).

ענה ב' נספ' תקיף החליט והרחתות שעושים נהם עלוה
העלעקטרי והקוטור פעמים רבות ניום אין חספר
ונעת. שהם ענרים בהרחותות הם חננלים את הדורק מלענור שם
ולחכא סכנה להענור אין להם דין רהי"ר נחלוע הדורק ונדי הרחותות
חמסור לכל אין רהים ט"ו אתה זה ליתא חכמה אנפי חיל נחלוע
הדורק ע"כ יהיה חכמיתא הם חיל מפקסין דקייחול לן כרנא דחמר
והוא ע"כ חיות טחולת צנייהם והתקף האילא ליה שפתייה וכנר
הננתו עליו נספ' ה' ועוד נספ' הזורק חמר דעגלות היו החמיתין
רשות הרנים ואף על גב דלא ניהא תשמישיתיה וייל דרק אם השיכת
לרנים זהו חמר קנין השגתה שדין לו יותר ולא אם השיכו הוא חמר
שקדם שם, והשני לריד להיות נזהר שלא יחוק ועוד חש"כ התקף
דמהלודים לא היו רשות הרנים חמסו דלינן, רש י"ו אתה זה ליתא
דזה האדום וחמורים נדוק העיר ולחרבו רח' כרטייל דהוא רשות
הרנים אם כן נכחיל נועלל חמר ההוא היו רשות הרנים נמור כחש"כ
נשוער סימן שתייה, וליתא לנרי התקף.

ענה ג' הדולג כחג דהרמנים לא הזכיר הנזל חפולש חה
פולא דחפורס רמנים שס נפול חצנת דנעי חפולש
נפרטיט ולא מחגי הא דהו דרך לרנים ומשיכ נחדינה חוקק חומה
לדחומיה נעולות וזה היכל לזיכא שס די מחיות ומסחת לה דחלל
השער איך רחוק חמה מתחיות של הגדון כמיש נבועי של הנאון
הזריק ריז זיל הרצניא ענטהיק ועושיע הגרני זיל כתנו דשיער
רהר רחונ טיז על טיז וליכ אס זיכא שטח זה ישר בתוך הרהות
הרי שאר הרהות העוקה היו מטי חפולש להריד ולס ניוחא כרשי
דנעי סיר נוקיעס איכ היכל לזריקן לחטונ כל האנשים אשר נכל
לורך הרהות כולם כחחד דלו יהיה סיר איכ חוקס העוקס היו הפסק
ובחוקס שהוא ישר וזוה נזד לא יחולא הסיר נלי לידוק מכל הרהות
ומחילא לזיכא רהר לרשי (ועיינ לעיל סי ה) דהאנשים הנטענים
נעולות העלקרי לוו נכת הקיטור והרכובים על סוסים ונטיסנעלס
אינס חנדרפס לחטון הסיר) ונחדינה ענלאלנד דהים חומחה והמדינה
יושנת על אי נבזה חקרקע היו ובסי ג' כחצנו דלהרמנים דברי
הדולג נכונים ויז לזרק סיטה יז להקל דלא עשו דלחות וסגי נבזה-פ
ואיכא סיס לנני דאורווייחא דילמח כרשי ישיטו ואפלו דהנהפוקים
דילמח קיימל כריא וסגי נבזיפס חן חומרה ולכן גס לנעל נפס איך
להחמיר וכיש נחדינה ענלאלנד.

ומקום ולחדל תשמיש ע"י הדחק שמה תשמיש גם בצונה יותר מנר
היו דה"ר ונכ"ה נצי דוקא רות ד' דכין דתשמיש הרנים הוא רק
ע"י הדחק לא מהני מחשבתם בזה לשליל לה מקום והסתיל קח' לרנ
יוסף ואיל' לטעמו ויחייב גם בזה דהיתה קופתו מונחת ברה"ר
ויחייב ג"כ בזה דתנן היה קורא ברח"ג חר' תשביע לעשרה
וכו בכותל תשופע, ונתפס ואיירי דרנ' מכתפין וקא' לישא
דחשביה לעשרה וליכ' ביורי מנר אך זהו משום דהתם רות
ד' בנחל, ומכלל עד פירש"י דפי החנניה מניח פ"י ר"ח חסל'אין
ומסותרו ומתורבת שיער רש"י כחש"י גם ה'הקדס, ומש"כ דכין דרך
לכתב עליו אין לחלק די ונתק רה"ר מכל זה לא, ליל' דהא
להרצ"ד מוכרח למור דנכלה דעתן וה"ל י"ל לרש"י.

ענף ב' ירושלמי פ' האורק ה"ה איכא חילוק הג"ל ותע
הטובע נפ"ה שח"ו כ"ח ותעורר לטלטל מקרקעס יותר
מנ"ס שלח הורק לזירע לנפקה העגרת לפ"ו ודלא כירושלמי והכ"ח
הג"ל רח"ה ונעלם חתנו הירושלמי הג"ל (שס קנ"ד 90 ע"ה שורה ד'
דפוך הג"ל ח"ה וכל דפוך המוצא) וצ"ח מקום פסור כנרתית
מז"ט ג"ל ה"ל חילוקא נפ"ה שח"ה צנור כנרתית ונ"ה ארמית
להדק דנר הג"ח שס ופירכת הג"ח מוכרח דק"ל רק לא"י
וכפ"ר"י ודלא כהתוס' שח"ה וגם ח"ה ודלת"ס והר"ש סוגר כ"ח,
הנה רנ"ט ירוסם סוגר מפורש כר"י יק"ה מרנ"ט ירוסם על הטור
דשניהם ח"ה ח"ה נשיטת הר"ש ומוכרח כח"ה נשרע על הגמ"ח
ר"י ח"ה פ"ה שח"ה ס"ה וס"ל לחנ"ס טור ולתעלה כנרתית
איכא מקום פסור ח"ה נטל להכנרתית כלל

ענין ג' חניף תי' הרמנים (ס"י) שהשיב לכתמי טוילי ביד
 צור שנכרתות וינצל דברי התנע והישועה לא
 הרגיש בדברי התנע וסרה קושיות הכית נפי תט, ונלדחות חיים
 לר' אהרן הכהן מלוגיל הי' שנת סעף רמיה וכן נכלט ס"ל כטסח
 השנה ברמנים ולפי רד"ק הי' כרתות חור ג"כ שעת התוס'
 וסרה קושיות הנלי' דלכא חילוק הי' חלן לטור וכתיב יתדושי
 הרגנא נשנ (ק.)).

ענין ד' ולמעשה חקרתי ונאמנליא יאט יאורים חפרים נדי
אדם שקורין קאנאלס העשרם אלל הפקטערעם
להתיל עליהם סמורה והמים אים נחלים רק נתחלל מנהר אל עיי
ליגורות מחקר המים ולפעמים מחוצרים הם נקאה איה לנהר וליאנס
רחמים הדנה רק כדי רותא ספינה ומעט יותר והספינה מתנהגת
עיי סום שהולך על שפת הנהר (נפנים כמות על גג והוא חשד דגל
על גג והיטו אלל הנהר ומחסר הייז) ונער קטן טוהט ט והנה חרק
עמוק עשרה ורשת ד' היו רהי' איכ גוף התפירה והיאור היו מחייה
ותוד' אל העיר, ומחלפל נזה טונא ולהתום וארחת וכלט דסל
להלכה כנוסחא ישנה ברחמים. לדין דליה לן דרהי' היו זה טור
בכרמליה דהיו בכרמליה וליכא למחיה אחנס צנור ורחמי' סר שמה
סעי' חיי פסקו כראשד ונכסחא האתורה ברחמים ודאס איה רהי'
ד' לעולם היו רהי' ואפי' בכרמליה וכיכ המחירי' פיק דשנת ומחיות
האחרים שנעשו אחיכ והמה מוקפים לדירה מהני גס למחיות הנהר
שהיו מוקפין לדירה והא' להספיטות עצרות צנהר דלחו רנים
ומצטלי מחייתה' ללו חיי' הוא מכמה אפי' ח' לך השעיג' על המחיית'
ססי' שסי' מחיית', וקואיט צאיון צלי פירוקא יצא הסנרות צעמח
דפירות מצטלל מחייתה' ומים לל מצטלי מחייתה' ונח' מתרים צנ-
היסנים סר ציו סוצר דזהו משום דתיימי חיי' והוא דנר דאס ונפסי'
היכא דנצד אחד דנוק ליאור דלא יכלו המים איכ היו כפירות ומצטלי
מחייתה' ולרצבים ורית צותים עידונין (ויצ') וכיה' נח' הרצבים
הייז ססי' שני' דאפי' מחייתה' לנהר אחר' דחיי' אל מצטלל מחייתה'
עיר ומחייתה' קאנאלצין עשרים מהל לנהר ואפי' שדחיתא עשרה
טפחים משפת חיי' ומחילה חיי' עניין שתיצל מחייתה' להעיר זהו
משום נוד אסיק וייל דלנואי ענידיא ולא לצריא ויתכן שזהה המחיה
השנית מחייה' מעלייתה' להעיר העיר דהי' לנאי לנא הנהר וגם להעיר
העומדת לפנים ההנהר ואפי' דהיאור היו כרמליה' חיי' אל מקרי
נזה פרוק למקום האסור אל ד' דווס' היאור אל ג' העיר היו מחייה'
לנואי להיאור ומחייתה' אל היו העיר חו' פרהיה למקום האסור לה
כיון דחיתא מחייה' להנהר

ענף ד' גנות ופרדסים הנמצאים בעיר גדולה דלן שם זרעים פשוטים העשויים לאכילה רק פרחי חמד ודשאים העשויים לריח טוב וליהנות מיופים, נתי' מהרי"א הלוי פסק דמתי לחילנות, ורבייתו לאו חייב ונתי' דתי' וזמתי' אוסר דמתי' לשאר זרעים ונתי' דתי' עליהם וטענתו חיה טענה ומהקדושה המפורסמת דנדרושים היה גינת וורדן ורי"א חלמל דלחיותיה נעלות כח' ומתי' מהני מחילות ואל זרעים מנטלים ומוכה דלריח הוי כלינות וי"ל דהיה גדר להנייה דנכח"ג אין מנטלת עוד להיקף העיר כח"ש במו"ק וזמתי' ותי' דתי' נתי' עשין פסין (כ"ו) דרנה ב"א מערז לה לכולה מחלח ערסייתא ערסייתא משום פירא דני תורי ונחום' שם וי"ל דהתם היה הפירא מפסקת לגמרי לכל רוחה העיר מן הקצה אל הקצה ולא היה אפשר ללכת מחציתו זה למצוי זה רק דרך הפירא דהוי קרפף יותר מנתי' וזש' אסור לטלטל דהוי כרמלית הילכך הוי הפסק, נתי' גינת מחיר הקי' על הפרי תבואה שהחיר לטלטל בגינה יותר מנתי' דהוי היקף הגינה חיה דלירה תי' לזה דשם היה הפירא בעומק ולא הועיל מחילת העיר, מחל"כ היכא דהגינה והקרפף עומד בשטח שיה' עם העיר, מהר"ם נסמךק' שם הא' דזרעים מנטלים מחילה הוא גם נחזר ואש' כיחל דעיר ערפא עוד מחל' א"כ בעיר לא אחר' כלל דזרעים מנטלי מחילתא, וכ"ד מהר"ם אבנה ותי' ח"ל הונא בעקרי הד"ט (תלמי' סי' ט"ו אות ל"א) וכן פסק בשלחן שלמה הונא בתמ"ר וכן הסכים נתי' זרע חת ח"י סי' ח"א ונתי' ט"ע להר"ב חיד"א ותי' פסק הפ"ח ויש לחמוה על הח"י והנ"י דהעליתו עין מנתי' הר"טנ"א (כ"ג): ש"כ"ב נסמ' מורו הר"א ז"ל והוא שיטת הרמב"ם וכ"ג דעת מהר"ק נאורש' ח"י נירושלמי פ"א ה"א תנאי התקורה מרח' ח' כח' מוכח דגם בעיר ומנתי' אחר' דיותר מנתי' אסור שני תי' לזה ולחלבה מונח שם שבעה דינים.

סימן י'

בדין צורת הפתח מן הצד

פ"ק דעירובין (י"א) נתי' ששאלה מן האד לא עשה ולא כלום ויש צוה פירושם שונים.

ענף א' הרי"ף הביא פי' רה"ג ז"ל ששאלה מנחם של כותל כח' והר"א והר"טנ"א בתורה ונלחמ' טעם מהא' דקאחר גמ' אלא על גנן, ולכן נתי' מן האד נוטה יותר כפי' רה"ג ונתי' רחיות לפי' זה ומנחם שיטת רה"ג ע"פ פרי"ת, שזכ"ר לאורו וסנה קהילות הר"א והר"טנ"א הג"ל, ובתשנ"ג לא הגין דברי הרי"ף ורה"ג כמו שכתבנו ולפי"ו נסחרו הרחיות שהנחתי לרה"ג.

ענף ב' מנחם הסוגיא לפי' שיטת רש"י ורוב השו"ס' לפי' דעת האחרונים דלפני' על הטי' ססי' שסי' דנתי' דוקא שיהא הקנה מונח על גביה' מחל' א"כ זהו דחיד' רב חסדא דמן האד לא מהני ולפי' אש' הקנה שומד' ח"ו נוטל למעלה ונכח"ג פלגי ר"י וי"ל לא קשה מהבחינה לר"י וספ"ר פריך הגמ' רק מהא' דר"ח ולא מהבחינה, מחדש ד"ש לפרש לישאל דעל גביה' הייט דלרבי' לנע וסרו כל הקושיות, מניח נירור' דברים נפירושא נהא' דלית לה שיקפי בעירובין י"א ובתנחות ל"ג המוקי' פי' דלא כרש"י ומפסל בשיתו' אש' להא' מתי' לא נתי' תקרה כלל ומניח דברי הר"א ונתי' מוחה פסק' לחומרה בעירובין דהוי דרגנ' חית' לן למיפק דנחיה שיהיה נפיתח שית' סני' והוי נתי' וקשה והרי בשיקפי למד ולית לה אסוקפה העלונה הרי הוא נתי' מן האד והכ"ח כתב דגם הרי"ף והרמב"ם מודה לפירש"י ומתי' רח"ה להע"ז דאש' ח"ו הקנים נוטלים למעלה ליכא חשש' א"ל האחר' וי"ל דעל גביה' הייט דנתי' לנע וא"י שיהיה להיראש' מוכח כה"ט.

ענף ג' ניסוד דברי הכ"ח הג"ל דגם להמפרשים מן האד כרה"ג מודים דליח' דמן האד כפירש"י משום דלישאל דעל גביה' הכי משמע י' לפקק טונא ד"ל דעל גביה' הייט למעלה בליד' פסול אש' ח"ו כנגד הקנים אכל נתי' שפיר דתי' והוכחה ליה מהרמב"ם דסובר דנתי' מנתי' אפי' אש' ח"ו נגזה עשרה וע"כ דהוי כשהי'ר מן האד דהא' פסק דהקנים והלחים נתי' להיות עשרה והרמב"ם לטעמו דסובר נפירוש' דמן האד כפי' רה"ג ותי' סובר

כרש"י ואולי לטעמו דלן ריכין לנע וינח' דליכא למיחר מחוה' לרש"י רק דפליג על הג"א דנין הקנים ח"ו מן האד, ואולם י"ל דהרמב"ם מיידי' היכא דנחלס' ונתקנן עפר הרבה תחת נתי' ונפחת החלל שם מעשרה עשרים ואולם גם בתורה ח"ו סובר כרה"ג הג"ל ותי' כרה"ג והרי"ף והרמב"ם ורש"י הנחל ז"ל לא ס"ל כולל חידושא דרש"י נמן האד, האידנא נאנליל נהרנה נתי' עושים נפתחים הרבה המזחות נגזו מן המסקוף ועושים שם חלון קטן על הפתח למעלה ויש לדון מדוע ולמה נפסל האידנא נתי' ששאלה הקנה העליון בין הקנים או מן האד נאנליל הקנים והלא הרבה פתחים כן הוא וחלי' זהו משום דנתי' ששאל' לעירוב' ח"ו צריך למעלה לחלון ולחנם כדלי' הוא רה"ג והרי"ף והרמב"ם ורש"י ז"ל לפוס' שיטת התורה ותי' נתי' לנתי' עליהם להקל לכל הפחות דנין הטי' היכא דלן הקנים נוטלים למעלה כשר ולכל הפחות היכא דלן ביד הישראל לחקן נאנליל אחר ומה גם דהיראש' ס"ל כה"ט.

ענף ד' נירושלמי פ"ק דעירובין הי"ט אין תימר מלמעלן כ"ש מן האד והוי נגד גמ' דלן דמן האד נרע ולפוס' פי' רה"ג וסיעתו גמ' דלן כיחל אכל לפירש"י קשה וי"ל כה"ט גם נאנליל כתב ורש"י'ם למעלה מחנו מוכח דס"ל דנתי' כשר וגם רחיות הטי' מרש"י נכונה תי' לנענת הח"ח ונתי' נתי' והנה"א הביט דהר"טנ"א ח"ו סובר כה"ט ותי' מוכרח ד"ל דסובר כה"ט ומנחמי' כן להנחלן רכ"ט ולפי"ו כ"ש דברי היכא דחקק' בתוך הקנה מעט והגיה שם הסגל וקנה העליון כמנח' האומנים דעושים נתי' כרה"ג ודלא כח"ס' שנת וכ"ה נתי' מתי' נתי' עירובין ונתי' מהרש"ם ח"א סי' קס"ג ולחלבה מונח שם ג' דינים.

סימן י"א

בדין אם הקנה העליון של צוה"פ מתעקם ונוטה ויוצא ואינו בין הקנים או שמתעקם למעלה או למטה

ד"ן זה נסתפקו היראש' בעיר ווארשא ונתי' משכנ"י כתב לפסול נזה ונתי' שעי' חולק עליו והגיה רחיות להכשיר ורחיותיו אינם נכונים.

ענף א' הר"א ח"א שהגיה השעי' בעירובין (י"ד) דפריך פשיטא ומנתי' קמ"ל כדרי' כח' וקשה מ"פ פשיטא הא' טונא קמ"ל דלא כיחל פסול כמו נתי' דרש' ס"ל דקורה הוא כח' לעשות פתחא כח"ש הר"טנ"א ותי' דס"ל (ח'): קורה משום הכיר' ולע"ז גוף הסוגיא ח"כא פלגתא דין הר"א ח"א ח"א דמלן קח' הגמ' ח' אליה' דר"י ח"א ליה רחלן ח' אליה' דרגנ' ולפי"ו להס"ד דהוי ס"ל דמנתי' ח' יהאיה שפיר פריך הגמ' פשיטא דר"י ח"א רחלן פשיטא דגם נתי' כשר ורחלן ח"ג דרגנ' דלית לאו רחלן ח"ל דפסול גם נתי' דגם אש' נפרש דק' הגמ' פשיטא קח' גם לרגנ' הרי ליכא רח"ה רק לעקוס חוק ג"ט אכל ביותר ודלי' פסול.

ענף ב' והן נסחר מחמתו גם הר"א ח"א שהגיה מנתי' דפריך בע"ק דעירובין פתח שומד' דלית ליה תקרה דלא כפי' ה"ס' נמנחות (ל"ג): והר"א ח"א מוחה מוכח דרש"י ס"ל למעלה לא ח"כפת לן נזה והא' ליחל דמלנד דהשוה עקוס מן האד לעקוס למעלה ואסור דמן האד נרע רש"י פי' דלית ליה שקט מוחות נאנליל אגנייהם כח' משמע דאש' ח"ה נעשה כן מחדש לא הוי פתח שומד' כלל ותי' דברי הטי' סי' שס"ג שעי' י"ט, וסנה טענת ה"ס' שנת ונזה ח"ש נתי' דעירובין (ט"ו) נאנליל גדר היוולדות מן האד מונדלית זו מתי' כח' ופריך ח' הכי פשיטא וקשה ליחל דקמ"ל אפי' דלתי' לא מהני למד כח' ונתי' ח"ש דהתם מיידי' כשנחלן מחלחל ח"ו ח"ש פתח שומד' שומד' ומקולקלן ולא נעשה מחדש ולפ"ר הוא גם נעשה מחדש וה"ס' נמנחות והר"א ח"א מוחה יפרשו כפירש"י, ולענין עירוב' י' להקל וספ"ר פסק הטי', ואולם פסק הטור ותי' ג' מוחה נ"ע וא"י שיהיה ח"ו גם להשעי' ליכא הוכחה דהא' עיקוס למעלה כשר, אכל עיקוס למטה אש' נתי' דשדקן הקשות נתי' העיקוס יהיה כל המסקוף נאנליל הקנים דפסול להג"א נסמ' ח"ו וי"ל דה"ט נתי' ורש"י נמנחות דפירשו גם הא' דלית ליה תקרה נכס"ג משום דמיידי' שנעשה מחדש ח"כ חלון מוכח דהוי עיקוס למעלה

ק' הכ"ח נדון הכיפה ומחדש דלון אלה יכול לעשות מהעיקום תרתי
מזוחות תם משקוף קושיא נדמנ"ס למה נחר הרמנ"ס משום חסרון
משקוף יותר מנמנחות הא היו מני למיחר מפני שאין כלן מזוחות
נבנה י"ט ת"י לזה ומקיים דברי הנבנה י"ט וי"ט אף אם לא כיוונה לזה
ת"י לק' השע"ג נילור לדברי הלבוש, המשכני הנ"ל רחיה לפסול
קנה עקום מריטנ"ל נמנחה והשע"ג הש"י דמדין מזוחה להחמיר
נעירונן אין רחיה לפסול שיטת המקריה דמכסיד נפתחי שימלי נצרת
הפחת והוסף דדברי המקריה מוזקדן ומוכרדן דקנה מזה ומזה וקנה
ע"ג אין לק' פתחי שימלי יותר מזה כ"ר, והא ליתא וליחא
ע"ג ז', עיקר דהא מילחא אף קנה עקום פוסל תליא נפלתהא
דרש"י והרמנ"ס נפירוש' דסוגיא דכיפה דלרש"י דמכסיד
נמנחות כ"כ דכ"ר נמשקוף ולרמנ"ס דפוסל נמנחות אפסר דפוסל
נקנה עקום למעלה, ולא קשיא מידי מלי דהש"י השע"ג משנית רש"י
דמספק הא ר"ק לרמנ"ס ומפסל נזה ומסיק דלון להקל נקנה
עקום וי"ל דגם לרש"י לא כל העקומים כ"ר, ומנחה ששה דינים
להלכה.

סימן י"ב

שאלה כותלי הסבוי וחבתים אי סהני במקום קנים בצורת הפתח.

חד"ס הנ"ל דמנחם הקדמונים היה להכסיד וכחז דחזי מנחם טענה
וכן דעת כל האחרונים ז"ל ומצינוה דרדוטי הקדושים
ז"ל לחינה ללמד זכות על מנחם של הקדמונים ז"ל דלא היה מנחם
נעטות כלל ולא נכשלו ח"ו בליפור טלטול שנת ומנחם נחמד ע"י
שיטת חזקה מהתלמוד הגמלי והירושלמי והפוסקים הראשונים ז"ל.

ע"ג א', נמנחות (ל"ד) הא פיתחא דאקראת חיינ נמנחה והרש"א
מפרש דלא כפרש"י ויותר מסתברא כפרש"י ואם עשה
פתח נק"י מאי להנפשות ונרטינ"ל מחלק בין בית למזי (נפנים)
נדפס בין מזי למזי והוא טה"ד וז"ל בין בית למזי ורבינו חננאל
ז"ל סובר דלז"י ס"ל פתחא נק"י לא עניד חננ"ל והרש"א פסק
כחנ"ל וסובר דלא ה"י פתח כלל ונתגלה טעם יקר להחמיר הרמנ"ס
הא דלחמיר (נפנים נדפס, הטעם יקר, והוא טה"ד וז"ל טעם) ואם
רש"י מודה לדינא דהרש"א נפתחא דאקראת י"ל דפליג ומשום דקשיא
מחא דאכסורא פטורה מן המנחה ורחיה מעננה דר"פ חקלע לזי
מר שמואל דפרש"י העונות דהוה כפי רה"ג ואפס נהא נצרת הפתח
שעלמה מן הגז והרש"א פ"י העונות דלא כרש"י ואילו לטעמו (נצורה)
ט"ז סבור טה"ד, וז"ל סבור) תם נהא נצרת הפתח שעלמה
מן הגז חזי מפרש כפי רה"ג והאלפס וקשה לרש"י מ"ס מפתחא
דאקראת וז"ל דמקטע ניכר ט"י בליטת החוד מרש"א בכותל דהו
נמקום מזוחה וכן הוא נמוספתא פרק קמא דעירונן ונצורשמי שם
ה"י ה' הטור כתב כהרש"א נשי הדינים ודנרי ר"י נד"ך נילור דעשה
הרכנה בין הפירוש סובר דנרי נה"ק נשיט רש"י ומנחם נאופן
חסר והעולה הוא דלרש"א וטור ורבינו ירוחם נקדן ז"י נמקצוע אם
עשה פתח אפילו נמנחות ומשקוף פטור ממנחה ולא קיימא לן
כהתוספתא וירושלמי הג"ל (ואו נמוספתא וירושלמי קמ"ל דלח
העמוד ה"י לחד) ונאנגליא ואחריהא חזי שגש"ס פתח נקדן ז"י
ר"ש למשם שלא לנדר על קביעת מזוחה זו, עוד נמצא דלרש"א וטור
כותלי הנ"ל נמנחים למזוחה בין היכא דנשי המנחות ש"ס ש"ס
מכותלי הנ"ל בין היכא דליכא פ"י אחד, מנחם הקדמונים נעירונ
דחשבו כותלי הנ"ל לקנים י"ס להם על מה שימכו וכן הוא שיטת
הרש"א והטור ורבינו ירוחם וכן הוא לכאורה לרש"י נ"י מזוחה והכי
נמי נ"י עירונ.

ע"ג ב', וקושיית הרמ"א ומנ"ל דאם כן למה הגריכו קורה רחבה
טפח לא קשיא מידי דלכל הפוסקים אם הנ"ל הקורה
נמוך כותלי המזי כגון שנען יחידות תחונים נכותלי המזי ועניהם
הנ"ל הקורה או נכותלי המזי מתענים ומלל המזי מתקדן, מהני
נקורה ונ"י נצרת הפתח נענין שיהיה דוקא על נ"י הקנים שמהלדים
כמ"ס נבנ"ל נ"ס א"י וטעמא דהרמ"א ומנ"ל דחייבו נזה י"ל דלא
ס"ל כדנרי הנ"ל ואר"י הג"ל אלא דנכחא נאונא כ"ר נ"י נצרת
הפתח

למעלה הא י"ל נפסד ואצרה דעיקר סגרה ליפסול נעיקום זהו משום
דלא נעדיק פתחא כה"ג ותננין העקומות כאלו טעל מחנן ונהכי
כל העקומות שזין ואפ"י נפתח מ"י טפחים לא מאי נצד וז"כ
אפ"י אם ניוח כהוכחת השע"ג אכתי צוחר מ"י טפחים אין רחיה
דכ"ר וגם הרחיה השלישית שהנ"ל השע"ג מדנרי האפ"ן נעל מקריה
דהכסיד נצוה"פ נקנים שמהלדים אפ"ן נכנס ואפ"ן יולא וק"י לקנה
עליון דגם נפתחי שמוח כ"ר וגם זו אינה רחיה להכסיד כל עיקום
אפילו מ"י טפחים ולמעלה.

ע"ג ג', סובר דנרי המקריה מה שהתיר נעירונ ג"ס אין נכנס
ואפ"ן יולא נקנים שמהלדים ואפ"ן הכוונה נריטנ"ל
הכננתו של המקריה ומיינ"ס ק' המקריה למה נצוה"פ דעירונן חזי
חיינ נמנחה והשגות רבות שם על המקריה.

ע"ג ד', ומש"כ המקריה נעירונ היכא דפ"י הכותל שזה וז"ל
דמדין משום נצוה"פ דאפ"י לעמוד מהכותל כ"ר כ"ר
הוכחה זו ממה דהתם הא ליכא עמוד הנולד משא"כ נכותל שזה
רק מזה הסגרה י"ל דכותל שזה עדיף מפתחי שמוח ורש"י נמנחות
רבותא קמ"ל ונעירונן משמע דדוקא כה"ג פסול אפ"ן נכותל שזה
ידון משום נצוה"פ והריטנ"ל נעירונן מודה הוא דאפ"ן נכנס ואפ"ן
יולא לא ה"י נצוה"פ דאפ"י נכותל שזה פוסל וסרה הרחיה הרצויה
של השע"ג דגם המתיר צויר"ד דסובר דכותל שזה פטור אי"כ כ"כ
היכא דאפ"ן נכנס ואפ"ן יולא ומלי דהקשה על הש"ע דפסק כדתי
הלשונות דרש"י נהא דלון לו תקרה לק"מ דללישנא נתחא דרש"י
דלון לו תקרה אין הנ"ל מקורה מפרש לית ליה שקפי אפוקיה עליונה
והדבר פשוט דאם אין לו תקרה פטור כ"כ אם אין לו מזוחות דכתיבי
נאורייתא נהד"ל.

ע"ג ה', ומש"כ השע"ג דהרש"א כה"רן דלון נצוה"פ תשלים שיעור
דופן נסוכה ליחא דהרש"א כתב להדיא נפיק דסוכה
דהשגת הוא מדננ"ן היכא דעשה נצוה"פ ולהר"ן אכתי הוא דאורייתא
דלון נצוה"פ תשלים שיעור דופן נסוכה וכתיב הנ"ל נצ"ל נ"ס
דלכתי מוכח מהוכחת הר"ן דלון נצוה"פ תשלים שיעור דופן סוכה
מדננ"ן חננ"ל הוכחת הר"ן אינה מוכרחת ולהתוס' נמנחות והרש"א
נ"י מזוחה הנרייתא דפסות הלל שרינה נהם פתחים ומלונות כ"ר
מיירי נסוכה דנענין שיהא נ"י עמוד מזוחה ע"ה"פ ונפיק דסוכה (ז').
קמ"י ויחירה שנת על סוכה כ"ר דנפסוקה לא נ"י עמוד מזוחה ע"ה"פ
ו"ל חזי דדחקו לרש"י לפרש דהא דמכסיד נסוכה פרוק מזוחה
זהו דוקא עם הצירוף דש"י כתלים הפירות ונ"י כתלים כהלכתן
מזוח מזוחה על הפרק, וזהו מיירי הנרייתא דפיק דעירונן, נילור
דירושלמי דפיק דסוכה ומ"י כן שתיס כהלכתן כ"ר נילור למש"כ
ה"י הונא נ"י דמפרש"י והרש"א נר"ל דנפסוקה כשיהא אפ"י אין
נצוה"פ הכסר סוכה כ"ר וסרה טענת הר"ן מלי קולא דדוקא שלישיית
דש"י דש"י דננ"ן ג"י לא נענין אלא טפח נמקום אחד משא"כ נצוה"ן
ש"י דפסות ג"ס נצוה"פ חזי מחיר עד דליכא דופן של ד' טפחים וזה
ה"י מלי דקשה לפסול סגרה נצרייתא דהנרייתא מיירי נסוכה
נדנ"ל וטעם ת"י לזה, ג"ס מלי דהוכיח דנפסות סוכה לא מנרפינן
שיעור ז' ע"י הטורפות דלכ"כ למה נד"ך פ"ס ד' נילור הא יכול לעשות
פ"ס ג"ט פתוח מ"י סמוך לדופן כ"ר והלחית דלק"מ כמ"ס התנ"י
רש"י ת"ל דהא דמהני קנה קנה נפתח מ"י זהו נ"י דפסות אפ"ן
כשעשה ג"י דפסות נ"י שנים שלימות דעירונן ג"י נטפח נצוה"פ ויחיינ
שיטת ר"י, וליחא מלי דהגליד השע"ג נעמחא דלא הנ"ל הרש"א
והטור הא דפיתח שמוח.

ע"ג ו', והמשכני הנ"ל לפסול קנה עקום מהא דכיפה נעירונן
(י"א): דענינא שהוא עקום חזי נחשד למשקוף ומוכיח
מה דליו נד"ך לינע נצתי ש"ע דהא דכל ש"ס נחלל ד' אפילו מחליל
מן הארץ הווינן מזוחות מעליא ואחמירי נחשד למשקוף נעת שאין נחללה
ד' וז"ל חזי כ"ר למשקוף וכן מוצא נרש"י שנת (ט'). ונעל כדחך
מוכרחים לנדר את המשקוף העליון שיהא יסרה ורחנה ד' אף על פ"י
אלינה טענה נרגליה דליו נד"ך לינע והר"ל משנת לוח רש"י דהתם
נענין שיהא עזי רוחם ההלל נפנים נחשבו ד' טפחים ואפ"ן זה ענין
לדון משקוף כלל דגם נמנחה ומשקוף דקים כהוט כל שחוקים לסגול
דלח של ק"י נצרת הפתח להחמיר נמנחה ויפסל עוד נזה נילור
להלבוש סימן רפ"ז, נילור לדברי הנצ"ר הנולד והט"ז שכתבו לתרן

900

ענף ה. ולמעשה חקרתי דעידות הגדולות באנגליה ובאמריקה הנה באמצע הרחוב כמעט אין הולכים בלילה רגלי מלך סכנה דחוקה מהעונדים ונוסעים בעגלות האוטובוסים וכו' וכו' נדדתי הרחוב שנקרא בשם (פום-באסה) חמשה גם אם ימנעו לזרז הפתח האי כסתום לגמרי ונשיע סימן שסג סעיף ליד דלת לזרז שלל לשוק פתח רחב כו' ונחידושי הגרעקיה כחן דליתו חונן קעמח כו' ונספר תפארת שמואל על הרד"ש הגיה לרצה לא זעל ונצרת הפתח לעולם לא יתנבל אפילו אם אינם הולכים שם, וכן בלעז נחשנות נרית אברהם ורדיתני בתי גליש כחן דנרתי הת"ש יצא ומחל דעטן שם מדנרי הר"ן ליתו טענה ונתי ר"ח לוי הוצא ת"ה הרד"ש לזרז הפתח אי מחילה ממך, חידור דכהיום זכית לסי לוי הגדול מקור דנרי הג"ח, ומוכרח שם לזכור כלן ט"ס והת"ש גם הנח"ש לא היה לפניהם סי הא"ז ונסי מ"ג אין משנתו גדורה נזה, ומנאר שיטת הנ"ח ומנאר דליכא הרצה סגרות להקל וגם להנ"ח וע"ז היכא דמתחלה נתקן שיהיה כך לא היו פרה והפ"ח והק"נ ונסי ב"ח השינו על זה ת"י לזה ומכל הלין טעמא נ"ל דלם העמיד שם לחד כשר לכרע ואם הוא כן נשי הגדלים נמתי לזרזו ליתו מחני אפילו אם מעמיד לדים לזר הנתיס כהוראת הד"ח דהא אי מתי מופלג לנמרי ונרד זורת הפתח מלך אחר, ולדינא בקצרה מונה שם שבעה דינים למעשה.

סימן מ"ז

שאלת. צורת הפתח שעומדים הקנים בתוך חצר לפנים מכותלי הסבוי דפליגי בזה האחרונים הא"ר יש לפסוק הדין למעשה

ענף א. נרשי ר"ש עירובין ושריוה נתקנתא דלית לו קורה דלהו הכירא דלא לית למישרי רשות הרבים והק נחידושי הגרעקיה והא לתי משום מחילה, ואמנם הרמב"ם וטור סימן שס"ג כתב דלם הוא גזוה יותר מתי אמות אין לו תקנה בלתי קורה והק הנ"י בלתי כ"ל והג"ח ת"י דנפ"ח אם העמיד הלחי אלל עוני הכותל מתחון ושוה מנפנים אלל גזוה (כ"ל נפנים) יותר מן הכותל למעלה מעשרים אמה ולשם הוא נראה כו' ואף גם דנרי רש"י ח"ש ונצרת הפתח סוגר הנ"ח דכה"ג כשר ותי נזה ק"י ר"ח בתוספות (י"ח) ד"ה חפכא, והישועות יקצז פליג וסוגר דנצרת הפתח נמי נצי היכרא קלת והי"ט טעמא דנרתי חס דלא ניחא להו לומר ככ"ח, ואולי י"ל דנרתי חס לטעמו חזיל דלתי העומד מחליו לא היו לתי וס"ל דנציען בלתיים הכירא טונא משום הכי ס"ל דם נצרת הפתח נצי הכירא קלת, ולא לדין והעיקר דנצרת הנ"ח להנכה דנצרת הפתח לא נציען הכירא כלל וכן מנאר נשיית הגלון רבי אליהו מזרחי (סימן כ"ה) ולהר"ם והג"ח י"ש להכשיר נצרת הפתח שעומדים הקנים לפניס מכותלי החצר, ולדנרתי סרה רדית הנכור שור לנמרי דר"ח לטעמו חזיל.

ענף ב. המקוה כתב לפסול מטעמא דניחא כחלן דחליא דמי, ונתי מהרש"ם (ח"א סימן ר"ז) הרב השואל והמשיב תמהו על זה דנחנר שליט מקורה לא לחריק נתיח כחלן דחליא דמי, ת"י לזה מנטיין (ע"ט) דנצא לית סוגר כרז ושמואל, חידור דלחתי ליכא ישועה דהא קיימא לן כרננ דפלגיא חרזי ולרב ושמואל יאהי ההלכה דם נרשות היחיד לא לחריק נתיח כחלן דחליא דמי וכ"כ להדיא נחידושי המלרי ומקור דנרתי המקוה מהא דלר"ה נעז קנה נרשות היחיד כו' ובתוספות פרק קמח דנצת (ד) ד"ה אחר אצי דטעמא דר"ח משום דניחא כחלן דחליא דמי חזו אפילו בשליט מקורה גם נצי הזורק (נ"ט): כיון דנצא כרשות היחיד כחלן דחלי דחלי, קושיא עומה מרז על רב דנר דלחנר נצי הזורק דמי ס"ל דם נצליט מקורה כחלן דחליא דמי ורז ושמואל דלחמי תרווייהו לא חיי רבי אלל נרשות היחיד מקורה ולא נצליט מקורה, ועוד דהא מסתמא ס"ל דהילכתא כחכמים גם בלא זה קשה לעולא ור"י יוסק נהא דפרק הזורק וכו' אחרו לשמעתיא כרזי ונצק רננ רש"י וקנת הנאונים ז"ל וכן הוא דעת הרמב"ן ורש"י התא נה"ח פ"ד משנת לחלן נזה ב"ן עקירה להנחה לענין מקום ד' ואם כן י"ל דהתוספות שכתבו דטעמא דר"ח משום דניחא כחלן דחליא דמי זהו הכל לענין הנחה לחוד ונזה מיירי הסוגיא דפרק הזורק ונזה ס"ל לעולא ורז ור"י דלחריק כחלן דחליא דמי גם נצליט מקורה והא דנר ושמואל דלחמי תרווייהו כו' מיירי לענין עקירה (נצורה ד' קודם סוף הדף מחסור לנות טעות הדפוס, וז"ל שסופו לנות), ומעשה קמו דנרי המקוה, יבאר דלהתסקנא נפרק הזורק דחייז מק"ו דלאחרים עושה מחילה כו' אי לחינן לסגרה כחלן דחליא פלוגתא הראשונים הוא להתוספות כן הוא ועי' ירושלמי פרק חלון הלכה ז' ולהר"ם נציעוין

ענף ה. ולמעשה חקרתי דעידות הגדולות באנגליה ובאמריקה הנה באמצע הרחוב כמעט אין הולכים בלילה רגלי מלך סכנה דחוקה מהעונדים ונוסעים בעגלות האוטובוסים וכו' וכו' נדדתי הרחוב שנקרא בשם (פום-באסה) חמשה גם אם ימנעו לזרז הפתח האי כסתום לגמרי ונשיע סימן שסג סעיף ליד דלת לזרז שלל לשוק פתח רחב כו' ונחידושי הגרעקיה כחן דליתו חונן קעמח כו' ונספר תפארת שמואל על הרד"ש הגיה לרצה לא זעל ונצרת הפתח לעולם לא יתנבל אפילו אם אינם הולכים שם, וכן בלעז נחשנות נרית אברהם ורדיתני בתי גליש כחן דנרתי הת"ש יצא ומחל דעטן שם מדנרי הר"ן ליתו טענה ונתי ר"ח לוי הוצא ת"ה הרד"ש לזרז הפתח אי מחילה ממך, חידור דכהיום זכית לסי לוי הגדול מקור דנרי הג"ח, ומוכרח שם לזכור כלן ט"ס והת"ש גם הנח"ש לא היה לפניהם סי הא"ז ונסי מ"ג אין משנתו גדורה נזה, ומנאר שיטת הנ"ח ומנאר דליכא הרצה סגרות להקל וגם להנ"ח וע"ז היכא דמתחלה נתקן שיהיה כך לא היו פרה והפ"ח והק"נ ונסי ב"ח השינו על זה ת"י לזה ומכל הלין טעמא נ"ל דלם העמיד שם לחד כשר לכרע ואם הוא כן נשי הגדלים נמתי לזרזו ליתו מחני אפילו אם מעמיד לדים לזר הנתיס כהוראת הד"ח דהא אי מתי מופלג לנמרי ונרד זורת הפתח מלך אחר, ולדינא בקצרה מונה שם שבעה דינים למעשה.

סימן מ"ח

שאלת. קנים של צורת הפתח אם עומדים ה"ן להלל הסבוי נמי שרי או לא

המנהג. הפסול דלון מדקדקין להעמיד הקנים של זורת הפתח דוקא תוך חלל המנזר, ומפרש אחד כתב לפסול נזה, והנני לנדר.

ענף א. נציעוין (כ"ד): היה רחצה כו' ובתוספות הק"י קושיא על פירש"י ונחידושי הרש"י והרמב"ם חרזי ג' קושיא ומחל לא ונספר נה"ע כתב לחריק קושיא זו והעלה דכשהנצרת הפתח עומד תוך לחלל הוא רק כחלריק כותלי המנזר וקנה ע"ז וכן כלן זורת הפתח חזי דנר חזק ואפשר להניח דהא לזה מהא דכתב הע"ש והא"ר דנ"ן הטו"ש ע"י סימן שס"ג סעיף י"ד דלם נעז שתי ישיבות נקרקע סמוך לכותלי המנזר מזה ומזה מנחון והר"ה הקורה עליהם כשר מטעם לתי, ולא הזכירו דהוי זורת הפתח חזי דנחודים דכשר רק דכוונתם דלפילו היכא דנתן הקורה ב"ן הקנים שהנצרות דלהנ"ח בשם לוי פסול לזרז הפתח ועוד דעיקר דנרתי נה"ע אינם לפי מנהג הקדמונים ואם כן י"ל דהע"ש והא"ר לפוס שיטת הרמ"א אלל ליישנ נזה שינוי לשון הגמרא ליכא למיירי דרש"י ס"ל כמנהג הקדמונים כח"ש להדיא הרמב"ם ג"י פתח שיתא קושיא לשיטה זו מחל קלחנר אצי לענין ליה זורת הפתח אחר נמלי צ"ע ליה הא לית נרד להעמיד קנים כלל ואצי הא סוגר לתי העומד חליו הוי לתי חס כן כ"ש דכותלי המנזר מחני ואפשר לפרש דהא דקלחנר אחר נמלי ונדין ליה זהו משום הגזנה יהיה הדקא וסרה הקושיא דהיה להם לשעות זורת הפתח תוך לחלל השביל.

ענף ב. ונזה יתיישב הסוגיא להתה"ד לזרז הפתח מהני גם מסידי טחוי ככותל ונסי נה"ע כתב דמסוגיא זו רחיה לה"ט: ודלא כדחתו מורה ענה לרשום נכותל נקריד, ולע"ז זה ליתא דנליטת שני משה"י יתכן דזה פחות משיעור לתי דהוא כעובי אצבע רוחב חגול במקום רחבו, ועוד אצי אחר דהעיקר דנצרת המורה והט"י לא היה לפניו סי התשנ"ן (ח"ב סימן ל"ד) שכתב דנפקירה ענה סגיא והכי נמי נקריד פשיטא דהוי בליטה כמו ד"ו על הנייר והט"י שגזיח מתה"ד שיהא עז כחוט הסרגל תמוה דזהו רק בלתי ולא נצרת הפתח, לשון השכנה"ג מנומנס, ועוד דיסוד טעמא דהתה"ד משום דכל היכא דנקטו חכמים שיעורא הוא דוקא גם היכא דנקטו לשון אפילו והפסקינו עליו דנותנו הראשונים וגם נרמזים צ"ע קוין נזה, ת"י לקי מהר"ק נצורה קכ"ב על מהר"ם מרוטנבורק מהירושלמי פרק קמח דמגילה נידושלמי מוכח כהר"ש ולא כהתשנ"ן ח"ג סי ר"ז ונדין לתי הרמב"ם והנ"י הפסקו דסגי נכ"ש נ"ל דס"ל

הכי והוא לפוס מלי דקיימל כחיי נחמל מני כמי ריש סי יי וזה
הנורו טעם להשמת הרמון דניא דחמיר נפתח דלקרנא אך יל
זהו רק אם מנינו נגמל דכחלי נונל לא ענדי פתחא ונס נזה
נדין עיון היכל דנשתה דלא וכולי עלמא ענדי פתחא כחלי נונל
מדוע לא נחמר דהי פתח ויתחיי נמזזה והו יסוד סגרת המוספית
שנת ונעל החניא זיל נדין גג המפסיק נשית אהיי כחל דלעשות
כולה פתחים או סמוכים זה לזה לא חמירין וזה דבר חדש נלי יסוד
ונממל ורבותי הראשונים זיל ונכמה עירות גדולות נרופים רחמי
שהיו עושים נורת הפתח נחוט נרזל על עמודים גבוהים ומקפים את
העיר וזה דליכא הרבה נורת הפתח זה אחר זה ואין אדם פונה פה
ומתפנף בעולם (ומשיכ נס חק) נכונות אלהי ליט אמת) והכי
נמי נדין הפתח אין לחוש וכן כתוב נישועיק דנעירו נהנו כן נס נמי
חיס כתב שמה נעירו כן מימי הנאון רי משולם זיל אלא שניה הנאון
זיל לכרוך עליו עוד קנה למעלה, ומה על זה ויפלט נכונות נפרק
קמל (טי) מני שרש נלחיים פחות מדי נאט למחלוקת רשנא ורנא
נסי נחשיק, הקי הא הו מדינה שהגדים נוקעין ותי זהו אם ליט
מחומר אל הכותל רחיה לזה משנת (קח) וליט שפיר הא הנאון
ריש דכין דהקנה היה מחומר לכותל אין חשש נגדים נוקעין, נרס
מכל הסופקים ליט נראה חילוק זה דעכנת הכותל לא מהני מידי כמו
דאם היו מעמידין שומר שלא יצא נדים נקוע וליישן קי נחשיק אמינא
דליכא מקום לחקור הלי נחי דמהני אם חמירין זהו ההלכה דהו כל
הדוק כפסוק נזה או דכך ההלכה דנס נמקל מני, ועין נחוספות
ישנים (יג) ופשיטא מנ הקשיא הגיל דהו כלל כולו פסוק וסרה
קי נחשיק, תי אחר לקי נחשיק, בשורה רביעית קודם סוף הדרק
נשמם שורה, וציל להחמיר בכהאי גוונא שהוא מן הצד ולא
למעלה עיין מציא סי תקיב סעיף סי וססי תרלב ב ותי חצ
סי גס ובספרי שות ביא קמא סי סי ואינו משתמש בו—
והדרק קי החיס מדברי הראש (כלל ונפנים, נדפס הראש, והוא
הסיד) הראש לא הורה כן לעיכונא רק מהיות טון וגס מה שניה
רי משולם זיל נס כן לא לעיכונא היה מלי דמסיק החיס דאם הקנה
העליו למעלה מני נעמי שיהיה הקנים עומדים דוקא נחוד חלל המנוי
כיכ גס הישועיק והציט פסק דלא נעין הכירא מידי נגורת הפתח
והחיס לא ראה דבריו וגס נתי הראש סוגר כוחיה.

ענף ו. נכלל דהלכה כדברי המיקל נעירונ להריטנא והריטנא
דוקא נהנת עירונ ולא נמחית והראש נפי עושן
פסין נסס מהרים מחספה נזה וגס דלמל הלי כללל הוא דוקא נחמי
ולא נחמורלי ומסיק נסס מהרים דדיק מדברי ריש להקל גס נחמורלי
נחמורלי, וקשה מהל דפסק כרנ נמחית הניכרות וזיל דמחמורלי
דירין חמיר כמי נמרדכי ונחמירי, ועין נילור הגרל סימן גס
דהרמנים סוגר דדוקא נחמלי, והרמנים נפיי משנת פסק
אין מנערפין בשיירה ובצי הקי למה נקט האציעל לחמורלי ונחמיר
פרק קמל הלי י נשיק הקשה על הגי הא זהו נמחית ונחמיר
מהרים סוגר ואין חילוק חיו לא מידי, דהרמנים ליט סוגר כן
כמי הגרל, ואמנם לעין ספיקא דידע דברי הגי נכונים מליכא
להקל גס נמחיות כעירונ (הי י) ועין (ג) והילכתא נעין
לקולל וקינ פרק קמל גרלש סימן כינ וכן כתב הגי נחמירי חגי
ליה נשאל נזה ומשעת דסוגר כדעת מהרים הגיל וכיפ נסי שלח
שלמה ונחמיר סימן ליה ומדברי החשנין מנחור דנס נפוסקים אחר
דהלכה כדברי המיקל נעירונ וכן מתנחל מהגי נחשנות אהקת רוב
סימן מיי וכיכ נסי זליא הספרי ומונח ד דינים להלכה למעשה

סימן יז

צורת הפתח שנעשה לדבר אחר כגון חומי
המעלענראף או חומי האלקספרי
קארם אי רשאי לסמוך עליהם לצורת הפתח להחיר
מלמול בשבת

מחיצה העומדת מחלילה הו מחיצה לכולל עלמא והכי נמי נגורת
הפתח כמי השגרי ותי נליפ אך אם הטרת הפתח
נעשה נגיל דבר אחר אלי נרע

נעירונ (ע"ת) הסגרה כיון דלאחרים עושה מחיצה וכל הכותל
נעשה רשות היחיד ועושה הכרמית רשות היחיד להכי נטל כל הכותל
וגס הכותל אל הרשות היחיד וגס ההימ פייד משנת דין טי סיל
להריטנא וסתומת הטוע ענדין שמה הוא להריטנא ורשנא וסרה
קי התום שנת וליחמיתמיה להתום שנת שית הרשנא והריטנא
וכותייהו קיימל לן דהו להחמיר נדלוריימל והתוספות דניחל להו
לפרש טעמא דריה נענן קנה נרשות היחיד דורק ונח עיג אפילו מלה
אמה חייב משום דניחל כחלן דמליא זולי לטעמיהו נפרק הזורק
ונעירונ והתוספות כתבו רק ושמת, ולא לדבר נרור וזהו דחור
רי גיל אומר היה ריש כל מקום שחתה מולא נר רשות וכן רשות
אחת כגון עמוד נרשות היחיד הנה נעירונ (פיט) כתב להריטנא
דעמוד שחל נצית מקורה לא דמי לתל נרשות הרנים שליט מקורה
כו והיה אפשר לחלק משום דנצית כחלן דמליא דמי וזיל להריטנא
מילן דרשי לטעמיה נהל דלאחרים עושה מחיצה סוגר כחוספית
אם כן גס נשליט מקורה כמו נחמר חמירין כחלן דמליא דמי ונחוספות
נטיין הגיל דהקשו למה נקט המקל נני דחירי נרשות היחיד מקורה
דניחל כחלן דמליא דמי כר, וקשה הא הנמל קאי גס לעולל ורי
דסיל גס נרשות היחיד שליט מקורה חמירין כחלן דמליא דמי וזיל
דהתוספות נעין זולי כשיטת הרשנא וריטנא ודלא כחוספות
נצנת ועירונ הגיל ונרורלמי פרק קמל דננת נפיקא דשניהם
פטורים רני ענדי מחלית כחמלן, ונריש פרק חולין נעון קומי
רני אלא כר ונקיע דסיל דצית ונר שון ולא חמירין נצית כחלן
דמליא דמי וזיל דזהו משום דמחילות כחמלן וננלי (ע"ה) נעיל
מיהי רני אלא מריג כר זהו דמסתפק לריג וליה סיל דנס נצית
ליה כחלן דמליא דמי ולפיי קי התוספות נעין הגיל על רני אלא
לא קשיא מידי, והעולה דסגרת התקופת תליא נפלתא דרשונים
ונעירונ חית לן לחלל לקולל כמו שצוה.

ענף ג. ועוד דברים נס דהנה נריש חלון דחנן חלון שני שתי
חלירות ונממל מייט נצית כחלן דמליא דמי וקשה
הא זהו כרני וזיל יישנ נצי אופנים או דסיל כרנא נעין (ע"ט)
או דלענין עירונ הלכה כדברי המיקל, קושיא גס נריש חלון מלי
פריד רנל לריג נחמיריאל דלמד לי חלון כר תקשה לנפשיה, תי
לזה דלרנל קשה מייט סחים רני נחמיריאל דחלון שני שני חלירות
למעלה מעשרה מערבין שנים דוקא והא נעירונ אפילו נחמר הו כחליל
דמי ומחמיר דלא תליא נפלתא דרני ורנן, הגלי נסחפק אי
תקרה גורס או רשות הציט גורס ולפנינו כהיום נפרח מפרש
דחקרה גורס, ולדבריו מוכרח דחליל גס נחמיריאל וליט שפיר,
הרמנים נהי עירונ פיי דין יד כתב ורנן שיהא הוא ועירונ נחמיריאל
כר ונספר חיל כתב נלמד שית הריף והרמנים והרנה מטעמיהו
לאו מידי הם, דברי המקורין הוא לפוס שית דחיל ונחמיריאל דכותלי
המני והנחים לינס עולים נמקום הקיס ולפוס מלי דעירונ לחק
שיטת הקדמונים ליכא למחלל מידי.

ענף ד. הפתח אסור נקיים שהעמיד נחוד חר ולא חתי עלה
מטעם המקורין רק משום דנעין שיהא החזות נגלי
ולא מכוסים ודבריו נרנס לפוס שית מנה הקדמונים כמי נסיון
יינ ענף גי ולפיי הני חרתי אי אפשר להקל כחלן דחמיריאל הוא
שלא כהגון אך פסק הפתח נני על ד רליות והס לינס רליות כלל
ואם כן אפשר להכשיר נעירונ אחד הכותל נמקום קנה ונקלה השנית
מחלית נורת הפתח עומד הקנה מכוסה ולא הו חרתי דחמיריאל אך
אחיי י לזון נדין זה דקנה מכוסה מנל הראיה הדי של הפתח דננריה
על סגרה וטענה דלן דרך לעשות נורת הפתח נכחלי נונל שיהא
החזות מכוסים ולא ענדי לינשי פתחא נכחלי נונל חור סגרת הטע
נדין הג המפסיק, וסרה טענה התוספות שנת ונעל החניא זיל ואם
כן הרי ייל דנס להראש והציט דסיל נורת הפתח לא נע הכירא
כלל פסול מטעמא דלא ענדי לינשי פתחא כהיג.

ענף ה. יחל דכללל הגיל דלא ענדי לינשי פתחא הוא מפרק
דמחמיר לפי העת והזמן מעיר לעיר ומחמיר למדינה
ופתח שיתח לפריח פתח ארי הרי דהו עושים כן ומכל מקום הו
פסול מטעמא דלא הו פתח ורק החס כתב נחורה להדיא נחזות וליכא
נלי משקוף, ולהתוספות וריטנא ורלש (נפתחא דלקרנל) כל היכל
דלא ענדי אם עשה נטלה דעתו ואולי רשי נפתחא דלקרנל ליט סוגר

ענף א. יפלא לי איכא פשיטות מדברי הערש והאיר סימן
שמינן סעיף י"ד ודח' דלפי בקורה שניהם מין אחד
דשניהם נשי הכירא וסרה נזה קי התשנה נרורה הנחת סימן ט"ו
עקף ד' ולנורת הפתח פסול דנעשה לדבר אחר. ראה לזה התוספות
(י"א) דיה איפכא, דרבינו חס' דסובר דלחי נשי הכירא טובא סובר
דגם נלורת הפתח נשי הכירא נמקנת והילכך לא הוי כמכין לדבר
אחר אלל לדין שפיר י"ל דנעשה דהערש והאיר הוא כחשיב, אך
דזה לה לא נלמד דתס' ולהשמיטו הוי חידושא, נבי קנין דנשי כוונה ולי
נזה פלטרין נכסי הגר ואחר העמוד דלתות להרמיה לא קנה הוי
הגנהה ורבינו יצ'ה והרש"א פליגי, ומתרי"ט תמה על הרמיה דהרי
מתעסק בזכיה הוא, והכי נמי נבי לורת הפתח מתעסק בהכשר
טלטול תי' לשענת מהרי"ט להרמיה קנין הגנהה דרנן ור"י והרש"א
ס"ל דהוי דאורייתא או דלא קיימא לן כהאי חידושא כיון דנפל גלי
דעמיה דנפילה כר' תי' לקי התוספות נבייה (ל"ט) וכי' נלורת
הפתח אחי שפיר.

ענף ב. כוונה נלורת הפתח לדבר חול פשיטא דאזי שפסל,
נסוכה (י"ט) הוילי ולגוזי ענידי ולנרלי לא ענידי תחת
לא קח"ל ופירש"י לנרלי כר', ונתוספות הקדו דמתניתין שמינן
לה תי' לזה דמחילות ניה הוא ענין חול' דלא נשי כוונה מה שזין כן
היכא דהכותל נעשה מעיקרא לשם מטה אפילו לנתי הלל דמכשרי
סוכה יסנה מכל מקום מטה איז דומה לדבר חול' ונרש"א שם (סימן
ל"ה) ונקיג' (לוח קל"ג), ליבאל דהאזיל משמע כהרש"א, נבי' שנלי
הלקט השלם נשמת מלת הוילי, ונפרש"א ור"ן התחילו נדפנות וסיימו
נלל, תי' לזה, הקיג' כתב דלא פליגי אחראי אדעולא דלא פליגי
אמתיתין, מה תמוה דמוכרח דליכא חידושא נדעולא, ונירש"א
שם ופירק קמא דעירובין סוף סכך איז מיל' נסוכה, ולהפיה זהו
אחורי הקנים ואזי פליג על התשנה וע"כ כריש"א, או כחשיב לייסב
קי' התוספות, עיין סימן י"ב ענף ו', ועיין מנ"א סימן תרכ"א
סעיף ג', ונרש"א שם (י"ט) דיה דמחילות וסנה פלטה קולמסו
דהקיג' דהניה נמנ"א, מחילות נלורת הפתח אולי כמו מחילות פי
תקרה יורד וסותם דאמרינן ג' דוק לגוזי הויא מחילה ולא לנרלי
ומהירושלמי נראה נלורת הפתח העשוי לדבר אחר הוי פסול מעמיה
כל הירושלמי נפרק קמא דעירובין ומנאל ומפלפל שם טובא.

ענף ג. הר"ן חקר אי לורת הפתח מחיר נשי' דפנות של סוכה להשליש
שיעור דופן ומסיק דדופן סוכה מחיר נזה מדופן שנת
והרש"א ס"ל נלורת הפתח נלחת מחיר ג' נסוכה ותמוה דלא
הוכיח נזה הירושלמי דמפורש אר"י דפיהא מללת נסוכה וי"ל
דהירושלמי מיירי דדופן ג' וכן הנין המנ"א נסמין תר"ל דלא כהשיג
והירושלמי נטעמו דהטפה קוא מדרנן דלא כשיטת התוספות נפרק
קמא דסוכה (י"ז) ועוד שני תירוצים לזה והפמינ' כתב דהירושלמי
מיירי דלחן נוגע והנמיני' נגדו וגם נלא זה קשה להפמינ' הא דאמר
דסוף תקרה איז מיל' וגם מלי פריד ואין סוף תקרה מיל' חסום
פיהא חניא מעונאל דרי' יוכה הא י"ל דהתם היו נוגעים נודלי ומה

ענף ד. ינאל דליכא שיטה שלישית והוא שיטת הרש"ד נזה
דרחנה והריש"א כתב דאזי מחזור מקור גדול לשיטה
זו דמתניתין דריש עושין פסין ומהירושלמי שם עלו מחיליהן מטלטלין
כר', ונחידושי הרש"א מפורש הטעם דאזי מחזור משום דקשה
מעיר חדשה, ולכאורה קשיא זו הוא ג' להרמיהם ויתרן גירסת
ר"ת שם נהיפך וכי' נירושלמי ואחי שפיר שיטת הרש"ד וינאל
הסתיג' לשיטת הרמיהם ושיטת רש"י דקשה מהא דמקשה דמתניתין
על הא דרחנה דרבינו ורבינו יהונתן אולי נשיטת הרמיהם והיא לכן
רש"י וינאל עוד דגם לרש"י איכא נוינא דכוונה הוא ענין המועיל
נהיקף לדירה אך מדברי רש"א וריש"א וטו"ע לא משמע הכי.

ענף ה. המנ"א כתב נגם התוספות נלורת הפתח מהני נזה
כמו מחילה ונמחית השקל כתב לרש"י מוכח דלא מהני,
והא ליתא, נתי' נטי"ש כתב דמתוספות ג' כן אין ראה ומתמה על
שיטת רש"י ולא קשיא מידי לרש"י וגם מלי דטען נשיטת התוספות
לאזי מידי הוא דרלית המנ"א נרורה, ודברי הנטי"ש תמוהים ואיך
שיהיה מתוספות איכא ראה רק נלורת הפתח מהני לגוזי ואם מהני
גם לנרלי לריבין אזי להרש"א ורמ"א והגר"א נסמין תר"ל דסוף
סכך מיל' אך אחתי נחומי טילעגראף והאלעקטערי קארם י' לזון
דליכא לחלק דאזי הא דהרש"א ורמ"א דהקנים שמהלדים הועמזו
לכך להכי אין לחוש נקנה העליון ותלי נפלוגתת הנ"ח והישוע"ק
סימן שמינן והגאון המורד סובר כנ"ה דלא אמרינן דהעיקר נלורת
הפתח הם הקנים שמהלדים.

ענף ו. ולינאל עיקר דלחן לחוש נזה שנעשה נכוונה לר"א וכפסק
הנטי"ש ואף דרליתין לית נזה משאל אלל מילתא
דמסתגרא הוא כהמקלים ונפרט אחר שהעיד דרוב מנין וננין המה
ולדברינו נסמין ט"ז הלכה כדברי ההיקל נעירות הוא ג' נמחיות
ונפסקים ויפלא נזה דמנחות (ל"ג) אכסדרה כר' ונחומי טעלעגראף
והאלעקטערי קארם ליכא כוונה להיפך ומנזה חסדשה דינינ'.

מליק במ"ד.

הוצאת והוצאת לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"א

סימן א

שאלת. בדיון מוסר לחלל שבתות ודוא מוסר לכל התורה כולה אם זה בכל מלאכות של שבת (וכל הפרטים בזה) ואי איכא מצוה וחוב לחקן עירובין שיהיה מותר לשלול בשבת, ועל מי מוטל הדבר.

(א) תשובת. יסוד ההיסודות ואורח ההתורה והמנהג, הוא שמירת שבת וכל מי ששומר שבת כהלכתו נקל לו להיות יהודי כשר וישר בכל שעה וזו המעשה ושמירת השבת הוא מועיל להיות נגד תורה ומצוות ולהשיג יראה כמיש (ישעיה נ"ו) אשרי אשט יעשה זאת וכן אדם יחזיק נה שומר שבת מחללו ושומר יזו מעשות כל רע, והיינו כי מי ששומר שבת מחללו הנה פגולת השבת גדולה להפסיע עליו שפע קדושה וטהרה אשר יהיה שומר יזו מעשות כל רע, כי לא יאונה לו עוד עון ופשע, וכן מלאכה להדיח במחילתו מי בשלח (נפסוק עד אנה מחללים) שומר שבת מחללו ושומר יזו מעשות כל רע, הא למדת שכל מי ששומר את השבת מרחיק זון הענינה, הוא לדעתו מיש (מי משפטים) שעת ימים תעשה מעשה וניס, השניע תשבות למען ירח שורק ומחורק ונה וכל אשר אמרתי אליכם תשמרו, והנה לניש נה לרבות שניית כלים כדליתא בשבת (י"ח) ולניש לית לאו שניית כלים קשה מלי נה לרבות, ורשיי הניח המהכילתא דכל לעשות כל מיש נלוארה ונחוקני דמיט דעשה דחה לית לפי שכל עשה יז ע נכ לית והייל תרתי עשה ולית תשריה דחה לית גרילת, הוא ענ דברי רשיי גביה (ל) והריף עס דלחן הליה מועיל לרבות לית חלל עשה הוא דקל דדי לה, מולנז זה יקשה למה תק ריש כדיתות דהפסח והחילה מלח עשה ולהרבותים גביה ממי נישת השער עשה ממי לאו הוא ועין חלליה סיון ל, וחלום לדעול זה לפרק חלק ורבים השניע תשבות למען ירח שורק ונה זה גרסא אשר וכל אשר אמרתי אליכם היינו בכל התורה כולה שומרו כי השבת פגולה נה שיהיה חלום שומר כל חלול, וכן נלמד נש תשל ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם, והשבת היא תעשה לכם שחזר אדם קדושים, וכן נלמד במחילתא עס כי קדש היא לכם ועד שהשבת תוספת קדושה על ישראל, ועין ביה (ט"ז) דקלור הגמול דשנן נישן לישראל גליהם ושרד לי הכי לא לענוש עכרים ענה, ודעשיי חלק אשכחן שומר הקריה לענינן על התורה ועל המצות כה, ואך מהרש"ל ומהרש"א ומהר"ם ש"ך מביא דלענוש עכרים אשכחן דליתא זהו דענוש אשכחן תורה ומצות אשכחן דליתא דלענוש כל ענה, ולדבריו סר קדושה וכל לא ידע האם התעשה שם המעולה התעשה ביראה את ד' ולקיים את כל התורה, אן לענוש על אשכחן לא קבל התורה והאמנה, כי גלי שקרת שם לית לקיים התורה והאמנה, מולחכחן שומר הקריה להענין על התורה ועל סמכות מוכח דדעי חסגולה השבת שמועיל ליראה ד' ולקיים כל התורה, ואליהם לא קבל התורה והאמנה וספיר מענוש, קמו שאלתו בשבת (י"ח) אחר הקריה למשה חתנה טונה יז לי ציית גמי וסנת שמה ולי תנקה ליתם לישראל כה, ויפול למה כשנת מופת ציית גמי של הקריה וחלום כנר למורו גרבות (ל"ג) אן לי להקריה ציית גמי חלל אחר של יראה שמים שאלתו יראה ד' היא למורו ופי' המעשים משק והכל צדי שמים לכן אן דבר שבת כל ציית ד', ודק יראה שמים הוא דבר שמים כד ד' רק מן לא אלוהם המעידים וכוונת צייתו עשה ללכת דרך משרים לו דרך עקלתו, ולואה הוא דבר יך ציית ד' לפי שזית ציית, ודבר יך שזית ציית כל כך שומרים בלעז, ונתיי גמיו של הקריה שונה היראה חתם יז, ואם ציד וחל על גדול יך יראה ד' צייתו יתר כלל הוא מהסדר ציית גמי, ולכן גם השבת הוא פגולה היראה מועיל לשמירת התורה מוחת ציית גמיו של הקריה, כי השבת ושמירת התורה והאמנה הוא אחר, וכלל הס שמה גרופים, ותוספת עירובין (ס"ח) עין וסנת כי הדד כינה, ותולין (ה) פירשיי הדי תנא מותר ליה שבת ככריש והענין עין כוסר הקריה והאמנה שבת כוסר במעשיי מועיל שר

ענה א

שאל שנת הקריה נמנעה נחלית עכ"ל, ועין במחילתא פי יתור כתב זכור את יום השבת לקדשו וכענין כתב לא תענה מני הכתוב שכל מי שחלל את השבת מעיד לפני מי שומר והיה העולם שלא נרא עולמו לשעה ימים ולא נה צניע, וכל מי ששומר את השבת מעיד לפני מי שומר והיה העולם שגדל עולמו לשעה ימים ונה צניע שאלתו וחס עדי נלס ד', חסו כדברי רשיי הגיל, ועין משיי ססי שיו דהניא גירסא גרשיי דחזירא ליה שבת מעכרים ועין תוספות שנת והגהות הגרייפ שז ענות וקדום מהרש"ל בזהר"ב ועין תשובת ד' אליהו סימן י"ח וסימן פ"ג ועין תשובת מהרש"ל ח"ג סימן ת"ח ונסי תינת תנא להפמיג סוף הספר חקירה ז' כתב לקיים הגירסא, ואך שיהיה הרי לכויע שקולה שנת כעכרים ומחל לחלל שבתות הרי מותר לכל התורה כולה כמו מותר לעיז דכתיב נה (במדבר ט"ו) וכי תשגו ולא תעשו את כל המצות האלה ואמרו נאורית (יד) אחו היא חלל שיהיה שקולה לכל המצות הרי מותר זה עכרים

(ב) ובתשוביין (ח"ג סימן ח"ז) הניח דהענין נס תשובה לקחתי כתב ומחל שנת נפרהס"ל היא כעכרים ואי חוקא נענדות קרקע, ולכאורה הוא מילתא דמיהא טונה ולין לזה שום חוקר ונחידוי דעקיל צוריד סימן ב' הניח זה בליע ולין פתח, ולפסר להניח רחיה לשיטה ז' מהא דקאב התקופות הארשונים בנחיתות דהשומר בשבת דהכריפ אפי' שומריהם נלמד אשומר כשרה, וקשה וסא מותר לסלל שבת הרי מותר לכל התורה ואסור לאכול תשמישו והרנה ד' נלמדו זה עין שם תוספות בפ"ק דחולין (י"ד) דגרסא דמפרשים, ולפוס שיטת האחרים שמונח לקחתי הניח הגה מעיקרל לקיים חסו רין צמור לחלל שבתות נענדות קרקע ולא נעמוד לשאר חילול שבת, ובסנהדרין (ע"ג) ג' ס' ג' שיהיה להלל נפסן דמפרש דליתא קדש מותר למשמי שנת דלא ניתן להלל נפסן וקאב סתוספות גביה סה, ולמה ליה קדש למשמי שנת הא מלי גמס קל מחלל שבת דחולל צמור ולין זה יתל שנת להלל חזרו מחילול שבת ולין זה מחלקל צמורה דלית תקופה גרדא כיון דמחייב מיהא ולי' גליסר גרסי סיל נלמד שם (ע"ד) דוחלל שנת ניתן להלל נפסן ולין חילול חסרים, וקשה לך יתל שנת להלל חזרו מחילול שבת, ועין עס תוספות שמונח, ולפוס שיטת האחרים סיל יל דא ולר"ח גרסי יתל להלל נפסן ולרנב ס' קדש למשמי, היינו בוחלל שנת נענדות קרקע הוא לכוסר בכל התורה טונה דמה קדש גמורק חילול חסרים ווחלל שנת כה הרי צמור עכרים למור כל התורה, וסודק לעיז דאך ג' יתל שנת נפסן דלענוש מיש הדי חילול שמי נענדות קרקע לשיטת התוספות גביה דקדוש (ד) דיה לם, וכיס שיטת הריטניא והרין דאך דלס חיתקל לקדשות לית דק צמור כעניי גלג ק פירין לא חיתקל חלל צמור ע' לפי שזיתו אשכח כשר כה, איכ לפי שיטת הסופקים חלל הרי מלי דמרטו ארוך ולי ליש חילול נענדות קרקע, ועין ט"ו אור"ח ססי גליי שכתב שם להסר חלל חלום מן עור של ציד כה, רס לכן דבריו לפוס שיטת הגיל ועין בס"ך שיהי ססי ג'ם

(ג) ומהרש"ל יסוד גדול לשיטה זו לפתח"כ חסיים חלק ר' סימן פ"ג דסי' תנא דמורק ליה שנת כעניי הנה נפסר מפרין ליה דמסורק פי חוקקש לפי עין סוף פי שאל ונהי נעמן נחלל שנת נפרהס"ל חוקק חסום דלח לך ט' חלל חידוש חוקקש פרהס"ל הנה עכ"ד, והנה הדי הקדש חוקקש לפרשה עין קוסטוביטא רחמנא לחדד שכתב חסיים נס הספיר לא מלחא נפסר גלפרי, וחלום חילי דמנרל חסון דאס סתוסים סס נלמדו לפרים נחמס (בפסיקתא אררחא פי גלס בסוף פי גינית נפסוק ל' ד' אליהם מלחא כעניי גלג חלום שאלתו כה אחר זה פרשת עין ופרשת חוקקש ופרש גינית לפי שכל הכוסר צייתו כלל קיים כל התורה כולה וכל המצות את השבת כלל קיים כל התורה כולה וזה עין עס, ומעשה יל דדיעה הפסכים חסו היא וכוונת דמחיה ציית כוסר

היה ונחל קינחל כנריתא דמלך היה ולא כשנחל ורז אחא בן
הכנריתא הי חינוכיתו ולכן מל להי נחונים דמחלל שנת דהי
ככוסר בכל התורה כולה זה דוקא בעבודת קרקע ומשום חזק לך
ע אלא חידוש דמחל דמקוש.

ובירושלם פנים דפסהדורין (הגל' ח') ר' חיים בר גמזא שאל
מקושש משום חלל חייבים משום תולש או משום
קושר ופשיט ליה משום קושר נחמיה ובמרהיפ כחז והנשימ לנחסי
נשי וליכא אחת דליט חייב עלה וכדלחור צמחא דילן דקחיל דהא
מחיהת מהני ולא מספקא נהא, ונחמיה חלל דהא דליס נשי לא
ליחידכר נכולה תלמודא דמערנא כלל ועוד דהא תולש הוא תולה דקור
בכחמא הרמב"ם נשימ משנת ורק והחילוק הוא דקורר היא כנלי ותולש
הוא ניד כמא' הלחמא ס' וליכא אס כיוחא דמקושש היה תולש הר
דודא דלי אפסר לא תולש ודלש היה מחלל נשם מספקין נהא נדליס
וקורר היה מחלל מספקין נהא נדליס נשי דהא דודא ליתא
כיוון דעל התולדה הייב מחיה ליכא פשיטא דעל האז חייב מחיה
דליק אפסר דיהיה יפה כח התולדה מכה האז שלו תם נהיפך נמי
ליכא נשימ חייב דלי מקושש היה קורר תו ליכא חייב מחלל אפסור
בתולש נדליס נשי דהא דליס נשי דליט חייבי רק נהאחא תלכות
לחיה נהא אחת דליט חייב וניהא אכל תולדות לא קחייבי דפשיטא
ותולדות דשנת תולדותיהן כיוולא נהן כינא כמו האצות והמרהיפ
נמחמא נהא נפירוט הגיל אחרי הגמרא דילן נפ' הזורק דקלחור נשימ
לנחסי נשי אכל אג אגה גדולה דגמרא דילן דקלחור נ' תלכות
תולדות מעניי דלי עשר תולה תולה ונחמיה או תולש דהא תולה
דקורר או עשר דהוא אכל נשימ, דכל חלו הס תלכות מיוחדות
ותולדות וז' מוז שפיר יל דליכא נשימ לנחסי נשי אכל נירושלמי
דמחמא רק לי מקושש היה קורר או תולש דשימא תלכה אחת
לחל אזה אכל חה תולה ליכא ליחור כלל והנשימ הוא לנחסי
נשימ, וליחמיהו לנצרי המרהיפ נהא, ונריך ישר תלח נשימ
שאל ר' חיה מקושש משום מחל חייבי וזה מחל דהוה הוה, וחלס
נצרייט הגיל יל דהנשימ היה לענין תחלל שנת דהו ככור נכחיה
דהו חמיה דמקושש דוקא ולי חייבי משום קורר נ' היה חמיה
נכחיה כולה רק לי עשה תלכה תלכות ונכלי דוקא משום דליק
נ' אלא חידוש דמיה דמקושש, ולי מקושש חייבי משום תולש
היה חמיה לכל התורה גם לי עשה תלכה נצו ותהתולדות דמיה
ותולש, ומספקת הירושלמי דהא משום קורר ולשימ הירושלמי ופשי
משנת הייב דרגנ דקיסרין אחרין דין לנייד כורא וכל דלי אסיה
נצרייט מחמיה חייב משום קורר לי חיה דקורר גם אכל נצוליי
קרקע, וחלס כנ כח הרמב"ם והרשב"א נשמו דהו אלא כשימ
גמרא דילן דליק קנייה אלא נצוליי קרקע ושפיר כתבו הגאונים הגיל
דחמיה הוא רק נענדת קרקע וכפוס גמרי דילן דקחיה נחמיהא דתולש
הוא וליכא לא נענין שיעשה תלכה כנלי דוקא ואפילו מהתולדות
ניצו נמי הוא חמיה וליכא, וליק שיהיה הנה גם הירושלמי אינו
אסור דמקושש מעניי דלי או חמיה היה דלי רליס לפסק הגאונים
לנצרייט דהא חסו הירושלמי גמרא דילן נמחמיהא תני ונכל'
הא לפסוק לדינא נחמיה דשמו א' התלמודים כחז.

(ד) ובסנהדרין (ע"ת): יודע היה משה רבינו שהמקושש נמיתה שנאמר חתוליה חות יומת אלף לא היה יודע

אחיה מיתה נהרג כר וכתנו התוספות ואע"ג דתסם מיתה חנק
היה מתוך הסנדר היה נדמה לעכ"ס דנפקיה דמחלל שנת נפרהסיה
ככופר נעיקר שכופר נמנעה נרשית עכ"ל ובהקשה הגרעיקא ז"ל
ולפ"י לא היה ספקו של מרעיה רק נמחלל נפרהסיה דהוי ככופר
נעיקר איכ עדין חז"ל לרעה דהכלל שנת נצניעה נפקיה דלילח
הא דמקושש נפקיה היינו דהקניא הסכים עם מרעיה נסנדר
והדוק נפרהסיה אלל נצניעה חז"ל ולעיד נראה לייסג דהתוספות
ז"ל דהמקושש היה נצניעה דחז"ל זה לאמר דסם למיחא חולש או
עמדה דהמקושש היה נפרהסיה נפטי עשרה חז"ל דקרא וימלא
אחיה מקושש עליס וגר משמע דהיה נגדר מילחא איכ עדינא לאמר
דמקושש היה נצניעה (עיין תי' דהיס דהי סימן כ"ו) ורק דהכי קאמר
התוספות כיון דנפרהסיה מתוך הסנדר היה נדמה לעכ"ס דמחלל
שנת נפרהסיה ככופר נעיקר והוי טעונא עכ"ס להכי נספקח משא
ז' גם נמקושש ואע"ג שהיה גם נצניעה דלילח גם נצניעה ויח
נפקיה

זכות אחרתי נאוריות הניל דלחור על קרל וכי תטב ולא תעש
 כל התועות לחור היל משה שהיל שקולה ככל
 התועות היל לחור זה עכרים, והגאון מהר"ם הלוי פאלנאק
 אצ"ר דק"ק בלגהרט נספרו הלכה למשה (נ"ב שנת)
 ההקאה חניל דעכרים חירי קרל דלמח נשנת חירי קרל
 דהיל חומר לחלל שנת הר חומר לכל התורה כח חומר לע"י, ושיע
 דהיל חומר נשנת דוקא פרהסיא ויל חומר לכל התורה דענין
 ההלחץ איכ לא שיד לחור דקרל נשנת חירי דהיר קרל נשנת חירי
 ותשנת חירי פרהסיא כליענח דהיל לא התניף איכ שנת נשנת כשאר
 חמשת חמשי חוקמינן נע"י ולין חילוק בין פרהסיא לליענח עכ"ד,
 ולחשור דברי החיים היל ליתח דהיל דלחירק נשנת היל דוקא
 נפרהסיא ויל חמס דהיל דלחירק חומר לחלל שנת היל כשנר ע"י
 היל חמס דלחירק חקוש לע"י וחקוש פרהסיא היל ולין לך זי
 אלא חידוש וליכ היל תינח חס קרל וכי תטב חירי נע"י וחקוש
 דהיל ליל ויעיר חומר לחלל שנת דהיל כשנר ע"י יענין מחקוש
 דהיל חמס לחור דענין נחילוב שנת דוקא פרהסיא נכדי שיהיה
 חמס חקוש אלא חס חמס דוקא וכי תטב חירי נשנת חירי יהיה
 נשנר חמס דהיל חס שנת היל שנת שקולה לכל התועות וליחח ח"י הגיל
 ויחולס גם עיקר קושית הגיל ליתח דהיל דלחירק חומר לחלל שנת
 היל כחומר לע"י דהיל חומר לכל התורה ויל רק אחרי חוקמינן קרל
 וכי תטב נע"י דהיל דלחירק נשנח ח"י חקוש לפי ע"י לחור לך
 וחלל שנת היל ח"י חמס וחללח לחירק נשנת היל רק נפרהסיא
 חמס וחקוש פרהסיא היה ולין לך זי אלא חידוש אלא חס לא
 יתיח דוקא וכי תטב חירי נע"י חן סנדה כלל לחור דשנת היל ככל
 התורה כולה חמיל לחור דבר כח ח"י, ועיין
 בספרי שם נ"ב שנת חנין חן חן נשנח שנטוו אלות
 חמיל לחן היום אשר נה ד ותיכון החסיל הקנייה לצוות חמס
 נחמור ויל ד אלהים על האדם, וליכ חיל כלל לחור דוקא וכי
 תטב חיל על שנת דלס לא נשנוה על השנת ונח נחמור דיל נדנרי
 של הקנייה ויל ע"י משה ויל עכרים דוקא, ועיין ספרי פי רחא
 בפסוק וסרתם חן הדק אשר אכזי משה חמס היום ללכת אחרי
 אלהים אחרים חמל לחור כל התורה נעכרים ככורה נכל התורה
 כולה וכל הכורה נעכרים כחורה נכל התורה כולה והנח נ"ב נשי
 חס וכן נ"ב חשפס נספוק ונכל אשר אחרתי חלכס חמור וס
 אלהים אחרים לא חזכירו כח נשי ד"ח ונכל אשר אחרתי ויל
 ללחמך ששקולה ע"י כנר כל התועות כול ויהמור נח כשאר חס
 כול עכ"ל, וליכ גם נכל כל הניל קושיות הגאון מהר"ם הלוי
 הגיל לק"ח דעכרים דשקולה ככל התורה יענין גם חקרא אחרית
 חש"כ שנת

ויש להעיר בקרב דפי חשפטים ונכל אשר אחרתי אליכם תשמרו
הכיל ומעיקרם כתוב שם שנת ימים וגו' איך הא חס
לאשר לדעת וגם שנת שקולה ככל התורה כולה והא גם על מצות
שנת סיים הכתוב ונכל אשר אחרתי אליכם תשמרו ואיך יל זהו
ולמחזק ששקולה שנת ככל התורה וכדברי רש"י נסיף דקרא, ואולי
כיון ולפטר למור דקרא קאי רק אזלקמייה אסיפה דקרא לעבריס,
כי לא ידעי ללמוד מהו גם אלה, ועוד יל מדרשו לו לפטר רק
לדעת דשמירת שנת שקולה כנגד כל המצוות כולן והנוצר צה בשומר
אחת כולן וכמו דפירשי היג גני עכו"ם, אלז שיביה המחלל שנת
בכופר בכל התורה לא ידעין מהחס והייג ולא ידעין מהחס והמהרה
ועכו"ם כופר בכל התורה כולה דמהה טובה לעולם מרובה ממדת
טורעניות ופסיר ליטערנד קראי אחריו לזה המהדרים רק מחללו
עוד יל זה תלמי פלתתא דריי וריש גימא (ד'): וכן בוצרים
(ד"ד) על מהרה נדרש לאחריו לא גם אלגיני.

ספעתה והא דחמיר גזת עמיא זורא מהספרי דנחיר מוספיה **פ**
מקושא לפי עמיא והא דנעיקן נוחלל גזת נפרהסיה זורא
מקושא דלין לך נ אלל חידושא ומקושא פרהסיה היה איכא הרי נהלא
פטינא יסוד גדול דלנרי העיטור נכסא תשונה לקחאי הכילא דהא
נפרסיה הוריק איכא פתגמא דאזא מלכא ערה מהקושא שחולל אחר
מחבריה ר"ח הים נפגמא תתא תולא הוה ער לחא צ"י לחא מחבר

מרעיה שהמקושש נמיתה שאלחור מחלליה ואע"פ המקושש מעציר
ד"ח הוה.

(ה) וראיתי נחוקי פ' שלח וכן נפ' פ' המיוסם לרצונו יעקב מווינא ז"ל דהקשו לר' יהודה דלעו נהרג עד שזידיעוהו בשעת התראה נצחם מימיה הוא נהרג הא"ז דגוהו למקוש למימיה ותי' דשחא התרו בו כל הדי מימיה והתיר עלוהו למימיה בכו"ל עכ"ל, ותמיהני דהא עד נהרג מפרשת נסנהדרין (פ'): דקאמרו דרנן דס"ל דמגי שזידיעוהו שהוא חייב מימיה נ"ד ואינו נ"ר' לפרט נצחם מימיה ילפי מתקוש דהמנציחם איתו לא התרו בו שס המימיה דלא הוי ידעי ור' יהודה דסוגר דמגי שזידיעוהו נצחם מימיה הוה נהרג ס"ל דמקוש הורחא עה הימיה ועיפ' הדיוור נחמיס מימיה ולא נהרגן מימיה לדורות ופלא עד דרנטי גדוליו מאורי עיניו דיהיה נעלם מהם נהרג ערוכה ונע"ג.

[illegible]

בנקלה הוא כולם נכללו בזה קהל מחוללי מות ימות סן צפרהסיא
הן נזינעל וכיון דפרהסיא הי' צפקילה איכ פירושא דקרא לנני
פרהסיא מות ימות נקילה איכ תו יל דנס נזינעל נמי צפקילה
הקדימה הסכים לנשה דנס נזינעל צפקילה והתוספות לטעמיה:
חלי צפיק דחולץ דחוקי דחתינית דהשטות נשנת וניהכ"פ דחיתתו
כסדה ולא הי' שחיתת חומר דחירי ששטת נזינעל חוזה דס"ל
דפרהסיא הוא דוקא צפני עשרה ועיין פלתי סימן י"א שכתב נטעמא
דהרמזים צפ"י התשנה סס דלא חוקי נ"ה צשטת נזינעל חסוס
דהרמזים סוגר דפרהסיא אינו נריך עשרה נ"ה ורק נשטות צפרהסיא
חוגלה דעתו דהפקיר עמנו ולפסוק על זהו פרהסיא וכו"ה שעת
המרכי פיק דחולץ וליכא דהתראה והיתר עמנו למיזה אין לך
פומי' גדול מזה עיין סס, ולפוס שיטה זו איכ לחור דחוקש נזינעל
היה דהא התרו נחוקש שהוא חייב מיתת נ"ד כח"ש צננהדרין פ':
ח"ק יליך דחוקש עיין סס, ונריך לומר דספיקו אל חרעיה היה
חשים דפרהסיא הסגור נראה דיש לדמות אותו לעונד עכו"ם
צפקילה, ולפוס שיטה זו הדרג לכלורה קושיות הגרעק"ה ה"ב,
ואמנם הא ליחא דלשיטה זו קושיות הגרעק"ה מעיקרא לקיח דהא
ליכא מחלל שנת נזינעל צפקילה כלל דכיון דהתרו נו למיזה והתיר
עמנו למיזה הרי זהו פרהסיא איכ לעולם פרהסיא הוא דהא נלי
התראה לא משכחת ניה מיתה כלל וליכא י"ל דהתוספות צננהדרין
ס"ל לשיטה זו, ואפשר לומר דנס התוספות נחולץ עומדים בשטתו
והא דחוקי דחתינית דהשטות נשנת חייב נזינעל היטל לפני עד אחד
או נלי התראה ומתחייב נפשו דחתיי' נזינעל נכרת כעו ניהכ"פ דלא
כפחלתי ה"ב

ברם לפוס שיטת הגאונים הניל מחלל שנת נפרספיוס דהר כענד
עכורס וזה דוקא נענדח קרקע ודוחל דמוקש אס כן
עדיו קשה מניל דליקן מחללי שנת הוח נפקלה דילמח רק נענדח
קרקע הסכים הקצים עם מרעיה נסנדח וו ולח נליקן ודירק נלור
דהח נרימח סיל נלוח דמוקש היה מענדר ון מענד ולח נענדח
קרקע ולחש מחי הקשיו לעיל דהנרימח מוקש נלחש הוח הי
חינדח נלחשול ורנ לחח ניו והלד פלני על נרימח דיל דסיל
כהח נרימח דידע היה מרעיה שמוקש כר

ובזה אפשר לפרש לכן הנמרח ננצח בחרה (קייט) אשר חיונה
 שמעון השקמוני היה לי חבר מתלמידי ר'ע וכך
 היה ר'ע השקמוני לחור, ידע היה משה רבינו שהמקוש
 נתינה כר, ומקצת התפרסים לתמי דייק שהיה מתלמידי
 ר'ע, וחלום כי ניהא והכי ברייתא סיל ומקוש העניד היה
 כשחולל איש איש הוא ולכאורה קשה מיהא ידוע היה מזה
 שהמקוש נתינה הוא האלה תלכזה גרועה היה ואיך יכל להיות
 נסחפן זה משה כי חיונה נ"כ נתינה, ואחרי ההוספות גרש שנה
 דים פט, כתבו הוכחה והאולה תלכזה גרועה מחזינערך תרי
 קרדי בהאולה גרש הזורק תיככלה העם חביב ונפיק דעירובין
 דרשין אל אלה איש מחקוהו אל יניח ולינערך תרבייהו זה לעני וזה
 לעזיר, ובתורה"ש הקשה דה"ל לתור מחזינערך כלל קרדי להאולה
 לענין דהם נמשך ולשאר אמת לא נפיק קרדי כלל אלא כי דהם
 נמשך וזהם האוכחה בתוספות רש"ע שנוטת שנים, ואי אפשר
 דחזר קרדי נה דחוכה האולה תלכזה גרועה היה מחזינערך קרדי
 מיהא לא מוכח דנתינה האולה תשאר אמת לתור גילה לט' הפורה
 דחיי בהאולה דהיזנה דקעין דחיי הוא בהאולה וי' אפשר לתור
 דאי עכשיו מזה כמו שאר אמת תלכזה ולכ"ה הוכחה התוספות
 מחזינערך תרי קרדי זה לעני וזה לעזיר ואיך מוכרח דהם עכשיו
 תילתה הקורה הוא חיי בהאולה חיי לתורן אמת תלכזה גרועה
 היה ונשתה תשאר אמת תוספות ענין מה כי תולדות האולה
 נמשך ואיך לפניו גרוע דסוד תאמין דאורייתא מחזינערך קרדי
 דלא יכל לתחזק וכו' ליכא תרי קרדי להאולה איש שדיר יכל דעכשיו
 תילתה תורה דחיי על האולה וי' סר האולה כשאר אמת תלכזה
 מזה חה תלוי נפלתה רש"י ותוספות שם נפיק דעירובין עין
 כי תהיינס פלוגה סיון נ"ד ואיך לפום שיטת רש"י שפיר לחור
 דחושן השקמוני היה מתלמידי ר'ע ודיקא והיינו דסוד גרש
 קרדי לתחזק ואי האולה עכשיו כשאר האמת תלכזה יכל ידוע היה

ענה ב'

(ו) ולחלבה הנה מנצח הכי והפוסקים האחרונים נזכר סיון כי וסיון קייט משמע להדיא ולא קייטיל כשיטת העשור והאחרים הגיל הוא לא נעלם מהבני דברי העשור הללו והגאונים נעלמו נהיה סיון מיד צביי שם וזלזל נדון מומר לא נתן זכר לזה ומנחת דסיל להלכה להחמיר כשיטת התוספות בני השו"ט בשבת ולא נעין שיהיה מומר וזקא נעצות קרקע אלא דכל המלכות שהם חזקתיהם וחיובן עליה מיתה נעשה בה מומר לכל התורה כולה ורק נעצרה דרנן נראה דליט נעשה מומר לכה"ת וכהסכמת כל האחרונים ולא כהצית הלל ונחמ"ש דיק מדקדקי נגרייתא מומר נכסן את היין ולחלל שנתות נפרהסיה משמע דמחלל שנתות אי דמיא דנכסן את היין דהו' דאורייתא וחיובן עליה מיתה משום עבד עכ"ל וה"נ נמחלל שנת נעין ענינה דאורייתא דוקא והה"מ נהפוגה חליית סיון ציט כהנ דליסור הולאה מרה"ר לרה"י או נהיפך הוא אחד מחלות המלכות שהענין עליהן הוא מומר לכל התורה כולה וזה מטעם נעירונן (ס"ט) והוא גורא דנשיק נמותרת דמחלל פירש רש"י שהוא טענה שגאנצ ודעיה כדן כופר בכל התורה וכמי שילא עתה ישראל עכ"ל ולענין דליית הדין מהא דעירונן לר' רח"ה כלל דהם נהווא גורא דנשיק נמותרת דמחלל דמחלל לר' יהודה נשיא וכס"ה אחר כהנן זה מנטל רשות לר' יאחז והו' מחלל שנת נענעא וזי הו' מחלל נפרהסיה לל' הו' יכול לנטל רשות דהו' כעכ"מ הנה מזה לכת רח"ה דהו' כמומר לכה"ת דהו' מיירי מניטול רשות למוד דהו' לענין שנת והוא הו' מומר למילול שנת דהו' מומר לחמיר דבר ונלדך מומר דרנ' הונא שם דלמור אחיז ישראל מומר (דהו' מומר לכה"ת) זה המחלל שנתות נפרהסיה לא נזכר שם כלל דמיירי נחילל שנת נהולאה הו' מזה כהשגת הפר"ח והאחרונים על הצית הלל דרנא להוכיח מהא דעירונן הגיל דגם מחלל שנת נדרנן הו' כמומר לכל התורה וזי לטעם דרש"י ופירש"י שם נחילל מותרת דדשא דהו' טענה דהו' איסור דרנן וה"נ עליו האחרונים ככ"ל וה"נ אש נאט להוכיח משם לענין הולאה דאורייתא וכפי פירוש נתר' ופירש"י נהא דמותרת דדשא קשר אל טעם וחיובן עליו מחלל משום דמחלל הוא הנה גם לזה לכת רח"ה משם דהו' מומר לכה"ת מטעם הגיל ולחנר' ולא ידענא לזה לריכין אט כלל לרח"ה נזה, וה"נ כיון דאין חננין להולאה נמנין האצות מלכות דחיובן עליה סקילה וזכר וטענת כשאר המלכות וה"נ דהולאה מלכות גרמא הו' איך מחילל דלדין פשיע' דמומר להולאה הו' מומר לכל התורה כולה דח"ש מחללך ועין נחוספת שם נעירונן ד"ה הולית, והקצו לפירש"י למה ליה למינקט הולית הו' למיירי מחלל שנת נכל מחללם מחלל ועין מהרש"א שם ומנאר דסיל להתוספת דהולאה לא גרע משאר המלכות וה"נ לענין דין מומר לכה"ת דח"ש מחללך.

ובמעביר ד"ה נרה"ר נעשה ג"כ מומר לכל התורה כולה דהא להתוספת פיק דשנת הו' תולדה ולא גרע מהכנסה דהו' כהולאה ומנצח הרמזים פ"ג מה"ש נראה קצת דהו' אש כמו הכנסה להרמזים, וכ"כ נס' מנח"ה ורח"ה צליון האלפס צ"ל כלל גדול נמשנת ועוד כלל אחר אחרו כל הכשר להנעי, הנה נהגה החומי נליוט לרש"י שם כתנ דמעניר ד"ה נרה"ר כ"ל דכלל דהו' היין ולע"ה עכ"ל, זה דבר חדש, ורנ' אחר הצית רח"ה ענ' החומי מהא דליתא בשבת (ל"ג): מרה"י לרה"ר וענר ארנע אצות נרה"ר ר' יהודה מחייב וזכמים פטריין ואחר רנ' יהודה אחר שמואל מחייב הו' ר"י שח"ס אחת משום הולאה ואחת משום העברה דח' פ"ד מהא הוא דמחייב מכלל דרנן פטרי לגמרי ואח"ה הו' אפיק לה מרה"י לרה"ר וזי כהחומי ד"ש לחלק בין מעניר למחלל דליתא מיירי נפחות מכשיעור דלענין הולאה פטור ולענין העברה חייב ור' יהודה דמחייב חיל לטעמו דס"ל מעניר הו' אש כח"ש נירושלמי פי הורק (הל' א"ז) ר' יהודה עני' ליה ר' אצות נרה"ר מלכות נפני ענמה ואיך שפיר י"ש לחייב נמעניר גם נכל דהו' אצל רנן פטרי דס"ל דהו' תולדה דהולאה ואיך איך נחמיר נמעניר יותר מנהולאה הו' לא אפ"ה דהו' התולדה חמיר מהאז ועל כרחק דגם נמעניר נני שיעור כת נהולאה ופטור פחות מכשיעור עכ"ל, ולכאורה הו' שגגה דלע"ה

דנמרח סכר ליטל דהעברה מ"מ נאחת הנמרח מיירי מוריקה חרק מרה"י לרה"ר וענר נוריקתו ד"ה נרה"ר קודם שנת דליתא כלל חרתי הולאה חריקה ד"ה נרה"ר וכמו פירש"י חריקה הו' תולדה דהולאה לכ"ע ולא יזקן כלל, למור דר"י מחייב נכ"ש משום מעניר דהו' מעניר בידיו ד"ה נרה"ר ולא נוריקת ד"ה, ולאנש הו' ליתא דאם ניתא דמעניר ד"ה נרה"ר הו' אש נפיע איך יהיה זריקת ד"ה נרה"ר תולדה דמעניר ד"ה נרה"ר ולא תולדה דהולאה מרה"י לרה"ר דהו' עיקר טעמא דמעניר ד"ה נרה"ר הו' אש נפני ענמו וזו משום דליט דמחלל להולאה שהו' מרשות לרשות ומעניר ד"ה נרה"ר הו' הכל נרשות אחת איך ח"ה מרה"י יהיה נמי זריקת ד"ה נרה"ר תולדה דמעניר ולא להולאה וכ"ה להדיא נירושלמי שם דקאמר ר' זעירה ר' יאשי' נאם ר' יוסק מחפרי יריעות למד ר' יהודה שהו' חפרי היריעות מורקן את החמין אלא לאלל ומן הלז הו' מורקן (דשם הו' רס"ר) הו' דלמד מעניר ד' אצות מורק ד"ה נרה"ר ונראה סוף כמו שפשיט דידם והלכך לע"ה דהוריקה הו' נמשכן מ"מ נמשכן סוף מעניר ד"ה שח"ס נידו ממש אצל הו' וז"ל דלר"י זריקת ד"ה נרה"ר לט' תולדה דהולאה אלא תולדה דמעניר ד"ה נרה"ר וכן מוכח שם נירושלמי מהא דפריך על דמיה דר' יהודה ארנעים מלכות חייקן וחיובן נמחיתין ומש"כ דלל חני נמחיתין אלא דנרים דכ"ע מודי נהא, וקשה אח"ה לא מש"כ הו' כמו דחש"י נפ' כלל נגול (סוף הל' ב') ופריך שם למד"ה דהאשט הו' אש אח"ה לא חני לה נמח"ה ומש"כ דכל המלכות י"ש לכן תולדה והושה חן לה תולדה, וה"נ הו' חני הכא לתרן דלכ"י לא חני מעניר נמחיתין משום דלחן לה תולדה חיו חריקה ד"ה נרה"ר הו' תולדה דמעניר ד"ה נרה"ר ולא תולדה דהולאה והו' נרור ופשוט ואיך אש ניתא דמעניר ד"ה נרשות הרנ"ס חייב נכל דהו' גם זריקת נרשות הרנ"ס חייב נכל דהו' וקמה הר"ה ענ' דברי החומי, נרס דלחן וז' רח"ה מטעם אחר דמחיקתו להס"ד הו' לא חסיק הנמרח כלל למוד דר' יהודה פ"ל להוסיף לזה אש אחד על מנין אצות דמחיתין ולהכי הו' פ"ל להנמרח דר"י מחייב שח"ס וזו משום דמחייב לחוליה נמחיקם אש חס' להחמיקנא פ"ל לנמרח דלחן דר"י מוס"פ שובט ומחיקת אצל מעניר הו' תולדה, והולאה לר"י כמו לרנן חריקת מחטין ומחפרי יריעות הו' דהא הנמרח דלחן מחטמל דליתא נחוד ד"ה הו' חני ומסיק דכל ד"ה בין נוריקה בין נמעניר נמרי נחרי לכו (ועין רש"י (ת) ד"ה רחנא, דהזכיר זריקת מחטין וצליון הש"ס שם העיר נזה, ועין תוספות (ר) ד"ה המוש"ט, ונמח"ה כחננו נזה) ואיך נדחה הר"ה הגיל דכיון דלנמרח דלחן מעניר הו' תולדה דהולאה לר"י איך איך לאוקומי ככ"ל, ולע"ה כיון דנאט להך ספדא ולנמרח דלחן מעניר ד"ה נרה"ר ח"ט אש איך מחילל הו' הספדא נחננת דח"ה כלל לחייב נמעניר ד"ה על כל דהו' דהו' איך יהיה י"ה כת הו' הולאה מהאז דהו' הולאה, והרמזים נפ"ה מה"ש הי"ט פסק להדיא דמעניר ח"ט חייב רק אש יעניר כשיעור שחייב עליו ספ"ה מרשות לרשות עין שם, וה"נ דלע"ה דמנצח הרמזים נראה קצת דמעניר ד"ה נרה"ר הו' אש נפיע מ"מ ח"ט חמיר מהכנסה דנראה ג"כ דמנצרו דהו' אש ונני שיעור כהולאה וליתא לספיקא דהחומי ואיך שיהיה הו' מעניר ד"ה נרה"ר ח"ט קיל מהולאה ואיך מחלל שנת נפרהסיה נטלטול ד"ה נרה"ר נמור הו' מומר לכל התורה כולה, אש רח"ה נהא דמעניר שפשיט על החומי, דנחמ"ה יהודה יעלה חליית סיון פ"ה הלריך נזה.

(ז) ומלאכת הלילה לא קילת חיו ממלכות היום דליל שנת ריוס הכשרים וכל י"ט הנה הלילה כחמו לכל דבר ונכל מקום הלילה הולך אחר היום שאלחרי וכדכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום אחד ונצ"ה (ז') יתחל ולילא ח' יתחל הו' כר וכדליתא נחולין (פ"ג) נמחתי נכלל מקום היום הולך אחר הלילה מלמד קדשים וגם נביה"ש אל ע"ה העושה מלכות חייב אש ח"ט לרש"י ורמזים פ"ה משגנת הי"ט עין לחייב שם דס"ל דמחיקי אצוקת איסורו ועין הוספות כריתות (י"ז): ד"ה מנסיפא, והעושה מלכות נצ"ה נביה"ש חייב חטאת מנסיפא כדליתא בשבת (ל"ה): וה"נ קייטיל כרמזים פ"ה משנת הי"ד, והפח"ה סוגר דלפ"ה נאחד קצ' ונאחד טחן דשם חילול שנת אחד הו' וזינו כמו חלל ונותר דלל מלטרפ עין פח"ה נפחיהה כוללת לה"ש נפוסו ומנאר דלילה וז"ל חיונא דאורייתא הו' עין

ועיין גמ' ירמ' סימן קצ"ו סעק"ד היכא דהו"ס גדול אי' חשנין
יום ולינה שו"ס ונזנ"ת ש"ס הש"נ עליו.

ובגדרים פי' נערה המאורסה (ע"י) ס"ל לחי' דהפרת נדרים
כל היום דוקא משום דכתיב ביום שמשו ואינ' נדרין מיום
אל יום דלי' מניום שמשו הוי' אמינא ניהמא' אין גלילה לא להכי כתיב
מיום אל יום וכוחיה קיימ' כחתימתן דהפרת נדרים כל היום י'
נדבר להקל ולהחמיר כו', והרי דוקא דניום הוי' מפרשין ליום למד
לולי' קרא דמיום אל יום, וקשה דליכ' גם נשנת מני' דהלילה בכלל
היום ומי' קרא דניום שמשו מניום השנת, ואמנם הדבר מפורש
במכילתא ובילקוט פי' תשא, מחלליה מות יומת למה נאמר לפי שהיה
חומר כל העשה מלאכה ביום השנת מות יומת, שונה שמשו מאהרה
לא שמשו תלמוד למד ויום השני' שנת לדי' אלהיך לא תעשה כל
מלאכה, אין לי אלא שנה ואהרה על מלאכת היום, שונה ואהרה
על מלאכת הלילה שנה, תלמוד למד מחלליה מות יומת, שונה
שמשו מאהרה לא שמשו תלמוד למד ויום השני' שנת לדי' אלהיך
לא תעשה כל מלאכה, אין לי אלא שנה ואהרה על מלאכת היום, שונה
ואהרה על מלאכת הלילה מנין, תלמוד למד מחלליה מות
יומת, שונה שמשו מאהרה לא שמשו תלמוד למד ויום השני' שנת
לדי' אלהיך, שאין תלמוד למד שנת, ומה תלמוד למד שנת אלא
להניח את הלילה בכלל מאהרה, ובמכילתא פי' ויקהל כל העשה
ט' מלאכה יומת (מלת ט' נא לדיק) ט' ולא ט' ובתנ"ך והרי שחל
יוה"כ להיות ערב שנת ועשה מלאכה ביום שמשו שמשו אל' יח' חייב
תלמוד למד כל העשה ט' מלאכה יומת ולא ט' ובתנ"ך ומדממשטין
חל יוה"כ ערב שנת מוכח דעל מלאכה ליל שנת חייב מיתה ורק הכא
פסור משום דהיה ט' ובתנ"ך.

ובזה יתבאר הא דפי' כלל גדול (ע"י) דקאמר חילוק מלאכות מני' **מלאכה**
אמר שמואל אמר קרא מחלליה מות יומת התורה ריפיה
מיתה הרבה על חילול אחד, אם אינו ענין למד' דכתיב כל העשה
ט' מלאכה יומת תנא ענין לשבת, ומקשין השולם למה הביא קרא
דפי' ויקהל ולא קרא דכל העשה מלאכה ביום השנת מות יומת דכתיב
נפי' תשא אל' קרא מחלליה, ולהאמר ניהמא' משום דקשה דהא קרא
דמחלליה נעין לחילול הלילה ואפי' י' לאוקמה נזיד ואינ' קרא
לחילול הלילה להכי הביא קרא דפי' ויקהל והתם כתיב סתמא כל
העשה ט' מלאכה (ולא כתיב ביום השנת) ואיכא האי ט' קאי על השנת
כולו ואפי' גלילה תם מדרשין ט' ולא ט' ובתנ"ך ידעין מיתה
מלאכת הלילה כני' ואיכא האי מחלליה ט' לא אינ' קרא לחילול הלילה
נזיד כלל ולהכי דרשין מיתה חילוק מלאכות לעשה נשנה, והתם
שם דמי' אם אינו ענין למד' דכתיב כל העשה ט' מלאכה יומת הקשו
וליהא אל' חייב ענין למד' משום דאטו נתי' קטל קטל לוי' עין
שם, ולהאמר אל' דהנה לכאורה קשה לשמואל למה לא ניהא דהא
דכתיב מות יומת הוא לנרצת שאם אי' אשה יכול להמית נמיתה המצוה
ט' שאלה יכול להמית בכל מיתה שאלה יכול ובסנהדרין (מ"ה):
ולפי' אפשר לאוקמה קרא דמחלליה מות יומת וקרא דכל העשה
מלאכה ביום השנת מות יומת דכתיב נפי' תשא שיהיה למד' ולנרצת
שאלה יכול להמית בכל מיתה שיהיה, וקרא דניום לעשה ביום וקרא
דמחלליה לעשה הלילה וכדברי המכילתא הגמ', ולהכי הביא קרא
דפי' ויקהל דכתיב שם ט' סתמא וקאי גם לעשה הלילה, וקשה לכתב
התם מות יומת ואי' ידעין מהתם דבין ביום ובין גלילה מתייחד איתו
בכל מה שאלה יכול וקרא דמחלליה תם קרא דכל העשה מלאכה
ביום השנת מיתותין לגמרי אי' קרא דתרווייהו לחילוק מלאכות ואמר
ביום ואמר גלילה ואין מיתותין איתו אלא נמיתה הכתובה ט' דקרא
דכל העשה מלאכה כתיב מות ולא מות יומת ושמואל לטעמו דס"ל
קטשה יד העדים פסור ואל' מיתות אחרות שם בסנהדרין דרזא' תל' **תל' תל'**
הדס אי' גני כותנים האלים כאלה ואין תלמוד ואי', ועל פי
המסופת דל' לא קרא דמיתות מיתות אי' מוקמי' להא קרא נזיד
ומות יומת דכתיב כלאו' נפי' י' להעיד הא שמואל ס"ל דנעיק
קרא דכתיב ולא למד' דכתיב תורה כלבית, ועיין הגהת מיה
שם בסנהדרין הקשה הא שמואל קנ' כחנניה דמשפך לרע הא
סי' עיין שם (ולאמר לנדר דה' גמ' האמר אי' (נאמר ד') ואמר
ר' חידקא שמשו השקומי' היה לי נדר מתמיד ר"ע וכך היה למד
ידע היה מרעיה שהמקושש נמיתה שאלה מחלליה מות יומת, דהנה

נשנת (ק"י): כמה פסודות חייב אדם לאכול נשנת של ר' חידקא
לומר לרע' אי' יומת ושיהיה מקרא אחד דרשו וילמד משם אכלתו
היום כי שנת היום לדי' היום לא תמלאוהו נשנה, ר' חידקא סבר
הכי תתא' היום לנר מאורתא ורגנ' סברי נהדי דאורתא איכ' ר' חידקא
סבר דכל היכא דכתיב היום הוא קרא ביום ואין הלילה בכלל ואינ'יה
דר' נעין מחלליה לעשה הלילה ואם ניהא מות יומת קאי לחילוק
מלאכות איכ' קרא דכל העשה מלאכה ביום השנת מות יומת לחילוק
מלאכות ביום וקרא דמחלליה לחילוק מלאכות הלילה ולפי' יל' דכתיב
לא ידעין חילוק מלאכות למד' דיל' דמיתה אינו חייב רק אם יעשה
כל האט מלאכות ניהא ואיכ' יל' מרעיה נסתפק אי' המקושש חייב
מיתה כלל כיון דלא עשה כל המלאכות ניהא, ואולם לר"ע דס"ל
הנדרים לחילוק ניהא נפסחים (ה'): ידעין חילוק מלאכות מהנדרים
ועי' דליכא חילוק מלאכות נזיד למלאכה ביום דתרי קרא לחילוק
מלאכות ביום למה לן ומוכרח דתרי נזיד למלאכה ביום דתרי קרא לחילוק
לכן אמר ר"ס שמשו השקומי' היה לי נדר מתמיד ר"ע ויקהל ואמר
ידע היה מרעיה שהמקושש נמיתה שאלה מחלליה מות יומת כוונתו
דכל' פסוק אי' דנא ללמוד חילוק מלאכות וי' עוד קרא ועי' דהא
למוד ואי', ואולם זהו לפלפול נעלם ונאמר נדרה דם ר' **חידקא**
סבר דהרי לנר מאורתא וכדדיק' לינא דמאור' הכי תתא' כו',
דס"ל דכלל יום הוי' זמן סעודה השנית גלילה ואיכ' לסעודה ליל שנת
לא אינ' קרא דלא גרע מנכלל יום ורגנ' ס"ל דכלל יום הוי' אינ' כולל
סעודה השני' מערב קודם הלילה ובשנת מתמיד לאכלה גלילה ולכן
הכי תתא' היום נהדי דאורתא) ועי' נפסחים ר"ס מכות (נ'): דמי'
כל היום, ובמכילתא שם ופי' שאלה למכות והמקושש פסור
בסנהדרין סבר דהעדים יכולים להמית בכל מה שיכולים גם נאמר
חייב מיתה ולענין נסקל ועיר הגזית לא הביא הר"ם דין זה כלל
ועי' פרי' ואיכ' להאריך ואי' שיהיה הכא זה דבר פשוט ולענין
עשה סקילה על חילול שנת מלאכה הלילה אינו קהל מלאכה היום
ואיכ' אם מחלל שנת נפסחים גלילה נטול דמי' נהדי' נמור הוי'
גמ' מומר לכל התורה כולה כמו מחלל ביום וכן מוכח מהמסופת
והמקושש דלא מוקי' מתניתין דהשולש נשנת נשואט גלילה אי' דלא
שאל תם גלילה הוי' מומר לכה"ת, והארכתי בזה לאמר ר' חידקא נפיק
התרי' דרש' לפי' גני קהילתו הנדרים מלאכה הלילה אינו דאורייתא
חייב עלמא' של אחר ר"ע, כי הוא אינו יודע בין מיתו לשמואל
ורמיהם לנל' מהאי דעתא.

ענה ג'

(ד) ושיעור פרהסיא הסכמת כל השופטים האחרונים דהא כח
נמי' דונקדש' נצח' בני ישראל דלמדין בסנהדרין
(ע"י): ואין פרהסיא פתחה מעשה ישראלים דמדין ג"ס תוך
תוך המדבר מתוך העדה ומדין עדה עדה מתרגלים דכתיב עד מתי
לעדה הרעם הזאת (נא' יאסע וכל) מה להלן עשרה וכולא' ישראל
כו', והי' נלא' דלא יאכל את שם קדש' דכתיב תקומה דונקדש' **דקיימ' כמדי' נביא** (נ"ה) דפשיטא נבגלים פסור דמקרא נדרש
לפיו ולפי' פניו וכי כתיב אם נעלז עמו אומר חס מני כתיב
וכה אמרתי בזה דמונות (מ"ד): אמר ר"ל כל המניה תפילין מלדין
מי' שאלה (ישעיה ל"ח) ר' עליהם ידיו תר', ובסי' ארצות חיים
להר' ר' אהרן הכהן מלגל סף אי' תפילין וכן נכלט סף מיה' כחנ' **ומלדין**
מי' שאלה למען ידעו ייחוסם והדבר פלא למה ש"ט מלגל
אמרם תם למען נאמר לא הביא קרא דמיתה דרשין מדין קבלה
שאלה, ולהאמר אי' דיל' דר"ל ס"ל כמדי' מקרא נדרש לפיו
ולא לפי' פניו וליכא רמיה מקרא דלמען ידעו על תפילין והאריך להביא
מקרא דנדר' קבלה אל' לפס' מדי' דקיימ' דפשיטא נבגלים פסור
פשיטא דמדי' להביא קרא דמיתה ויהיה עבדי הארצות והכלל דהביא
קרא דלמען ידעו ייחוסם לתפילין, ועיין שנת (ל"ג) ועוד כח
תקומת דפלי' ס' הא' ולפס' מדי' דמקרא נדרש לפיו למד
איכ' לכאורה יל' דפרהסיא דגני חילול השם אינו כחנ' נמי' דונקדש' **דמי'**
דמי' תוך בני ישראל קאי רק למי' דונקדש' ולפניו ולא על קרא דלא
תתל' שלפי' פניו ולקמן נדרש בסי' הפרשה, ואמנם המסופת
נביא

מבשרי-א שם נפסחים כתיב ליישן קושיית התוספות על פירשי ד"ל דלא הוה שם עשרה מישראל בגלל שהעמיד נזקעת יורא, ורדאיתו להרב המופלא ראש המדברים בזויר מי ר' ישראל עקב זצ"ל מהרענען בספרו שפת אמת (סימן י"ז) שכתב דהשאל דמור המהרש"א

בבית שם ראה אהרן, כתבו דאין זה כלל מוראל ודאין דאס שיהא
כן נכל מתקום ואיך אפשר דהא לא יסע אחריו דאין תוך בני ישראל
קוד גס אשפני פניו וזה גס ולהרמזים פיה מהיסיית הגה האלו
ללא התחלם את שם קדש קשור ואגוד גם נהאיע דווקאשית דאס לא
קידש את השם והיה נעשרה מיישראל ארצו מילל את השם בנדים
וביסל חיש שהיא קידוש השם וענר על חטת לימ שהיא חילול השם,
אינרס דהסמנין בסהאיל סימן צ"ה הזכיר זה גרוא דסתר דענר
ולא קידש ביסל רק המיעט אצל לא עשר בלימ, ובמשיית הקהא וליכ
אלא רמז האמיר נסיהדירן גם לפשוט בנדי אצל מעוה על קידוש
שם מללל הדין נה עדי ז' מלות וברי הדין למחוי דלא חשיב רמז
שז ואל תעשה אצל קום ועשה למח לא קא חשיב וכדחשיב שם
במית) אהאיל דלימני נכרי שגנת, ולעדימ חזנות קדוש השם אע"פ
שהיא דיע חמי און זה מעשה חתם דא אסור לחטול מעמט ובסיק
דעייז (מית) כשאמור לרביית פתך פין וחכנס קד האל אחר להן
חוטט שיעלס ווי שנתה ואל יחלל הוא בעמט, ואל דלחכי חתם
ונקדשתי ולא חתם ותקדשוני בתוך בניי משום דנחלת און רשאי
לעשות מעשה להכניס עמנו לקיים חיש וז רכיב תלשון האמיר נברכות
(סיף) אסור ר"ע כל ימי הייית מלענר ע"פ זה כלל נספך אפילו
נטל לא נאסרך אחרתי מחי לוי כר, שחש חזק און לירך להניע
אלו והוא אינו רשאי לעשות ענדק שיער המעט ורק אם תפסאו
מחייב למסור נפשו ולהיות נהרג ולא יענר חיו על חטת ד כפי
הדן מה והכל רק נשז ואל תעשה עול עד ד' מחטות ואיש האמיר
היכל לפס שיעט הפחית, ונחש יחישב פסק הירקאשני סימן ע'
דהתקדש את השם חייב לנרד, ובמשיב העיר דלפוס כללל דהאיל
בנכת המחויב סימן קימ דנחלת ש"ס עתים למחנה כגון לימ
מחלל שפילין סוכה מילק קיש פדון הדין נברכת אכילת מזה ומרור
כר דש זמן שדיני נהם ועמשים קיש איין נהם כשנעט זמן חיונס
מנרד על עשייתם מחמת היצט כר, והמחט שלעולם חייב נהם און
עתים לפטור מהם כגון להאמין באלהיט כר, נקיה ותנחומי אגלים
ונתינת נדקא כר, און שייך לנרד עליהם כר, ואיך הרי קידוש
השם מוי ומרוב נכל זמן אפילו שגנת לא שייך לנרד, ולהאמור לקיים
ומשיב האילוי והמחט שלעולם הוא חייב נהם און לנרד עליהם משום
לכילל היצט ואז דק מחנה הוא מחייב להכניס נה להסחיל לקיימה,
ואיך און לעולם הוא חייב נה לא שייך לנרד משום אכילת קידוש השם
אע"פ דלעולם הוא חייב נה חיש כיון דאין רשאי לעשות מעשה להכניס
עמנו בקיימה איך הרי אינו חייב נה רק כשהנע ליוו דא זמן
חיותה להכי שפיר מנרד גם להאמין (ונספדי מנחם אף על הירקאשני
כתנתי בנדברי האילוי י' לדון מיש נדקא מחתתי ומיש מחנה מניתי
דנקשה שם האילוי עיין שם א"ע) ועיין שני סימן קימ ירדן
עיר אחת שגורו עליהם גורית העשרת דא וקתנס יכולים לנרד
מחייבים לנרד כדי להילל נכנס ופסק דודא גזול הנלל נפשות ורק
אם רוגים להחזיר על עמנס שלא יצתרו לא תיקרי מחמד עמנס דעת
כדאיתא פיק דע"ז נני רבנית עכ"פ, והנה מהא דרבנית ליכא
רביא כיכ לפשר ללא היה יכול לנרד מהמדינה והא דהיה מנרדן
מדינה בנדים כ"מ שם, ונאחור רב נקאפולא שמעתי מהרר
מהר"א דנעסלער כ"מ שאלר הנחור הגמורא רבנית לריי
בן ארמא חתה לאי לתי עה"פ איל כלום מעשה נא לירד איל מעמט
כל פורים נתחלק לי נצמעת של נדקא ויחלקתים לעניים איל איכ
מתקדק יהא חלק, ולכאורה הדבר פלא איזה שאלה היא מה אי
לתי עה"פ און קשור להחמד הספור שם ותי הרר היכל ע"פ
נדרי המוקרי דפוסק כרמנים דאיכא דאין לירד להיות נהרג אינו
רשאי להחזיר על עמנו (ודלל כחוספות הירקאש) אצל נאדם גזול
והסיד וירד שמים ורואה שסוד פרוץ נכד רשאי לקדש השם ולחפור
עמנו אפילו על מצה קלה כדי שיראו השם ליראה את השם ונאחור
בכל לבם והיינו טעמא דמנינה חיש שחסרו עמנס לשיטת ר"ת
דאגורתי היתה מתוך שבי רוגן טועין וסבור שהיתה אילל העבד, ולכן
היה קדוש השם ציה עשבו, ובמשיב חיירי המדיר מה לך יוצא
ליסלק על שחלתי את בני מה לך יוצא לילל שגנלתי את הלולל דחשעתי
שהיו מוסרין עמנס על בני מה לתי עה"פ אילל דהאילוי
לתי ר' הירל נחם מה אי לתי עה"פ אילל דהאמיר על עמנו נמה
למיט מחייב מנרד הדין, ולהרמזים איסורא קענוד ורי מחמד עמנו

והנהגה זאת לא ידענו הדין כאשר דלא היה שם עשרה משרתים והוא נפיק דמניה אחריו דנתייניו כל ישראל כליו מפני שהשחמו ללגם ונפי חלק (ג"ג) אחריו דמוריע גרוק טעמו פירש"י שהיו האומות יורקין נפני ישראל י' לכס אלוהו כזה והלחם משחמונים ללגם אלאהו הכנה מישראל היו שם, והדוק למור דהשחמו ויאלו והדיכ צלו דהא היוויו היה ששחמו כלם גומן אחד כד שמש קל קרנה משרוקיתא ותי' דיוון דמורר לעי' היו מורר לכל התורה כולה ואיטו מלטרף לכל דבר שנקדושה היכל דנתינין עשרה איכ' חמוריע כריחו דכולם השחמו הרי שזו היה מורר גם להם דהשחמוות גם בזהו מעמד דליכא עור עשרה מישראל כשרים עיין שם שהלריך עוד בזה, ולפי' נחמד' לן לכאורה דמורר לחלל שנת בפרהסי' נתיין שיתלל דוקא לפני עשרה אנשים מישראל שהם אינם מחללים את השנת בפרהסי' נמדי דאורייתא אלא אם הוא בתוך חצורה מחללים את השנת בפרהסי' שהם מעטעלים במקום שם רהיר נמור הנה נתיא דיטלטל הוא כמורם איט נעשה עוד מורר לכהית כולה, ואחנם עיקר הידועה לא נהירא ואפשר קצת למור דזה חלני בשינוי הג"ש בין הגנלי להירושלמי דנמורא דלן הג"ש דפרהסי' הרי עשרה הוא דנמורין תוך תוך כתיב ונקדשתי בתוך בני ישראל וכתיב הגדול מתוך העדה הזאת ואחיה עודה עשרה מתורגלים דכתיב עוד חתי לעדה הזאת ואלו האופ' וכל, ואולם בירושלמי דנכוח פ"ז הג"ש, וכן בתגולה פ"ד הג"ש, ונסמדרין פ"ד ליחא טה פלוגתא דרי יוחנן גמר הג"ש דעדה עדה מתורגלים, ורי סימון גמר הג"ש דתוך תוך מקדש דורנאו בני ישראל לטור גר בתוך האלים ופרך ר' יוסי גר גון אם מתוך את יליף לה פ"ז לטון היינו דהתם יתור מעשרה היו דהגלים טונה שמעו ג"ס תוך תוך איכא טונה (אפי' הפסח) ותפיק דהג"ש הוא בני ישראל נלמד כאן בני ישראל נאמר להלן ויאלו בני ישראל בתוך האלים ובני ישראל עשרה היו ועיין שם בגלילי הירושלמי דל' דרי סימון חילן ג"ש דעדה מתורגלים משום דסיל כר"ע בירושלמי פוטס פ"ז הלי ה' מתורגלים כ"ד היו והוא נכון מאל, (וי' להעיר דרי יוחנן דרי' בתולין (פ"ח): האכל יאכל וסיל דלא אחריון דברה תורה כלשני, ואם כן לכאורה אליהו נריך למימר מתורגלים היו כ"ד וי' ליישן) ואיכ' י"ל דמתוך דמור הג"ש בני ישראל אחד יוסף נריך דהג"ש בפרהסי' נפני אנשים כשרים ומלן דסיל דהג"ש הוא מתורגלים איכ' גם אנשים מתורגלים שכדור נגלחתי משא והדרי' כי חוק הוא חמט כניכול דאפילו נעמי' איט מוילא חסם את כליו הנה לפני אנשים כאלו הרי גם כן פרהסיא, ולפי' לדין הרי קיימיל כתלמודא דלן דנמורין הג"ש מתורגלים איכ' עשרה מתורגלים לעי' נמי פרהסיא היו ודלא כהרב הג"ל, ואינרא דעיקר דברי הרב הג"ל הן דברי שגגה דנראש דהבין דהמסירת נפש אל חמוריע היה כאלא השחמו ללגם שבעה שכולם השחמו ולהכי טעו היוויו היה ששחמו כלם בתוך אחד כי שישנו קל משחוקיתא, ולדעת' לא הן דהרב דעיקר מסירת נפשם היה אחיכ לאחר שגלשו עליהם גרין כשדלחן והמלך צוה להביאם לפניו וטעו עמיהם והם עטו ואחרו, נבוכדנצר לא חשין לאחא על דנה פתחם להתנחף, כי הקדיה שאלחט עמיהם אלו יכיל להילי אחינו מן האם הכבדן, מידד, וקלאהך לית אלא פלחין ולגלם דדחא לא נסביד, אז נחמלא המלך חימה וזהו להפיק החטור שגגה פשומים יתור מחה שרלא להסיקו ולהשליכם לכבשן האם איכ' אז היה עיקר חסרת נפשם ופסם וכה' לשון הגמרא חזן רחל חמוריע שחמור עמלון עמלון לכבשן האם, כי שגגה שגולכו לכבשן האם היה המסירת נפשם ואיכ' מי הניד לו תם לו היו עומדים ג"כ אנשים מישראל שחכו והמחית כל הזמן אל המלשינות וקריאת המלך לחמוריע וטעמיה עמיהם עד סוף הדבר ועד אשר הוסק החטור שגג פשומים יתור מחה שרלא איכ' גדול הדבר גרור דהאנשים אחרי השחמויות יאלו לניחם, ופרט לפי הגמרא דמניהל דהשחמו לפרס איכ' על אשם ועל אשמה היה הדבר דבא' לא עמדו אחיכ כלל אלא הללם, ובפיר י"ל כדברי ומרש"ל דלא היה שם עשרה מישראל כשהיה הענין אל המסירת נפש דחמוריע ורק אחיכ כשנחמטת האם נחקצו כולם לראות הפלא ונעמדו גרוק שרקיה על ישראל כפרש"י הג"ל, ובר מן דין הזה מעלם מהרב הג"ל דברי המרש' חזית הג"ל דפלי' רבנן ורשבי' דעל דעת רבנן עמדו יאכראל אז עמיהם דנבוכדנצר העמיד גלם והפרים עמיהם ושלחם חבדו איהו ואחיה ומיהם ושלחם חבדו חבדו יאכראל לא עמד

ליכא הרי לאו ולא תחלל מיירי גם תחסינת נפש ליהרג ותחילת דני ישראל דריק קרף קרף גם ללא דלא תחילו ויחייב ודאי לדיכא לאו דארייתא מכתא לגרמי ופרין, ואחנא דליכא הרי נלטרך לומר דלא תחלל קרף רק לגרמיא כמו הגרע דייגה, והרמזים נפיה נהי יכהית היד כחז וכל מי שחזר ט ירהר וכל יעזר ועזר ולא נהרג הר"י תחלל את השם ואם היה בעשרה משראלי הר"י חילל את השם נרצח וניטל מייע שהיה קדוש ועזר על חטאת לית שהיה חילול השם וכחצ הלחית נראה מודרי רבינו דנפתח מעשרה ליכא אלא לאו דלא תחלל אלא בעשרה ליכא חרתי עין שם, ואיכ גם להרמזים לאו דלא תחלל ליכא גם נניעל וספיר יל דנמכתא לגי שזר נלאו דארייתא.

ויש להסתפק במחלל שנת לפני העמים במקום שאין ישראל אם שזר על לאו דלא תחלל את שם קדש שגורם שיאמרו העמים אין תורה לישראל, מחללים כל קדש ולא תחן גם, ואולי דוקא נמכתא לגי וכהא דר' יוחנן דהס נפידתא ליכא חילול השם דיאמרו תורת ישראל תחרת לאותות חיו את הצרות ולכתא ולהיות נשנע לשקר דהא הכל נין לאס למחירו דר שאת נאות וטות לתורת האדם חיו גם נענייהם על גזול, גם ידמו כי הם יזהירו בהם משליכ נחילול שנת במלכותא דהי נין לאס למקום לא ידעו על תורה ד' רק יאמרו שה"ש הזה אינו שומר דה, והן אחז כי כזר שמעט נעוהיר והאומות טועים עלינו כי הם יאמרו מחלט לחלל שם שמים ולהקל בכל קדש ונתקיים נט מאמר ויתעברו צורים וילמדו מעשיהם והאומות למודים מחלטא שלא לשמור דה, ולכן היה נראה קצת דמחלל שנת לפני העמים הנה חלדו עון חילול שנת שזר הוא נלאו דלא תחלל והוא נכלל כל המחלל שם שמים נסתר ר"ל נניעל ככ"ל נפרעים מחטו כר, ויש מי שכתב דרק מיעטא דמיעטא מהעמים יאמרו כי הם ילמדו מחלטא לחלל קדש ולכן נמחלל שנת לפני העמים ליכא עד עון דחילול השם וי"ע בה.

איברא דספיקא דין הוא דלא ענין לאו דלא תחלל את שם קדש ליכא נמחלל שנת לפני העמים אלא לענין הא דאמרוס דחומר לחלל שנת נפרהסיא הרי חומר לכהית כולה הנה הסכמת כל האמרוס הוא דהאי פרהסיא הוא נפני עשרה משראלי דוקא כמו נמייע דונקדשתי וכמייע נאות ד' ובסוף אות הקודם הנאמר דברי הפית דמחלל הוא נכלל עשרה, ונאות טי החלטו דגם לפני חומרים הרי פרהסיא אלא לפני העמים הרי נניעל, ואולם הדרישה ניריד סימן ב' אות נ' כתב דהטור סבזי כתי קתא דהספוט סיק דחולין (י"ד) דיה השוט, דליכא חילוק בה נין נניעל לפרהסיא ולא נין פעם אחד לכמה פעמים ורואה מוכחז נסיון ד' ואם חישנ ישראל שחורק העכרים דמה לעי' כתב הרשב"א דפולח, וכחצ הכי' שם יל וטעמו משום דקשה ליה על ר"ל דאמר השוט ע"מ לזרוק דמה לעי' מחמת חשוק ליה דשחית חומר הוא וגיחא ליה דאמר ר"ל שהוא חרוק דמה לעי' אלא ר"ל שהעכרים חרוק דמה עכ"ל, ואי ס"ד דיש חילוק נין פעם אחד לכמה פעמים לא היה יכול לדיק מיד דהא י"ל דה פעם ראשון של אלא לשיטת דפרהסיא ניהא משום דמסתמא כל השוט לזרוק דמה לאליל הגרמי לפני כומרי הגרמי הוא חומר כן והוא פרהסיא עכ"ל, והכנה"ג נהגה טעור אות חיי הניא דברי הדרישה הללו וכחצ עליו דלעמיה אולי דפוסר דאך נאליל בני פרהסיא אלא לפסם שיטת הפוסקים דנאליל אפילו נניעל הרי כפרהסיא אין טרד ליה דמוכחז לומר שהוא לא חישנ לזרוק דמה אלא שהעכרים חרוק דמה דאם חשנ ישראל הרי חומר אפילו נניעל ועוד הא דכתב דנפני כומרי אליל הגרמי הרי פרהסיא אין הדבר כן דנפסי' כן סתם אחר ר"י אין פרהסיא פתוחה מעשרה בני אדם וכולו ישראלים אם לא שחלקו נין פרהסיא להענינו על דת לפרהסיא דחומר והא תחיל עכ"ל, ולא ידענא מדוע לא הוכיז דה שיטת המרדכי דספיק דחולין דפרהסיא אינו נריך נפני עשרה רק כל שחקיר עמנו נפני אדם ומנהל דעתו לפרוק על זהו פרהסיא, והפלתו נסיון י"א כתב דהו שיטת הרמזים נפני החשנה ולעיל נאות ד' כחצו ר"ל דגם המעשית הכי ס"ל, וקשה להך שיטה הא נמחלל חומר דלין פרהסיא פתוחה מעשרה נ"א וכולו ישראלים ועל כרחך נ"ל דס"ל להמרדכי דרק לענין העשרה על דת הוא דנעיק עשרה דוקא משום דנמייע

דנעיק עשרה נלעזו ונשרית זרע אחת סימן נ"ב חולק עליו וסתר דגם הנאם הוא נכלל עשרה והוא הנדרים נעיקירי הדיט ניריד סימן י"ט סוף אות ד', וכן פסק היענין נסיונו נלאן נחן פנה לי אות כ"ז ועין דוקא סימן של"ד מפרש שם דדוקא עשרה גדולים חכמים ולא עבדים וכמים וקטנים.

(י"א) והסמ"ג דרש דרש נלמח ישראל כי המכתא לגי הר"י תחלל השם שגורם שיאמרו העכרים אין תורה לישראל ונאמר שארית ישראל לא יעשו עולה ותר והניח שם ע"ז הא דתק נמסכת אבות ס"ד כל המחלל שם שמים נסתר נפרעין מחטו צללי כר, ונראה מודרי דמייתי מתחיתין רח"ס והאכחא לעוש שה"ש דחילול לקר נס לגי, חז נריך נלאר, וכחצ נמכתא חכמים סימן ב' דעיקר הה"ש היה דמחטא שזר נ"א שחטו ידא וכן יעזר, ואיכ אשכב דנישראל דהו כן ולא נעכרים, ואולם חלש נחית (פ"ד) דר"י דה נפידתא עלא לגבי מטרונותא עבדא ליה מילתא חמא ומעיל שנתא חמר לה נשנת חזי חמר לו לא נריכת וסאל לי מטרונא חזי חמר לו אישנע לי דלא מנליה אישנע לה לאלהא דישאל לא תעילת נפק דרש נפירקא, ופריך והא אישנע לה ומשני לאלהא דישאל לא תעילת אלא לעמו ישראל תעילת, ופריך והא ליכא הה"ש ומשני דמנלי לה מעיקרא הרי דמנעו הה"ש שאמר נ"ב נפני עכרים, וענא לא שמענו לומר שמענו כמחלל ש"ש נפני עכרים כמו שמינו שם נמחלל השם נפני ישראל, ורק י"א להוכיח זה מלשון המטה כל המחלל ש"ש נסתר דוקא כל האפשרים כיון דהה"ש היינו חוטא ומחטא ליכא היכי משכחא הה"ש נסתר, ועד ולשון כל המחלל ש"ש כר חזי אלא לרטי' נמלת כל, אך לאמר הה"ש הוא היפך דהה"ש ונקדשתי כתי ונקדשתי נעך נני ישראל דפרהסיא הוא נפני עשרה משראלי דוקא ולי דהי נני ישראל קרף גם ללאו דלא תחלל את שם קדש ליכא כמו היכא דאמרו ח"ל דנניעל יעזר ואל ירהר דהו גם כשי' שם הרצח והאומות ליכא היה לענין חילול השם להכי קאמר התנא כל המחלל ש"ש נסתר היינו נניעל (דחורס ש' נסתר הוא נניעל) כחור נפני עכרים נענש נ"ב ונפרעין מחטו כר שיאמרו אין תורה לישראל ונדקו דברי הסמ"ג דרש דהה"ש הוא נפני עכרים אסור ועזר גזול, לזה אחר וחקן נמסכת אהר כל המחלל ש"ש נסתר נניעל ליכא דלין שם אשם משראלי ואחיה נפרעין מחטו כר, ומה נאמר דהה"ש נפני עכרים חמר טותא עכ"ל, ולכאורה הסמ"ג חזיל בה לטעמו דס"ל דאם ניטל מייע דונקדשתי ולא חסר נפשו על קדש ניטל רק העשה דונקדשתי ולא עבר על לאו דלא תחלל דהאי לאו לא קרף על חסירת נפשו ליהרג כה"ש נאות ד' נשיטת הסמ"ג וכיה דעת הסמ"ג, וכן נראה פשוט דברי הת"כ מתשנע שחומר ולא תחלל חומר קדש וכשהוא חומר ונקדשתי חסור עמך וקדש שני והיינו דלכאורה מחטא ולא תחלל מונ דריך לעשות להיפך ולקדש ש"ש אלא מהאוסף הכתיב ונקדשתי מוכח דחסירת נפש ליהרג אינו נכלל דולא תחלל ולא היה מונח חטאת חסירת נפש מהא דולא תחלל להכי הוצרך להאוסף סופא דונקדשתי ולפי' מי יכריח לן לומר דעתה נכתב ונקדשתי לחיט חסירת נפש, ליכא חז חטאת חסירת נפש ליהרג גם נכלל לאו דלא תחלל לומר דהמנטל מייע דונקדשתי ניטל גם הללו ומחיל זה וכיכ המתעבה דהתיכ הוא כדברי הסמ"ג, ואי חומר דודאי מוכח מן מודרי הסמ"ג דהא הניא נעמנו שם דברי הת"כ ומוכחז לומר דמפרש כן דליכא זה יהיה סתירה לשיטתו ופלא אולי דברי ההגהות חדשות על הסמ"ג גרסא דהסמ"ג הניא הת"כ והחליט דכוונת הת"כ לומר דהעשה והללו מישך שייך נהדי' כדעת הרמזים דליכא הרי יהיה סתירה דברי הסמ"ג (ולא אוכל לפלפל יותר בה כי אין סי' הסמ"ג כעת לפני וי"ע בגוף הספר) ונהגות סי' היראים השלם אזינו לאורו שכתב נסיון ח"ג ומנה ואת אע"פ שאין זה כ"א עש כר ליכא ודאי דנכון לומר טפי דהיראים כסמ"ג וכמייע נהע"ש (והמפרש תופעות ראם נטה אחרי דברי ההגהות ד' של המסתפק והוצרך לדחק דברי היראים עיין שם דאולי נתר אישכא) והנה לפסם שיטה זו שפיר י"ל דהללו דלא תהני את שם קדש קרף נ"ב נמכתא לגי דני ישראל דסופא דקרא קרף רק למייע דונקדשתי דמיירי מתחיתין נפש ליהרג וליכא חסר לאו דלא תחלל ר"ל משליכ לפסם שיטת הרמזים וזי שניטל מייע דונקדשתי עזר נ"ב על לאו דלא תחלל

ונעזר עכרים דנו כמי לענין קדושין ולא נהירא ונפרישה סם עמיך
כיין הקשה הא הטור סוגר נסיון נ' דלכאידע מומר לחלל שנתות
ועכרים דשחיטתו פסולה ותי דלא שחיטה דמחשבתו לעכרים לעבדה
נ' והנהלל שנת ממי ככופר בעיקר וכעעיה עכ"ל ונ"ע, דלכא
יחלל דהו תקרנות עכרים ואסור נהגלה, ואולי כוונתו לשחיטת מין
וכומר דהא להטור שכתב ולא נהירא הנה נס ישראל מין וכומר קדושין
קדושין וע"ז חידן דלא שחיטה דמחשבתו לעכרים חלל מומר לע"ז
והנהלל שנת דאיט מין איכא אפילו למחן דסיל דשחיטתו פסולה
והדוריייתא זהו רק מטעמא דמפרש חנניה ואכלת ממה שאתה זונת
כר, מי שהא נר זניחה ומלחין נזה ואיכא שחיטתו רק פסולה חלל
איט אסורה נהגלה לכריע דלין תשום דמחשבתו לעכרים
ולאון הפרישה מתחנם ונ"ע, ונראה דכוונתו לדברי הרמב"ם נפ"י
המשנה פ"ק דעולין ע"י"ש.

ולדברי הטעם תנדים הכיל היה אפשר לומר דגם האלונים שהניח
העיסור דסיל דמומר לחלל שנתות דהו כשנז כר"ס
והו מומר לכה"ת זהו רק נעצות קרקע, היינו רק לענין שחיטה
דמלוריייתא הוא כמומר לכה"ת נזה נענין שיהיה מומר נעצות קרקע
חלל מודים הם דמדרגתן הוא כמומר לכה"ת אפילו הוא מומר לחלל
שנתות חלל נעצות קרקע, ואיכא דלא מלאכי חנר נדברי הראשונים
לדברי הטעם תנדים הכיל וגם לדברי הש"ס נסם הרי"ף הכיל חלל
דסיל דמומר לכה"ת וכן המומר לע"ז ולחלל שנתות דהו כמומר לכל
המורה זהו הכל דמלוריייתא ונשחיתו אפילו דהא חנניה ואכלת
איכא נ"ל קרא דמי שהא חנניה על הזניחה שחיטתו כשירה וזאת דהא
מומר לכה"ת והא דפריך הגמ' לרז עק מהגרייתא דמכס ולא כולסם
ליחל דשחיטה אפ"י, היינו דחלל מקום היה לאסור מדרגתן ואח"כ
קאמר רז עק דמומר, ולהרי"ף הו מוכרח לפרש כן פירכא דאמר
כמונן, ולדברי הפוסק נסיון נ' הכיל דנקיטין למחמא איכא מומר
לחלל שנתות ושפט לענין איכא וכיסי הדם יא להחמיר, והי"נ מומר
אקידה וזה אחר וקידשה נריכה נט תשמיש, והי"נ נט שכתבו נזון
בשנת דהו הספור מומר לחלל שנתות דהא פסול מ"מ אם נא אחר
וקידשה אדכ"ל נריכה סימנ נט, ואיכא דמדרגתן הכי והרי"ף
אש"כ פס"י קב"נ שכתבו דכתבו נזון ניוהכ"פ ושנת הר"י נטל
דמלוריייתא, משמע דאם נא אחר וקידשה דלי"ל היינו נט כלל וכוונ
נכל מקום דכתבו נריכע סם דהא נטל דהו אכתי אשח איש גמורה,
ואם יחלל דהניצח האט הו כולו מעשה אחת והא דהא נטל נט
להספיקם דכנס אחר לא נעשה מומר זהו תשום דנאחא שעה
שנעשה מומר נדלי קעב"ל לעזיחה דנעשה כמו עכרים וכתש"כ
נישע"ק סם נניחא דברי הרמב"ם, והאכ"ר הו טעמא ולא תשום
דלא נ"י כד"מ הן ע"י"ש, ואיכא דמ"כ דאם כתבו נזון
ניוהכ"פ ושנת הר"י נטל דמלוריייתא דמחשבתו דאם נא אחר וקידשה
דלי"ל היינו נט כלל, זהו הכל אם אנט נכחל בשנת ניוהכ"פ חלל
אם היה מומר לחלל שנתות וכאם אנט נחלל דאם נאם לפסול אנט
מטעם דהו מומר לכה"ת הנה נזה לא מ"יירי סם נריכע, ובפ"ד
י"ל דכנס"א אם נא אחר וקידשה נריכה סימנ נ"כ נט ונ"ע למעשה
ונדלי דנכון להחמיר ולהגריכה נט.

ענה ד

(י"ב) והתבאר"ש איכא דמדרגתן האש"כ סם דמחלל יוהכ"פ
נפרהס"א הו מומר לכה"ת כמו מחלל שנת,
והאחרונים נגמנו נזה דמחשבתו דרש"י דשנת הו כעכרים תשום
דנעצד עכרים כופר נהקצ"ה, ואחלל שנת כופר נמטעו חזק
שקר אלא שנת הקצ"ה נמטע נהקצ"ה איכא הו טעמא ש"ך רק
בשנת ולא ניוהכ"פ, ואפשר לומר דהו פלגתא דרש"י דמחשבתו
דמחשבתו דהאש"כ בשנת ניוהכ"פ אש"כ שחתיינן נפשו שחיטתו
כשירה פירש"י ניוהכ"פ מחתיינן כרת, ולכאורה פלא למה הנדך
רש"י להדעינן זה, ואחנן בשחית מ"מ ח"י רש"י שהניח נסם
הגאון ר"ת נאנעט נפ"י חנ"א שכתב דכונת רש"י לפרש דמ"י וקאמר
דמחתיינן אש"כ שחתיינן נפשו זה קל ליוהכ"פ דוקא דאפשר שיהיה
שחית נחיד מ"מ שחיטתו כשירה דנאחא מומר ליוהכ"פ איט מומר
לכה"ת חלל בשנת נחיד דמחתיינן נפשו מ"מ הו כר מומר
לכה"ת

דמ"ע דנקדשתי גמירין תוך תוך תשליכ נ"י פרהס"א דמומר כל
שהו נפרהס"א דמפיקר עמו נפ"י אש"כ ונ"ע דליכא עשרה הו
מומר נפרהס"א, ואיכא כיון דנחתינן לזה דליכא חילוק בין פרהס"א
דנעצד על דת לפרהס"א דמומר הו מחלל תו איכא לומר דאפילו
אם מחלל שנת נפ"י העמים הו מומר לחלל שנתות נפרהס"א דהו
מומר לכה"ת כולה.

(י"ב) ובנועם תנדים (להפח"ג) נסוף ה' נשיחא כפ"ס כתב דמחלל
שנת דהו ככופר לכה"ת אף לעכרים היינו דלין
נ' נאחמנא לכל הדיסורין דמדרגתן הוא כעכרים לכל מ"י ולענין שחיטה
פסול מ"מ דלין מחלל תו נזניחה עכ"ל, וכן דעת תשובת יד אליהו
והגאון ר"ת נאנעט נסוגיא דחולין פ"ק דשוחט נשנת ע"ין תשובת
מהר"י אש"כ חזק"י ספ"י כ' והנה נדלי פשטיות הסוגיא נפ"י
דמלן (ה'י) דקחי סתמא חן מן המומר לנסך חת היין ולחלל שנתות
נפרהס"א משמע דש"ן הם שנת וע"ז וע"ין נותרת חיים דמסכר
קאמר לה דכיון דליך מיתור דמכס להוציא את המומר לכה"ת איכא
הי מ"י כמותרין לכה"ת דמו וממטע מכס, ולרנ"י ירוחם האנא
נריכע נזיר"ד סימן נ' ספ"ק ה' רישא דנרייתא דקאמר מכס להוציא
את המומר היינו מומר לכה"ת חן מע"ז וחלל שנת, ולפוס ש"ט
איכא הא דלר"י קרא דמכס למעט מומר לכה"ת, וקאם חפוט ליה
והא הו זנת רשעים תועבה וכוונ שהקשו התוספות סם ע"ז דהי
איט א"י, ולהחמיר איכא ד"ל דמניח הקרבן לכפרה מחללן השחית
שחיט נאמר להם ולא הו זנת רשעים וכתש"כ המל"ת נפ"י משנמנא
דמ"מ לא קנש התוספות הכיל קושייתם ומיירינן על הח"ק תשום
דמומר לאכול חלל והניח קרבן על הדם לא נאחמנא חננה רשעים
תועבה ע"ין סם, ואש"כ דקרא דמכס נעלה נדנא מ"יירי הא מ"מ
עולה מכפרת על חיי עשה ועל ל"ת הנליע כיחא (ל"י), והא
דקרי לה סם נגמורא דזון היינו תשום אלא חייבהה המורה להניח
עולה ע"י רק אם הניח מכפרת, ונעשה למד נשנת משכחת לה אלא
קדש יום השנת נזכירה לו נשניחא נהממו דכתיב למען יטח וע"ין
נשנת (ס"ט) נתוספות דהי דדע ונריכע סם, וגם נעכרים משכחת
לה עשה למד כנון מ"ע דלאנז עכרים (עצרת האש"כ) וכן העשה
דלכאוף ע"י"ש ופ"ס דנרייתא הכיל מומר לנסך ולחלל שנת מ"יירי
דמניח עולה לכפרה על אחר ענידות והך שחית שקול כמו מומר
לכה"ת חן תשחית אלו ונאחמנא כולה מדרוקא דמכס להוציא את
המומר ואי מ"מ חלל כהנעם תנדים וד אליה והגאון ר"ת נאנעט
וגם דעת ר"ב אשכ"י סימן ג' דהו מומר לכה"ת דמלוריייתא ולא
מדרגתן.

והנאון מהר"ם הגר פלגלוק נפ"י רד"מ הנא חלל דלא הו רק
מדרגתן דמחלל בין פרהס"א לנינעט עכ"ל, ולפח"ש לעל
דא נדעינן שיהא מומר לחלל שנת נפרהס"א דוקא זהו תשום דהא
דמדרגתן מומר לחלל שנת הו ככופר ע"י דעינן תשום דמחשבתו פ'
מקוש לפי ע"י נפרשה אלא ואיכא חן לך נ' אלא סידחו דמחלל
דמחשבתו דהו נפרהס"א, ואיכא הו אש"כ דמלוריייתא אה, שפ"ר
איכא למחן נפרהס"א לנינעט וליחא לדברי מהר"ם, נרס נקדשט
קאחתינן דמחשבתו דמלן הכיל הוא הכל לענין קרבן דלגנא מל"ס
הוא מ"מ חלל לכל מ"י רק מדרגתן הוא כעכרים גדולה מו כנז
נשיכ פ"ק דעולין סם נסם הרי"ף וגם ישראל המומר לכה"ת כולה
איט כעכרים אפילו לענין שחיטה לפי זהו ממונה הוא על כל המצות
כשראל גמור אלא שהא פושע לפיכך אם היה כזר עמוד ע"י
וראה שחית יפה נכאכר שחיטתו כשירה כמנא"ר נקדש"ר, וכן
נדברי מ"מ ולא כהרמב"ם ששעה אחרו כעכרים דשחיטתו נכילה
תשום דאיט ממונה על השחיטה והליכך לא מ"מ אחרים רואין כלל
דשראל מומר הו הוא ממונה ע"י"ש ואי נכלל חנניה ורק מדרגתן
פסול ותשום ש"ן לו נאחמנא, ואיכא מומר לע"ז מ"י רק מדרגתן
הו כמומר לכה"ת, וע"ין תהי"ב לענין מומר להכעיס ונפח"ג
נשפתי סימן נ' ספ"ק נכז מומר לע"ז להנתיבם והאש"כ הו ר"ת
להרשב"א דמפרש מ"י שחטוה הו דרגתן ואיכא נקטיק למחמא ולענין
איכא וכיסי הדם נקטיק נ"כ למחמא, וע"ין חר"ג תש"כ נשחית
רש"י נ' נפלגתא הש"ך על הכי"ת נשחית אחרים לענין עכרים
שחיט עונד כר"ס ה' הו דמלוריייתא לו דרגתן וע"ין סם ספ"ק כ"א
וע"ין נאש"כ סימן ח"ד נטור שכתב ד"ל מומר לחלל שנתות נפרהס"א

לכחיה וכשעת המדרכי כחיל דלא נצי לבשרהפיל שיהיה נזקת עשרה
 ואיכ לא היה שחיתות כשירת כלל ועיקר דנשת נשנפ חיידי נשנפ
 ואיכ מחתידי נשנפ וז נזקת עלי התקלם סקיה של נפסי עדים
 ואיכ מחתידי תיהא ניד דטע לא כר אכתי תמנר לכהים ונזקת
 דסיל דיהכיס איט כשנת ואלום סתופסת דהנזקת לתק קוציא
 זו נזקת אחריה הנת מולא פירש כרשיי מוכת קנת דסיל דיהכיס
 איה לשנת נזה דהתחלל יוהכיס נמנר תר מוחר לכהים ולפיי יוה
 מוכת דרשיי סתר דנפסס הלי, שנעא תמנר תכף לתק השחיתה
 פסולה משום שחיתות מוחר ונשנת (גמ') התחלל לכולן כשיער
 אם נכלי חייב על האוכלן ופטור על הכלל ואם היה נרד לכלי חייב
 חץ על הכלי שית לכול שני ידיו חלל נהעלם אחד חייב שחיס חיר
 שח הכא נחמי עסקין כגון שגב על האוכלן והיזר על הכלי ופירש
 רשיי חייב על הכלי סקילה, ותוספת הקצו דכשהיזר נאחד חיר
 חייב טעמא על השני שגב ט הא לא שג מידעו הוה כיון שהיזר
 נאחד מהן ונת חייב סתם כית כחב לישנ קשיית התוספת דהא
 נחולין ס' (ה') דקאמר מעס הארץ פרט למחור רשביי למחור משום
 ריש אחר לא תעשיה נשנפ ואם השג מידעו מניח קרנן על
 שגמא איט שג מידעו איט מניח קרנן על שגמא, ופשוטות הסתמא
 חשמת דחיק לא סיל הך דרשא דשג מידעו וכיכ התלית פנ
 משננות והניח רחיה מולא קאמר הגמרא להקשות לתק תרי קרני
 ליל ועוד דנפי כלל גדול (סיט') למחור דריל סתר עד שישג
 נלח וכתר ולרי יומא סני נשנפ כרס אפי' שהיזר נלח ולחור
 רנא טעמא דריל משום דכתי דאחר לא תעשיה נשנפ ואם עד
 שיסגו נלח וכתר שג ורי יומא, אחר דחיצתי ליה למיזרש השג
 מידעו כר, הרי דרשא זו דאחר לא תעשיה נחלוקת היא
 שטיה בין חיק וריש וריל סיל כתיק דלא דרש כן וריי סיל כרש
 ועין ס' נחלית דהניח מחלוקת רשיי ותוספת נעיריתין (סיט')
 דלרשיי נפסס אחת שחלל שנת חסין כמחור והתוספת שס סיל
 מחור לא שייך אלא נאדם הרגיל לחלל שנתות ואיט נזהר כלל כר
 תס זה פשוט ואם חטא נעזר כר ונעשה מחור וחד ונעשה תשנה
 פשיטא דחניא קרנן כדלמדין נזכרים (גמ') אחר ריי אכל חלל
 והפריש קרנן ונשחית וחד נ וואיל ונזחה ידחה הרי דוקא משום
 דהפרישו נעזר מחור נזה סיל לרשיי דאינו מניח אפילו אחר שחור
 נז אכל אם לא הפרישו כלל נעזר מחור פשיטא דלכרע מניח לאחד
 שחור נ כיון דנשעת חסיון היה כר ונשעת הפרשה הוא כר ימים
 שניתיים אינם מעלים ואינם מורידים כלל כחש התלית ס' ואיכ
 יל דכונת רשיי דרש שח שחור דאחיה הך נריתא כרנן דסיל
 מעס הארץ פרט למחור והכא כשהיזר נכלי יחתי נעשה מחור נסוף
 על להנח אכל מה שהחיל האוכלן נחשנ כאלו עשה עד שלא נעשה
 מחור ואיכ עשה תשונה על תמיד דכלי ומניח שפיר קרנן על שגמא
 ומדיא שג מידעו זה לא הרי שג מידעו וחץ לפי שיטת הרמב"ם
 שכתב נהי מעה"ק היה מחור לענינה והוא מפורסם וידוע לעשויה
 והורגל נה כר אין מקלגין מחור קרנן לאחיה ענינה וכתב עין
 התלית ויל וכי תיחא עייכ לא קאמר רבינו אלא חלינא דחיק דלא
 דרש דרשא דאיט שג מידעו משהיה סיל דמחור לא מקרי נשנל
 שעה ענינה פסס אחת אכל חליניה דרש לא כר הא ליתא דאיכ
 כי הקצו נמנר חולין ונחירות חלל נינייהו הא טונא איכא נינייהו
 דלחיק, נצי שירגיל נחיות ענינה, ולרשיי נפסס אחת לא קרנן
 ניה שג מידעו אלא ודאי דלחין חילוק נזה בין חיק לרשיי ונפרט
 לפי שיטת הרמב"ם דהרמב"ם פסק כמדאי דשג מידעו והרי הרג
 כתב דדוקא הורגל חין זה סתירה דה דוקא חזון לחון כגון אם
 קודם עשה ענינה אז נפסס אחת לא נקרא מחור לשיטת הרמב"ם,
 וכן אפילו למדאי שג מידעו יל דלחין זה חופת חפסס אחת שחור
 אלו היה יודע היה גייכ לכול, אכל נעת מעשה גופי כח נצי שג
 על האוכלן והיזר על הכלי דנעת מעשה גופא ענר, נודאי דלמדאי
 שג מידעו לא שג מידעו הוה אלא דכונת רשיי הכיל דהתקן
 סנר דהנריתא אחיה כתיק דמעס הארץ פרט למחור וריש, ואין
 מקום לקושיות התוספות, ולדברינו דלעיל הא ליתא דשיטת רשיי
 הוא דנפסס הרשקן שחט נמנר נשנפ ונעשה מחור לחלל שנתות
 הנה חיק איהא השחיתה פסולה משום שחיתות מחור דהא לכי פירש
 רשיי דמחתידי נפסס דתקן נחתייתין דהשחט נשנת קלי ליהיכיס

ולא לשנת דנשנת אם היה מחתידי נפסס חיתת שחית נצמד לא פס
 שחיתות כשירה כלל כחיל, ואיכ אם שג נחלוקת ויזר על הכלי
 גם לחיק דרש מעס הארץ פרט למחור אי אפשר שחתידי קרנן
 על האוכלן כיון שהיזר לו נכלי ונעשה מחור תיכף נפסס הוה על
 ליהא מעשה הרשונה ענינה ולא תכלא ולהנח למחור ושפיר הקצו
 יחלל כשיטת התלית דלרשיי דנפסס אחת נעשה מחור מודה הוא
 דלחיה שחיתות שנעשה נה מחור חלינה אסורה אכתי משום שחיתות
 מחור חייב אי אפשר למחור דאיכא מה נפית בין חיק לרשיי דאיכ
 כי הקצו נמנר חלל נינייהו יחלל דהא איכא נינייהו כגון דהחיל
 לכולן נכלי ושג נחלוקת היזר נכלי דכיון דנעת מעשה גופא היזר
 הרי לרשיי לא הרי שג מידעו על האוכלן כחיל משחית לתק
 דרש מעס הארץ פרט למחור חייב טעמא על האוכלן אם עשה
 תשונה על המחור נכלי כיון דלחיה שחט שחט לא היה לו מחור
 דרך תכלא ולהנח נעשה מחור ומולא קאמר הגמרא דהא איכא נינייהו
 מוכת דלחין מה חילוק כלל בין חיק לרשיי דכיון שהיזר נכלי גם
 לענין האלחא לכולן הרי כר (הוה) מחור לאחיה דנר לחלל שנת
 דרך היכא דאיט נריתין למחור דהוה כמחור לכהים וכגון נשחית
 נשנת דאיט נאדם לפסול שחיתותו מטעם שהוא מחור לחלל שנתות
 דהי מחור לכהים איכ יפסל שחיתות נזה חקרו התוספות ואמרו
 דנלחית פסס לא נעשה מחור משחית נהיזר נכלי ושג נחלוקת הוא
 מחור לאחיה דנר חילוק שנת תס לענין קרנן לכרע נפסס אחת הרי
 מחור כחש התלית ס' והכית מהא דקדש עיר נכחות עיינא, ושפיר
 הקצו התוספות ועין תנ"ש תשיכ לישנ פירשאי.

והר"ב ר' נגריאל מרעכין ז"ל הקשה למה לי קרא דמ
 הנהמה להניח שחיתות קרנן מופשע ישראל דהא
 מחור לדנר אחד ותיפוק ליה מדכתיב קרנט ולא הגזל
 משמע דלי הוא גזלן לדנר אחד ולא נאחור קרנן מקלגין
 ואלע"ג דמחור לדנר אחד הרי היינו גזל אפי' מקלגין ולהתוספת
 דנפסס אחד לא תשיב מחור יחלל אכל להרמב"ם נצי' המשהה קשה
 ולע"ד לקיח דאיט ולא הגזל נמנר כתיב נאחוריתא הא רק קרנט
 נאחור כתיב ומשמע דנעיקן שיהיה שג ולא שג אחרים ואפילו היכא
 דלא עבר חללו דלא נגזל חשם וכגון גזל נרנא דלהכימ דרש גזילה
 אין ליסור להרמב"ם מהיית וכדעת הרמב"ם נאחוריתא סימן כית
 עין ספרי שרית ניה אכ קתא סימן ע"ו חות ג', ומכל מקום יהיה
 פסול לקרנן דהא חייב לאו דליה הוא ואין קרנט נעיקן שיהיה שג
 וכחש הידאים הונא נדנרי מנ"א סימן תרל"ז דאפילו למדאי גזל
 נרנא שרי חייב לא מקרי לכס והיך קרנט, ואפילו גזל ישראל איכא
 נפית היכא דגזל נשנפ ונס איכא נפית נזיר דקיימיל דשות יורש
 לא נכשות לוקח דמי ואם חליו היה גזל והיית לגיו הרי מקלגין
 קרנט מהננים כיון דהם נענשים לא גזל מיד אכל אם חות הקרנן
 היה גזל אין מקלגין משום דכתיב קרנט והא לאו דיהוה הוא דניחא
 למדיה לא קרי ועוד י' לישנ נכחה חפץ.

ובה"א דפריך הגמרא ס' הדי מחור היזר אי מחור לכהים היינו
 רישא ולי מחור לדאי קשיא מניעתא, והקשה מהרש"א
 נמדה"ג לפתש"כ התוספות (ד'): דמחור לעכורם שגזנז כו"ס תמיד
 מחור איכ לוקי נזהר, ולע"ד רחיה מזה לשיטת הפוסקים דנפרהסיה
 דקתי קדי רק למחלל שנת אכל נע"ז אפילו נעניעס הרי מחור נכרית
 ואיכ איך לאוקי מחור דקתי שגזנז כו"ס תמיד דענזנז נפרהסיה גם
 כן ומיחור הוא ומלגז זה יל דלפי' אם יחלל דמלת נפרהסיה דקתי קדי
 גם למנסך את היין חייב כיון דקתי נפישא דנח מחור לנסך את היין
 למחור אין מקלגין מחור קרנן איכ מחור לעכורם דענזנז כו"ס תמיד
 פשיטא ופשיטא דלחין מקלגין מחור דהרי הוא ענזנז ככל הענינות,
 ועין פרישה הנזן נדנרי הטור דנח נע"ז נעיקן נפרהסיה והינו
 דמפרש ת"ש חוק מע"ז וחילול שנת נפרהסיה הנה קלת נפרהסיה דנקט
 נסוף חור הוא גם על ע"ז דנקט נרש דנזיר ולבן הטור נאחור
 סימן חיד דמחור לחלל שנת נפרהסיה ולענזנז עכורם דיו כעכורם
 נחור כר, ומלשון זה דהקדים מלת נפרהסיה משמע ודאי דענזנז
 כו"ס סני גם נעניעא ודלא כהפרישה, וחלוי לנריתא נקט ס' כן
 ועין כה"ג נהנחת הטור סימן ז' חות ח"י.
 ותוספות

סימן תלוי דפסה מתחלת הספר, ולאחריה לענין יוה"כ"פ העיקר
נזהר כדברי התנ"ך ואע"פ חרשי לא נראה כן, לאחריה הרי מרחמים
וטוב"ש נראה וכל האחרונים שם משמע הכי, ונתן פסקי הש"ס
נרד"ק

ובתשובת חיים חתומים סימן קצ"ה האריך לנאר דמ"ש חז"ל דמקח וממכר נשנת אסור מדרבנן וזהו בלוקרלי ליקח דבר ומתנוו דבר מאלל או שום דבר נערמל ובלוקרלי חלל הקתע מרמ ופוחת וקוטר נשנת וזוכר ומשכיר הרי הוא מחלל שנת נפרהסיל, וזהו חמירי הא דכתיב ננחמיה (י"ג) נתיים האם רחמי ניהולא וגר והלירים יבצו זה תנאים דג וכל מחמר ומוכרים לפני יהודה וירושלים ולרעיה' אלת חורי יהודה ולחמרה להם מה הדבר הרע הזה אשר אתם עושים ומחללים את יום השבת וכו' והיינו דיושנ נחמית מוכר ולוקח הוא מחלל שנת גמור וכ"ש אם כותב נפנקסו מוחק כדוך הסמורים נחמיתם היינ נכל חמיני כתב ולשון כח"ש נחמיתם פ"ח משנת ה'י' וי"ד, וכן הפכים הנמ"ל סימן ש"ח סע"ח ט' וכשמחתך הסמורה כמחמיה חיינ משום מחתך כח"ש נחמיתם שס ה'י' ז' המחחק מן העור כר' ואלא שיתכוין למחלל ארכו מוחלל רחט וכו', וכן כל חמירה שיתחקר חרש עץ מן העלים או חרש מחכות מן המחכות חיינ משום מחתך עכ"ל, וצומן שהיה לנו שופטים ומלכות היו שוקלים על אלו וכיואל נחם, ועיין רש"י ניהל (כ"ז:) דיה אין שופקין, שהגיל דמוקח וממכר אסור מקרב ננחמיה רב"ל, ועין שס (ל"ז) דפרש רש"י דמרימ אסור מן התקראל דכתיב (ישעיה נ"ח) מחמלת ספנך ומנן דבר

ענה ר

[illegible]

ובתוספת אם ראה מעט הארץ, הקוץ והחלף פריך מהתם נפקח
הא ארצה הך פלתי וזוחק לומר דפריך מדרש עיין
ס, וקשה הא צבוריות (נ), פריך מדרש ודלא תשום דהתם פריך
לר' יוחנן ונשנת (ס"ט) מפורש דרבי סנור כרש ככ"ל ועוד י"ל
דכוונת התוספת והפריך מדרש מהתם נפקח עדיפא הו"ל
לפרוך ומחור לר"א לא הו"ל מחור לכה"ת והתנאי מעט הארץ וליפרוך
מחלק, ובזו ראייתו דכ"ה נחזיקי הרשנא, ונס' לנ אר"י כתב
לנלי פירש"י והתוספת היא מפרש ולחתיק מועטת רק מחור לכה"ת
ורק לנלי אחרין דכיון דהוא מחור לא חתקו לחתקו מתחתיה פוקר
אף לכל הדימושים תם לענין דס' לחתקו לא מיעשתו עיין שם
שהלריך, והאשתייטתיה לשון הנמרח צבוריות (י"א), ומור לאכול
חלב ומניא קרבן על הדם איכא בנייהו מי"ם כיון דמחור לאכול חלב
לדב מני מחור הו"ל ומי"ם לדס מיהא אן נידעתו הו"ל, ונדודי לי"נא
דבן נידעתו הו"ל דנקט הנמרח קאי לר"ש דרש קרא דאשר לא
תפשינו ובר' הבן מידעתו כר' ונחבא מזה ולחתיק אינו מניא קרבן
על הדם כיון שהוא מחור לאכול חלב ולר"ש מניא, ודלא כפי' הל"א.
(יד) והנה נדון התנאי דהוא מחור לחלל יוה"כ למחור לחלל
שנת אר"ש שהאחרונים נמנחו דמטעמא דרש"י למחלל
שנת מוכח ומחלל יוה"כ אינו כן ככ"ל, ואולם ראיית התנאי שנת
דאר"ש עיין קרבן והשו"ב אם יוה"כ לשנת האר' ראייה חזקה ועמ"ה
ולא ראייתו לתי' שנתה ראייה זו ואפילו לפוס' טעמא דהרמב"ם נעכרים
דפסול תשום דעניד אדעתיה דנפשיה מחלל טעמא מני' הוא דפסלינן
לישראל שבתא נט גזרון בשנת ויוה"כ ואיך הא י"ל דזוקא אס' כתב
הגט לא בשנת ויוה"כ הוא דנפסל תשום דעניד אדעתיה דנפשיה
דנפולתה שעה דנעשה רשע ר"ל דעניד אדעתיה דנפשיה מחלל אס'
חילל שנת לא יוה"כ והגט כ"ל נחול דלא אטו נאס' לפסול האט
מטעמא דנעשה מחור בשכר הדייט' הו"ל לכאורה אפשר לשון דמחלל
יוה"כ אינו אס' למחלל שנת, ואולם הא ליחא דל"כ דיוה"כ אינו
זה לשנת אי"כ מני"ל לתש' זה דס' נכתב נט ניוה"כ אחרין
דעניד אדעתיה דנפשיה כמו נכתב בשנת והא י"ל דרק נכתב בשנת
איכא לפסול מטעמא דעניד אדעתיה דנפשיה תשום דמחלל שנת הו"
כעכרים מוחז' דאחרין ניה' דעניד אדעתיה דנפשיה מחלל נכתב
ביוה"כ אינו דס' לרמב"ם ושו"ב דיוה"כ שנה לשנת ואיך
היי' נמחלל יוה"כ וכתב הגט נחול שנה יוה"כ לשנת וכי' ד"ל
דגם התוספות הכי ס"ל ככ"ל, ואולם זה דזוקא רק נמחלל יוה"כ
אלא נמחלל יו"ט נפרהסי אינו כחומר לכה"ת לכרע, וכנחור
ס' נהי"ע דנכתב נט ניו"ט גזרון והעדים לא תתמו נ' רק שגמר
לפניהם ליכא פסול אפילו מדרבנן ורק דנאיכא עידי תתייה אז מפסל
מדרבנן דחודה ר"א נחזיקי מחזיקי אס' פסול והיי' דכוותיה דלחל
לתי' לחסמן אע"י תתייה והנהי' פסולים מיהא תל' דנלא תתמו
הנה נספור שבתא ליכא פסול אס' נעשה רשע כיון דלא נעשה מחור
וכמי"ם ס' הדייט וצ"ש וט"ו ופרה"י דלכ"ל עמלח נכתב ניו"ט הו"
רק י"א רשע ולא מחור ואינו פסול לכה"ת הגט, ואולם הלום
ראייתו נארי' הגזרון ח"א ספ"י שפ"י שהיה נאס' ספר נארי' שכתב
דמחלל שנתו וימים טובים נפרהסי אלא נארי' כחומר לעי"ם דמי'
ואסור לאכול משחיטתו דחמירה עכ"ם שכל הכופר נארי' כר',
מחלל שנת נפרהסי ועכ"ם כי דדד ניהא דנחל' מעט ולא כולסם
כר' עכ"ל, הנה מפורש דעניד דנקט גס' ימים טובים ולא שנה לחוד
זה אפשר לפרש נתי' אנשי לחומרא או לקולא, לחומרא דמחלל
יו"ט לחוד נפרהסי הו"ל כחומר לכה"ת כולה כמו דמחלל שנת
נפרהסי, ולקולא דמחלל יו"ט לחוד אינו כחומר לכה"ת עד
שיחלל גם שנת, ואולם גם המחלל שנה לחוד ואסור יו"ט כמו שרש"י
תלמי' אשחוריקא דחמי' שנה גורם ויע"ה יתחנה ר"ם דמי' שהוא
לפרה"י ואינו מני' כמו שנת אר' חורב נחמו נא הילכך הוא קדום
בעיניהם יותר וקדושת שנת שהוא חמי' נכל שנה נעשה בעיניהם
כחול ומזולזל' נ' ולכן המחלל שנה ואינו מחלל יו"ט ג"כ אינו כחומר
לכה"ת כולה עד שיחלל שנת תם יו"ט, ומסבירא דפרש דמי'
הארי' לחומרא דנשנת לחוד הו"ל כחומר לכה"ת וצ"ש ניו"ט לחוד,
זה דבר חדש, ומלאתי חנן להארי' בזה דברי אחרונים ח"ס נאס'
תחת הר"ש הונא נקריב' סימן קכ"ז ונפרהסי סימן קכ"ג ספ"י
ל' מחור לחלל יו"ט הו"ל כחומר לכה"ת, וכ"ה נתי' דרש"י ח"ב

והנה משיב ומחור לאו נר שליחות הוא שהיא ניתנת בנדרת שליחות
הוא אין זה נכון מחרי טעמי חזק דאין זה נדר תחילת דמחור
לאו נר שליחות והנה נעמך דהא הרמב"ן כתב דנדר נרף לנדר לנדר
שיכח לו נט משום דנעמך שליחות ומעשים בכל יום נעמך דמחור
מגרש את אשתו וכוונתו לו נט מוכח דמחור לן חזי משיב שליח
עין ג"ש נהיה עיניו קצת עיניו ה' וסיון קצת עיניו דההיא
סוגר דמחור ה' נר שליחות ופסול לכתוב נט משום דאין כח
לשמו, ויחזק הא דמחור מגרש את אשתו דנדר ג"כ לכתוב לשמו
ואפילו קידשה ביהדותו מגרשה נעמך, ועין בית מדרש סיון קצת
סעף ה' דפירש שם דנר התוספת דסנהדרין (ע"ג:) והוא שם על
הנחת ה"ש נדנר התוספת ה"ל, ומחור נחלק מן נרית הוא
דמשכנח נרית מ' הפקיע כר, ועד דנר דנדר ה' מילה נר שליחות
לא מוכרע מילתא נרית מחנה לו ה' נרית סיון ו' כתב דעיקר האמת
אין נכרית הערלה אלא נה שמתא הגוף מתא ונהי יחזק חזק
דקשה לתרית מילה כשירה נעמך ה' אף מילת ע"י עכ"ל
והא אין שליחות ולהחזיר יחזק עכ"ל, וכבר קדמו בזה הרא"ש בנדרת
כלל מ' ספ"י ע"ג שכתב להדיא דאין נרית נר מילה לשמו
מכשיר נעמך משום דלא ש"ך ניה שליחות עכ"ל, ונתוספת גיטין
(כ"ג:) דהא והא, כתבו דלא פסלי מילה נעמך משום דלא נני
מילה ניהו דרך נרית נר שליחות מופסל מטעמא דלא נני
כריתות ניהו ע"ן שם, ועין תשובה בשו"ע דאין סיון רכ"ב
ומסתפק בזה.

(טז) ובשאלות יענין ח"ב סיון קס"ד הרע"ב נרית דר יוס
אמר יוס' דנדרת ע"י (כ"ג:) אחר היכן
חזיט מילה מן התורה לשמה, ונדרת (מ"ג:) קאמר ר' יוס' דנר
שנא ואחר מלתי בני לנן עמדי ולא טעמין אין מנעין אחר דחיישין
אלא מל לשמה, וההיא דנדרת (סיון ה' וסיון ז') תר דנישאל
ערל לא נני מילה לשמה רק שוכרת ערלתו והתם נדרת נני
שכנח תחת כנפי השכינה ע"י מילה אם אין לשם יהדות נהי יכנס
תחת כנפי השכינה, הנה נראה דנדרת האחרים דמילה נרף רק
המטה ולא יחזק חזק אף מילתא חזק דקשה מפסחים (ק"ד:)
דאין יוס' אע"פ שטנל בנדרת מילה להציא לפניו כר ומוכיח הש"ס
מזה דס"ל לר' יוס' מילת נרית כוונה, ונראה דלר' יוס' מדרגת
נר לשמה ולכוונת מילה ומדוקה הלשון נמכת ע"י דקאמר ר'
יוס' היכן חזיט מילה מן האורה לשמה, ומדרגת מילה נרית אף
היכא דליכא אחר למולו ניוס הדי אין לדחותה ויחזק כח, ופיר
פריך הנדרת נכונה (מ"ג) על הא דר' יוס' דאחר יוס' הראשון
אל תה שחל להיות נשנא ושכח והואיל את הולכו לרה"ר פטור משי
שהוא נרית, ונדרת אחר אף ל"ש אלא שלא יא' לו אלא יא' נא
בו חייב, ופריך והא מדרגת נרית נפך ניה והייט מדאורייתא יא' נא
נלי כוונה, ודע והסוגיא דנדרת דפסחים הג"ל הוא רק מדרגת
ולא כלי מוקדש מר' יוס' לנדר נרית (כ"ה) והתם מיד מדאורייתא
וכוונתה מהא דפריך אלא מנחה היש נשמי נכונה ילקח, ואולם
בשרית נרית חזק סיון כ"ה פ' ילקח מדרגת משום דול ופוסק ה'ר
לא שכללות ונמקחא כתננו עוד בזה, והקדמי על לשון הנדרת
נמכת ע"י דקאמר וכו' לא יחזק ישראל מפני שחל לשם הר גריות
דנר ר' יהודה אחר לו ר' יוס' וכו' היכן חזיט מילה מן התורה לשמה
כר, ולדעת הרמב"ם שהתא נרית פ"ק דנדרת שכתב דאפילו אם
ניחא מדרגת אין נרית כוונה מית נמכין נפירוש לנדר אחר נר
ולכרע לא יא' דאין מילתא קאמר ר' יוס' וכו' היכן חזיט כר הא ר'
יהודה אחר מפני שחל לשם הר גריות א"כ הוא מוכין נפירוש להיפך
נכונה לכרע לא יא' ונ"ע.

והנה משיב ומחור לאו נר שליחות הוא שהיא ניתנת בנדרת שליחות
הוא אין זה נכון מחרי טעמי חזק דאין זה נדר תחילת דמחור
לאו נר שליחות והנה נעמך דהא הרמב"ן כתב דנדר נרף לנדר לנדר
שיכח לו נט משום דנעמך שליחות ומעשים בכל יום נעמך דמחור
מגרש את אשתו וכוונתו לו נט מוכח דמחור לן חזי משיב שליח
עין ג"ש נהיה עיניו קצת עיניו ה' וסיון קצת עיניו דההיא
סוגר דמחור ה' נר שליחות ופסול לכתוב נט משום דאין כח
לשמו, ויחזק הא דמחור מגרש את אשתו דנדר ג"כ לכתוב לשמו
ואפילו קידשה ביהדותו מגרשה נעמך, ועין בית מדרש סיון קצת
סעף ה' דפירש שם דנר התוספת דסנהדרין (ע"ג:) והוא שם על
הנחת ה"ש נדנר התוספת ה"ל, ומחור נחלק מן נרית הוא
דמשכנח נרית מ' הפקיע כר, ועד דנר דנדר ה' מילה נר שליחות
לא מוכרע מילתא נרית מחנה לו ה' נרית סיון ו' כתב דעיקר האמת
אין נכרית הערלה אלא נה שמתא הגוף מתא ונהי יחזק חזק
דקשה לתרית מילה כשירה נעמך ה' אף מילת ע"י עכ"ל
והא אין שליחות ולהחזיר יחזק עכ"ל, וכבר קדמו בזה הרא"ש בנדרת
כלל מ' ספ"י ע"ג שכתב להדיא דאין נרית נר מילה לשמו
מכשיר נעמך משום דלא ש"ך ניה שליחות עכ"ל, ונתוספת גיטין
(כ"ג:) דהא והא, כתבו דלא פסלי מילה נעמך משום דלא נני
מילה ניהו דרך נרית נר שליחות מופסל מטעמא דלא נני
כריתות ניהו ע"ן שם, ועין תשובה בשו"ע דאין סיון רכ"ב
ומסתפק בזה.

(טז) ובשאלות יענין ח"ב סיון קס"ד הרע"ב נרית דר יוס
אמר יוס' דנדרת ע"י (כ"ג:) אחר היכן
חזיט מילה מן התורה לשמה, ונדרת (מ"ג:) קאמר ר' יוס' דנר
שנא ואחר מלתי בני לנן עמדי ולא טעמין אין מנעין אחר דחיישין
אלא מל לשמה, וההיא דנדרת (סיון ה' וסיון ז') תר דנישאל
ערל לא נני מילה לשמה רק שוכרת ערלתו והתם נדרת נני
שכנח תחת כנפי השכינה ע"י מילה אם אין לשם יהדות נהי יכנס
תחת כנפי השכינה, הנה נראה דנדרת האחרים דמילה נרף רק
המטה ולא יחזק חזק אף מילתא חזק דקשה מפסחים (ק"ד:)
דאין יוס' אע"פ שטנל בנדרת מילה להציא לפניו כר ומוכיח הש"ס
מזה דס"ל לר' יוס' מילת נרית כוונה, ונראה דלר' יוס' מדרגת
נר לשמה ולכוונת מילה ומדוקה הלשון נמכת ע"י דקאמר ר'
יוס' היכן חזיט מילה מן האורה לשמה, ומדרגת מילה נרית אף
היכא דליכא אחר למולו ניוס הדי אין לדחותה ויחזק כח, ופיר
פריך הנדרת נכונה (מ"ג) על הא דר' יוס' דאחר יוס' הראשון
אל תה שחל להיות נשנא ושכח והואיל את הולכו לרה"ר פטור משי
שהוא נרית, ונדרת אחר אף ל"ש אלא שלא יא' לו אלא יא' נא
בו חייב, ופריך והא מדרגת נרית נפך ניה והייט מדאורייתא יא' נא
נלי כוונה, ודע והסוגיא דנדרת דפסחים הג"ל הוא רק מדרגת
ולא כלי מוקדש מר' יוס' לנדר נרית (כ"ה) והתם מיד מדאורייתא
וכוונתה מהא דפריך אלא מנחה היש נשמי נכונה ילקח, ואולם
בשרית נרית חזק סיון כ"ה פ' ילקח מדרגת משום דול ופוסק ה'ר
לא שכללות ונמקחא כתננו עוד בזה, והקדמי על לשון הנדרת
נמכת ע"י דקאמר וכו' לא יחזק ישראל מפני שחל לשם הר גריות
דנר ר' יהודה אחר לו ר' יוס' וכו' היכן חזיט מילה מן התורה לשמה
כר, ולדעת הרמב"ם שהתא נרית פ"ק דנדרת שכתב דאפילו אם
ניחא מדרגת אין נרית כוונה מית נמכין נפירוש לנדר אחר נר
ולכרע לא יא' דאין מילתא קאמר ר' יוס' וכו' היכן חזיט כר הא ר'
יהודה אחר מפני שחל לשם הר גריות א"כ הוא מוכין נפירוש להיפך
נכונה לכרע לא יא' ונ"ע.

ועוד אחינא לסתור דנר הרמב"ם דמשיב ומחור לאו נר
שליחות הוא והא לא יקיים האמת כלל תמיהני דאין אף
היכא דאין נדרת הוא מחור לא יהיה נר ניתנת נשנא דהא לו
דאין ישראלית כיון דאין מחור ועל האז מוטל המילה דאין אף
נר שליחות והכתוב אחר המול לכס ולא למחור, אף דליציא לנדר
הרמב"ם וחד הסגרא דנר הג"ל נדרת נט משום דאין כוונת חזק
דאפילו נשניה מחורין מלין ניהם נשנא מטעמא דהר חיישין הם
בכל המלות ומשיב הש"ך וט"ו מדוקה לן הטור ואין אף מחזיקין
אחר שחל לתרית רעה כיון שחזו ישראלית משנא נשניהם מחורין

(יז) והפס"ב נדרת סיון ש"ח כתב דפשיטא ליה דמחור
לחלל שנת נפרהס"א או לעכרים או מחור להכעים
לר"א אם הוא חולה שיש בו סכנה אין מחללין עליו שנת, ותמיהני
דזה סותר למשיב ומחור הזה נפסדו טעם מדרש הג"ל דהא דמחור
דמחור לחלל שנת ה' ככופר בכל התורה כולה זהו רק מדרגת ולא
מחית, א"כ פשיטא דלפ"ז בחולי שיש בו סכנה מחללין עליו את
השנת וגם למשיב נפשיב נדרת סיון ב' סעף הג"ל דמחור לע"ז
דשחיתו פסולה, להרמב"ם דמחור חננת ואכלת מ' שחיתו על
הזניח, רק מדרגת פסולה ולא מחית, דהא מדרגת ועמד מחית,
ולכן לענן א"ר וכו' הדם נקטין לחומרת, א"כ לענן פ"ז דאין
נפסדו להקל ואפילו נאף פסיקות א"כ פשיטא דמחור לחלל שנת
על מחור לחלל שנת נפרהס"א ולסמוך על שיטת הרמב"ם הג"ל, ולעיל
אחר י"ב כתנתי ד"ל דשחיתו קולא משום דהי כתנתי חננת ואכלת,
ואתם הפס"ב נראה דאין סותר כן ומה גם דנדרת נשם הרמב"ם
סותר דמחור להחית כולה אף כעכ"ל שם, ואולם נר מן
דן ואפילו אם ניהו כשיטת הפוסקים דמחור לחלל שנתו דהי
כתנתי

[illegible]

(יח) ואחרי אשר הארכנו וציררנו מעט מדין מומר לחלל שנתו
אשוב לשאלתי אי ייחבא מזהו לו חת לתקן עירובין
שהיה מותר לטלטל בשנת ואחור אחר אשר נתגבר גלות אי כי שמירת
שנת היא יסוד היהדות ועון חילול שנת נאסר טלטול והולאה מלאכה
גרוסה היא, טורח מחד מחד, היא אשר הפרינה את ביתנו ושרפה
את ביתנו ותפני חטאיו זה גליט מחלנו נהורקן בית ראשון כחמש
אלי צפ לא כתי (שנת השטן) לא חרנה ירושלים אלף בשניל שאלו
זה את השנת כר, ועדין הקטן מרקד צניני כי אילמי שחרו ישראל
מי שנתות כהלכתן מיד היו נעלצין כחמש שם (סיפת): תורולמות
דמעתי פיק (סוף הל אי) אחר רי נרי חילו היו ישראל משמרין
שנת אחת כתיקה מיד היה מן דוד נא מיט ויאמר משה אכלהו.
היום כי שנת היום לרי חר מן יום ואחור (ישעיה ל) בשנת ונחת
שבען, בשנת ויית תספרקן, והנא מחמור רל גם נמורש
חיי מ כיה, ועיין מרהיב נחלי פליי הצנלי והירושלמי, ולעיד
דלית כלן פלוגתא כלל ונשנת אחת מן דוד נא, ונשני שנתות שנה
כתב בה אחר רי לפרסים אשר ישמרו את שנתות וכתב נגריה
והנאחית אל הר קדש ושמתים צנית תפלתו ור, חה ענין מחמור
אחרי גילת מן דוד כחמש בנזילה (יית) וכיון שגל דוד נא תפלה
שלאחר והנאחית אל הר קדש ושמתים צנית תפלתו וכיון שגלת
תפלה גלת עבודה שאלמר עולותיהם צנחמים לרקע על חזנתי, ועיין
ההרהיט לחייג שם ויח, ואם כן גולה זכות שמירת שנת הר
משפט השכל הישר ירימי ללוק דינו כי תיקוק עירובין היא מזה
רנה, וכיכ בשעתי צנילה (טיי) שחנה לערש עירובי חרות ושותי
מחנות כדי לשמור הרנים מקלקול וכיכ אם הורגנו נדר עכיל
וכבר הנחית זה נספר שית גילת קוח סקן סי.
ואולם שמעתי דנת עם אשר לדעתי התה עניר דרך התורה שמים
אור לתושב וחופץ לאורה, שאומרים כי זהו מזה הנאה
בעצירה, כי נחמיר טלטול בשנת להאמון שטלטו גם דברים המוקפים
בשנת, ומס יולוח הוא לקדוש שנת אם הכל משללים בשנת ואלו
היתור, וכהנה סגרות הכרם מלאת ארם את האר נחו להם, ולוח
גני להודיעם כי בתשנץ הגול (חייג סקן ליו) גאל מה אם י
משש עזרה בתיקוי מוחלת לחייג והשיג חס ושלטם אלג הארז מה
אריי משותק, וחדרנה את תמחים בנמרל על מי שחשבר לו לתקן
אליט מתקן, כדליתא צפי הדר (סיפת) וגרלה מכאן הייט מאגמור
יפ הדר) דרך תיחא הוא לתקן מיי שלט טקופ מה הדיעות נמורה
יאל לו מיטת מרהק נ חר חכרת גדול היא למתקן עיין שם, ואניא
גם הרב הצרכי

(יט) וזוהי תורתו להנדיק תשיב מורשה ביהמ"ד (ע) ודקדק
והשיב כל אחד ואחד תנין סתת תנינו וקורא ב
כדי להראות חזותו בלשון וישיב וישיב וישיב וישיב
בזה להראות חזותו בלשון וישיב וישיב וישיב וישיב
דענה להם דהא אף י"י עירוב והולאה להשיב תנין סתת תנינו

דוד משוקע שם לזמן עזדי לו כמנהג אשתהון דכ"ה וריש גלותא
היה אחד וזמן שני לו ולהכי שרי בשביל כבודם ולא לכל אדם חסד
רק אם הוא חולה נ"כ וא"ש הוא דניו אדם התנאים דמיירי נחנים
חסונים וימר משלד כל אדם ולא פני נחנים דמיירי וא"ה אונם דמולה
למור.

(כא) וכוונת מהרש"א ניומא לעד בפשיטות נראה דקשיא ליה
כיון דירושלים דלתותיה נעולות וליכא רה"מ
דלוריתא איכא לעיג דלכתי הו כרמלית מ"ח הרי היה אפשר לערב
את כולה וכפירש"י שם בעירובין (ק"ה) וכ"כ רש"י שם בפ"ק
דעירובין (ר'): עין שם, ואשתמיטתיהגאון ר"י ראפאשערט דברי
רש"י נפסוה (מ"ה) ד"ה מכלל שכתב רש"י ח"ל דכל אחד מן העיר
מניח ס"ת מניחו לעורה דקסבר אין עירוב והגאון ליוה"כ"פ אי נמי
ירושלים דלתותיה נעולות נלילה ומערבין את כולה עכ"ל חזו
קושיות מהרש"א ניומא על פירש"י דלמא הוגר רש"י לפרש
דמעיוב"כ"פ הניאום דלא כפשטא דלישנא אמתא וברי כיון דירושלים
דלתותיה נעולות נלילה איכא נודא הו מערבין וכפירש"י נעלמו נפסוה
והא דהלל והא דלולג דהו מוכרחין להציא מע"ש כבר עמדו זה
התוספות נפסחים (ס"ו) ד"ה תתא, וכתב דמיירי לאחר שפירט
זה פרטת דלא היה אפשר לערב וא"ש מיירי הא דתקן שם (ס"ד):
ינאסח כת הראשונה וישנה לה נהר הבית כח, דלא היה אפשר לנטול
בשנת אצל היכא דהיה אפשר בעירוב נודא הו הת"ח והכאנים מזרזים
את עצמם דברז והו מערבין.

ובירמיה (י"ז) הנה הוכיחם ואמר, כה אחר ד השתרו נפשוהיכם
ולא תשאו משא ביום השבת והנחתם בשערי ירושלים ולא
תגילו משא מנחיהם ביום השבת וכו', ופי' הרד"ק דזהוידם נכנסה
והגאון דרך השערים חתן לעיר כי בעיר לא היו חיינים כי ירושלים
דלתותיה נעולות ואין חיינין עליה משום רה"מ ולפיכך אחר והנחתם
בשערי ירושלים, נלגתי הניח משא בשערי העיר הזאת, ואמר ולגלתי
שאת משא ונא בשערי ירושלים, ומה שאמר ולא תגילו משא מנחיהם
ביום השבת ר"ל חתן לעיר עכ"ל, והתפוסים פי' כפשוטו שהחזיר
גם על הכרמלית שאלמה גור עירובין, וכ"כ הסמ"ג ר"ש ה' עירובין
דעל גזירת שלמה הזהיר מפי הגבורה שעל שעריו על גזרתו נלו לגר
האסור של תורה, ואומנם להאמור איש דברי הרד"ק דה לא יתכן
שלא יהיה מנא אחד שיערב ע"ת ויזכה להם ורמיה נעלמו היה לו
לעשות ע"ת ולא היה לר"ק להוכיחם שנטללים נאסור איזו דה קלי
על טלטל חתן לעיר.

איברא דליכא עוד זה פלוגתא דרמנים ורש"י דרמנים ס"ל פ"ה
המנהג שם בעירובין (ק"ה) דירושלים נחשבה כרמלית
לפי שהוא עיר של רנים והיו לה פתחים רנים ולא הייתה מערבת
ורש"י ס"ל דכיון דהו לה דלתות מערבין את כולה לעיג שיהא עיר
של רנים והוא פלוגתא זו דברי התוספות וי"ט שם, ועיין מנ"א
סיון ש"נ סק"ט פ"ה מ"הר"ב"ל דמסתפק בזה, ועיין ש"ת שם
ובמחזיקי פ"ק דשבת הניח זה פלוגתא בין גדולי הפוסקים וגדולי
תלמידיהם עיין שם קודם הנדירות דר' רש"ת ד"ה כל עיר, ח"ל
כל עיר דלתותיה נעולות נלילה אין זה חיוב רה"מ אלא כהלך שדרין
במכנה הרבה בני אדם שהם אסורים זה על זה כאלו עירנו ואם
עירנו מתירים כך כמנהג גדולי הפוסקים ומגדולי תלמידיהם הגיו
עליהם למור שאין עירנו מועיל זה שדיה ככרמלית ונאחרון של עירובין
קראוהו בפירוש כרמלית ואין עירנו לכרמלית וכו' ושאמר הגירסות של
רנים עירנו מתירים וככרמלית לא שאלה בן שאין תקנה לכרמלית
בעירוב עכ"ל, וכנראה דהו שיער ר' אפרים שהוצא נאחרון ועיין
במרכיב פי' מי שהגילוהו סיון ח"ק ובה"ה"ד סיון ע"ג כ"כ בשם
ר' אפרים מרענאנבורג, ועיין לקמן גזין השוקים והפלטיות
בירושלים אי' היו ניתרים בעירוב העיר, ועיין תפארת
ירושלים פי' י"ד דעירובין אות נ"ז כתב דליכא לא עירוב בירושלים
משום דהרבה גדולים ובייחוסים היו זה אסורו על האחר ולפעמים
גם החלץ נעלמו לדורי היה בקדושין (ס"ו) ובכרמל (כ"ט) ולא רצו
לנטל רשותו אל הפרושים עכ"ל, ויש לדון דהתניא לשעת הרמנים
והראשונים וטו"ש נ"כ שפי' דפסקו כר"מ ר"פ דהר"א אצל לשון הנהיג
ומהר"ם מרענאנבורג דפסקו כתי"ק ודנודק הרי הוא כעכ"ר איכ
הרי היה אפשר בשכירות משכירו ולקטו דתש"כ התוספות (ע').
ס"ה

השנתיין שזין וטלטול ד"ה ככרמלית ומהר"י לכרמלית חזיר והוא
עיקרו דלוריתא ואין להחזיר טלטול זה בשביל מנהג וכח"ש הט"ז
סיון שמי"ט ומה גם בשביל המנהג להחזיר חזיר לרנים דלא הו
מנהג חיינית כ"כ דתורה אסור טלטול ועיין ר"ש פי' לולג האול
דפ"ה רש"י ותוספות אי' ואמרו מעכ"ז ופוסל ואפשר דנ"כ רש"י
ועוד להתוספות נמנהג אחרת ורק התם משום דנאחרת כתב נמי
הדר הילכך סוגר רש"י ופוסל, ועיין מנחת (ס"ד) דלחזירם לו
הנה שמינה לכרמלית ופוסל, ובמילה קיימיל דליט חזר בשבת על
זנין שאין מעכ"ז וא"ע דליכא נהר משום ואמרו, ואפשר דליכא
דיו לפניו כחושא ושמינה והניח שמינה ופוסל כחושא הו עשה המנהג
בזיון תרגע ט"ז ועיין חדושי ח"ס שם נ"כ לה"ג.

(כ) ובגוף הקושא הי"ל הלך טלטול הפסד תורה
ומי"ט מניו אדם התנאים ואין מטלטלים
ספר תורה בשבילם, הנה נתאונת ש"ת שם חז"ק ולכך
פירש"י דמעיוב"כ"פ הניאום דלא מכין יוס או יומים מתקדם מתור
כמנא"ש בש"ע ולזה הניא מעיוב"כ"פ ולא נהירא דעממא דיוס או
יומים מתקדם ומותר זה משום דקונע לו מקום ארון או תיבה וא"כ
נכ"ה"ג אפילו נאמרו יוס נמי שרי כח"ש הליך ופתיג דלאו דוקא
קונעין מקום היה מניחם כך נבנית דעיקר הבזון הוא אם מניחים
למה מתקדם אחר בשעת הקריאה ואחר הקריאה מחזירין הפסד
למקומו כח"ש נ"כ איז מהר"ם פלדוה ז"ל סיון פ"ה, וא"כ לא
היה לר"ק רש"י לפרש דדוקא מעיוב"כ"פ הניאום אלא דהו לו לפרש
דמיירי דהו שם מקום להניח שם הס"ת ולהניח משם הס"ת בשעת
קריאה ולהחזירה לשם, ולכן הת"י השני שכתב שם הש"ת הוא
יתר נכון דכיון דהו מתקדם הס"ת להראות חזות לרנים דעשהו
חולץ נאח ומחזיר איכא למה לא יהא מותר להניחו דשאלה כשהנאח
הוא לגרד בני אדם שיקראו לו בזה אמרינן שפיר ואין כבוד להס"ת
שהיא מטולטל בשביל כבוד אדם אצל כשעשה בשביל כבוד הס"ת
פשיטא דמותר והו מכלל ההיזור מלוא, ולעדי"נ עוד להוסיף בזה
דהנא"ל הוא אם האדם הנושא הס"ת איז נושא בשביל עצמו אלא
בשביל אדם אחר שגריך לקרות בהס"ת והוא"ש הו"א י"ב מתקומו
ולא זו ולא הלך אל הס"ת להניח זה איכא בזיון טובא וכנ"ה"ג
מיירי מקור הלי דנ"ה דנכ"ה"כ"פ היה פתוח להעורה נהר הבית וזמן
הכנסת היה נוטל ס"ת ועמדו לראש הכנסת וראש הכנסת נוטל לסמן
והסמן טוטל לכה"ג וכנ"ה"ג עמד וקורא לו וא"כ היה הכה"ג עומד
מתקומו ולא זו חמת ולהכי פריך שם בירושלמי נכל אחר את אחר
הולכין אחר התורה והכא את אחר מוליכין את התורה אלן אלא
ע"י שכן צ"ה גדולים והתורה מתעלה נהן ופריך והא תמן מוליכין
לוריתא בני ריש גלותא (א"ע"פ שאלו גדול נהורה) ומשני איך יומי
ני ר' זון תמן ע"י שזרעו של דוד משוקע שם לזמן עזדי לו כמנהג
אשתהון, והו מקור הדין דלמור חמתו דנ"ה התנאים נבית האסורים
אין מניחין אלא ס"ת ברה"י ויהי"כ"פ וא"כ זהו הכל היכא דהאדם
שהו לר"ק לקרות בהס"ת לא זו מתקומו ומי שנטלטל הס"ת אין
נריך הוא להס"ת לקרות לו, אלא היכא דהאדם מטלטל הס"ת בשביל
עצמו שהוא קורא לו איכא כיון דהאדם הקורא נעלמו הלך אל הס"ת
להכי א"ע"פ דלא קרא לו נהר"ם שהיה הס"ת וטילטל הס"ת למקום
אחר ליכא חששא דבזיון חז"ר, ומה גם דכל עיקר הקריאה הייתה
להראות חזות לרנים ונביתו ליכא רנים וא"ש ופשוט.

ואיברא למידק למסקנה דה"ה ס"ה קליה דלמולה אפילו חיו אדם
חסד מותר להניח ס"ת איכא בני אדם התנאים נבית
האסורים למה נדעו והרי גם הם אנוסים שאין יכולין ללכת אל הס"ת
כמו חולה ומי"ט שדרינן נאונם דהולה ולא שרינן נאונם דחני"ש נבית
הסוהר, ודוקא למור דמיירי בתנאים ע"י פשיעתם ונרמחם גם
מתוך דברי זקני מהר"ם פלדוה ז"ל נתאונת שם משמע דכונן זה
נ"כ בדברי הרמ"א דכוונת הנ"ל לאדם חסדו שאינו חולה וא"כ חולה
א"ע"פ שאינו אדם חסד, וקשה כ"ל ודלילי דלא מעלינא ר"ש נ"כ
... הנהיג אחר העיקר כפשיטות דברי הנ"ל דהנהיג רש"י
רק לאסוף עשרה לתפלה אצל להניח ס"ת נמי תרתי חולה ואדם חסד,
ומי"ט דסיון הא"ז נ"כ ק"ש (סיון י"ט) אם לאומם מניחים נעמד
כבודם לזה שאלום כש"כ שמינאים נביתו היינו לאדם חסד וחולה
והירושלמי דוקא כה"ג וריש גלותא שהיה מיוחס גדול דזרעו של

ענה ח

(כג) ודברי התנאים שהנחתי בזה שאלה דבורה לתקן עירובין (ר"ל) משום דרך ת"ח הוא לתקן כו' וחי שלנו נוקט בזה הדיוטות גמורה היא או מינות נזרקה בו עכ"ל. הנה זה נר"ד נילור טעם דנשלח מלי דחשו התנאים נהדיוטות יתהל, כי כן המנהג למד ליתנו לדעת כי ההדיוט גם שנתמנה לרנ ומורה, ולרנים יענה הארלות בתוך ביתו נליסור והיתר וכו'ל, נכל זאת רטנו אשר נחשך יהיה מעשהו וירא לעשות מעשה נרנים כמו תקון עירובין מילחא דמפרסמא כי יהוש נפשו פן תגלה חרפתו נקלה, ונודע אשחמו וגסותו והדיוטות, כי הוא ע"ה ונור וכתר הרגנות אינה הולמת, נרם מלי דחשו התנאים נמינות לכחירה הוא דבר פלג, ואחמם הל"ס אשר הוא ת"ח וידוע ל"ך אפשר לתקן עירובין ולהסיר מכלול מעם ולא יהיה חילול דבר ד' ומותרו והוא מתרשל בזה הוא רק לאחת משתי אלה, או מזה כפירה חה יתכן על כמה אופנים כופר לגמרי ח"ו, או שאלו חלמין כלל נקדושת השבת וסוגר כדברי טורטסרופס הרשע שאלו נסנהדרין (ס"ה): מה יום מיוחדים, או לכל הפחות שאלו חלמין נליסור טלטול והולאה, וכן אחת דבה דמותר לחלל שבת נפרהס"ל נהולאה היו כופר ומותר לכל התורה כולה כח"ס לעיל, זהו דוקא נעושה מעשה נגדו לפחש"כ לעיל לוח ג' נשם הח"ס דלכך נע"ן נשבת נפרהס"ל משום דהא דאמרינן דקבולה שבת כעכ"ס זהו מדמין פ' מקדש לפי ע"י ואין לך ב' אלה חידוש דמקדש נפרהס"ל הוא, וא"כ נילח נמי דדוקא עושה מעשה נגדו כמו מקדש וכ"כ נתי' מחנה ח"ס ח"י: סימן א', ואולם זהו נחומר לחיצון ונאלו דונו כמותר לכה"ס כולה מזה מהא שהולל שבת נפרהס"ל ולא מזה לחומתו: נזה נע"ן שיעשה מעשה דוקא, אצל אס הוא מזה שאלו חלמין היו גם נגטול ח"ע הוא כעכ"ס כח"ס התנאים נסמין ג' סע"ה ח"י, ואציא ר"ה מחש"כ הכ"ח עתש"כ רש"י מותר לערלות מעט נמנה ז' וכתב עליו אס נעטע הר"ל אפיקורס א"כ ש"ח אפילו נמנה עשה ח' עבר מחמת ניעוט אפיקורס הוא ע"י, וא"כ ה"נ נמי שאלו חלמין נליסור טלטול והולאה, ואלי' דאפשר לחלק דלס מעט נמנה חילה או נמנה לולג ואחרת א"כ י' כלן ניעוט נמנה ז' נמנה אצל אס מעט נמנה דוקא, אלוסור טלטול והולאה היו לא ניעוט נכל המנהג דנשבת שבת, וכמו נסתפק בה האמנה ח"ס שם לענן שבת נהמנו נשבת, ואולם כ"י י' להסתפק אס נאחט נליס דונו כעכ"ס לגמרי (או מה"ס או מדרגן כח"ל נלח י"ג) אצל להנלור נדבר התנאים היו ח"ן אלו נרבים בל לא אלה דאמרינן דהארלות התיקון, זה לוח דמינות לוח נ"ס, וכן דל"ס חלמין נליסור טלטול והולאה ח"י: דהא פרט מן האמנה סרי כד' שאלו ז' מינות, גם יתכן דהמית דל"ס נ"ה הוא שאלו נדחש נעירור נכסר נמנה נע"י ע"ן רננים פ"ל מעירובין ונדרה האמספת י"ג ר"ס פ"ו דעירובין, ומח"ס מתרשל נחיקות.

והנביא אחר (ישעיהל כ"ג) כהיה חמסו תרדח ויחללו קדש' נין קדש נחל לא הנדלו וכן הטמל לשהר לא הקדשו ומשנתחו העליו עיניהם ואחל נחוכס, ירלם כי הקצ"ה חנע מכה"ס חלק ונחל נלרן למשן לא יסדרכו לעשר ולעט נפרנסתם ויח"ו טרודים נחומותיהם ולכן נ"ה ד' לקהל עתה ישראל להחיות נכסד ולפרנס נפרמות ומעשרות נכדי שיהיה לנ"ס פני' למורה דלחשור ויורו וירדשו משפט כח"ס כי שפ"ו כהן ישמרו דעת ומורה יתקו נפיהם, והנה הם לא עשו כן וכרי זה חמס שחמכו תולג לוח התורה כי פרנסתיהם ונרביהם לקח מישראל נעד התורה, ואס לא הודיעו משפטי חרי התורה, הלא רק עליהם היה לחוק אשיות חומסד התורה, כי חמס פרנסתם נמנה חמו כה"ה חמסו תורדי, ואחר ויחללו קדש' תר, הענין הוא כי ישט מעלה וכשרון, רשט מוס וחסרון, ואס ח"ס נדר והשכר, כי המעלה והכשרון הוא יתרון נלדס, תהעדר המעלה והכשרון ח"ט עד נעלי מוס וחסרון, וכן נהעדר המוס והכשרון ח"ט עוד נעל מעלה וכשרון, ואלי' הקודש הוא נר מעלה ויתרון והטמל הוא נדר חסרון ומוס והחל השכר הוא החלמני שאלו נעל מעלה וליט נעל מוס וחסרון, ולכן אחר כי הכהנים חללו קדש' וכן קודש לחל לא הנדלו כי לא נחט יתרון למעלה הקודש על

סד"ה יורש מהו שינטל להסתפק אס נישאל מהני שכירו ולקטו ונמספספס (ע"ג) ד"ה תודים, פשיטא ל"ה דלס מהני נישאל ונר"ס פ' הדר סימן י"ג איכא פלוגתא ח' מהני שכירות כלל נישאל והנ"ל נש"ע סימן ש"פ ע"י ג' אצל זהו הכל נישאל כשר אצל נלדוקי אס נילח דהוא כעכ"ס הרי מחילל נמי מהני ניה שכירו ולקטו וה"נ נכל ישראל מותר לחלל שבת ונח"ס נס' תק"י והל"ך יתכן דהיו כל שכירי ולקטו אל המלך כולם נדוקים ולא רנה גם אחד מהם ננטל וגם לא להשכיר שאל נפחות מש"פ, ע"ן מח"ס שם נסמין ש"פ ונקרנ נמנהל שם נר"ס ולכן מחוררת דרך ללחך שנפרט נה פרני' לא היו מערנין נירושלים, וע"ן תשובה מהמנה ח"ס ניונו הסתירה נרש"י מיוחל נסוטה וליט כעת לפני ונכסונה מהמנה ח"ס סימן רמ"ד כתב נשם חכ"ל דנ"הכ"פ למד סני נתי' ח"ן עירוב והולאה ליוהכ"פ ונשנ"ל יוהכ"פ שחל נשבת הולך רש"י למד ח"י דנחמיה נעולות ומערנין חל כונה ולאחר שנפרט נה פרלות ויוהכ"פ נשבת הוכר רש"י לפרש דמשיהכ"פ הנלוס וכ"כ נישע"ה סימן ש"ס, ואולם חש"כ שם דמה"ל פירוש דל"י דלחמיה נעולות ומערנין מוכח דס"ל נרש"י דפחות פחות מד"ל ח"ן מטלטלין נכרמלית י' דלחמיה דזהו משום דלחמיה איכא חיסור הולאה מהגית כח"ס הט"ו ואלי' כוונתו דזה היה אפשר ע"י א"ס זה עוקר חה מניה ונמק"ל הארכנו.

(כד) ובתשובת ח"ס חל"ה סימן נ"ט נאלל בזה מרנ אחד ננר לו נרליות נדברי ח"ל שרלוי ונכון לכל קהל עתה ישראל נכל תקומות חומסותיהם לתקן ננח"ס או שרי חיקוקים כדי שאל יכשלו רנן המון עם נהולאה מרשע והס"ד נדר זה ח"י נר"ד לפנים ולר"ה והוא מן השכל ומן המצולר להדי' נדברי ח"ל השכל יח"י נלשר ידוע ששמרת יום ש"ה מעשות כן הפך הוא אלוט נמנה הרשעות וחי שאלו משר נשבת כלכחו הרי הוא ככופר ומותר נכל התורה כולה כמצולר נעירובין (ס"ט) וליכור הולאה מרה"ר לרה"י או נהיפק הוא אחד מחומת המלכות שהעורר עליהן הוא מותר לכה"ס כולה, חה מצולר שם נעירובין דההוא נרל כ"י (ע"ן לעיל ח"י ר') וכל כך חומר הנדר עד שאליו נלונס דליק ח"י לא החירו להלל לח"י חלמיה מעוררת, ע"ן אור"ה סימן א"י סע"ה י"ד ונמ"ס שם סע"ה י"ד וכל דכש"ל כדך נלנ"ס חל"ט חל"ט אלוס וכו', ע"ן שם, ואל מנ"ן על הקטנים שאל להרנין נחילוי שבת כמצולר נש"ע סימן ש"ח סע"ה ג', וכן אלוס להרנין נחילול שבת ומנעו אפילו נדנרים שם משום שבת, ומנולר שם דמירי נקטן שאל הנע לחינך שהוא כנ' ד' וחי א"ס אצל כשהוא נ' שם שכנר הנע לחינך כח"ס שם סימן ח"י ונמ"ס שם סע"ה הרי הוא מחוייב נחידך ופשיטא דאסור וא"כ כל נר דעת יספט נכסלו שח"ס נשום אופן לקהל ישראל לשמור חל כל נני נח"ס הקטנים כאלו וגם לא נשחיתם חל"י דעת לשמור נכל יום השבת ודוחק יכסלו הנדולים נהררים ונפרט נענין תפלה ננכס"ס ניוס שבת קודש נהנלח הפיזורים להחפנל מחוכס וטליתים וכדומה ע"י סימן שח"י סע"ה ח"י השכל הפשוט הוא נור שרלוי ומחייב לתקן התורות והמנהגות נעירות החתיר טלטול על כן חל"ט לח"ל ננ"ס (ט"ז): דההוא מרגנן שהיה אלוס לער עירתי חירות נירט שחל להיות נע"י ואחרו עליו שחורחלו לקהלול ופר"ך הש"ס מלי קהלול הרי החתיר מחקר כיון דמקלל נ"ה רנים הי"ט קהלול ופירש"י דמקללי נ"ה רנים שזוכים ומטלטלים נלי עירתי הי"ט קהלול אס היה מותר לער לחמול והוא לוסר עכ"ל, א"כ ק"ו השחל ומה חמס ח"ט אלא נשבת חמול ונקל יכולים להזר נטלטול שבת ח' ומה גם והמורה ההוא עשה כן משום תומרת י"ט שאל לער נע"י שהוא י"ט קרי ל"ה קהלול חכ"ס ח"ן להמעל מלחק המנהגות לשמור העם מקלול שבתות כל השנה כולו והדר מוטל על הרב והח"ה שנעיר לתקן המנהגות ואס לאו מכלול וקולר העם על נלדור כדאמרינן נעירובין (ס"ה) ח"ל נרנ"ה נלצ"י מונחל דל"ס נ"ה תר נגרי נרנ"י כרנן לא ליהי נ"ה לא עירתי ולא שיתך והולך ח"י שם להחלל על המכשלה שחמ"י ידו ע"ן שם עכ"ד ח"ס, ואס לא רלח דברי השט"ח ננ"ה ודברי התנאים ח"ל, ואחמם נ"ך הסתיות ננ"ה וד"י הדר הרנ"ס נשם מעמנו ונדרי ערנים ונעמ"ס כסך ננדר לשן נל"י.

המשפטים בן הכותים נצרת פתח ופתח אסרת אורח לקהל פריהם וכבדת לי רחוקתך ואני הועדתיך שאין נהם חמש וסוחרתך שחמור נך ותאמר לקהל שיתקט מנזלותיהם כאשר הורנו ע"פ גדולייהם והנה הגדולי שאלה עומד במדרג ופתח מכליל את הרבים נחלול שנה לך לאי נחר עליך אחר שינתן לך כתנן זה נעדים שחתקו התנזלות המשפטים לרה"ר של כותים נצרת פתח תוך שנועים אחר שתרצה כתנן זה, ואם לא תחתקו התנזלות כאשר כתנתי לך אני מנדה אותך, ואם היית נימי הפנהדרין היו ממיתין אותך כי אתה נא לעקור תלמוד שסדר רב אשי ולחלוק על כל הגדולים שהיו עד היום הוא אחרים שמתו ז"ל ואת אשר המה חיים עד הנה, לכן חזר נך ואל תטוש תורת משה רבינו ע"ה, גלוי אשר נהר"י ז"ל, ואחר כך כתנן עוד להסכים ר' יעקב סימני נ"ר יתקט טייע חיל הכתנן שלחתי לאורח חסר מות ופתח ואמר נחת לו ואם לא יחזיר לו אני מתירה אותך ואת כל הקהל שיהנו בו נידר נאמר התשובה יעקב נ"ר משה וירחיקוהו ויגדלוהו מעדת ישראל כי דבר זה נר"ך חזקו של ינא כל שוטה חסר דעת לנטול תורת משה רבינו ע"ה, ואם יעמוד במדרגו ולא ינהת דין מנהג נעלמו אני נחר עליו נחתות לדונוט התלך יריה שיתן אלף זה למשל העיר, ואני נחר עליך ר"י שמתפור כתנן זה למשל העיר שיגנה ממנו קום הסכר ואם כל זה לא יועיל נחרתי עליך שתדעני הכל, ומזה לדנוט נכל הקהלות ספרד, תם ידוע אורח למות נדון זקן מתרחל כי את חייבים לתפור נפשותיו על תורת האלהים ולנער עשה הרעה חקרינו כר.

והנה רחלים אגמתי דברים ורחלים ומנהלים יולאים נלגת אש תפי קדוש ר' מרן הראש"ש ז"ל ומי יתן ונודע שטת אר' יעקב נ"ר משה טעמו וגימורו והלא נטת נס הוא לא היה קטיל קרי נאגמא, ונראה לי נדור נאור הענין עפ"ש"כ נתי מהר"ח אר"י סימן פ"א לפקפק מנזלות הפולשין לרה"ר של כותים לא יתחלק נבזיהם ומה כח ים לו לסלקם על כרחך וממלא מוילא מראות המיחזות לו לראות אחרים והא' לנהי"פ מתיר תרי רוחות זה דוקא ננקעה שאין אחרים אופרים עליו או נחר שרונה פתחים ותלונות שאלה חסונה נכך כפרולה לתקום האסור לה אכל חיי חלר אחד או חיי חמרי אחד איד יתא נחר נכך ונמה נסתלקו נני החמרי או החסר מכלל ואפילו אם תרצה למר נההוא דעשה למי לחמי חמרי ים לו חיי חמרי שאלם עשה לורח הפתח אפ"י אם דוירין ונחל לה לא חסר על הפנימיים זה לפי שהחילונים חזן להם שום תשמיש נגד חלר הפנימיים וכו', ועוד דכחו דלזן עירות ויטול רשות מועיל נתקום כותי הי"ג חזן לנהי"פ מועיל כדי שאלם מהחלר או מהחמרי שחכות דר זו ולא ילמד מחמשי, ועיין שם נתי ר"ח אר"י דמלא שם תשונה לרה"ר ז"ל שאל הונאה כלל נס תשונה הראש"ש דהשיג לנהי"פ תשוב כחילה המפסקת, ומה שדורסין זה אלל זה דרך לנהי"פ, היו כשתי חירות ופתח ננייהן, והא' דעשה למי לחמי חמרי איט תשום דלזן להחילונים תשמיש על הפנימיים דאפילו נחמרי מופלש מיירי דלא שייך ניה חילונים ופנימיים דלזן חילוק תשמיש נכל החמרי וכן כל מנזלות המשפטים לרה"ר ים לזני רה"ר דריפה עליהם דלא אם נקפו להעמיד להם דלתות נני רה"ר מעבנין ואפ"ה חילס אופרים עליהם, תחיל דקאמר דכחו דלזן עירוב ויטול רשות מועיל נתקום כותי הי"ג נני לנהי"פ נראה דלא פלגי רננן נחמיתות דכי היכי מחילה מועלת הי"ג לורח הפתח עיין שם.

ובשמיני לעלמי הייתי אומר דפלתות זו תליל נפלתת הראשונים ז"ל אי לנהי"פ היו מחילה נמורה דמחילי לענין דלדרייתא או דמחילי רק להחיר אסור דרננן כמו כחמילת או פרלה יחור מעשר דמן החורה היו מחילה משניה נמי מחילי לנהי"פ עיין פתח סימן ס"ג דמסתפק נזה, ועיין עירובין (י"א) נתוספת דיה חיליות, שיטת הרמב"ם, וכן הסכים הרמב"ם, ועיין שם שיטת ר"ת, וכ"ה דעת רה"ר והר"ף כח"ס לקמן נסמין י"ד, ומעתה הראש"ש נחשונה הי"ג חילי לטעמו שם נר"ח סימן י"ג דס"ל לנהי"פ היו מחילה נמורה חן החורה ואפילו נרה"ר אם עשה לנהי"פ נכל ר' רוחת חסר והא' דפס' ניראות זהו כתי"ר ר"י שם נתוספת לפי שאל היה מתקיים ע"י לנהי"פ או תשום ומורננן אכא לחלק נין הי"ג חילי דלדרייתא דוירין כמו חלר חמרי ננקעה עיין שם, וטושי"ע סימן ס"ג סעיף י"ד, ושיטת ר"ה אר"י הוא לנהי"פ איט מחילה נמורה לענין דלדרייתא ולהכי י"ל דלדרייתא מועלת רק ננקעה דיה כחמילת או נחר שרונה פתחים

על התול, ואחרי כן השמיטו עד כי נס נין הטמא לטאר לא אודיע כי לא אחרו נס על מה חיי שהא טמא שיטט זו מוס ומסרין ומשחת הוא מכל, אכן השו קטן כנחול כח"ס ח"ל, ואחרי כן השמיטו עוד ביותר כי נס ומשנחתי העליתו עיניהם אשר זהו יסוד היהדות והמחלל שנת כופר נכה"ת נס מזה העליתו עיניהם תלהיהר את העם, זה אורח כי, ואלה נתוכס"ה הייט נקדק לנ הכראים, אע"פ כי למחלה עינים ישאו מסוה של ירלת שמים על פניהם אלל נתוכס ונקדק לנס הנני חול, והם לא ילחמי זי וכדברי המשפ"ן.

והסבבה השנית אשר יתכן שאינו נאשם לתקן עירובין ולהסיר מכלל חמס הוא לא חזו כפירה ומינות רק נהי"פ חזו ירלת שמים דלית ניה שחמיר כי זילתות הוא לקדושת שנת אס הכל מוטללים נפרהסיה אפילו נהי"ר, והם נפולת למנהג (מהגליון נעל תנח"י) כתנן נסם תורת האשם דמי שרונה להחמיר לנחל חיסור נדנר שאל חמית שהחמירו לתורלי כנון מה שנתבטל נששים לו נחלי שני א"י כמו מינות ואל שכו נהפסדו דללל כח"ס אר"ה כלל י"ג נאופ"ע עכ"ל, ואני אומר דכן הוא נתוספתת נתרומות פ"ד ר"ח המסנין את היין ואת התנך על החמה הר"י דרך מינות ונתי מהרש"ם חור"י ס"פ קנ"ג כתנן לפי שחמיתו של הרב"ה הוא אחר נר"ך לקיים הלכות נמה שהוא אפילו לקולא ונחמירי פי כל הגזר סימן תרפ"ז לענין שאל לאכול נחר נהמה אחר נגינה כתנן מהר"ם דהיה נראה נענינו כמו מינות כר, ומהר"ל נחשונה סימן י"ד כתנן נהא דפלגי רננ"ר ור"ת אם אחר התענית ארי נכנסם וקיימיל כר"ח דארי והחמירו כרננ"ר נגד זה שנספק נשים נקדק חוטא שחמיר עמנו נכדי וכמו נר' טרסון קרל והמה ונסתכן חמיר הלסטים אחרו לו כדלי הייט ליתר נעלמך שערות על דברי ניה, ועיין סימן תקכ"א סק"י כתנן לדמות דברי רש"ל דנהא דק"ס הנה נכיה לא נכון להטות דהא זילתות ונקדק מעמוד הו טפי נר"ך כנון וקשה עליו מהא דסימן ס"ג סעיף ז' דנס נק"ס של שחרית מי שרונה להחמיר ולעמוד כשהוא יושב נקדק עננין, ואלם נדיח שם כתנן נסם הנחמי דחיוש ערף טפי, ופי' נהנהג מהר"ל דמסקין ס"פ ג' שאלכו דנהמ"י חיוש דוקא דיכול לכון טפי כשהוא חיוש וכן נני ק"ס, לכן אם נא להחמיר כנ"ס חילק הוא ונקדק עננין, ועיין תשנת רח"א סימן י"א סוגר נ"ג כט"ו דזהו דוקא היכא דליכא נד קולא, ועיין תוספות רעק"א נחשונה פ"א דנרכות ונחנס טען על הרמ"א תק"ס דשחרית כנ"ל, ונסי נ"ד ניור"ד סימן ל"ה אור י"ד הניא חירושלמי פ"ד דשניית סוף הי"ג נהא דלנ"ס איכלין שאל נטונה ולנ"ה נטונה ואלל נטונה ור"ט עשה כנ"ס ונסתכן ומייתי שם נס מהא דנ"ס נק"ס וקאמר דנהי תרתי ענר ר"ט כנ"ס ונסתכן ומפורש דלא כט"ו ורח"א נתי הי"ג ולחמיר הטמא יתכן ולפוס נירשמיט נירושלמי ס"פ ג' שאלכו אכל יושב חיוש ומנרך דלא נמחרל דילן עיין מפרשים שם שג"ה, ולהנירסל שלפנינו מוכה דס"ל דלא אחרין יושב תכוין טפי, ונירושלמי שם פ"ק דנרכות הי"ג תניא העונות דרננ"ע ור' ישמעל נק"ס של שחרית (ולל ענרנית) ומוכח דנס נק"ס של שחרית איט נכון לעמוד ואע"פ דלהירושלמי לא אחרין דכשהוא יושב תכוין טפי, ולכן הירושלמי לטעמו חילי והשוה ק"ס לשניית, אכל לפוס תלמודא דילן דקיימיל יושב תכוין טפי, ונמחרל דילן לא החכר כלל עונות דר"ט נשניית וספיר י"ל דקיימיל כר"ח וט"ו, ועוד י"ל דנק"ס הא חמית והסכמיו רננן ואחרו לו כדלי הייט לחונ נעלמך שערות על דברי ניה והסכמה זו לא חמית נני שניית להכי ס"ל לרח"א וט"ו דהסכמה רננן כדלי הייט לחונ נעלמך זהו דוקא היכא דליכא נד קולא וא"ש, ונ"ש"ס פ"ד דנ"ק סימן ח"א מי שחמיר נפני רנים נדנר שחמיר וליכא לחי"ס ליהורח מנדן אורח כר, הונא שם נכה"ט, ואידן שיהיה י"ל דשיטת המשפ"ן שכתנן דמי שאלו נוקטו ואינו תחתן עירובין אם הוא אינו הדיוט אחרין ומינות טרקה זו הוא כדברי תורת האשם, והחמירי נסם מהר"ם ומהר"ל נחשונה דהחמירו נגד פסק התלמוד הוא כמו מינות, ועיין ר"ה פי כירה נפסק דהטמא שכתנן נ"כ כה"ג.

(בד) **ובתשובת** הראש"ש כלל כ"ה הניא מה שכתנן לאחד שהחמיר נעין עירוב, וז"ל אתה ר' יעקב נר משה כנר כתנתי לך על ענין העירוב שנהנו נכל נלית ישראל להחיר מנזלותיהם

נמסרו ולהראות לו דרכי טובי כי בשלמו יהיה לי שלום, ועתה כהיום אשר הנך רב בישראל מנהיג ומורה לעשות כחורה, והמה נותנים לחמן ומיתק, ועתה הנך רואה איך יסחיתו נפשם בלון מנין דודאי הרבה עוברים מכה טעית וזאת הנך, רואה בשלום והשחתת נפשם בלי דעת חומר האיסור ולא תניד להם דבר, ועוד צהיפך תעשה כי לעיניהם ונפניהם תאמר כי אנשים כנים וישרים המה יראים ושלמים כולם אהובים כולם צדוקים ושלם נפניהם תאמר עליהם הלעיטוהו לרשע וימות והלא הנעניצ צנאים למשפט לפני כס משפטו יתני צעולם העליון כשהיו נחנעים על עון חילול שבת באיסור טלטול והולאה יענו ויאמרו הוואל והוא יתני רגנן ולא מחו בן שבע מיניה דניחא לכו והטלטול בשבת הוא כמו מנה שמורה בפסח דלין חטא ועון למי שלא יקנה מנה שמורה משעת הקצירה וחסיד יקרא למי שקונה ומזהר אחר זה, כן זהירות הטלטול בשבת הוא רק לאיש חסיד המתחשב עם קונו ועושה לפניו משה"ל ולא נטח קולר העם על גאר נפש, היפה"ה כמון יהיה תלוי וזאת את עונם תשא, כי הנך מחטיא את הרבים ואשמת העם עליך ועל ראשך יהיו, ולאשר הרב היפה היה כהן קראתי על הרב הג"ל כהניה מחסו תורתו כר ומשנתו העליונה עיניהם ואחל בתוכם, כי בפנימיותם רבים כאלו הם כופרים בכל דבר הקדוש, והן לא יאמינו.

ענה מ'

(כז) ובציקרא להלעיטוהו לרשע וימות, הגה מקורו רפיה דמע"ש דתקן כרם רצני מליינים אותו בקוחות של אדמה, ושל ערלה במרסית ושל קנרת צפיר, ומחמה וסופר, אחר רשניצ דריא בשניעית, אצל בשאר שני שטע הלעיטוהו לרשע וימות, והלגועין מניחין את המעות ואחר כל הנלקט מזה יהא מחולל על מעות הללו, והנה להחוספות צדיק (פ"ט) דיה והלגועין, קאי הדי דלגועין בשאר שני שטע דשניעית כיון שהיו זוכים מן הפקדון לא היו יכולין לחלל ואיכא לפסח מלי דקאמר שם הנמרה וכו' תימא חלון תנא לטועין רשניצ מוכח דגם לרשניצ דסיל דבשאר שני שטע אחרין הלעיטוהו לרשע וימות מ"מ הלגועין היו עושין תקנה להם שלא יכשלו באיסור ומצוה דהרב היפה הג"ל לא מזהר נעשות אית דיה והלגועין לא היו עושין כן, ואולם הרמב"ם נפיש מה' מע"ש ה"ו פסק כרשניצ וכתב דלגועין היו מניחין את המעות בשבת שחטה וכל המעשה דכרם רצני העתיק שם דמירי בשבת השחטה שד הכל אזה לו נרדף ליינו, והיינו משום דכיון דנשתריא קא אכלי הלכך נרדף לעשות תקנה לכשרים שלא יכשלו באיסור אצל לרשעי דקא אכלי בגל לא ענדי רגנן תקתא כלל, ומצינו סגרא זו נכחה דוכת, ועיין פ"ק דבית (יר"ד) שא דד' אמות קוטות לו בכל מקום דקאקו החוספות מ"י אלו נערת (ל"א) דאמר ג"י בונג כיס בשבת היה מנדר ויואל פטור באיסור שבת ואיסור גרידה בלון כאלו וקאמר אי דלפקיה לרה"ר איסור שבת איכא איסור גרידה ליכא ואחריהם ד"א קוטות לו ומ"י דנגינה לא תקטו רגנן דקרי אלא נמליה דלא לימי לאנטי ונשם משום עיגול כר, והקל"ה סיון ר"ב כר דמרש"י גיטין (ע"ז): דגם נקטה אגן קרקע משמע דלגו הוא דאורייתא וזהו ד"ל וכל דוקדש אדעתא דרגנן מקדש.

ונשאלתי מכבוד הרב הג' ר' יעקב גארדן ממונהאדרס הא ודאי נראה דשעת רש"י דלגו הוא דאורייתא דהא צדיק (ק"ה) בגל פרה רבואה עם השדה פירש"י דהו מטעם אגן וליכא למימר דהוא מדרגת דהא בגלן לא תקטו רגנן כמ"ש התוספות הג"ל לענין ד' אמות והשנתי ד"ל דגם להתוספות אין זה כללל לכל הקנינים שחטו רגנן רק דוקא ג"י קנין ד' אמות דאורייתא נגמור, ובירושלמי פ"ה פ' סוטר ר' יוחנן דאפילו במתנה אינו קונה צדיק, והקל"ה נעלמו סוטר נספרו אגני מילאס צה"ע סיון י' דלא תקטו כלל שיקנה דריא שיהיה שלו ממש רק שיקנה צה"ע הפסח אצל גוף דריא גס בשעת קניינו אינם שלו כלל עיין שם, ולכן צה איכא סגרא שפיר למור דג"י נגד דהוא מילתא דאיסורא לא תקטו רגנן כלל קנין ד' אמות כיון דאחריה ד"א אינו קנין נגמור רק שחטו צדיק דלא לימי לאנטי או משום עיגול ולא במילתא דאיסורא אצל קנין נגמור כמו קנין אגן אפילו להתוספות צ"ה (יר"ד) דהוא דרגנן מ"מ כיון דח"ל תקטו זה לקנין נגמור איכא מילתא הו זה קנין גס במילתא דאיסורא, ור"ה צדוקה לא הוא, מדר"ה השט"ח פ' הובב (י"ז).

פתחים וחלונות, אצל אינו מהני להיות מחילה המפקדת במצאות המפולסין לרה"ר של כותים, ויש להגדל צה.

ואיך שיהיה הרי ר' יעקב צ"ר משה דאסר לקהל פרידו לתקן מצולותיהן המפולסין לרה"ר של כותים צה"ע, הגה מצאנו לו חזר העמוד בשעתו הוא מהר"ה א"י, ואפשר דגם ר"ה ורב האי גאון ז"ל ועוד מהר"ה א"י דס"ל דזה"פ אינה מחילה נמורה מה"ה יעמוד ליינו, ואולם לאשר ר' יעקב צ"ר משה עמד על דעתו ואסר למעשה לקהל פרידו"ה הגה הר"ה ז"ל שפך עליו כה מ"י ועמו נהו ודנו בזקן מחמר ולא הגיעו להחמיר במקום שיש מכשול לרבים בחילול שבת דנכח"ה לכ"ע אסור להחמיר דהוי כמו נק"ש לרמ"ה וט"ז וכ"ה ה"כ דאומר דהדין הוא כן דאפילו במקום דליכא מכשול אסור כמ"ש הט"ז שם בסיון תקנ"ה ואיכא מצוה מזה דכ"ה וכ"ה הוא דלין לנו להחמיר מ"י שלא לתקן עירובין מ"י יראת שמים בספרות גדוה וכוונתו למד דזה יגרום זילותא לקדושת שבת ושח"ה יטלטלו צדדים המוקפים וכדומה ונאמנים דברי החשנין שאמר כי אם אינו הדין הזה מיעוט נדרה צו כי הוא חולק על התלמוד והפוסקים התחזירים סתמא ולא חשו להני ספרות גדוה.

(כה) והנה כהיום צעריה הפרה מחילול שבת גדלה אלפי אלפים ביתר שאת מאשר היה לפנינו, ונפרט במדבר הללו

אין התפשט אשר הגנו חיים זה חיים שאין צה"ע וכלימה, תם לא יע"א אם לא ידע נוסח, ואין זכרון להכנס שאמר צה"ע נוסח לא חזר נדרה העזות והחופה ולענין כל יאל מטפחת האף ומקלו נס תרמילו ומה נס הטלית והסידור תפלה וכיוצא בנז"ל לבית הכנסת יאל צד רמה באתרו הלא מזה קא ענינא ולשם שמים אשאל ואם תשאלוהו במירתם יאמר האם שוטה הגני לעזני צדיהכ"ס ויהיה אצד ובכונן דא החירו סופן משום מחילתן ומוכרת אנכי ואולם רמח"ה פטריה ומה נס הגנים והגנות הלא האבות והאמהות אינם יודעים כלל כי הוא איזה איסור להניח הגן או שבת לטלטל ועל מ"י יחול איסור (הרי אין איסור חל על איסור) והנן שולחו צה"ע ונתגלו צ"ה העומים אשר באקויה"ה קפדי הנה האמהות נעלום יקשטום צ"ה השבת ואלא המה צדיק בגדו יתחוו להם מטפחת צה"ה לצנה עזה כשגן ושחוק צה"ה צדיק מותר להם משום עונג וצירולא תענית (פ"ד ה"י) טור שטעון הוא חפיק תלת מאוזן דרגנן דמקיע לקייטא כל ערבות שג"ה (היינו כל ע"ש היו נמנין לעניים ג' מלחם הית של פתייה להם, להקיע ולפי פ"ה הפ"ה דמקיע הוא מ"י מרקחת) ולמה חרב כר על ידי שהיו משחקים בכדור בשבת, וכ"ה במד"ר איכא בפסוק בלע ד', ועיין בשבלי"ה השלם סיון קכ"א וכתב"ה רנ"ה סיון י"ט ונשאר ש"ה שבת סע"ה מ"ה ונמנ"ה סע"ה ע"ב ונוד"ה ה"ק לא ישתניש דגם הוא הגן והחוספות פ"ה דניה (ג) סדיה ה"ג מירי צירט משום הולאה אצל כיון דטלטול משום הולאה אסור בשבת (קכ"ג) וס"ה (קכ"ד) וטלטול נופיה לא משום הולאה הוא, איכא צה שפיר י"ל דלין ראה מירט לשבת וכמ"ה הדין שם, חזו הכל לענין אם הכדור אסור בטלטול משום מוקפה אצל איכא דהוא אסור בהולאה צה"ה בשבת הרי לכ"ע זא העון דחרט טור שטעון ולא הגין עליהו נקדחם לזאת ודאי כל דר צעירו מחייב להשתדל לתקן עירובין שילטלו צה"ה ולא באיסור.

דברתי מה עם רב אחר ועשה ממני לזקן, האם נרדף לעשות לרשעים תקנה, הלעיטוהו לרשע וימות, נגהלי מחמת דברים כאלו יולאים מ"י מוכנה בשם רב, וענינו הלא אם יהיה אצל האנשים הללו איזה שחמה ומשחה ברית מילה או צה מנה או חתונה הלא אחת תהיה מן העשרה ראשונים המשפחים ומפארים והאללים ומחללים עליו שאין כחצו צדיק וס"ר, חס יהיה מקנה שנתו יצא וכולו נכניו כי תאמר עליו הלעיטוהו לרשע וימות והלא אם יהיה ענדו צה"ה מחסר אצל עשיר הלא היית חס על כספו שלא יאצד ממנו גס פרוטה תם אם כל העולם כולו היו אומרים לך מזהר אחת תחום כל כך על הון אדוניך הלא הוא עשיר גדול אשר כסף אינו נחשד צעירו תם הוא רע מעללים ועשה עשרו שלא נחשפט וכדומה מהדברים, הלא זה אחת היית פותח פ"ה לעומתם לאחר ומה נכד אם עשה עושר נחשפט או שלא נחשפט איכא הגני ענדו ומשרתו ומחייב להיות איכא נאמן לאדוני, הלא העשיר היה הוא מקור פרנסתי וממנו היית נתיי נמנ"ה, לזאת הגני מחייב להשתדל בכל עת

נפטרו כל אחד ואחד מלהשגיח כי העמידו נגרי רגנרי נחריקויהו והיו ריבך נקריי וריבך דריבך נחמימי ומימי קריי ליכא וכיז נחלק חוקים ומחנות. אבל חלק משפטים הוא רק ביד דוקא הן לעשות משפט כחוב שקצנה תורה עונשו אחר שכבר עבר אין דמו מסור כיא ביד ביד מוחסם כעונדא דשמעון בן שטח שאמר אין דמך מסור בידו אפילו להניחו לנדיד לקיים ניה ונערת הרעה כיון דליכא ב' עדים והן להוציא מתוך חיד המוחסם זו אפילו נזילות וכדומה כל הכפיות נזה נקראים משפטים וכתיב אשר תשים לפנים ולא לפני הדיוטות דאלקים כתיב נפרשה וזריכים מוחסם ולולי דענדיון שליחתייהו דקמלי נמידי דשכידי לא היו דין נזילות נזהים אבל לפטע נענרי ענינה לא נכלל בכלל זה, ועיין שם שכתב דאחר שכבר פסקו דינים דין שיאלם פלוני לפלוני והוטל עליו מייע לשמוע אל האופט ולא אנה ונעשה סרנן אז נעשה ענריין על חק ומוטה שמישה אל האופט, והוטל על כל ישראל לרדפו ומה שניד מנדין עיין בימים הקדמונים הוא בשליחתייהו דכל ישראל, ונזה מיושב קי מהרש"א בתוספות מסכת מו"ק (י"ז:) דיה מהו עיין שם, והל"ש דמייע דרגל אין יחיד מוטיא ידית משליכ בנידי ביד מוטיא ידית כל ישראל ועיפי חגיגא סימן תמימי עכ"ל, והנה תשיכ דם נמייע מוטל על כח איש לכפותו זהו כדברי הנתינת הגיל והקלטיה אינו סוגר כן, והיראים סוגר כהקצות דנמייע נמי מוחסין וגם נשניעית נזהים דהו דרגל ואיכא לאו דלא מסור כבר כתבנו דלרג נחמייה דתפס העשה סיל דהלאו נא רק לחק העשה תם י"ל דנשניעית דמיחית הוא נעשה, לא ש"ך למור דנזהים דהא מדרגת יהיה תמימי טפי ואיך שיהיה הרי היכל דליכא לאו לכריע לחוריק דליכא חוב על כל אחד ישראל לכפות לענרי ענינה שילכו בדרך התורה, וביד שליחתייהו ד"שאל ענדי, ועיין נפטרו כל אחד מלהשגיח כי העמידו נגרי נחריקויהו והיינ נשמית שנת דליכא לאו תם הולאה הוא נכלל לא תעשה כל מלככה או נלאו דאל יא איש מתקומו כספיק דעידונו והתוספות שם ונריש שנת

והנני להעיר נדנרי הדים שם דנירושלמי ס"פ המוכר את הספינה גרסינן כתיב חלוצי נזק אצרי נזק מיכן אחרו חכמים כל מנה שמתן שכרה נזהה אין ביד מחסין עליה יהיה לך מנה לך אצריהם על כך דיתור הכן אחר ר' נון נר חיה כימי מתניין כל מנה שמתן שכרה נזהה אין ביד נענשין עליה ופי' הפי' דמתיקרא קאמור הירושלמי דקרא מלוצי נזק אצרי נזק דכתיב נפי קדושים כתיב נפישא דקרא חישת נזק והן נזק יהיה לכס ודראו כשיחזי מלוצי נזק תר יהיה לכס מתוך הרי מתן שכרה נזהה ועיין אחר דמכאן אחרו חכמים כל מנה שמתן שכרה נזהה אין ביד מחסין עליה, ופריך הירושלמי דהא נקרא פי' תלז כתיב יהיה לך ומפרשין מנה אצריהם על כך וכיז דשכרה הרבה מתן יהיה לך איכא דאך ביד כופין עיין, ומשני ר' נון דלדך להציג נצריהא ולמחמי כל מנה שמתן שכרה נזהה אין ביד נענשין אבל מחסרים הם על כך, חוה כשיטת הירושלמי בתוספות ב"ב (י"ז:) דלס ידע כופין ואין נענשין אל מעלמים עין, וכתיב הדים ולהפית תקי אפרשאי כתנות (פי') דפריעת נעמי מנה מוכתית הן נזק הן שך יהא הן ולאו שך לאו, ואיכא דא פריעת נעמי נמי נכלל מתן שכרה נזהה יהיה לך מתן הרבה ולא לשחמט תלז ושפק מעולם למור דפריעת נעמי אין ביד שלמטה מחסרים או נענשים עליו, אבל האלף הוא העלים עין מתקרא תלז נמורה סוף פרשה תלז דכתיב למען יאריכו יידיך והיינו מתן שכרה נזהה, וכי' נספרי שם ח"ל למען יאריכו יידיך זה אחד מחמית שנתורה שמתן שכרה נזהה והרי נדריס קיו ומה נגרתות שאין אי מחלף נזלם נליסר האטלנקי נאמר נה אריכות ימים שארי מלחא שיש נה מסרין כים על אחת כמה וכמה עכ"ל, אבל דרשה דיהיה לך מתן הרבה דרש חכמים הוא ואינו מתן שכרה נזהה ולפי' נפי קדושים דלמור הן נזק יהיה לכס ודראו הן שך יהא דאך ולא כתיב שם למען יאריכו יידיך לא הרי מתן שכרה נזהה, ולפ"ס שיטת הסמייע נסיעין קיו דהתוספות והר"ש פליג' על ריב"א וסייעתו וסיל דתמל דלן נחלין פליג' אהירושלמי הג"ל וסיל דלן מחסין אין ראשון לכך כלל צריך להבין מה יעט נרמיות דקראי דנירושלמי וסיל דנש"ס דלן ס"פ המוכר את הספינה מייתי מימי אצריהם מיחיה לך דפי תלז והכי קאמור קרא יהיה לך אצריהם למען

צריך ביאור למה ר"ת הקדים מהלחין, ולהג"ל איש דר"ת סוגר דהלחין הם לקימיה העשה כמו נאצינה ומעקה וסילוח הקן, ור"י סוגר דהלחין נחשנין נפיו עמם ולא נטלי לנני עשה למור דהעשה הוא העיקר ואולי לטעמו בתוספות קדושין שם דלא תי' כהרש"א סימן עיין שם, והנה נרמזים ספיה מהי מתרים וטושי"ע יור"ד סימן רמ"א סעיף ר' כל המנזה אצרי ואמור אפילו נדנרים ואפילו נרמזה הר"י נכלל ארור מפי הגבורה שנאמר ארור מקלה אצרי ואמור ויש לנדיד להכותו עיין מכות מרדות ולענשו כפי מה שראוי, והגלון נעל עין משפט נחלין שם לין על כפתויהו לנדיד הרמזים ספיה מהי מתרים נראה דסוגר דמקור הרמזים הוא מהאי סוגיא, דההוא נגדא דלא הוה מקור אצרי ואמיה היינו שהיה מולדן נדנרים ולהכי אחר ר"ת כפתויהו ד"ס לנדיד להכותו עיין מכות מרדות, ומעשה י"ל דרמי נר דיקולא סוגר דהאי ארור מקלה לא עדיף מלס יהיה לאו חפורה ונצויהו אצרי ואמור עובר על העשה דכדנ ולא דמקלה מימי אחרין דהעשה הוא העיקר והלאו אינו אלא לקימיה העשה וכי"ש הכא דהאי ארור אינו לאו מפורש וכי"ש נדרישה שם, ואיכא שפיר י"ל דהאי אינו נא רק למק ולקיים העשה דכננ, ולהכי אחר שנקורו דכידור הו' מייע שמתן שכרה נזהה ואין ביד מוחסין עליה דהעיקר הוא העשה, ואולם ר' הסדא סוגר דהאי ארור מקלה דלא כתב כלל נמקום העשה אינו נא למק העשה כלל ואינו נטל להעשה והליכך נזה לכפיתו על העמור, וסבר ר' המעי"ג הג"ל דלע"ז דהיראים סוגר דכפיה על מייע אין דין נזהים דנני ביד מוחסין מימי הרי ע"כ מודה הוא דהו רק נעשה ולא נלית דהא נלית כל אדם מחייב להפריש תצורו מליסור ורשאי לכפותו ולהטול נז וכדומה מהא דנני נרע שכלו ימינו ומהו שהורה הקל"ה דלא נני נזה מוחסין ושפיר הוכרח דמי ביד למור שנקורו משום דהו מייע שמתן שכרה נזהה ולא היה יכול למור הסדא הסדא קנסא קא דיינית נגנל דהא דננו ויסרו על עון ארור מקלה ולא על העשה ונזה כריע חיינים לכפותו, ולהכי טען ר' המוס דהעיקר הוא העשה וכל מייע שמתן שכרה נזהה אין מחסין עליה ואולי מהי"ט ח"ל ר' הסדא מוטיא לך דמריפת טונא דהו מילתא דמריפתא למור דם נמקלה אצרי ואמור העיקר הוא העשה דכדנ ואין ביד מחסין עליה ולכן אפשר דלא צייתי כלל לרמי ביד דלמור שנקורו ולא שנקר אותם, ושפיר פסק הרמזים ד"ס לנדיד להכותו משום דקיימיל כרנ הסדא ויפה עשה הר"י עין משפט גליין על הא דכפתויהו דכן הלכה ולא כרמי נר דקול, ורנינו ירוחם והנני רס"י ר"ת שגבילו רחיה מתמל האו דלן ביד מחסין הוא על עיקר מייע דכידור, ומודים לדברי.

ענה

(כח) ובתי' הדים החימי (סימן קע"ז) כתב ד"ס ב' מימי מלח' שבוים עליהם אי חוקים ומלח' ב' משפטים, והיינו חקוקים חוקים ומלח' כל ישראל ערבים זה לזה וכנסו מי אצרי מוחס' רש נידו למחית נכלל ארור אשר לא יקים את דברי התורה האלה, כפי רמזין עי"פ ספרי ומי' אשר לא יקים זה ביד שלמטה לא דוקא ביד אלא כל אדם מישראל קטן וגדול שם הוא אם יש בידו לעשות וכתיב ואם העלם יעלמו עס הארץ נחתו מורשו למולך משמע שהיה מוטל על עס הארץ שלא יעלמו ועי"ה אינו ביד כדומה נפי השטות דעיה נעשמה היינו הדוט וביד היינו עימי העדה ואיכא על כל עיה הטיל הכות שלא יעלמו ומדכתיב איכא והכרתי אותם למעט כל העולם מוכח שהיה ראוי לכס להיות נכרת כמורא אלא שמייע הכות והקיל עונשו מוכר תוך מעונש שנתע אף דמחיר טפי כר, ואמרת נכון שאין ביד ביד וצין כל אדם איש מישראל שיוכל למחית ולפטר נענרי ענינה ולא כלום, ואפ"ר תלמיד לפי רע לא מיקרי אפיקורוסא לשפט נזה ולהכות נאצרוק רשע עד שאלא נפשו כנחמיה בן חכליה ואכס ואמרוסו ואמר די אלה נכס וביד שחכורו נכלל חקוק לישא נעלמא הוא ואמרוסא דמילתא איש נידס כח כמו קטן אוכל נגילות ביד מלוצין להפרישו וכמו נמילה ביד מחסין למולך, ורמזים ס"ל נסמאמ"א אפי' דרגנן מהיית ניהו תלז מסור עי"כ פסק אפילו נליסור דרגנן כן כמי"ש פיו מהי חיימ נאכול מנה נעמי כר, והחיד מוטל על כל ישראל וביד שליחתייהו דכל ישראל ענדי שמתע שליח ד"שאל י"י:

למען יארכיו ייחד נחנא לא קאמר מתן שבר אלא ע"ז נופא שימט
 ב"ד אגרומים על ככה ולקחת קבוצות ירושלמי, אך הירושלמי נ"ל
 דנמר מינוי אגרומים מקרא יהיה לכס דפי קדושים יהיה לכס לשון
 רבים קלי אגרו שיתא אגרומים ויהיה לך דפי תנא דר"ש יהיה לך
 מתן הרנה משריה קשיא ליה וא"ש עכ"ל.
ותפיהני מאל הירושלמי נין ריסי עיניו ואמר נהיפך מהכתוב ט דהא
 ירושלמי מפורש יהיה לך מנה אגרומים איכ תהניא
 קרא דיהיה לך ולא יהיה לכס הרי מוכח דר"ש קרא דפי תנא למינא
 אגרומים ולא מקרא דפי קדושים וגם מל דפי הפיח מתן שברה
 נגדה דמות הא מדרשה דיהיה לכס דרשו מתן הרנה יהיה לכס
 הרי הוא מוכרח דנברי הירושלמי לומר כן דהא ירושלמי הניחו ראשונה
 קרא דפי קדושים תלמי נזק וגר ועליו אחרו דכל מטה שמתן שברה
 נגדה כר איכ מוכרח הוא לפרש והמתן שברה נגדה הוא מדרש
 דיהיה לכס הכתוב נגדו של תלמי נזק ולא מקרא דלמען יארכיו
 ייחד דכתיב נפי תנא ולא נגדה דקרא תלמי נזק.
והקושיא על הפיח דאיכ לפרש"י בכתובות דפרעית נע"ה מנה
 הנה מוכתיב הין נזק הן שלך יהא נזק איכ פריעה
 נע"ה נמי נחא דהא בכלל מ"ע שחש"ב, ולע"ז הנה זה לא דבר
 חדש הוא דסיפא דקרא קלי רח על פשטיה דרישא דקרא עיין נחולין
 (קט"ז). דרשנ"י נמר דנשר נתלג אפור רח נאכלה שנאמר כי עם
 קדוש אתה ונאמר ואלגי קודש תהיו לי ונשר נגדה טרפה לא תאכלו
 מה להלן אפור נאכלה תוותר נהגאש אל נגיף, והקושיא נחשפת דהא
 קרא דנשר נגדה איירי נמי נקדשים שנילו חק למחילתן דאפירי נם
 נהגאש, ותי' דרשנ"י נמר הנ"ש מפשטיה דקרא דנטרפה מיירי,
 ועיין נתי נשמים ראש סימן כ"ד נכדסה"ר, ונפסרי שרית נתי אז
 תלמיח כתנתי דכתיב הוא קרא דלא תאכלו כל נפילה וגר דלהתנשא
 ופליגי נשיטת הרמזים נקב נשט הרי איסור נפילה מהיים ולא נטומאח
 נפילה ואיכ נקרא דלא תאכלו כל נפילה נם נפלה הנעשית ע"י נקב
 נשט דלית ניה איסור נפלה, והאיך סיים הכתוב או תכור לנכרי דהא
 לנכרי אכתי אסורה משום אנהיה"ת, ול"ל דסיפא דקרא קלי אפשיה
 דרישא דקרא, ועיין ח"ס חידושי סימן י"ט ת"י נאופן אחר, ועיין
 יומא (ל"א). תוספות ד"ה לאו, ואפשר לקיים נמי פי' הדים נדברי
 הירושלמי הנ"ל נדחוק, ולין להאריך.

(כ"ב) ובנוף הא דחמירין דכידע אז הרי מ"ע שמתן שברה נגדה
 תמינא להעיר דבר חדש דלפי מלי דחיתא נברכת
 (יד). אחרו ליה לר' יוחנן איכא סנא נגנל תמה ואמר למען ירצו
 ייחכם וימי נביכס על האדמה כתיב אלל נחמיל כר, איכ היכ
 נכידע אז דכתיב למען יארכיו ייחד על האדמה וגר נחמיל
 לא הוי מ"ע שמתן שברה נגדה, ונזה י"ל דגם רב חסדא דאמר כפתורא
 נ"כ הוי ידע דכידע הוא מ"ע שחש"ב ורק דסנר דנחמיל מחהרין
 עליה ותי' חידש דכין דהא מ"ע שחש"ב ולין מחהרין עליה נחמיל
 הי"ה דנ"ד לין מחהרין עליה נחמיל, ונזה י"ל נזה דנחמיל (מ"ד).
 דאמר ר"ל כל המניח תפילין מחריך ימים שנאמר (ישעיה ל"ח) ד'
 עליהם חיו והדבר תמוה מאל למה לא הניח קרא דתורה דעדיף
 דכתיב למען ירצו ייחכם, וכחש"כ נאמח נאמח חיים לה"ר אהרן
 הכהן מלונל, וכן נפי הכללו וכחש"כ לעיל נאמח ח' עיין שם, ולהאמר
 י"ל דלי מקרא דלמען ירצו ייחכם הרי על האדמה כתיב ולא נחמיל
 לכן הניח קרא דישעיה ד' עליהם יהיו דסתמא כתיב יהיו נין נאריך
 נין נחמיל.

וגבי שילוח הקן אחרי נחולין (קמ"א):) ההוא דנזיניהו לנפה ושלחה
 ואח"כ תפשה נגדיה רב יהודה כו', והמלחמ נפיש מהי ענדים
 הי"ד הקשה אחלי נגדיה רב יהודה הא הרי מ"ע שמתן שברה נגדה
 ולין מחהרין עליה ולע"ז דנ"י שה"ק איכא נמי לאו נהדי עשה ח"מ
 יקשה לר"ת הכ"ל דס"ל דנזקה נמי לין כופין אע"פ דאיכא לאור,
 והנאון דהיינו נהניוהי לשי"ס, וכן פי' לז אריה שניהם לגדל אחר
 נכחוסו לתרן קבוצות המלחמ עפ"ש"כ רש"י נחולין (ק"י):) נעסם
 הדבר שאין נ"ד כופין נחמיל שמתן שברה נגדה ח"ל לכך פי' מתן
 שברה לומר אם לא תקיימנה יקו עונשו שלא תטול זה הזכר ואיכ
 לא ש"ד זה אלא נאמר מ"ע משאיכ נשילוח הקן דנעי מתן שברה
 נגדה לנפיה שהיו מנה קלה כלומר ויחיל דאיכא שבר נגדה משריה
 ליכא למילף מוכתיב מתן שברה נגדה לומר שאין נ"ד מחהרין עליה

ענה י"א

(ל) וגשאלתי מהרב הגדול והמופלא היקר מכל יקר מ"י ר' דוד
 היימסאהן שליט"ה מלונדון נח"י איכא רשעי'
 נאעגליא דאכלי טריפות ונפלות וגם חלל הכליות אם מותר לנעם
 ישראל למכור להם הלל הכליות, כי אם לא ימכרו להם חלל מכשירה
 יקט משנה אי' ויאכלו חלל נפילה ואיכ לכאורה מוטב שימכרו להם
 חלל מכשירה למעט נחשורא, והשנתי הנה המהנר ננ"י אר"ת ספי'
 ש"י ושריע שם פסק כהתוספות נשנת (ד') ד"ה וכו', ולין אחרים
 לאדם חטא כדי שזכה תצורו רק היכא דלא פשע תצורו ויזכה למטה
 רנה, ולכן פסק נשריע סימן ע"ב סעיף י"ד מ"י שרונים לאנסו
 שיעצור עזירה גדולה לין מחללין עליו השנתי כדי להגיל משום מחלול
 שנת הוא עזירה היתר גדולה ורק היכא דרנ"ס להניחו מכלל ישראל
 ולהמירו והוא נאנסם שלא פשע אז רשאי לחלל שנת להניחו לכלל
 ישראל שימור שנתות הרנה והרשנ"ה נתי' נם נזה אופר דס"ל כתי'
 ר"ת נחשופת שם דרק היכא דתצורו עשה האיסור על ידו אז אחריו
 נעירונ"ן (ל"ג):) דניחא ליה לתנר דליענד איסורא קלילא ולא ליענד
 עס הארץ איסורא רנה ולא היכא דלא נעשה האיסור על ידו ככל אז
 לין אחרים לו לאדם שיחטא כדי שזכה תצורו, ונחולין האלפס פי'
 שמונה שר"ס נחלוצי אפי' שם כתב נשם ד"ת ח"ל הרשנ"ה נשאל
 אם מותר לחלל שנת כדי להגיל איש אחד שלא ימיר, והשני דאסור
 ואפילו איסורא זוטא לא שרינ ליה כדי שיעיל את תצורו מליסורא
 רנה, והאריך נזה, ואני נשאלתי אם ינהוג זה הדין לגבי נצור והא
 נמנע היחיד מלעצור על איסור אפילו כדי להגיל את הנצור מליסור
 אם לא, ובסתפקתי נזה משום דנפי' ג' שאלנו איתא דר"ת שחר
 ענדו ואע"פ דאיכא עשה דלעולם נזה תעצורו משום מנה דרנ"ס,
 ואולי נחלק דשאי' החם שגם הוא זוכה נמנהו ההוא של רנ"ס אלל
 שיעצור היחיד כדי לזכות את הרנ"ס והוא לא זוכה עמהן לא וליע
 עכ"ד, ותמיהני דהא סוגיא ערוכה נגיטין (ל"ח). נחליה שפחה
 וחליה נ"ח דכפ את רנה לשחררה משום דמנה הפקר נהגו נה ונמו
 שהקשו וזה התוספות נשנת שם וגדולה מו איתא נסותא שם דאפילו
 נשפחה נמורה דהוה נפומנחיתא דהו קא מענדי נה אינ"י איסורא
 ואמר דניחא כי הא מודה רב יהודה דאע"פ דאמר המשחרר ענדו
 ענר

ועון הוא זקוק כלחמירין צינחא (ל"ט) עונות אלו הזדונות והא דלחמיר
בשנת (כ"ה) איל הקניגא אס לפני גלי לפניהם מי גלי חשמה אס
היה גלי גם להם שלא יקבלו היו פטורין חשיפ שהעורבים חזירים
היינו מעונש הערצות דלחמירין בשנעות (ל"ט) וכאלו איש בנחיו איש
בעון אחיו ג"ס גידו נחמות אלג חשמה דהוכח תוכיה לא חיפטר,
וכ"ה בהגמתי פיו מהי דיעות הלי ג' אות ג' גס הרח"ס, וכ"פ
הפסיקא סימן קי"ח, ומלחתי בשמי לניה (ל') שכתב גס הרש"ט
הא דלחמירין הגה להם לישראל מוטע שיהיו שונגין כר, זהו מניי
דקיס לן דענדי בשוגג ולא מהני גהו מחלה גהא לין אט נתפסין בעון
אס אט שותקין אלג נחלחא דקיס לן דינדי דליסורא הוא וענדי נחזיר
אי לא מחיקין גהו מתפסקין עלייהו דהא ישראל ערבים זה לזה עכ"ל,
והנה נדברי הרש"טא הללו י"ס גס חידוש יותר גדול מנדברי הרח"ס
הא להיראים היכא דגלי לפניו שלא יקבל התוכחה והוא עונר נחזיר
ליכא חידו ערבות שיהיה נענש כמותו חמש רק שניטל חשע דהוכח
תוכיה וילי לדברי הרש"טא גס היכא שגלי לפניו שלא יקבל דהא
נחזיר מיירי הנחרא דניהל דקחמיר מוטע שיהיו שונגין וע"ז חל הרש"טא
דכ"ג נחזיר אי לא מחי מתפסי עליו חטעם ערבים ומחשע שגעם
כמותו חמש ודלא כהיראים וקרא דיתחקלל דקחמיר ולא דגרת להחזיר
רשע מדרכו הוא רשע געטו יומת ודמו מידך יעוקש ומחשע דעל
שיקר העון הוא געמלו יהיה נתפס צ ורק דמו יהיה נדרש ממי שלא
הוכיחו חמו נטה לדברי הרח"ס ואפשר דגס הרש"טא מחי דקחמיר
דאי לא מחיקין גהו מתפסקין עלייהו כוונתו חמוס דדמו יהיה נדרש
מידו על מה האכיוו וניטל חשע דהוכח תוכיה ולא עקר העון ואיך
היה הרי גיטת הרח"ס והפסיקא והרש"טא דלא כדברי הר"ק דפטר
היכא דענר נחזיר ליכא חיוב להפרישו דהא לדידה איכא עליו חיות
דחוכמה וכאלו האכיוו נענש עליו ואפילו אס נחמא דלא נענש כמותו
חמש חייב כיון דנענש הרי איכא עליו חיוב להפרישו אס יוכל, ואולם
אפילו להסמיך דפלי על הרח"ס הג"ל וסוגר דנחזיר חתה לשחק
ולא להאכיוו חמוס דלחמיר צינחא (ס"ה) כ"ס שחטה למר דבר
הנשמע ק"ו חנה שלא למר דבר שלא נחמט שנאמר אל תוכח לן פן
ישלח וזה הכל גידות נדרש שלא יקבל חמט תגס נכס"ה הגה הגמוריי
אס צינחא הקשה ע"ז מהא דלחמירין בערכין שחייב להוכיחו עד שיכח
או יקללו חמשי האס נחזיר אלג נדבים לא, והתאם שילוק זה להלכה
גרימא ורמיא נחזירא סימן תר"מ, ואחמס לע"ד קרא דלא תוכח
לן פן ישלחך חשמה יותר דמיירי נחזיר ולא גרימא דוקא והפסיקא
אס כתב ואס ט"ז על אסור להאכיוו מחלן חזקין שנאמר אל תוכח
לן איכא חזק מוקר להנחרא דיענות הכ"ל היכא דכבר קיים חמט
תוכיה כפי שיעורו עד הכאה או קללה או טיפה וכפי הפלגתה בגמרא
זה ולכל חד מהלחוראים כדלית ליה וכן דעת הסמיך זה התא
בגמ"א סימן תר"מ ופלי על הרמיא שחמס כהגמוריי ולא הביא
שיטה זו כלל, והעולה מזה דלכרע נחזיר לין ישראל אחר מטהו
הפרישו חמשה דהא אפילו אס ע"פ דבר חללו כלל שלא ישמע לו
הוא פלי, וליקטש פ' קדושים ע"פ האב תלמוד אה עומתך דלא
לעס שערך נחמט אהה מוכיח ודי אהה מוכיח לרשע שישלח שאלמר
יסר לן לוקח תר, והדגרים לקודים מתנדב"א ס"פ י"ת, וכ"כ
הרמב"ם בסה"מ"ג, ולפ"י לכאורה י"ס למר שפיר דליכא כלל חמט
התוכח לתי אשט עומתך נחמט ותמלך, וענדין נחזיר גס נפסס
אחת ואלא מחלל עומתך, אל קה דהא חקרא דיתחקלל וכן מהאמר
דבנת הרמ"ל דלחמירא לפניהם מי גלי מוכח דליכא חמט תוכיה
למדי וכ"כ, ואלו היכא דלפטר שיקבל חמט ורע ללל חמיק
ונכס"ה ודי דחמיקי אה להפרישו מחלסן והש"ך מיירי דברור שלא
ישמע, אצור ד"ל דהתנדב"א קאי על חמט תוכיה וסמך לעומתך
מתוכיח דרמין בגימ' (ל"ה) דאפילו תלמיד לר, וענדין (ט"ז):
ד"ה דאס האכיוו ולא קבל דחמיקי למור ולהאכיוו ח"ל תוכיה חמט
דקשה ה"ז נחזיר אחר דהוכח אשט ק' פכמט נחמט מתוכיח גמרי
דאפילו בגימ' לר נחמיקי להאכיוו, וכן הקשה הלח"ם נפיו ח"י
דיעת, וכבר עמדו זה הרמב"ם ז"ל, והגמוריי אס בגימ' ח"י
דענדין מיירי נעצירה אחת נחמט מתוכיח אפילו מזה פעמים דהוכח
אחז לענינות חלקות, וכ"י יראים סימן ק"ה ח"י דהוכח נחמט
לקבל נחמט ו אל כאלו רע לקבל כלל דיעוק מתוכיח ואכיה
תלמיד לר נחמיקי ולפטר בשאט חקלנ שקולים הם ויפלו שניהם,
א"כ

לפני, וקצת י' לזון זה דהא התוספות והראש הקשו אם להדיח
מנצח דל' שנטל מתוכה דנזה כתבו דלפני מיירי שהיה יכול לנטל
לפניו לא היה נידו מי' חסור דרנן מיהא זכא עין שם, והיינו
מאוס הדיכא דמתן לתוך ידו לא עשה הוא מיד דהא היה אפשר לו
להביא גם במקרה והילכך נהג נצח פטור ומותר הוא למר, ורק
היכא דנטל מתוך ידו לפני דהיה אפשר לו לנטל גם ח' לא היה נידו
מי' היה לו לאפשרו מליסורא ולא להניחו לנטל מה שנידו, וסרה
זוה קושיית מהרי"ט על הראש דמי' דפטור ומותר קמי' רק לענין
חסור שנת ולא מיירי מליסורא לפני עור דאם כן מלי' פריך הגמרא
דמאמלא דחשד רק תלתא דפטור ומותר ולא קמי' הג' נצח
והא ליטא חסרי' מאוס לפי' והוא נקט הג' דפטור ומותרים למר,
וי' דפירכא האמרא הוא לחזי' לא קמי' הג' דמתן לתוך ידו דזה
מור' התוספות דפטור ומותר למר דהרי קשייתא הוא רק מנצח
דנטל ומתוך חסרי' היכא דנטל מתוכה לכאורה הרי לא היה עוד
ודלי' חסור נשעת מעשה דמי' יודע אם יעשה גם הנחה לחסרי' ומי' שם
סיל להתוספות והראש דליכא חסור דרנן של לפי' ולפי' הוא
לכאורה דלא כהג' והג' וי' דהא חסור דרנן ודלי' זכא
בעקירה נלי' הגהה ולהתוספות ספיק דמי' (כ"ג) דיה תיפוק גם
בליסור דליט' רק מדרנן זכא לפי' דאורייתא, וכי' נשקט
ה' לי' שעת פייט הלכה ידו בשם ס' משאלת משה להדליק הטיוק נגד
של חל' להתוועים מזה זכא מאוס לפי' לפני' שיהא מותרא מדרנן
נעלמא, ועין תשובת עמק בנימין סימן י"ג, ונדבר התני' נספח
התשובה הדי' בשם הר' נעל תשובת משאלת משה, ועין תשובת מהרי'
אשכנז ח"א סימן ד' העיר מדרני' התוספות תני' (י"ח) סדי' ומוס' ומוס' ומוס' התוספות ספיק דמי' דמחל, וכן המתברר הדי' ראה
מנצח (י"ד) קדש לי' לנצח גרושה וקדושין נלי' נצח ליכא רק חסור
דרנן, ועין שלום ירושלים ר"ש שנת וי' פיי' סימן ס' וסימן ג'
ודי' מתנה חיים ח"א סימן מ"ה וסימן מ"ז, ואולם אחי' י' לזון
מי' היכא דקדש נדד עזרי' דנהרג מלי' דליכא לפי' דרנן היכא
דגם העבירה הוא רק דרנן דהרי תרי' דרנן, ולכן נראה דסנהרם
הוא דקדוש הדבר שיעשה גם הגהה דכיון דהוא שגב ככיל חסרי' מתחילת
יני' ג"כ ולמה יהיה ליה נידו דוקא ולפי'.

ולענין שאלתו אם ראוי לנצח ישראל להכריז על כלליות לחי' נצח
דלא מעלי' היכא דאפשר להו לקנות גם מתנה חסרי' הנה
היכא דחשבי' בפירוש לחסורא דקונה לערך סעודתו פשיטא דלין
לסמוך להקל משום הדי' שצרא לחוד דאפשר להו לקנות חסרי' וכמי' ש
הריטנא' הכיל דלפניו היכא דליכא לפי' מקרי' חסרי' יד' עזרי'
עבירה ואם לא יתברר להם יטרכו להטריח מחמתו לחנות אחרת,
וזוה לתוך דמקיל להם שלא יטרכו להטריח מקרי' חסרי' יד' עזרי'
עבירה דהוא חסרי' נסיון קל וכל דהוא דהא חסרי' לתוך להם החסרי'
חסור משום חסרי' ואם יקיל להם חסרי' טרחא, ולהחליט דליכא
כאן עבירה כלל משום חסרי' יותר חסור שאל יקנה חסרי' דהרי
נצילה נראה דהוא דנר קשה מלי' דליך אפשר להתיר לעשות כעת
מעשה לסייע נצח משום דדילמא וכן היה קונה מעבדים והא אפשר
שלא היה קונה עכשיו נצילה כלל דדילמא החלט אצלו עכשיו לאכול
דוקא משחטת דהרי גם מתכתי העמים זכא דמקפידין ליקח דוקא
ויהא ששקט ע"י ישראל נצחא דהנצח יותר מנצח אצלו מטעם זה או
מטעם אחר אחר שיהיה לא היה קונה עכשיו כלל מעבדים, ומעתה
כיון דליכא להחליט דליכא כאן עבירה כלל חסרי' תו' דין לנו
רבי' דנצחיל המעט החסור אמרין לאדם חטוא כדי שזכה חסרי'
ואפילו לרנ' וכנ"ל.

גם הר' הגאון המפורסם וכו' מי' חיים אריה הלוי הורוויץ זצ"ל
אצ"ד דקראקא נמכתו אלי' הסכים ז"ה לחסור והנצח נצח
מיצמות (ל"ג) דקאמר לחי' נפיש לקוצרו בין רשעים נמורים ולא
קאמר דנפיש כה"ג לענין להושיט לעזרי' חסור מלוא אחד כי היכי
דלא ליעזר תרי' חסרי' ואם רוצה לאכול חליקה מוטב להושיט עני' נצח
אלא ש"מ דלין כאן היתר עכ"ל.

ואולם היכא דהליקא קונה סתמא נצחא נצחא דליכא לחתיל דליט' ודלי'
לחסור נראה פשוט ומותר דלפי' ליט' רק נצח חסור
דליכא ודלי' מכלול כמו שגמרא מדרני' הש"ג פ"ק דע"ז מהא דמנצח
פרקים בשנה המוכר נהמה למצורו לריד להדיעו כר, וכן דעת
התנ"י.

ואיכ' י' לזה דמרי' מתוכי' דין קדש דהא דוקא לעמיתך שאלו
עמיתך נמורה ונמלח, ועין ירחים סימן קכ"ו דסוגר דענר עבירה
נמור' י' מכלל לחמה ולא הרי' חסרי' לענין להחיות ולהלכות והג' ד
רבים מהא דמנצח (כ"ג) ונקלה חסרי' לענין כשקבל דע' אל' קודם
לכן ליט' חסרי' ולמחש' שרשע י' מכלל לחמה וכחכ' נצח מליסורא
ז' מוכח דהירידים סוגר דלפני' נענר נמור' פעם אחת לא מקרי'
חסרי', וקשה דליכ' חסרי' קאמר הירידים דגם למור' ונצח הוא שלא
יקבל מחמת חסרי' להוכיח והא עמיתך כחתי והענר עבירה נמור'
לפני' פעם אחת הרי לא הרי' עמיתך, וכן הקשה המפרש חסרי' נסיון
רכי' ונצח נצח, ולהלכות חסרי' ולדע' דהאכח דלפני' ק' פעמים
הוא לא נצח עמיתך דוקא, ונצחא נצחא ונצחא חסרי' חסרי' לעזרי'
וכן נעבירות חלוקת לפי' חסרי' הגמרא חסרי' להוכיח חסרי' לעזרי'
נמור' חסרי' חסרי' פעמים, ואיכ' חסרי' חסרי' כלל מהחנכיה והילקוט
להש"ך דנצח נצח.

(לא) והתוספות קדושין (כ"א) דיה אל' נמכרין להאלי' מעות
מע"ש לחלין דפירש"י דנכיה' המוכר ענר

על לפני' עור, והקשו התוספות דמי' לפי' זכא הכא הלא אם
לא יקח מחמת יקח מלחם אחר ולא ש"ך לפי' אל' דוקא נצח ענר
דנהרג כר, ונמקנה כחכ' דרש"י סוגר דהא דמרי' דלא ישיט
חם אצמיה' מאוס לפי' דוקא נצח ענר דנהרג היט' לשפוק אם
היה יכול ליקח זה הדבר נצחא, אל' אם הוא נענר שאל' לא ית'
לו זה יכול להניע ע"י חסרי' אחר או שהוא יכול למחל אצמיה'
מקום אחר מי' כיון שזה הדבר ענר ליט' נצח נצח נצח חסרי'
מאוס לפי' כדמחש' גבי מוכרין לאם כלי' זין ולין מוכרין להם
נצחא דקה מאוס לפי' ואף שכולין ליקח מתקיה' מי' ענר עליו
מאוס לפי' עכ"ל, ונעני' הוא תנח' דהא נגד סתיות הגמרא דפ"ק

דעכ"ר (ו') דמיתעיל ליה טעמא דלפני' חסרי' לשאל' ולתת'
עמיה' חסרי' מאוס הרוחא חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
נצחא דלדידי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
לדידי', הרי נצחא ליה חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
יחכרנה לו לא ישיט כלל מי' כיון דלית ליה חסרי' חסרי' חסרי'
לפי', ומהו למור' הפוסקים והיה היכא דיכול לקנות מתקיה' מי'
ליכא לפי' דהוא כחית ליה כנר נצחא לדידי', ועין ת"י חסרי'
שמואל ודמי' הנהג' שם נפיש חסרי' נצחא חסרי' חסרי' חסרי'
התוספות דלא חסרי' דליכא לפי' רק היכא דלית ליה חסרי' חסרי'
מאוס דיכול ליקח מחסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
זוה, ואיך שיהיה הנהג' התוספות זכא סתירה להש"ך הכיל דהא
הפוסקים דלא לפני' כלל ולכרע' נצחא חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
חסרי' גם היכא דלית ליה חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
ונתוספות מפורש דגם נצחא ליה כה"ג לפי', ולהנצחית נצחא
הש"ך חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
היכא דאפשר לו לעשות החסור נצחא, ונצח' נצח' חסרי' חסרי'
מסקלאל חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
ספיק' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
נצח' (ד"ו) שכתב חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
ליה סתמא דמית' ומתני' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
כל היכא דמי' ענר חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
נצח' ליה בפירוש לחסורא נהי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
ענר ענר חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
חסי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
דוחי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
לזרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
דנפיק' דנצח' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
כל עני' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'

(ג"ה) וקדושין הכיל, ולפי' נצח דקדושין, חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
נצח' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
הרי זכא לחסרי' גם להתיר חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'
זכא דתוספות ורש"י דפ"ק דנצח' דהחליט חסרי' חסרי' חסרי'
מעשה ודלי' חסרי', הנה גם נצח' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי' חסרי'

ומחייב לתתו צו ולהוכיחו לעיני שהו חזיר, וזהו שפיר אפשר להלך הש"ך נמשכך והתוספות והר"ש פ"ק דשנת חייני ישראל היינו משום דלענין דלחייב הוכיחו התוספות והר"ש דגם בעכו"ם אסור הנה התם אחר עלה מתעמל דהו כלאחר לו להוציא חזל התוס' מעיקרא דלא נהנו ליה והו ס"ל לאסור מתעמל דלפני דרנן היינו משום דהו ס"ד דליכא ודאי אסור מחייב ישראל נסתמא, ואולי זהו ג"כ כוונת הרמ"י אלא דלאו מנחם נמשכך דשם מחייב נותן ליה חייב נמוש ידו לפני כו' דהא גם גריסא ישראל נמי נהכי מחייב אצל לפוס דברי ח"ש.

ועוד נראה דהש"ך מחייב דוקא בגזע מחייב הרמ"א היינו היכא דלי אפשר להפרישו לגמרי ואם לא ימכור לו הוא יקנה אצל חזר זה כתב דנישראל חומר דהו כעכו"ם שרי למכור לו ואין כאן אסור דרנן אצל היכא דיכול הוא להפרישו לגמרי מהענינה זה גם הש"ך מודה דאפילו לישראל חומר מחייבים להפרישו ואם אינו מופרשו הוא בכלל אסור אשר לא יקום את דברי התורה, וכ"כ נראה הי"ס שם, ומחילה חזון ולענין חילול שנת נהפאה וטלטול פשיטא דחולל חזון לתקן עירובין להליל גם רשעים מחילול שנת דהא היכא דיכול להפריש מענינה ליכא חיוב להפריש גם לחומר ונהך תקנתא דעירובין יופרשו מחסור האנא לגמרי.

וראיתי גירסא השלם סימן רכ"ג דפטר שם דליכא חיוב תוכחה גם לחזיר ודבר שאל יקבל חזון כמש"כ בשמו נאחז ל' וכתב שם ח"ל אצל חזירין לעיני שחמה מרנה עונשו שחטא בהתראה אין נכך כלום ועל זה נאחז הלעיטא רשע וימות כו' עיין שם, ולכאורה לפוס דברי הרמב"ם נפ"י התשנה שהנאחז נאחז כ"ו עיין שם אינו ענין הכא להביא כלל המחזיר דהלעיטא כו', ואולי ביאור הדברים דכחו דנאחז שרי שבע אינו מחייב הוא לומר משלו ולעשות תקנה לרשעי שיעללו מחסור דרנני וערלה דהא קל לעשות אסור לז' אחר גדול דענינים נחזיר כן הי"ס בענין איה שאל ענינה נחזיר ונכר שאל יקבל תוכחה ח"מ כיון דליכא חוב עליו מיע דהוכח תוכח אינו יכול לומר משלו ולפסול העונש נטול מיע דתוכחה נגזל שאל ירנה עונשו של החזיר שחטא בהתראה דכיון דמעיקר העון שהוא הייתה גדול (ממה שיעלל שחטא נלי התראה) לא יגזל אין לחוש על מה שיתרנה עונשו שחטא בהתראה ומחייב להוכיחו, ועיין נאחז הלעיטא לרשע וימות ח"ש, וח"מ לא ידענא למה האריך הרמ"א להביא הכא כלל הפטור דהלעיטא וחיפוק ליה כיון דמעשה דהוכח תוכח לא מפטר אי"כ מחייב הוא להוכיחו ולא לחוש למה שיתרנה עונשו ע"י התראה ואין אלו נכ"כ כלל להטעים הדן בסגור דהלעיטא כו' והרי יהיה מחלוקה ששם איהם כך הוא הדן להרמ"א ויקח הדן את הכא ופ"י.

ואיך שיהיה הרי הרמ"א אינו סולק על דבריו נחזיר דתקן עירובין דהא אדרבה איהו סובר דגם נחזיר ליכא חזון תוכחה ואי"כ אם נידו להפרישו מחסור הרי חזיר דמחייב לעשות כל טענה דחזיר דהא היכא דליכא חיוב תוכחה ליכא ג"כ מלח עשה דהאשנתו לו לרבות אצות נפש וכ"כ נפסו גם סלי"ת דלא תעמוד על דם רשע כמש"כ נאחז כ"ו גם המנחה סיפך וכבר כתבנו נאחז ל' דגם להירשם דחומר אינו חייב ועמיתך ח"מ לענין התיע דהוכח אפילו מלה פעמים לא נבי עמיתך ומחילה דמחייב להפרישו גם להש"ך כן הוא כ"ל.

(לג) ובר' מן דין הנה נחילול שנת נהפאה וטלטול כבר פסקה המספחת ופסקה הארעת ע"י כי רבים מוטעים נדבר זה ויחשבו שחזר לעשות כן תפטר הטוללים נאחזית ואחזיקא שרש' כבר אצותיהם אצותיהם מטלטלים נפרהסא דמחיה חזיר דיהו כאלה דמי דמעשה אצותיהם גידהם והר"ל כדעוק שנשנה דין הכותים וכח"ש גמ"י סימן שפ"ה לענין דדוקים ואע"י דהתם מחייב נחללי שנת נפרהסא נאחז דרנן ולא נאחזית, ואולם הטוללים נאחזית ואחזיקא אשר הנה טורים וע"ה נמורים ואינם יודעים כלל מחמה דין, הרי הרנה מהם גם מדין דאחזיקא לא ידע ואחזר מותר שנת הוא וכ"כ נאחז האנא דלינה מפורשת נעורה להדיא הנה הרנה מהם מרשין דאין גם אסור כלל, והקם ליתן להם דין חומר לחלל שנתה נפרהסא, ועיין נראה ח"מ סימן ל"ד סע"ד ד' דכלל דבר אסור שטבל לחזר שעברו מכה טענה אין נפסלין לעדות כמו הרי

קטור

התנאים סימן ט"ז סע"ק כ"ג מהא דפ"ק דע"י (ט"ז): דאחר רנ א"י כל היכא דליכא לחילי תלין משמע דאין אחרה דלפני כ"ה היכא דליכא מכלול ודאי עיין שם, ונחזירי הריטניא שם כתב להדיא דליכא לאו דלפני אלא כשנתיים לו לחי שיעשה ענינה ודאי ורנן אסור אפילו סתמא היכא שיש רגלים לדבר לחוש שיעבור צו זה ענינה ועשו סתמא כפירושו וכל היכא דליכא לחילי לקולא דלאו לענינה קנעי לה אוקימו רנן דלינה והחירוהו וכו', ולפ"י נהא דהא דלא יושיט אדם כוס יין לסיר דפירש"י שמה ינא לשחוחו מחייב נסתמא, וכ"כ הר"ש שם הו"ר ר"ק לפי דרנן הילכך שפיר יש להקל היכא דאפשר לקנות מחללים דומיל דהו ענין דההא דליכא לפי כלל וגם מסייע יד עניני ענינה ליכא רק נחזיר ענינה כמו שראה מנחרי הריטניא פ"ק דגמ"י (ה'): נדיה דלחליתא אן היותה לרועה היכא משריין עיין שם נתי"ה, ועוד דהרמ"ם מרגליות נסתמה סימן ג"ג חידש דאסורא דחסייע הוא רק נחסייע נפשו או נחמונו משלו דרך שאלה אצל נמכרו וקינל דמי ונרשחו דלוקח קאי לא ש"ך כלל אסור דחסייע עיין שם, והיכא דהלוקח קונה נסתמא יש לנרץ גם סגור זו להקל ועיין ח"מ דמי סימן כ"ט שכתב ואם אין קהלה זו קונהו מחזר עמנו נמקום אחר עיין שם, והתם נידוע הוא לחלל שנתה ולאכול אסורים עיין שם, ופ"י למה הקל שם.

ענה י"ב.

(לב) ודברי הש"ך והנ"ח הנ"ל דהו כל האחרונים הנ"ל והנ"ח ומ"ח תלין רש"א עיין נדבריהם, ואנכי נאחזי דברי הש"ך הוספתי לתמוה עמ"כ דהתוספות והר"ש נפ"ק דשנת חייני ישראל שאלו חייב להפרישו מחסור כדכתב הר"ש שם דלא נרע מקטן ואכל נעלות ניד מוטין להפרישו משליכ נעכרים וישראל חומר, והקם הא התוספות והר"ש שם מפרש דגם נעכרים אסור עיין שם, ומחללי נתי"ה סימן קפ"ה שכתב דנרנא מרנן אחד ניקש להראות חריפתו והתפאר כי מלא להש"ך שגנה נרואה כי לא עיין נעת כתבו התוספות והר"ש דגם נעכרים אסור, והשנתי לו כי הוא ראה ולא דק כי שם מחייב נטות ליד חיי נהאשט ידו לפניו או להיפך ודאי אסור מדרנן כי אחר דתיכף מוצילו ח"מ הרי כלאחר לו להוצילו משליכ נענין מכירה מחייב ניר"ד שם דאין כאן רק חשש כן יקנה לנרץ אליים ולא מחייב נשום ענין שמוכר לו ע"י כך וכאלו נה אחר לו וע"כ נחזירין ונחזות לפני ח"מ נחזר והש"ך לרוב פשיטתיה לא האריך לבאר זה ע"כ, ולא ידענא למה מרה פני הארון כ"כ על אותו נרנא מרנן ולמה שפך עליו כה ח"י עמנו והרי אם נחזר דהש"ך נחית נחזיר דכתב דהתוספות והר"ש מחייב נישאל וענו עכרים משום דנהאשט ידו דתיכף מוצילו הרי כלאחר לו להוצילו אי"כ למה האריך כלל לתקן עוד איה חילוק מנחרי התוספות והר"ש דפ"ק דשנת חייני ישראל פ"ק דעכרים והרי כבר ליכא חילוק פשוט דנפ"ק דשנת חייני נהאשט ידו לפניו או לתקן דתיכף מוצילו והרי כלאחר לו להוצילו אי"כ כתבו התוספות והר"ש שם דליכא אסור לפי מדרנן משליכ נפ"ק דעכרים מחייב מהאשט כוס יין לסיר ואצותיהם נסתמא רק דאין חיישין לתקלה הילכך נחז ענין דההא שרי ואין מקום לדבר הרמ"א דהנ"ל פלגתא לענין מכירה דהתוספות היינו התוספות והר"ש פ"ק דשנת חייני ישראל נחזיר נחזיר אסור אצל נמכירה דאינו חשש תקלה כן קונה לנרץ האלילים גם הם מודי דברי וכח"ש נאחז הנ"ל והנ"ח ל"ש גם סחירת התוס' והר"ש כ"ל, ומזהבנך הש"ך עוד דחלוקים אחרים נה מוכח דלא נחית כ"ה והתם נהא הו ודאי אסור, ואולי זהו משום דפטר דכיון דהתוספות והר"ש הקשו מנחז דהו שנטל מתוכה אי"כ ליכא עוד ודאי אסור נשעת מעשה דמי יודע אם יעשה הנחש ואולי פוגר הש"ך דגם לעקירה לחזר דהו ענינה מדרנן ליכא ודאי דיעבור משום דהא אפשר דאולי אחרי שיטול מידו יכנס כולו לפניו ולא יוציא להרי"ר כלל ומ"מ אסור גם אם היה יכול לטול שלא מידו ולהכי הוה הש"ך התוספות והר"ש דפ"ק דשנת חייני ישראל דפ"ק דעכרים דכולהו אסור נחז נחז, ומה נראה דגם הש"ך שכתב דנישראל חומר שחט אסור להפרישו ליכא אסור דרנן זהו הכל נסתמא ולא היכא דחזני נפירוש לאסורא דהתם נחזיר אסור גם להש"ך דלע"פ שחט ישראל הוא

לדל שנת ה' כימות מיתה והעושה מלאכה ביה"ט חייב אשם
תלוי ובשני ביה"ט חייב חטאת ולהפסיק גם אשם נאחר קרן
ובשני טען מטלרפי.

(2) אי אפשר שיהיה כח התולדה יפה מזה האז ולכן אשם נאחר דתולש
הוא מהגר דלא מספקין נה' גדלים איש על כרחך דקולר
ליחא לספקי גדלים דתולש הוא תולדה דקולר והמרה"פ
נידושלמי דפנהדרין פ"ה הל' י"ז שנה נזה ונמחל דין (נ"י).
דקט תולש, הכוונה גם לקולר, וכן למחל דתקוש מעביר
היה, נקט הנמחל דמעביר ליכא למספקין גדלים, והכוונה
למלאכה תולש ומחל תונן דליא שיתחייב מעביר כל שהוא
ודלא כהתחייב בהנחה האלפס דנסתפק נזה (ונתחננה חיי
סיון קל"ג עמוד נה' דלרנ' יהודה דלמור מעביר שהרי איש
למור רק אבות מלאכות ופלא ללא הרגיש גם נה' דתולש דהא
תולדה, גם מחל דכתב שם וי"ע למה נחלקו למורח וגםספקו
לזה מלאכה היא דעלה למור איש אשם חייב עליה ולא החליטו
שהוא מעביר וס"ל כמחל דהערה ללא ינאחם וי"ל דליכא
הא הדן גם המכנה פסור והו"ל תרתי לא אחת עכ"ל, והנה
ח"י חתום דהתוס' ישינס נשנת (כ"ט): כתבו דלפי אשם הנערה
ללא ינאחם מ"מ נכתיב לכרע חייב, וכיכ התוספות יר"ט
דלכ"י הקדים התנא נחתנין דלעות מלאכות כתיב להנערה
ונקט המכנה והתעביר תשום דנהנערה איכא פלגתא וכתיב
לכרע חייב וליחא לתירוטו של החו"מ, ואולם קושיות לע"ד
לקי"ת דהרי איש נקט אבות מלאכות כ"י והנערה למחל ללא
ינאחם אינה אז מלאכה כלל וגם מלאכה לא ה"י וכדליתא נפיק
דפסחים (ה'): למור רנא ש"מ מדרע תלת כ"י וש"מ הנערה
לחלק ינאחם ופירש"י ותוספות מדקרי לה אז מלאכה ועוד
למור ריב"ז כ"י).

(ד) חייב דקדוש השם אין זה מעשה דהא אסור לחטול עצמו ואי
רשאי לעשות טעוקי שניע להמנה ורק אשם תפסור מחייב
לחטור נפשו והכל הוא נש ואל תעשה נגד ד' ומחנה, וסרה
זה קושיות המעשה על הסמ"ג וגם איש זה פסק הריקלנטי
דמחייב לגרד ולע"ג דלהל"ה כל מנה שמתחייב זה חמור
בטן להלחין נד' נק"ח תנחומי אגלים ונתינת נדקא אין לגרד
עליהם דשאי ה"י דמחייב האדם להכניס נהם את עצמו חמור
תשליכ קדוש השם כיון דלית רשאי להכניס עצמו נזה כלל
רק אשם נזה לית מחייב לקיים המנה איש ח' לא הא
כמתחייב זה חמור רק כמו שאלה המנה ומחן לזמן דכשנע
זמן חיונה מנרד על עשייתו מחמת חיונה עין נפיש א"ת ח'
חוקס שגור הענרת דת ואפשר לזה מ"מ ישראל לגרוד פסק
השנ"י חייב סיון ק"ו דדולה הלל נפשות רש להם לגרוד
ורק אשם לא נדרו לא הו' כמאד עצמו לדעת והניח ר"ה לזה
ורחיינו אינה מנרע, ואולם פסקו נרוד דכן הוא להדיא
מדרש חית (פ"ז פסוק ד') דמחייב אשם ליתחלל הנניח
לפסד אז לא למור להם כנר מקובל אי מיעשה ר"י ח"י כמעט
רנע עד יעבור זעם הרי דהנניח הורה להסחיר עצמן ולגרוד
בהנחה, ואולם הס' המחירו על עצמן ומוכח דזה לא ה"י כמאד
עצמו לדעת.

(1) ושיעור פרהסיא נמ"ע דונקדשתי אחרו בסנהדרין (ע"ד): דלית
פחות מעשרה וכולהו ישראל והו' אפילו נעשרה ישראל מותרים
לע"ז ודלא כמ"ש נפ' שפת אמת והנאדם הוא בכלל העשרה
כמ"ש בשב"ת זרע אמת להשיג נזה על מהר"ש אברהם והפ"ת
ומנ"ח לא ראו דבריהם.

(2) הש"ך סיון קנ"ז ותנ"ש סיון ג' פסקו כמהר"ק דהיכא דהוצר
מפרסם וידע שיתפרסם איש עשרה מ"מ ישראל, ולע"ד זהו היכא
דמוכח מנר דנדר והענין עצמו ואין צריך למחירת העכו"ם
כלל כמו בעובדא דאסתר דהכל יודעין כלה למה נכנסה לחופה
וכן בעובדא דמהר"ק, דיתור האשה נבית הכזבים והאשה
שמה מוכיח על המעשה נלי אמירה אכל היכא דנענין למחירה
דידהו נזה לא ה"י פרהסיא רק י"י איכא עשרה מ"מ ישראל וזה
איש דנהיג ושאילתו ורש"י לא פליג על מהר"ק וכמ"ש
נאח"י י"ד.

נסתפקתי

קטוראי נ"מ רשון בסנהדרין (כ"י): ואפילו אשם לא טענו חדי
להנדיק נפשו וכמ"ש נתי מלאכה נתימין סיון כ"א, ועין נכנה"ג
נידור סיון ג' בהנחה נ"י א"ת כ"ה דאשם עבד נחשט אלא הו' אשם
אסור חייב נדיקת סכין אפילו לדעת הרמב"ם והוכיח זה מהר"י
הרשניא נחשונה, וכיכ הרד"י לענין גונג מחון נרגש, וכיכ
נתי רעק"א סיון י"ו לענין עדים המגלים זקנס נחער דהסתה
נחער דתפס' נע"ה אכל הרנה לא חשנ אזה אסור כ"כ, וה"ל
נחדיטת הללו לענין חילול שנת נהאלה וטלטול.

ובת' ננין ליון השניות סיון כ"ג כתב ג"כ נה' דפסק הרשניא
נחשונה הונא נ"י נידור סיון קי"ט דמורח לחלל שנת
נפרהסיא י"י י"ן נסך, ופושעי ישראל שזמנינו דנרנס חילול שנת
נעשה כהיתר י"י להם דין אחר מותר שרק קרוב למורח הוא, ויש
נהם שמתפללים תפלה שנת ומקדשים קדוש היום ואיכא מחללים שנת
נחללכות דאורייתא ודרננן, והרי מחלל שנת נחשנ כחומר נלנז חפני
שהכופר נשנת כופר נבדילא ונצורא וזה מודה ע"י תפלה וקדוש,
ומה גם נבניהם אשר קמו תחתיהן כ"י וס"י שם דהתחייב להנשי
נעיעת י"ן של הפושעים הללו לפסח י"נס תנא עליו נרנה אכן גם
למקילים י"י להם על מה שסמכו אשם לא שחטור לט שידע דני שנת
תועה פניו לחללו נפני עשרה מ"מ ישראל אזה ונצי כחומר נמור ונעיעת
י"ט אסור עכ"ל.

והנה טענתו של הר"י שטען דמחלל שנת נחשנ כחומר חפני שהכופר
נשנת כופר נבדילא ונצורא זה מודה ע"י תפלה וקדוש,
לע"ד י"י לזון נזה דליכא ניהא דמחלל שנת דה"י כחומר לכה"ת זה
דוקא נשאיט שומר שנת כלל ומחלל נכל המלאכות והא ליחא דאפילו
אשם הוא מחלל שנת נפרהסיא נחללכה אחת ואחר אינן ח"ת ה"י
ככופר נכה"ת כולה ה"י לענין שמיטה וה"י לענין י"כ"ס, וכדנשמע
תקושיות התוספות והראשונים נשוח נשנת דשחטור כשרה דהקדו
ה"י חמור לחלל שנתות ואח"י שחטור כשירה ולי אחת י"י
בטן שחטור שומר שנת נשאר מלאכות או שחטור אורח ומחלל ומקדש
קדוש היום א"י הא ליחא, ועין חנ"ש סיון ג' סע"ק כ"ה, וכן
מוכח מהא דכתבנו לעיל נשם הספרי דמחלל שנת דה"י ככופר נכה"ת
כולה זהו תשום דנפסחה פ' מקדוש לפ' ע"י ומקדוש ה"י לא חילל
שנת רק נחללכה אחת או תולש או כ"י, ומסתמא נשאר היה ככל
ישראל שומר שנת כהלכתו וליחא טענת הר"י, ואולם מחל דטען
דשפושעים נזמנינו הנה לרונם נעשה חילול שנת כהיתר ויש להם דין
למור מותר זהו ספרא נכונה כדלי להכרע הדן ג"י נניעת י"ן דלא
לאסור, ועין תשובת מהרש"ם ח"א ס' קכ"א נלש ואופה מנת מנה
אחש שם מחללי שנת תהא הדן, ופסק ג"כ כנ"ל, ומענה פשיטא
לנרד להפרישם מחסור וחונה לעשות תקנה להם אלא יכעל נחיסור
חילול שנת נבלי דעת חומר העין דרונם שנתים וכאטוסים דמי, ונזק
נאחר דמי שמתקבל נזה הדיוטות נמורה ה"י או מיעת מרקה נ'
וכ"ש דלי ונצי להעיר דמרוויחו ח"ת לא דרנניה הדיוטים וגם
חייס, מחייבים שנים, ד' ירחם וישיג שופטו כנראשונה נב"ל
והנני נאחר נקולר נמחן כל הדיוטים העולים להלכה מתוך דמירט
נכ"י ושלשה ועשרים הנה.

(א) הראינו פנים נהלכה ומקור להנשנ"ן והעיטור נשם תשובה
לקמח דמורח לחלל שנתות דה"י ככופר נכל התורה זהו דוקא
נענדות קרקע ולא נעלם שיטה זו מהנ"י שביניה נה"ש סיון
ח"ד ומ"מ לנינא נראה דסבור דהלכה כשיטת התוספות דלא
נעי ענדות קרקע ואיכא אפילו מורח לחלל שנת נהאלה וטלטול
והענדה ד' אחת נרה"ר ה"י נמי מורח לכל התורה וי"י י"ן
נסך ושחטור אסורה.

(ב) מורח לחלל שנת נליל שנת ה"י נמי מורח לכה"ת זה תלוי נמי
נפלהתא ח"ל דלהל"ה נס"ל דנעי ענדות קרקע והי"ט
תשום דמחלל שנת דה"י מורח לכה"ת וכעונד ע"י זהו תשום
דנסתמך פ' מקדוש לפ' ע"י ואין לך נ' אלא חידושי דמ"מ
דמקדוש איכא אולי קת"ל דגם נזה נמי אמר דמ"מ דמקדוש
שחילל שנת ניום השנת ולא נלילה, ואולם הא אכן לא קיימ"ל
כשיטה זו כלל ולכן אפי' אשם הוא מורח לחלל שנת נהאלה נלילה
נפרהסיא ה"י נמי מורח לכה"ת וכ"י הולרנט לדנר לענין שיהי
כחומר לכה"ת אכל לענין חילול שנת עצמו ועונשו נסקילה פשוט

(ח) כסתפקתי במחלל שנת לפני העמים כי עובר בלאו דלא מחללו את שם קדשי לפי שטת הסמ"ח ופשוט דת"כ דהוי ונקדשתי דעני עשרה מיראל לא קאי על לאו דלא מחללו וגם הרמב"ם סובר דנפחות מעשרה עובר בלאו דלא מחללו איכא אפשר דגם לפני העמים איכא לאו דלא מחללו וצ"ע.

(ט) ואולם הך ספיקא הוא רק לענין כי עובר גם בלאו דלא מחללו חל לענין הא דלחריק דחומר לחלל שנת נפרהסיה היו כחומר לכל התורה כולה הנה להדרישה זהו אפילו היכא דמחלל לפני העברים והכנה"ג תמה דמחלל לחלק בין פרהסיה דלהעבירו על דת נפרהסיה דחומר, ולע"ד הרי מוכרח דחומר כן לשיטת המרדכי דכל שחפיקר עמו בגילוי פנים הוי פרהסיה ואין צריך עשרה איכא ע"כ דמחלקין בזה, ואיכא תו איכא למימר דגם לפני עכרים הוי פרהסיה כיון דלא נענין הכא פרהסיה כמו בהעברה על דת וכח"כ בלוח י"א, ואיכא חס הוא דר נכפר שאין שם עשרה ישראל כלל ומחלל שנת נפרהסיה י"א לו דין חומר לכה"ת, ובטעם תנאים סוגר דהא דלחריק דחומר לחלל שנת הא כחומר לכל התורה זהו רק מדרגת ואיכא י"א להקל מטעם ס"ס דילמא קיימיל בהפוסקים דס"ל דגם בזה הוי פרהסיה כמו בהעברה על דת דע"כ דוקא "ישראל אלשים ולא נשים וקטנים ואפי"ל ח"ל כהמרדכי ודרישה הג"ל דכל שחפיקר עמו בגילוי פנים הוי פרהסיה דילמא איט אלא מדרגת ואיכא ס"ס לגבי הדלוריתא דחמי כחש"כ האגור, ונהגתה סמ"ח שאנא בגי' ויר"ד סימן פ"ג ובש"ך שם ונרדני ס"ס, ומ"מ צ"ע כי אפשר לגרף סברא זו דהרי דרגת גם לגבי ס"ס ומדנרי כל הראשונים משמע דהוא דלוריתא.

(י) חומר לחלל שנתות נפרהסיה נפני עשרה מיראל דהא לכרע חומר לכל התורה חס כתב גט לשה נחול דלנו נאים לפסול הגט משום דהסופר הוי חומר לכה"ת חס נא אחר וקידשה אח"כ דריכה גט משניה דחש"כ בזה"ע סמ"ח קכ"ג דלס כתב נזקן ויוה"כ"פ ובשנת הר"י נטל מדלוריתא דחש"כ דלס נא אחר וקידשה ח"ל היחט גט כלל דלכתי היא אשת איש נמורה י"ל זהו דוקא חס הגט נכתב אה בשנת ויוה"כ"פ דנה אפילו חס יחול דכתיבת הגט הוי מעשה אחת וגם דמחלל דהדין הוא כהפוסקים דנפסעם אחד לא נעשה חומר ח"מ בלוחיה שעה שנעשה חומר נזקל קעניד לדעתיה דנפשיה כמו עכרים חלל נחומר שכתב הגט נחול לא חירי שם נשרע וספיר י"ל בזה דנריכה גט משניה ע"ן נפנים אחר י"ג, ולצדק דלדון דנהגו לצות להסופר שיהרר נחשונה ואומר כן שהרר איכא פשוט דהגט כשר.

(יא) גלוי הגדול כתב בשם ספר גלויים דאפילו חומר לחלל יר"ט הוי חומר לכה"ת הוה דנר חדש דלא הוכירו הפוסקים ומלחמי דנר להל"ה דנר התנאים נחשונה ח"מ סימן ל"ה ש"כ בשם תשובת הר"י התר נפרה"ה סימן קי"ג סעק"ג ואין נתר פסקי הש"ע גרדין דמחלל נחש"ע שם דהסופר שכתב גט נירט נחזיר הוי רק הסופר רשע ולא חומר, ואולם חומר לחלל ויה"כ"פ שזה לחומר לחלל שנתות וכפסק התנאים הוה עיקר ולא כהאחרונים שנמנהו נדנרין ופשוט הוא דחומר לחלל שנתות דהר כחומר לכה"ת הוא אפילו כשחומר ויה"כ"פ ומהר מחללנו וכמו שנהגים התפשים דלאלס ויה"כ"פ יותר קדוש הוה הגל וע"ן ח"ס דהקונע חקת ומחמר בשנת ופוחה חתמו הוי חומר למלכה דלוריתא.

(יב) גלויים היראים מנלילאן ואוצרין אחרו חיי שהו ואחרו חומרים לחלל שנת נחלכה דלוריתא נפרהסיה אין מלך את נהיה בשנת, וב"י שני"ד כתב דליכא נהיה חיות דהחול לכס כל זכר דלאו בכלל לכס הוא ולפי"ז אסור לשה כשירה לנשל צו"ט לצדק נעלה חס הוא חומר לחלל שנתות, ואולי אסור גם להזמין נזירה שחל ידנה נשנילו, ואולם לע"ד סדון דלא י"י"הו והעיקר כדנרי הנה"ה ודלא כהט"ו שכתב אפילו חס מתקנים לחול שחל אח"כ יחירוהו כ"ר דלא הוה לפניו מקור הדברים נאשכול ע"ן שם.

(יג) הפמ"ג סימן ש"ח סוגר דחומר לחלל שנתות נפרהסיה חס הוא חולה שיש בו סכנה אין מחללין עליו את השנת, ולע"ד אין זה נכון כחש"כ נפנים חות י"י דנשלחל לרי שחשון ט' מנסיא דגמר פ"ג מקרא דושתרו בני ישראל את השנת לעשות את השנת אחרת תורה חלל עליו שנת אחד כדי שיסמור שנתות הרבה איכא ספיר י"ל דחומר לחלל שנתות דלא יסמור השנתות כלל אין מחללין עליו שנת להצילו חלל לשחולל דגמר חוסי נהם ולא שיתות נהם איכא שמירת שנתות העתידין אינו ענין חילול שנת דהאידנא נשעה שהאדם חולה ומסוכן דהתורה צותה המלות שיחיה נהם ולא שיהיה נהם שום דה מיתה ואיכא אפילו נחומר לחלל שנת מחללין עליו שנת להצילו ואפילו לפי שעה ודלא כהאחרונים, וע"ן תשובת מהר"ם סי"ח כנראה דדעתו ג"כ דלא כהפמ"ג, וע"ן סי' שער חיים ולא הארכתי בזה דלין הספרים הג"ל לפני.

(יד) ונדון בני אדם התנאים דלין מניחין ספר תורה אלס כלור"ם סמ"ח קל"ה גרלה דלונס דחש"כ לא גרע מלונס דחולה ודלס חשון מחירין כן נחשון וחשון, ואח"כ ח"מ מהר"ם פלוחם י"ל נחשונה ורמ"ה ומנ"ה לא ס"ל הכי וצ"ד ע"ן, ועד חמי"ה דהג"ה הוא דוקא חס האדם הטעם הספר תורה אינו טעם נשניל עמו אלא נשניל חס אחד שיקרא נהספר תורה והאדם ההוא ישנ נחמיו ולא זו ולא הלך אל הס"ת להניחא בזה איכא צוין טעם ונכח"ג מיירי מקור ה"י דיעל דנ"ה התנאים דנלמד מהירושלמי דיומא אלא היכא דהאדם מטלטל הס"ת נשניל עמו שהוא יקרא בו איכא כיון דהאדם הקורא נעלמו הלך אל הס"ת לעיני דלא קרא בו נחמיו שהיה שם הס"ת ומטלטל הס"ת למקום אחד לקרות בו ליכא חש"כ דצוין ח"י, וע"ן נפנים אחר כ'.

(טו) חומר לחלל שנת כיון דהוא כעכרים אפשר להשכיר רשותו משכירו ולקטו והש"ע נסיון ש"ס סע"ך ג' שהנ"ל ש"י דעתו ז"א נישאל כשר ולא גלויין חומר וכ"כ נס' תק"ז והא' ככ"ה.

(טז) נחלוחת המפולשין לרה"ר של כותים דעת הר"ם ח"מ סימן ס"ה דליט מחלק נח"ה"פ הוה היה דעת הר"י ע"ק ג' ח"ה להחמיר ולהקרות כן, והר"ה"ש דנא כזקן מחלל ונזא דלין להחמיר נדנר שפסק ונהגו להיתר והי כמו מיתות ולא מינעיל נחמיו ד"ס מכוול לרנים נשניל שנת דלכרע אסור להחמיר וכמו נק"ה לרמ"ה סימן ס"ג סע"ך ב' וכח"כ נד"ה שם בשם המח"י ונ"ט"ו סימן תקכ"ה סעק"י אלא אפילו נחמיו דליכא מכוול אסור וכתב נט"ו שם.

(יז) חש"כ התוספות ס"ק דנ"ה (ו"י"ד) דננינה לא תקיט דנן ד' לחות זא דוקא נקנין ד"ה דליט קנין נמור דליט קונה מחתה, ולהצני מילוחים גם נלוחה שעה שקונה נד"ה אין הד"ה של חוש אלא כדי שיקנה נהם הילכך הוה איכא סברא לחומר דנני ננינה דהוא מילתא דליראל לא תקיט דנן כלל שיקנה נקנין ד"ה חלל נשאר קנין דננן כמו קנין חלל לחלל דס"ל דהי דננן וכן לרי יוהנן דלחור דנר תורה משנת קונת וקנין משיכה הוי דננן ח"מ קונה משיכה נגב וקנין חלל נש"ל.

(יח) הא דכתיב והשנתו לו לרנח אצות נפש כדליתא נ"ה (פ"ה"ל) זא אפילו חס טוח אל תילימי אין שומעין לו כע"ה מהר"ם מרוטנבורק נחשונה סימן ל"ט, ואיכא נראה דה"י זכ"ה הוא נחלל נפשו דגם בזה איכא ח"מ דהשנתו לו וגם הל"ה דלא תעמוד על רע"ך כע"ה הח"מ מ"ט רל"ט, והסברא דהלע"ה לרשע יתנח דרפ"ה חז"ה זא דוקא חס דלין לט לעשות תקנא לגזל להסיר חוש מכוול קטן ע"ן כרס דנני וערלה דהוא חגב נהם נחמיו שהוא עובר עון נזילת נחמיו דהוא יותר גדול וכע"ה הרמב"ם נפ"ה חמשה שם ע"ן נפנים אחר כ"ה.

(יט) כל אדם מחייב להפריש תצירו מחסורו ל"ה ורש"י לכפרתו ולתעול בו כדמוכח מהא דנני ננרע שכלי יח"י דיכול רבו להכזר כדליתא נ"ה"ה (כ"ה) ובקל"ה"ה הוה להנתינת דלא נצ'.

י"י, ודבר יועיל נהרעה דברים לכל העירות הגדולות נזמנים, ולכן הכני כותב זה מאשר (ולא כל אשר) חידשתי דברים הללו להלכה ולמעשה ד' יושעני יראו אגלי ונשו כי אחת ד' עורתי ונחתתי, כי כך ד' הוחלתי.

נאם הק' אברהם אהרן נהר"ג ז"ל יודעלאוויץ.
ר' וואז' דיק' מאנשעסעמער
נעהמ"ס שו"ת בית אב, וס' תפוחי זהב, וס' על"ס.

סימן ב'

בשימות הראשונים כמה מחיצות צריך לרשות היחיד
מדין התורה.

שאלת. עיר הזאת הנקראת מאנשעסעמער שיש בה רחובות וסבאות רחבים הרבה וסרפאות ופליאות ושוקים גדולים וגם יש בה קרוב למילין ספור נפש אדם חדרים בה מלכר אשר ינהרו אליה סחורים קונים ומוכרים למאות ולאליס מעיירות וסדינות אחרות הנה ראוי לברר אם יש בחצותיה ורחובותיה דין רשות תרבים מן התורה או לא ואולם פרם נבוא להשיב כהלכה על שאלה זו ראוי לנו להשיב על השאלה הנפלת בכל המדינה כולה לאשר מדינה זו מדינת ענגלאנד וישבת כלב ימים כי הים מקיפה מסביב וקרעק האזי נבוא תרבה משפת הים באופן דאיכא לעולם תל מתלקם עשרה מתוך ארכעה אמות אם זה מחגי שלא יהיה מה"ת דין רח"ר בכל המדינה בחצותיה וברחובותיה או לא.

(א) **תשובה.** נרסין פיק דשנת (ר') ת"ר ד' רשויות לשנת רה"י ורה"ר ורחלית ומקום פטור אלו היא רה"י חר"ר שהוא עמוק עשרה ורח"ר ד' כ"ר עד סוף הסוגיא, והנה נלמד ולגדר היא שמעמחא הכוללת כל דיני רשויות לשנת רה"י לט' ראשונה לגדר כמה מחיצות צריך שיהיה לרה"י מדין התורה, ורחלית לרשות נזה שלשה שיטות, והנה נלמד משם נס"ר.

ענה א'

השיטה הראשונה היא שעת רש"י ותוספות נכחה דוכתי דנ"י מחיצות היו רה"י מה"ת והזורק מה"ר לחדר המחיצות או נהיך מתוך המחיצות לרה"ר חייב מה"ת ורק מדרגת אסור עד שם לטלטל יותר מדי אחת עד שיעשה נגד הרגיעת לחי או קורה, עין רש"י ר"ש עירובין וס' (ט"ז): ותוספות פיק דשנת (ט"ז) ד"ה אע"ג, ופיק דוכתי (ז'): נתוספות ד"ה סיך ונר"ה"ש שם ובשתי מחיצות ובגלישית לחי איתא שם פיק דעירובין (י"ג): אחר ר"י יהודה מנ"י שליט רח"י לשיטת פירש"י שהוא מפולש הכשירו נלחי הזורק לתוכו חייב דלחי משום מחיצה ואם הכשירו נקורה הזורק לתוכו פטור דקורה משום היכר, וכן אחר רנה לחי משום מחיצה וקורה משום היכר ורגל אחר אחר זה ואחר זה משום היכר ופריך הגמרא לרגל מהא דתנאי יתר על כן אחר ר' יהודה מי שיש לו שני בתים נבני נדי רה"ר עושה לחי וכולן ולחי מחלק או קורה מחלק וקורה מחלק ונשא וטמן נחלמה אחרו לו אין מערבין רה"ר נכך, ונתוס' ד"ה איתניה כתבו דאפילו רנק לא אחרי אלא דמדרגת נש שלש מחיצות נמורות עכ"ל, ונגליון הש"ס להנרעק"א כתב דרגי התוספות תמיהים דהא מניט מתן דפליג על ר' יהודה נגרייתא דפיק דשנת הג"ל דקתי שם זהו רה"י נמורה למעוטי הא דר' יהודה דיתר על כן ואחריו נגמרא ואחרי קרו ליה נמורה מהו דתמיהא כי פליג רנק עליה דר"י דלא הוי רה"י הכי מילי לטלטל אצל לזרוק מודו ליה קמ"ל הרי דמגרייתא זו מוכח או דרגת דר"י פליגי עליה אפילו לזרוק או דעכ"פ הך נרייתא פליג עליה ונפסחא דמילתא דמחצית הנרייתא שמעיק דרגת פליגי עליה אפילו לזרוק ואיך איך כתבו התוספות דאפילו רנק

נעי נזה מוחזק, וזה יתייבש הא גמולין (ק"י): ולא טען רמי נר דיקולי חסדא חסדא קנסא קדיינת נגנל לפתש"כ היראים דכפיה קנסא הוא, דהא רנק נמיט והאם כפתורו על שהיה מולול נאציו ואחרו נגדרים ונער על ארור מקלה אציו ואחרו, נזה הכל מחייבין לכפות, עין נפנים אחר כ"ז בית דבר שליחתייהו דכל ישראל ענדי כח"ש החיים חצות סיון קע"ז.

(ב) ואם רש"י לעצמא ישראל למכור חננ הכלות וכולא לאנשי דלא מעלי היכא אפשר להו לקנות גם מטעמא דמי, לעיד היכא דחננ נפירוש לזרד סעודתו יא לאסור דהריטנ"א כתב דאפילו היכא דליכא לפיט חייב מקרי חסייע ידי ענדי ענדיה וליכא נחלי דמק"ל להו הטירחא שאין נריכין עכשא ללכת מחצות זה למחצת הא"י הרי מקרי חסייעם דאפילו נסיוע כל דהוא אסור דלא נרע חלחר החי"ק לענדי שניעית דאסור אצל היכא דהלקח קונה סתמא דאפשר למחלי דא"י דא"י לאסור ליכא לפיט דהוא רק נחלי חכשול כח"ש הריטנ"א פיק דע"ז (ט"ז): וכ"פ התנ"ך שם ס"ז גם אסור דמסייע ידי ענדי ענדיה א"י רק נחלי אסור ולא נספק אסור וכח"ש הריטנ"א פיק דבית (ה'): נדיה דאלת"ה הוחל לרועה.

(בא) להיראים וסח"ק וריטנ"א איכא חיוג תוכחה גם לחי שעתר עון נחזיר, וכ"ה להנמוקי ורח"ל נארי"ה סיון תר"ה נחיד, וגם להסמ"ק הא דאחריו כ"ש שנתה למור דר הכשע כן מזה של לומר דר של נשע זה אחר שקיים מלח תוכחה איכא אי אפשר למור כהש"ך דנ"י נשיטתו נסיון קי"א דהענר ענדיה נחזיר ומחזר אין ישראל אחר מזה להפרישו דהא לאי פוסקים הג"ל מחייב להוכיח למחזר איכא דא"י דכ"ש דמלח להפרישו וגם מהא דאיתא נחזיר"א רלקוט דא"י א"י עמיתא נמורה ומלח ליכא חיוג תוכחה י"ל דה קל על דשא דהוכיח דא"י על חלחיד לרנ ואחר לקנלו או על חזירו נשיטת אחר לקנלו, אצל דשא דהוכח דאפילו מלח פעמים נחשע, נזה לא נעיק עמיתא כלל, ואפילו לענר נחזיר ד"ה מכלל אחר מחייב להוכיח, ומחילא דמחייב להפרישו, ולכן נראה דהש"ך חייב דוקא היכא דא"י לא יתכור לו האסור יקנאו אצל אחר נזה כתב דמחזיר ליכא אסור ורגנ כיון דאין נידו להפרישו לנחרי, ואפשר דחייב גם היכא דחננ נסחמא ולא נפירוש לאסורא.

(בב) קשה ליתן לגבי אגליא ואחזקיה דין חומר לחלל שנתח נפריס"א דאחרי דהם ע"ה רובם מוטעים מהם נפריס הטלדס שם ארלו כנר אצותיהם מטלטלים נשנת ועושים מריח חשבים דליכא אסור נזה והי כחיטוק ששנה לנץ העכרים ואחר מוקד שנה הוא וכח"ש הרמ"א נחזיר ורגנ לענן נוגע מתן נרגשי ורעק"א לענן מנלחים זקנס נקער דאין נפסלים לעדות הי"ג נבני מחללי שנתח וגם אין עשין יי"ס ננעם כח"ש נתי ננין ליון השניות, וכ"כ נתי מהרש"ם לענן לא ואופה מלח מלח ומחילא דליכא חיוג להוכיחם ולהפרישם מאסור לכריע ואיכא שנה לעשות להם חקנה שלא יכשלו נאסור טלטול והולאה ותחלמנה שפתי שקר הדונרות עליהם עתק נגלחיה ונזה כמו שאחר אחרו רנ היפה הנכר נחלח כ"ה.

(בג) וסיומא דפסקא לענן שאלתינו דאחרי דכל אדם מחייב להפריש חזירו מאסור לית ורש"י לכפותו ולחלול נ איכא חונה על כל אדם לתקן עירובין להגיל חזירין מעון וכ"כ נאגליא ואחזקיה דרגון שנגין ומוטעין ועל נ"ד מתול הדנר ושלחתייהו דכל ישראל ענדי ואם לאו חכשול קולר העם על אחרם כח"ש החיים חל"ה סיון י"א וחרי"ה סיון קע"ז ונפרט נעירובין דרך ח"ה לתקן עירובין חכות גדול הוא למחקר ומי שלבו טרפו נזה הדונרות נמורה היא או מיטת נדקה נז כח"ש התנ"ך.

זהו פרי הכרם העולה מדגרינו לדינא נקלה ולכן השתדלתי נזה ויכני ד' למנחא האופנים איך להחיר טלטול נעיר מחנשעסעמער

רצון לא פליגי עליה אלא מדרגת גס מלי פריך הש"ס חר"י דיתר על כן והא רצון פליגי וס"ל דלתי אינו משום מחילה כלל, והגיה נלע"מ.

וכרע היה אפשר לומר כיצד דברי התוספות דס"ל דהא דקאמר הגמרא דתנית גמורה אחי לאשמועינן דרצון פליגי על ר' יהודה אפילו לזרוע דלא הוי רה"י כלל זהו לפום המסקנה דגמרא דעירובין דמסיק דטעמא דר"י דקסנר שתי מדינות דאורייתא והא מסקנה אינו דוקא לרצא וס"ד שפיר לומר דמלת גמורה קאי על מנין המדינות דהוה רה"י גמורה היינו שגמרו מנין מחילותיה לאפוקי הך דשי נתיס דלא הוה רק שתי מחילות דלא הוי רה"י כלל אפילו לזרוע דלא גמרו מנין מחילותיה אלא דברי התוספות דעירובין הרי הם קאי להמתקן דא"תניה לרצא וס"ד דטעמא דר"י משום דלתי וקורה הוי מחילה איכא לפום האי ס"ד דמתקן הרי לא הוי מנין כלל לפרש תינת גמורה דוקא דאורייתא אחי לאשמועינן דהוה רה"י גמורה שגמרו מנין מחילותיה דהא נתיס נתי גמרו מנין מחילותיה לפום סברא דהשתא דטעמא דר"י משום דלתי וקורה הוי מחילה ועל כרחק הוה מפרשין דהוה רה"י גמורה אפילו לטלטל ואיכא רשות היסוד אחר שאינו גמור לענין היסוד טלטל אלא לזרוע מקרי רה"י וכקושיית התוספות שם בשנת וסרה תמיהת הגרעקא ז"ל וכ"כ גס נה"מ.

(ב) **אמנם** הא ליחא דהא רש"י פירש דטעמיה דמתקן דפריך מהא דיתר על כן אחר ר"י זהו משום דסנר דאפילו רצון לא פליגי עליה אלא נרה"י אלא נחמי משולש לא והתוספות מילא בה, ותיחזי הרענא הביא לנו בזה בשלימות דברי התוספות וטעמיה דמילא נפירש"י דהתוספות הקשו לפירש"י דהא מוכח לעיל שם נפיק דעירובין בשמעתא דכינו מערנין רה"י (ר'): דאפילו נחמי משולש שאין נ' רה"י מזכירי רצון מנז אחד טרת פתח לחיק ודלת לתנניה, ועוד תימה גדול הי' ר' יהודה אפילו נרה"י גמור של ש' עשרה אחת אחר דשתי מחילות דאורייתא נטלת תורת רה"י ר' אלא מני משולש דעלמא ולכן חתין אור רה"י גמורה סרטיא ופלטא ומנולת המחילין ומוכח ההם דאפילו לר' יהודה הוי עכ"ל וצריך אל"י דהתמיהת המחלוקה שזכר הרענא אינה מדברי התוספות רק הוספת הרענא היא דהא התוספות שם נפיק דשנת וכן שם נפיק דעירובין (ר'): ד"ה וכו' תימא, הקשו דלמה אינטיך למחמי אור הוי רה"י גמורה למעוטי דר"י הא מדקתני סיפא מונולת המחילין שמתין שפיר למעוטי דר' יהודה ותיירי דהוה אחינא דטעמא דר"י דקסנר לתי וקורה משום מחילה ונמהרש"ל נפיק דשנת שם הקשה ע"מ מהא דתלמודא נפ' כל גנות (ג"ה) מוכיח מהך גרייתא דיתר ע"כ אחר ר"י דס"ל לר"י שתי מחילות דאורייתא ולא יתחא ליה למימר דסנר לתי וקורה משום מחילה, ולע"מ לקימ דהתם נפ' כל גנות קאי הסתא לרצא ואינה ס"ל להדיא נפיק דעירובין דלתי משום מחילה וקורה משום היכר כ"ל ואיכא מהא דמהי לר"י קורה מכאן וקורה מכאן מוכח דלתי דס"ל לר"י שתי מחילות דאורייתא, וכ"כ להדיא התוספות שם בעירובין (פ"ו) סוף ד"ה קורה אלא נפיק דשנת נסתמא דגמורא שפיר כתבו התוספות דהא דקאמר הגמרא זו היא רה"י גמורה למעוטי דר"י ולא סעיד אסיפא דמונולת המחילין דה"ה דטעמא דר"י דקסנר לתי וקורה משום מחילה (ומנולת אחי) רצן שקדמינו בזה נש"ס המדע נהגות מוקרי הגר"מ) ואין שיהיה הרי לדברי התוספות ליחא טענת הרענא מהא דמונולת המחילין דהוה רה"י לא תיתי כר"י דהא הרי נחמת מסיק הגמרא דהך גרייתא אינה כר"י גס בלא נצא זו מונולת המחילין ורק מהא דמונולת המחילין דסיפא לתור לא הוי מני לאיכתי מיד משום דהוה אחינא דלתי וקורה הוי מחילה להכי לא נקט הגמרא שם בשנת האי נצא לאיכתי מינה דהאי גרייתא דלא כר"י אלא אס תימא דלר"י שתי מחילות דאורייתא יהיה שפיר מוכח גס מנצא דסיפא דמונולת המחילין דלא תיתי כר"י, ומה נכך והא בליי הגרייתא דלא כר"י, ולכן הדבר ברור דהתוספות דמילא נפירש"י הוי רק מטעמא קמח שאכיר הרענא דהא בשמעתא דכינו מערנין רה"י מסיק דגס נחמי משולש ס"ל לרצון דלא מחמי לתי מכאן ולתי מכאן, ומעתה אס תימא דגס פירוש התוספות לא אחי שפיר רק אס תימא דהסנא דנפיק דשנת הוי לפום המסקנה דגמרא דעירובין אלא להס"ד הוי מפרשין גמורה על הרשות

לרצון שתי מחילות הוי רה"י שאינו גמור דרך לזרוע הא רה"י ולא לטלטל איכא יקשה למה נאלו התוספות כלל מפירש"י והא גס פירש רש"י יתייבן דרך זה דהקשו לפירש"י שמעתא דכינו מערנין י"ל דהא דמסיק ס' דגס נחמי משולש ס"ל לרצון דלא מחמי לתי מכאן ולתי מכאן זהו להמסקנה דהכא דטעמא דר"י משום דשתי מחילות דאורייתא ולפ"י רצון פליגי גס נחמי משולש, אלא להס"ד הוי מפרש"י הסנא דנרה"י גמור מירי ר' יהודה, וגס התוספות שם נדיה וכו' תימא, כתבו כן בתירוק הראשון דלהס"ד שם הא ר' יהודה מירי נרה"י גמור ואיכא הרי דלתי ד"ל דכן הוי לפירש"י ושפיר כתבו רש"י דרך נרה"י פליגי רצון אלא נחמי משולש מונו ולמה הוצרכו התוספות להיות נד כלל מפירש"י כיון דלא הרויחו דגס לפי פירוש התוספות יטריך ענה זו לייבן הסנא דנפיק דשנת אלא דלתי דמונולת התוספות מפירש"י מוכח דס"ל להתוספות דלפירוש עדיף דלתי שפיר נרווחא דלתי לר"י כלל לייבן אחי סנא דקאי רק להתוספות דהכא והדא קושיית הגרעקא ז"ל ואפילו אס תימא דהתוספות ס"ל כתיובס השני נתוספת ד"ה וכו' תימא הג"ל, ואיכא גס להס"ד דגמרא שם ר' יהודה אינו מירי נרה"י גמור ולהכי נאלו מפירש רש"י תימא הדבר קשה כיון דגס לפום פירוש התוספות לר"י לייבן אחי סנא דקאי להתוספות דהכא איכא לא היה להם לסתור פירש רש"י דנחמי ענה הוי איכא גס מה שהקשו לפירש"י שמעתא דכינו מערנין רה"י דס"ל לרש"י כתי הראשון נתוספות שם, ונחמת גס מדברי התוספות נפ' עושין פסין (כ"ג) ד"ה דרצון, שמעתי מני דס"ל להתוספות דקושטא דמילתא הכין הוי דאיכא לתקן לרצון ולומר דלא פליגי אור יהודה אלא מדרגת אלא מדאורייתא מונו ליה ועיין שם נתוספת ד"ה קשיא, דנראה דס"ל להתוספות דלתי מוכרח כלל לומר דמסקנת הגמרא דר' יהודה ס"ל שתי מחילות דאורייתא אלא ד"ל דקסנר של מחילות דאורייתא והייט דרך רצא דס"ל דהא חה משום היכר האכרח לומר דר"י ס"ל שתי מחילות דאורייתא אלא למדא דס"ל זה חה משום מחילה י"ל דס"ל דלר"י ג' מחילות דאורייתא חה כדברי התוספות נפיק דשנת הג"ל.

(ג) ולע"מ אחינא לייבן תמיהת הגרעקא ז"ל דהנה פירכת הגמרא דא"תניה לרצא הרי הוי רק מלתי וכמ"כ רש"י אלא חה לתי משום מחילה והייט דלע"מ דלר' יהודה קורה מני משום מחילה לפום ס"ד דמתקן תימא לא פריך מיד מקורה וכמ"כ הגרעקא ז"ל דעמנו בליין הש"ס שם נטעמא דמילתא, דלענין קורה הרי גרייתא דלעיל דקתני אורק לתוך מני יס' לו לתי חייז שמעתי דוקא לתי ולא י"ה פליגי בזה על ר"י, וגס י"ל דהתמיהת דפסול לתעלה מני זהו משום דס"ל דקורה משום היכר ואיכא מתמיהת דפליגי בזה על ר"י ואיכא קושיא מקורה רק מלתי משום דנלתי לא מנינו מאן דפליגי על ר"י, ואיכא י"ל דהסתא דנפיק דשנת דס"ל לרצון גס לזרוע לא הוי רה"י זהו משום קורה דנקט ר' יהודה אלא בלתי שפיר ס"ל לרצון מדאורייתא הוי רה"י ולזרוע מונו רצון לר"י דחייז ורק לטלטל פליגי, וכן הוי להדיא נפירש"י האמרי שם נפיק דשנת ד"ה יס' אסקופה ח"ל, מכתי הדורות שלפנינו כתבו שכל מקום שיש שם שני כותלים ולתי רה"י הוי מיהא לזרוע שאלתי משום מחילה הוי ולא נחלקו בלאן בלתי לזרוע אלא לטלטל ומה שנחלקו עס ר' יהודה לזרוע דקאי בקורה שאינה אלא משום היכר, ולדעת חכמים אינה רה"י אף לזרוע והוא שאלתי שם בעירובין אחר רב יהודה מני שאינו ראוי לשיחור ר"ל משולש הכשירו בלתי הזורק לתוכו חייז הכשירו בקורה הזורק לתוכו פטור לתי משום מחילה קורה משום היכר עכ"ל, חה שעת התוספות טא דלר"י לרצא וגס דברי התוספות נפ' עושין פסין (כ"ג) ד"ה דרצון, דרצון אדרגתן הוי לתי משום דס"ל דקורה אין מערנין רה"י דקורה אינו ענין כלל להא דפסי' גירלות דליכא בזה קורה אינו דרתי רק מהא דס"ל דלתי מערנין רה"י בלתי מלתי ולתי מכאן נפסי' גירלות דליכא בזה רק לחיים מן הדברים מערנים ומחמי דלתי דרך הרגים מפקתין ול"מ לסלק הדרך לנדיים, ולכן בזה שפיר כתבו התוספות דהוה מני לשני דרצון לא פליגי אורי יהודה דרך לתי אלא מדרגתן אלא מדאורייתא מונו ליה והסנא דנפיק דשנת דקאמר דפליגי גס בלזרוע זהו רק לענין קורה וא"ש.

ובחידושי הר"ן לשנת שס כתב נסח יס מפרשים לפרש הא דקאמר הגמרא אצל לזרוק חמץ ועוד ליה הייט דלזרוק רה"י ונישטרי גוריקה מניח לניח כמחוכה נפ' מי שהניחא דלטול ע"י זריקה שרי עכ"ל. וכוננו למ"ש ריש פ' מי שהניחא (מ"ג) אחר ר"ג אחר שחולל שנת נקעש והקפשה עכ"ס מחינה נשנת מהלך אלפים אמה ומטלטל נכולה ע"י זריקה יעיי"ש, וא"כ לא חידד הסוגיא מחינה חריקה מרה"ר לשם ופיר' י"ל דהו' שיעת התוספות בעירובין לפרש דהא דקאמר הגמרא נפיק דשנת דהא דקאמר וזה רה"י גמורה הוא למעוטי דר"י גם לענין זריקה הייט דגם טלטול ע"י זריקה אסור שם לרצון אצל הכל הוא מדרגת ההתירו דע"י שלח מחינות גמורות אצל מולדווייתא הוא רה"י והזרוק לשם מרה"ר או נהיבד חייב וסרה מחינה הגרעיקא ז"ל.

והסתרש"א בעירובין (ס"ז:) ד"ה ומ"ל טעמא, כתב דרנא דמורק שם הא דקאמר נגרייתא ועד כמה עד בית סלחיס דה ק"ל אדיוקא דמורק אצל מחוכו לים אסור לטלטל אף ביתר מניח סלחיס לא ידע הך נגרייתא דפיק דשנת דה"י רק ד' רשויות ולא חמשה ע"י שם, וא"כ סרה ג"כ מחינה הגרעיקא ז"ל ד"ל דלכ"י שפיר לחינה לרנא, ואולם נספר תוספות שנת סימן שמי' סעק"ז הש"נ שם על המהרש"א ז"ל.

ענה ב'

(ד) השיבות השניה היא שיעת הרמזים ופ"ל דשאלה מחינות לא הו' רה"י מה"י רק כרמלית מה"י והר"ן והר"ם והר"מ נסח הרמזי' הגי'ל מקור לזה מהא דעירובין (נ"ד) נחצר שפירא לרה"ר דמורי רנן מחוכה לרה"ר ומרה"ר (מכ"ה) פטור מפני שהיא ככרמלית וכו', ויש להוסיף דהקדמי שם נמשנה הסמוכה חזר שפירא משתי רוחותיה והכל קחני סתמא שפירא משמע דנפרסא רק מורח אחד וא"כ נאמר ג' כתלים וקרי' לה כרמלית לגבי חיתול דלדוריתא דלא הו' רה"י מה"י ופטור דהנולא מחוכה לרשות הרבים ומרשות הרבים לתוכה, ואולם התוספות שם ד"ה חייב מפרשי דרנן חייב נפלו כל המחיצות ע"י שם, וא"כ שפיר דקתי לקמן שפירא משתי רוחותיה והכל קחני סתמא שפירא דהכל חייב שפירא לגמרי כל המחיצות, ונפיק דשנת (נ"ז) דקאמר הגמרא לפרש הא דקתי נגרייתא והכרמלית לא נלכדה אלא לקרן זוית הסמוכה לרשות הרבים, וכתב נהגות רש"י מוילנא דה"ה דהי' מ"ל למחר דלתי' לחי' מני סתום נ"ל הכשר גרוד רניעית לדעת הרמזים עכ"ל, וא"כ מחינותיה לזון הרמזים נפיק' משנת הלכה ד' וכן קרן זוית הסמוכה לרשות הרבים והוא המקום שמוקף ג' מחיצות והרוד רניעית רשות הרבים כגון מני ש"ן לו לחי' או קורה גרוד רניעית כ"ר, ונהגמ"י שם דלזון הרמזים זה מ"ש נגמרא לא נלכדה אלא לקרן זוית והייט דמפרש נאמח דלא כפירש"י, וכן מנאיר נדברי הה"מ וגם נטור סימן שמי' הוא כדברי הרמזים הג"ל, וכתב הג"י והג"ח כדברי הגמ"י הג"ל, ונטור סימן שמי' חזר שפירא נמילולא או שפירא יתור מעשרה לרשות הרבים, מקום המחיצה נזון כנידי רשות הרבים שהוא כרמלית כמו החזר ע"מא עכ"ל, וכתב הפרישה ח"ל משי"כ הטור כמו החזר ע"מא נראה דרווח למשי"כ נסיון שמי' וקרן זוית הסמוכה לרשות הרבים כגון מני ש"ש להן ג' מחיצות כ"ר דהי' כרמלית לע"ג דשם נמני' חייב אפשר דה"ה נחצר עכ"ל, ופ"ל א"ל דמורן הפרישה הארץ להניח מקור לנדי הטור כ"ה מדברי הטור נסיון שמי' דמורי נמני' וכמסתפק כתב דאפשר דה"ה נחצר וא"כ מחינותיה הסוגיא בעירובין שם נמקומו (נ"ד) דפריך ורנן אחר ר"א רשות הרבים ומהדרו ליה חניה מחוכה ומני' ה"ה ליה רנן לר"א מי' לא מודית לן הכי דלטול מחוכה לרשות הרבים ומרשות הרבים לתוכה דפטור מפני שהיא כרמלית נדי מ"ל לא שאל, וא"כ זהו דברי הטור דמקום המחיצה נזון כנידי רשות הרבים שהוא כרמלית כמו החזר ע"מא הייט כמו תוכה וכדברי הגמרא, וכ"ה נשי"ע.

ובשבת פ' הזורק (נ"ט:) נ"י ר' יוחנן כותל גרשות הרבים נצח עשרה וא"כ רחב ד' ומורק לכרמלית ועשאו רשות היחיד חרק ונח על גבי מ"ה מי אחריו כיון דלית רחב ד' מקום פטור הוא

או דלמא כיון דעשאו רשות היחיד כמחל דמ"ל דמ"י, ופירש"י מוקף לכרמלית נכחול זה הקיש נקשה שהיה כרמלית ועל ידו נעשית רשות היחיד כגון שהוקף לדירה או לא הקיש נ"י אלא בית סלחיס עכ"ל, ונגליון הש"ס להגרעיקא הקשה הא ר' יוחנן הוא מורא דשמעתתא דאמר שם נפיק' (נ"ז) קרפף יתור מניח סלחיס שאל הוקף לדירה ואפילו כוד ואפילו כוריים הזורק לתוכו חייב מ"ט מחינה היא אלא שמתוסרת דיוורן וא"כ למה הארץ רש"י לדיק' דלא הקיש אלא בית סלחיס דמשמע דניותר מניח סלחיס לא עשאו רה"י, והלא לעולם הוא רה"י ונשלחל נהא דפירש"י שם (פ"י) ד"ה והוא, דניותר מניח סלחיס הו' כרמלית וליכא חיוב חטאת ניהא ד"ל דרנא רש"י לפרש אפילו מחל דפ"ל אחר יוחנן כ"ה, ע"י עירובין (ס"ז:) דרנא האנא נר חינא פליג עליו וגם ר' יואה דדרי' קר' ורנא מחיס נחמשים אחרה תורה טול מחיס ופננ מחיס כדלחא נ"י עושין פסין (כ"ג:) ש"ל דניותר מניח סלחיס ולא הוקף לדירה לא הו' מחינה כלל מן התורה ולכן אחרה תורה הוא דשאל גמורה כח"ס התוספות נ"ה (ה"י) ונחגיגה (י"י:) ונחמדות (ס"ה:) ונח"ש נכניא שם נ"י עושין פסין, אצל נפרק הזורק דק"ל הסוגיא לר' יוחנן קשה, וכן הקשה נהגות מנפה חיתן נפיק' דשנת שם ונאמר נ"י ע"י פטור.

(ח) ואמרינא ל"שנ דהנה נהך שמעתתא חילא שלשה פירושים נדברי רבותיו הראשונים ז"ל, דריח כתב כותל גרשות הרבים נצח עשרה וא"כ רחב ד' ומורק לכרמלית פ"י כגון שה"ה הכותל מחינה נ"י רשות הרבים לכרמלית וא"כ נהא כותל גרמלית שכתבו ועשה הכרמלית היא רשות היחיד מי אחריו הרי הכותל הזה נחלקו וכו'ן ש"ן ד' רוח ד' מקום פטור הוא או דלמא כיון דעשאו רשות היחיד כמחל דמ"ל דמ"י דמ"י ופשיטין כשה"ה כותל לכרמלית מקום פטור היה והשאל דה"ל כותל רשות היחיד כיון שנה עליו כמחל דמנח גרשות היחיד דמ"י שאל זה הכותל הוא שיעשה הכרמלית, והיא רשות היחיד (הייט משום חולת הכותל היה חסר מחיצה) כ"ש שיעשה הכותל האהל רשות היחיד כ"ר, ומנאיר דלדניו נחנאל לא ק"ל האציעא על כותל האחרונה הרניעית שהקף להכרמלית הכותל האחרונה כיון דנה נמור ההיקף והיא עשאו להכרמלית רשות היחיד פשיטא דה"ה רשות היחיד וא"כ ורק ונח על גבה חייב אף על גב דלזון רחנה ד' ורק עיקר האציעא הוא על כותל הראשון דה"ה מחינה נ"י רשות הרבים לכרמלית טרם שנעשה הכרמלית רשות היחיד, וא"כ כן נלחמו שעה היתה הכותל מקום פטור כיון שז"ה רחב ד', ולכן מיעי' ליה מה דין כותל זה אחריו כן שנה כותל גרמלית שכתבו ועשה הכרמלית היא רשות היחיד מי אחריו הכותל הראשון הוא נחלקו ש"ה מקדש וגם עתה הוא מקום פטור כמו שה"ה או דלמא כיון דמ"י ג"ס הכותל הראשון מה"י לעשות הכרמלית רשות היחיד דהא כוללת היה חסר מחיצה, א"כ כן גם נכחל הראשון ש"ך הפסדא כיון דלחמרי' עושה מחינה לעצמו לא כ"ש, וכן פ"י הסוגיא הרשניא והריעניא, וכ"ה נדברי ירוחם (כ"ג: ח"ו).

ואולם התוספות נסח ר"י כתבו דדוקא מוקף לכרמלית ק"ל מיעי' ליה דכיון דמוקף לכרמלית א"כ כ"כ סגרא שיעשה רשות היחיד מטעם דלחמרי' עושה מחינה כיון דגם נ"י המחיצות היה שרי לטלטל נכחיה מן התורה אצל מוקפת לרשות הרבים ועשאו רשות היחיד פשיטא דלעצמו מני מחני, ולפ"י האציעא לא ק"ל רק על הכותלים שהקף לכרמלית כגון נקעה וכיוצא דנ"י שום מחינה כלל היתה כרמלית אצל נהיקף לרשות הרבים נראה דאפילו נכחל האחרונה הרניעית לע"ג דה"ה לא להר"ר דין כרמלית מדרנן מולדוריתא ג"י מחיצות מותר לטלטל להתוספות ח"מ כיון דעיקר המקום היה רשות הרבים ונ"ך למחיצות פשיטא דכל כותל לעצמו מני מחני, ובחידושי המחירי כתב כותלי ה"ה ח"מ שז"ה רחמ"ס ארבעה וא"כ רשות היחיד חזר ע"מא תשמש על גב חייב כל שיעשה מחינה לחמרי' כ"ש שהוא עושה לעצמו, ואפילו לא היה כותל זה נעשה לכוננת רשות היחיד אלא לכוננת היקף כרמלית כגון מקום שהוא מוקף בשלם כתלים והשלים נ"ה א"כ הרניעית האהל ונ"י על ידו נעשית רשות היחיד הרי הן כרשות היחיד ח"ה שחפסה נהיקף כרמלית ולא חפסה נהיקף רשות הרבים מפני ש"ן רשות הרבים נעשית רשות היחיד נהיקף מחינה אחת שאל יס שם שלשה כרמלית האל,

הוא, וזה שקוראה כותל גרשות הרנים מפני שהכרמלית היה סמוך לרשות הרנים ונאלץ וזו כותל רצעי נכניסה לרשות הרנים ומיית נעשה רשות היחיד על ידו חייב עכ"ל.

והנה פי' זה הוא נהיפך מפי' ר"ת וסייעתו ולדירה קא מינעית ליה נכותלים הראשונים שעשה להכרמלית כי מוקמינן להו אחתהיהו ולהחלירי קא מינעית ליה דוקא נכותל האחרונה ויש להסתפק קצת להחלירי האיד הדיון גני כותלים הראשונים דלא הועילו שיהיה נעשה מהרשות הרנים רשות היחיד על ידם אולי נאלצו לעולם מוקמינן להו אחתהיהו והשתמש על גגן פטור, ואמנם דעתי נוטה יותר להחלירי מזה ולחייב כשעמוד גם כותל הרניעית יס גם על כותלים הראשונים דין רשות היחיד להשתמש על גגן ורק דס"ל להגמיר הפס נחליות נהיך כרמלית ולא תפסה נהיך רשות הרנים מפני שאין נחליות שיהיה נעשה רשות הרנים רשות היחיד נהיך מחלית אחת דכל זמן דלא נגמר הדי כותלים הרי הוא כרמלית מדרגתו, והנה נשוי' עינן שחיה סעיף ג' כותלים המקיפים רשות היחיד על גביהם רשות היחיד אפילו אינם רתנים ד', ונספר חוספות שנת הניח דני התוספות נסר ר"י דדוקא מוקף כרמלית קא מינעית ליה כר, ומהם למה סתמו הפוסקים וכתבו סתמה הרי איכא למטעי ולומר דדוקא גרשות הרנים הוא דדינא הכי דס' נריך המקום למחליות ולא ננקעה וכיוצא דל"מ למחליות כלל דגם נלי מחליות מיד שרי לטלטל נטובה מן התורה, ויותר קשה על הרמנים שדרכו למשך תמיד אחר לשון הש"ס וכל שנה מלשון הש"ס וכתב כלשון הש"ס הא"ל ולהאמר י"ל דהרמנים ואיך לא ס"ל כפי' ר"י אלא כפי' ר"ת וסייעתו או כפי' המחלירי ונראה נגזר שדריך למחליות קא מינעית ליה או נכותל הראשון לפרי' או נכותל הרניעית להחלירי והילכך שפיר סתמו וכתבו דכותלים המקיפים רשות היחיד כר, ואח"כ שפיר דוריק, והנה מלשון רש"י שכתב מוקף כרמלית נכותל זה הקיפו נקעה כר, הנה מדנקט דוקא נקעה משמע ונחית לסגרת התוספות נסר ר"י דדוקא כרמלית ולא נריך למחליות כלל כגון נקעה קא מינעית ליה דנזה א"ן כ"כ סגרא שיעשה רשות היחיד מטעמה דלחללים עשה מחלית כיון דגם נלי המחליות היה שרי לטלטל מן התורה, ואולם מהדופק רש"י ועל ידו נעשית רשות היחיד שדריך להקוף לדירה כר, איכא משמע להדיא דרש"י סוגר דהאינעית הוא דוקא נכותל האחרונה הרניעית דלי גרשות איכא נפיש' אס הוקפה לדירה דאפילו אס לא הוקף לדירה הנה נדירת הכותל האחרונה שיהיה לשם דירה מכשיר הכל דהא נפרע יתיר מעבר וגוררו ומעמיו עד עשר דיו כעירונן (כ"ד) אי'ו לרש"י מיירי הנמרה הכא דוקא נכותל האחרונה וכשעית המחלירי נזה ואיכא שפיר נקט רש"י נדיוק או לא הקיפו זו אלא בית סתמים דכיון לרש"י מיירי נכותל האחרונה הרניעית הרי כנר היה שס רשות היחיד מן התורה דהא גני מחליות הרי הוא רשות היחיד נמורה מן התורה לרש"י ואיכא נשלמה איכא דלא הקיף עכשיו רק בית סתמים הרי עשה עכשיו מחלית המועיל מדרגתו ואיך שפיר למד לאחרים עשה מחלית לעצמו לא כ"כ, אלא אס היה מקף יתיר נחלית זו מה חלמר דלחללים עשה מחלית מן התורה דגם ניותר מני' סתמים מחלית היא מן התורה אלא שמוסרת דורין הרי לענין דאורייתא לא פעל נחלית זו מיד דקודם עשה מחלית זו היה גם כן כנר רשות היחיד מן התורה גני מחליות הראשונות ושפיר היה מוכרח רש"י לומר בית סתמים דוקא שיעיל נחלית זו לענין דרגתו ואיך מקום כלל לקושיות הגרמיקא והמנפה איתן.

(ו) ברם איכא למשי' נרנא נחירונ' זה לפתש"כ הה"מ נפיש' משנת ליישן שיעת הפוסקים ורש"י מכלל דס"ל דגני

ומחליות הרי רשות היחיד מן התורה וליך יפרנסו הסתים דעירונן (כ"ד) נמצא שנפרע לרשות הרנים דקחמיר רגן המכנים מתוכה לרשות הרנים או מרשות הרנים לתוכה פטור הרי דמשמע דגני מחליות לא הרי רשות היחיד מן התורה כלל, וכתב הה"מ דיש מתקנים בין פתוח לרשות הרנים לפתוח לכרמלית, ועיין גט"ו רס"י שס"ג, ולפי' הרי האינעית נכותל גרשות הרנים נגזר עשרה וליך רת ד' מוקף לכרמלית, הנה מיירי הפ"ק דהקדמה סמוכה לרשות הרנים נמור ונכיה' גם גני מחליות הראשונות לא היתה הנקעה רשות היחיד מן התורה, והדור הקובע דהיה אפשר לפרש גם נהיך יתיר

מני' סתמים דהא מ"מ עשה תיקון המועיל נהך מחלית הרניעית דלפי' אס לא הוקפה לדירה נעשה נה רשות היחיד מן התורה מה שלא היתה מקודם, ואולם כנר הזכרנו נריש דנרית דהתוספות נעירונן מפרשי דרגתן התם מיירי ננפלו כל המחליות והילכך לא הרי רשות היחיד מן התורה ולא ס"ל חילוק הה"מ, ואס כן י"ל דגם רש"י ס"ל כהתוספות נזה, ולהכי שפיר פירש"י דלא הקיפו זו אלא בית סתמים משום דס"ל דאיכא דאיכא ג' מחליות הרי רשות היחיד מן התורה אפילו נסמוך לרשות הרנים, וליכא נפיש' ותועלת נחלית הרניעית רק נהיך בית סתמים.

ובזה חמתי להדיק דברי הרמנים נעירונן פ"ק (י"ט) נהא דלמר רנא בין הלחיים מותר להשתמש והוכיח זה מהא דלמר ר' יוחנן מקום שאין זו ד' על ד' מותר לגני רשות הרנים ולגני רשות היחיד לכחף עליו ונלמד שלא יחליפו, ופירש"י דהי' ונלמד וכו', ובין לחיים נמי אפילו שנת ליה מקום נפני עמנו נטל להכא ולהכא ושרי עכ"ל, וכתב הרמנים דהקדמה התוספות היכי קאמר מרן רש"י דהכא נמי נטל הכא והכא והא כיון שעמוד בין כותלי המני רה"י הוא מן התורה דקיימ"ל ג' מחליות דאורייתא, ואיכא היכי שרי להשתמש זו לחן ויש שחירט דמרן רש"י י"ל סוגר דלא אחר ג' מחליות רשות היחיד אלא נפתח לכרמלית אלא נפתח לרשות הרנים דט כרמלית כדמכח מהא דתנן חצר שנפרע לרשות הרנים כר, ומכמים אומרים המכנים מתוכה לרשות הרנים כר, והכא נפתח לרשות הרנים מיירי כדלוקמיה רנא לקמן, ורינא י"ל פי' הכא נמי כיון דלין זו ד' טפחים דין הוא שנטל לגני המני שהוא רשות היחיד ועמוד לתוכה ואפשר שאף רש"י י"ל לכך נכתבו וה"ק דה"מ כיון דלא הרי ניה דט נטל הכא והכא מדין מיעוט ושרי לגני רשות היחיד דלא לגני רשות הרנים טעמא אחרתא איכא למיסר מפני שהוא נמוך רשות היחיד עכ"ל, ולכאורה מלך נפלאתי על דברי הרמנים דלמה האריך לדחוק דנברי רש"י ולפרש דגם רש"י מפרש כהרמנים נגזר סתמות דברי רש"י דמשמע דסוגר דשרי להכא ולהכא והיה יותר נכון לפרש דנאלצו שרי לגני רשות הרנים להשתמש משום דנטל הוא לרשות הרנים ואע"פ דליח ליה ג' מחליות מ"מ ליט אלא כרמלית והיכא דליח ניה ד' הרי שפיר מקום פטור, ולהאמר נחלית הסוד שדחיק להרמנים נזה משום דמהא דפירש"י נשנת נלינעית דר' יוחנן דמיירי דלא הקיפו זו אלא בית סתמים מוכח דסוגר דג' מחליות הרי רשות היחיד גם נסמוך לרשות הרנים כנ"ל.

(ז) ואכתי יס לחן נשעית רש"י נזה דהנה נפי' כינר משתתפין (פ"ד): נהא דלמר רנ נחון אחר שנואל ג' הסמוך

לרשות הרנים נריך סולם קצת להחיר, ופירש"י דליח דמוקף ללא דרי' גג פתוח מעשרה ולי אפשר דליכא ה"ל כרמלית דכל רשות שרצ' ד' וליט נגזר עשרה אלא רשות הרנים כרמלית היא ואס כן סולם מלך מהני עכ"ל, וקשה למה דיק רש"י לומר דכל רשות שרצ' ד' וליט נגזר עשרה אס הוא אלא רשות הרנים הוא כרמלית, והרי רשות שרצ' ד' וליט נגזר עשרה גם אס ליט אלא רשות הרנים הרי כרמלית לעולם זהו משפטו דרש"י, והוא פלא גדולה, ונראה דהוכרח רש"י לזה משום דלישאל דג' הסמוך לרשות הרנים משמע דרך נגזר אחר הוא סמוך לרשות הרנים אלא נשאר הדדים יס לו היקף מחליות של החצר, וכן פירש"י שס להדיא ח"ל ג' הסמוך לרשות הרנים שאיט מוקף חצר לכל ידיו אלא ידיו אחר רשות הרנים כר, ואס כן דמיירי דש לג' זה ג' מחליות הרי הוא רשות היחיד מן התורה, ובפיר מהני ליה סולם, ולהכי האריך רש"י לומר דהטעם נזה הוא משום דהוא אלא רה"י ונכיה' לא מהני ליה ג' מחליות חיה שכתב רש"י דכל רשות שרצ' ד' וליט נגזר עשרה דליח רשות היחיד מלך עמנו אלא מלך המחליות איכא אס הוא אלא רשות הרנים כרמלית הוא ולי מהני סולם, ואמנם לקי' דהתם א"ן כוונת רש"י כלל שיהיה כרמלית מן התורה אלא דהי' כרמלית דרגתו דגם ליה הרי לא היה מהני סולם, ותדע דהרי הסתים קלי התם חלינא דלגני דמוקף להא דש' נזחטרות זו למעלה מו דעשו לעליניה ולא עשו לתחתונה שיהיה אסורין עד שיערנו דמיירי כגון דקיימי נמוך עשרה דהדי, והצי' רחיה מהא דשמואל דג' הסמוך לרשות הרנים האריך דוקא סולם קצת ולא מהני סולם ערפי מ"מ לאו משום דנמוך עשרה דהדי קיימי אסרי אהדן, ולאנ"י הרי ס"ל לשמואל דגם נחלית

כן הרי שפיר היה מוכרח המתוך לפרש גם הסיפא ולומר דהנרייתא
 אינה מחלקת בזה בין לדי לקורה כלל אלא בין היכא דלא היה מחוסר
 אלא לדי להיכא דמחוסר לדי ומחילה אלא קורה לא נזכר כלל דנרייתא
 והיכא דמחוי לדי היה מחוי קורה דלחז זה ואחד זה משום הכפר.
(פ) איברא הא קשיא לכאורה לפרשה דהא לרנא דסיל לדי משום
 היכר אס כן אס כימא דנעיק ד מחילת לחיי
 הזורק הלא לא היה חייב הזורק לתוך ג' מחילת ולדי דנרעית כמו
 דלדי חייב הזורק לתוך ג' מחילת וקורה דנרעית, ואס כן לכאורה
 לרנא ומוכר לזר דסיל ג' מחילת מן התורה ומחילת י' לפרש
 דנרייתא דלדי לדי חייב כמו דפירש' דהא אפילו אס לא
 עש לא כלל משום דלדי לדי חייב כמו דפירש' דהא אפילו אס לא
 להמסקנא הא דרש לו לדי דלדי לדי חייב אלא לדי להכשירו עכשיו נלדי
 הרי משמע דלדי זה לא היה חייב ומולח דסיל לדי משום מחילה ואכתי
 קשיא לרנא, וכן נס' דורש לנין (דדור י"ג) דנלאור לדי העומד
 מחליו כתב ח"ל, והנה אס כימא דנעית הרמנים דג' מחילת חין
 רשות היחיד ולדרייתא רק כרמלית אס כן שזנ לדיכא למייר לדי לדי
 אלא לדי הזורק לתוכו חייב דמרי מטי שיש לו ג' מחילת לדי לדי
 אלא לדי הזורק פטור אלא דלדי דיש לו לדי מחי' והלא הוא משום
 מחילה דנרעית, וכיפ' הרמנים, ואס כן מוכח להדיא דלדי משום
 מחילה אלא דרנא סיל ג' מחילת ולדרייתא עכ"ל, וכוונתו דאס כן
 דסיל לרנא ג' מחילת ולדרייתא להכי היה מפרש הדי דלדי לדי
 אלא לדי כפירש'י, ואלס פירש' לפיכך דמפרש כן נשעית דמרי
 דהכשירו נלדי, ותמוה דאס כן הרי הקשיא לרנא דמקומה עומדת,
 ארלא לי ולפוס פריש' והרמנים אס כן עיקר פלגתא דרנא על
 רנא הא דלדי לחלק בין לדי לקורה דתרווייהו משום הכירא ולהכי
 גם לדי העומד מחליו לא הרי לדי אלא מ"מ גם תרווייהו משום מחילה
 גם כן, וזה מטא הא דהוכרח ר"ח ז"ל לפרש להמקשן הא דלדי
 לו לדי דהיינו דלא הכשירו נלדי אלא נקורה משום דלדי זה נ"כא
 קשיא כלל מריש, דרנא מודה דג' מחילת והכשירו גם נלדי חייב
 אלא דסיל דהיה אס הכשירו נקורה ועיקר הקשיא לרנא הוא רק
 מחילת דלדי לו לדי והאנך הגמרא לזקתי דמסר לדי ומחילה ולא
 מיירי נהגול בין לדי לקורה וכנ"ל וא"ש ולין להקשות דאס כן מחי'
 פריך הגמרא אס לפי' מהא דיתר ע"כ אחר ר' יהודה די שיש לו
 שני לדי נחים נשני לדי רשות הרבים עשה לדי מכלא ולדי מכלא
 וקורה מכלא וקורה מכלא וטא וטא נחלמ, ופירש רש"י אלא
 לדי משום מחילה, ולדרייתא הא נחלמ לרנא מהני גם לדי גם קורה
 אפילו לזרוק ושפיר אחר ר"י, ואמנם לקי' דלפריש' לא קלי קשיא
 זו על מילול דרנא דמעינקר רק למחי' דמסיק דפירושא דלין לו לדי
 היי' דמסר לדי ומחילה דנא הזורק לתוכו פטור ולע"ג דעשה צי
 לחיים וע"ז פריך חייב דמרי שיש לו ג' מחילת והכשירו נ"כא
 נלחים או נקורות פטור והתניא יתר ע"כ אחר ר"י כר', הרי
 דמחי' לדי מכלא ולדי מכלא וכן נקורה נשני הזורים, ומחי' קסר
 ר"י שתי מחילת ולדרייתא, ונ"כא לפיר' הקשה נשנא (ר'): דקאמר
 הגמרא מהיכר כי פלגי רנא עליה דר"י הו' רשות היחיד היי' לטלטל
 אלא לזרוק מידו ליה קמ"ל ופירש'י אלא לזרוק שהזורק מרשות הרבים
 לתוכה מורי לו דחייב קמ"ל כר', הא מהיכר מוכח דלדמ"א ג' מחילת
 ולדרייתא חייב הזורק מרשות הרבים ומונה דלדמ"א ג' מחילת
 ולדרייתא ג"כ לחייב את הזורק הו', ולשיטת הרמנים הרי לחייב את
 הזורק נעיק דוקא ד' מחילת מן התורה עין אס דמ"י זה דהרמנים
 יפרש הסוגיא דפיק דשנא כפי' הר"ן נשם י"ח שהנחתי נעק' א',
 ולע"ד קשיא זו סגנה למחי' דהרי ר"י מיירי בלתי מכלא ונחלמ ונחלמ
 נקורה הדי ג' מחילת ור"י ס"ל דנעיקן שתי מחילת שלימות ויחד
 סני מן התורה בלתיים ורנא פלגי וס"ל דנעיקן ג' מחילת שלימות
 ואיכ' דלרנא ג' מחילת הו' רשות היחיד לחייב הזורק לתוכו אלא
 כ"ז הוא אי חיכא לדי נלדי דנרעית וגם לפסק הרמנים כן הוא
 ולפוס שיטת הרמנים ור"ח הסוגיא דפיק דשנא הגיל אחי' כפשה
 דנן נקורה בין בלתי פלגי רנא ואחר דלין מערנין ר"ח נכד דלע"ג
 דלדי משום מחילה מ"מ נשתי מחילת ולחים או קורות נלדי לא הו'
 רשות היחיד אפילו לחייב הזורק לתוכו וה"כ ג' מחילת נלדי לא
 הו' רשות היחיד, וכ"כ במחירי אס נשם רנא המפרש' (דל' כרש"כ
 לעיל נעק' א' לפרש דקלי אקורה למוד), ונחלמ דפשיטת סוגיא

שלימה יכרת אמרין גז אסיק מחילתא כמפורש אס (פ"ט): אחר
 ר' יוסף לא שמיע לי הא שמעתא ח"ל חיי את אחרת ל' ואחא אחרת
 ניהלן, גז גדול הסמוך לקטן הגדול מותר והקטן אסור ואחרת ל'
 אחר ר' יהודה אחר שמואל ל"ש אלא שיש דורין ע"ז ודורין ע"ז כר'
 ע"ז, ואס כן אלינא דלדי יהיה קשה נהא דג' הסמוך לרשות הרבים
 אפילו תימא נגז פחות מעשרה הא מ"מ תוכו דמסתמא הכין הוא
 וכמ"ס ר"ח אס נתוספת, ואס כן אף על גז דמנד החיטין אל הנח
 ליכא עשרה אלא מכל מקום כיון דתוכו עשרה אס כן לימא גז אסיק
 המחילה שנפנים דהא לשמואל אלינא דלדי לא נעיקן מחילה היכרת
 כלל, וכן קשה על שיטת ר"י נתוספת אס דמפרש הא דג' הסמוך
 לרשות הרבים דמיירי גלי מרפסת והאסור משום דנפרך לרשות הרבים
 שלא נחילא, וקשה למה יהיה אסור לשמואל והרי אלינא חין נחש
 נכחינ' ונ"ל דגם לשמואל איכא חילוק בין פרוך מנג לגז לפרוך לרשות
 הרבים, וחס' שדוקא רש"י דאלל רשות הרבים כרמלית הוא ואס כן
 דיו דמיא ולשמואל אסור רק מדרנא וגם לרנא דהחמיר וסוגר דנחמית
 שדית יכרות לא אמרין כלל גז אסיק לדי אלא מדרנא כמ"ס נחיל
 כלל מ"י סעף י"ג ואס כן פשיטא ולשמואל נמקום דמורי לרנא לא
 החמיר יותר מרנא ולדי אלא מדרנא, ולפנינו לקוש' יטא דזה,
 ועין משע"ל סימן ד' ענף ד' אזהר ר"י וזהו ס"ז בזה, ואס כן דלרש"י
 לדי מיירי הכא אלא בכרמלית מדרנא נעלמא הרי שפיר נתקיימו
 דנרית הקדומים נשתי קושיות האתן רעקיא ומלפס חיתן הר"ל

ענה ג'

(ח) רשימת הרמנים דוק ג' כחלים ולדי דנרעית הו' רשות
 היחיד נמורה מן התורה נע' דנרעית נע' נ"כא ר"פ
 י"ד משנא כתב נשם הרמ"ך תימא הוא כיון שיש לו ג' מחילת רשות
 היחיד נמורה היא נלדי לדי והרי מפורש נהדיא נפיק דעירובין (י"ג):
 לדי לדי אלא לדי הזורק לתוכו חייב עכ"ל, והנה קוש' זו הא
 לעוס פירש'י אס דמפרש לדי לדי אלא לדי הזורק לתוכו חייב לע"ג
 דלדי לדי לדי דלדי מחילת ולדרייתא, ואלס כנר הגיד לט ההי"מ
 דהרמנים סוגר נזה כנרסת ר"ח אס (י"א): ולפנינו נפריש' שזכרנו
 לאורו מטא הסוגיא נחופן אחר, ח"ל אחר ר' יהודה מנר הראי'
 לשיתוף פ' כנון מנר מפולש ועשה נרלאו האחד דלדי ונרלאו האחרת
 לדי או קורה לפיכך ראי' הוא לשיתוף ואס הכשירו נלדי הלדי נמקום
 מחילת חסור, ונחלמ ט ד' מחילת לפיכך הזורק מרשות הרבים
 לתוכו חייב אלא הכשירו נקורה שהיא משום היכר ולין ט אלא ש'
 מחילת דלדי הזורק לתוכו פטור, ורנא אחר אחר זה ואחר זה משום
 היכר ואקשינ' לרנא מהא הזורק למנר י' לו לדי חייב חין לו לדי
 פטור מלי ללו י' לו לדי הכשירו נלדי חין לו לדי חין הכשירו נלדי
 אלא נקורה קשיא לרנא, ומחי' רנא הכי קמ"י מנר שיש לו ג'
 מחילת ולדי מחוסר אלא לדי והכשירו עכשיו נלדי חייב אלא מחוסר
 לדי ומחילה פטור כר', ומטאור הוא דר"ח לדי גורם כמו שהא'
 נגמרא דלין אחר ר"י מנר שליטא ראי' לשיתוף דהיינו מנר מפולש
 דנחלמ לא מהני לדי דלפילו אס כימא דלדי משום מחילה אכתי
 חינו רק ג' מחילת, ואלס גורסת ר"ח הוא נדנרי ר"י מנר הראי'
 לשיתוף ואיכ' גם להסיד מיירי כל הסוגיא נלדי מפולש והכשירו
 נלדי נלדי דנרעית ורק נכחינ' חייב הזורק לתוכו וגם דנא מוקי הא'
 דיש לו לדי דהכשירו עכשיו נלדי, וסרה קושיות הרמ"ך למנר.
 ובס' לפיר' הקשה על פריש' דכיון דיש לו לדי היי' שהכשירו עכשיו
 נלדי איכ' הרי אפסר לפרש סיפא דנרייתא כפשה חין
 לו לדי היי' שלא הכשירו עכשיו נלדי פטור משום דלין לו אלא ג'
 מחילת ולדי ליה להש"ס לומר דפירושא דכופל חין לו לדי היי' ג'
 דנרין לדי ורנא אחר והיה נע"ג, ולקיימ' דהא גם המקשן לא פ'י
 חין לו לדי כפשוטו דלא הכשיר המנר נשום דנר והיינו משום דסיל
 דג' מחילת להור לא הו' ודלי רח"י שיהיה חייב הזורק לתוכו ולא
 אינרין דנרייתא להשמיעו זה, או דנע' זה מעמיתו מדיקא דרש"א
 דיש לו לדי חייב אס כן מחילת חין לו לדי פטור, ולכן המקשן פ'י חין
 לו לדי היי' דלא הכשירו נלדי אלא נקורה כמפורש דננרי ר"ח,
 ומה ילא עיקר הקשיא לרנא דהא דנרייתא מחלקת בין קורה ללדי
 לעין דריקא דקורה גרע ואס הכשיר נקורה פטור הזורק לתוכו ואס

היחיד נמורה אלל זו אינה רשות היחיד נמורה אלל היא רשות היחיד קלת, ורשמי יאנה נחוקק והיינו דרשמי פה מילת נמורה דלא קלי לרשות אלל למחיצות ולהרמזים ורשמי יל דהייק זו היא רשות היחיד נמורה בין לטלטל בתוכה בין לחייב הזורק מרשות הרבים לתוכה משום דליכא די מחיצות אלל הא דיתר עייכ אחר רמי אינו רשות היחיד נמורה לחייב הזורק מרשות הרבים לשם אלל הא רשות היחיד נמקנת מן התורה דלמי אחד נחשב למחיצה והא כלילי יא להם גי מחיצות ורוח די פתוח והא דין כרמלית מן התורה דמותר בתוכה לטלטל מן התורה ולזרוק לתוכה מותר דהא לגבי זריקה נעין די מחיצות מן התורה ולשון און מערצין רייה בכך דקאמרי דנקט דמשמע דשאר רשות הרבים דאסור לטלטל בתוכה מן התורה יל דהוא נכביל קורה וכמשי לעיל נענק אי וגם קושיות האלון דעק"א שהנחתי שם יא לייש נדרך זה, ואומנם קשה להעמים שיטה זו נדעת התוספות דהא כ"ל נכמה דוכתי דגני מחיצות היא רשות היחיד מן התורה ואפילו לזרוק.

(יא) וביסוד פלוגתא זו יתכן קצת דחליא נהא דפריך שם הגמרא נשנת והנקשה אינה לא כרשות היחיד ולא כרשות הרבים והא תנן הנקשה ניתנת הסמה רשות היחיד לשנת ורשות הרבים לטמאה ומאני עולא לעולם כרמלית היא ואחמי קרי לה רשות היחיד לפי שאינה רשות הרבים ורשמי אשי אחר כגון דלית לה מחיצות וקאמר הגמרא דרש אשי לא אחר כעולא משום דרשות היחיד קתני ונשיבטיק סימן שמי כחב דניאור הדברים הוא דלעולא גם מקום שאינו מוקף נמחיצות אע"פ דלון עליו דין רשות היחיד דהא אינו דומה ללאלי מדבר שהיו מוקפים נמחיצות מכל מקום עיקרם דמילתא תליא נמחי דלא היא הילוך לרבים ולכן כל כרמלית ושאר מקומות אף אם אינם מוקפים נמחיצות כיון שאינם מקום הילוך לרבים קרי לה רשות היחיד לפי שאינה רשות הרבים ורשות הרבים תליא נמחי דהא הילוך לרבים ורשמי אשי כ"ל דכל שאינו מוקף נמחיצות שם רשות הרבים ענה ואף דאינו חייב נפקה ככלל רשות הרבים לפי שאינו דומה לרשות הרבים דגני מדבר אלל לא שייך לקרואו נשם רשות היחיד, והנה היכא דליכא גי מחיצות הרי תו אינו עשי להילוך לרבים דהא מחיצה שלישית מעכבת ומונעת הרבים מלהיות להם שם דרך דלא מסתגי להו אם כן להפסקים כעולא דחליא נהילוך לרבים כ"ל דנכחיה הא רשות היחיד מן התורה והרמזים סוגר דלא תליא הדבר נהילוך לרבים גם נהא דנין העמודים פסק דמיון כרשות הרבים וכבר יהודה והיינו דלע"פ דלא מסתגי להו דהעמודים הם זה שלא כנגד זה הא רשות הרבים, וכן פסק דיערים הא דרשות הרבים ואע"פ דהחילת נעור דמי נמחים הם זה שלא כנגד זה ואם כן נראה דהרמזים סוגר דלא משגיחין כ"כ נהילוך לרבים ואילו לטעמו דפסק נהא דנקשה דקרי לה רשות היחיד כשיע"ל דרש אשי והיינו משום דעיקר רשות היחיד תלי נמחיצות וכל היכא דליכא מחיצות נמחי אע"פ דלא היא הילוך לרבים אף אשאר לקרואו נשם רשות היחיד ולהכי כ"ל להרמזים דגני מחיצות אע"פ דנכחיה לא היא הילוך לרבים מכל מקום אכתי לא הא רשות היחיד נמור עד שיהיה די מחיצות שיהיה מוקף מכל צד ולפי"ז ליכא קושיא דגני הרמזים דנרשפ הזורק אילו נשיטת הרמזים דנעין די מחיצות לרשות היחיד מן התורה ונחא דנקשה נטמאות פירש שם כהר"ש דחפס כעולא דקרי לה רשות היחיד לפי שאינה רשות הרבים, ונחמת לכאורה שינויה דעולא מוכרח הוא שם נחמת דהא סטוטות רשות היחיד לשנת כמיס התפרשים, ולדבריו זה יהיה סיעתא להפסקים דגני מחיצות הא רשות הרבים מן התורה, ואיצרל דעיקר דברי היסודיים אינם מוכרחים רש לפקפק נהם טונא כמובן, ואין להאריך.

ענה די

(יב) והשיבא השלישית נמנין המחיצות היא שיטה דבינו יהונתן וארע"ג וכמדומני דהא דברי התוספות שם נפיק דשנת שכתנו דלהכי לא מייתי הגמרא מחמתין דעוד אחר די יהודה מערצין למנר המפולש מחמתין יל דמיירי נמחי המפולש אלל און רשות הרבים עונרת לתוכה ולהכי מייתי הנרייתא דיתר על כן דאפילו רשות הרבים עונרת נה מלטלעין ע"י לחי או קורה משום דמי מחיצות ולחרייתא

זו מוכיח טפי דגני הרמזים דהא נגרייתא לא נקט רק גווי דליכא נה די מחיצות כמו חרץ שהוא עמוק עשרה ורשת די וכן נדר נגוה עשרה ורשת די לחמירין מדי נדרין נוד אסיק פני המחיצה על ראשו ומחל ראשו מוקף מדי נדרין ולהפסקים ללא כהרמזים קשה דאילו למחני דאפילו נג מחיצות היא רשות היחיד לחייב הזורק מרשות הרבים לתוכה, ועוד הקשה הפ"י שם דכיון דנשתי מחיצות ונרת הפתח נמי הא רשות היחיד נמור לחייב את הזורק לתוכה אם כן אחלי לא חשיב הק דרשמי נגרייתא זו נהדי נדר וחדין וגם לא ממעט לה נמי מזה היא רשמי נמורה שהרי לע"פ אלל נמורה נדי מחיצות אלל אפיה הא רשות היחיד מדלורייתא וליכא עייכ דא היא לאו דוקא דמי ושייר אם כן הא ליכא נמי למימר דשייר נמי הק דרי יהודה דאפילו נשתי מחיצות גרידא ולחיים נמי הא רשות היחיד מדלורייתא ולפוס שיטת הרמזים אחי שפיר דהנרייתא דזוקא נקט היכא דליכא די מחיצות דהא רשות היחיד והגמרא נקט למעוטי דרי יהודה היינו משום דגם שם ליכא די מחיצות נגלי מכלל ולמי מכלל לפוס אחי דקיי"ל לחי משום מהינה ומכל מקום לא היא רשות היחיד כלל אפילו לזרוק משום דלמי מהני רק נמחיצה רביעית לחוד גי מחיצות נעין שיהיו שלמות ונרע מנדר נגוה עשרה ורשת די, וכל המחיצות למעלה הם על ידי נוד אסיק דהא היא כמחיצות ממש משא"כ נגלי מכלל ולמי מכלל אלל גי מחיצות לחוד דלא היא רשות היחיד מן התורה אפילו לחייב הזורק לתוכה און נריך הגמרא כלל למעט דפשיטא דלא הא רשות היחיד, וחידור לפוס שיטת הרמזים הרי זה דקתני נגרייתא והכרמלית דלא נזכרה אלל לקרן זוית והיינו מנחי סתום נג רשות כ"ל.

(יג) והרמב"ם פ"י משנת ה"ט כתב מנחי שהכשירו נקורה ולע"פ שמומר לטלטל נכולו כרשמי הזורק מתוכו לרה"ר או מרשות הרבים לתוכו פטור שהקורה משום היכר היא עשויה אלל אם הכשירו נגלי כר, והרמב"ם נהגות טען דכיון שמומר לטלטל נכולו אלמא נמנחי ש"ל גי מחיצות קאמר וק"ל דג מחיצות מדלורייתא אם כן הכשירו נקורה אחלי פטור וכי נא חכמים להקל נשם תורה להטעינו קורה, וההיא ה"ב דהרמב"ם סוגר דהרמזים גי מחיצות הא רשות הרבים מן התורה ולא דקדק דגדריו נהלי די דסוגר דהא כרמלית מן התורה ואם כן מן התורה מותר לטלטל גי שדין הכרמלית ריח הוא כיון מקום פטור וחכמים המחירו והאדרי קורה להחיר טלטול, ולדבריו הקודמים דרשמי גורם נמנחי מנחי הרחי לשיחור הכשירו נגלי כר, הכשירו נקורה כר ולא כנירסא דין מנחי שאינו רחי לשיחור דמיירי נמנחי מפולש אלל דמיירי נמנחי ש"ל גי מחיצות אם כן לפוס גירסת רש"י מפורש נמנחי דמותר לטלטל גי מנחי הרחי לשיחור היינו שיהיה מותר לטלטל גי ואם הכשירו נקורה הזורק לתוכו פטור חוה גירסת הרמזים ואחי שפיר.

ודש להספק לפוס שיטת הרמזים נמנחי מפולש ועשה לחי נדר אחד זה הא כרמלית מן התורה דלמי היא כמחיצה וליכא גי מחיצות או דלמי מהני משום מחיצה רק נכחל דביעית ולא נכחל שלישית ופשיטא לה מהא דפיק דפוכה (ז' ע"ג) סיכך ע"פ מנחי ש"ל גי לחי כשירה ונחלקו רש"י ותוספות נה, דלרש"י מיירי נמפולש, ולתוספות נשאיט מפולש, ועיין שם גרש"ש סימן טי סוגר כרש"י דגם נשאיט מפולש מהני לחי דהא אחר רמי מנחי שאינו רחי לשיחור הכשירו נגלי הזורק לתוכו חייב והרמזים נפיד מוכיח ה"י פתס ולא צילח דמיירי דוקא נשאיט מפולש ועייכ דס"ל דגם נמפולש כשר כשיטת רש"י והרמב"ם, וכ"כ להדיא הג"א סימן תר"ל סעק"ט, וקשה נשלתא רש"י והרמב"ם כ"ל דגני מחיצות היא רשות היחיד לשנת אלל להרמזים הרי כ"ל דגני די מחיצות לשנת ונ"ל דהא משום דלענין טלטול גם להרמזים סגי נג מחיצות מן התורה ואשאר לחוד ולהכי פתס הרמזים דגני משום דהרמזים גם נשאיט מפולש (וסיכך נדר הלח כמיס התוספות) הרי הלח היא דופן לשנת מן התורה לחייב הזורק לתוכו וספיר יל דמותר אלל זה הא דופן מדלורייתא לענין שנת נחשבו אחי כדופן לענין סוכה, ואולם כיון דהרמזים סתם דגני וגם נמפולש מכשיר אם כן הרי מותר דגם נדופן שלישית ס"ל להרמזים דלמי היא כמחיצה ומותר לטלטל מן התורה ולפי"ז יל נהא דפיק דשנת הג"ל דקאמר ואחמי קרו ליה נמורה מהני כי פלגי דנקט עליה דרמי ה"מ לטלטל אלל לזרוק מודי ליה קמ"ל וכחנ התוספות דלשון נמורה אדרנא איפכא מסתברא זו היא רשות

סוכה נמחקת מחמת חרף נסכת נסכת נסכות אלל הילכתא
הילכתא שפיר מיל דאחזי להוסיף ומה גם מהנאמר נסכי על הנאמר
מקורם נמסר ודאי דש למר דאחזי להוסיף דהא עיקר התורה לארסה
ולרעה כללית ופרטותיה נאמר נסכי ודאי.

ויקרא כה נ"כ נפיק דסוכה לרז דאמר מחזין הלכה למשה
מסיני מחזית דאורייתא ניהו אלינא דרי מלך דאמר
האמת היו צביטות ומסיק כי אחזי הילכתא לגד ולגד דופן עקומה,
וקשה למא מחזין הלכה הוא למזין המחזות נרשות היחיד לענין
שנת שלשה או ארבעה דהא גם למחזין נשנת קלי כלל דסנתי דהתם
כח"ש נמוספות (ד'): דיה עשרה טפחים וכדלכזה הסתא דעירובין
פיק וקשיא כ"ל, ולהלכזה י"ל דס"ל להנמרה דמזין מחזית נשנת
ודאי הלכה זו נאמרה נמרה דש נאמרה הולא למדאי אסתומין נמי
אפקד עין שנת (פ"ז): תפי' דיה אסתומין, אם כן טולד שם הרדע
לשם מנין המחזית דנריך שיהיה לרשות היחיד דיהא אסור להולא
מחזי ורז אמר מחזין הלכה למשה מסיני להכי לא מוקי הא דרז
נמזין מחזית דשנת, ואלם קשיא זו נפשיטות נחא ד"ל דלישנא
דרז דאמר מחזין הלכה כר, נחא טפי לפרש על שטח המחזית
נשנת או נרשז דהו גנף המחזית ולא על מנין המחזין דלש נכלל
גם מחזין אלא נשם מנין מחזין ודך יאמר רז סתמא מחזין הלכה
ולא חכר מנין כלל וכדנמזי למנין המחזין ודאי שפיר, ואלם אכתי
קשה לרבינו יונתן והרע"ב דלמי או קורה נמחזית הרניעית הא
גם כן מהלכה למשה מסיני אם כן לוקמא הילכתא מחזין כה,
וקשיא זו קשה נין לתירוצי הראשון נין לתירוצי השני הא"ל דלמי
וקורה נמחזית הרי הו גנף המחזית גם הילכתא זו נאמרה נסכי
לדבריו הא"ל.

(יד) **ובחגות** רנח"ה לסוכה הקשה למה לא מוקי הילכתא
דמחזין על מחזית שלישית דסוכה דסני נטפה
דחא פירש"י שם נסוכה (ו'): דיה הילכתא דהא דמחזין מחזין
הלכה למשה מסיני להכי נמי אחר ליה הילכתא למחזית למחזית
לשלישית דופן סוכה ולחסי' ליה נטפה, ונדה (כ"ו) חשי טפה זס
נין אומן שיערי טפחים דכתיב ולא מפרשי שיעוריהו ומשמע דהו
הלחית, ותי' דמחזין איתו טפה היכי מעמידו וקאמר דעשה ל'
טפה שזקק ומעמידו נפחות מנ' וכל פחות תמיט כלנוד דמי ואם כן
הא דמסיק הנמרה כי אחזי הילכתא לגד ולגד כר, הייט לגד זה
דופן שלישית שמעמידו איתו הטפה פחות תמיט עכ"ל, ואחרי
המחזית אי אומר כי תירוצו תמוה נשמים דחא דהא מימרה מחזין
הלכה למשה מסיני דרז עירובין ונסוכה שם ורז הא ס"ל
דאיתו טפה מעמידו כנגד היואל אם כן ס"ל דלא צעין כלל טפה
שזקק ואין נריך להעמידו כלל נפחות תמיט סמוך לדופן ופליג אהא
דרי סמוך ואיתמור ריב"ל דאמר דהו שטח שזקק ומעמידו נפחות
תמיט כר, ואם כן לרז עזמו הרי אי אפשר כלל למר דחא טפה
דופן שלישית הוא נכלל נלגוד, ועוד תמידי דהא התוספות הקשו
נזה דסיכך ע"ג מחזי ג"ז לו לתי כסירה דמה ענין סוכה דנעי מחזית
דאורייתא למזי דרנן דמחזיתא נלא לתי שרי ותירלו דמירי נלמי
טפה דמעמידו נפחות מנ' סמוך לדופן דהיינו מדרנן, ונשנת שרי
ע"י מינא אפילו נסמוך לדופן עכ"ל, הרי מפורש דהא דמעמיד לטפה
שזקק נפחות מנ' סמוך לדופן שיהיה לגד ד טפחים רובו על דופן
הסוכה דחשך סוכה שעה, הנה זה הכל רק מדרנן ולא מהלכה
למשה מסיני כלל דרק הטפה הוא דאורייתא ולא יותר וליחא לתירון
הנלחית י"ל, ודך שיהיה הרי נתיירוצי איט מיושן קושיית על רבינו
יונתן והרע"ב כ"ל, ונהנה רש"י מורילא כתב דופן ג' דסני
נשנת הוא נכלל דגד דמחזין נוד אסיק מחזיתא נרשז המחזית,
ויפיי' י"ל תם הא דלמי נדופן הרניעית הוא גם כן נכלל דגד
לחנן, והדברים יעדים, ומלחזי נחשנות תמי' סיון ק"ש שרנש
נקשיא הא"ל ע"ג שם אות ה' ודאי ר' ונשאר נש"ע, ואלם מלי
דקשה שם החזי מכל' זה לרבינו יונתן והרע"ב נראה נרור דליטא
אלי נשיט הרנש"ס וס"ל דחש"כ הרנש"ס נפיי' משנת דין ג' דין
הורה ג' מחזית נלגוד מותר לטלטל ומדברי סופרים היא הרוח
הרניעית כר, היינו מהלכה למשה מסיני נדקרא דברי סופרים נלשן
הרנש"ס כדברי הכ"ח והתוספות י"ט הא"ל ומפרשי הרנש"ס לא
הניט

דאורייתא ודע"ג דנפיק דעירובין **למחזית** דהרע"ב מעשר אומן
ימעט משמע דלכל היתור לא התיר ר' יהודה אלא עד י"ג אמה ושלש
היינו מדרנן אלל דמחזיתא אפילו נרשז י"ג אמות מטלטלין דחא
ליה שני מחזית דאורייתא עכ"ל, ודבר התוספות מרשסן אחר
דחא מה דקחני ונתן לתי כר וטפא ונתן נלמנע, הייט אף מדרנן
דמחזיתא לא נריך ללד דהא סנר ג' מחזית דאורייתא, וכנר
תמה נזה נגלין הש"ס להנרעק"ה ז"ל, אמנם נפיק דעירובין נחתני
דהכשר מחזי ניה שחזי אומרים לתי וקורה וניה הלל אומרים לתי או
קורה, פ"י רבינו יונתן והרע"ב דחא שחזי ס"ל דמן התורה נריך
ד מחזית שלמות ואחזי הילכתא למשה מסיני ואוקימחא לרניעית
אחזי וקורה, וניה הלל אומרים או לתי או קורה דמן התורה ג'
מחזית שלמות צעין ומו לא ואחזי הלכה למשה מסיני להוסיף
הרניעית או נלמי נשאו או נקורה להיכר מחדש עכ"ל, ועין תוספות
י"ט דיה וניה, שהקשה מהא דכתב הרע"ב נמשנה אי דרנן נזור
נמזי דליכא ניה שלש מחזית דנעי לתי או קורה נרניעית ותי
התוספות י"ט הא"ל ותי דנר מפורש נמרה אפי"ס שנקנול מסיני
הוא דבר תורה להעניש עליו נמיתה ועונשים מקרי דברי סופרים
כח"ש נכ"ח נחזית ה' השות עכ"ל, ואלל איתמור דודאי דנר
מוכרס למר כן נדעת הרע"ב דהא נרש"ס אורק ס"ל להרע"ב נשיט
הרנש"ס הא"ל דנעי וז' מחזית לרשות היחיד מן התורה עכ"ל
הא דכתב הרע"ב הכא דהי דרנן איט ר"ל דרנן מנח אלא ח"ש
התוספות י"ט ודך שיהיה חזק הכא לכאורה מפורש נדברי רבינו
יונתן והרע"ב דס"ל מחזית הרניעית תלויה מן יתר א"י מחזית
כה דליטא מקרי דאורייתא דמן התורה נעי ג' מחזית שלמות ומו
לא ואחזי הילכתא למשה מסיני להוסיף הרניעית או נלמי או נקורה
ואע"ג דגם הלכה למשה מסיני איט דרנן נמזי ככל נזירות שזור
ח"ל נעלי הש"ס דהא זה מקנול הוא מסיני וכח"ש הכ"ח והתוספות
י"ט הא"ל דהא דבר תורה להעניש עליו כמו על כל דברי תורה אם
כן הרי אלו הוא נזה מחזית הרניעית לליך השלשה מכל מקום חלוק
הוא נשם ואם כן י"ל דליטא זו גם לרי יהודה דקאמר הנמרה דס"ל
שתי מחזית הוא דאורייתא מכל מקום ס"ל דנעי נליך שתי המחזית
לחיים או קורות מהלכה למשה מסיני והכל הוא דברי תורה אלא
שחלוקים נשם, חכו שטח התוספות נפיק דשנת הא"ל שכתב דרי
יהודה מיירי דמחזיתא דחית ליה שתי מחזית דאורייתא והיינו דס"ל
גם הלחית והקורות נליך הרי ג"כ הלכה למשה מסיני ולא מטעם
מחזית אלא משום היכר ושפיר קאמרי התוספות דמחזיתא אפילו
נרשז י"ג אמה מטלטלין לרי' ומדרנן אסור ולא התיר ר"י אלא עד
י"ג אמה ושלש וסרה תמיתה הנרעק"ה ודאי שפיר, ועין ה' ע"ג
תוספות דיה שפרננו וכר, דמירי לה מסיני, ונרש"ל שם.

(יג) **אכן** שיטה זו דרבינו יונתן והרע"ב נריכה נילור טונא דליט
מונן כלל אטו איכא גילוי מקרא למנין מחזית של
רשות היחיד דחית דליכא חילוק נין הרניעית לליך דהשלשה הם
דאורייתא והרניעית הוא מהלכה מהמקנול מסיני אלינא דניה ואלנא
דנ"ש כל הארבעת הם דאורייתא ורק דרניעית אחזי הילכתא ונרעא
ואוקימחא אילתי וקורה ואין זה אלא תימה דחיה רחן מקרא איכא
למנין מחזית דחית דליכא נזה דאורייתא ונמרה דקאמר ניה שחזי
ס"ל ארבע מחזית דאורייתא וניה הלל ס"ל ג' מחזית דאורייתא פירש
רש"י דהי דאורייתא הכונה דהוא הלכה למשה מסיני, והייט דליכא
רחן מקרא לזה ואם נחא כרבינו יונתן והרע"ב דגם הרניעית נלית
הלל הוא מהלכה וניה שחזי וניה הלל פליגי נדאורייתא אם כן קשה
טונא דחיה חילוק הוא נין הרניעית לליך השלשה והרי כולם הם
מהלכה ניהו ואין לי ספרי הכללים לעין נזה, והדבר נע"מ.

ואולי י"ל נכוונתם דהיה נזה שני פעמים הלכות למשה דמקרא
כשנענו נמרה על השנת היה ההלכה דני מחזית שלמות
צעין ומו לא ואח"כ היה עוד הלכה מסיני להוסיף הרניעית נלמי
נשאו או נקורה ותייב נזה מה דש להקשות הא נפיק דמירי
(ו'): חסיק הנמרה דכ"ש סנרי כי אחזי הילכתא לנרועי אחזי,
וכ"כ הרש"ב נפי כינז הרנל סיון ג' יהכא לרבינו יונתן והרע"ב
אלינא דניה אחזי הילכתא להוסיף הרניעית, ולדבריו חתי שפיר דהא
דאחזי דהילכתא לנרועי אחזי היינו על הנליור רחן מקרא כמו נני

24

מאגזשעסמער,

כדין מחיצות בידי שמים.

(א) תשובה, אחרי אשר זכינו ד' לגדל מעט חזין מחזות ניד
אדם וכמה חכם נרד לראות היחיד מן התורה וכן
עשה לגדל ד' מחזות ניד שמים הוין מחז' כמו מחזות ניד אדם,
הנה יסוד שלחתי ד' חזית עבדלגד שהים חקפה מסביב יקרקע
היה נבנה הרבה משפת הים בלוקן דלכיל לעולם תל מחלקט עשרה
במשך ד"ח אי מהני שלל יהיה מן התורה דין רשות הרבים בכל
המדינה, ואען ולאחר הנה נדון מחזות ניד שמים אי מהני מן התורה
במדינה גדולה, רחמי דהרצב ז"ל נספדו דורש לזיון (דרוש י"ג)
נבדלו לחי העומד חליו עמד ד'ל, ונל לרש עם הגלוק בעל חכם
בזי ז"ל, וההכרח לנו לגדל פתחא זו ואלדך הדין נוסה להלכה
למעשה

בתשובת ה"ג ז"ל סימן ל"ז עמוד השאל ושל ה"ג ידוע שכל מקום חוקק מחלטה אפילו ארכו ורחבו אלא חיל הש"ג רשות היחיד גם ידוע שלענין לשלטל בתוכו יש חילוק בין הרקע לנריה או לא גם הכלל שצדינו הלכה למשה מסיני נוד אסוק מחלטה ידוע ומעשה השאל לפי הגע"ז הנה עומד שע"ז מחלטה סב"ז לכל ארץ חגלגלירה (הוא עגלגלנד כח"ש שם הד"ס סימן א' וכת"ש התוספות יוט"ז ז"ל נ"ס פלפולא דריפחא על הר"ש נחמס"ת ע"ז פ"ט סימן ט"ו אות ס"ג) וכי יהיה משפט רשות היחיד ואע"פ שהיה נחמס"ת סרטיאלות ופליטות רשות ט"ו אלא כל מה שצמד ההיקף רשות היחיד ואם כן השאל נמי חגלגלירה וכן חוקפת וכן ה"ס סב"ז והוא נגדו חקרקע ה"ס כמה וכמה נאמר נוד אסוק ומה"ה רשות היחיד דה"ל נוד אסוק נחמס"ת מחלטה עומדת ולא יהיה חילוק צדיהם אלא לענין לשלטל בתוכה ועש"ז ק"ה צע"י ציור, א"ך יתכן שדרך רצח ידים ו"ש עליה כמה סרטיאלות ופליטות נחמס"ת דר"ס ר"ה ר"ס, ואולי ס' רצח נאל עיבז כלל תיחבז לרשות היחיד נכחז נוד אסוק לתורה ב"י מחלטה כלל וא"כ כ"ה היא צנלה תורה רשות הר"ס מ"ה עכ"ל, וה"ה ה"ג ע"ז, וא"י נאמר אם התורה האמרה כך תיעטל ומה נכ"ך, וא"ו הי"ה חגלגלירה חוקפת מחלטה כלל סב"ה אז י"ר צע"ך ציטול רשות הר"ס מחנה ולא יוקה"ל לך על סרטיאלות ופליטות שנתוכה וכ"ן דמחלטה העומק והרום ד"ן אחד לה"ס מה ל"י מחלטה נבונה או צעומק זה"ל לפי הודח"ה הנכסה, וא"כ לפי ה"ה"ה נאמר אזי עד ש"ה"ה תמה על חגלגלירה וא"כ ס"י ציטול הדוחה נאמר א"י ה"ה ש"ן זה תורת רשות הר"ס כלל, וא"כ נאמר ירושלים ע"ז ארץ י"רל כלל אחר"ן נעש"י פס"ן (כ"ג) דמק"ל לה סולמ"ה דנור מה"י נ"ס"ה ומחלטה נדנ"ר מה"ך נ"ס"ה תעשה רשות היחיד, וכי תיחל ה"ג הא אחר"ן צה"ד"ה ירושלים א"כ מחלטה לתורה נעלות צנלה ח"י"ן עליה משום רשות הר"ס, ולא נאמר חלטה תחפלה על כל העולם כולו דמק"ל ל"ה לוקיטום ב"ה אחר"ן תס"ס נצמח"ל, והיא קוב"ה התוספות שם נ"ה"ה דלמ"ה נעלות ונורדות אחרות, ודוקא נאמר י"רל כדמפרש טעמ"ה נצמח"ל וה"ס א"כ י"רל הא חלל נאמר ח"י"ן וא"כ ד"י יהיה חלל לרנ"ן אפילו נאמר ארץ פטור דל"ה ר"ס ומכ"ל חלטה, ומה"ה ולרנ"ן כל ארץ י"רל תעשה רשות היחיד ע"י סולמ"ה חלטה ומחלטה

(ב) והנה דברי החז"י ז"ל בזה לדינא פשוטים הם, ואולם יש לי להעיר בזה חרתי חזק דחשיב לא ולמד מירושלים עיר הקודש וארץ ישראל בכלל דחקק סולמא דזור ומחשבת דגזר, וכי מתחלת ה"ב הא אחרתין נהדית ירושלים אלמלא דלתותיה נעולות בלילה חייבין עליה משום רשות הרבים עכ"ה, ומתווכחי הדור עגד הגמרא עסקם בעירובין דרנה למזר דטעמא דרי יוחנן דלמזר ארץ ישראל אין חייבין עליה משום רשות הרבים זהו משום דחקק לה סולמא דזור ומחשבת דגזר, ופריך הגמרא דלמזר כן בנבל נמי מחקק לה פרת דיגלת כ"י ופריך הגמרא מהא דלמזר ר' יוחנן עממי ירושלים אלמלא דלתותיה נעולות בלילה חייבין עליה משום רשות הרבים, והתוספת הרביעית בזהו ותיבט ושחא התם הו' אליבא דרי יהודה דלית ליה דלמזר רבים ומצטלי מחשבתא והכא אליבא דרנאן ואם כן למה הוכיח החז"י ז"ל מהא דירושלים אלמלא כ"י אחרי דהגמרא לא הוכיח מהו חייב וקרי עלם יחא דנאמות מהני ההיקף לסולמא דזור ומחשבת דגזר לדין דקיימילא כרגנן דלא ארץ רבים ומצטלי מחשבתא אם כן הא ליכא סתירה וסחך מיתורא דירושלים אלמלא דלתותיה כ"י דהתם ז"ל הו' הדור אליבא דרי יהודה ולא אליבא דידן וכמדומני דמרהיטת הדברים אישתימשתיה למזר החז"י ז"ל לשון סתמא דגמרא ודברי התוספת בזה, והוא פלא גדולה ומורה ליישב ואין צדי ודי יאר עיני

עוד חזיתנו להעיר דהא' נשלח שכתב הדפ"ז ז"ל תחנה חלד דאס
נחת דלד לא הו' פרכי התוספות מנצל הו' נחת לן דפרכי
דיק חלדן ישראל ולא מכל העולם כולו ומשום דמירושלים י' נהם
ובוכה, והייט מזה דאמר ר' יוחנן ירושלים אלתלם לתותיה נעולת
דיצין עליה משום רשות הרבים והרי דאיכא חיות בלדן ישראל, תמה
דקראר דאס כן גס חלדן דפרכי התוספות גס מנצל נחת דאס חסום
לכא להם הוכחה גס על צנל ורואה מחלדן עולת צנל דעירובין. (ו.)
א' חלדן דמחללם לתותיהן נעולת דייצין עליהן משום רשות
הרבים ומחללם הו' עיר במדינת צנל ואס כן כמו דמירושלים איכא
ובוכה לכל חרץ ישראל הכי נמי מחלדן דמחללם חלדא הוכחה לכל
דמדינת צנל ואין לחזר דס"ל להדפ"ז דהא' צנל דקאמר הגמרא הכא
רואה עיר צנל ולא חזיתא צנל כחש"כ לקחן דאס כן הא' ז"ל דאין הכי
נמי דעיר צנל ליכא רשות הרבים כלל חלדן דהא' על כל המדינה
עין קדושין (י"א): ותוספות דיה' ער היכן הוא צנל, ועוד דאכתי
נראה דהו' מלי למפרך מכל העולם ומירושלים יהיה ההוכחה דחייב
לחזר ירושלים חייב הוכחה לכל העולם לתתחא, ולייזש הא' דלא
דמירושלים התוספות דקאייסם מכל העולם כולו ז"ל דהנה לכלורה י'ס
ואן קאייס עממה לפסם מלי דמסקי התוספות דצנור הקודם דלכא
א' פריך הגמרא חרי' יוחנן גופיה דאמר ירושלים כר' משום דהסם
א' חלדן דר' יהודה וכלא חלדן דרנן ואס כן מלי הקסו התוספות
דמחללם לדרנן כל חרץ ישראל כר' הא' זהו קאייס הגמ' ומסקי הגמ'
י'לחל מעולת ומורדות קאמרת, והייט דליכא למיחר לדרנן ליכא
רשות הרבים מחלדן ייחא בלדן ישראל וצנל וכל העולם נמי משום
מחלדן צנל כינה ולא חש"נ ומלי חקאי התוספות וכנר הרגיש
הא' הגמ' מהרגיש חלדן ז"ל, והכנסת יתחלל ז"ל חש"נ לו דקאמר
דיק צנל נמי דכיוע נמי כר' ואס כן אין רשות הרבים עולם וא"ל
גזירת המקום רחמ' ידס חש"נ מחלדן אס כן חרץ ישראל נמי,
ומיזין

רצון נזקקת רבים יותר וור"י כיון דנפסין ר"י מחזיר יותר לכן
 אף נט"י אחר דחודו רצון מכל מקום לא מחזיר רצון יותר וור"י
 וכלל גדול בנזקקת מחילה ע"י רבים בין לר"י בין לרצון דלכ נב עלי
 נזקקת רבים הוי כרמית אז ע"י נזקקת רבים נעשה רשות הרבים
 נמור אצל אס עלי נזקקת רבים מיהאז החקוק ההוא רשות היחיד
 אזי אף שנקעו שם רבים לא מנעלי רשות היחיד ושאר רשות היחיד
 ולכן לר"י דסוגר שתי מחילות דלורייחא אס כן אף שרובא הרבה
 צניהם וכל ייקום רשות היחיד הוא ולכן גם נזקקת רבים נשאר
 רה"י דרה"י לית מתבטל ולכן קלודר ר"י סתומא מי ש"ב לו שני נתיב
 בשני נתיב רשות הרבים דמשמע בכל נתיבין רצון נט"י אלוה וכן
 רצון הרבה אף ששואר לתי נשאר יותר ונטי"י אלוה מכל מקום לא
 מתבטל אצל כרמית מודה ר"י דמתבטל ונעשה רשות הרבים נמור
 ונטי"י אלוה לא נופסין שהרי אף שאמר ר"י התם ליכא שתי מחילות
 מעלייתא וכל מקום מודה דצ"ן הפסין לא מיהאז רשות הרבים אלא
 הא"ך התירו משום עולי רגלים אלא דאזי דכרמית הוא וע"י נזקקת
 רבים ומתבטל ונעשה רשות הרבים ואסור אף לעולי רגלים ומדרי
 נשמע לרצון דלרצון צ"ן פסין ליכא אס ד' מחילות וכן דליכא פרצה
 הוי הוהיות כסמים וליכא אס ד' מחילות והוי רשות היחיד נמור
 ולא מתבטל ע"י נזקקת רבים משא"כ בשני נתיב דליכא ארבע מחילות
 ואף דלא הוי רשות הרבים שהרי פליגי גם נטי"י אלוה ונמנמות וע"י
 הנטי"י נמנמות ולא נשאר שיעור רשות הרבים והוי כרמית מכל מקום
 ע"י נזקקת רבים נעשה רשות הרבים נמור, ורש"י דלרצון גם כן
 כרמית מתבטל ע"י נזקקת רבים ונעשה רשות הרבים הוא מדברי
 התוספות עומם שהקשו לרצון תהאז כל ארץ ישראל וצנל רשות היחיד
 והניחו מה דאמר ר' יוחנן קרפף יותר מצית סאתים ולא הקשו גם
 למחן דפליגי על ר' יוחנן נזה, אלא דאזי משום דלמחן דפליגי הוי
 כרמית ומתבטל והוי רשות הרבים ואסור כח הרמזים ר"פ י"ד
 משנה ודלתותיהן נעלות ולא הזכיר חפולש דוקא דהא גם ר"י
 דמחזיר נזקקת רבים מודה, בשתי מחילות שלמות משום דהוי רשות
 היחיד, ואס כן לרצון בשלמות אס של מחילות דלורייחא רשות היחיד
 צעין חפולש דליכא אף שמתבטל המחילה של הפרצה ואינה כסמים
 מכל מקום נשאר רשות היחיד ע"י ג' מחילות ורשות היחיד לא מתבטל
 ע"י נזקקת רבים הילכך צעין חפולש דליכא רק שתי מחילות ולא
 נשאר רשות היחיד ונעשה רשות הרבים נמור, והיינו נרצת כל פילוש
 ט"י אלוה אצל הרמזים לשיטתו דג' מחילות הוי כרמית לכך כתב
 דצ"י דלמות נעלות ולא הזכיר חפולש דגם ג' מחילות הוי כר, והיינו
 נרצת ט"י אלוה והכל כרצון דנפסין איירי נפשות חט"י אלוה
 כיון פסין הילכך אס ס"ל להרמזים ואפילו רבים נוקעין ועותרין
 צ"ן הפסין לא מתבטל המחילות ולכן לא הזכיר הרמזים החילוק צ"ן
 מחילות שנעשה צ"י אס למחילות שנעשה צ"י שמים ולרש"י לא נר"ך
 כלל לחלק דלא קשה מנבל וארץ ישראל מדי.

העולה מזה מה דפשוט להחליט נבאזה סימן ל"ז צערי אינלנטריה
 דהוא רשות הרבים מדברי התוספות הנה לידן נהפך
 הוא מדברי הרמזים וכל הפוסקים שלא חילקו כן וצ"י צית נגלול
 שאוורו אס נמחל דלרצון לא מנעלי לה רבים הוא סתירה להתוספות
 ע"י ח"ת, וקשה נבל וארץ ישראל יהיו רשות היחיד ואף דמחלוק
 ישראל קוביא מטיקרא ליחא דהרי ליכא רק שתי מחילות סולמל דגור
 ומחלוק דגור ולרצון שתי מחילות לא מהני מכל מקום מנבל קשה שהרי
 מק"ף לה פרת מהאי גיטא ודינל מחך גיטא ופרת טפלת דגונל
 כדמשמע בקדושין (ע"א), ואס כן פרת הולך נהיקף חזר זה לזר
 דגלל כיון גליים ואס כן נבל מוקף משל מחילות ורה"י לא מתבטל
 ע"י נזקקת רבים ומוכח מזה כהרמזים דשלש מחילות הוי כרמית
 ומתבטל ספיר ולר"י דשתי מחילות דלורייחא וקש"ל חלקן ישראל ומנבל
 י"ל דאין הכי נמי והא דאמר ר"י ירושלים אלוה דלמחל דלמחל כר,
 היינו לרצון נזהא דרבים מנעלי מחילה סוגר כר יהודה וצמין מחילות
 סוגר כרצון, ע"י נמנמות, וכן נבל לר"י יהודה אפשר דליט חייב
 משום רשות הרבים אצל לרצון ליכא למיור דנבל ליכא נה רשות
 הרבים שהרי מנעו שהיו טהנים דדי רשות הרבים נבלל כמו הלי
 מנע עקום דנסורא דאמר תורתן כחפולש ע"י (ח), ואס אין נבל
 נבל רשות הרבים חפולש מדי עניניה אצל לחלק צ"ן נעשה צ"י אס
 לנעשה צ"י שמים לא שמענו הכרח ואף שצ"ן קשה מכל העולם
 שמחיק

ותירך נבאזה כן דמקום רצות ידים נטלו ורק מעלות ומוודות
 קלמר ולא עתה על דעת הנמחל לחלק צ"ן מחילה צ"י שמים למחילה
 צ"י אס, והתוספות הקשו לר"י יוחנן צ"י הדר דס"ל דמקום רצות
 ידים לא נטלו מחילות דאמר קרפף יותר מצית סאתים כ"ו ואפילו כור
 ואפילו כוריים ואפילו אף כור דמה שיעור יהיה ואס כן קשה למה
 אחר הכא דארץ ישראל וצנל אזה לכל העולם נמחל דעל כל העולם
 כולו נזר המקום אצל על מדינה אחת ומקום אחד אפילו רצון טנאל
 וצ"י לא נטלו המחילות, וזה תירגו דליכא לחלק צ"ן מחילה צ"י
 שמים למחילה צ"י אס, ולפ"י ספיר לא הזכירו התוספות דנדרים
 הא דכל העולם כולו נמיו דעיקר קבוצת התוספות הוא למחל דהנמחל
 משום ארץ ישראל וצנל לכל העולם כולו דנכל מקום רצות ידים נטלו
 מחילות יהא לר"י יוחנן צענמו נ"י קרפף וזכה דליט כן וכנ"ל ואחי
 ספיר, יתירא דלע"ז נראה דהן אחת דהתוספות כתבו דלא פריך
 מהא דאמר ר"י אלוה ירושלים כ"י משום דהכל פריך אליה דרצון
 אצל זה הכל לפי ס"ד דמחל, צ"י לפי מלי דמסין דר"י מירי
 נמנמות ומוודות דארץ ישראל ואס כן הרי תו לא קשיא גם כן מהא
 דר"י דאמר אלוה ירושלים ואס כן הדרין נמחל דס"ד דתוספות
 וס"ל דר"י יוחנן ק"י הכל אליה דר"י יהודה כדמסין הנמחל דלר"י
 כ"ו ולא ס"ל דכן הוא צ"י התוספות אס דג"ה חיצין דר"י יוחנן
 סוגר כר יהודה דאמר רבים ומנעלי מחילות וזהו כוונת חריכות דר"י
 התוספות דג"ה דלמחל שכתבו דוקא דארץ ישראל כ"י ואליה דר"י
 יהודה אצל לרצון כ"י וצ"י לרצון כ"י, והיינו משום דהתוספות ס"ל
 דהתוספות ר"י יוחנן ק"י הכל לר"י יהודה, ולרצון ספיר הקשו התוס'
 וצ"י נבלל צ"ן מחילות צ"י שמים למחילות צ"י אס, וסרה קבוצת
 הנאמן מהר"ש אלוה י"ל ואין אנו צריכים לפרש דברי התוספות כדברי
 הכנ"י דוקא, ולפ"י דהר"י קבוצת הח"ל למה לא הזכירו התוספות
 הטעה מכלי עמלי נמי, וע"י נמחל דר"י הר"י נזה.

ענה ב'

(ג) והנטי"ב אס נטי"ב דל"י, טען דשום פוסק לא הזכיר חילוק
 כלל צ"ן מחילה צ"י אס למחילה צ"י שמים וצ"י
 הרמזים א"ן דרכו להיט שום דבר וצ"י מלל דבר הרמזים נפטי"י
 מה"ש דמחילה העומדת מחילה הר"י כשירה ולא חילק מדי והרי
 חילוק זה מוכרח מכה קבוצת התוספות וא"ן למחל הרמזים פסק
 כר"י דאפילו מחילה צ"י אס רבים מנעלי י"ל דהרי הרמזים פסק
 כרצון נפטי"י מה"ש הכלל ל"י וצ"י אס ואפילו רבים נוקעים ועותרים
 צ"ן הפסין הללו לא נטלו המחילות וכתב מה"ש חסום דפסק כר"י
 דס"ל כ"ו וס"ל, ונאחז דברי הרמזים סותרים וא"י דהרי נמחל
 ונשמע דמחל דסוגר ירושלים אלוה כר, היינו כ"ו ולא ס"ל כ"ו והרי
 הרמזים פסק ר"פ י"ד משנה מקום שהוא מוקף ארבע מחילות ונזהא
 עשרה וצ"י אס ארבעה על ארבעה וזו יתר על כן אפילו י"ט כ"ה
 חילק אס הוקף לדירה כנון מדינה מוקפת שמה גדלתותיה נעלות
 צ"י אס כר הרי שהנריך נעילות דלמחל ואס כן אס החל נחרי ראשין
 והכ"מ כתב אס דהא דצ"י נעילת דלת הוא היכא דחפולש משער
 לשער, והנה אף שר"י פ"י כן אצל הרמזים שסחם דנדריו משמע
 אפילו לית חפולש ונעמחל צ"י וצ"י פליגי רש"י והרמזים ונראה
 דהא דסוגר רצון לא אחי רבים ומנעלי מחילה וזה נפרשה שא"י רצון
 ט"י אלוה כמו פסי ציראות שהוא פרוק רק י"ג אלוה אצל נפרשה ט"י
 מודי ומנעלי מחילה והא דקשה משער ירושלים שהיו רבים הרבה
 זהו כמו שתרצ התוספות משום דהיא אס נורת הפתח לא היה לרבים
 לנצל וקבוצת מהר"ש דאס כן מלי מקשה דרצון דלמחל
 שא"י פסין א"ן רצון ט"י אלוה משא"כ הא דצ"י נתיב צ"י אס
 רשות הרבים היינו ט"י אלוה ליכא אף מדי דמה נכך שרצון ט"י
 אלוה ח"ת כ"י דעניד ל"י מכלל חופפת עוט חט"י אלוה והרי הוא
 כפסין מה אחרת נפטים רצון מכותל לכותל ט"י אלוה אס כן גם הפסין
 רובו חלל מנפנים הרבה כמו שירנה להרמ"ה החלל רק שירנה נפסין,
 והרי רצון פליגי סחם א"ן מערצין רשות הרבים נכך דמשמע נכל רשות
 הרבים פליגי אפילו רק ט"י מנמנמות וכו"ן דעניד ל"י חופפת, וזה
 א"ן לא קשה קבוצת התוספות אליה דרצון מנבל דארץ ישראל דהרי
 אס רצון הרבה ואפ"י רצון מודי דרבים מנעלי מחילה ועכ"ל לא מחמיר

הוא עד הנמרה שם צפי הדר דקלמר להדיא דכרמית הוא והוא מוכרז לא לא כן נותר מסתמים אחרי מותר לטלטל לים והא מרשית הרנים לכרמית קא מטלטל עיין שם, וכן הקשה הגרעקא נסי דייח ואמנם דברי המהרש"א מוכרחים דלי לא היו אלא כרמית לא כן מלי כצו התוספות דתקשה מתניתין לר"ה צ"ח והא כיון דכרמית היא י"ל דהמירו משום עולי רגלים וכמ"ש הר"ה נפיק דסוכה סימן ט' נהא דסיכך על גבי מצוי ש"ס לו לחי דסוכה הר"ה כפירש"י דמירי מצוי משום וכתב ואלע"ג דנשנת דעלמא אכור לטלטל מצוי כיון שהוא פרוק נרות רביעי (דהלוי הוא נגד אחר) משום מלות סוכה התיירו לטלטל כמו שהתירו גבי פסי צירלות, ונזהר דפריך הגמ' (כ"ג) קשיא דרנן אדרנן כתב נחידושי הריטנ"א דתוספות הקשו מלי קשיא מדרנן אדרנן דלמא הא דלמרו לו שאין מערנין רשות הרנים נכך מדרנן קלמרי שאין מערנין אותה לטלטל אלא לרוק מורס שמערנין ולא אתו רנים ונטלי מחילתא ונצי פסי צירלות מפני המנהג לוקחיה על דין תורה כשם שהקילו בפרוק מורנא על העמוד ומרלו דלא כן ה"ל למימר ותכמים אסורין וליכא דלין מערנין משמע אפילו מדאורייתא עכ"ל, ולפינו בתוספות שם ד"ה דרנן כתבו התוספות נאמח דהי מלי לשני דרנן לא פליגי אדריי אלא מדרנן כו', ועיין פיק דנחת (ר:) גרש"י ד"ה מהו דתימא כו', כדקמיין לין מערנין ד"ה נכך דנזור נה משום דמיו לרשות הרנים עכ"ל, ואם כן להתוספות הרי ניחא להו למימר דהא דפסי צירלות היינו דנחוקס מנהג התיירו לטלטל, וכ"ה להדיא בתוספות שם (כ"ג) ד"ה מני, וקמייל דאפילו לטלטל שרי דמפסי צירלות לא שמעינן דנעולי רגלים הקילו, ואם כן מכל זה מוכרח למור דהתוספות שכתבו דתקשה מתניתין לר"ה צ"ח דמ"ס דס"ל דלר"ה צ"ח רשות הרנים נמורה, וכמ"ש מהרש"א ז"ל, והדבר פלא דהו נגד נמורא מפורשת, ואולם להאחר אתי שפיר דנצי הדר שאני דמירי התם נסלע גבי ד"ס אינו אלא כרמית אלא נפסי צירלות דתקוים לרשות הרנים אם כן אלע"ג דהיכא דליט מוקף לדירה הוי כרמית מכל מקום כיון דתקוים לרשות הרנים הוי רשות הרנים נמור דהרי הא דנן הפסוק מירי מני היכא דנקי נהם רנים דהא סיפא דפליגי תכמים על ר"י נדרך הרנים משפיקין קלי אריש ואם כן נכ"ה היכא דהא כרמית מן התורה הרי אתו רנים ומנטלי מחילתא נס לרנן והוי רשות הרנים נמורה ולכן הוכיחו התוספות דנס לר"ה צ"ח דהוי מחילה נמורה, וכפירש"י דהרי מוקף לדירה ואתי שפיר, וצוה יחורץ מני הא דקלמר הנמרה (כ:) צוורק לנן הפסין היינו פשיטא די לאו מחילה היא היכי שרינן ליה למלכות, וקשה ממיל דהוי רשות היחיד נמור דיתחא אינו אלא כרמית ולעולי רגלים הקילו ולהכיל אתי שפיר דנס לר"ה צ"ח כאל וס"ל מכל מקום כרמית מן התורה אלא רשות הרנים דרנים נוקעים זו לחריגין דאתו רנים ומנטלי מחילתא והוי רשות הרנים לגמרי והיכי שקינן ליה למלכות והתוספות שכתבו דמפסי צירלות לא שמעינן דשרי לטלטל משום דנעולי רגלים הקילו היינו רק ד"ל דסוכה מדרנן לטלטל אלע"ג דהוי רשות היחיד מן התורה ונכ"ה נוגח אינו מתנצל להיות רשות הרנים אלא די מדאורייתא לא הוי רשות היחיד רק כרמית מן התורה שפיר מתנצל והוי רשות הרנים נמור והיכי שרינן ליה למלכות ואתי שפיר דמירי, ולפוס דנרינו מוכח דהתוספות ומהרש"א ז"ל ס"ל דכרמית מתנצל לרנן ונעשה רשות הרנים נמור היכא דרנים נוקעים זו ואפילו אם אינו רתנ ע"י אמה מתחילתו דהא נין הפסין ליכא אלא י"ל אמה ואפילו הכי להתוספות ומהרש"א הוי יתכן שיהיה רשות הרנים ההו דלא כהנו"ג, ואמנם הנו"ג קלי נאחר שיטת הרמזים ואינו משועבד לדברי התוספות ומהרש"א נה.

(ה) ועוד, ואמר אתי צוה דמלי דהוכיח שיטת הרמזים דנצי מחילת הוי כרמית מכל מקום קושיות התוספות מארץ ישראל ונכל ונכלתא מארץ ישראל ליכא דהרי ליכא רק שתי מחילות סולמא דמור ומחילתא דנדר ולרנן שתי מחילות לא מהני, אלא חננל קשה דהרי מוקפת משלש מחילות ורשות היחיד לא מתנצל ע"י נקיעת רנים ומוכח דנצי מחילות הוי כרמית, ולע"ד הנה התוספות נקדושו (ע"ה) ד"ה עד היכן היא נכל, כתבו נסח ר"ח דפרת היה נא ומשך מן הפסין לדרוס ואם כן לא היה נכל מוקף רק משני גדרים דנכלת היה או לצד המזרח או לצד המערב עיין שם, ולהרמזים לא קשיא

שחקק לוקיטם מכל רוחותיו והוי ד' מחילות הנה מכל העולם לין רחיה דהרי הקנייה כן צוה לנו השנת נתון העולם ונמרה אלא רחיה דמקשה חננל הקשה נס כן מכולי עלמא אלא עיקר הקושא חננל, ועיין שם דנצי רחיה ד"ה לחלק נין כרמית, לרשות היחיד לענין ציטול רנים מעמוד נצוה תשעה ורשח ארבעה שהוא כרמית וע"י כיתוף רנים נעשה נעשה רשות הרנים ואם הוא נצוה עשרה לא מהני כיתוף הרנים והרי הוא רשות היחיד עכ"ל.

(ד) ואני לאחר הרחיות שהציג דליכא לחלק מכרמית לרשות היחיד אינם רחיות כלל, דעמוד נרשות הרנים נצוה עשרה דלא מהני צ"ח כיתוף לרנים לעשותו רשות הרנים אינו משום דהוא רשות היחיד ולין מתנצל אלא משום דלא חילא לכיתוף והילכך מלי דמכתפינן צ"ח לא הוי כיתוף והגע עמך דהא להרמזים ורש"י עמוד נרשות הרנים נצוה תשעה ומתנצלים דוקא הוא דנעשה רשות הרנים ע"י כיתוף ואם הוא נצוה מתשעה עד עשרה אינו נעשה רשות הרנים ואלע"ג דלא הוי עוד רשות היחיד כלל דהא רק נצוה עשרה הוא רשות היחיד ונפחות משא הוי רק כרמית ואמלי אינו מתנצל ע"י הכיתוף לרנים רשות הרנים הא כרמית מתנצל אלא ודלי דהו זשום ודלי חילא לכיתוף רק נצי מתנצלים ואם כן ליכא רחיה מירי מהא דעמוד נצוה עשרה דהוי רשות היחיד ולא מתנצל ע"י כיתוף דרשות היחיד אינו מתנצל והתם טעמא דמירי הוא כמ"ש, וגם הר"ה שהציג מהא דרי יהודה ס"ל נצי נצינן נצי נדר רשות הרנים דלא מתנצל הרשות היחיד נקיעת רנים דמחילתא קלמרי נס נרשח הרנה שאך שנושה ליד נאחר יותר מטי"ז אמה וכרמית תורה ר"י דמתנצל דנפסין אלע"ג דלמור ר"י התם ליכא שתי מחילות מעלייתא מכל מקום מורה דנן הפסין לא מיתשנ רשות הרנים שאם לא כן הידי התיירו משום עולי רגלים, אלא ודלי דכרמית הוא וע"י נקיעת רנים מתנצל ונעשה רשות הרנים ואסור נס לעולי רגלים ומדרי נשמע לרנן כו', ולין אתי רחיה צוה רחיה מירי דודלי י"ל דנס לרי יהודה נין הפסין הוי רשות היחיד נמור ואלע"ג דליכא שתי מחילות מעלייתא מכל מקום הוי רשות היחיד נמור והוא כסתום כל זמן דליכא נקיעת רנים והילכך התיירו משום עולי רגלים, ומה זו טענה דריי מורה דנן הפסין לא מיתשנ רשות הרנים שאם לא כן הידי התיירו משום עולי רגלים לין הכי מני דאם היה רשות הרנים לא היו מתירים לעולי רגלים אלא נס עכ"ל דהתיירו מלין לימא לן דהתיירו אלע"ג דהוי כרמית הא י"ל דהתיירו משום דכל זמן דלא נקיע רנים הוי רשות היחיד נמור וע"י נקיעת רנים נס רשות היחיד מתנצל לריי דמחילתא נקיעת רנים ורק דמחילתא היכא דליכא שתי מחילות מעלייתא ואלע"ג דליכא שם ד' מחילות והיכא דליכא שתי מחילות מעלייתא תו לא מתנצל.

איברא דננן הכרמית דמתנצל לרנן ונעשה רשות הרנים רואה אנכי דהתוספות ומהרש"א ז"ל ס"ל הכי, דהנה נמתניתין דריש פרק עושין פסין דתנן ר' יהודה אומר דלא התיירו אלא עד בית סאתים אחריו לו חכמים דלא אחרו בית סאתים אלא נצינה ולקרקע (שלא הוקפו לדירה) אלא אם היה דיר או סהר כו', ופירש"י והיו פסי צירלות מני הוהיל ומימיהן רחין לשתיית אדם תשמיש דירה מעלייתא, ונתוספות הקשו מלי שאל נצי שירא דנעו רנן שאל יחא בית סאתים פנו ותי' דנצי עולי רגלים הקילו והתפינו פסין כמו מהינה נמורה כמו שהקלו לענין פרק מרובה על העמוד, יתכל מקום נרדך לפרש כפירש"י דהשינוי פסין מוקפין לדירה דאם לא כן תיקשה מתני' לרנ הונח צ"ח דנצי למימר צ"ח הדר (ס"ז) דמחילה שלינה מוקפת לדירה לא שמה מחילה דפריך לרי ייחוק שם, וכתב מהרש"א דכוונת התוספות דנס למלי דפירשו השתא דנכ"ה ליסורין דרנן הקילו נפסין משום עולי רגלים מכל מקום נרבינן לפרש כפירש"י דהשינוי פסין מוקפין לדירה דליכא למימר דנא מני הקילו נעולי רגלים דלא נצי מוקפין לדירה דאם כן תיקשה לרנ הונח צ"ח דנצי למימר דמחילה לדירה לא שמה מחילה כלל והוי רשות הרנים נמירה ואם כן הוי הכא ליסורא דמאורייתא למלכות מניר לנן הפסין יי"גים עולי רגלים ודלי דלא הקילו נאליסורא דמאורייתא אלא ע"כ כפירש"י דהוי מוקף לדירה וסיה מחילה נס לרנ הונח צ"ח עכ"ל, ומה ש"ס מהרש"א דלרנ הונח צ"ח היכא דמחילה מוקף לדירה לא שמה מחילה כלל והוי רשות הרנים נמירה, וזה פלא גדולה

זהו משום דשמואל סוגר כר' יוחנן מן התורה הוי מחילה מעליהא
 גם אם אינה מוקפת לדירה אלא לר"ה נ"ח י"ל לזכור הוי תקנה
 ולהכי הקשו התוספות דוקא אליה דר' יוחנן דלר' ישראל תעשה
 רשות היחיד ע"י סולמא דגור ומתחנא דגור כשיעשה חיקון נגד
 השלישית.

ענה ג'

(1) וס"א דכתב דשנילי נית נגלוש אחריו שם נמרח דלרנן לא
 מנטלי לה רנים הוא סתירה על דברי התוספות וכן
 הרגיש נפ' תורת, ולאמס הנה זו קושא לתלן דלא דייק נדברי
 התוספות לשונם שכתבו דמחילה אליה עשויה נדי אדם לא חשיב
 מחילה כולי האי כו', וכן התנ"א נסיתן ש"ס סע"ק ל' וסעק"ח
 נראה דלא דייק לישא דכולי האי שכתבו התוספות וס"ל דלהתוספות
 לעולם מחילה נדי שמים אינה מחילה לרנן, נרם נתאונת כנסת
 יחזקאל כתב דנדקדוק כתבו התוספות כולי האי פ"ה אם הוא יחיד
 מסתמים ואינו מוקף לדירה דוקא נזה אם יש חסרון שיעשה נדי
 שמים הוי כמו שלל הוקף ור' יוחנן מודה לר"ה נ"ח דחלוק עליו
 עכ"ל, ונתי' ח"ס חל"ח סימן פ"ט הש"ע ע"ז דמה מעלה יש מן
 התורה לענין קרפף יחיד מנית סתמים, והנה כרע חשנתי למר
 להלדק דברי הכנ"י ע"פ דברי הדול"א הנ"ל דנכחמלית מורי רנן
 דמתנטל ע"י נקיעת רנים ונעשה רשות הרנים, וזהו דברי הכנ"י
 דהתוספות ס"ל דרק נמחילה נדי אדם יחיד מנית סתמים ואינו מוקף
 לדירה הוי רשות היחיד, מן התורה דמחילה היא אלא שמתפרט דיוקן
 ואם כן נכחלי בוגל דהוי רשות היחיד מן התורה לא אמרינן דלחוי
 רנים ומנטלי מחילה אלא נמחילה נדי שמים מודה ר' יוחנן לר"ה
 נ"ח דניחור מנית סתמים לא הוי רשות היחיד מן התורה רק כרחלית
 וכמו דס"ל לר"ה נ"ח וכיון דהוא כרחלית הרי מן אמרינן דנכחמלית
 גם לרנן אמרינן דלחוי רנים ומנטלי מחילה ונס נפ' תק"ז כ"ח
 ואולם לאו מדי הוא דהנה ר"ה נ"ח דפליג על ר' יוחנן וסוגר דמחילה
 מנית סתמים לא הוי מחילה מן התורה כלל והזורק לתוכה פגור
 זהו משום דס"ל דרשא דורשנן חתמים נחתמים אחרת תורה נ"ח
 חתמים וסגן חתמים דהחכר נפ' עשין פסין (כ"ג) הוי דר"ה
 נמורה דנשיעור זה הוי רשות היחיד גם אם לא הוקף לדירה ובגין
 ס"ל לר' יהודה שם אצל לר' יוחנן דס"ל דגם ניוחור מסתמים הוי
 מחילה נמורה מן התורה אפילו אם אינו מוקף לדירה ורק מדרגת
 עשאוהו כרחלית אם כן ע"כ ליכא לחיור דרשא דטול חתמים
 וסגן חתמים הוא מדאורייתא דהא גם ניוחור מסתמים הוי מחילה
 נמורה מן התורה, וס"א נפ' נאר אברהם שם נפ' ע"פ ואם כן
 הדול"א שפיר אמר דנכחמלית ס"ל להתוספות דלרנן מתנטל ע"י
 נקיעת רנים והוכיח כן מהקשו התוספות כל ארץ ישראל תעשה
 רשות היחיד אליה דר' יוחנן נקדקף יחיד מסתמים ולא הקשו לר"ה
 נ"ח דס"ל ניוחור מסתמים הוי כרחלית טעם דס"ל דהי הוי כרחלית
 מתנטל ונעשה שפיר רשות הרנים, ונעקף הקדש כתבתי לישא קושא
 זו, ואולם גם להדול"א הרי אינו מוכח דנכחמלית מתנטל לרנן רק
 אם הוא כרחלית מן התורה דהכין ס"ל לר"ה נ"ח דהא לענין חיות
 חטאת פליג על ר' יוחנן ואם כן כיון דהוי כרחלית מן התורה שפיר
 י"ל דע"י נקיעת רנים מתנטל ונעשה רשות הרנים אצל לר' יוחנן
 דס"ל דגם ניוחור מסתמים הזורק לתוכה חייב דהוי רשות היחיד מן
 התורה ורק מדרגת הוי כרחלית אם כן נזה לא איך למר דכיון דהא
 כרחלית לכן נחתא דע"י נקיעת רנים מתנטל מחילת נמורה ונעשה
 רשות הרנים מן התורה דהא אינו כרחלית רק מדרגת אצל מדאורייתא
 הוי רשות היחיד ורשות היחיד דאורייתא אינו מתנטל ע"י נקיעת
 רנים לרנן ושפיר הקשה הח"ס על דברי הכנ"י וקד"ל לפרש דברי
 התוספות דהם ק"ל לר' יוחנן דלא ס"ל דרשא דטול חתמים וסגן
 חתמים אם כן מה מעלה יש מן התורה לקרפף יחיד מנית סתמים
 דמחיל דכיון דהוי מחילת נדי שמים הילכך אמרינן נ"ח דלחוי רנים
 ומנטלי מחילה והוי רשות הרנים מן התורה.

ובתשובת נעט שורק (סימן כ"ח) האריך לישא דברי הכנ"י
 דנכחמלית דגור ומתחנא דגור על כרחק לא הוי רשות היחיד מן התורה
 דהא

קשה חייב ד"ל דהרמב"ם מפרש כפירש"י שם ולגניה דרש"י הוי
 נגל חיקף מני רוחות, ואולם לר"ת יהיה קשה הסוגיא דעירובין
 דחיל פריך הנמרח תלרן ישראל ומנגל והא כן ארץ ישראל וכן
 נגל לין להם רק שתי מחילות ונ"ל דלר"ת קלי הסוגיא אליה דר'
 יהודה, ואלא כתוספות שכתבו דהסוגיא קלי לרנן אלא דקלי לר"י
 והוי שפיר מני לאקשויי מרי יוחנן דלחוי ירושלים אלא דלחוייה כר',
 ורק דהא ע"פא ליה למפרק, דאם כן אפילו נגל נמי וכדאפרקא הא
 ח"פרקא חידך דר' יוחנן כח"ס הר"ענ"א, ואולם אכתי להתוספות
 דכתבו דהסוגיא קלי לרנן קשה הליך ניהא להש"ס לומר דטעמא
 דלר' ישראל לין חייבין עליה משום רשות הרנים זהו משום דמקף
 סולמא דגור ומתחנא דגור והרי הוא רק שתי מחילות וגם נדברי
 התוספות דהא דלחוי, קשה דהליך הקשו לרנן כל ארץ ישראל תעשה
 רשות היחיד ע"י סולמא דגור ומתחנא דגור והרי לרנן נענין ג'
 מחילות, ולאמס י"ל דהא לרנן פליג על ר"י נשתי מחילות זהו
 היכא דשתי המחילות הם זו כנגד זו דהוא מפולש שפיר הילכך דה
 ס"ל לרנן דהוי רשות הרנים אם הוא רחב נ"ח אמה דשתי המחילות
 נח והוי כלל דמתכני להו יפה ויפה אלא נשתי מחילות כמין נגלים
 מנדים רנן דלא הוי מן רשות הרנים החס כין המחילות כיון דנתקלקל
 הפילוש ולתי שפיר הא דפריך הנמרח מנגל גם לפוס שיטת ר"ח
 וגם הא דסולמא דגור ומתחנא דגור לין המחילות זו כנגד זו מורה
 ומענין לוי לפון ודרום אלא נמחילרים כמין נגלים, וכ"כ להדיא
 הר"ענ"א והיינו משום דנכחמלית גם לרנן לא הוי רשות הרנים וא"ש.

ואיברא דלכתי נריך ניוחור דהן אמת דנמחילית הנמרח י"ל דר"י
 הא אמר ארץ ישראל לין חייבין עליה משום רשות הרנים
 וספיר ס"ד דנמרח דהוי משום סולמא דגור ומתחנא דגור דהם
 כמין נגלים, דלענין נשתי מחילות אכתי לא הוי רשות היחיד, אלא
 מכל מקום רשות הרנים לא הוי כיון דנתקלקל הפילוש, ופריך שפיר
 נגל נמי דליכא שם רשות הרנים, ולאמס לשון התוספות שכתבו לחמיה
 דלרנן כל ארץ ישראל תעשה רשות היחיד ע"י סולמא דגור ומתחנא
 דגור קשה להנץ דלכתי הליך אפשר למר דהוי רשות היחיד, נשתי
 מחילות דהא ג' מחילות נע"י לרשות היחיד מן התורה, ונראה ל'
 דנחתא כוונת התוספות הוא שיעשה רשות היחיד ע"י שיעמיד לחי
 נדופן השלישית סמוך לסולמא דגור או אצל מתחנא דגור, וכן נגל
 אלא הנהרות דהא דלחוי אינו מחיד יחיד נעשה זהו מדרגת ולא
 מדאורייתא ואם כן דסולמא דגור ומתחנא דגור הם מחילות נמורה
 הוי אפשר לשאש כל ארץ ישראל שיהיה רשות היחיד נקדקף כל אהא
 נדופן השלישית והיג נגל, ומדוקדק לשון התוספות שכתבו כל
 ארץ ישראל תעשה רשות היחיד ע"י סולמא דגור כו', ולמה לא כתבו
 התוספות כל ארץ ישראל הוי רשות היחיד ע"י סולמא דגור כו',
 ולדבריו הוא מדוקדק מלך דלכתי עכשיו לא הוי רשות היחיד כלל
 דלחוי אלא שתי מחילות ורק דכוונתם הרי אפשר שיעשה כל ארץ
 ישראל רשות היחיד ע"י סולמא דגור ומתחנא דגור והיינו אם יעשה
 יעמיד לחי נמחילה השלישית, ולפ"ז מיושג ג' קושיות הא"ל קושיות
 הנאח מהר"ש אביליון ו"ל דחיל פריך התוספות לרנן כל ארץ ישראל
 תעשה רשות היחיד כו', הרי לפתש"כ התוספות נד"ה חליתא דהא
 הסוגיא קלי לרנן אם כן זה היתה קושיות הנמרח והכרחם דמחילות
 נדי שמים לא הוי מחילה, וגם הקושיות למה התוספות פרכי מלחך
 ישראל ונגל ולא פרכי מכל העולם כולו דמקף יס לאקשויי, גם
 הקושיות למה הקשו התוספות דוקא לר' יוחנן דלחוי קרפף יחיד
 מנית סתמים הזורק לתוכו חייב הרי גם לר"ה נ"ח דפליג וס"ל
 דנכחמלית הוי מני קשה דלא יחידית נאחך ישראל ונגל משום רשות
 הרנים, ולדבריו הרי ח"ס דקושיות הנמרח היתה נמחילית הללו
 לחור, וזהו חס"ק הנמרח דמחילות נדי שמים לא הוי מחילה
 והתוספות הקשו לענין האטרפח היכא דיעמיד מחילה שלישי נדי
 אדם, ולכן לא הוכירו כל העולם כולו נמי דזהו כנר חס"ק הנמרח
 דלא הוי מחילה ושפיר לא הקשו לר"ה נ"ח דלחוי סוגר ניוחור מסתמים
 דליה מוקפת לדירה מן התורה לא שמה מחילה, ואם כן י"ל דלגניה
 אינו מחייב כלל אום חיקון מלי דמסלים נאחרונה לשם דירה ושמואל
 דלחוי (כ"ד) קרפף יחיד מנית סתמים אלא האקף לדירה נלד
 הוא עשה שורק זו פירשה יחיד מעשר ותרדו ומעמידו על עשר ומחור

דאס איז דומה לאהלי חנוכה אזוי מיוחדים לכל אחד אזוי ודאס
הם רשות לכל אלו דאקאר דרשות הרבים לא הי' שעב"פ איה' להו'
מחיצות אזל איז רשות היחיד רק כרתלית דאדרייתא, וזאת אחרית
ציה' אחר רבים ומגבלי מחיצה כיון דהוי מחיצות צדי שנים ומה מעשה
דאשחמיט חצין ריש' עיני' לשון התוספות שכתבו ותימה לרנן כל
אין ישראל מעשה רשות היחיד ע"י סולתא דגור כר', הי' דהתוספות
ס"ל דהוי רשות היחיד גמור דנחיצות תליא ואלע"ג דאיכא רשות
לכל אדם ללכת שם מכל מקום אם לא ניחא דאחר רבים ומגבלי מחיצות
הי' רשות היחיד וזה דאחר ריש' אין חייבין דלל אשחמיט רשות הרבים
ולא קאמר דהי' רשות היחיד היטו מעו' דלא הי' מחוץ לדירה ומא'
דאזל לדיר' צניצור דברי התוספות כחציו נצק הקודם, והעג"ש לא
מת' לדיר' ודאשחמיט מתנו לשון התוספות נזה.

(ז) ולחקת האחרונים ז"ל הלל המה רבותיו הגאונים ז"ל
השליח יעניץ סימן ז' והגאון החסיד ר"ז ז"ל
בשיע שלו סימן שתי' וסימן שס"ג ובסי' אחד משה והחסידים גם כולם
מתגבלים כמעט בסגנון אחד דכוותה התוספות ודחיה שליטה עשיה
ידי אדם לא השיגה מחיה כולי הלא שתועיל לעשות רשות היחיד גם
להלאה מתקום המחיה במקום דניחא תשימטיה דרק מחיה העשויה
ידי אדם הוי מחיה להועיל להלאה מתקום המחיה אפילו במקום
דניחא תשימטיה לשויה רשות היחיד אל מחיה העשויה ידי שמים
חיה תועלת רק במקום דלא ניהא תשימטיה והיטו במקום המחיה
וחסד וכוונת אל להלאה מתקום המחיה במקום דניחא תשימטיה
לא השיגה מחיה כולי הלא ופילו רגנן חודי דלחו רבים ומצטלי לה
שלא תועיל גם, והילכך ארץ ישראל וצבל לא הוי רשות היחיד בתוך
המדינה במקום דניחא תשימטיה, ובצלי בית גלגול, וכן הו' דגני
תל דקאחר הגמרא אליה דרגנן לא תיעי לך דמה התם דניחא
תשימטיה אחרו רגנן לא אחר רבים ומצטלי ליה מחיתא הכל דלא
ניחא תשימטיה לא כ"ש, היינו הכל במקום דלא ניהא תשימטיה
כענו לחיתו מעלות ומורדות ובצלי בית גלגול ודרך הרבים העוברת
גם אין חייבין עליה, ולפי' נראה דהזורק מתוך לחץ דלחן ישראל
דרב סולמא דגור ומתחתא דגרי חיה דלא במקום המחיתא אחר ניהא
תשימטיה דרבים הוי גם מחיה ידי שמים הוי מחיה ולא
מחיתא אחרו רבים ומצטלי מחיתא והי' צורך לצבל במקום ההורות
יעני' גם בשליח יעניץ דליכא סתירה דגדירו צוה, ואין להאריך.

[illegible]

ואפילו הכי מתלבין את כל האוהבה כדכרע אמות, ולתרוקא קבה מלי
פרד כלל הא כיוון שהענינים תבוצים כמחיה הרי הוא כד"א כמ"ש
בסיומן ש"ה אלל ודלי דלא מקרי מחיה כלל והטעם כמ"ש תבוצים
דמחיה שאין עשוי נידו אלא הרי דנים ונתנניו מהתאם עכ"ל, והנה
נפוס דנריי נצחור דנריי התוספות אין רחיה דהרוקא לוי סוגר
כנצרי התוספות ד"ל דמחנה ישראל היה כל אדם רואה עמו תוך
מחילות ונכחיה נונח גם להתוספות נוחיה נידו שונים היו מחילה,
ועוד דהנה הנוצ"ש שם נסי' וול"א סכת דהאי מחילה אי עק הוי מחילה
ללא נפלותה דירא וירא ח"י עניי כבוד היו לו סיכות מחס, דנוד"א
הנצחית אינו נצי ישראל ח"י עניי כבוד היו לו סיכות מחס, דנוד"א
סוכות מחס שבר י"ל דעק לא חשיב מחילה כלל אלא לתירא עניי כבוד
היו אם כן ודאי עק הוי מחילה דהרי מחילות סוכה ילפינן ונפסות
סוכה סכת ויאך ש"ס דנרים שפסולים לסכך וכסרים לפסות כנר כתיב
התוספות כיון דפסות לא כתיב נדח"א רק מורעני לא המורי כמו
הסכך אלא שהיה דבר כשר לסכך ופסול לפסות זה הי אפשר, ואם
כן לתירא עניי כבוד היו, עק הוי מחילה מעליה, ועיין ברוקא
סיומן ר"ט שכתב ח"ל ומרעמס נחו לסוכה על איותן סכות היה
א"ר אליעזר סכות מחס היה, ר' עקיבא אומר עניי כבוד היו, וכן
דירא כי נפסות התוספות עכ"ל, ר' דהרוקא סוגר כנירסת תירא
דהניח לא סכות שאומר הכתוב שהוציני נחם הם עניי כבוד, ועיין
נצ"ח דהנ"ס דהו כר"א, והאמת הוא דהנור סוגר כנירסת תירא,
וכ"כ נצחורי יעקב, ואם כן הרוקא לפס שיעתיה ונירסתו נפסות
ר"ט וגם הניח הא דחורו לאחוריים מוצריי התכלתא דהם דנריי
ר"ע, אם כן לא יתכן כלל לומר לר"ע דמחית עק לא הוי מחילה,
ושפיר ת"י הרוקא דהנחיל ועניני היו מוקפים אחרים דהוי מחית
ובכלו ת"י ינח, ד"י עקיבא לטעמו אינו נזה ואלן חתום לנצריי החס
נצח, ואולם לפי"ז הנהגה לעניי ינוצ"ש קצויות התירא על הרוקא,
דאם לא נעניי הוי מחילה מלי פרד הנמחל לר"ה מחמנה ישראל
דהוי נפנים לאחוריים תלחא פרסי וקא כיון דהענינים תבוצים כמחיה
הרי הוי כד' אמות, וי"ל דנוד"א היו זמנים שהיה העק נקפל ולא
היו מוקפים נו, ובספרי ונילקוט פי' בעלמחך סיומן תנח"א נגם דני
כשהי ישראל נוסעין היה עמוד העק מקופל ולא היה מחלך עד שחש
אומר לי קומה ד וכשהם חונני היה עמוד העק מקופל ועמוד ולא
היה פורס עד שחש אומר לי שמה ד' ועין ש דנה חיוצא סחירה
הכתובים דכתיב ע"פ ד' יתנו ויפ"ד ד' ישע וכתיב ויחמר משה קומה
ד' תני ונצתה יחמר ועיין שם סיומן תנח"א, ולפי"ז נראה דלא הי
מוקפים רק בשעה שהיו חונים ולא בשעת נסיעתן ולא היה העק
מקופל והולך לפנייהם ורק בשעת חנייתן היה פורס עליהם והיו
מוקפים, ולפי"ז היה אפשר לומר דהנמחל פרד רק מחס נסיעתן
דהיו נפנין לאחוריים ולא היו מוקפים בעמ"ס, ויודוקא הא דמשי
רנח דתני מנדר לאחורית כיון דלכתיב נצח ע"ל ד' יתנו ועל פי דמשי
יסע כחמל דקיע לא הוי, וקשה למה הוצרך להציג סיפא דקרא
על פי יסע, ואולם לנצרינו הרי כל עיקר הפירכה היה מחס נסיעתן
ושפיר הוצרך להציג סיפא דקרא לכיון דעל פי ד' ישע ע"כ גם בשעת
נסיעתן חשונה נסיעתן להיות נידונות קנע, ואולם מפירא"י שכתב
ח"ל כיון דכתיב על פי ד' יתנו חשונה היא חנייתן להיות נידונות
קנע עכ"ל, שחשע דהנמחל מקשה תשעת חנייתן, ואולי זהו חס
דאם לא כן היה אפשר ללוקחיה הנצחית דכשהו נפנין דמיררי נשעת
חנייתן, ואינרא דנר נשעת חנייתן היה זמן שהיה העק מקופל קודם
שחמל מק קנע ד' והנצחית סתחא קלחור דחשעע דלעולם הו
נפנין לאחוריים, ואפילו נשעה שלא היו מוקפים נעניי ודאי שפיר

ענה ר'

(י) ומעתה תשיב הדורש לנין דמה דפשוט להדין דנערי אנגליטיר דהוה רשות הרבים חדנרי התוספות הנה נהפוך הוא חדנרי הרמזים וכל הפוסקים שלא חלקו כן עכ"ל. הנה להתמחר עולה דמכל הפוסקים שלא חלקו במחיצת בין בדי שמים לבין חס לאינו רחיה עוד כלל דס"ל דנערי אנגליטיר ליכא רשות הרבים דהא ליכא לחיוב דחצרנה דס"ל דכל היכא דלינו רחיה עתו חוד

המחיצות המוקפות לדירה הרי צוה אי־תכסר וחילול נגד המחיצה הראשונה דים, והא לא נרע וספרה יוחר על עשר ואחר שחולל (כ"ד) דגורו ומעמידו על עשר ודיו, וקיימיל כוהיה כנוצח ברנבים ועושי' סיון שניה, וה"ג המחיצה הראשונה דים כיון דמחיצה זו לצד לא נעשה ההיתר הוי כלא הוקף כלל והה"כ כשהוקף לדירה נחשב הכל מוקף לדירה, וזה צדו ופשוט.

והתמיהא המה דהענין ז"ל לזה לא נא המהרי"ק בעובדא דיליה
לאסור חסד דההרים הויין מהיות צדי שמים לחזי
רבים ותנטי ותחיתל, הנה לצדיקו סרה תמיהא זו נגמרי דיל
דמהרי"ק ז"ל סוג כח"כ צבאור דגרי התוספות ע"פ דגרי הרמנים
הג"ל, וצדיק גוארדא לא ע"פ דהשכח סגני העיר חזק המהיות היה
יתר על הצנין עשרים פעמים ויותר כח"ש"כ שזו מנח מקום ז"ל
דק"ה האדס רחוק עמו חזק המהיות וצבאור גוואל נס נחמיות צדי
שמים הויין מהיות מעליהא נס להתוספות ולחי שפי.

(ב) וההרבה (סיון קע"ח) כתב וז"ל צ"י ר"ע, בשנת נחמה
תורה לישראל ואמרינן צוילתת וקול הדיבור הוצרו

לחמוריהם יצא מיל הרי יאלו מתחממן יאל האולו ועננס מתקופים חותם
היו כנוהינות כלנו לא יאלו עכ"ל. ויש להקשות למה הוצרך להציג
הא דמקול הדיבור חזרו לחמוריהם יצא מיל בשם המכילתא הרי הוא
תלמוד ערוך צנוורא דילן בשנת שס (פ"ה): אמר ריב"ל כל דיבור
ודיבור שילא מפי הקציה חזרו כ"ר, ונראה שדקדוק הציג הירוקה
דברי המכילתא ולא צנוורא דילן. והנה למד"א בשנת שס (פ"ה):
דממרה אשנת אפקוד התחמין נא אפקוד ואם כן אפילו אם נימא
דחתמין לאורייתא לא כשינת הירושלמי דחתמין דר"ב מיל לכ"ע
הוא לא התורה מכל מקום הרי לא ההורה על התחמין עד ששמו
בסיני דבר זכור את יום השנת לקדשו ואם כן לנמרה דילן דליתאמרה
הך חיתרה משמיה דריב"ל ליכא קוביא חידו הליך חזרו לחמוריהם
הרי יאלו מתחממן. דריב"ל סובר במדרש חותם שני דברות אכ"י ולא
יהיה לך שמו ישראל מפי הקציה וכמד"א הכי צנחנס (כ"ד). תורה
זה לנו משה, מנין תוריה, ואכ"י ולא יהיה לך מפי הצנורה שמוננס,
ואם כן זכור את יום השנת לקדשו שמו מפי משה ולא שמו התחמין.
כלל לא נרשמו לחמוריהם כלל דרך על הדברות ששמו ישראל מפי
הקציה נרשמו וחזרו לחמוריהם, ואם כן כששמו שני דברות
הראשונות מפי הקציה הרי לא לא ההורה עוד על התחמין וליכא
קוביא ולכן הציג הירוקה הא דחזרו לחמוריהם בשם המכילתא והוא
על פסוק אחס רחמים אשר עשית למתרים ואחא אחסם על כנפי
נשים אמר ר' עקיבא זה יום מתן תורה לפי שהיו ישראל נרתעים
לחמוריהם יצא מיל ומהירים יצא מיל הרי כ"ד מיל על כל דיבור ודיבור
עכ"ל. ור"ע מסתמך ס"ל כצנן דפלגין על ריב"ל ואמרי דכל הצנחנס
שמו ישראל מפי הקציה דריב"ל יחיד בשטתו כחיים הרמנין בנצחית
סורא א', וכיון דשמו ישראל כל הצנחנס מפי הקציה הרי נרשמו
לחמוריהן דברות ההורגות אחרי שצנר ההורה על התחמין דצנור
זכור את יום השנת, וקשה הא יאלו מתחממן.

ועוד ימל ללכתי לל הבית הנחמד דין דליתאמרה הא דחור
לאתוריהן תחמיה דריצ'ל תשום דריצ'ל הא אמר נפי מי
שהנחמיה (וייז) הלכה כדברי התקל בעירוב ואפילו ביחיד נגד
רבים אם כן מוכח דסיל דתהומין ללו דלוריתא כלל, וכקראל דסיל
דנס תהומין דייצ מיל הי דרננ דלס לל כן להקל כיכ דהא
לית לה עיקר מיל התורה עין עוצ מרדכי דריצ'ל (פיתן סיה)
ותקל איהי (פיתן גי) דלשיכ כנחיל ספיה דעידון הא לפוס
שיטת ארשלותי עין שס, ואם כן לריצ'ל ליכא קושית מהא דחור
לאתוריהן דדתי ימל דסיל דנס תהומין דייצ מיל הא דרננ להכי
הניח הרוקא התכילתא דליתאמרה נשס ר עקנא דליה מריה
דמנעתתא דסיל תהומין דלוריתא אפילו נסתחומין דלפוס מקהל
דכתיב תקיר העיר וחמה כר, כדליתא נשננה סוסה (כ"ז:) ושפיר
הסא דברי יצלו מתחמתו.

וְבַיִת תִּסְפֹּט שָׁנָה (סִימֹן סֵס"ג) הִקְדֵּשׁ עַל הָרוּחָה מִחָא דְּפִי כִנְיָ
 חֲזַרְרִין (נִסְיָ:). לְחַזֵּר רַבָּה יוֹשֵׁנִי נְרִיעִין (יוֹשֵׁנִי אִיִּלִּים) אֵין
 יוֹדֵדִין לְבֵם אֵלֶּה חֲפֹתָה נְתִיבָה. וּפְרִידָה רַחֵם מִחָא דְּחִמָּה שְׂרַחֵל הִי
 תִּלְחֹחַ פְּרִים וְתַנְיָה כְּסֵהן נִפְתֵּין הִי. וְנִפְתֵּין לְחִזְרִיָּהן וְיִפְרִשׁ־הִי הִי
 הִלְחֹחַ תִּקְרֵי מִן הִלְחֹחִי. שְׂרַחֵל מְחַדְדֵר יוֹשֵׁנִי אִיִּלִּים הִי שְׂחִין תִּקְרֵעַ

חוק מחיצות ליכא על המחיצות דין מחיצות ואפילו היכא דנעשו ניד
 אדם וכדנרי הרמזין והריטניא, ואמנם גם הרמזים שכתב רש"י
 יד משנת דמקום שהיה מוקף מחיצות אפילו י' טו כמה מילין כגון
 מדינה מוקפת מחמה שלמותיה נעולות נלילה כו', הרי דמשתע דס"ל
 להרמזים דמחיצות העשויה ניד אדם אפילו היכא דלית רואה עומד
 תוך מחיצות כלל כגון מדינה מכמה מילין ה"ק מחיצות מעלייתא ואם
 כן לא ס"ל כדנרי הרמזין מכל מקום אכתי י"ל דס"ל דמחיצות ניד
 שמים א"ע כן וכדנרי התוספות, ואמנם הדול"ג ח"י קושיות התוס'
 אלינא דהרמזים נאמן אחר.

ברם הסתירה דנרי הרמזים שחל הדול"ג דפסי' מה"ש פסק
 דאפילו היו רבים נוקעים ועוברים בין הפסק לא נטלי המחיצות
 דפסק כר"א דס"ל כלן וס"ל ונמרח משתע דמק' דפסק ירושלים
 אלתלם כו', היינו כלן ולא ס"ל, והרמזים פסק רש"י יד לר"ך
 נעילות ולתות ומה הוליד דהרמזים ס"ל דרגנ' מודים דנרובא ט"ז
 אמה אמרין אחר רבים ומנטלי מחיצות ומסולק קושיות התוספות
 מנגל וארץ ישראל דס' רחב הרבה, ולעיד הרי לשם שיטת הה"מ
 נפיש' ה"י ע"כ דהא לתת דהרמזים ס' כתב שני כותלים נראה והעם
 עוברים ביניהם עשה לתות מכלן ולתות מכלן ואח"כ יעשה ביניהם
 רשות היחיד וליט נר"ך לנעול הדלתות נלילה אצל נר"ך שיהיו רחוקות
 להנעול, ופי' הה"מ דנרי הרמזים נזה הם נראות הרבים נמרח
 רחב ט"ז אמה, וזה נפיק לתות ולא נפיק נעולות נלילה שכן על
 המחיצות יפה דרנים לא מנטלי ליה ואם כן מש"כ הרמזים רש"י
 יד כגון מדינה מוקפת מחמה שלמותיה נעולות נלילה כו', היינו
 רחוקות להנעול אצל לא נעולות מחם, וכ"כ התוספות נפסחים (ס"ו)
 ח"ל ירושלים אלתלם לתותיה נעולות נלילה חייב עליה משום רשות
 הרבים ולאו דוקא נעולות אלא רחוקות לנעול כדמסיק התם ע"כ,
 וכונת התוספות דלדין דקיימל נמנולות המפולשים לרשות הרבים
 כתיב אס' כן כל הסתיו דפיק דעירובין (ו-); שאחרו לחניה אלינא
 דנ"ה היינו משום דנפיק לדין נהכשר רשות הרבים כמ"ש הה"מ
 אצל לרי יוחנן נעולות דאחר ירושלים אלתלם לתותיה נעולות כו'
 שפיר ס"ל נעולות מחם דהא ס"ל כו' יהודה דאחר רבים ומנטלי מחיצות
 דכלן ולא ס"ל אלא דאחר דכוונת התוספות הוא דלדין הוא לאו דוקא
 נעולות, והו' שיטת הרמזים וליכא סתירה דנרי, והדול"ג סוגר
 כשיטת הרמזים נסתרה שהוצא דנרי הכ"מ ס' דמ"ש שני כותלים
 נראות הרבים והעם עוברים ביניהם היינו מנולות המפולשים לרשות
 הרבים דנראות הרבים נמרח נעולות מחם נע"י כו' יוחנן, וכ"כ נחידוש
 הרמזים ס' נפיק דעירובין אצל הטור ונ"י נפיקן שפ"ד ס"ל נדעת
 הרמזים כמ"ש הה"מ נשיטתו דהרמזים נראה נמרח ס"ל דלא נע"י
 נעילות לתות וגם נשיטתו ס' ספיק' ב' הניא שיטה זו נש' י"ל עיין
 נלח"מ, ואם כן להה"מ והטור ונ"י אי אפשר לתר' קושיות התוס'
 להרמזים כמ"ש הדול"ג דהא להה"מ וטור ונ"י אלינא דהרמזים
 ס"ל לרגנ' דגם במקום רחב לא אמרין אחר רבים ומנטלי מחיצות,
 ופלא נעיי' דלא זכר הדול"ג כלל לדנרי הה"מ וטור ונ"י נזה, וגם
 דנרי הרמזים דפסק נשי' כותלים נראה והעם עוברים ביניהם דס"ל
 נלח"מ ואי"ל להיות נעולות לא זכר ולא נשא הדול"ג על שפ"ד.

ולפ"י לכאורה מוכרחים אנתו למרח נשיטת הרמזים כתי' השני
 של הדול"ג דהרמזים נעולות דנ"י מחיצות היו כותלות
 וליכא קושית אפילו מנגל ולרי יהודה דתי מחיצות דאורייתא אין הכי
 נמי דנאחר ישראל ונגל ליכא רשות הרבים כלל ואם דאחר יוחנן
 ירושלים אלתלם לתותיה נעולות חייב עליה משום רשות הרבים
 היינו לרגנ' דנחל דרנים ומנטלי מחיצות סוגר כו' יהודה נמנן
 מחיצות כרגנ' כמ"ש הרמזין נמלחמות ע"כ, ואם יהוצא ליה
 להדורש לניון נזה מרווחתא לישנ' קושיות מהרש"א נעולות ד"ה
 חייבין, שכתב לחוק שיטת התוספות ולא ס"ל כהרמזין נמלחמות
 הכ"ל, דאי נמנן מחיצות לא ס"ל לרי יוחנן כו' יהודה אס' כן חייבין
 עליה משום רשות הרבים דקאחר ר' יוחנן הו' דלא כמלן ונ"י
 לרגנ' וכן לרי יהודה חייבין תולין לעורר לרגנ' הא אית ליה לירושלים
 ס' ד מחיצות דהא הו' לה חומה ולא אחר רבים ומנטלי למחיצות כמו
 נפסין לרגנ' ולרי יהודה נמי הא אית ליה ב' מחיצות דאורייתא ונהנך
 ב' מחיצות לא נקש' ניה רבים עיין ס', וקשה להרמזין הא ה"ל
 חייבין דאחר ר' יוחנן הוא דלא כמלן, ואולם לדנרי הדול"ג נחל
 דהא י' להקשות על תנא דשני' צית נלגול כמלן ס"ל אי רגנ' קשה
 קושיות הנמרח השתא ומה התם דנחל תשמישתיה כו', ואל"ל ר' ח'ל
 יהודה הא וכמסקנת הנמרח יהושע ארבע ישראל היה כו', קשה ח'ל
 אירא שני' צית נלגול הא לרי' כל ארץ ישראל נמי הו' רשות היחיד
 דהא ס"ל שתי מחיצות דאורייתא ואיכא סלחא דטור ומחלוקת דנרי,
 ולר"ך למרח דהא תנא ס"ל נחל דרנים ומנטלי מחיצות כר"י ונמנן
 מחיצות ס"ל כרגנ', וארץ ישראל דלית לה רק שתי מחיצות לא הו'
 רשות היחיד כלל והילכך נקט דוקא שני' צית נלגול ואח"י שפיר
 הא דרי יוחנן דאחר נ"י ירושלים אלתלם לתותיה נעולות חייבין עליה
 דסוגר כתנא דשני' צית נלגול ואיכא תנא דקדא כותיה דרי יוחנן
 נהני תרתי כחדא, ואמנם י' להקשות דאס' דלרי יהודה ארץ ישראל
 הו' רשות היחיד ע"כ הא דאחר נ"י פסי' ניראות אס' היה דרך הרבים
 מפסקתן יסקנה לנדרין וזה נפסי' ניראות נחון לארץ, וקשה הא
 דנרי ירמיה אחר ר' דאין פסי' ניראות נחון לארץ כדאיתא ס' (כ"א)
 ולאידך לישנא ס' ליכא פסי' ניראות לא נגלל ולא נחון לארץ ונר"ך
 למרח דנרי אלינא דרגנ' קאחר לה אצל לרי יהודה מורה דאיכא פסי'
 ניראות נחון לארץ ודומה.

(יב) איברא דלפי מש"כ להוכיח מחא דס"ל לרי יהודה נחל
 המחלקת עשרה מחוק ד' ורנים נוקעין טו ודיינין
 עליו משום רשות הרבים ואש"נ דמשום גוד אסיק מחיצות איכא
 נחל ד' מחיצות שלימות והא"ך ס"ל לרי יהודה דאחרין נכהא' גוונא
 אחר רבים ומנטלי אלא ודאי דמחיצות אש"נ רק ע"י גוד אסיק לא
 עדיפי משם מחיצות דאחרין לרי' גם נש' ד' מחיצות ומחצול ע"י
 נקיעת רבים ואם כן נאחר ישראל דמקד ליה סולחא דטור ומחצול
 נדר

חוק מחיצות ליכא על המחיצות דין מחיצות ואפילו היכא דנעשו ניד
 אדם וכדנרי הרמזין והריטניא, ואמנם גם הרמזים שכתב רש"י
 יד משנת דמקום שהיה מוקף מחיצות אפילו י' טו כמה מילין כגון
 מדינה מוקפת מחמה שלמותיה נעולות נלילה כו', הרי דמשתע דס"ל
 להרמזים דמחיצות העשויה ניד אדם אפילו היכא דלית רואה עומד
 תוך מחיצות כלל כגון מדינה מכמה מילין ה"ק מחיצות מעלייתא ואם
 כן לא ס"ל כדנרי הרמזין מכל מקום אכתי י"ל דס"ל דמחיצות ניד
 שמים א"ע כן וכדנרי התוספות, ואמנם הדול"ג ח"י קושיות התוס'
 אלינא דהרמזים נאמן אחר.

ברם הסתירה דנרי הרמזים שחל הדול"ג דפסי' מה"ש פסק
 דאפילו היו רבים נוקעים ועוברים בין הפסק לא נטלי המחיצות
 דפסק כר"א דס"ל כלן וס"ל ונמרח משתע דמק' דפסק ירושלים
 אלתלם כו', היינו כלן ולא ס"ל, והרמזים פסק רש"י יד לר"ך
 נעילות ולתות ומה הוליד דהרמזים ס"ל דרגנ' מודים דנרובא ט"ז
 אמה אמרין אחר רבים ומנטלי מחיצות ומסולק קושיות התוספות
 מנגל וארץ ישראל דס' רחב הרבה, ולעיד הרי לשם שיטת הה"מ
 נפיש' ה"י ע"כ דהא לתת דהרמזים ס' כתב שני כותלים נראה והעם
 עוברים ביניהם עשה לתות מכלן ולתות מכלן ואח"כ יעשה ביניהם
 רשות היחיד וליט נר"ך לנעול הדלתות נלילה אצל נר"ך שיהיו רחוקות
 להנעול, ופי' הה"מ דנרי הרמזים נזה הם נראות הרבים נמרח
 רחב ט"ז אמה, וזה נפיק לתות ולא נפיק נעולות נלילה שכן על
 המחיצות יפה דרנים לא מנטלי ליה ואם כן מש"כ הרמזים רש"י
 יד כגון מדינה מוקפת מחמה שלמותיה נעולות נלילה כו', היינו
 רחוקות להנעול אצל לא נעולות מחם, וכ"כ התוספות נפסחים (ס"ו)
 ח"ל ירושלים אלתלם לתותיה נעולות נלילה חייב עליה משום רשות
 הרבים ולאו דוקא נעולות אלא רחוקות לנעול כדמסיק התם ע"כ,
 וכונת התוספות דלדין דקיימל נמנולות המפולשים לרשות הרבים
 כתיב אס' כן כל הסתיו דפיק דעירובין (ו-); שאחרו לחניה אלינא
 דנ"ה היינו משום דנפיק לדין נהכשר רשות הרבים כמ"ש הה"מ
 אצל לרי יוחנן נעולות דאחר ירושלים אלתלם לתותיה נעולות כו'
 שפיר ס"ל נעולות מחם דהא ס"ל כו' יהודה דאחר רבים ומנטלי מחיצות
 דכלן ולא ס"ל אלא דאחר דכוונת התוספות הוא דלדין הוא לאו דוקא
 נעולות, והו' שיטת הרמזים וליכא סתירה דנרי, והדול"ג סוגר
 כשיטת הרמזים נסתרה שהוצא דנרי הכ"מ ס' דמ"ש שני כותלים
 נראות הרבים והעם עוברים ביניהם היינו מנולות המפולשים לרשות
 הרבים דנראות הרבים נמרח נעולות מחם נע"י כו' יוחנן, וכ"כ נחידוש
 הרמזים ס' נפיק דעירובין אצל הטור ונ"י נפיקן שפ"ד ס"ל נדעת
 הרמזים כמ"ש הה"מ נשיטתו דהרמזים נראה נמרח ס"ל דלא נע"י
 נעילות לתות וגם נשיטתו ס' ספיק' ב' הניא שיטה זו נש' י"ל עיין
 נלח"מ, ואם כן להה"מ והטור ונ"י אי אפשר לתר' קושיות התוס'
 להרמזים כמ"ש הדול"ג דהא להה"מ וטור ונ"י אלינא דהרמזים
 ס"ל לרגנ' דגם במקום רחב לא אמרין אחר רבים ומנטלי מחיצות,
 ופלא נעיי' דלא זכר הדול"ג כלל לדנרי הה"מ וטור ונ"י נזה, וגם
 דנרי הרמזים דפסק נשי' כותלים נראה והעם עוברים ביניהם דס"ל
 נלח"מ ואי"ל להיות נעולות לא זכר ולא נשא הדול"ג על שפ"ד.

(יא) ועוד אי תמה דאס' נחל דרגנ' מורה היכא דרגנ' ט"ז ויתר
 דאחר רבים ומנטלי מחיצות אס' כן מ' קאחר הנמרח
 אלינא דרגנ' לא תינעי לך השתא ומה התם דנחל תשמישתיה אחרו
 רגנ' לא אחר רבים ומנטלי לה מחיצות הכא דלא נחל תשמישתיה
 לא כ"ש, הא י"ל דהתם הוא משום דלית רחב אלא י"ל אמה אצל
 הכא נחל המחלקת חייב דרגנ' ט"ז אמה, ונזה הרי גם רגנ' מורה
 דאחרין אחר רבים ומנטלי מחיצות, והילכך נללא נחל תשמישתיה
 שפיר קא תינעיה ליה גם אלינא דרגנ', ועיין נחידוש' הריטניא
 דכתב להדיא דהנמרח חייב דרגנ' התל ט"ז אמה, והא ליכא למימר
 דהא נטול מחיצה ש"ך רק במקום הפרצה דאחרין דע"י נקיעת רבים
 לא נחש' כסתום וכמו צין הפסק לרי' אצל במקום המחיצה מחם הרי
 ודאי המחיצה אינה נטילה ע"י נקיעת רבים וכמ"ש הרמזין נמלחמות
 וכ"כ התוספות ס' נד"ה חייבין דסיימו לגני ירושלים ודיינין עליה
 משום רשות הרבים לעמוד נאמנע הפילוס' דליכא מחיצה הרי דס"ל
 נלח' מהני נקיעת רבים לחייב כנגד העומד ואם כן הכא נ"י תל הרי

מנ' רוחות אלא ודאי דגם בגל מני ליטו מוקף רק שתי מחיצות והילכך פריך בגל מני, ולפי' הרי אין לנו נריכים כלל לתירוצים ליישן קושיות התוספות לשיטת הרמב"ם, דהא אדרבה קושיות התוספות נריכה ביאור מצד קושיות הגאון מהר"ם אשכנזי ז"ל שזכרנו לעיל או מצד דליכא בלחץ ישראל ובגל רק שתי מחיצות ונריכין לנו לפרש ונבאר דברי התוספות כחש"כ בסוף ערך נ' ואם כן נראה להרמב"ם מחיצות נידו שמים אזה למחיצות נידו אדם דליכא שום הכרח לחלק בנייהו וכדעת הדורש לנין בזה.

ותצא דינא נקמה מסקנת הדברים פרי הכרם אשר אנחנו בוגרים בס' ד ארבעה הנה.

(א) מדינת ענגלאנד זכיונא דהים תומחה והמדינה יושבת על אד גוה מקרקע הים הרבה דהח"ל פסק כתוספות דמחיצות נידו שמים אחרין דלחור רנים ומנטלי מחיצתא ויש בזה דין רשות הרבים מן התורה, ובס' דורש לנין פליג עליה, וכחז' דמדברי הרמב"ם וכל הפוסקים שלא חילקו בזה מוכח דליכא במדינה זו דין רשות הרבים מן התורה כלל, והנה אנחנו ציררנו דמכל הפוסקים ודאי דליכא רחיה דפליג על דברי התוספות בזה דיי"ל דס"ל כסגרת הרמב"ם והריטנ"א דכל היכא דלין רוחא עמנו חוק מחיצות אפילו אם נעשו המחיצות נידו אדם לא הויין מחיצות כלל, ובה פליג על דברי התוספות אלא במחיצות נידו שמים לכ"ע נכחיל גוונא לא הויין מחיצות ואולם הרמב"ם ע"כ לא ס"ל כרמב"ם וריטנ"א גני מחיצות צדי אדם ומדלא הזכיר לחלק בזה מוכח דס"ל דגם במחיצות נידו שמים לעולם הויין מחיצות אפילו רחוקים טוהא ולין רוחא עמנו חוק מחיצות כלל ואם כן להרמב"ם במדינת ענגלאנד זכיונא ליכא דין רשות הרבים כלל מן התורה והוי ספיקא דדינא, והעיקר כדברי התוספות דהוא להחמיר, תם אכן מניי אשכח אן דבאר פסקי התוספות נררין, ועד דנרמב"ם לא חזינו מפרש להיפך ולא שנקיט דבר המפורש בתוספות משום ה' דמשמע מדברי הרמב"ם.

(ב) נעירות שאל הים נחש מחיצה זו למחיצה ותליא נפלוגתא המחבר ורמ"א בסיון שס"ג סעיף כ"ט.

(ג) היכא דהמחיצה נידו שמים התקפת הוא בגוה כגון הרים סביב לה עדיף טפי דיי"ל דהתוספות מודי דזה לא אחרין לרנן אלו רנים ומנטלי מחיצתא ואיכא ספק ספיקא דילמא כהרמב"ם דלעולם לא אחרין מחיצות נידו שמים אלו רנים ומנטלי מחיצתא ואיכא אחרין מחיצות דילמא נכחיל גוונא מודי ודלא כהח"ל והע"נ ז"ל דכתבו דליכא חילוק בזה ואין אף רוחא מקור לדברים.

(ד) גם במחיצה דרנן כגון מחיצה רעיעת צעין שחא מוקפת לשם דירה ודלא כמו שגורא מדברי השולחן יעני' סיון ז' והעיקר חליי במחיצה האחרונה שחיה מוקפת לשם דירה כדמוכח מעידות (כ"ד) וכח"כ בערך נ' זה הנראה לי בזה, ומחמתי שמי, כלום הק'.

אברהם אהרן יודעלאוויץ, רב וצ"ד דפ"ה, מאגמשעסמער, ענגלאנד.

סימן ד'

ברין מחיצות גשרים.

שאלת גשרים העוברים על סמילת הברזל או נהר ותחת הגשרים ישנן מחיצות בונים מעצים או מאבני גזית והמחיצות שמים המה בשתי קצוות הגשר מחיצה אחת סקצה מזה לצד הרחוב ומחיצה שנית סקצה השנית לצד הרחוב והגשר מונח עליהם והנה הלכה רווחת היא דאמרי' גוד אסיק מחיצתא ואיכ' יש להסתפק בהני גשרים אם אמרי' בהו גוד אסיק מחיצתא ואיכא מחיצה על הגשרים למעלה לצד הרחוב ואין צריך שום תיקון על הגשרים.

וגדר נהי דניחא דסולחא דגור הוי הר גוה למעלה מקרקע ארץ ישראל בלופן דהוא מחיצה הניכרת אלא מחצתא דגור דהוא חרין עמוק ימי ורבה ד' סביב א"י אם כן אע"פ דנמוך החרין הוי רשות היחיד במחיצה הניכרת מכל מקום הא דהחרין מועיל לארץ ישראל הוא מטעם דשתי החרין אחרין נהו גוד אסיק מחיצתא ונמנא אלא ארץ ישראל מוקף למעלה במחיצה אם כן מחיצה כזו לרי יהודה אינה כמחיצה גמורה אלא כשם מחיצה ומחצתא ע"י נקיעת רנים ואם כן ליכא בלחץ ישראל רק חזא מחיצה היינו הסולחא דגור ולא הוי כלל רשות היחיד לרי יהודה, ונאמח מפרש"י משמע דגם סולחא דגור דלין החר גוה כלל למעלה מקרקע ארץ ישראל אלא שזה הוא למעלה עם קרקע ארץ ישראל ורק דקרקע חריל נמוך שם ונריך לעלות על ההר שהוא חזא העמוק גוה י"ט ואם כן נהר כזה הא נחשב למחיצה למעלה הוא גם כן רק משום גוד אסיק מחצתא ומחצתא שפיר ע"י נקיעת רנים לרי' וליכא אפילו חזא מחיצה לארץ ישראל אלא נחצטל ע"י נקיעת רנים וגוונא מזה נתי' ח"ל סיון ה' שכתב דהיכי דשכיח רבים מנטלי ונחיה אליה עשויה נידו אדם בין נגוד אסיק בין נמחיצה גוהה שהרים סביב לה וכמו שכתבתי בחשונה אחת לחכם א' שצדק שגודלי הגיעה לידך עכ"ל, וכן דעת ננו בשאלת יעני' ז"ל ואנחנו לא זכינו לראות אותה תשובה של הח"ל ז"ל.

ודלוי ירחתי בפנותי מפני האריות האז וגנו ז"ל הייתי אומר דמחיצה גוהה שאלו ואין מחצתא בנקיעת רנים גם אם אינה עשויה נידו אדם ואח"י שפיר מני דברי מהר"ם בעיר גוארד"ה שהנחתי בערך הקודם דאמר מפני דההרים סביב לה לא הויין מחיצה המוקפת לדירה ותמה היעני' למה לא אסר מפני דהויין מחיצות נידו שמים ומחצתא ע"י נקיעת רנים ואפשר דהו טעמו דמהר"ם דסובר דמחיצה גוהה שאלו.

וגם דברי התוספות דעירובין הג"ל אפשר דכיוצא לזה שכתבו ותימה דלרנן כל ארץ ישראל תעשה רשות היחיד ע"י סולחא דגור ומחצתא דגור ובגל מני דמקף ליה דגלת ולא אלו רנים ומנטלי מחיצתא ולרי יוחנן דאמר קרפף יותר מנית סלחיס אלא הוקף לדירה אפילו כור אפילו כורים הורק לטובו חיי ותי' דמחיצה שאלה עשויה נידו אדם לא חשיבה מחיצה כולי האי כר', כוונתם במילת כולי האי היינו מחיצה כזו כמו סולחא דגור ומחצתא דגור דגלת ופרת דעיקר המחיצות הוא משום דניחא גוד אסיק מחיצתא ויהיה ארץ ישראל ובגל מוקף מחיצות אם כן מחיצות אלו דלגס מחיצות ממש בגוה רק ע"י גוד אסיק וגם הם מחיצות נידו שמים לכן לא חשיבה כ"כ ואפילו רנן מזה דלחור רנים ומנטלי מחיצתא אלא בזה דרי יוחנן מיירי דמוקף המחיצות בגוה ממש ולכן אפילו אם הם היו מחיצות נידו שמים הויין מחיצות מעליא והורק לטובן חיי ולא הוי אחרין נהו דלחור רנים ומנטלי מחיצה, והא דפריך נפי' הדר (ס"ז): לרי יוחנן חזא דסבל עני' בגוה עשרה ורבות ד' אין מטלטלין מתוכו לים ויחר מנית סלחיס מטלטלין אלא כדמילת ה"ל, ולכאורה לצדית קשה למה דרי יוחנן מיירי במחיצה בגוה והתם בסלע הרי המחיצה היא ע"י גוד אסיק, לקיח דהי' דהיכא דליכא נקיעת רנים איכא בזה נפ"מ אלא התם הרי ע"כ מיירי דלא נקעי רנים התם דאם כן הרי היה רשות הרבים ואח"י מטלטלין מרשות הרבים לים הא מטלטל מרשות הרבים לכדמילת אלא ודאי מיירי דלא נקעי שם רנים, והיכי דלא שכיח רנים דנטליהו למחיצות, גוד אסיק מחיצה גוהה ודאי דינא שיה' וספיר פריך, אלא היכא דליכא נקיעת רנים שפיר ז"ל דס"ל להתוספות דליכא לחלק בזה בין מחיצה גוהה למחיצה גוד אסיק במחיצות נידו שמים וכח"כ לקעת מהר"ם ודלא כהח"ל והע"נ ז"ל.

ואולם איך שיהיה הנה ארץ ישראל לא הוי רשות היחיד לדברי ר' יהודה וע"כ לומר דהסתיה קלי לרנן וכח"כ התוספות נד"ה אילינא, והיינו אלינא דרנן דלית להו רנים ומנטלי מחיצתא ובמנין מחיצות כר"י דבשתי מחיצות סני וגם בגל דמקף ליה פרת ודגלת סתיה דלין מוכיח טפי כשיטת ר"ת בתוספות קדושין שהנחתי בערך נ' דגל לא היה מוקף רק משתי רוחות דלי כשיטה רש"י מאי פריך אילינא משום דמוקף ליה סולחא דגור ומחצתא דגור בגל מני כר' דילמא נקט ארץ ישראל לרנא דאפילו ארץ ישראל דלין לה רק שתי מחיצות אין חייבין עליה משום רשות הרבים וכ"כ בגל דמוקפת

דזימזע

ובחשבות חיים הלאה סיומן פשט כחז ח"ל אך מה יושעני כ"ז
היות הנשר עוזרת על הנהר והאחמם לא רחיתי שום
ספר המדבר מה מחייה רק הלום רחיתי שהרג השואל נצט יעקב
כחז שחכמי הספרדים דגש לא דברו כלום מקריבת המים רק תהט
צורת הפתח למעבר הנשרים הרי דפשיטא להו דנצי תיקון. וכן נדון
ממעט הזכיר מעלתו דהארין לטו מחיר אלף מטעם נוד אסיק
מחילתו אכיון שגשר מונח על יופיפי גודדי הנהר הרי שם לא
מחיר נוד אסיק אלף שזעלתו חלה זה נבשרה הוא שם ערוך ר"פ
כל גנות (פ"ט.) ויעוי"ש תקופות ד"ה נחמיות כ"ו עכ"ל. והנך
רואה דה"ס ח"י עלה לאסור גשר מטעמא דהיכא דתכוסה נגשר
אלא לחריץ נוד אסיק מחילתו והדבר פשוט דלהי' טעמא אסור אפילו
היכא דליכא תחת הנשר מחילה העשויה נד"ל אדם דהא גם נהא
דכ"ב כל גנות מיירי נחמיות הנעשים נד"ל אדם דהא מיירי החס
נגנות נחמיות נחמיות אשין נכרות לא לחריץ נוד אסיק מחילתו,
וכ"ה נבואע סיון שער סעיף ז' ועיין שם נחמיות סע"ה. ואלו
נצתי ג"כ נחמיות ח"ה סיון ח"כ כחז ע"ד שאלתו שנעירו פרץ גנות
דנצי לגירי אלף שנהר הולך נוד עיר ההוא וקרקע עיר גניה
חז הנהר עד היום עשרה שפחים רק ש"ס שם נשר רחז יותר מעשר
מאות ירלה מעלתו להחיר כדחשע כ"י תקופות שנה סיון ש"ג
ס"ה ס"ו שאלין חושר רק מטעם רנים ההולכים עליו וחשו
דנצי ונחמיל מחילה הנש שאלן עמי נד"ל אדם רק נד"י חס"י, וצו
רשע על הנחמיל חס"י ש"ג נוד מקרי רנים לנצל המחילה נד"ל נס"י
נצתי כ"ו ידע מע"ל שאלן חנוס המכסם להחיר זה שאלס כוונת החס"י
כן היה לו לצאר מחיבא יאל דבר זה שאלן הנשר חושר מטעם פרנה
רק מטעם רנים מחפסם עליו, ולדעתי לא כיון החו"ש לזה רק
לכוונתו דלס י"ס נשר נצי חושר ויטעם פרנה דהו כיון שאלן מחילה
תדע שכן ההוא שחרי נסיון ש"ג נחמיות סע"ה כ"ה כחז דלס
יעי"ט ריח החרץ נ"ל: והוא"נ לאורך החרץ נצית מעשר אמות
הן מערצין גבס וכן הוה והחריצו"ס פ"ג מחשע וכן שם מיירי
החרץ שטעם נד"ל חס"י יעוד דהרי הרחיצו"ל לא הזכיר חילוק כלל

ולשמואל דאמר גוד אסיק הייז וזענין געטל נוי איכא צינייהי לרביי דאמר כל שאין לו מחילות ורחש די כרמלית, לרב אפילו לריש אין מעטלען צו אלא גדיא דהייא כרמלית, ונשמואל ויהי נטל צכולו דרשות היחיד הוי וליהיבאלי דהוי מקום פטור לרב יוקום פטור הוי ומוחר לנני רשוי וצני רהיב נכתן עליו, ונשמואל רשות היחיד וצני רשות היחיד שרו אלא צני רשות הרצוי אסורי יתיבין דהייא, ויהא דקמפלני רב ונשמואל אליצא דרצנן להרשיי נגין שחזיתיהן שחזקו ניכרות ונאמלען כולן מחזירות ואינו ניכרות וכו' ה' דג גדיל הסוד לקטן דלוקיוולא לרב צוהינות ניכרות ויכולה דסייבי לא מינכר דלי מחזקו נמי לרשיי ורשיי נמי כרמלית נעיר עכ"ל, ויהא דבר גדיל הסוד נאמלען הנאלי צוה דרב דאמר דצוהינות שאין ניכרות לא אחרין גוד אסיק מחילתא הנה גם מלחיותהא קאמר היכא דיוכסיה מחילות הנתיב החינות דהיי"ל ויהינות שאין ניכרות לרב הורק מרשות הרצוי על גג כזה פטור וליהיבאלי דהוי מקום פטור מותר לנני רשות הרצוי נכתן עליו, ויהא צעני לא ידענה ויהא זה להרב נאלי, ויהא דפשיטא ליה להרב נאלי עד דלא הויא ליה רחיה כלל הנה לדירי הוי מחילתא צני עינא עינא דודאי י' אחר דגם לרב רב ודרצנן ס"ל להקטיר צוהינות שאין ניכרות, וכ"כ להדיא החיאל כלל הייז סעף ייז הלכה ליושה חסיני דהיכא דיש מחילות אחרין גוד אסיק כאליו המחילות עליהם עד לרקע, ויהינא מדרצנן דוקא כשהמחילות ניכרות לאותן שעומדים למעלה אלא אם הם מחוסרים צרעפים שנחל שהיהוד של המחילה מחוסה לא אחרין גוד אסיק ולכן נגין שגור וכן י' לפעמים נגין נמוך ועליו גג אפי"פ שגורה ייט ורחש דייט ויותר דמלחיותהא הוי רשות היחיד נמוך על הגג מכל מקום מדרצנן י' לו דין כרמלית ואסור לטלטל ממנו לרשות היחיד ואסור לטלטל צו יותר מדיא כר, הוי לפנינו דהייא סוגר דלא כהנאלי, ואולם גם החיאל לא הויא רחיה לדרורי מדי.

ואסינא לחיפוט ספיקא דא מהא דצני רמי צר תחא שתי מחות נגן ושתי מחות צעמוד מהו ואחר רצה מדי קא מיציעא ליה כרמלית ורשות היחיד קא מיציעא ליה נחמיה, ופי ריית צי מחות נגן דהוי רשות היחיד וצי מחות צעמוד שהוא כרמלית שאינו נגוה וייז ורחש די הרי דקרי לנני רשות היחיד ומוכח דהאי פסולא דמחילות שאין ניכרות אינו אלא מדרצנן ואפי"פ דהתם מייירי נגן צין הנגין דמחילות שחזקו ניכרות ורק צאמלען הן מחזירות וכול מקום אלו רחמיה הוי דהוא נגין אחר צקאות דליכא צוה גי מחילות ניכרות דהייא רשות היחיד וזהו האלמנעיל סתמא הוי דהוי שתי מחות וזו יחסי מחות צעמוד מהו והאי לנני צין הנגין איכא סיכא ואפילו מהוי וגי האלמנעיל דליכא צוה אלא שתי מחילות שחזקו שם ניכרות וצחתי מחילות הוי מחזקו ליחר הנגין והי"ל שתי מחילות שאין ניכרות וצחתי מחילות הוי ניכרות לאחד לא הוי רשות היחיד מן התורה אי ניחא דמחילות שאין ניכרות הוי פסולא דלחיותהא ועיד דלי ניחא דרב הנגין של הקאות היין רשות היחיד מן התורה ומשום דזהו איכא גי מחילות ניכרות אם כן מלי וחתה רצה כרמלית ורשות היחיד וזה מיציעא ליה ודילמא רמי צר תחא קא מיציעא ליה נגין האלמנעיל דליכא צוה אלא שתי מחילות ניכרות והיין כרמלית מן התורה אלא ודאי דכל עיקר פסולא דמחילות שאין ניכרות ומשום דמכסיה אלו אלא מדרצנן צעמלח, ואולם יי"ל דאפי"פ דלנני האלמנעיל ליכא אלא שתי מחילות החינות הניכרים וכול ווקום הוי רשות היחיד מן התורה משום דלכל הנגים צידר הרי איכא מחילות הניכרים מסני צעמוד והייא הילוק רשות ליכא צוה נירען דלחיותהא דא הוי כחרי שהרצוי נכנסים צו דאיו ונרע כה המחילות והוי רשות היחיד לצת ויהי צל הנגים צידר וספיר הוי הנגין האלמנעיל רשות היחיד ואפי"פ דמחילות שאין ניכרות הוי פסול מן התורה, ועיין מש"כ לקמן צעני יי"ל צוה דכיפה אם י' נרגליה עשרה הינת צוהה.

(ה) ונראה דהי תליא צפונתה הראשונים ז"ל דהנה הרשניא צעמיהק שער גי (סוף חמ"א) כתב חיל גג יחיד לו נגין שרץ שאין להם מחילות ניכרות אלא תקרת הבית גולטת הן לכותלים אם יתרים על בית סתמים הרי הן כקרקע שלא הוקף לדירה ואין מעטלען צוה אלא צוה אחרת, לא הינה התקרה גולטת הן לכותלי הבית הרי אלו רשות היחיד נמורה, ואפי"פ שאין המחילות עולות

דחתה שהנכר מכסה את הניסופים לא אחרין גוד אסיק והוי פרה ואפי"פ שפיר וסרה התחילה לנמרי.

(ג) ואשר עוד תוהו השע"ז על הניצוי וזה התם מייירי דייטט צנסר רק מנז אחד של החרץ, וייטטו צאורק עשרה עד שגאלר פחות מדי טעמים החרץ צרהצו, וקשה ה' הנה השני של החרץ נכאר מנולה צלי כיסוי ואם כן נהי דמנז האחד שחוסה צנסר לא אחרין גוד אסיק מיחא גוד אסיק צנז השני שהוא מנולה והכתי י' מחילה ופסקת צין חלר וזהו דאם י' חרץ פחות מדיט לא קשיא ניחא כיון דיש כותל ליושה נגוה וייז אם כן גוד אסיק מחילתא למעלה דאם ליחא דאם הין החלל ליושה רחש די נהצו כמו סדק ניושה ואין הכותל שלחמה וייטט כלום למטה לשום דבר לכן לא הוי נגנר מחילתא לכל אם החרץ צעמלח רחש די רק דמנז אחד ויכסה הנכר השפה של החרץ אם כן קשה דשפת האחר שהוא מנולה ניחא גוד אסיק ויהינה צעמי יי"ל דעמוח כחש"כ הרענ"א צחתי (ע"ה) דלפיכך צהרין פחות מדי טעמים לא מהני דמחילה פחות ייז לא מחילה הוי ופחה נוי לא הוי דמפסע פסעי ליה ואינו דומה לכיתל שאינו רחש די דהתם אפי"פ דלא רחש די לא פסעי ליה ומחילה ציניה הוי עכ"ל הרענ"א, ואם כן אם נתן נכר לאורח החרץ וייטטו וודי ג' כן ופסע פסעי ליה, וכן ונאור צרשי ותוספות הטעם משום דמפסע פסעי ליה והוי טעמא נראה דחתי מן הא דחתי רצוי ומצטלי ויהינה ולפיכך אף אם לא אחד מנולה מכל מקום מנז הטעם דמפסע פסעי ליה נאצטל המחילה שלחמה גם הנה התנולה, ואם כן צעמלח הראיה של הניצוי לנמרי דאין הטעם כלל משום דהנכר מכסה הניסופין דנלמח מזה לדון הנגרים עכ"ל.

וגם צוה י' לדון וצורח ומצונך דהטעם משום דמפסע פסעי ליה ומשום דחתי רצוי ומצטלי מחילתא אם כן הרי הא נופה צלחת וקשה טעמא חתי הוי והרי צחתיא שנעשה צידו אדם כריע מודי דס"ל לרצנן דלא אחרין אחר רצוי ומצטלי מחילתא ומ"ש הכא דצנז, ועי"כ יי"ל דאפי"פ דמחילתא שנעשה צידו אדם לא אחרין רצנן דחתי רצוי ומצטלי מחילתא מכל מקום אחרין דמקום זה ניחא משום פרה והוי כמו שאין שם מחילה ופסעי צירחות לא ליכפת לן לפרצה צין הפסין דאם שרין שם גם צפרון מרצה על העמוד משא"כ צכל ווקום אחרין דפרצה חזיק היכא דלינה פתח ואפי"פ שפיר דברי הנוי"צ דלא הוכיר לאסור נגר מנעמח דהיכא דרשא המחילה מכוסה חו לא אחרין צוה גוד אסיק וכדצרי החיים דהנה הנוי"צ צל להוכיח דהוי פרה ומחילא דהיה אסור גם צפחות מעשרה מחות וכדן הפרצה היכא דלחוסת, וכ"כ להדיא החיאל כלל עי"א דין ט"ו וצ"ה שם דגש כיון דצקעי צוה רצוי דיו כחצוי שגפרן למקום דצקעי צוה רצוי דלחוס צדי טפחים.

ואולם לעי"ד י' לסחור רחיות הנוי"צ מטעם אחר דליכא למיחר דאם דהחזירו צהרין צצין שני חלירות דמנעמח דמפסע פסעי ליה אחרין דחתי רצוי ומצטלי מחילתא גם האעשה צידו חתה זהו משום דמערות דורין חזיר דהתם צענין טפי סיכא ניכר לנני דדורין שיש מחילה המפסקת וכוהו צינאר והילכך ליכא משום רחיה ציטול מחילה לענין רשות היחיד.

ענה ב'

(ד) וביסוד הדברים צנני הסנול צעירוצין (פי"ט) דרצנן ס"ל דנגות העיר כל אחד ואחד רשות צפני עמו ונחמל אחר אחר רב אחר אין מעטלען צו (לרצנן) אלא צוה אחת, ונשמואל אחר מותר לטלטל צכולו צמחיות הניכרות דכריע לא פלגי (דאחרין צוה גוד אסיק), כי פלגי צמחיות שאין ניכרות רב אחר אין מעטלען צו אלא צדיא לא אחר גוד אסיק מחילתא, ונשמואל אחר מותר לטלטל צכולו דאחר גוד אסיק מחילתא, ונחמל פחות כחצו דאפילו לדון דקיימא לן כר"ש ולא כרצנן איכא נפיש צהך פלגתה לנני כלים שגתו צחוק הצית, וצפי נאלי כתב דאין אשכחנ נמי נפיש לזרוק מרשות הרצוי נחוכי וכגון דגן גולט אפילו חן למחילות הנתיב החינות וכדאמר דכי מכסיה צנן הוי"ל מחילות שאין ניכרות ואיכא צינייהו לרב האורק פטור דלא הויא לא רשות היחיד דליה מחילות ולא רשות הרצוי דמחילה מייזד הוי ואפילו ליושה מייזד נגוה גי לא הוי רשות הרצוי.

צירושלתי מיה לטלטל כצוטל שמואל אחר מטלטל כצוטל רת אחר רת
 מטלטלין צו אלס גדאס וואסער פיי דעפּטנאחא האט איה אלעזא דרעגן
 כחו צעמאד דיגן אלס דעמאנץ שיטטייהו צוגרעסאד וצפּטנאחא השגיה
 כחצ דקאד לרעה געגין הארן ורעגן גנג יידיד דשמואל אחר מטלטל
 כצוטל וואסער וועגל אחר שמואל עד צית סאחיס האס חיייר צולא
 חייכראס מחלצא שמועס וואכא חיייר צומייכראס מחלצא, וואגנס צאא
 דאמור רת צפּטנאחא השגיה דאין מטלטלין צו אלס צד אמוח וועגל אחר
 מטלטלין נר אר אד אפּער לשטיי כחו צעמאד דיגן אלעזא דשמואל
 האס לז איה יתר חצית סאחיס דאא אפּטל כור וואפּטל כוריים מוחר,
 וועגל גס צאא יל כחו צעמאד דיגן דעפּטנאחא האט חיייר וואכא דלז
 איה יתר חצית סאחיס כלמור וכל גג צפּטל לז איה צית סאחיס
 דאז רת צירושלתי סיל כשמואל צעמאד דיגן דאמאד נוד אסיק
 צומחלצא דעצולות צין גג גנג אפּטל שזיק ניכראס אס כס גס צולא
 חייכראס מחלצא האט מוטעס נוד אסיק חו חמילא איה כל גג צפּטל
 עמוח וואפּער מטלטל אפּטל כור וואפּטל כוריים צכל הגגין צייד כיו
 דכל גג צפּטל איה פּתוח מואחיס מואפּטל צפּטנאחא האמארוס
 דחיייר גנג יידיד לרעגן כחו גגין הארן לרעה דכולא חזא דשמואל
 ואיכא טע חצית סאחיס צייקן כל הגגין וואס גנג יידיד לרעגן
 צואיכא ציה טע חצית סאחיס וואיח הארן סיל לרצ צירושלתי
 דחלצת למועס עזיק וולא למעלא וואס עזיר, ומאדא צירושלתי
 צפּטנאחא האמארוס דשמואל אחר עד צית סאחיס וואפּטל הרש"ט מחלצ
 זיל ווארצאצא זיל צעמאד דיגן לרצ צומחלצא שזיק ניכראס וואי.

אמר שהיה ההגלה לפנים שיטת התוספות שכתבו לאסור הגה היבן
... ונפרד נמלחו לכרחית לחמה בליטה הצוללת לרשות הרבים
ותוכה דס"ל ולגבי פרוץ נמלטה בעין מחילה הניכרת דוקא, עין
מהרש"ל, ומהא דנחת נחל הרי מוכח דאפילו כחשש הכר מקוה,
וע"כ דס"ל להתוספות דתל המתלקט היא מחילה הניכרת, וכ"כ
גרי"ם ע"פ ס' ואם כן להתוספות אי שפיר י"ל דמחילת שארין נכ"מ
נחת הרי פסול לדוריתא וכדעת הגאון, ואולם לא חלני נאם ינחל
דעמחא דהתוספות דלחלו לאסור הגה מטעם פרוץ למקום האסור הוא
מאסו ולשריף רשות היחיד ס"י גם נמחילה שאינה ניכרת גם לרב,
אם כן לא היא אלא מדרגת אהל אם ינחל כדברי הגאון המסיד ר"י
בטורש"ם של סימן שמייה לנשיא רשות היחיד לא האגרו התוספות
למחילה כלל דאפילו נמחילת המכוסות דאין אומרים בהם נד אסין
מכל מקום ע"פ סוגיית שפתינו רשות היחיד היא רשות היחיד דנעת
התקרה וכו' ע"ה עד לרביקו ולא האגרו למור נד אסין אלא נדנד
שמתניו אטע רשות היחיד גמורה ביהקף נמחילת סגינה כגון עמח
בגרות הרבים וכו' ע"ה ע"ה, ואם כן י"ל דהיבן דלרף ותוכה
למור נד אסין כגון עמח וכו' כי מכסא היא פסול תן התורה,
ואולם הגאון מדנד נב דנחיס ותוכה למור דהל מחתה לו דס"ל
תס' ה' דלמורין רשות היחיד שלה עד לרביקו נא אם כן מטעם נד
אסין נמחילת וכו' מהא דנחת (נ"ט): חיה ולא כדעת המסיד
להאגור ר"י היבן, לא דנשיא לנח שאין תוכו יו"ד וקדירו משלחו
לעשרה דנכחא' גווי גם ניה אפילו כמו שיצאד לקמן.

ענה ג'

(ז) והנה הלא כללנו ההיכא והאי רשות היחיד למטה האי רשות היחיד גם למעלה משום דרשות היחיד עולה עד לרקיע ומציקה גם התקרה, לכאורה הוא דבר מוסכם וכללי עמלם ולא ראוי שיהיו צריכים להדיח צוה, ולהתעוּפֹת ולרדוק (פ"ט) דלא במחלוקת. וזו השם המהיר למד עולה למעלה ואשליה היכל למטה מחזיקת כנף שמכוסים ורק לענין פרוק ממלאה למקום האסור ס"ל להתעוּפֹת דענין מחזיקת דוקא אבל לענין רשות היחיד ס"י גם פליגי למד והכי מוכרח דעת התעוּפֹת שם מחזיקת דבריהם שכתב דגון שם שאלכין יצאצואם ונולטין לרשות הרבים וליכא למימר דלא שיק חשום דלא יצאצואם ונולטין דמי תקרה נמי לא אמרינן דעצמא כאלו צריכה נשיעו עד ארדת נמי לא אמרינן חשום נקיעת גדיים ס"י, והקסם הוא אשליה אלא היו אמרינן כי תקרה הרי רק כי תקרה יורד ופתחם אמרינן ואלא עולה ופתחם גם נהא דמד ארדת קסם דאשליה אי היו אמרינן

עולות למעלה מן הגג, ניכרות הן כל שאין תהרת הנית שעליהן
נולטת לחזן, נמה דברים אחרים ניתים על נית סתים לה היו
יתים על נית סתים אפלי היתה התקרה עולטת הרי הן כרשות
היחיד נמורה עכ"ל, וכנר הזכירו המתנים והרשניא נזה הוא
כדברי הריטניא נתידשו (נ). נזה דפריך הנמור קשיא דרב אדרב
דפרסאי דפריך ענין השין לרית נה' ולא אסר אחרים נחול רשות
משי להו מיהו נני רשות הרנים העננים לפניהם ולחאריהם וללדי
היתוטת אחלי לא אסרי והריטניא נשם השר מקולי הקסה האין
יאסור למעלה מעשרה והלא אין שם איר כרמית ולא איר רשות
הרנים והוא איר המתיר ומחיה טעם נאסר זי העלט שם או ג
הסמון שם והרי אט יולא לתקס האסור, ועוד נל שיה איר אחת
עד נ' ססה שהוא נרשות הרנים היחילי עשתור נטלטל נכול שם אס
נצוה עשרה ודבר נ' ואעפ"י שהוא פרוק נמלול לרשות הרנים והאם
אין מחילת ניכרות נניו ואפיה דיע כד אחת ופי' הוא ז"ל והמקסה
פרק לרב משום דאסיק דמירי ניתר ננית סתים והו כדברי התנ"י
נמסקנא נדיה נחילת עיין שם (פי"ט) ופרקינן ההכא נדליכא
ומחילת הניכרת וכין דכן אע"פ שהוא יתור ננית סתים אט
כרמית ואחרים גוד אסיק ומחילת דלתס לרדה ענין והרי הוא
מוקף לרדה, הא אילו ליכא מחילת הירל כקדש יתור ננית סתים
שלא הוקף לרדה דאין מטלטלין נ אלא נד אחות, אכל נג נ
סתים לא נני מחילת עכ"ל, ורואים אהנו השר מקולי ז"ל
כנר נני סתים לא נני מחילת והייע דסם לרב דסי' נדנחילת
שליה ניכרת ומכסי' לא אחרים גוד אסיק והו רח היכא דהוא
יתור ננית סתים אכל נפשות מזה מוחל נטלטל נכול והו כדברי
הרשניא ומסיק ונל להדיא לה היו יתים על נית סתים אפלי
היתה התקרה עולטת הרי הן כרשות היחיד נמורה, ולכאורה הוא
פלא דהרי פלגתא הרשונה דרב ושמואל עמורא דפלי' אליה דרב
דאורי כל אחד ואחד מהגון רשות נשיע זה היכא דלא הו יתור
ננית סתים וכמפורס עמורא רב סיל גס נזה אין מטלטלין נכל ג
אלא נד אחת ומשום דסיל נדנחילת שאין ניכרות לא אחרים גוד
אסיק כלל וכוחיה קיימא לן כחש הרשניא והריטניא והיכא
כוחיה נאסרו וכמוכח נדנדי הרשניא יתור ננית סתים וסיל
כר, ואס כן למה היתור השר מקולי והרשניא ז"ל עד נית סתים
מוחל נטלטל נכול אפלי היכא דאין המחילת ניכרת.

ואמנם נראה דהנל דהער מקוץ זל והרשבי"א העמוד בשעתו נה"ה
מחל דהל שהח' חר"ה ועד ניה אלהים דתחת לטלטל נכול ודי
כדן ד"ה וידיי ה"ה דתחת נפיק (ט"ו) שנה נהל שהח' נגוה עשרה
והוא חר"ה ועד ניה סלחוס מהלך אח כולה ונחל' לה אלפ"ס א"ס
כ' התל ה"ה כד"ה וס"ל להר"ם מקוץ זל דתל ה"ה מחטתו ניכרת
כחפזר נצדרי ונכוח דער לטלטל נכול ד"ה ה"ה אסור לטלטל נכול
לח' ה"ה נחש כול' כד' אמות וכמו ביתר ביתר ונחית
סלחוס דלל אחריק מהלך אח כולה ונחל' לה אלפ"ס וא"ס כ'
נווכה דער ניה סלחוס לח איכפת לן נחמית שאל' ניכרת ור'
דקאמר נמרח נג' הסמך לנחיר אליה' דנען א"ח חטלטל' נ' אלל
נ"ה אמות נחמית שאל' ניכרת הייט כדן דס"ל לנען דלכ"ה מלוקה
פרוה למעלה הילכך שפ"ר אסורין ה"ס ז"ה על ה' דהיל' רשות
הגזל ב"ן הדיוקן אלל ח"ה דהוא פרוק לרשות הרג"ס לחו ח"ה ה"ה
ולא איכפת לן נח"ה דתקרה הני' עולטת ח"ה לכחיל' ומכסית נחמית
הני' דנ"ה רשות הרג"ס העגרים עליו לח אסרי עליו ח"ה למעלה
נחמית ועד ניה סלחוס שפ"ר ה"ה חמית' חמטע' ג"ה אסיק אס"ה
ג"ה שנה נהל אלל ביתר ונחית סלחוס דנעיק תוקף ל"הר' א"ס כ' ה"ה
נחמית חמיר' ט"ה ולא אחריק נח"ה חמית' ג"ה אסיק הילכ' דה"ה
מכוסה ומנוול דהר"ם מקוץ זל והרשבי"א ז"ל ע"כ דפסול דוד
אסיק דלל אחריק נחמית שאל' ניכרת א"ס מולוריית' כלל ור'
תמרח דנען דהחמיר' ביתר חמית סלחוס נחמית הנצדיל' ב"ן
הדיוקן.

(ו) ובירושלמי ר"פ כל נבות ר' יוסי נ"ר זון אמר תיחשפון
 רב ושמואל שמואל אמר עד בית סאתים ורב
 אמר חטטלין גם חשילו כור וחשילו כוריים כר ואח"כ קאמר עד שם

ובת' שג"ל הרגש צה והוסף דעיקר דברי ההרשאה תמוהן מחיי טעמי הלא אטו אטו מניחין עליו דף הרי רק אחרים דכין ולי צבי הוה מנה עליו מידי ויהיה רשות היידי גם עתה צלל הכח דף גם כן הרי רשות היידי ולא כן כיון דנתקן הגור הרי רשות היידי ועדיין אינו מונח עליו שום דבר חפני מה לא יהיה למעלה רשות היידי לא חור רשות היידי צודדי עולה עד לרקע ועוד תמיהא נכנסה לו הכרזיו לתהרשאה ז"ל גם הנתפסת לא חייירי אלא נענין לחייב הגושא והנותן על גב החוליה וכחשי רש"י ז"ל צה"ל והוא הדיו לחלל הגור ועוני ההיקף מנטרפין לחיט להשלים ד' לחיט הגוטל חמל גב החוליה כדחת צהורק חליות הגור והספס הטטל והנותן על גבן חייב ועי"ז כחבו התוספת ולצירוף עשרה לא אינטרדי ולא מהגי טעמא דיונה עליה מידי דנתקן הגור צלל"ה הרי רשות היידי ולחייב הגושא והנותן על גב החוליה מה י"ש להשתיל אס' רש"י ע"ז דף לא הרי רשות היידי למעלה כיון דלחין החוליה נגזה לאו רשות הרבים עשרה אס' כן אס' יכסה עליו למעלה יהיה כחל ועמוד אחריו

שעטא דהדין צורר דלא כהנאונים הראשונים אשר בספרד ובלחי
ירש"י והסמכות תיירי צבור רח"ד טפחים וכיון דעמוק עשרה הרי
יזכא צבור מחטות ומחילא רשות היחיד למעלה אפילו גלי שום
מחטות כלל יותר תמוס דרשות היחיד צבור עולה עד לרקיע ושפיר
יריד והכי נמי נחתא לתחת ומילא אפילו עמוק מלאה אמה ואח"י שפיר
תתחלק נמי הראיה וההתפסות דעירונן (ע"ה) שכתבו דלע"ג דתוכו
לא רשות היחיד הוא על גבי רשות היחיד תמוס דלי צעי מונח עליה
יורד ומסתובב דכוונתם נמי דלפילו אם ניוול כהנאונים הראשונים
יזכא דליכא אייר מחטות לא אחרנין רשות היחיד עולה עד לרקיע
ומחילא דהכי נמי יורד לתחת והכיר דלע"ג רח"ד ד' חנפניות וזו
מילא מיד הרי הוא כמו עמוד ותל אסין כתוב התוספות דלע"ג דתוכו
לא רשות היחיד כ"י היינו אפילו אם ניוול כשיטה זו מכל מקום
גם גבי הוי רשות היחיד ומדוקקת ליטא דלע"ג שכתבו התוספות
לא כתבו בסמכתא דתוכו ולא רשות היחיד דכוונתם דלפילו אם ניוול
כשיטה זו והנאונים הג"ל אח"י שפיר, ואיצר"ל דר"ה זו בפשיטות
יזכא למדמי דהא דלמירין. דרשות היחיד כי היכי דמלי לטיל הכי נמי
ידיה לתחת ואפילו צבור שזית רח"ד טפחים הוי רשות היחיד זהו
שמוס דלמירין דרוזין כאלו י"ב בתלמי ד' דודלי פחות מדי טפחים
לאו מקום הוא כלל ורק דאין אחרנין דרוזין כלילי הוא חקוק וחסור
יזכא ציה חלל לארעה ואם כן הכא דלכחי לינו מונח עליו הוי צור
רק דאין אחרנין שיהיה רשות היחיד תמוס דלי צעי הוא מונח עלה
דף ומסתובב, ולכן נהי דאין אחרנין דרוזין כאלו הוא מונח כבר
היו על גבי רשות היחיד דלע"ג דעדיין לא הכתו עוד עליו שום
דבר מכל מקום לענין תוכו הוי חרי רוזין כלילי מונח עליו דף ובאילו
יזכא חלל בתוכו וחרי רוזין לא אחרנין דקיימא לן כרצנן צפי עושן
מפסין (י"ט) דרק בצנן מרונעת אחרנין רוזין כל שזיתו תחלק כ"י
לא בצנן עגולה, ולפ"י היכא דמונח נחתת מיד על הצור תו הוי רשות
היחיד גם בתוכו אלע"ג דאין שם רח"ד ד' דוד רוזין אחרנין והתוכי
לא פליגי על הנצ"ח צ"ה

ובזה תראה דנעלם מחנו דברי הרשע'א צעוה'יק שער נ'י בנות י'
וה'ל רשות היחיד י'ס לו נוצה ועומק לפיכך צור ברשות
היחיד לפעול עומק תחא אונס ולפין ברהטן ארבעה הרי הוא רשות
היחיד נמורה ברשות היחיד טוקצ ויורד עד התהום עכ"ל. הרי מפורש
ללא צעיק סביבה הציר רשות היחיד ועצמותה וגם אם אין הצור רחב
ד' עשרים הוא רשות היחיד אם הוא עמוד ברשות היחיד, דע"י
רשות היחיד דלמעלה אחריו דבר רשות היחיד גם למטה, רשות
היחיד כי היכי דלעיל ונוצקע התקרה הכי נמי נחת לתחת ונוקע
הקרקע עד התהום, וזה דברא דרש"י מפרש סוג'ה דעירונ' דעירונ'
דיחיי' צצור רחב ד' ג'ל לא פליג כלל על דברי הרשע'א צוה ורק
נוסח דיש להקשות דהא דעת הרמב"ן וגאונים הראשונים אשר נספרד
ללא אחריו אור רשות היחיד עולה עד לקרקע אלא ברשות היחיד נמורה
על ידי מחיצות אצל עמוד צוה עשרה לל, ואם כן י"ל דלע"ג דמחצתי
רש"י בזהה דוחי' משמע דלע"ג עמוד צביטה ז' וכלל מקום י"ל
דלעירונ' סוג'ה הוי קשה לרש"י יול' פריך הנמחל פשיטא רשות
היחיד עולה כ"י וכו' היכי דלפלקא לעיל הכי נמי נחת לתחת, ודלמלא
חייר הנמחל ברשות היחיד שאל תל וזוהי לעמוד אפין לו מחיצות
יוחס ואם כן צוה לא אחריו דלור רשות היחיד עולה עד לקרקע וכו'
נמי לא אחריו צוה דרשות היחיד נחת לתחת ומג"ל להחמקן דפריך

(א) וידידי הגלן גדול דורנו מוהר"ר ירוהם יהודה לנץ זצ"ל
המדיח מחינסק תי ע"פ דברי הרמזין הגל
זנאויר

דבאיר עמוד לא אחרין דרשות היחיד עולה עד לרקיע והנחית כיון
דנחיתה לית ליה מחיצות עשרה ורק קירוריו משלימו לעשרה הו' באר
עמוד וק' דהו' רשות היחיד היינו ע"פ העמוד חמש ולא באר ולא
כן שפיר יתכן מה שלמטה לא הו' רשות היחיד כיון שגם למעלה לא
הו' רשות היחיד.

וידידי הגאון בעל ע"פ דהא דנרין דחלוצה מה שרוב ראשונים חולקים
ע"פ וכחשיב בחלוצי דרוז המפרשים חולקים ע"פ. עוד
נראה דהרמב"ן נעשה לא חזר כן להלכה וז"ל הרמב"ן בשם (י"ט):
גבי ליציעה דרז ודרדכי מוצא עמוד בראש הרגלים נגזר וידר
די דורק ונה על גבי מהו ווי אחרין הרי עקירה בליסור הרי הנה
בליסור או דילמא כיון דמתקין פטור קאמרי לא, ח"ל מתניין הו'
חל' שיליה לאנ' ח"ל מתניין הו' ופירש"י הנוטל מהן והנחה
ע"פ הי"ב, והקשה הרמב"ן קושיות התוספות הא תניא המוציא והנחה
לפליטא דרך סמי' חייב, ועוד הקשה כמה קושיות, ומתקן דה' מצינא
ליה לרז מדרכי דאם דורק ונה בראש היחיד למקום מחיצות הרי נה
כולו במקום היז' לכן חייב אע"פ דק' ח"ל דרך מקום פטור, ח"ל
כשה' ע"פ עמוד הרי נה ומקום פטור וגם נה ח"ל במקום פטור
דא' דאחרין רשות היחיד עולה עד לרקיע הו' רק באר ש' ל'
מחיצות אצל ע"פ עמוד כל הארץ למעלה מקום פטור ורק שנה על
גבי מקום היז' היינו שוקק שנה החפץ הו' מקום חית אצל כל גופו
של הפך הו' מקום פטור ונה ליציעה לרז מדרכי ח"ל חייב או לא,
ובחידושי הרשב"א אחר אה"ל דנרין דרז הרמב"ן וסקל וטרי דנרין כתב
ח"ל, ומכל מקום ח"ל חייב כל שהוא מניח ע"פ הסלע או ע"פ
החוליה למה יתחייב והא' אצל כלי במקום פטור כיון דאיר העמוד
מקום פטור וכדאחרין לעיל גריס פ"ק (ח'). גבי כוורת (אחר אנ')
זרק כוורת לרשות הרבים נגזרה וידר ולינה רחנה ו' חייב רחנה שנה
פטור רנה אחר אפילו לינה רחנה שנה פטור ח"ל טעמא ח' אפסר
לקרומיות של קנה שלא יעלו למעלה עשרה) וי"ל דלא אחרו אלא
בשהכל עמוד אוכל כל גובה הרשות ועוד אגזו במקום פטור כגון
שנעז קנה נגזר יותר מעשרה ברה"ר אצל כשלין גופו של כלי גובה כיכ
שיהא אוכל כל גובה הרשות לא והיינו נמי דכי אחרין לעיל נפי
מתניע (ג"כ) המוציא תשרי למעלה מיידי טפחים חייב שכן משא
גבי קתא אחרין והתם חיל וליטריכין למילף מחוצה או מארון דמדלי
קרקעיתו מן הרשות יותר מעשרה וחלתי הא' לא הו' למיזר אלא
שהיה גובהו של מוצא או של הארון הנושא על הכתף למעלה מיידי
טפחים חייב עכ"ל הרשב"א, מה דוחק גדול וגדל הסבא שאם רק
מקנת החפץ אגזו במקום פטור הו' פטור ואם כל החפץ אגזו במקום
פטור הו' חייב יציא בלרעה דהא אנ' ורנה גבי כוורת לא פלגי
רק אם קרומית של קנה אגזו למעלה אם נקראת ליגזו במקום פטור
אצל אם מקנת ענף הכלי ליגזו במקום פטור גם אנ' מודה דנקרא
ליגזו במקום פטור והו' פטור, אצל בלחמ' הרמב"ן שם נספק דנרין
מסיק בזה"ל, ומיהו אנ' ורנה לא ס"ל כר מדרכי יעריש, וכונתו
לאנ' ורנה שפסדו להאיציעה דרז מדרכי מתניין הנוטל מהן
והנחה ע"פ חייב והשתא לא קשה כלל מה שהקשה הרשב"א מסוגית
דכוורת דהא התם אנ' ורנה ס"ל כן אלא אגזו במקנת במקום פטור
הו' פטור ואנ' ורנה הא פלגי על רז מדרכי דהא ליציעה ליה לרז
מדרכי מוצא וז"ל מתניין הו' אלא שיליה לרז יוסף ח"ל מתניין
הו' אלא שיליה לאנ' ח"ל מתניין הו', וממלא דלא קשה כלל מהא
דכוורת דפיק דאם אגזו במקנת במקום פטור הו' פטור דהא התם
אנ' ורנה דקאמרי והנה לביטחם ח"ל דלא ס"ל כר מדרכי בזה,
ותבוס לז' יראה בעליל דלזה כיון הרמב"ן דהא נדק (ג"ט): יתחא
גם כן רז יוסף דלא ס"ל כר מדרכי, וחלתי כתב הרמב"ן מיהו
אנ' ורנה לא ס"ל כוותיה דרז מדרכי בזה והו' למיעקט גם רז
יוסף, ונע"כ דכוונתו על אנ' ורנה דלעיל דפיק דכוורת דס"ל דאם
אגזו במקנת במקום פטור הו' פטור ואם כן אחלי תנן מתניין
חוליות הנזר והסלע נגזר וידר ורנה די הנוטל והנחה ע"פ חייב והא'
אגזו החפץ במקום פטור ונע"כ דס"ל דגם באר עמוד אחרין רשות
היחיד עולה עד לרקיע וכל החפץ מונח במקום חית ודלא כר מדרכי,
וע"ן חלוצי פ"ק דשנת (ד' ז') שכתב דגאונים הראשונים אשר
בספרד כתבו שלא אחרו איר רשות היחיד עולה עד לרקיע אלא
ברשות היחיד נמורה על ידי מחיצות אצל עמוד לא, ובפי הזורק לא

יראה כן, ואף רז המפרשים פלגי ע"פ עכ"ל, וגבי ליציעה דרז
מדרכי כתב שש"פ אחר רשות היחיד עולה עד לרקיע כו' או שח
לא אחרין איר רשות היחיד עולה עד לרקיע אלא במחיצות הניכרות
על ידי גוד אסיק אצל מחיצות אחרין נגזרות לא ושחח תלמוד הלך
אחז מחלטי פסק זה לחיוב והרי לא נתגדרה מכל מקום הרי הסכימו
עליה דלא ורז יוסף ואנ' ועוד שכתב שמועות מסכמות נחייב דרז
זה יעריש, וכונתו בלא ספק גם נפיק שכתב דנפרק הזורק לא
יראה כן היינו וזכור דאנ' ורנה ורז יוסף פלגי על רז מדרכי כולם
פסדו לאיסור ומוכח דכ"ל דגם איר עמוד הו' למעלה רשות היחיד
ורשות היחיד עולה עד לרקיע וכחשיב לעיל ה' דרז כש"פ, וכן
כוונת הרמב"ן ככוונת החלוצי, והלחמ' יורה דרכי, הרי בירתי
דגם הרמב"ן לא חזר כן להלכה וגם הרמב"ן מודה דגם באר עמוד
אחרין דרשות היחיד עולה עד לרקיע.

וראיה נמורה לזה מהא דעירובין (פ"ט) במחיצות הניכרות כולי
עלמא לא פלגי, ונע"כ הכוונה כמו לפירש"י ותוספות
ורא"ש וריב"א דמחיצות הניכרות הו' ש"ס הפסק בין בית לבית,
ואם כן קשה לינה תועלת י' נזה שלא יאסר אחד על תצירו דהא משמע
דאף שאין רחוקין זה מזה די טפחים דמפסע פסע ליה ואפיה לא
אסרי אהדרי, ונע"כ משום דאחרין גוד אסיק ומוכח דבאיר עמוד
אחרין גוד אסיק דהא בית סתום באר עמוד דח"ל וע"י גוד אסיק
י' הפסק בין ג' לתצירו ואין למזר דהרמב"ן מפרש דמחיצות הניכרות
היינו ש"ס הפסק מחיצה חמש בין ג' לג' דהא נזה פשיטא דלכלי
עלמא מותר דהא מחיצה חמש מועיל בכל מקום להפסיק.

ועוד ראה תנחומא דעירובין (ז') ג' אמות גג וז' אמות נעמוד
ויהו ברמלית ורשות היחיד מצינא ליה (במחיצה) ונע"כ
הכוונה דמטלטל כדרך הנוטל לין גידים, ואם כן מוכח דאיר עמוד
הו' רשות היחיד למעלה ואין למזר דמיידי דמטלטל דרך גריה
והתפלים נמשכים על ענף העמוד, אם כן חל חתמה רנה והש"ס
אמר רמי ב"ה אגז חורפא לא ע"ן נה דילמא מיידי דמטלטל כדרך
הטלטלן ומיצינא ליה זה גופא אם איר עמוד הו' כננו רשות היחיד
או כרמלית.

ועוד ראה נמורה דהא י' ונהר הו' מחיצה לכולי עלמא כמורה
בכתב דוכתי ונעירובין (ד' ח') מעשה נמורי אחד אגזו
אחד בלא לים כר', וכן שם (כ"ב): כולי עלמא נמי מקף להו לוקינן
ואנה מחיצה הו' נה דתוך הים י' תל המתלקט עשרה מתוך ד'
מכל מקום לא עדיף מעמוד דלא אחרין גוד אסיק מחיצות, ואם כן
למעלה ליכא מחיצה כלל אלא ודאי דאחרין גוד אסיק מחיצות והו'
כמו ש"ס למעלה מחיצות, ומעשה כיון דמוכח מכל החקוקות דגם
באר עמוד אחרין דרשות היחיד עולה עד לרקיע, אם כן הדרג
הקושא נגזר שאין תוכו עשרה וקירוריו משלימו לעשרה דע"פ הו'
רשות היחיד ובתוכו כרמלית נמלא דרשות היחיד כמו דסלק לעיל.
הכי נמי נחת לתחת ותיבוי גם בתוכו רשות היחיד, עכ"פ.

(יב) ונוראות נפלאתי על הרז ועל דנרין התחיל לדחות דנרין
הגאון המד"א דמיספק ז"ל, והנה זה כמעט
עלה בכנש פנה לסונג והתחיל לדחות דנרין הרשב"א דלא עמד על
דנרין הרמב"ן וז"ל דהרמב"ן נעשה לא אחר כן להלכה דהא חסיק
ומיהו אנ' ורנה כר', וחלוצי הו' מודה למזר שיעה הגאונים
הראשונים אשר בספרד מוציא רחיות תנחומא להוכיח דלא כותיה, והו'
ואי אחרו אגזו רשותא למזר רנן ואטו תנאי שקלת מעלמא וכן לא
יעשה, והלחמ' הו' דאין דנרין ש"ס השנה כלל, דמשיכ לדחות דנרין
הרשב"א שכתב דדן אגז כלי במקום פטור דפטור זהו רק בשהכל
עמוד אוכל כל גובה הרשות ועוד אגזו במקום פטור ולא כשלין גופו
של כלי אוכל כל גובה הרשות וע"פ טען דהו' דוחק גדול וגדל הסבא
שאם מקנת החפץ אגזו במקום פטור הו' פטור ואם כל החפץ אגזו
במקום פטור הו' חייב יציא בלרעה, הנה לע"ד סברתו דהרשב"א
לא רחוקה היא דאם הכלי עמוד אוכל כל גובה הרשות ועוד יולא
למעלה ואיגזו במקום פטור זהו אגזו דרז דילא מרשות דמקום,
חית אצל כשלין גופו של כלי גובה כל כך שיהא אוכל כל גובה הרשות
רק מזה שאז אגזו למעלה ומקנתו נכנס למטה לתוך רשות דמקום
חית הרי לא תוכל לקרואו דהו' במקום פטור כיון דהיה אפשר
להכניסו כולי למקום חית אם כן בכה"ל גווי שפיר י"ל דחייב גם
על

(שבעד רשות היחיד) או שמה לא אחרו לזר רשות היחיד י"ה
אלא נמחית הניכרות ומטעם גז' חסוק לכל נמחיתות אין נבחרת
ג'ת, ושמה אחרו והא' אחר מוחלט פסק זה לחיוב וכו' לא נבחרה
כלל מכל מקום הרי הסכמו עליה רצו ורצ' יוסף ואז'י, ועוד כמה
השמות המכירות לחיוב דבר זה, ואע"פ שיש קצת דעות בקלות
הדעות בעלמא הם, והוא שצדק ראשו אחרו המזוה' מחמת לפלג
דרך סטיו חייב ואילו בן עזאי שפטר זה משום מהלך כעמוד דמי
ומתנה צורך, וכן אחרו המענין חפץ מתחילת ד' לסוף ד' ואע"פ
שהענינו דרך עליו ר"ל למעלה מעשרה חייב, וכן נעץ קנה צריה
וצדאש טרסקל חרק ונח על גבי חייב ואע"פ שגז' לשם המזרז שמתלה
מעשרה, וכן ברנה עכ"ל, הנה תבאר דמזרזי דהא ושמה אחרו
והא' אחר מוחלט פסק זה לחיוב כן אינו קלוי זה על ד' דחייב
עמוד חייב רשות היחיד וזהו החלט פסק זה לחיוב הרי אדרבה דבר
מעיקר או שמה לא אחרו לזר רשות היחיד עולה אלל נמחיתות כר,
הרי דמסתפק ד"ל כן ולא החלט גז' סברא זו, ועל כרחק דהא
ושמה אחרו והא' אחר מוחלט פסק זה לחיוב וכו' זה קלוי על עיקר
ספיקו דבר מרדכי לחוד ואילו ענין לדון אי לזר עמוד היו כלזר
מקום שיש לו מחיתות או לא, וזה מוכרח צדוה המזרזי דהא השם
השמותות המכירות לחיוב דבר זה הם הא המזוה' מחמת לפלג
דרך סטיו חייב והא המענין חפץ מתחילת ד' לסוף ואע"פ שהענינו
דרך עליו חייב, והנה השמותות אינם דחיות רק לעיקר ספיקו דבר
מרדכי ולא לדון לזר עמוד, ומכאן דהחליטו לנו דבר זה כלל
והא' רואה דמשיכ השע"ל צדוה המזרזי דזה נדר כשש אין
המתלה כלל לצדוה דנריו, ונרור דהפוך הוא.

עונה 7

(יד) ומש"כ לנחות עיקר שיטה זו וכחצו ורד"ה נמורה ליה
מחמתה דעיונין במהירות היכרות כולי עלמא לא פלגי דהיינו שיט
הפסקה בין בית לבית ומשמע אף שצ"ח רחוקין זה מזה ר' עשהים דמפסע
פספסעי ליה ופליגי הכי לא אהדי מהו דאסין ומוכח דנאזיר
עמדת אחרין עד אסין הכי בית סתום כלומר עמוד דמיה וע"י
גוד אסין אף הפסקה בין גג לתצירו עכ"ל.

וּמִפִּיחֵנִי מֵאֵל וּלְמַעַן מֵרָחֵק רַב תִּנְהַיֵּךְ יְדֵי כְדָנִים הֶאֱלֵם
וְרֹאשׁוֹ נָזַח לְמַחַת שִׁטָּח הַנְּאֻמִּים הֶרְאֵשׁוּם
אֲשֶׁר נִסְפְּרָה, וְלֹאֵה רָאָה זֶה דְּבִית סְתוּם כְּאִיר עֲמוּד
דְּמִית הַנְּאֻחַ הַמִּדְיָה דְּחִינוּסָךְ וְזִיל לֹא אֲחֵר רַק נְצִית שְׁלֵחַ תִּכּוֹב עֲשֶׂה
וְקִירָיו תְּשַׁלְּמוּ לְעֶשְׂרֵה דְּכִין לְמַטֵּה לֵית לִיה מַחֲסוּת יִישַׁד וְרַק קִירָיו
תְּשַׁלְּמוּ לְעֶשְׂרֵה הֵר כְּאִיר עֲמוּד וְלִעֲשֶׂה דְּהֵר רְשׁוּת הַיְּהוּד הֵיטֵב עֵינַי
הַעֲמוּד מִחַשׁ וְלֹא נִצְרָרוּ לְמַעֲלֵה אֲזַל בְּנִמְרָא דְּעִירוֹנָן דְּמִירֵי בְּנֵי
סַחֲחָ: כָּל בְּנֵי דְּעַלְמָא וְלִיכָא נְהוּ מַחֲסוּת עֲשֶׂה לְמַטֵּה אִם כֵּן
נָזַח אִם אֲחֵרִין גַּד אִסְיָק מַחֲלָחָה הֵר לִיכָא מַחֲסוּת נְמוּרָא לְמַעֲלֵה
וְלִיכָא לִיר מַחֲסוּת מִחַשׁ וְלִיכָא דְּחִיוֹן הוּא לְעֲמוּד לֵית נִיָּה מַחֲסוּת
כָּל

(טו) ועל דרך ירכוש מחילה תם אם ניתח מורדם אלהנו דך דכל בית סתום כאור עמוד דחיל מכל מקום ליכא קבוצא מהא דקאמר הנחמא נחמיות הניכרות פה לשיבת הפסוקים דלדור עמוד אינו רשות היחיד דלפסר דלדורו סיל דמהמנות הניכרות דייני ישי הפסק מחילה חסן ענן נלנו ורק שאין גם נוגה ויחילה עברה ויחידושי הרבננא הניח בשם ישי ואחרים דם נחמיות מהנכרות למטה אם הם עורפות וניכרות למעלה אלא שאין גם נוגה מחילה עברה הנה כל כהנא מחילה ניכרת היו ואחריון זה נוד אסיק אפילו לרר, ואם כן כ"ש היכא דליכא הפסק בין בית לבית גם המחילות ההתחלות עורפות על הנג אלא שאינם נוגה ירט דליכא חרתי למעילות פשיטא דהוי מחילות הניכרות, ואחריון צהם נוד אסיק דלפילו להראשונים דסיל דנחור עמוד אינו רשות היחיד מכל מקום הכא דליכא כי הניכרות לא דמי לעמוד כלל דלית ביה היכר מחילות מדי ואחי שפיר,

והרמב"ם השמיט הק' מיוחדת דבר דבית שאין תשוב עשרה וקריבו
משלחו כר והשמיטה זו נעמח נעמי ולא ראיתי לני שהעיר זאת,
ולאחזר י"ל דהא קשה כיון דע"ג הי' רשות היחיד אחרי חז"י
כרמית.

ועל המקצת שזכרנו למקום חיוז כיון דמדד הפסד ליכא תמינה לזו
ותמה שהוא יוצא למקום פטור הוא ססה חטונית ולא דמי היכא דהכלי
מעצמו אוכל כל בוצה הרשות ועוד יוצא למעלה למקום פטור והאם
הסבה מזה הכלי גופיה דלענין של הכלי מעצמו אינו יכול להיות נכנס
בזול למד למקום חיוז. ור"יית הרשב"א לזו. חוקה מהספונת דפרק
המזניע (נ"ג) דקאמור החולית משא למעלה מיריד חייב שכן משא
גמי קהת, וקאמור והאם חייב, וגמר מתחנת או מתחין תמר דאפלי
ואם תחתית הפסד למעלה מעשרה חייב ותשמע דאם תחתית הפסד
דקרקעיתו היה תשאו למטה מיריד לעיני דעליו למעלה מיריד הין
ששטיט ליה דחייב ולא היה צריך קרא לזו וכדאי בגזל בנזק נמי הוה
חייב ולא דוקא בנזיל, וקשה מהספונת דכוורת דפ"ה, וכן הקשה
בגנהת הרש"ש ולא ר"ה דגרי הרשב"א דחילוק גזל דאלי היכא
דהכלי תופס כל הרשות דלמטה וגשאר איגורו במקום פטור דה איגור
מזה הכלי משליכ היכא הוא מחזיק הכלי בלחיד וליט ותינו ליכנס
בזול למד הרשות דלמטה ואם אינו מחזיק איגורו במקום פטור כיון
דלחין איגורו מזה הכלי, ואם כן בזהאי גווי דלמטה הוא חייב על
המקצת שזכרנו למד רשות במקום חיוז, והוא רשע בנזל, ואם
בנזיל השעי' לא נשא חן חילוק הרשב"א ז"ל היה לו לישא הספונת
דפרק המזניע ולא תיקוי להספונת דכוורת

ומשיכ דהא א״י ורנא נגי כוורת לא פלגי רק אס קרויט של
קנה אגוד למעלה אס נקראח אגודו נמקוס פטור אגל אס
מקנת עמס הכלי אגודו נמקוס פטור נס אגרי מודה דנקרא אגודו
נמקוס פטור והוא פטור עמיד, זה שמוציא מילי בעתלח דאס
הרשניא אחר כנז זה, יהרי נס הרשניא סיל הכי דאס מקנת עמס
הכלי אגודו נמקוס פטור יהיה א״י אגל אס הכל היכא דאכלי עמסו
אכל כל גוצה הרשות ועד אגד נמקוס פטור ולא היכא דאחז הכלי
אוכל כל גוצה הרשות.

(יג) ומשיב דהרמבין מסיק נספח דבריו ומייא אזי ורנא לא סיל כרז מרדכי אס כן לא קשה קושיות הרשניא מאגד

במקום פטור לאזני ורנא נסותא דרב מרדכי, דלמי ורנא לא נשיתא
אזלי דלא ס"ל כרב מרדכי צוה עכ"ל, ע"ז אומר דלפניו אם היצנא
ליה דהרמנצין נענמו לא אחר כן להלכה דלדור עמוד לא אחרט
רשות היחיד שלה עד לרקיע ומשום דלמי ורנא לא ס"ל כרב מרדכי
אכתי דנרי הרצנ"א במקומם הם עמודים דהרצנ"א בתוך דנרי הרמנצין
ס"ל שהצנא הנה הוסיף לו וכתב וכן דעת רבינו ז"ל צוה, ואם כן הרי
העיד לנו הרצנ"א דכן דעת רבינו ז"ל דלדור עמוד לא אחרט רשות
היחיד עולה עד לרקיע, ואם כן אזינא דהרמנצין לא יסבור להלכה
כן מכל מקום הרי לדעת רבינו ז"ל דסוגר כן יוקם, מניח ע"פ הלכה
לו ע"פ התוליד למה יתחייב, וזה אגד כלי במקום פטור כיון דלדור
העמוד מקום פטור ואי"ש, ואיברא דלע"ד צרור דתש"כ הרמנצין
ומיהו א"ני ורנא לא ס"ל כרב מרדכי אין כוונתו דס"ל דלדור עמוד
הוא דומה לדור שיש לו מחיצות אלא דלא ס"ל כרב מרדכי להסתפק
היכא דאז מחקום פטור ונת במקום פטור דלדור עמוד למעלה הנה
מקום פטור מהו הדין וזה דלפני פטור, הגה צוה א"ני ורנא
לא ס"ל הא דרב מרדכי, אלא דלמינא דלדור עמוד הוא מקום פטור
וכל נופו של חפץ הוא דלדור מקום פטור, מכל מקום המקום שנת
עליו ההפך מחש וזהו נצ העמוד הוא מקום חיצו לכן חייב, ויחליף
דהרמנצין הזכיר א"ני ורנא ולא הזכיר רב יוסף אין נזנית ע"ז שום
יסוד כלל, דלפני שהיה נהכי כתוב מלת ור"י, ונשמע דנפוס
נשמות כזה יתכן מחד דננרי הראשונים ז"ל שהניעו לידעו, וזכינו
לכם אחרי מלות שנים, ובשנתקו מבתי לבתי אחר, ואיך שהיה
דננרי הרמנצין שנים הנה מש"כ השני"ל בכוונת דנרי החלדרי וזהו
א"ני אחת דהא החלדרי הזכיר דננרי נם רב יוסף דפליג על רב מרדכי
ע"ל רב יוסף ליכא רחיה דס"ל דלדור במקום פטור דפטור, ואם כן
נ"מ דכוונתו החלדרי דפליג רק על ספיקו דרב מרדכי ולא על הדין
דלדור עמוד א"ני רשות היחיד, וז"ל החלדרי שם עמוד נרשות הרצני
נצוה עברה ירבה די כנר צילתו שהוא רשות היחיד והטעם מרש"א
הרבים עליו ח"י, וכן הוצרך על נצי ואע"פ שהוצרך צורק למעלה
עברה ייבם המורק צל על נצי וגיטא וכנכס בתחולו על מקום פטור
הוא על פי שאמר רשות היחיד עולה עד לרקיע וזהו כנר רשות
היחיד

ענה ד'

המציאות דנפשיטות כחול דהן אמת דרשות היסוד י לו נוצה ועומק וכחו דפליק לעילא ומנקיע התקרה כן נחית ליתחא ומחזיק בהקרקע, וחולס זה הכל היכא דחית ליה מחיתת גמורת משליכ היכא דליכא מחיתת ממש אללא דהמחיתת הס עיי נוד חסיק או נוד אחיתת וביכולת דהא סבסרה (י"ט), קאמור האמורא דנצח דחור סיכך עיינ אלסדרה שזין לה פנתיץ פסולה סיל גס כן כרז דלסדרה נבשקה דחור רב הסם אללא דחיתת אלל אלסדרה הא דעביד כר, וישרא בכול לא חור רב הסם אללא דחיתת אלל אלסדרה הא דעביד כר, וישרא דעיי דחיתת פתקרה זה לשם אלסדרה נעשה לו להיות מחילה לחלל זה אלל לא להיות מחילה לחור שמהם לכן ואלו מחילה מעלייתא היא ומה סוכרין עלה אלל אלסדורי על ידי נוד אחית לא דכי אחתה דחיתתה לתשה לגור אחית נחמיה העשרה לחלל שנה אחריה ולא חיתתה לה כר, הרי דחיתת גמורה ממש היא מחילה בין לנוחלי בין לגורלי משליכ מחילה פתקרה יורד וסוחם דהר מחילה על ידי נוד אחית

(י) ועוד אחיזה דמשיכ הראשונים והרמנים לתור ולזיור עמוד
 אינו רשות היחיד זהו לענין זורק כלי שליש ביד האדם
 ולא לענין דבר המוטלל שהוא ביד האדם וכבר כתב יחזקאי הרמניא
 בעירוני (ל"ב): גם הרי"ם נר שניאור ז"ל דלא שייך מקום פטור
 בנדר שהוא מונח בגופו של אדם או בידו שרגלו נאצר כי מה שמונח
 בידו או בגופו למעלה הרי הוא כמונח למטה בין רגליו וכשעומד לטפס
 הרי"ל כאלו חנייתו נקרקע לא עשו למעלה מעשרה נרשות הרבים שהיא
 מקום פטור אלא כמה שליש ביד אדם כו', וכי"כ בידחזקאי הרמניא
 בפיק דשנת ג' ע"ז של אדם חסונה כדע"ז בסם הראשון ע"ן סם,

מזכירו דעמחא דמילתא הוא דכיון דעל הגג רחוי לדירה הוא כמו ככל הנגן אם כן אם נחל צה נוד אסיק מחילתא הרי הרין המחנות מן הגג איז לדירה והילכך הוי שפיר מוקף לדירה, וגם נחדושי המחירי מניח שיטע זו בשם קצת מפרשים דמפרשי האי מיתרל דרב בית שאלין תוכו יריד כר' דמירי נקרקע יתיר מניח סלחית ומתוך שאלין מניח לנצח בית שאלין תוכו עשרה לדירה פירושה כן, ולעמיד הוא חידוש רב דכחיל גוויי הוי מוקף לדירה.

ענה ד'

(ב) ור"ת נתוספת עירובין (פ"ד): כתב דגם הסמוך לרשות הרבים כיון דתוכו רשות היחיד לא דמי לשאר כרמליה כר', ונחלי' ח"נ סימן קפ"ט הביא בשם ר"ת שכתב תדע דלאו כרמליה נמורה היא דהיכן מליט כרמליה שמתחת רשות היחיד וכתב ע"י האר"י נקצרה ואין זו רחיה דהרי מערה שחכמה רשות היחיד עכ"ל, והרב בשע"ט כתב הראשונים ז"ל אם כי מדברים נקצרה ככ"ל עליו המצוה להניין דנריהם ולעמוד על כוונתם ועמדתו על אחיזתו שכוונתו להקשות מהא דעירובין (מ"ד): דלמחר אגיי לרצה ואת לא תסגורא דהגלעת תחומין מילתא היא ומה אילו שנת נמורה שחכמה ד' אלפים ועל גנה פחות מר' אלפים לא נמצא מהלך את כולה וחוליה לה אלפים אמה כר', חס כוונת האר"י להקשות דהי סיד כיון דמכא רשות היחיד על גנה נוד רשות היחיד נמור הוא אם כן כיון דנתוך המערה הוי רשות היחיד גם על גג המערה הוי רשות היחיד ומתוך שנתן לטלטל למעלה ועל המערה דינה כמו בתוך המערה, וכן הקשה שם הרענני' ח"ל וקשיא לי מתי קושא דהכא הוי אנו לרובים, להגלעת תחומין דכולה מערה חשיב כדיר או סגר דהשומת שם מהלך את כולה וחוליה לה אלפים אמה וי"ל דהתם מהלך נפניה שהוא רשות היחיד נמורה אצל גג מערה רשות הרבים נמורה היא וכמו שהוא תוך לדיר או תוך לסהר דמי עכ"ל, ואם כן גם הרענני' סובר דהיכל דמפסק נחקרה לא אחרין לרשות היחיד עולה לרקיע ודלא כר"ת, וכדי להליל את ר"ת מקושא זו י"ל דנפיק דעירובין (ט"ו), נני שנת נחל והוא מר' אמות ועד ג' סלחים מהלך את כולה וחוליה לה אלפים אמה, ופירש'י דלמחרון גוד אסיק מהיטותיו והרי הוא מוקף וכן נקט כר' והואיל וסנת נחירי מחינות מצעו' נעשה ביתו וכולה כד' אמות דמית יערי'ש, מנחור מזה דלנו נחלן מזד דשנת נחירי מחינות מצעו' ואם כן ג' מערה כיון דהמחיות התחתונות הוי' מחינות שאלין ניכרות לא אחרין גוד אסיק מתי אחרת איר דרשות היחיד דלמטה עולה עד למעלה ומתוך שנתן לטלטל על גג המערה מכל מקום הא לא שנת נחירי מחינות מצעו' דמיחא כל המערה כדי אמות דמית ואם כן לא קשיא כלל ממערה, והאר"י והרענני' נראה דס"ל דעמחא דרשות היחיד עולה עד לרקיע הוא גם כן מטעם דגוד אסיק מחילתא, וכי"כ נחדושי המחירי, ובפיר הקשה האר"י כיון דנתוך המערה הוי רשות היחיד אחרין גוד אסיק המחיות למעלה והרי הוא שנת נחירי מחינות מצעו' כמו שנת נחל, וכן י"ל דגם הרענני' ס"ל כן דנל"י הרי לא תלה קושיותו כלל אצל ר"ת י"ל דס"ל דהא דרשות היחיד עולה עד לרקיע אינו נא מטעם גוד אסיק מחילתא רק דלמיר רשות היחיד עולה עד לרקיע ואם כן לא קשה ומתערה דהתם ליכא מחינות על גג המערה ועוד י"ל דאפילו אם ר"ת יסבור דהא דרשות היחיד עולה עד לרקיע הוא משום גוד אסיק מכל מקום לא קשה ממערה דג' מערה נהי דהמערה נעשה נעשה בידי אדם מכל מקום המחיות שסני החלל הם נחלור מקרקע עולם ואם נאחר גוד אסיק מחילתא הרי נענין למינד ולאסיק מחינות שנידי שמים קיימח' לן מחיות שנידי שמים אחר רבים ומצטלי מחינות לכולי עולמא גם לרצנ דפלי' על ר' יהודה אצל ר"ת הא מירי ככותלי הית שבעה בידי אדם ומחילה הנעשה בידי אדם קיימח' לן כרננ דפלי' על ר"י דלא אחרין אתי רבים ומצטלי מחינות ויונעם לו חש"כ הרענני' דע"ג המערה רשות הרבים נמור הוא ולמה נלך לזה הא חפילו לין רבים נוקעים על גג המערה רק הוא כשדה או נקעה כיון דאסור לטלטל שם מדרננן הרי לא אחרין תו דכל הית כד' אמות דמי כמו ביתר מניח סלחית דאסור הטלטול שם רק מדרננן ואם כן פני שיהיה על המערה דין כרמליה אולי הרענני' מוקי לה דוקא

לחית אינה מחילה אלא לגוף ולא לגדל, ומסתמח מחינת גוד אסיק נמי לא עדיף ממחילת גוד לחית נחירי מחילה חתש, ובעירובין (פ"ט): על מחינות דגם גדול הסמוך לקטן הגדול תותר והקטן אסור אחר רב יוסף אלא הכי אמרי לכו לא שט אלא שיש מחילה ע"י ומחילה ע"י דגדול מיתר' נגיפוי וקטן נפרך נמלח' אצל לין מחילה לא ע"י אלא ע"י שניהם אסורין, ופירש"י דקטן נמי אסור לגדול והואיל ולא הוי נגיפוי חתש אלא על ידי גוד אסיק לא הוי נגיפוי לשויה פתחא לגביה דפתחא דמיכר נענין כר', הרי גוד אסיק נמי אינו כמחילה חתש, וכן ללישנא קתא שם נמחרת דלמיר שחולל לא שט אלא שיש דורין ע"י ודורין ע"י דהאיל לה הא דקטן מחילה נדרסת הקשה הרענני' דלכתי לישחרי קטן נגיפוי גדול דהוי נראה מנחח וזהו חתפנים דקיימח' לן דנידון משום לחי, מתי דכיון דנגיפוי גדול אינם אלא על ידי גוד אסיק מחילתא לדירה מיל, אצל לגבי קטן לא מל"י עכ"ל, הא קמן דמחילת גוד אסיק אינה כמחילה חתש.

ומעמחא מחינת דמיחא אכן נהא דנית שאלין תוכו עשרה וקירוי משלימו לעשרה דעל גג הוי רשות היחיד מחילה טעם הוא רשות היחיד בשלמא היכא דתוך הבית הוא רשות היחיד אם כן שפיר י"ל דעל גג הוי רשות היחיד ואפילו היכא דראשי הכתלים חכוסים נאופן דליכא למימר נהו גוד אסיק מחינות מכל מקום הוי רשות היחיד משום דלמיר רשות היחיד עולה עד לרקיע ומתקני החקרה ואע"ג דליכא מחילות כלל וכחש"כ בשו"ע הגר"י ז"ל ככ"ל אצל נהא דנית שאלין תוכו עשרה דליכא רשות היחיד למטה ואם כן מוליה טעם הוא רשות היחיד למעלה על גג והא ג' מחילות אינן רשות היחיד אע"ג דלא שלטי שם רבים דתוכו הוי כרמליה מהאי טעמא וכחש"כ הרא"ש שם פי' כל גגות סימן ג' ועל כרח"ל הא דהוי רשות היחיד למעלה זהו משום דלמירין גוד אסיק מחילתא וכמו בגדר שהוא גגוה עשרה ורח"ל ד' דהוי רשות היחיד מהאי טעמא כחש"כ רש"י בשנת (ר'): דיה קמ"ל, וכי"כ להדיא שם (ז'): נפרש"י גגו מותר לטלטל נכולו כי כרשות היחיד הוא משום דלמירין נכחיל גוויי גוד אסיק מחילתא ואם כן דהרשות היחיד דלמעלה הוא רק על ידי גוד אסיק שפיר י"ל דכחיל גוויי לא אחרין דרשות היחיד נחת למחא דהא מחילות גוד אסיק אינו כמחילה חתש וגם נחקמה אינה מהי לגדל נגיפוי גדול היכא דהא על ידי גוד אסיק אינם מליט לקטן שיהיו כמו לחי מטעם נראה מנחח וזהו ונפנים, וכי"כ דלן כל להם להיות מהני למחילה למטה שלא נחקמה וכיון דהמחילה אינה מהני למטה כ"ש דלמיר הרשות היחיד הנעשה על ידי מחילת גוד אסיק אינו יורד ומוקן עד התהום.

ולפי"ז איננו מתיב חש"כ נענף ד' לנאר הא דהנחך רש"י נפרש הגמרא עירובין (ל"ג): פשיטא רשות היחיד עולה עד לרקיע וכי היכי דסליק לעולא הכי נמי נחית למחא דמירי דהנחך רח"ל ד' משום דהוי קשיא ליה מתי פריך ודילמח מירי נדרשות היחיד דתל ולא נמחיות דלע"ג דרש"י סובר דלמיר עיווד ותל הוי למיר רשות היחיד מכל מקום תל ועמוד דהמחיות נהו משום גוד אסיק אינו מהני לעשות גם למטה עד התהום רשות היחיד ומוכרת דמירי נגוד דלית ניה ד' דליכא מחילות נחך הנוד וגם הרש"י צנעוה"ק י"ל דמפרש הנמרח כרש"י ורק צנעוה"ק מירי נסחם רשות היחיד דלית ניה מחילות נכחיל גוויי העומק כגובה ואתי שפיר.

(ג) ובסתמקתי נהא דנית שאלין תוכו עשרה וקירוי משלימו לעשרה דעל גגו מותר לטלטל נכולו דהו משום גוד אסיק מחילתא ככ"ל אם כן י"ל דביתר מניח סלחית דנענין שיהיה מוקף לדירה אם כן נכחיל גוויי אסור לטלטל על הגג דהא כיון דהמחיות דלמטה אינם נגזוה עשרה ולא הוי' לדירה הרי הם אינם מוקף לדירה כלל ואם כן האי דינא דנית שאלין תוכו עשרה וקירוי משלימו לעשרה על גג מותר לטלטל נכולו זהו דוקא צפתות מניח סלחית או דילמח דאפילו ביתר מניח סלחית הוי מוקף לדירה דלע"ג דלא הוי' לדירה מכל מקום הוא הקיפה למטה לדירה.

וראיתי דין זה מפורש בס' ענוה"ק להרשני'א שכתב בשער ג' בית יתר מניח סלחית ואין נחללו עשרה וקירוי משלימו לעשרה על גגו רשות היחיד ומטלטלין נכולו נכחיל לין מטלטלין זו אלא נדי אמות לפי שאלין תוכו רחוי לדירה והר"י כרמליה עכ"ל, ונראה

דוקא דנרנים נוקעים דלא אחרין אחי רנים ומנטלי מחיצתא אצל נאין רנים נוקעים אס כן אחרין גוד אסוק גס נאין מחיצות ניכרות לשטת הריטניא גסס השר מקולי (נחדושי הריטניא עירונין (י). גני קשיא דרנ אדרנ) ואס כן חומר לטלטל למעלה גס מדרגתן והוי כמו שצנת נאור מחיצות מנעו"י ומוכרה הריטניא ללוקמי נרנים נוקעים והאויז נראה דס"ל דהוי כרמית על גג המערה דהא מקשה על ר"ת דלמך היכן מנינו כרמית שחתמו רשות היחיד ועי' כתב האויז דאין ראיה דכרי מערה אס כן ס"ל דגג המערה הוי כרמית וס"ל כשיטת ר"י בתוספות דלא מהני הא דרשות היחיד עולה עד לרקיע להצילו מדין פרוץ נמלולו למקום האסור ור"ת פליג וס"ל דמהני גס להצילו מדין כרמית עכ"ד.

(כא) ואני אומר השע"י הראה לנו נקיות דמלא מערה נמרח ואשחמיתיה דהא דמערה הוא משנה מפורשת סיפ כינז מעצרין (ס"ח) אחר להם ריע אי אסם חודים לי ננותן עירונן נמעה שאין לו אלא מחקום עירונן אלפים אמה אחרו לו ליחתי נזמן שאין נה דירון (היינו שהיא חריצה ואין ראיה לדירה) אצל יס נה דירון (כלומר שהיא ראיה לדירה ואינה חריצה) מהלך את כולה ותולה לה אלפים אמה נמלא קל תוכה מעל גג היינו דתוכה ראיה לדירה והוי כד"ל ועל גגה אין ראיה לדירה ואלו נתנו על גגה לא הוי לו אלא אלפים מחקום עירונן, ונודע דלמחיתין כיון האויז ולכן לא ציין מקום המערה דמאן הוא דלא ידע מחיתין וכמ"ש התוספות נהולין (ק"י:) ד"ה דתנן, ונמנחות (טו.) תוספות ד"ה חסר, ונצנת (מ"ד) סד"ה דכ"ע, ומחילת דלפ"י לא יספיק לנו ת"י השע"י דאחר דגג המערה כיון דהמחיצות התחתונות הרי"ל מחיצות שאין ניכרות לא אחרין נהו גוד אסוק ולכן נענין שיהיה שנת מנעו"י דוקא נאור מחיצות עכ"ד, והנה ת"י זה עולה אלינא דרנ אצל שמואל הרי ס"ל דגס נמחיצות שאין ניכרות אחרין גוד אסוק וגס הך מימרח דגג הסמוך לרשות הרנים דע"י אחר ר"ת דנרני הרי גס כן משמיה דשמואל איתאמרה וכו' שכתבנו לעיל ד"ל דלכחי נגג הסמוך לרשות הרנים אע"ג דהוא נמוך מעשרה חלל מקום על גגו רשות היחיד כיון דתוכו רשות היחיד זהו תחום דכיון דהמחיצות מנפנים יס נהם עשרה אס כן אחרין גוד אסוק להמחיצות שנתפנים אע"פ שאין ניכרות מנחת דשמואל לנעמו ח"ל וכן אחת דאכתי אפשר לקיים ת"י השע"י ולומר דהך סוגיא דהנלעת החומין דאגמרח מניא ראיה מהא דאלו אנת נמעה שהוכה ד"י אלפים, זהו מימרח דאני דרנ, וכל מיני דחר ענין כרנ אס הוא חומרא, ואס כן גס רנא ס"ל דלא אחרין גוד אסוק נמחיצות שאין ניכרות, וגס אגני מסמחא כרנא רנא ס"ל כמ"ש התוספות נצנת (מ"ח:) ד"ה חיסר, ואלו"ס כ"ז ניתח להשע"י דהאויז הקשה דק מחערה דהנלעת החומין ואס כן י"ל דהסוגיא דהתם קא' לרנ, גרס לנדריו דהקשיא על האויז הוא מחיתין דקאני נחל קל תוכה מע"ג, הרי אי אפשר לתרן דהוי מטעמא דאין אחרים גוד אסוק נמחיצות שאין ניכרות דאס כן יהיה קשה מחיתין לשמואל, ואינרא דקושטא קאמינא דהך סוגיא דהנלעת החומין אין אנו לריבין ללוקמי דוקא אלינא דרנ דגס לשמואל אהי שפיר דהא שמואל ס"ל דמחיצות למטה ענידן ולא למעלה אס כן נמעה דעל גגה פחות מדי אלפים הרי לשמואל אסור לטלטל אס תחום דלא הוי חוקק לדירה למעלה אצל מחיתין דמלא קל תוכה מע"ג הרי מסמחא קאני ואפילו נמעה קטנה פחות מניא סלחים ותנינא דר"ת קשה אחת על גגה אינה רשות היחיד הא כיון דתוכה רשות היחיד הרי אחרין לשמואל גוד אסוק גס נמחיצות שאין ניכרות ונפחות מני סלחים לא נענין חוקק לדירה, ועוד איכא ענה גס לשמואל דמחא דעל גגה הוי מחיצה נדרסת דגס לשמואל לא הוי מחיצה אצל גס ענה זו יתכן דק נמעה דהנלעת החומין אצל נמעה דמחיתין משמע דעל גגה דאין דירון הוא כמו נמכה אי אין דירון דלא שכיח דורסין כלל נמעה, ונתוספות וצירושאני אס ס"פ כינז מעצרין קאמר גג המגדל נידון כעיר גג המערה נידון כשדות משמע גס כן דמירי נללא דרסי לה רנים ורק נגג המגדל הוי למעלה כמו למטה חוק העיר אצל גג המערה נידון למעלה כמו שדות ואיטו רשות היחיד כמו חוק המערה דק כשדות דעלמא והן נסחר מחמתו גס התי' הכינז א' השע"י דגג מערה המחיצות נאורו מקרקע עולם ואס ניתח גוד אסוק הרי נמחיצות נירי שמים אלא לכו"ל עמא אחרין מהלך את כולה ותולה לה אלפים אמה ודיר וספק לא כתי שחרנו נחים

דאחי רנים ומנטלי מחיצתא ור"ת חיייר נכותל בית שנעשה נירי אדם עכ"ד, ולהלחור הכינז נאך מערה דהנלעת החומין אצל נמעה דמחיתין משמע דלא שכיח אס רנים על גג המערה. (כב) איברא דנרני השע"י גס נלי"י אס שגגה דכל היכא דעל ידי פעולת האדם ומסירתו נאורו מהקרקע כותל זה מיקרי מחיצה נירי אדם וכמ"ש הח"י והגוי"צ וכמ"ש גר"ש הסיוט, ועוד אפילו אס יהיננא ליה דהא מיקרי מחיצה נירי שמים אכתי אטו נה משכחת מערה דהמחיצות שחתת הקרקע נגנו על ידי מעשה נני אדם והרי לפנינו כהיום הפירות נקרקע שכולך אס דרך מסילת הנדל הרי כותלי הפירות מנפנים והמקרה שעליהן חתת הקרקע הכל נגנא מלגני נזית ולגנים מעשה ידי אמן חוק וליחן נלה ויאה ואס כן מי הניד לו להשע"י דהמערה דנמרח מיירי רק היכא דהמחיצות שסניי החלל נאורו אס רק מקרקע עולם, ואטו אס המחיצה מנפנים הנה ננין ידי אדם לא מקרי מערה אחרת, ולשון הש"ג אס נס"פ כינז מעצרין עיר חרנה שהוקפה לדירה ועכ"ז הרנז דירון, וכן מערה שעל גגה הקף לדירה, השונת לחוכה הרי היא כולה כד"ל כ"ו, ולנרני השע"י דנמעה דהמחיצות שסניי החלל נאורו מקרקע עולם אס מחיצות נירי שמים, אס כן הרי לא משכחת לה נמעה שיהיה הקף לדירה כיון דהוא קרקע עולם נירי שמים ת"י הקיפס לדירה, ועל כרחק או דמשכחת לה מערה שנעשו מנפנים המחיצות על ידי אדם, או דגס המחיצות שסניי החלל נאורו מקרקע עולם מקרי גס כן מחיצות נירי אדם תחום שעל ידי חפירת האדם שהוציא משם העפר ועשה חלל נאורו המחיצות.

וגם מש"כ דהריטניא חוקי דוקא נרנים נוקעים נה דלא אחרין אחי רנים ומנטלי מחיצתא אצל נאין רנים נוקעים אחרין גוד אסוק גס נאין מחיצות ניכרות וכמ"ש הריטניא גסס השר מקולי עכ"ד, ולע"ד הוא שגגה דהריטניא גסס השר כתב דק דנפחות מניא סלחים אחרין גוד אסוק גס כשאין המחיצות ניכר אצל לא ניהר מניא סלחים כמפורש דנרניו, וי"כ להדיא הרשניא נמנחות וכו' שצירטו שיתם לעיל נענך ג', ואס כן נמעה דהחוכר נני הנלעת החומין הרי על גגה הוא קרוב לדי אלפים אמה ואפילו לנרניו דקושיות האויז הוא מחיתין דס"פ כינז מעצרין דמירי גס נמעה קטנה אצל חלל מקום הרי מיירי מחיתין גס נמעה גדולה כמה שיהיה, ואס כן לפוס חלי דקיי"ל כרנ דלא אחרין נמחיצות שאין ניכרות גוד אסוק גס להריטניא גסס השר מקולי, לא היה לרד לרנים נוקעים נה.

ועוד אמינא גס נהיפך דאס להריטניא אחרין נזה גוד אסוק מחיצתא אס כן ת"י לא יהיה מהני גס הא דרנים נוקעים דנימא דאחי רנים ומנטלי מחיצתא לפוס חלי דקיי"ל לן כרנן דנקיעת רנים לא מנטלי מחיצתא והחלוק בין מחיצה נירי שמים למחיצה נירי אדם המצילו התוספות נ"פ עושין פסין (כ"ג:) מזה הקושאל לרנז כל איי תעשה רשות היחיד על ידי סולמא דגור ומחמתא דגור ונלל מיי דמקק ליה פרת ונלל, ואלו"ס הריטניא גסס הרמזין כתב דלרנן תליא נדראה עצמו חוק מחיצות ואס כן מהא דלרנן ישראל ונלל אלינא דהרמזין והריטניא מעיקרא לא קשיא מיד, וכמ"ש נסיון הקודם, ונרני השע"י נאורו מעל.

(כג) והנראה לי נירדון אל דנרנים דהנה נס"פ כינז מעצרין איכא פלגתא דרנ יהודה אחר שמואל שנת נעיר חרנה (מדיריה) אצל מחיצותיה קיימות סניי לה) לרנן מהלך את כולה ותולה לה אלפים אמה, הכינז את עירונן נעיר חריצה אין לו מחקום עירונן אלא אלפים אמה, ר' אלעזר אומר אחד שנת ואחד הכינז מהלך את כולה ותולה לה אלפים אמה, ולהלכה נאך פלגתא הנה הרמזים נפיו מעירונן דין ד' פסק כר"א להקל, וכ"ד הר"ש נשיטת האלפס, וכ"ד הר"ה אצל הריטניא גסס הר"ש ד' פסק כשמואל דרניה דר"א היה ואלנינא מחיתין כפשיטא, ור"א משני לה בשיטא דמיקא ולא סמכין אשט"י, וכ"כ נהנ"א גסס מהר"ם דמהסס נדנר לפסוק כר"א מהיט, ומעיד משנה אס כתב דהרשניא פסק כשמואל, ובידורש"ל פ' כינז מעצרין הלכה ז' עיר שחרנה ר' לעזר אומר מהלך את כולה ותולה לה אלפים אמה שמואל אחר אין לו מקום עירונן אלא אלפים אמה ר' נח נר כהנא רנ חייב נר אשי גסס רנ הנותן את עירונן נירי או נסחר נחים

הא נאל ונקט וקמח קטרה ושינלות מקיפות אותה תניא נהדיא דער
 נית סאתים מהלך את כולה כדאי ועיכ דליכא חילוק בין שנת למניח
 נה דשנת לא ליכנת לן נחלי דלינה חזי לדירה אלא כיון דהי
 רשות היחיד דמותר לטלטל בתוכה הי כולה כדאי ורק נמנית קפדיק
 שיהא חזי לדירה ולא חזי לדירה אע"י דהי רשות היחיד לא
 הי כדאי וגם הרמזים אחד נפיו מעירונן עיר חרינה או מערה
 הרמזים לדירון וגם שנת אחד (פכ"י) משנת דין (ד) מי שנת נדיר
 כ"י או נמעה וכיולא נהן מרשות היחיד מהלך את כולה כ"י ואלו
 רמזים לדירון לא קאמר, וקשיא הא דלחציה לר"א משנת נדיר או
 נמעה ליחא עיר דמזיא דמעה דמרה ולינה רמזים לדירה כמעה
 דמחציתין וכמעה נדקיה דהשחא חרינה ולא חזי לדירה שנת יין
 אכל הניח לא אלא דהי יחונת ודמחציתין לאו דוקא ולא קאמי
 אלא לשפוק דלית ליה מחצית יחיד ולא הי רשות היחיד עכ"ל, והנה
 הא דדוקא גדול למד דדרי הרמזים ורנני יחונת הא לא דוקא,
 ולכן היה נראה יותר לומר דלחציה לחציה לר"א ולא מוקי הגרי"א
 עיר דמזיא דמעה דמרה ולינה רמזים לדירה שנת יין פסיקא
 מילתא למד דמעה נדקיה חרינה כ"כ דשנמלח חרינה מדירון פירש
 רש"י משום דהא של חלק היחיד וכן שם דירון חזי השחא לית נה
 דירון אלא למד דמעה דגם לא חזי לדירה הדרי קה דמחצית
 דמעה נדקיה הכין היא ולא כן קם הדרי דלחציה ורנני יחונת
 גם לר"א ליכא חילוק בין שנת למניח גדול חזי לדירה, ואולם לרש"י
 נראה דלינה רמזים שפלו מחציתיה הייט שפלו לגמרי משמע ולא
 אשעירי נה מחצית יחיד ולר"א שנת חזית דמזיא חזית וכל היכא
 חזית לא היא כולה כדאי שנת נמי לא היא כדאי וכמ"ל נמי
 נחלי שם ולפום זה אחי שפיר כפסטיה הא דלחציה דמחצית שנת
 חזית חזית לא.

והשאלה מוצר הדרי דקושיא האר"י מהא דמעה דמרה הי רשות
 היחיד ולא על גנה זהו קושיא רק אם נפרש כפירש"י ואלו
 דר"א דהא דמהלך את כולה חזית רק נחלי דהי רשות היחיד וליכא
 שום חילוק בין מניח לשנת לא נראה לדירה ולא נשאלה רמזים לדירה
 אלא ר"א לשפוק דפוסק כשמואל ואם כן הא דקל תוכה מעל גנה
 הוא רק לגבי מניח ומשום דעל גנה ליכא דירון ומחצית הא ללן
 שם ולא הי נדיר ממש, ובשנת חזית דהי נדיר ממש ואיך מחצית
 מדי נחלת הי על גנה כמו תוכה ומהלך את כולה כדאי והיכא
 דמחציתיה שפלו מוקפים לדירה אפילו נדיר מניח סאתים אם נחלת
 נה כרז דגם למעלה הי מוקפים לדירה והיכא דהוא עד נית סאתים
 שרי גם לשמואל דמחצית נד חזית נמחצית שאלן נכרות והי"ג
 חזית דר"א לפום שיטת הרמזים ורנני יחונת דליכא חילוק בין
 מניח לשנת היכא דלא חזי לדירה ואיך שפיר ודריק.

ענה פ'

(כח) וצ"ל הגשמים הנה השע"ל גנה החירו על שלשה יסודות,
 הא' להשר מקונו והרש"א מחציה שאינה נכרת
 מחני בין לענין לשרי רשות היחיד וצ"ל לענין פרוק נמלואה למקום
 האסור לה ולהתוספות עירונן (פ"ט): מוכח דהגם נעמנו הי
 רשות היחיד חז' דלן המחציה נכרת ורק משום דהי פרוק נמלואה
 לאותה נליטה אסור כל הגם כמ"ל מהרש"א, ועיין סימן ש"ד, ואם
 כן דכל המחלוקת של התוספות עם השר מקונו והרש"א ז"ל הוא
 רק דין פרוק נמלואה למקום האסור לה ולהתוספות נעין לזה דוקא
 מחציה הנכרת אם כן הגשמים נעמנו גדול עושין רשות היחיד למעלה
 דהא י"ש תחתיהם שני מחציות עם כתלים ממש ומפסיקים את כל
 רוחב הגרונ ואם כן המחציה שחתה הגר הנסמך לרוחבו של עיר
 עשה את כל העיר רשות היחיד ממש דהי לחציה נד חזית מחצית
 וכן על הגר הי רשות היחיד ממש דהא לחציה נד חזית מחצית
 שחתה הגשמים נשני הגדלים ההולכים ומפסיקים את הרחב לרחבו
 והרי כמו שיש שני מחציות למעלה ונשני הגדלים של הגר לארכו י"ש
 פארענעם נגהים יחיד טפחים ואם כן י"ש למעלה ד מחצית ממש
 והי הגר נעמנו רשות היחיד מן התורה ולא נשאר לנו לחשוב רק
 יחוס דהא השני של הגר העומד ממש אל הדרך להללא מחקום
 שכנות היהודים הי פרוק נמלואה לתקום האסור לה ולהתוספות נעין
 נזה

נתיב דירון וצ"ל כח דהר"ף והרמזים שמוכו על הירושלמי חסום
 דרז כדאי סוד וקיימא לן דרז ושמואל הלכתא כרז נחציה וי"ש
 כלן דר"א כותיה דרז ס"ל ונמלח הפנים כחז גם כן כדנני הש"ך
 והאסף דקשיא על הרש"א ז"ל דפסק כשמואל.

וענין די משום הא לא חזית מדי דהנה שם הירושלמי ה"י גרסינן
 יעקב נר אחא נש ר' אליעזר קל הוא הקונה שניה נקדקף מן
 העות עירונן נקדקף הקונה שניה נקדקף מהלך את כולו ומונה לו
 אלפים אחא, והנה הדרי פשוט נקדקף שאלן לו חקרה מסתמא הוא ממש
 כמו דר וסבר דמחר לעיל הירושלמי דהי כח שחרט נתיב דירון
 דה"ל קדקף לא עדיף מדי וסבר ואם כן הא דמחלק נ"י קדקף בין
 הקונה שניה נקדקף להטות עירונן נקדקף ס"ל כשמואל דמחלק בין
 טות לשנת ומעלה לא דוקא הא למד דה"ל דהכא דמחלק ר' אליעזר
 ולעיל ר' לעזר מכל מקום הא הכל אחד דהירושלמי חז' נדקדק נשני
 כה כ"כ, ולפ"י יעקב נר אחא העיר נשם ר' לעזר דהדר ניה מחד
 דמחר לעיל להשוות טות עירונן ושנת כחדא וכרז אלא דס"ל כשמואל
 דקל הוא הקונה שניה יותר מן העות עירונן ויועט לפ"י הא
 דהעומד הירושלמי הא דיעקב נר אחא נשם ר' אליעזר הא נהלכה
 ט' ולא נהלכה הקדחת משום דמחצית דקדקף דמחר לו אחי
 נותן שאלן נה דירון כ"כ, הרי נחלק דירון מדי דגם נוכח מזה
 כשמואל דמחלק מילתא למד דלן שם דר"ן הייט דליט ר"א לדירון
 ולכן מחלי מחציתין מיהדר קל הדרי ניה ר"א וגם להירושלמי י"ל
 דקיימא לן כשמואל וכר"א דהרי, והנה מוצא הא דלשמואל ודל
 הא דהא מהלך את כולו כד' אחת חז' שאלן לרשות היחיד כלל
 דהא נמעה גם אם חז' נה דירון מחר הא לטלטל שם וכמו נדיר
 וסבר וקדקף עד נית סאתים דמחר לטלטל נהם ומכל מקום לענין
 שיהא מהלך את כולה כדאי חזית דירון דמקום שאלן שם דירון אלא
 לחציה דמחצית הא ללן שם ואיך כמו נדיר ממש ולא הי כדאי
 רק היכא דשנת שם דהי אז חזית דהוא נדיר ממש ואיך מחצית
 ללן שם, אלא נמנית עירונן שם נ"י שניה חזית דירון.

ובשיורי קרנן שם ממה על הרש"א שחתה נהמ"מ דסודר דאפ"י
 שנת נדריי שחא יותר על נית סאתים ולא הוקף לדירה
 שאלן לו אלא ד"א דעת הרמזים דשנת כל שהא רה"י הרי הוא לו
 כדאי ומהה הש"ך דעלם מהרש"א סוגיא זו דהירושלמי שפירש
 נקדקף שחא עד נית סאתים, וזה מחלק בין שנת לנות ואע"י דער כ'
 סאתים מותר לטלטל בכולו וכשנעטן נה עירונן למה לא יהא כדאי
 הא רשות היחיד נדיר הוא ועדיף מעדי לקיח חז' עירונן נעין דוקא
 נית דירה ולכן עיר ע"י דירון חז' ודאסור לטלטל נה הי כולה
 כדאי לענין זה וקדקף שאלן נה דירון והוא עד נית סאתים אע"י
 דמחר לטלטל נה לא מחני מדי ונעטן עירונן שם חז' לו מקום עירונן
 אלא אלפים אחא ורק נשנת הי כולו כדאי ודוקא עד נית סאתים
 וזהו הא דמניח נפ"ק דעירונן (ט"ו) שנת נחל שחא נגוה עשרה
 הוא מדיא ועד נית סאתים, וכן נקדקף וקמה קטרה ושינלות מקיפות
 אותה מהלך את כולה ומונה לה אלפים אחא הרי דשנת נמי דוקא
 עד נית סאתים ולא נדיר מניח סאתים ונעטן גם ננית סאתים חז'
 לו מקום עירונן אלא אלפים ח"ג, וכן דלית נדיר הרש"א שוכיט
 לאורו שניה הירושלמי הנ"ל וכתב כמ"ל וגם מניח הגירסא הירושלמי
 ר' אלעזר נ"י יחיד ואם כן נדיר י"ל דהוא ר' לעזר דלעיל נהלכה
 הקדחת וכמ"ל.

(כד) **ומעתיח** דגני עירונן לא חזית נהא דהי רשות היחיד אם כן
 י"ל דגם לר"א דליט מחלק בין שנת למניח היכא
 מחצית קיימא ולא חזית חזית דירון רק נדיר לדירה מכל מקום
 מודה הא דליכא חילוק בין שנת למניח דרנני יחונת כח דהא
 דקאמר הגמרא ל"י אלעזר מדי חז' נה דירון חז' רמזים לדירה כמ"ל
 שפלו מנחה קת מחציתיה ומחציתיה חז' ללן נמעה אלא אם
 היה נראה אע"י שיהא חרינה מחדס לחציה כולה כדאי דהי
 עכ"ל, וכתב נ"י נחלק דמחצית רנני יחונת משמע דרק אם
 נפלו קת מחציתיה חזית נראה ומחציתיה חז' ללן נמעה אע"י
 שנת היחיד הא ששאר מחצית יחיד חז' מהלך את כולה כדאי
 ואיכ כ"ש תל ונקט דלא חזית לדירה כלל דלא הי כולה כדאי וקד-

נכרתות שרי זהו משום דנרשאות הרגים היו חד ספיקא נדרנגן ואין עושין סדרי לכתחילה ונכרתות היו תרי דרנגן וכח"ש התוספות שנת שם והכי נמי ננידון דין אפשר להקל היכא דלא היו רשות הרגים נמור, ואולם יש לדון משום דליכא גם כעין ספק ספיקא לאיסורא דלמא קיימא לן כרש"י והרמ"ש ורי"ו וטו"ש דלא היו כלל רשות היחיד נמחיה שאין ניכרת ומה גם לכתוספות שנת והאע"פ והנ"ל הכין הוא גם דעת התוספות כנ"ל, ואפילו חס"ל דהיי רשות היחיד מכל מקום דלמא לא מהי לגבי פרוק נמלואה למקום האסור וכשיטת מהרש"א ותנ"א נתוספות ודלא כרש"ש מקולי והרשב"א ולריד עיין נזה.

ובר מן דין אמינא דכל עיקר דברי השע"י הוא בגשר קטן פחות מניח סלחית דזה ס"ל להגר מקולי והרשב"א דלא נענין מחילה הניכרת ואפשר לומר דעל הגשר הוא רשות היחיד לכל היכא דהגשר הוא יתר מניח סלחית (כמו נעירות הגדולות, וכן נעירות) אם כן גם הגר מקולי והרשב"א ז"ל מודים דאין אומרים גוד אסיק רק נמחיה הניכרת, ומעתה תו גם בגשר קטן עד בית סלחית יש להסתפק אם זה מועיל להיות מחילה להעיר דתוספות יתיר מניח סלחית דהא להתוספות ס"ל דעל הגר רשות היחיד אם כן אחריו גוד אסיק גם נמחיה שאין ניכרת לגיף רשות היחיד ומכל מקום לגבי פרוק נמלואה למקום האסור לא מהי כח"ש מהרש"א והכי נמי בס.

ולכן העולה לדעתו הוא דבגשר גדול יותר מני סלחית ודאי דליכא היסור השע"י תם נפחות מניח סלחית יש לדון מטעם דליכא גם ספק ספיקא לאיסורא דיש להחמיר גם נדרנגן תם לשיטת הגמ"י הרי מדלורייטא.

(כו) ותחתית השני נטי לפוס דברי הגאון החסיד ר"ז ז"ל בגרע ש"ו סימן שמה ע"פ כ"ג דמפרש ספרת התוס' נעירוצין (פ"ט): ד"ה נמחיות דאם אין נגליטה ד"ט אין הגר פרוק למקום האסור ואם הגר אע"פ שאין לו אלא מחיות היתר ואין אומרים נהם גוד אסיק כיון שאין ניכרות מכל מקום כיון שגנת שחמיו רשות היחיד הרי רשות היחיד עולה עד לרקיע ולא הולכו מחיות פנינה כגון עמוד וכיוצא, ומבואר דס"ל דרשות היחיד עולה עד לרקיע ומתקע התקרה וכן מוכח גם נתוספות נמחיה שכתב דגין שלט שהולכין בשפוע ר"ש נגליטה דענינא כי אורזילא לא אחריו כי תקרה, תם גוד אחת לא אחריו לרעך כר משמע דאי הרי אחר כי תקרה יורד או גוד אחת קרי ס"י ואי גם רשות היחיד על הגר וקשה הא רק כי תקרה יורד ולא עולה אחר, או גוד אחת ולא גוד אסיק ומה הרי רשות היחיד למעלה אלא דאי כיון דלמטה הרי רשות היחיד נמחיה גם למעלה הרי רשות היחיד, וכ"כ הגמ"י גם מוכח דאחריו מונקע התקרה ועלה ואם כן הרי הגשרים למטה האם רשות היחיד נמור דשי מחיות נמורות יש בכי ניד הגר ובני נדדים הפתחים מנחים תקרות ע"פ פתחים והרי צורת הפתח נמור ואף אם לא היה עמודים תחת התקרה מכל מקום על ידי התקרה נעלמה אחריו גוד אחת מחיה משני נדדיו דנקיעת דגים לא שמה נקיעה (השע"י) מנדר מנדר על נהר ונגשרים דמסילת הצרול נעירות האולכין ב"א תחתיהם לימא להאי טעמא) וא"כ כיון דהרי רש"י נמור למטה הרי גם למעלה הרי רש"י דהיי"ן עולה עד לרקיע להתוספות ס"ל לענין פרוק נמלואה לא מהי זה ואם כן להתוספות הגר פרוק נמלואה לנד הדרך להלאה מהעיר דאף דיש גם שם מחילה תחת הגר מכל מקום הא הרי מחילה שאינה ניכרת לכל הגנה מוכרז כי בכל מערבין פליט ע"י וס"ל דגם לגבי פרוק נמלואה למקום האסור מהי הא דרשות היחיד עולה עד לרקיע ח"ו גם כן שיטת ר"ת נתוספות עירוצין (פ"ד): ח"ו גם כן דעת התנ"א סימן שמה דאם תוך היתר יורד אי"ל סולם דאזיל נשיטת הרשב"א דהם דברי המחבר בגרע שם דחידו' דלנד התגר הגר למעלה מיי"ד, ומה נר"ד סולם אצל אם הרי תורב יורד אי"ל סולם כלל דהרי מהי גם לענין פרוק נמלואה (ודלא כר"ת נזה) ואף דגם הרי נתוספות שם ס"ל דלגבי פרוק נמלואה לא מהי הא דרשות היחיד עולה עד לרקיע ואזיל לטעמו דס"ל הכי שם (פ"ט), נתוספות ד"ה נמחיות הכי"ל הרי מחלוקת זו מתיי דרנגן דכנר יאטו מליסור דלורייטא דהגר למעלה הרי רשות היחיד

זה מחיות הניכרות וכיון שהגר אסור משום שהוא פרוק נמלואה אל הדרך ממילא כל העיר אסורה דהיי פרוק נמלואה אל הגר ואסור לתוספות כמו נדון הגר שהוא אסור משום שפרק נמלואה לאותה נגליטה ומחילה הניכרת אין כגון להפסיק וע"י ניהא כיון דינאטו מיד אסור דלורייטא דהא גם להתוספות הרי רשות היחיד מן התורה ורק מנד פרוק נמלואה דהיי חש דרנגן אסור אם כן כיון דהגר מקולי והרשב"א ז"ל חולקין על התוספות גם נדון פרוק נמלואה למקום האסור לה אחריו דהיי ספק נדרנגן ולקולא עכ"ל.

(כו) ואנא אמינא הנה היתירא דא הוא נגד פסק הרמ"ע נסיון שמה ע"פ ט"ז וסוף סימן שמה דסתם לט כשיטת רש"י והרמ"ש והטור ורי"ו דליכא דאין המחיות ניכרות לא אחריו גוד אסיק ואפילו היכא דליכא נגליטה ד טפחים מוכח דס"ל דאף הגר לא היו רשות היחיד כלל היכא דאין לו מחיות ניכרות דאי דהיי רשות היחיד ורק משום דפרק נמלואה למקום האסור אם כן הרי"ל לפרש דנעי דוקא שיהיה נגליטה ד"ט דלא הרי כרתות והיי פרוק למקום האסור אצל נפחות מיד טפחים דלא הרי רק מקום פטור דאין כרתות נפחות מידים אם כן לא נפרץ כלל למקום האסור וכדברי התנ"א בספר ש"ע ואם כן ע"כ דרש"י והרמ"ש והרי"ו וטו"ש דמלא הזכירו דנעי שיהיה נגליטה רותב ד"ט מוכח דס"ל דלא הרי רשות היחיד כלל וי"ל דגם התוספות ס"ל הכי ורק דמיידי דליכא לגבי מחיות מני רוחות דמחיות הנית ניכרים שם ורק נד אחר דליכא נגליטה והולכך הולכו שמהיה נגליטה ד"ט דלא הוא פרוק נמלואה למקום האסור, וכ"כ גם אף העור, וכן תוספות שנת נסיון ש"ע ונ"ס נש"א, ומה אף שפיר הא דהרמ"ש לא הזכיר לדעת התוספות דגם התוספות כהרמ"ש ס"ל אלא דלא מיידי נגווי חדא, והמהרש"א והתנ"א ז"ל לא הניט כן נשיטת התוספות ויתיר כיון להשנות הסופקים ולומר דלא פליגי תם התוספות כהרמ"ש ס"ל ואם כן תו דנדר קשה להקל למתיר כשיטת הגר מקולי והרשב"א דמחיות שאין ניכרות מהי גם לגבי פרוק נמלואה למקום האסור לה, ועוד דמשיכ מיד אסור דלורייטא דהא גם להתוספות הרי רשות היחיד מן התורה ורק מנד פרוק נמלואה דהיי חש דרנגן אסור ולהגר מקולי והרשב"א ז"ל גם לזה מהי הרי ספק נדרנגן ולקולא, הנה על דברים הללו יש לתמוה דהתלש כההיא דאסור מחיה שאינה ניכרת הוא מדרנגן נעלמה ולא ראה דברי הגמ"י דכתב להיפך דהיי מדלורייטא, ולכאורה לזה היה אפשר לומר כח"ש הסמ"ח סימן ר"ה הונא נ"ס סימן ש"ג דנדר דגים היכא דיש שמתנית אסור מן התורה ודגים מלוחים כמו הערינג מותרים מטעם ס"ס ספק אם נמלחו עם דגים טמאים כלל ואח"ל נמלחו שחל לא היה דגם שמתנית ולא צירס אינו אסור אלא מדרנגן וליכא ס"ס לגבי מדלורייטא ולגבי הדרנגן הרי אפשר להקל נספק הא וכהא גוואל כתב הש"ך נסיון ס"ו לענין דם ציגים דהיי ספק די היה נמקום האסור ונתערב מנד נדד דליכא ס"ס דלמא לא היה דגם נמקום האסור ואפילו היה דלמא האחרת היה יותר גדולה ומדלורייטא נטל נדר, ועיין שש"מ סוף הי מקולא, ונתבאר דאם שכתבתי בשנת תרנ"ט הארכתי נזה, (נדפסה בספרי ש"ת ב"א תלמידי סימן קי"ח) ואם כן ס"י נמי ליכא כגון ספק ספיקא דלמא קיימא לן כהגר מקולי והרשב"א ז"ל דלעולם מהי מחילה שאינה ניכרת ואפילו אצל כהתוס' דלמא אינו אלא מדרנגן וכההיא וליכא ספק ספיקא מדלורייטא ולגבי הדרנגן ליכא הספק הא דלמא כהגר מקולי והרשב"א, דגם י"ל דהא לא מהי ספק נדרנגן דהא נסיון י"ד לענין טליה שח"ו סתם וח"ו פתוח דאין היי נגליט אלא משום ספק ואין יוצאין דה נשנת כתב התנ"א שם דגם לכרתות אין יוצאין דה דאסור לעשות ספק נדרנגן לכתחילה והכי מני אסור לטלטל ולסמוך על הא דהיי ספק נדרנגן, ואולם לפ"י אם הגר הוא נדרנגן שאין נדרנגו ט"ז אמה דלא הרי רשות הרגים מן התורה או דליכא שם ס"ר נקועין כשיטת רש"י וסייעתו אם כן מחילה שאינה ניכרת נכחא נמי הרי דרנגן ועושין ספק כההיא ספק כההיא נגליט עיין בשנת (ס"ה): האלה מני שתרע"ט ותפרק על האלה להניח לנגה קטן נשנת, והאע"פ הרי נדרנגן דהי האלה כללית י' דלא כח"ש הג"י סימן ש"ג דנדר"ה מקרי ספיקא דלורייטא אלא דהיי דרנגן והטור דפסק דנדר"ה אסור

הלא כיון דתוכו יריד ולא כתב דמירי שטוב יריד מסתמא ס"ל דודאי סתמא דמילתא הכין הוא דכיון דיש תחת הגג דירה לדור נז' מסתמא הוא תוכו יריד ולא כן לשון הרמזים הוא כמו לשון הנמרה וכמו שפרשן דברי הנמרה שטוב יריד מסתמא דמילתא הוא כן יתפרש דברי הרמזים ואיך נלמד יתור ואיך אס' ניוח דהרמזים ס"ל כשיטת ר"ת אחי שפיר דלא הוה נז' נלמד דמירי שטוב יריד שטוב מסתמא דמילתא כן הוא אלא אס' ס"ל כשיטת הרמזים דנשי' שיהיה למעלה מעשרה לחור אס' כן העיקר חסר מן הספר והוא נלמד,

ולעיד הא דודאי דהרמזים אינו סוגר כדברי הרשניא והרנ המיית דהניא דברי הרשניא מעולם לא עלה על דעתו כלל להשוות דברי הרשניא להרמזים, ולדבריה דהניאם נכונה ללמדו דליכא חיוב נדול כדברי הרמזים, וכמו דסיים להדיא אחרי שהניא דברי הרשניא ורנינו כתב איסור טלטול הוא נדאי עכ"ל, והיינו דהרשניא אומר דאסור לטלטל מהחצר לגג אלא על הגג מותר לטלטל נכחו, אלא מדברי הרמזים שכתב אסור לטלטל גג חשש דס"ל דאסור גם גג עמנו לטלטל ד' אמות וכמו בכל כרמלית, וכ"כ הדימ נסיון ס"א ח"ל, חשש מדברי הרמזים כש"ל שם סולם קצוב אסור לטלטל על הגג רק חוץ ד' אמות אלא המיית כתב גם הרשניא כדברי הטור דדוקא מן הניא אסור לטלטל עליו עכ"ל, ולעיד נרד דדברי הדימ הן הן דברי הרנ המיית דהרנש נפלתא זו כמפורש נדבריו.

(ז) ובאי דקשה למה להרמזים מהני סולם נראה לי דהוא משום דלישנא דגג הסמוך לרשות הרבים משמע דרק נז' אחד הוא סמוך לרשות הרבים אלא נבארי הנדדים י' לו היקף מחיצת אל החצר, וכן פירש"י שם להדיא ח"ל ג' הסמוך לרשות הרבים שאינו מוקף חצר לכל צדו אלא צדו אחד לרשות הרבים כר, ואס' כן דמירי דש לגג זה ג' מחיצות אס' כן אע"פ דלהרמזים נענין לרשות היחיד מן התורה ד' מחיצות או ג' מחיצות ולח' נז' הרביעית ונלא לח' היו כרמלית וכחש הרמזים שם נפ"ד דין ד' אלו היא כרמלית כר, וכן קרן זוית הסמוכה לרשות הרבים והוא המקום שמוקף ג' מחיצות והרוב הרביעית לרשות הרבים כגון חצי ש"ל לו לח' או קורה נרות רביעית כר, ואולם הרי כבר כתב המיית שם רפ"ז שזין הכרמלית דבר תורה הוא כדן מקום פטור ושיניה דין אחד להם מן הכורה שחטטלגן נהם אפילו נאלץ אמות והיינו טעמא דס"ל דהרמזים שם דמצי שהכשירו נקורה דאע"פ שחזר לטלטל נכחו לרשות היחיד הזורק מתוכו לרשות הרבים או מרשות הרבים לתוכו פטור שהקורה משום היכר היא עשויה והרשניא נהגה טען דכיון דהזורק לתוכו פטור דאינו רשות היחיד אס' כן אח"כ ארי נטלטול וכי נאז' כחמים להקל בשל תורה נהא' קורה והיינו השני דהרשניא לא דקדק כדברי הרמזים וסגור שזר תורה הוא כרשות הרבים ג' מחיצות ואינו כן דהרמזים סוגר שזר תורה הוא מקום פטור מותר נטלטול מן התורה ורק כחמים המצוי עליו והרמזים קורה משום היכר, ואס' כן י"ל דהא דאמרינן דגג מחיצות היו כרמלית וזהו הכל היכר להקדקע אזה לקדקע רשות הרבים הסמוך לו ולא איפלט רשותא נזה נזרו ח"ל להוציא ג' מחיצות מדן מקום פטור שחזר נטלטול ואסור שם לטלטל רק חוץ ד' אמות דלא לית' לתלופי לרשות הרבים אלא היכר דהני ג' מחיצות איפלט רשותא מהרשות הרבים וכמו גג הסמוך לרשות הרבים חוץ יריד טפחים, דכיון דהוא נגזר ג' מן הרשות הרבים הרי תו לא מדרם דרס' עליו ואיפלט רשותא אס' כן נכחא' גונו לא נזרו ח"ל ולוקמי' אדן תורה דהיי מקום פטור מותר נטלטול ורק משום דרנים מתכסים עליו נצי' סולם אלא נל"ג גם סולם לא היה צריך דלא דמי לעמוד נגזר פחות מעשרה דלית' ניה' ג' מחיצות כלל אלא הכא הרי ה"ל ג' אית' ליה ג' מחיצות מעלי' וכיון דעשה סולם וסילק הרנים מהם סגי ואחי שפיר, ואין הכרח כלל לומר דהרמזים סוגר כרית דמירי שטוב יריד דאפילו גם אס' תוכו ליכא יריד אחי שפיר, ואיברא דעוד אחינא נשיטת הרמזים דאפשר דמשיכ' הרמזים גג הסמוך לרשות הרבים בחוץ יריד כר, הנה הוא שיעורא לא קלי כלל לנזרה הגג דאמית נגזר הגג י' לו שיעור י"ט ככל נגזר הנתיס ורק על חשך המרתק מן הרשות הרבים קלי דאינו עומד רחוק והלאה מהרשות הרבים טועא אלא הוא סמוך לרשות הרבים בחוץ יריד טפחים וזהו כפירש"י שכתב ואני שמעתי נגזר עשרה דהדי' שזית רחוק מהרשות

היחיד מן התורה ורק דאין רואים לאסור חצר פרוק נחללא דהיי רק דרננן וספק דרננן לקולא וארוחא נזה דאינו להיתר הרשניא דמחיצה שזינה ניכרת הוי מחיצה קשה דהא מכל מקום הא' מחיצה שחתה הנגזר הוי מחיצה נדרסת דס"ל לשמואל (ס' ז"ל) דלא הוי מחיצה ע"ל דלא קיימא לה' לישנא, אולם להא' היתר מנז' דלמטה תחת הנגזר הוי רשות היחיד וקיימא לן רשות היחיד עולה עד לרקיע לא איכפת כלל למחיצה נדרסת דאין אנו נאין מנז' גז' אסיק מחיצתא וניחא דמחיצה התחתונה נדרסת היא אלא מנז' האחר רשות היחיד עולה עד לרקיע ונאיר לא ש"ך נדרסת עכ"ל.

(בח) ולדברינו הקדמים גם היתר זה ליתא דברי נגז' הוא על סגרת התוספת דנצי' שיהיה הגליטה ד' טפחים וס"ל דגם נמחיצות מכוסים דלא אמרינן נזה גז' אסיק מכל מקום הוי רשות היחיד והיינו משום דאורי' רשות היחיד עולה עד לרקיע ומנקיע התקרה, ונהגה מרדכי סוגר חזה מהני גם לגבי פרוק לתקום האסור, ואולם לפי שטת רש"י והרש"א ור"י וטו"ש"ע דלא הוכירו שיהיה הגליטה ד' הרי מוכח דס"ל הא דאמרינן רשות היחיד עולה לרקיע ומנקיע התקרה זהו משום גז' אסיק מחיצתא כחש' נמאירי ונמחיצות שזין ניכרות דלא אמרינן גז' אסיק מחיצה לא הוי כלל רשות היחיד ואס' כן ליכא ספק ספיקא לאיסורא דילמא קיימא לן כרש"י והרש"א וטו"ש"ע ומה גם דלהתוספת שנת והנשיא גם דעת התוספת הכין הוא ואפילו אס' ח"ל דהוי רשות היחיד דאמרינן אורי' רשות היחיד עולה עד לרקיע ומנקיע התקרה נלי גז' אסיק מחיצתא מכל מקום דילמא לא קיימא לן כהנהגה מרדכי רק כהתוספת נשם ר"י דלא מהני זה לגבי פרוק נחללא למקום האסור והיכא דליכא ס"ס להחמיר י' להחמיר גם נדרננן וגם משיכ' דהיי ספק נדרננן לא ראה דברי הנשיא דמחיצה שזינה ניכרת הוי פסול דאורייתא וגם התוס' הכי ס"ל ורק דאינו מירי גג צ"ן הגגן דרק מחיצה המנדלת הוי אינה ניכרת אלא המחיצות שסביב כל הגגן הם ניכרות ואפ"ר הוי רשות היחיד מן התורה משום מחיצות מעלי' ואין אנו נזיכין כלל לסגרת התוספת והנשיא נשיטת התוספת וגם לא לסגרת הגגון ר"י נשיטת גג, ומדברי ר"ת נחמסות (פ"ד) אין רש"י כלל דס"ל דאורי' רשות היחיד עולה עד לרקיע גם גלי מחיצות וכחש' לעיל נענן ג' והך חמורא דגג הסמוך לרשות הרבים הוא מימרא דשמואל ואין לטעמו דס"ל דאמרינן גז' אסיק גם נמחיצות שזין ניכרות ואס' כן כיון דתוכו יריד הרי המחיצות שנפנים הנתי אף על גג שזין ניכרות מנחה הרי אמרינן נזה גז' אסיק ואיכא מחיצות מנח למעלה, וכחש' לעיל נענן ג'.

(כט) והרמזים נפ"ד משנת דין ט' כתב גג הסמוך לרשות הרבים בחוץ יריד טפחים הואיל ורנים מתכסים עליו אסור לטלטל גג עד שיעשה לו סולם קטוע להחמיר, והנה הרנ המיית כתב ח"ל, וכתב הרשניא י"ל ג' הסמוך לרשות הרבים בחוץ יריד ולמעלה מיריד לחצר ורנים מתכסים נז' ומורגלים להניח שם כלים קטנים כוונתם וסודרים וכיוצא נזה הרי זה כרשות הרבים ואסור לנעל הגג להשתמש נז' מחצירו עד שיעשה לו סולם קטוע מחצירו עשה לו סולם קטוע הרי זה מיוחד לו וסילק את הרנים ממנו ומותר להכניס ולהוציא לחצר ולנתי' ומהם לו (סולם ערלי אסור) ומה צ"ן זה לעמוד נרשות הרבים, שאינו נגזר יריד וגם זה נגזר מנז' החצר יריד למה הדבר דומה לגז' נרשות הרבים עומק ז' וחוליא ג' משלימתו לעשרה שהחוליא נידונת רשות היחיד אע"פ שזינה נגזר מרשות הרבים יתור מנז' עכ"ל, ורנינו כתב איסור טלטול הוא נדאי עכ"ל ונשיטת שם כתב להקשות על דברי הה"מ שהניא דברי הרשניא על דברי הרמזים משמע שזין שום מחלוקת צ"ניהם, ונאמית נפלא הא דרמזים אינו מנוחל כלל שהגג נגזר מנז' החצר יריד וגם זה נופא קשה על הרמזים דכיון דלא נאיר כלל שיהיה נגזר מנז' החצר עשרה אס' כן נאמית אח"כ מותר לטלטל למעלה הא זה הוא כרמלית ממש וסולם קטוע הוי מהני ניה' וכקדויות רש"י ועוד אלא להרמזים לא אינצריך סולם רק משום דרנים מתכסים עליו אלא נל"ג גם סולם לא היה צריך, וקשה חזק הא הגג פרוק נחללא לרשות הרבים וגם הוי כרמלית ממש כמו עמוד נגזר פחות מעשרה וכקדויות הרשניא ומה הכרח דהרמזים ס"ל כשיטת ר"ת דמירי שטוב יריד וזהו אין צריך לנאר דהא גם ר"ת מפרש כן לדברי הנמרה וכתב נזה

נס נשיטת ר"ת וכן אחת דנהג"א כתב נס ר"ת כיון שחכו רשות היחיד לא היו כרמלית משמע דלא היו כרמלית כלל אלא רשות היחיד אצל הדגדג פשוט דאין לננות ע"י שום יסוד כי דברי הגמ"א הם קצור, ולעולם אין לדקדק דבר מתוך ספרי הקיטור נמקום שיש לנו הדגדגים נמקורן בלורד, ומה גם הכל דנתוספות ונאליז הגדול גלו הדגדגים מופרשים וע"פ נ' עדים יקום דבר וטונים השנים מן האל ואין חי נאליז נמקום שנים, ועוד דכבר כתב הר"ן נפ' המדיר נס הרמזין דנכל עד מפי עד אם נא הראשון וכפר אין השני האומר משמו נאליז והנא נא"ך ניר"ש ס"י קפ"ה ודברי הגמ"א הם מאליז כדרכו תמיר, ואין להאמין להגמ"א נמקום דברי האליז, וגם אולי נשט נדפוס תיבה אחת והיה כתוב לא היו כרמלית מעליא ונשט מילת מעליא דטעות כזה תמיר.

ענה י

(לב) וסרן המהגר נא"ע סימן סמ"א כתב נג הסמוך לרשות הרגים נחוק י"ט ולמעלה מעשרה טפחים למר הוא"י ורגים משתמשים בו הרי זה כרשות הרגים כר, וכבר הגמ"א נאליז ד' דמכאן ראיה לסגרת הראש"ש נסמין שמה"ע סעיף י"ד והוא לשון המ"א נס הרשנ"א כל הסעיף עד פשוט עכ"ל, נאליז דבריו דנסימן שמה"ע סעיף י"ד הניא המהגר שני דיעות נדון עמוד תשעה ורגים מכתפים עליו דהוי רשות הרגים להרמזים דוקא ט' מלמנות לא פתח ולא יותר דלא חייב לכתוב ולהראש משמעה עד עשרה חי מכתפים עליו הרי כר"ה וע"י כתב הגמ"א דדברי הרשנ"א נה ראיה לסגרת הראש"ש דלא נע"י מלמנות דוקא, וגם ח"ג החליט דהמהגר נא"ע סתם הכל כדעת הראש"ש ע"י שם נשער ה"ן, ותמיהני מלך דברי הרשנ"א נעלמו שם נענוה"ק נסמוך סוגר כדעת הרמזים דנע"י מלמנות דוקא ח"ל שם נשער ה"י שער הרשויות אחת חי עמוד או חל לו ענפי ח"ן שהן נרשות הרגים אם אין נגוהין ג' הרי הן כר"ה כר, היה נגוהין תשעה לא פתח ולא יותר אם יש נרשות ד' ורגים מכתפים עליו נידון משום רשות הרגים ויש מי שהורה אפילו נשאין רחוק ד' ואפילו אין מכתפים עליו שכל שיש נגוהין תשעה ראוי לכתף עליו ודאי לחוש לדבריו עכ"ל, ולא כתב יותר נזה הרי דלא נאליז כלל לשיטה החולקת דסוגרת דיתר מיט עד עשרה יהיה דין רשות הרגים ואם כן משמעה הגה לדברי הגמ"א יהיו דברי הרשנ"א נזה כמלילת סתרים תוך כ"י דינור וע"כ כמ"ש הלח"ת נפ"ד תשנת דין ט' דגש אולי דלעולם ראוי לכתף או דהא תוך י"ד ר"ל תשעה מלמנות עכ"ל, נרס לע"ד שני הסגרות של הלח"ת דחוקות דסתיות הדגדגים לא משמע דמירי נע"י מלמנות תם דניחא דג עדיף דלעולם ראוי לכתף אלו עדיף כלל דח"י עדיפותא חיבא נג סיהיה לעולם חי לכתף יותר משאר עמוד ואולי הוא חפני רתנו דכל נג מסתמא הוא רחוק סוגר, וע"י לקוח סימן ר' תשי"ב ב"ה, ולע"ד נראה דעיקר טעמא הכא נג הוא משום נדמנות הא דרגים משתמשים בו איט עשה לא לרשות הרגים תם לא לכרמלית נאליז דאם כן הרי לא היה מחייב לו סולם לסלק הרגים מחמת תם היה אסור נטלטל על הגג יותר מד"א, ודברי הרשנ"א וטו"ש"ע מנואר דרך מהגר נג אסור נטלטל אצל על הגג שרי לטלטל אפילו, ניותר מד"א וכמ"ש הדרכי תשה, ואם כן הא דמיריין הכא הרי זה כרשות הרגים איט ענין כלל להא דעמוד נרשות הרגים דלילו תם נמכתפין הוי רשות הרגים נער מן התורה, וע"כ דהוא מהלכה למשה מסיני ככל הרשויות דשנת, וזה פלגי הרמזים והראש"ש ניותר מיט דאכל הכא אפילו כרמלית איט נאליז ואפילו נשמעה מלמנות וטעמא הוא לו משום דהגג נגוה מנד המגר עשרה ודברי הרשנ"א, או משום דהא מוקף מ"י מידות של המגר כמ"ש נענן הקודם, ומן הגמ"א ז"ל לא היה לפניו סי' ענוה"ק להרשנ"א, ולכן כתב תשי"ב, ומה"ט נדון תורים שנכתלי רשות היחיד למטה מעשרה הפתחים לרשות הרגים שהניא התנ"א סימן שמה"ע סעיף כ"ז שם הגמ"א דהרשנ"א תמיר דק למעלה מעשרה, ואיט אחת להקווא נפנים.

(לז) והגמ"א כתב נסימן סמ"א ולמעלה מעשר טפחים כר דלילו כולו איט נגוה י"ד לא מהני סולם דהוי ר"ה כמ"ש סימן שמה"ע סעיף י"ד וסעיף ט"ו ואם חוכו י"ד אע"פ שחנן

מהרשות הרגים עשרה כר, ומסיק רב פפא ודילמא כרשנים מכתפים עליו נכומתא וסודרא ודיינו דכח"ל נגוהא שפיר י"ט לאסור היכא דהוא סמוך ואיט רחוק מהרשות הרגים עשרה, והיו דברי הרמזים ואחי שפיר, ונתבטלו דברי השע"י נשיטת הרמזים.

(לא) ומש"כ נאליז לשון ר"ת נתוספות שם שכתב כיון דחוכו רשות היחיד לא דמי לשאר כרמלית וסולם קנוע שנתגר תמעט כרמלית שנתגר דלא הוי כרמלית מעליא עכ"ל, והדגרים מחוסרי הגנה, ולכן אחר נביאורם דגם המגר י"ט עליו דין כרמלית כיון דכל הגג אין נגוה נס מהמגר י"ד אם כן פרוץ כל המגר יותר מעשר אחות לרשות הרגים ונשלמא ע"ס הגג הוי למעלה רשות היחיד דרשות היחיד עולה עד לרקיע ולא תנינו כרמלית שסתמיה רשות היחיד אצל תחום אין לטלטל ממנה למגר אף דכיון דרשות היחיד עולה עד לרקיע אם כן אין המגר פרוץ נמלואה רק לרשות היחיד תכל מקום נאליז נאליז כח כרמלית דמ"מ כרמלית נרוע הוא וע"י מהני סולם לעשות הגג עם המגר תשמיש אחד ולא כל המגר נידון כמו נג הגג דהוא למעלה רשות היחיד עכ"ל, והדגרים תמיהים מלך דאם נס המגר י"ט עליו דין כרמלית אם כן למה הוא נריך לסולם כלל והלא הר"ה הוא חריה דשמעתא נעירונן (ס"ז): דמירי לטלטל מכרמלית לכרמלית נגוה.

ובקש"מ קאמינא ולדעתיה הגה כל עיקר דבריו נשיטת ר"ת נזה הכל עלילה הוא דאם ר"ת סוגר דעל הגג הוא רשות היחיד משום דכיון דחוכו הוא רשות היחיד אמרינן דרשות היחיד עולה עד לרקיע אם כן הוי"ל לפרש נהדיא זה ומדוע הכהיר תחת לשון, ואדרינא מדכתב כיון דחוכו רשות היחיד לא דמי לשאר כרמלית משמע דכרמלית הוא רק דלא דמי לשאר כרמלית וגם נאליז הגדול נחלי דהוסיף שם נס ר"ת כתב ח"ל, ועוד פ"י תדע דלא כרמלית נמורה היא דהיך תנינו כרמלית שסתמיה רשות היחיד עכ"ל, הרי להדיא דגם להספסא זו הוא נא רק להוכיח דלא כרמלית נמורה היא ומשמע דמורה ר"ת דהוא כרמלית נאליז ורק דלא כרמלית נמורה היא ודלא כמ"ש"כ שם השע"י ענף ד' אוח י"א נביאורו להגמ"א דלהא"י נהוספה שלו תנואר שיטת ר"ת דכל כרמלית שסתמיה רשות היחיד לא הוי כרמלית כלל, ואחרי המחילה עדות של נטילה העיד נשמו, ולכן לע"ד ר"ת סוגר נדמנות הוא כרמלית וגם אחרי שהעמית ועשה סולם קנוע נאליז נ"כ הגג כרמלית כי אין כח נסולם קנוע שנתגר כרמלית נמורה ורק דוסלם קנוע שנתגר תמעט כח כרמלית שנתגר כלומר כח כרמלית שנגג נהגל שנתגר נממעט נזה משום דלא הוי כרמלית מעליא ותחת לטלטל מנג למגר, אצל נד הגג הסמוך לרשות הרגים נאליז נג דין כרמלית וע"י שם תשי"ב נאליז נס ר"ת אליה דרב פפא דנלא סולם ער"ל לא הוי ניהא נגני מגר דכומתא וסודרא שרי נגני רשות הרגים נשנת כנסמכתין על הגג הנמוך דאין נריך להכניס ראשו ורגיו כדאמר רבא נפ' המולא תפילין אצל נגני מגר ח"י"ל להם לכומתא וסודרא אלא שר"ק סולם ער"ל עכ"ל, משמע דס"ל דהגג הוי כרמלית ויכולך לרנא שם (נ"ט): ח"י"ל להכניס ראשו ורגיו דלא נזרינן נזירה לנזירה וסני הכא כנסמכתין על הגג והוי שפיר תשמישו ננחת נגני רשות הרגים כיון דח"י"ל להם להכניס ראשו ורגיו על הגג נשעה שפשיטין הכומתא וסודרא תשי"ב נאליז נזרינן נכרמלית לא הוי תשמישו ננחת תשי"ב נשע"י לדחות זה דהתם מירי נגני רשות הרגים דהוי כרמלית ומוכת אדרבה דהא נג דורא הוא רשות היחיד דאם לא כן הא שרי לכתחילה להנזיל מכרמלית לכרמלית ע"י אומר אני דנתוספות שם (פ"ה): דיה דילמא דרב פפא כתבו מעיהרא ס"ד דמירי נשאלות כנדים דאוחין אין רגילין להמגרנ לכתלים דמסתמין נג על ידי זריקה כגון אוחין שפשיטין תשאלות נמקלות על כתפיהם וכסודרים לכתף מכתפים על הגג ויש הפכה ד' מן האור ונגג ומשי נכומתא וסודרא שהוא דבר קל ורגילין להמגרנ לכתול ולא הוי דרך חיר, ומנואר דהתוספות לא ס"ל כרש"י דמקרא הוי ס"ד דמשום דסתם רשות הרגים חיבא חיפופי סמוך לכתלים ומתרחקים על כרחן דמירי דח"כא כלן חיפופי כלל ורק רשות הרגים אלא דמירי הכא נס היכא דח"כא כלן חיפופי כלל ורק דמירי ס"ד דמירי נשאלות כנדים ואם כן י"ז דהא נס כן שיטת ר"ת דברי התוספות ושפיר י"ל דר"ת סוגר דעל הגג הוי דין כרמלית ולא רשות היחיד כלל וכפשיטות דברי ר"ת ולאט ונתבטלו דברי השע"י

שמואל החזק חזן נז ירד אייז פולס עכ"ל והאחרונים נתלצו נזה והגיונו דגדגיו, ונשע"ל כתב דהנח"א צ"ח לסימן שמי"ה פיע"י דשם איכא שני דיעות אי הוה ר"ה נמשע ממשלמות דוקא או גם נזיר מטר ולפום השיטות הללו יהיה דברי הנח"א נזה דנכח"ל נזוני הכא דהא ר"ה לא מהני פולס ולענין דפולס מסלק הרגים לזה רמז לסעף ט"ו דנית שאין תוכו עשרה וקרי"ו משלמו לעשרה דע"כ מתיר לטלטל נכסיו אלג תוכו אין מטלטלין אלג נד' הרי דתוכו הרי כרמלית ולענין דלא שלט שם רגים דהא תורף מחיצות וכח"ה התוספות נעירונ"ן (פ"ט). ד"ה נחמ"ט ר"ה א, וכ"כ הגר"ה צנ"ור, והנה התוספות ס"ל שם נעירונ"ן (ע"ה) וכן נשנת (נ"ט ע"ה וע"ג) דנור וחוליות. ומנערפין לעשרה מכל מקום שיהיה גם גג הפולס רשות היחיד נענין שיהיה החוליה נגזה לזר רשות הרגים עשרה, והרש"א והרמב"ם ס"ל ס"ל דעומק הנזר מהני לגג החוליה, ע"ן ע"ג ג' והייט דלחמ"ספת הא דחסיק הנמרח נשנת שם טעמא דלאחרים עשה מחיצה לעצמו לח כ"ה זהו כסדרת נעל הדינע"ן שם רשות היחיד כחלן דחל"ה דמי ולא הוא ליט נגזה עשרה לזר רשות הרגים מה מהני שיהיה מלא הא דח"ה יהיה עמוד פתוח מעשרה ולכן הגריכו תוספות שיהיה דוקא נגזה עשרה לזר רשות הרגים, ולהרש"א והרמב"ם להמסקנא לא חתין כלל להסגיר דרשות היחיד כחלן דח"ה דמי רק מטעמא דהוא קל ודמור לאחרים עשה מחיצה לעצמו לא כ"ה, והייט דהכח"ל או החוליה נעל הוא אל החל"ה היחיד, ולכן היכא נגזה למעלה מיריד לחזר דהא רשות היחיד למעלה דח"ה לצור וחוליות דהא כל הגג כגג החל"ה ונע"י פולס לסלק הרגים דנ"י פולס למה נזיר דנעל הוא אלג הרשות היחיד הא י"ל דנעל הוא אלג הרשות הרגים כיון דרגים משתמשים זו בכוחתא וסודרא והוא הפקיד כל הגג אלג הרשות הרגים דלא עשה פולס כלל ולכן נע"י פולס דוקא, ולהכי סיים שפיר הנח"א על דברי המתנזר והוא דברי הרש"א דאם תוכו ירד אייז שמואל החזק חזן נז ירד אייז פולס והייט משום דהיכא דתוכו ירד או הא דלחמ"ס דלמעלה הא רשות היחיד הוא ליט משום דנעל אלג רשות היחיד דמיא דלדנ"ה יהיה נעל אלג רשות הרגים אלג משום דהא הלכה למשה מסיני דרשות היחיד עולה עד לרקיע, ואם כן נזה לא מהני כיתוף רגים נעשות מרשות היחיד רשות הרגים כמו נחזר שהרגים נכנסים לה נזו ויואל"ס נזו דהא רשות היחיד לשנת ולין הרגים יכולים לעשות כרשות הרגים, וכן ג"י יהיה דרך הרגים מפסקת בין הפסי צירוף קיימא לן דלא לחריקין אחר רגים ומנעלי מחיצתא, וכ"ה דע"י כיתוף לא יתפסק מרשות היחיד להיות רשות הרגים והילכך היכא דתוכו ירד אייז פולס כלל מלי אחרת נע"י פולס להגילו מדין כרמלית הרי זה מוכח מודני הרש"א מקור דברי הרש"א דפולס לא מהני כלל להגילו מדין כרמלית וכמו ננית שאין תוכו עשרה דהו כרמלית לענין דלא שלט שם רגים ורק דעיקר הסולם נא להגילו מדין רשות הרגים והיכא דתוכו ירד נע"י לא הו למעלה כרשות הרגים ואף דר"ה סוגר דנחזר ירד נע"י פולס ומהני פולס משום דהא כרמלית נרוע דהיכא מהני כרמלית שקתו רשות היחיד הנה נזה פלגי הרש"א ור"ה דלר"ה כל כרמלית נא להגילו מדין כרמלית נרוע ולהרש"א אין הפולס מהני כלל מדין כרמלית רק מדין רשות הרגים ואחרי שהרש"א הוא דברי הרש"א אם כן אם תוכו ירד למה צריך כלל פולס דפולס לא מעלה ולא מוריד ואח"י שפיר דברי הנח"א נלי שום הנה"ה, ע"כ תורף דברי הרש"א נקרגה, ויפה אחר ואפריון נמטה, ואולם אחרי כל השנה הנה להנח"א יהיה פסקי הרש"א סתרי אהדי נסמיון שמי"ה פיע"י ט"ו ס"ס המתנזר נשע"ל כשיטת רש"י והר"ה והטור ורגיט ירום דנחמיות שאין ניכרות לא לחריקין נזר אסיק מחיצתא וגג הנולט על המחיצות הו על הגג למעלה דין כרמלית ולא לחריקין כיון דתוכו רשות היחיד הנה ליזר רשות היחיד עולה ומנקיע התקרה, וכן ס"ל להמתנזר נספך סימן שפ"ד, וגינתים הכא נסמיון שפ"ה הניח המתנזר נשע"ל להלכה דברי הרש"א נדון גג הסמוך לרשות הרגים דחרי"ר דלזר חזר נזה הגג עשרה והייט דשם הקרקע נמוך וליכא עשרה, ונזה צריך פולס להחירו אם נע"י רשות הרגים מכתפין עליו אלג אם תוכו ירד אייז פולס כלל והו על הגג רשות היחיד ולענין דליכא כלל מחיצות מנחק דמיא נזה נזר אסיק דהא הס פתוח מעשר ומחיצות הנית שחפנים הרי הם מחיצות שאין ניכרות מנחק מלי תחזר ולחזר רשות היחיד עולה למעלה ומנקיע התקרה גם נלי מחיצות והא המתנזר

נסמיון שמי"ה נסמיון שפ"ד ליט סוגר כן, ואולם הנח"א לטעמו חיל דס"ל נספ"ה שפ"ד כהתוספות דנענין שיהיה הנליטה דר"ה ואסור משום פרוץ נמלח"ה למקום האסור ולזה נענין מחיצה הניכרת שיהיה מפסקת ואם כן הכא נגג הסמוך לרשות הרגים דליכא נליטה הנה לשו"ל רשות היחיד הרי שפיר י"ל דלא נע"י כלל מחיצה הניכרת משום דליזר רשות היחיד עולה ומנקיע התקרה, וכדברי הרב הגאון ר"י ז"ל נשע"ל ש"ל, ואם כן לשום שיטת הנח"א עצמו ליכא סתירה בין הפסקים ושפיר י"ל לדינא דאם תוכו ירד אייז פולס נגג משום דהא רשות היחיד למעלה על הגג, אלג נדון הנשע"ל לא יועיל זה משום דלכתי הא פרוץ נמלח"ה למקום האסור גם להנח"א נע"י נזה מחיצה ניכרת מפסקת, ואם כן דברי הקדומים נסחיתר היזר השני דלשע"ל נתקוין הן עומדין דליכא ספק ספיקא ללסודא, גם י"ל דהא ספק נדלדרייתא וכ"ה היכא דהגג הוא גזול יותר מנית סתמים דלפילו להרש"א והזר מקורף נע"י נזה מחיצה הניכרת כח"ה לעיל נענין הקדום.

(לד) והגר"א נסמיון שמי"ה פיע"י ט"ו תולק על פסק הרש"א מטעמא דהא התוספות שם נעירונ"ן (פ"ט). ד"ה נחמ"ט לא מסקי הכי והגיונו ר"ה מירושלמי ע"ה, וכן רש"י עצמו כתב (נ"ח): ד"ה עד עשרה כ"ה נמופלג לא לחריקין מורין כח"ה (פ"ט), וכן תוספות שם ד"ה ומשמתא כ"ה, הסכים עמו לדוגמא, וכן הרמב"ם והרש"א ועיין שם נספך סימן שפ"ה גם מדין המזילה ע"ה עכ"ל, ולכאורה לפום דברי הגר"ה יהיה סתירה נשיטת רש"י דהא נהא דפריך הגמרא (ג') קשיא דרז אדר, וכן שם (נ"ב) נזה דקאמר קתני גג דמיא דחזר מה חזר מינכרד מחיצתא אף גג כ"ה, סוגר רש"י דהיכא דלא מינכרד מחיצתא הו על הגג למעלה דין כרמלית דנלי מחיצות לא הו רשות היחיד, וכח"ה התוספות ד"ה נחמ"ט הגי' דרש"י סוגר דלמעלה מעשרה הו כרמלית נכח"ל נזוני, ונפסקת ד"ה שלפני החלון (נ"ח): דקתני ומשמתא נכל הכותל עד עשרה עשרים פירש"י דכל מקום שהוא בין סמוך לחלון מיד בין מופלג היינו הרגה כ"ה, הרי דמותר להשתמש גם נמופלג לא לחריקין מורין ומוכרד דס"ל לרש"י דלמעלה מעשרה לא הו כרמלית אלג מקום פטור כהירושלמי או רשות היחיד, ונראה ליישב דהנה הקדמן נתגלגל על הר"ה שם נפ"י כל נגזת כתב דמש"כ הר"ה שם י"י חלון פתוח לגג הו הגג כחורי רשות היחיד (לענין דלית ליה מחיצות) זהו דוקא כשהחלונות פתוחות לכל נא אלג אם אין פתוח אלג חלון על נז חזר אסור לטלטל דהא מכל מקום נפרה נמלח"ה למקום האסור לה עכ"ל, ולענין ליט נכון וליט אמות דהא הסגור נפרה נמלח"ה למקום האסור לה סה לא הזכיר הר"ה כלל ומשמתא דלא ס"ל כהתוספות נזה דלענין נ"ח הנית הו רשות היחיד ורק דהאסור הוא משום דפרין למקום האסור וכסדרת מהרש"א או כסדרת הגאון ר"י נשע"ל ש"ל אלג דהר"ה ליט מחלוק בין נליטה ד' לפתוח דס"ל דכיון דהמחיצה אינה ניכרת הו לעולם כרמלית וליט רשות היחיד כלל והיכא דליכא חלון אחד סגי דכל הגג הו כחורי רשות היחיד, וכן נראה סתומה הטובה דלא נע"י חלונות ככל נז גם מודני התוספות נראה דלא נע"י רק חלון אחד ואם כן מעשה י"ל דמש"כ רש"י דרש"י נמופלג להשתמש אין הכוונה דמחיצות הו מחלוק מופלג מהחלון כמו שהגין הגר"א ז"ל אלג דקאי על השמוש והייט דהו מחלוק נמלח"ה אלג החלון או סמוך לו תוך ג' ורק לענין השמוש קאמר דמשמתא נכל הו כל מקום שהוא רגוע בין סמוך לחלון מיד נחמ"ט הו בין מופלג מהחלון הרגה דכיון דהמחלוק הו הוא סמוך נמקום אחד אלג החלון הרי מעשה כל הו לצורכו הו רשות היחיד אלג אם לא היה סמוך כלל אלג חלון מודע רש"י דהו כרמלית אפילו נאזיר למעלה מעשרה וכדעת התוספות הגי' דלא כהירושלמי וליכא סתירה דנברי רש"י והגר"א הנין דהא דקתני ואם י"י זה אחר למטה ממנו משתמש זו זה חפילו אם נפתחו אין לפניו חלון כלל אפילו נפתחו של הו עיין שם וליט מוכרד כלל נשיטת רש"י.

ואמרינא עד ליישב דהירושלמי והגיונו התוספות ד"ה נחמ"ט הגי' הוא דלחזר ר' יוחנן זיין וכתלים שהיו נגזוקין עשרה ורתיקין ד' מותרין כלן וכלן נלגזז שלא יחליק מודערי לגבי רשות הרגים ונני רשות היחיד מוכח דחשיב להו מקום פטור וכתלים דקאמר היינו אגנים הנולטים וין הכותל דלא כותל נגזה עשרה ורתיק ד' ודאי הו

היו רבות היחיד והא דנקט רחנ' ד' לרבותא דאפילו הכי הו' מקום פטור וכ"ס א"ס חניס רחניס ר', עכ"ל התוספות, ומנ' הירושלמי הזה דו' חורו התוספות א"ס נ"ס חנ' וס"ל דגם נג' נגוה היכא דהחילתו מכוסים ואין אומרים נוד אסוק הו' על הג' מקום פטור ולהכי פירש' דהא דפרק הנמרה נ"י ג'ין השו' לר"מ קשיא דר' אדרנ' הוא לינו כדפירש' משום דרשות הרניס אופרת אלא משום דידע דאירי ביתר מניס סאתים ויחנ' דהתוספות אלא לטעמיהו נסתיא דו' שלפני החלון (ל"ת): ד"ה א", דהקשו על פירש' דנז' רחנ' ד' משתמש בכלים הנשגרים דוקא דליכ' אפילו נרנח מזה אמה נמי לא נחיר דהא לענין שנת חשי' רחנ' ד' טפחים כרחנ' אלק' אמות א"ס כן יח' אסור להשתמש נג' הסמוך לרשות הרניס שאין לו נדר בכלים שאין נשגרים והריטנ' תי' דדוקא נז' הנולד נאיר רחנ' ד' אינה הנחה חסונה לנדר העומד נאיר ולפיכך לא התירו שום ז' להשתמש בכלים שאינם נשגרים, ומנא' הוא דהתוספות לא מחלקו בין ז' לנג', ולכן לשיטתם הירושלמי הגמרא נז' הכריחם לחזור גם חנ' הנל לפוס שטת רש"י מחלקו בין ז' לנג' י"ל דהירושלמי אחר דנז' דוקא נז' ואנ' הינא' מן הכותל נאיר דנז' אינו חסון תשמישו כ"כ והילכך גם נרנח ד' הו' מקום פטור ונטל להרשות ואפילו אינו סמוך להחלון כלל דכיון דאין איר רשות הרניס למעלה מעשרה א"ס כן לא שייך לחזר דוכו ניה ט"י נ"י רשות הרניס חנ' רשות היחיד ושרי לנצל העליה להשתמש בהו' משא"כ נג' למעלה מעשרה דתשמישו חשיב ט"י הו' רשות לעמו ואינו נטל לא לרשות הרניס ולא לרשות היחיד והו' שפיר כרמלית וליכא סתירה בנזרי רש"י, ונאמח נראה דכל טענת הגמרא הוא רק על ז' נגוה עשרה ורחנ' ד' והו' מקום פטור ולא על נג' דגם הרמזים והרשנ' הוא הכל נז' וגם הרמזים ס"ל כרש"י נז' דגם נז' רחנ' ד' אינו משתמש רק בכלים הנשגרים, ומוכרח דמחלקו בין ז' לנג' כח"ס הירושלמי לרש"י, ועיין בריקאנטי סימן קל"ג, דכנת פסק הרש"י דו' שלפני החלון וינא' לרשות הרניס חין נחנין ונטלין עליו כלים שאין נשגרים כר', ובשורירי כנה"ג הביא דנרי הירקאנטי וכתב ולא נמצא' א' פחות מ' קאמור כדנרי התוספות ו' נרנח ד' כדנרי רש"י ז"ל עכ"ל, ולעיד' הדנ' נרור דהו' כשיטת הרמזים דהו' שיטה שלישית דלא כרש"י ודלא כתוספות אלא דנ' דליכא רחנ' ד' נ"י דליכא רחנ' ד' לעולם אינו שרי רק בכלים הנשגרים ולא כלים שאינם נשגרים, וכדנרי הש"ע א"ס סעיף ג' כל ז' כר', וגם בריקאנטי סימן ל"ט כתב גם כן סתמא כדנרי הרש"י וא"י שפיר, ובספר מעני' על הירקאנטי גם נ"י ח"ר על היראים, לא הרניסו כלל נ"ס.

(ל"ה) ואכת' הו' מילתא נע' נירורא דשיטת התוספות לא נתיישב

התוספות א"ס ד"ה ומשתמש כר' הסכמיו דגם א"ס הו' מחלוקתו מחלוקתו שרי להשתמש בו כח"ס הגמרא ככ"ל, וא"ס כן ז"ל דגם הר"י הד' ניה וסנור כמסקנת דנריהם בתוספות ד"ה נחילתו הנ"ל דהניחו הירושלמי חזיון רחנ' ד' הו' מקום פטור, ובתוספות א"ס ד"ה תחתון הקשו דלמה נר' כלל למחני הו' וא"ס י' ז' אחד לחט' חמנו משתמש בו דהיינו דלית ניה ד' דהא מעלין שומעין לה דשרין נג' חלוט משום דחלון משלימותו ל' ח"י דאנוטריד לאשמעין נחתון אע"פ דלא ניהא תשמישתא דהא איכא עלין דמפסיק עכ"ל, ונשלמ' לפוס שיטת התוספות דמקום ד' על ד' למעלה מיר' ואין לו מחילתו הו' כרמלית שפיר איכא רבותא דאע"פ דלא ניהא תשמישתא לא הו' כרמלית אלא להירושלמי דהו' מקום פטור ויכא רבותא מיר' דאע"פ דלא ניהא תשמישתא ודאי הו' מקום פטור ודלא' מלי ליהו' א"ס לא מקום פטור ומוכרח דהתוס' אלא לפוס שיטתם דיתכן שיהיה למעלה מעשרה כרמלית, וכ"כ נ"י גמ' וכלל מקום הסכמיו דרש"י להשתמש נזיון התוס' מחלוקתו ומוכרחין א"ס לחזר דהיכא דליכא חלון פחות לו אע"פ דהתחלת הו' הוא גם כן מופלג חמנו הרנ' מכל מקום הו' כחורי רשות היחיד, וכ"כ נ"י גמ' א"ס, חהו' ח"ס הגמרא נספ' ש"א לנ"י מוחילה וא"ס כן לא ננטר' לחזר כלל דלרש"י ותוספות התירא דמחנ' נ"י עליה נז' שרחוק מהחלון הוא משום דהו' מקום פטור כהירושלמי אלא משום דהו' כרשות היחיד, וכ"כ להדיא נרש"י א"ס נתינתין דו' שלפני החלון ונפרש' א"ס, ולדנרינו נכ' נרחוק הוא מהחלון הו' כרשות היחיד, וכ"כ רש"י נ"י מוחילה (נ"ט): ד"ה ומן האנו'ר, חהו' מקור דנרי הש"ע סס"י

ש"א, ולפוס שיטת הגמרא התירא דמחנ' נ"י עליה נז' שרחוק מהחלון הוא כהירושלמי דהו' מקום פטור קשיין דנרי התוספות ד"ה תחתון הנ"ל ודנרי רש"י נ"י מוחילה הנ"ל, ודנרי התוספות י"ל דאין כוונתם דלא ניהא דהו' כרמלית אלא דלא ניהא כיון דלא ניהא תשמישתא לנ"י עליה דהא איכא עלין דמפסיק א"ס כן נכהא' נזרי זכ' נחתון נ"י רשות הרניס ולדנריהו הו' נחת ט"י כח"ס הגמ' נלמטה מעשרה קמ"ל דלמעלה מיר' לא אחריון הכי, אלא פירש' דנ"י מוחילה קשה להגמרא דכיון דרש"י כהירושלמי ס"ל דלמעלה מעשרה גם מקום רחנ' ד' הו' מקום פטור א"ס כן היכא דאין תוך ג' לנג' דליכא למימר ניה לנוד הא"ך מפיק מרשות היחיד לרשות הרניס וגם א' לית ניה ד' נזרינ' א"ס א"ס לית ניה רחנ' ד' ומפיק מרשות היחיד לרשות הרניס ולע"פ, ועוד חמניא דמנרי הגמרא (ל"ת): דפרק הכי דמי א' לית ניה ארבעה מקום פטור הוא ואפילו כנגד חלוט לא ישתמש משמע דנאית ניה ארבעה אינו כלל מקום פטור ודלא כהירושלמי, והן אחת התוספות והרש"י נראה דלא נרסי' נמרח' הו' ג' חניס, מקום פטור הוא, אלא נקוט מיהת דלרש"י דגם כן, הו' מוכח דמנרי דין אינו סנור כלל כהירושלמי וגם נז' הירושלמי י' לזון נגירסת הספר ולפנינו הגירסא א"ס נ"י המנז' תפלין (נ"ל) ד' ז' שלפני החלון טחנין עליו ונטלין חמנו נשנת, לא אחר אלא אחת אלא שחם אסור שאין שתי רשויות משתמשות נרשות אחת, נשאך נז' רחנ' ד' אלא י' נז' רחנ' ד' דהא דאמר ד' אחת נ"ס ד' יוחנן זיון וכתלין שגוהין עשרה ורחנין ד' מותר לכאן ולכאן ונלגד' שלא יחלין, והנה הו' שאין שתי רשויות משתמשות נרשות אחת הא' הרמזים נפטי' מה"ס ה"י ה' נלשון הירושלמי חמנו, ואולם י' לחמנו דהרמזים סנור דהיכא דאין נעלין ד' ואין נחתון ד' משתמש נשניהן דדוקא היכא ד"ס נז' רחנ' ד' אסור ט"י, ונירושלמי מנא' להיכך, נלעיד' דלהרמזים הגירסא נירושלמי נהיפך נ"ס נז' רחנ' ד' אלא נלשון נז' רחנ' ד' דהא דמר ר"א נ"ס ד' יוחנן זיון וכתלין שגוהין עשרה ואין רחנין ד' מותר לכאן ולכאן, ושיטת הרש"י נ"ס ענוהין שער ג' א"ס הו' כהירושלמי נירושלמי ומפרש דנ' חזיון הוא לש' נ"א והתחתון אסור על העליון היכא דהעליון אין בו ד' לפי שא"ר התחתון עולה עד לרקי' ועליון נאירי' של תחתון ודומה למנז' ז' על חז' חנינו אסור להשתמש בו בכלים שגנו' נחוד ניהו וא"ס הו' שניהם רחניס ד' זה משתמש בשלו זה משתמש בשלו למה הדנ' דומה לבית ועליה של שנים דכל אחד משתמש בשלו וא"ס כן שפיר קאמור נירושלמי דשתי אסור ז' נשאין נז' רחנ' ד' דוקא דלא נאסר מהתחתון ש"ס נז' רחנ' ד' אלא נ"ס נז' רחנ' ד' גם נז' העליון נז' אחר ד' יוחנן חזיון וכתלין שגוהין עשרה ורחנין ד' מותר לכאן ולכאן היינו דכל אחד משתמש בשלו ואין אחד מהם נאסר ונעמא דהירושלמי אינו כלל דמותר לכאן ולכאן משום דהו' מקום פטור כח"ס התוספות אלא כח"ס, והרש"י א"ס נז' לטעמו שכתב א"ס ענוהין נשער הנ"ל א"ס א' ד' רחנ' ארבעה הינא' מכותל של רשות היחיד נזון שגוה עשרה הו' זה כחורי רשות היחיד אע"פ ש"ס תחתיו נקיעת נדיים יראה ל' שאין נדיים מעכנת נחורין אלא נרשות ענמה שלא לעשות רשות היחיד, וזה יפה כח החורין מכת הרשות והדן טען שהחורין נברין אחד הרשות ואין עיקר הרשות אלא לעשות עיקר רשות היחיד אינה עד שחיה רשות שלימה שלא תהא נקיעת נדיים עונדת תחתיה לפיכך ד' הינא' מכותל שח"י חורין נחורין לרשות היחיד ואין נרשות ארבעה אע"פ ש"ס נרנח הו' ד' על ד' תונה עשרה אין זה רשות היחיד והו' זה כענין קנה נרשות הרניס ונתן טרסקל על ראשו שאינו נזון משום רשות היחיד אלא כחורי ומקום פטור כר', ולפני' חמניא דהרש"י אינו מפרש ח"ס נירושלמי וכתלין שגוהין עשרה ורחנין ד' כר', דהיינו אגניס הגולטים מן הכותל כח"ס התוספות אלא דמירי מכותל חמנו ור' דה"ק זיון וכתלין שגוהין עשרה ורחנין ד' כלומר דהזיון הינא' מן הכתלים הן שגוהין עשרה ורחנין ד', וגם הכתלים שהזיון ינא' מהם הנה נ"ך הכתלים גם כן שגוהין עשרה ורחנין ד' נאוס' דהו' הכותל ענמו רשות היחיד ונכהא' נזרי' ת' גם הו' הו' רשות היחיד אע"פ דהו' נאיר' ואינו נפסל נקיעת נדיים שחתיו ונכהא' נזרי' נ"י נ"י זיון מותר לכאן ולכאן דכל אחד משתמש בשלו דהו' כמו בית ועליה וכל ז' רשות היחיד נמור שלו ואין האחד אסור על הציר ונלגד' שלא יחליש מזה לזה, והיינו א"ס לא עירט, ורש"י

נסי' כשיח כלל חזי' דלא הצין כן בשעת הרשג'א, ולע"ד נרור
הוא כחשיב, ונחידוסי הארכתי צוה צבאור הירושלמי דפרק חלון
ה"ב, ולדבריו מונן הדנר דלע"ג דרצו חננאל ז"ל הביא גם כן
הירושלמי הזה נמתניתין דתי' שלפני החלק מכל מקום אינו רחיה
מזה דפ"ל כחוספות דהו' מקום פטור דהא י"ל דמפרש להירושלמי
כחשיב להרשג'א, וגם צוה שטת החוספות מתחבטם ולשיטתם
להירושלמי הוא מקום פטור הרי ז"ל דנקטי ורמז ד' לרבותא דאפי'ט
הכי הו' מקום פטור וכ"ש כשאלן רחב ד' וכח"ש להדיא, וקשה דהא
בירושלמי מחלק צוה וקאמר בשאלן צוה רחב ד' אלן י' צוה רחב ד'
כר, ועיין ק"ע ויש להגדס, ולדין הגשרים דקיימין ליכא נפיש צוה
אם ינחל דגם אלן מחיטתיו ניכרת למעלה הו' מקום פטור דהושהו
לתי' כחוספות או דנחל דהו' כחמית כס"ד דחוספות או דנחל צוה
כהרשג'א דנין כה וכה כיון דמחיה שאלה ניכרת לא הו' מחיה הרי
אינו מהני מחיה הגשרים שחמיתים זיהיו למחיה מחמל להגשרים
וגריכים אנו לצוה להחיר משום דגם להתוספות מהני לשווא רשות
היחיד ורק מטעם פרו' נמלואה למקום האסור אסרי חו' הו' נדרגנן
כח"ש השע"ג, וכנר כתננו דהחירא דא' ליתא מכתה אנפי ואפי'ט
בנשר קטן שאלו יותר חזים וכ"ש היכא דהא יותר חזים.

ענה י"א

(לז) ומש"כ להוכיח דמחיה שאלה ניכרת אחריו צוה גוד אסוק
מחיה שאלה דעירובין (י"א): דמכתיב כח"ש
דנדרת הפתח אין נריך ליע' הקנה העליון נקנים שנדדן מנחיה
דכיפה ר"ח מחייב נמחה ומכמים פטורין ואין שאל' י' צוה שאלה
שהיא חייבת אחר אפי' הכל מודים כר, כי פלגי צוה צוה שאלה י' ונצוה
עשרה ולין רחנה ד' ויש צוה לחוק ולהשלימה לאצבעה, ר' מחיר
סנר חוקקין להשלים כר, ופירש"י דנחל רחיה מהא דקנתי ואין
שאל' י' צוה שאלה שהיא חייבת דהא י' צוה שאלה ונצוה נרופת
ד' ואפי'ט כל העיגל פתח כאלו שם שיעור פתח כשר, אלא אלן
צריכין ליע' דהא הכשירה דפתח צוה שאלה הו' והענין חפסיק צו'
תקרה העליונה למחיות וקנתי חייבת, וכ"כ הרמ"ש דהילכתא כר"י
דלון צריכין ליע' דנחל כותיה כיפה כר, ואין שאל' י' צוה שאלה
עשרה אפי'ט אלן הקרוי ששמי קורה מניעים לצוה שאלה הו' פתח
וחייב נמחה (י"א) הכי נמי כיון שיש נקנים עשרה אפי'ט אלן ענינים
לקנה העליון הו' פתח עכ"ל, הרי דכל ההכר ע"י התקוף העליון
המונה על הענין, וקשה קושית גדולה וחקקה הא טעמא דנדרת הפתח
אין ליע' כתנן הנלון ר"ח מורח ז"ל נחשונה דהו' משום דאחריו
גוד אסוק מחיה שאלה דנקנים שנדדן אפי'ט דלון נעניש נקנה העליון
מכל מקום ע"י גוד אסוק הו' כמו שם נעניש ואם כן בשאלה צוה שאלה
של נדרת הפתח אלן אום דנר מפסיק צו' הקנים שנדדן אל הקנה
העליון שפיר י"ל גוד אסוק אלן צוה דכיפה ששענין הוא מפסיק
צו' המוחות אם כן איך אפשר לומר גוד אסוק כיון שהרש"א של המוחות

(י) חזקתה בבוא הסוגיא כחנתי נגליון הנמי עלי' נס"ד, דקשה לי מהא
דלקמן (פ"י): דקאמר הנמרא עד כאן לא קאמר ר"י
אלא נסוכה דאסור עשה הוא אלן צוה שאלה דאסור סקילה הוא לא אחר,
ועיין שם בפירש"י דלע"ג דנדרתיו דרנן ליכא סקילה כל דחיקון
דרנן כעין דלוריה חיקון ואם כן הכי נמי חל רחיה ממחה דהו'
אסור עשה כמו סוכה לשנת דהו' אסור סקילה ומה גם דהכא חמיר
מעירובי חירות ועיין הנמרא פ"ד נסוכה חות ז' שהביא דהרמ"ן
פסק שם כר' יוס', וכ"כ המחירי בשנת ק"ח נס' י' פוסקים,
וגרסא דלדידו נריך לומר דהכא הלכה כר' שש דצריכין ליע' ובשעת
צעל המחיר ועיין סוכה (כ"ד), דפריך קשיא דר"י אדר"י ולא משני
דנדרתה דאסור מיתה חייב ר"י אלן נסוכה דהו' מיע' לא חייב
והו' משום דאפי'ט לא סיל' לחלק נכרי כדקאמר הא ר"ח והא ר"י
דנחל עשה דופן לסוכה כר' הרי דהניא חסוכה למרותה, עיין
שם חייב פ"ד חסוכה ואם כן י"ל דהכא קמי' הסתיו לאפי'ט דלעטמו
איל דמאפי'ט לפי'ט דלון צריכין ליע' כחשיב רש"י ד"ה אפי'ט, ואם
כן לפום שיטתיה דאפי'ט אפשר להביא רחיה ממחה לשנת, ויש להגדס
צוה.

מכוסים בכל הענין, אין לך מחיה שאלה ניכרת יותר מזה, והא
העוספות כתנו דהכא דרשאי הכתלים מכוסים על ידי הצליטה של
הגב לא אחריו גוד אסוק והכי נמי רש"י התלים מכוסים על ידי
הענין, וצוה קשה דעת ר' מחיר דאמר אם י' צוה שאלה י' ונצוה
עשרה ולין רחנה ד' ויש צוה לחוק כדי להשלימה לאצבעה דר"ח
סנר חוקקין להשלים, וקשה מאלו הא דין אי"ל ליע' לא פלגי כלל
ר"ח ורנן רק דפלגי אם ינחל חוקקין להשלים, ומה יועיל הא
דאחריו חוקקין להשלים סוף סוף הא התלים מכוסים בכל העקומות
דאחריו מחיה שאלה נכלל צוה שאלה רק כשאלו לכלל רחב ד' וכל
זמן שאלן רחב ד' פסולים ואם כן ליכא הכא רק צוה שאלה שאלה ומחוקם
הו' עד גמר נצוה הכיפה מכוסה נעקומות ומה יועיל מה דע"פ
דן אחריו חוקקין להשלים סוף סוף, מכוסים הרגלים ואפי'ט ינחל גוד
אסוק הא הו' מחיה שאלה ניכרת ומוכה נהדיא דלא איכפת לן
למחיה שאלה ניכרת לפי ההלכה דהא דכיפה היא הלכה פסוקה
נעושי' ונחמ"ס והא דקיימין לן דאפי'ט ליע' הרחיה הוא רק ויכד
נרייתא דכיפה ומוכה נהוכה נצוה ההלכה כשחולל לגבי דנר דאפי'ט
נמחה שאלה ניכרת אחריו גוד אסוק ואפי'ט דקיימין לן ההלכה כר'נ
צאסורי מכל מקום מוכה מסתית הנמרא דכיפה' והלכה כשחולל
ויכול להיות שטעם זה השמיטו הרמ"ק והרמ"ם המחלוקת של ר'נ
שחולל משום דמוכח מהא סוגיא דכיפה והלכה כשחולל ואין חילוק
צו' מחיה ניכרת שאלה ניכרת דלעולם אחריו גוד אסוק מחיה שאלה ואין
צריכין להוכיח דאפי'ט איכא על הגשרים מחיה להכסיד העיר, אולם
דא עקתא דמנחל נמחה (י"ג), ג' גדול הסמוך לקטן גדול מותר
כר, חלר גדול שפורה לקטנה כר, ונמחה למה ליה לחמירי תרתי
לר' ג' דומיא דהנר מה חלר מוכרל מחיה שאלה ח' ג' דמכתיב מחיה שאלה
ולשחולל ג' דומיא דהנר מה חלר דרסי צוה רסי ח' ג' דרסי צוה
רסי וכתנו התוספות דהו' כלישנא דר' יוסף (פ"ט): לא שנו אלא
ש' דירין ע"י ור"ל הא דקטן מחיה נדרסת ואם כן מחייב
הגשרים פסולים, דהא אחר משני אלה מוכרלים אלו לומר, אם הלכה
כר' ג' דומיא דהנר דמכתיב מחיה שאלה, ואם הלכה כשחולל, ג'
דומיא דהנר דרסי צוה רסי ומחיה נדרסת לא הו' מחיה, ואם
כן ח' ח' ינחל דנצוה שאלה ליכא למחיה שאלה ניכרת הרי
דחתי פסול מטעם מחיה נדרסת ולא אחריו צוה גוד אסוק כיון
דמחיה נדרסת, וכן מנחל נחוספות (כ"ג): ד"ה שני' ח"ל
י"ל דנעין שאל' י"א ינחל חמיתיה דלא ליהר כעין חדרנה דלא
הו' מחיה נדרסת ע"י י"א, ואם כן כח"ש הגשרים צוה חקרי
מחיה נדרסת, וחמ"ס הרשג'א נסי' עצה"ק בשער ג' חות ט' כתנן
ג' גדול הסמוך לנן קטן ושניהם חוקפות מחיות נצוה עשרה כר,
וכן נסי' חמיתיה להחמיתים שם נסי' כל נצוה כר' צוה הלון ועיין
הדרך נענוה הו' ג' גדול וג' קטן כשי' כותל חקף נצוה, והיינו
דנמחה חיתא (פ"ט): אחר ר' יוסף לא שמיע' לי הא שמעתא
(ופירש"י דשחולל דנחל גוד אסוק נחמיתיה כי הני שאלן ניכרת)
המר ח"י ל' חמית ניהלן ואח"כ אחר ניהלן ג' גדול הסמוך לקטן
הגדול מותר והקטן אסור ואחרת לן עלה אחר ר' יהודה אחר שחולל
לא שנו אלא ש' דירין ע"י ודירין ע"י דהו' לה הא דקטן מחיה
נדרסת אלן אין דירין ע"י ועיין שניהם מותרין י"ל חלל הכי אחרת
לכו לא שנו אלא ש' מחיה ע"י ומחיה ע"י דגדול מותרין נגיפופי
וקטן נפרץ נמלואו אלן אין מחיה לא ע"י ולא ע"י שניהם אסורין
והא דירין אחרת לן ח' אחר לכו דירין הכי אחר לכו לא שנו אלא
ש' מחיה רחיה לדירה ע"י ומחיה רחיה לדירה ע"י דגדול מותרין
נגיפופי כר, אלן י' מחיה רחיה לדירה על הגדול ואין רחיה
לדירה על הקטן אפי'ט קטן שרי לגבי גדול חלל טעמא כיון דלא
עצור מחיה סלקין פליקו נפשיהו מיהבא עכ"ל הנמי, ומלל קאמר
צלישנא דתרא דר' יוסף לא שנו אלא ש' מחיה רחיה לדירה ע"י
ועיין ח' שאלן לשניהם מחיה גם כן הגדול מותר והקטן אסור מוכת
דאם אין לשניהם מחיה רחיה לדירה מודה לישנא דתרא לנשינא
מיעה דנניהם אסורים אלא דלישנא דתרא חלל למיור דאם אין
מחיה נקטן ויש מחיה רחיה לדירה על הגדול אפי'ט קטן שרי לגבי
גדול, והנה הרשג'א שם נעושי' פסק כלישנא דתרא ח"ל פעמים
שנעל הג' אסור להוציא כלי ביתו לנגו' ואחרים מותרים צו' ואפי'ט
צוה ששננו נחוק ביתו כינר אחד חמ"י נגין ששננו פולס קצוה לנגו'
ח'.

פחות משי' כללוד דמי, וטעם הדמי' דלא למירין לגוד להחמיר בכהאי גוונא, והיינו דלענין דהלכה רוחת היא נפחות משי' כללוד זהו רק היכל דלרין קרצו וכל יותר, וזהו למירין גם לגוד להחמיר דלא היכל דלרין שיהיה חשוב סתום מחמת לגוד לא למירין לגוד להחמיר, והדמי' הגין כן בנתיב דנרי התוספות בסוכה (י"א) דיה' חלל, והרמ"א שם והטור ססי' תרלי"ג יו"ע י"ג, ונחמ"א שם, ושם השי' עליו, דלא בהילכתא דגוד חסיק שפיר יש לומר חילוק זה, וכעת מילתי נתי' נרית תררהם סינון ט"ז קדמו בהקדושי' תכילה, וחולס לע"ד לקי"מ וכחש"כ נס"ד.

ועוד אמינא דסגרת הנאון המזרחי ז"ל נטעמא דלמי' לנע נריכה רליה אס גושפנקא דלחת חתים עלה ורנ שט יוכיה דלחר נצורת הפתח דלרין לנע הקנים שמהגדים אל הקנים העליון, וקשה חליצה מהא דכיפה דהוי פתח לענין דליכא הפסק ועל כרחק דס"ל דליכא דליכא חירא צינתיים גרע ונכיפה דליכא חירא כחלון דננעי דמי, וכ"כ הרמב"ם ציומא (י"א), ולא כן לרנ שט הרי איפכא מסתברא דנקים דנורת הפתח דליכא הפסק והמחילה אינה מכוסה ס"ל דפסול ולא למירין גוד חסיק ונכיפה דמכוסה המחילה למירין גוד חסיק ועל כרחק דרנ שט ס"ל דלא משגיחין גוד נצוד חסיק כלל רק אי ענדי חגי' פתחא כהאי גוונא וכיפה שאני דענדי חגי' פתחא כהאי גוונא ונשלי"כ בהפסק חירא ולא כן נרנ נחמן דלחר דלמי' לנע והמחמיר חיי' סייעתא לשיטתיה מהא דכיפה י"ל דמורה נמי דלא משגיחין גוד גוד חסיק כלל דלא נלמדה הלכה זו רק בנחמיתא ולא נפתח והכל עיקר הסברא הוא דכין דליכא מוחות ומשקף אין לחוש כלל להא דלין נוגעין דליכא קפידא נהא וחתי שפיר, ולא כן עד שנימא דטעמא שא"ל לנע הוא כסגרת המזרחי ויהיה מוכח מנרייתא דכיפה דהילכתא כשחולל שזר דנר קשה מחד לעקור כלל דהילכתא כרנ נליסורי וגם יהיה מהגרייתא דכיפה תינחל לרנ ונלטרך למור רנ תנא הוא ופליג, דכל זה הוא דרד דחוקה, ויותר היה טוב לנעל סגרת הנאון המזרחי ז"ל ולומר דהכשריה דלמי' לנע הוא אינו כלל מטעמא דגוד חסיק וכחש"כ, ונפסקא נלחת כרנ נליסורי, ומחולל הוא דהשעי' חיל גוד נתר איפכא ונגד הסברא, והלחת דמחיה דכיפה לא קשה כלל להא דרנ גם לסגרת הנאון המזרחי וכחש"כ לע"ל.

(לח) ועיקר דבריו סתורם מהא מרישא לסיפא דרורא למור דלא קיימא לן כרנ חלל דגם נמחילה שאינה ניכרת למירין גוד חסיק וכדמכח מהא דכיפה דקיימא לן כשחולל גוד חוקקא לו דאס כן הר"ל להר"ף ולהרמב"ם להאכיר מחילה נדרסת פסול ולא למירין גוד חסיק, ולזה חיד' דקיימא לן כלישנא נתר דרנ יוסף וליחא הדין של מחילה נדרסת והו' תרתי דסתרי דלישנא נתר דרנ יוסף דשחולל לא פליג על רנ אס כן שחולל סוגר דמרישא שאינה ניכרת לא למירין גוד חסיק, וכ"כ להדיא נחידושי' הרמב"ם דלרנ יוסף טעמא דמחמירין לשחולל ג' דמיא דמור כטעמא דרנ, ולא כן הרי הקדושי' מהא דכיפה יהיה עוד ניחר שאל וניחר עה ותעלמות דהא לכרע נעיט מחילה האכרת לגני גוד חסיק והא דכיפה כחלון חתיא וחלון תרמיה וכן חונס לפתח"כ השעי' נסיון ו דרנ ס"ל כלישנא נתר דרנ יוסף דנעיט מחמירת מהא ומחילה הראויה לדירה תג דמיא דמור דמיכרמ מחמירת היינו מחמירת מהא ורק היכל דליכא כל סגינות הג' מחמירת מהא לו הגדול וחר דניכר שהא פתח מהא כמו כל הפתחים דלא אס אין אס היק מחמירת נכל הסגינותיו ורק המחמירת הוא על ידי גוד חסיק או חיליו י' מחמירת נהיפופים של הגדול אינו ניכר, שהא פתח ולישנא נתר דרנ לא פליג על הא דקאמר נלישנא מיעא דאס אין מחמירת לא ע"ז ולא פליג שניהם אסורים ולא כן שפיר י"ל דלא קיימא הא מחמירת נדרסת דכין כלישנא קמא דרנ יוסף ולק' קיימא לו כלישנא נתר והכי ס"ל לרנ תג לשחולל, ומכל מקום למירין גוד חסיק נמחילה שאינה ניכרת כדמכח מהא דכיפה תג גדול הסמוך לקטן שאני דאפילו מחמירת האכרת לא מהני אלא דנעיט מחמירת מהא דמיא דמור, ולדברא דגם זה הוא מנחמם טובא למור דסתמא דמור דקאמר דלחר רנ חמר אין מטלטלין ו אלא נדמי' ושחולל חמר חחר לעטל נפול' כר' כי פלתי נמחמירת שאין ניכרת כר', הנה כל הא' פתחא דמור יהיה הכל אליה דלמי' וכל כהילכתא מהא דרנ יוסף הכהני' זה דלא חמר

או עשה מחילה נציה יו"ד טפחים סני' ג' והניחה פרוץ סמוך לג' חניו וחניו לא עשה מחילה זה עשה מחילה לגנו מותר בשני חפיו נכלים שגתו נצח הכית והשי' אסור שכל אלא עשה מחילה ראויה לגנו הרי מסלם תשמישו מחמה ומניחו לאחר עכ"ל, אס כן מחולל דפסק כלישנא נתר, ומשי"כ מחילה נציה יו"ד טפחים זהו הניחור של מחילה הראויה לדירה, והו' גם כן שיטת הרמב"ם נפי' התשנה, ואס נלחר דהלכה כלישנא נתר דרנ יוסף נעל כרחק אין הלכה כלישנא קמא דהא כלישנא קמא חמר חגי' משמיה דרנ יוסף חמר רמי' חמר שחולל לא שנו אלא שיש דיוורין ע"ז כו' דהוי' מחילה נדרסת וקאמר ליה חגי' והא דיוורין למרת לן והשי' לו רנ יוסף אי חמרה לכו דיוורין הכי למרת לך לא שנו אלא שיש מחילה ראויה לדירה כו' ואס כן אס הלכה כלישנא נתר הא זה סתירה ללישנא קמא דהא רנ יוסף נוכחי' ללמי' והשי' דלא חמר הכי ואף דנמחל (נ"ג) איחא ולשחולל ג' דמיא דמור מה חר דרמי' גיה רנים כו' וכחשו התוספות דהא כלישנא קמא דרנ יוסף הנה כיון דהרשב"א פסק כלישנא נתר דרנ יוסף מחילל כל הנלחר נמחל הוא רק כלישנא קמא ואין הלכה כוותיה דאף נכלל דוכחא היכל דלחר חגי' את למרת ניהלן והא' למרת לן הלכה כלמי' מכל מקום נכלל דוכחא לא מחמיר רנ יוסף ללמי' משום דרנ יוסף חלה ושכח תלמודו ואני' תלמודו מוכירו חלל הכא מחמיר רנ יוסף ללמי' ואני' שתיק ליה ודלי' הלכה כרנ יוסף ג' והילכך פסק הרשב"א כלישנא נתר דרנ יוסף ומחילל חידתי לישנא קמא דהא שני הלשונות לא יתכנו שאלהם שניהם כמחולל נמחל שאל חמר רק לשון אחד ודין דהלכה כלישנא נתר מחילל חידתי לישנא קמא אס כן לפי ההלכה נופל למרי' הדין של מחילה נדרסת עכ"ד.

(לז) ואנא אמינא דהקדושי' תכיה דכתנ דהיא קדושי' גדולה ומקרה לע"ד לקי"מ ולא מיעי' אס ניהא כדעת הרנ המורה החי' ז"ל דהא דלא למירין גוד חסיק נמחמירת שאין ניכרת הוא פסול דרנן ולא מלחמירתא אס כן אינו רק להחמיר דמכוסים להחמיר גודו ולא להקל על דברי תורה נלו' אס כן נהא דכיפה דהוי' לענין חיוב מוחה מן התורה שפיר חמור דמי' דלמי' דלחמירתא למירין גוד חסיק גם נמחמירת שאין ניכרת (וגם לענין נכרה דרנן י' למור דלא גור' חיל גוד כיון דלענין עיקר החיוב נמחמה הוא פתח ונעלי' דלחמירין גוד חסיק נמכוסה אס כן מנדר נמי על קציעת מוחה זו דלענין נכרה למור לא גורי חיל היכל דהוא עושה עיקר המזה נועטם ודלי', עיין גרי' ג' ודלי' דנדרים נעי' נרובי, ונלחמירת בינו סי' ונתיק' הארבע) והא דמירין מוחמה לנורת הפתח דקנים שגדדים דלמי' לנע, הרי התם ליכא אס דנר המפסיק והי' מחמירת הכיכרת נכחיה גווי' גם מדרגת חמיר', גוד חסיק, והט"ז סימן שס"ג סעי' י"ט פסק דאס למעלה על הקנים שמעמידים למטה י' ג' שפסיק בין גונה התגל להקנים י' חסור גוד דלא הו' נורת הפתח, וגם' תוספות שנת חולק דמור דהא דלמי' לנע נמירין נצורת הפתח מחמיר הכי נמי י' למור מש' דאפילו י' הפסק ככר, ולהלחור פסק הט"ז נכון דכין דליכא הפסק הרי אין המחמירת ניכר למעלה דמכוסים מהא אס כן גוד חו' אין למור חכ"ה התם לגני דלחמירתא למירין גם נכחיה גווי' גוד חסיק דמכוסים לא למור להקל נס' תורה דלא נצורת הפתח דהא דרנן גוד לא למירין גוד חסיק כלל היכל דליכא הפסק ומכוסה ראשי' ההנים ג' וחתי' שפיר.

ואולם אפילו אס ניהא דהא דלא למירין גוד חסיק מחמירת נמחמירת שאין ניכרת הוא פסול דלחמירתא וכשיטת הגל' גם כן חתי' שפיר הא דכיפה דהו' שני עניני' גוד חסיק ולא דמי' אהדדי כלל דהך גוד חסיק דכיפה הוא רק דמיא דמירין חיליו נעני' אהדדי וקדושים ומכוסים המוחות אל המשקף, וזהו שפיר למירין גוד חסיק גם נמחמירת שאין ניכרת כיון דהוא אינו נרין כלן לעשות מחמירת מהא אלא שיהיה סתום ולא יהיה הפסק בין המוחות להמשקף משלי"כ נהיה גוד חסיק דפליג רנ ושחולל ג' ג' הנה התם נעיט שיהיה מחמירת מהא על הג' ולא לקרנ חיה דנר לחמיר, וזהו ס"ל לרנ דלא למירין נכחיה גווי' גוד חסיק נמחמירת שאין ניכרת, וכנר מנינו חילוק זה ג' הילכתא דלנדר לפוס שיטת הדמי' נלחמירת סימן חק"ג דהכ"י כתנ לענין העומת שולמות ציוס טוב דאס היכל להשלחן דפניה שניעות פחות משי' סמוך לקרקע נראה דנכתעים דמי' דכל

(ב) וזוה עמדתו נלמד מתוך שלמה הנרשם שם נפ' כל נגד
(ה' ב') מתחילת דג גדול הסמוך לקטן הגדול
מתוך והקטן אסור חצר גדולה שנפרדה לקטנה כר', והאחר נגמרת
מתחילת נלמד הג' לכל נגד אחר אסור נשאלו אזה לכל אם הם
גמ' מתוך קד' דפ' נשאלו אזה דזה נגמ' יד', ידור
האזה יד' נפ' יד' הקטן דלס כן לא תאסור מתחת משום דנפרך
תכלול דזה נגמ' יד' חולקת לעומת) מתחילת פלג' על שחלל
חצר גדולה שנפרדה לקטנה הגדולה מתחת והקטנה אסורה ויטעם
גמ' עד מקום מתחילת תצריח אחרין קומ' ר' יוסי נגמ' ר' חנני
הא דמר שחלל נגמ' ו' מה דהיא מתחילת נגמ' האזה וכו' עד סוף
הפסוק, ולע"ד ביאור הדברים והנרשם שם דלס ינחל חתני
משום דור- גדולה נקטת וזו דורית קטנה גדולה אם כן לפי' הרי
ש' לט' למד האזהלת מתחת גם נקטת דזה דורית גדולה שולשין
נקטת ונלמד האזהלת תוך הקטנה הרי הוא כפי נחם היואלס

נחלואה והקטנה אסורה שפירא נחלואה (כ"ל) וזהו כדנריו
דשיטת הירושלמי דהקטנה אסורה משום שפירא נחלואה למקום
האסור לה ולא מטעם דדורי גדולה נקטנה וחתי שפיר כ"ל.

(מא) אמנם מש"כ השע"ל דבה ניחא דברי הגמרא (י"ד)
דקאמר והילכתא נראה מנחון וזהו מנפנים הו' לח
ופריך תיובתא והילכתא אין דתני ר"ח כותיה ע"כ, וקשה מתי
יעשה עס המסנה דתנן גדולה דמוכת להיפוך וכעת ניחא דלהמסקנא
דדורי גדולה נקטנה בל"ה ניחא עכ"ל, ותמיהני דהרי זה דהוצרך
הגמרא לאוקמי מנפנים נכנסין כותלי קטנה לגדולה וזהו משום
דלכתי לא ידע הגמרא מהסנה דדורי גדולה נקטנה ואם כן לפי
הך סוגיא דלא ידע הגמרא מהסנה זו הרי אכתי קשה מתי יעשה עס
המסנה ואם ניחא דלהמסקנא גם נהך סוגיא גופיה אסיק לסנה זו,
הו"ל להגמרא להוכיח זה להדיא, ואולם השע"ל לא ראה דברי הא"י
הגדול סיון קט"ז שכתב בשם רבינו שמואל ח"ל, וא"ת איך יתכן
לשקבן מנפנים דתנן כ"ר דלוחצין מינה תיובתא לרבה דר"ה
דנראה מנחון וזהו מנפנים אינו נכון משום לחי והשחא אחרין
הילכתא כותיה משום דתני ר' חייא כותיה והא פשיטא לן אפ"ל
דיוקא ומנפנים מכרעא גרייתא כדאמרין לקמן בפרקין (ט"ה)
תיובתא והילכתא כותיה דר"פ, ופריך תיובתא והילכתא משום
דירקא מנפנים כותיה, ואת אמרת גרייתא מכרעא משנה מפורשה,
תנן ה"ל דלוחצין מנפנים לרבה דר"ה היינו משום גרייתא דתני
אלא דר לוחצין (לפנינו בגמרא דר אבימי) דלי לאו ה"ל גרייתא לא
קסתיא מנפנים וה"ל דלחך הילכתא כותיה היינו משום גרייתא דתני
ר' חייא כותיה וגרייתא דר' חייא לא מכרעא מנפנים אלא גרייתא
דלחך דר לוחצין מכרעא דדוקא לן לאוקמי מנפנים ולמשמע מינה
תיובתא לרבה דר רב הונא ואמרין כל מנפנים דלא מיתגייא צ"ר
חייא ור' אבשיא לא מותגינן מינה צ"ר מדרשא משום הכי מכרעא
גרייתא דר' חייא לגרייתא דר' חזא דר לוחצין דתני ומשמש שמינן
מינה ומנפנים משמשא ניהו הילכך איחא להלכתיה דר' זירא
ודרבינא איחא נמי וסברתיהו ומנפנים איירי נכנסין כותלי קטנה
לגדולה, והרי משה מיימון ז"ל כתב מדר דר' זירא ור' זירא
כדפרישית הלכה למעשה דהאי דכל גמא דיתני רבא ור' זירא ור' זירא
צ"ר חזק ריתני א"י גביהו ויתני וקאמר ש"מ מנפנים דדורי גדולה
נקטנה כ"ר היינו נכנסין כותלי קטנה לגדולה וכדלוקמה ר' זירא
עכ"ל, והנה דברי הא"י בשם רבינו שמואל נביאור הסוגיא הרי הם
מתם כדנריו הירושלמי דמסיק על אגרייתא גדולה נחלואה ע"ש וקטנה
נעשר דלחצות מנפנים ולא אישכחא ח"ל אלא כל מנפנים אלא
נכנס לסנה אין סומכין עליה וככ"ל, והא"י מציא פסק הרמב"ם
הוא משום דדורי גדולה נקטנה ולא אגרייתא שחיה נכנסין כותלי
קטנה לגדולה וסדר פסקיה וס"ל כמסכתא דה"ל דדורי גדולה נקטנה
שהוכיח הגמרא לענין שנת דמחיי צ"ה נראה מנחון וזהו מנפנים
אינו רק בשכנסין כותלי קטנה לגדולה ולא דמי אליהו צ"ה שחיה
הגמרא כמו לענין גיטין וצ"ה נראה מנחון וזהו מנפנים
נע"י נכנסין, מש"כ לענין שנת, וכנראה דסנה הא"י הוא משום
דנפיק תם צ"ה כל גמא הנה בשניהם החזק בשם ר' זירא, ולכן
דוקא הוא לתקן בין הפרקים ולחך דנפיק לא אסיק עוד ר' זירא
סנה דדורי גדולה נקטנה תם גירושלמי חוק אלא דר רב חונה
במשבין יומר מעשר ואפשר דהו' רב דר חזק בגמרא דין צ"ה
כל גמא דלחך ש"מ מנפנים דדורי גדולה נקטנה דרנה הוא ר'
אנה וכידוע מדברי האגרוף והב"י והגר"א נא"ה ע"כ קב"ט.

ואמרינא לקיים דברי האגון צ"ה ע"י אלמנתי שכתב דלא קאמר
הגמרא צ"ה משום דדורי גדולה נקטנה זהו משום
דמחדד לאוקמה מנפנים אפילו נפסרה בשנת ולא מחיי טעמא דדורי
גדולה נקטנה דדורין האגון בשנת אין אסורין ולהכי הו' סוגר דטעמא
הוא משום שפירא נחלואה. ופריך דלשחרי הפרה משום לחי הנראה
מנחון דה"ל כמחלה ומוקי לה נכנסים כותלי כ"ר דלין להחרי משום
גיפופי ולחתי דמפרשי אמוראי טעמא דמנפנים משום דדורי גדולה
נקטנה ע"כ איירי נפסרה מנפנים וא"ל לאוקמה נכנסים כותלי
קטנה לגדולה, ונכ"ל נחל אימך הקשה דלי צ"ה מחדד לאוקמה
נפסרה בשנת דלא שייך טעמא דדורי הרי אם כן לא שייך מ"י טעם
לחך

לחזק הטעם להם ואם כן יהיה מותר לגבי החזק הגדולה לשח
גם נהקטנה דהכל הוא כפחה שלהם והכי נמי צ"ה גדול וקטן דג
דומיא דחזק הוא אם כן מתי דלחך הגדול מותר היינו שחזר הוא
לשח גם צ"ה הקטן וע"ז אמרו גירושלמי דלא כן הוא אלא מנפנים
נחלואה גם אלא צ"ה אסור כלומר דגם הקטן אסור לגבי גדול
להכניס שם הכלים שצנחו בתוך הנפנים ורק לגבי שלהם קתני דמותר
ואין הקטן אסור עליהם והכי נמי נחלך ואחר כך קאמר הירושלמי
דלא דתקן הקטן אסור זהו בשא"י שזה כ"ר, והיינו כ"ה צ"ה
הירושלמי ח"ל והא דלא משחרי צ"ה קטן גיפופי צ"ה גדול למחרי
נראה מנחון וזהו מנפנים נידון משום לחי דקיימא לן כותיה ח"ל
שח"ל גיפופי גדול הם מנפנים ההתחנות דלחרינן גור אסיק
מתיאחא אם כן כי אמרין גור אסיק למחיי לגבי גדול עמנו אלא לא
להליך הגם קטן גיפופי גדול ואח"ל דיש מנפנים נמורות לגבי הגדול
למעלה לגיפופי מ"י בשכנסין כותלי צ"ה הקטן להכתי צ"ה הגדול
וכדלחרינן צ"ה ג"י ספא דמנפנים דתנן גדולה שפירא לקטנה
עכ"ל, והו' דקאמר הירושלמי דלא דתקן צ"ה הקטן אסור מ"י מנפנים
בשא"י שזה דהגמ"ל איך שזין אלא דגם הקטן נכנס לתוך הגדול אלא
בזה מותר משום דלא נראה מנחון וזהו מנפנים נידון משום לחי
ומוכח לפ"י דהירושלמי סוגר דג דומיא דחזק הוא דהו' חזק י"ו לו
מנפנים ומה הכי נמי צ"ה מ"י כ"ה כותל חקק צ"ה וכ"ה הרמב"ם
צ"ה המסנה וכ"ה הרמב"ם חזק אסור כלישנא נחלך דר' יוסף כ"ל
וגם דברי הירושלמי מוקדשין היטב דלא ס"ל דטעמא דמנפנים הוא
משום דדורי גדולה נקטנה והילכך ה"ל דהגדול מותר הוא רק נחלואה
הגם ולא צ"ה הקטן וה"ל דהקטן אסור הוא בשא"י שזה אלא שכתב
לתוך כותלי הגדול, דלי הו' טעמא דמנפנים משום דדורי גדולה
נקטנה ה"ל הקטן אסור גם כשהוא שזה דלא מחיי לחי אלא כיון
דטעמא הוא משום דהקטן נכנס נחלואה למקום האסור לו הילכך
מחיי לחי ומחיי נראה מנחון וזהו מנפנים, וידון משום לחי,
ומוכח דמנפנים דהקטן אסור הוא בשא"י שזה אלא דכותלי הקטן
נכנסים מנפנים לתוך צ"ה הגדול והכי נמי נחלך דסיפא ואח"כ קאמר
הירושלמי מנפנים פליגא על שמואל כ"ר, וגרסא לי בילור העדרים
דזהו צ"ה ע"כ שער דלי חזק י"ד כתב ח"ל נתן לחי הלך אמר
המצי כע"ז אומע המצי כל שחריקו ג"י טפשים מרש כותל המצי
יראה לי שאינו מותר כלום אלא אמרו נראה מנחון וזהו מנפנים
נכון משום לחי אלא נמון תוך שלשה לפסח המצי מלחרינן ונחלוי
הרמב"ם על עירובין צ"ה (ט"ז) דהו' דמוקי ר' זירא מנפנים דתנן
הט"ה שפירא לגדולה דמ"י נכנסין כותלי קטנה לגדולה כתי
הרמב"ם ח"ל ומחא איכא למשמע דאפ"ל למחרי נראה מנחון וזהו
מנפנים נידון משום לחי דוקא כשהוא מנחון לרש המצי דלי איכא
הכרח אלא כשהוא נמון נחלוי המצי נחלואה אינו מותר מנפנים
כע"ז למעלה לפי דליכא הכרח כלל דלי לא תימא הכי כיון דקיימא
לן דנראה מנחון וזהו מנפנים נידון משום לחי וכש"כ כותלי הקטנה
נכנסין לגדולה אפילו קטנה מותרת השחא נמי דכותלי קטנה נכנסין
לגדולה תשרי מנפנים מכע"ז כותלי גדולה עכ"ל, ואם כן ח"ל
דעובדא דשמואל ה"ל דהחרי מדר קטנה שפירא לגדולה שח"ל כותלי
הקטנה נכנסים תוך הגדולה וס"ד דהמקשן דהחרי לטלטל מנפנים
נקטנה עד כע"ז כותלי גדולה מנחון ולכן קאמר דמנפנים פליגא על
שמואל דתקן מדר גדולה שפירא לקטנה הגדולה מותרת והקטנה
אסורה ואח"ל וטלטל צ"ה עד מקום מנפנים היינו שטלטל מנפנים
כע"ז כותלי הגדולה מנחון וע"ז מסיק דמנפנים אחרין מה דלחך
שמואל דמותר היינו בשנת זו ומשום דהואיל והמותר לאותו שנת המותר
ומנפנים מ"י דנפל מנפנים מנפנים או בשנת ולשנת הנאה והיכל
דלחך נקטנה דכותלי הקטנה נכנסים לתוך הגדולה הנה נכח"ל נמון
כותלי הגדולה אינו מותרים כלום משום דליכא הכרח וכדנריו הרמב"ם
ור' עובדא דשמואל דהחרי ה"ל מנפנים דלחלואה שנת י"ו להחרי ולא
נחלואה ככל הקטנה מותר ולא עד מקום המנפנים לצ"ה, ואח"כ קאמר
שם עד גירושלמי מה ג' קיימין אם בשערינו עירוב אחר (הגדולה
והקטנה) צ"ה בשנת זו צ"ה בשנת הנאה י"ו מותרין אם בשל עירוב
כל עירוב צ"ה בשנת זו צ"ה בשנת הנאה י"ו אסורין ומש"כ מה דזהו
עובדא הכי הו' עובדא כדלחך ר' נון צ"ה קומי ר' חילא דמ"י
כשעירובו זו נפיעה הו' נפיעה אפילו צ"ה הגדולה מותרת אלא נפירא

לחיי זהא הו' ליה לחי שלא סתך עליו מחמתו לזכרע לא הו' לחי
כדלחיא (ט"ו) ואם כן על כרחך דנרס נפיק ליירי שפדנא חשערי
והיה לחי העטם משום דירי גדולה נקטנה וחזלא אחר על כרחך
שי"ח ולא מהני טעם זה לאסור לי נחלא ד"ש כלן לחי דשע' מחיט
והדרא הקוציא להרמזים שלא כחג דליירי דוקא נכנסים כחלי כר,
ולעיד הרמזים לטעמו חיל זה שכתב שם נהלכה הסמוכה ספ"ג
מעירובין נעירט דרך הפתח ונסתם בשנת דכל אחת מותרת לעמה
אבל מוז לזו לא והוצא נפיק נסיון ע"י, וקשה למה ליט' מותר
לטלטל מוז לזו הא שנת הוציא והוצר התורה, וכן הקשה בהשגות
הרמזים וצוחר קשה והא נכחל שכן חירות נפול פסק הרמזים שם
כשחולל נפ' כל נגות (נ"ד) דחטלטל כדמעיקרא דלחריקין הוציא
והוצרה התורה ומ"ש נעירט דרך הפתח ונסתם בשנת הנאסור לטלטל
מוז לזו ונפיק ח"י דשע' הרמזים דהיכא דלא היה נעשה הדבר
החטלטל נע"ש היה תקנה לדבר על ידי עירוב זהא חריקין שנת הוציא
והוצרה התורה דלפילו אם יסבור זה היה מע"ש אכתי יסבור שיערבו
והילכך כחולל שכן שתי חירות נפול שרי לטלטל מוז לזו אבל ננסתם
הפתח אם חטלטלן כל אחד בחירו נחלא דיסבורו שערב עירוב מע"ש
ולא מהני עירוב אבל מוז לזו הא לא מהני עירוב והו' כמו ליחנהו
למחית דלא נעשה קודם שנת לא מהני עירוב הילכך לא חריקין
ניה הוציא והוצרה התורה, ולפ"י הגה נחלא דקאמר הנמרה (ט"ו)
נלחי העומד חליו היכא דלא סתכו עליו מחמתו דלחי מורה דלא
הו' לחי ופירש"י שהיה שם לחי אחר ונפל בשנת ונתוספת שם ד"ה
לא סבר, דלא חריקין זה שנת הוציא והוצרה התורה לחי משום
מחירה והו' כליחנהו מחיטת, ולהרמזים הא ליחא דנלחנהו מחיטת
מע"ש לא היה תקנה משא"כ הכא אם היה נופל הלחי מע"ש הרי
היה תקנה על ידי לחי העומד חליו אם כן זה חריקין שנת הוציא
והוצרה התורה ובפיר פירך הנמרה לפום שיטת הרמזים נחצר קטנה
שנפרצה לגדולה בשנת דשחרי קטנה ננראה מנחן משום לחי העומד
חליו נכחלי גווי מהני נם אם לא סתכו עליו מע"ש משום דנשנת
הוציא והוצרה התורה אבל אם נחלא דנראה מנחן לא הו' לחי
שפיר קטנה אסורה דנלחנהו מחיטת לא חריקין שהוכיח ודמ"ק.

ענה י"ג

(סב) ומאי דאמר להרמזים נפ"י המשנה דירי גדולה נקטנה
לא ש"י רק אם י' כחל מקף נגות ולא ש"י
לומר שהדירין של הגדולה מושלים נקטנה והו' הכך דחטלטלם
נקטנה כמו שחטלטלם בגדולה ולכן אף דקיימא לן כר"ש דנגין
ומחירות רשות אחת מכל מקום משום דירי גדולה נקטנה אסור לטלטל
כלי הנחים אף נגן קטן דהו' כמו שחטלטל בגדולה, ולכן דוקא כ"ש
כחל מקף נגין אף ש"י לומר דירי גדולה נקטנה משום דלא דרס
נו דירס ומחירות על הקטנה אבל הגג עצמו נלי מחיטת אין נו דירין
דאין משתמשין על הגג דלא נחלא תשמיטתיה ולא ש"י דירי גדולה
נקטנה ומותר להוציא כלי הנחים לנג' שלו וסברת התוספות שכתבו
דנענין כלי הנחים הו' נפרך נמלואה למקום האסור לא ס"ל להרמזים
ורק משום דירי גדולה נקטנה אם יטלטלו כלי הנחים להקטנה הו'
כמו שהוציאו להגדולה והו' נודאי אסור ומפרש הרמזים נג דומיא
דחצר מה חצר דמיכר מחיטת היינו מוקף נמחיות ממש דומיא דחצר
והו' נם כן דברי הגהת מרדכי נפ"ג דעירובין דמחילה הניא דברי
התוספות ושיטת רש"י דהיכא דליכא לנג' נליטה אין על הגג דין רשות
היחיד וכתב וג"ל ראה לדבריהם וזהא דנג דומיא דחצר מה חצר
דמיכר מחיטת פ"י לרצ' דאחר לעיל אלינא דרנן כר' אסור לטלטל
כ"א נד"א כר', כי פלגי בצאדיק ניכרות כר', רב אומר אין חטלטלן
אלא נד"א לא חריקין נוד אסוק מחיטת, וקשה מלי ליכפת לן הא
ש"ת היחיד עולה עד לרקיע יתוספות ח"י לפי שפרך נמלואה למקום
האסור, וקשה הא רשות היחיד עולה עד לרקיע, ועוד הא אין
רשות הרבים למעלה מו"ק, ועוד הא רב גופיה אחר לעיל אין אדם
אסור על חצירו דרך חויר, לכן י"ל דטעמא משום דלא נחלא תשמיטתיה
ואסרי פ' יפ"ל הנופל מחנו ובלים נחלא אלעזר עכ"ל, ותחת וחסרי
מוקף נפ"י חלוי עיגול ולא נרסין ליה והכונה דהנהמ"י ס"ל
כדברי פ"י המחיות להרמזים דנג דומיא דחצר דמיכר מחיטת היינו

ובש"כ נציאור דברי הגהת מרדכי תמיהי מחד דלכון הנהמ"ר
סותר פירושו דהקציות וכן הח"י של הנהמ"ר משמע
דקאי נם אחרת דר"ש פ' כל נגות, ולדבריו י"י קאי דברי הנהמ"ר רק
על הנמרה נג דומיא דחצר מה חצר מיכר כר' דמפרש מיכר היינו
נמחיות ממש דלא ש"י דירי גדולה נקטנה אבל נלחא מיכר מחיטת
דליכא מחיטת ממש לא נחלא תשמיטתיה פ' יפ"ל הנופל מחנו ולא
ש"י נכחלי גווי דירי גדולה נקטנה, ולע"ד אפשר לפרש לפתש"כ
נחידושי הרמזים והרע"ב נעירובין (פ"ה) נחלא דש"י נגין נש"י
נז' רשות הרבים לרצ' אסור לזרוק מזה לזה גוולי חד ומחתי חד
נזריקין דלחא מנגד לרשות הרבים וחלי לחתי יבזין שרי, וכ"ה
נע"ש רש"י ש"י וכתבו הרמזים והרע"ב נשם הרמזים ז"ל
דנגין משופעין אפילו שוין דנרס כאלו חדלי חד ייחתי חד דמשופעין
ענידי לאינגד זה דין חדש שלא זכרו הפוסקים, והנה הדון הוא
דוקא נזריקה דנזרק מנגה לנמוך או להיפך נזרק נזרק דירי וטרי
זה כפירש"י בשנת (י"ג) ומשיקין דלחא נפיל וזהו לחתי ורשות
הרבים וה"ה נגן משופע להרמזים אבל להיות חטלטל בידו נלי זריקה
ליכא שום חשש וא"י היכא דאין הנגין שוין או דמשופעין, ואולם
נעירובין (נ"ה) נספח דה' שלפי חלקן דרש"י סוגר דנז' רצ' י'
תחת דוקא נכלים הנזרים ונתוספות שם ד"ה אי הקאו דאם כן
אפילו רצ' מלא חמה נמי יהיה אסור לשמש נכלים אף נשנים
לענין שנת חשינ רצ' ד' כרצ' אף, ונחידושי הרע"ב הוסיף נשם
התוספות וז"ל, ואם אחת אומר כרש"י יהא אסור להשתמש נוג
אין לו נזרים הסמוך לרשות הרבים נכלים אלוים נשנים ואע"פ
שהוא רצ' הרצ' זה אינו ארצ' משמע נכל דוכחא שמוח' להשתמש
נגין נכל הכלים ונלגד שלא יהא נג משופע מנגד הארץ אגורי
עכ"ל, הרי דנגן משופע ס"ל להתוספות והרע"ב דאסור להשתמש
נכלים אפילו שלא נזריקה וז"ל דס"ל להתוספות והרע"ב דנגן
משופע וחלי מנגד לארץ ארע חשי נגין חדלי חד ומחתי חד דהתם
דוקא נזריקה אסור ולא נשמש וטלטל, ולכאורה זהו דברי רש"י
נחלא דנג דומיא דחצר מה חצר מיכר מחיטת כר', ופירש"י מה
הצר דמיכר מחיטת שהרי י' לה מחיטת אף נג נמי נחא דשרין
ליה נמחיות מחיטת משום נוד אסוק מיהו מחיטת ניכרות נענין
שלא יהא נג נולט חונה להם דלי לא מיכר לא חריקין נוד אסוק נגול
נמי יהא דאין לו שום מחיטת וכל שאין לו מחיטת אינו רשות היחיד,
כל נגין שלהן חלקין היו ולא משופעין עכ"ל, וקשה למה הוצרך רש"י
לפ"י זה דכל נגין שלהן חלקין היו כר' מלי נפ"י לן זהא אם היו
חלקין או משופעין, אולם להאמר י"ל דרש"י הוצרך לזה משום
דנחשופעין אפילו אי ליכא נליטה אסור להשתמש אלינא דרצ' לטעמו
דאחר נש"י נח"י דרי רשות הרבים אסור לזרוק מזה לזה היכא דחלי
חד ומחתי חד ונחשופע אפילו נשמש נלי זריקה אסור דודלי מנגד,
ולכן

רשות היחיד ורק לגבי תערוכות דיוורין ס"ל דעני מחילה ניכרת ורק על גב דמצינן דענין מחילה ניכרת דבור גריד עמוקה עשרה ורמזה ד' חלצה פירות קיימא לן כלאני בשבת (ק.) והזרק לחובה פטור פירא מנטול מחילה וכתב הה"מ בפ"ד משנת דהו אפילו אם לא יטען שם ודעתו לפנותו מכל מקום בכל גוונא מנטול מחילה דכיון שהיו שם קודם זריקה הרי כאזרק לא היו שם מחילות ניכרות, הנה זהו התם וכל המחילות מכוסים וליהם ניכרות אצל היכא דרק ראש המחילה מכוסה לכו מידי הוא ולדינא אין ללמוד מידי מהשתטות הרמזים דמי יודע רוח קדישין דהרמזים לתת טעם להשתטותו וכח"כ התנאים נסיון ל"ו סעיף ח"ד.

(ב) ופ"ש"כ השע"ז עוד הישר שלישי נדון הנגשים להוכיח דהיי על הנגשים למעלה רשות היחיד על פי דברי מהר"ל מפראג ז"ל שכתב בספרו גור אריה בעירובין (פ"ט.) נהגו על דברי התוספות דס"ל דהיכא דליכא גליטה בולטת חוץ לכותלי הבית אסורה כל הגג מפני שאין המחילה ניכרת למעלה וכתב ע"ז הגאון מהר"ל ז"ל ולא ידעתי מלן להם זה כיון דהכחלים נגלים לפנינו למה לא נלמד גוד אסוק צוה וצין הגגים שאני דהתם אין הכחלים ניכרים, וכונתו לחלק דלף מי שעומד למעלה ומסתכל כלפי גגו אינו רואה המחילה מכל מקום כשעומד למעלה יודע ומצדדן שם תחתיו כותל והכי נמי בגמרא הרי למטה הכל רואין שיש כאן כותלים משני נדי הנגר תם העומד למעלה הכל יודעין שיש כאן כותלים דעל מה מונה הנגר אטו פורה נאמר, והאריך צוה, ולע"ד אינו מוכרח כלל דכוונת מהר"ל מפראג להקל בגג יחיד זהו משום דהעומד למעלה יודע ומצדדן שיש תחתיו כותל דנימא דהכי נמי בגמרא ד"ס לומר דעומד מהר"ל מפראג הוא משום דגג העומד למעלה כנר ראה בעלמו המחילות שחתת הגג טרם עלתו למעלה על הגג דהא לא היה אפשר לו גליטות על הגג והוא לא ראה עוד כלל המחילות שחתת הגג דהא כל אדם העולה למעלה הוא בעלמו היה מחילה למטה וראה יודע המחילות וכותלי הבית שחתת הגג משא"כ גבי מחילות שחתת הנגשים דאפשר לעבור על הנגר אף אם לא ראה מעולם את המחילות שחתת הנגשים אם כן נכחאי גוונא י"ל דלא הקול כלל מהר"ל מפראג.

ופ"ש"כ מדברי הגאונים נ"ס כנסת יתקאל דהגאון הכניי כתב והאחרון הכניי שכתב היה גבי צור מלא פירות דפירות מנטול מחילה תשום דענין מחילה הניכרת ונעת הקרש אין המחילה ניכרת והכי הגאון מהר"ל דהתם הפירות מכסין עומק הצור אין כלל מחילה ניכרת אצל הכל המים שחתת הקרש וכ"כ ידע מחילה ניכרת היא והגאון הכניי כתב ע"ז נודה לדבריו נעת שאל אפשר ל"כ על הקרש הכל יודעין וחשיב ניכר, אומנם נעת שכל גבי אדם עומד בסוסים וחמורים ולפעמים השל מנאל איך ס"ד דלשיב ניכרת ע"כ הרי דשני הגאונים מודים דהכי דכ"כ ידע חשיב מחילה ניכרת והכי נמי בגמרא ע"כ, ולדעתי מדברי הגאונים הללו ליכא ראייה כלל דקרש סובי להתפטר ולהתנפל, וצוה דט לומר דכ"כ ידע ד"ס כלל מחילה הניכרת שחתתה בעגלא וצומן קרש ולא כן בגדר שליט עומד להתנפל כגון נגשים ויתכן דלעולם לא יודע לו ד"ס כאלו מחילה שחתתה אם כן נכסאי גוונא לא אמרינן כלל דהו מחילה ניכרת ועוד דגם התם הכניי כתב אם נודה לדבריו נעת כ"ר הרי דלא הוה לו לגמרי ורק כשתוכה אחר דגם אם נודה לדבריו נעת שאל אפשר להלך על הקרש דלא הכל יודעין וחשיב ניכר אצל לא נודה לו נעת שכל גבי אדם עומדים בסוסים כ"ר, ואם כן אפשר דנלמא לא היה מודה גבי נעת שאל אפשר להלך על הקרש ורק שלא הולך להנחות צוה תשום דלכתי מה יועיל נעת שכל גבי אדם עומדים בסוסים.

ומע"ה הרי מוצא מדבריו דכל שלשה ההיתרים שגנה השע"ז נדון מחילה נגשים דלמרינן דהרי על הנגשים למעלה רשות היחיד והמחילות שחתתה תחת הנגשים מהני מועילים שהיו מחילות נ"ס למעלה והם מחילה נמורה להפסיק הרשות הרבים וא"כ למחילה אחרת הנה כל השלשה ההיתרים יכנר נאסור לגמרי וליהם כלום כמצינו בענין טי נאסורו שני ההיתרים הראשונים שם וגם מלי דהגין גליטות הרמזים וגם בשעת ר"ח ליכא כחש"כ שם וגם ההיתר השלישי על פי דברי מהר"ל מפראג ליכא מלמד דאינו ראה מדבריו לדון הנגשים הנה אפשר לדרינא גס מהר"ל מפראג יהיה מודה לדברי התוספות ורק דקושיא הוא מקשה על דברי התוספות ולומר דלא ידעתי מלן להם

ולכן פירש"י והנמרח מיירי בתלקים ונעין דוקא שהיה הגג בולט, ואומנם ה"ל דלכתי היה אפשר לרא"י לפרש הסוגיא נ"ס בתוספותין וזהו דהולך רב לאסור מטעמא דגליטה מכסה המחילה הוא משום דגליט אע"פ דמאספין אסור להשתמש דלמא חגגד ללחן הרי אסור זה הוא רק בכלים שאינם נגשים דליכא חשש דנפיל וא"כ לאחרי נמורה מרשות הרבים כוונ צוה אצל היכא דהן המחילה ניכר אסור לטלטל גס כלים הנגשים דליכא צוה חשש דלימא נפיל וא"כ נמתיי דמכל מקום גס גלי חשש דנפילה הרי הטלטול יאחר מדיח אסור דכיון דאין המחילה ניכר הרי לא הוה רשות היחיד כלל, ובשע"ז כתב בכוונת רא"י דגג שהו חלק למעלה אין הדרך לעשות גליטה בסוף אלא הוא חלק בקצהו ורק בגג משופע כעין בגין שלנו עושין גליטה בסוף הגג הצולט להלכה וכן הכותל ההו דסיים רא"י כל בגין שלהן הלקים היו ולא משופעין דהא צוה תליא דמחיות בגין שבהן הלקים היו לפיכך לא היה להם גליטה בסוף והם י"ס גליטה בסוף בעל כרחך הגג משופע, ולפ"י י"ל דהו דברי הנהמר דמסוק דהא דלמרינן גג דומיא דהנר שהיה מניכר מחילה כפי"ש"י שלא יהיה מכוסה כלומר והו גג משופע דעומא הוא תשום דלא נילא נאחמ"סיה נאשופע ואסרי להשתמש בהם פן יפול הנופל מחנן, כלומר וא"כ לאחרי מרשות הרבים ולפ"י האסור הוא רק בכלים שאינם נגשים כמו צוה וגם חלקו הוא מצוה דליכא חשש דנפיל אסור להשתמש בכלים שאינם נגשים וא"כ צוה ד"ס שרי להיות מטלטל ורק אין מטלטלין צו אלא ד"ס תשום דלא אמרינן גוד אסוק מחילה והו כמו דליכא מחילה תשום עד דלא חשיבין גס לשמא יפול דהא נאחמ"סיה לא מחייב מחילה כוונ, ולכן לא אמרינן צוה גוד אסוק מחילה ואין מטלטלין אלא ד"ס דלא חייב ור"ה תשום דשרי תוך ד"ס, ונפ"י י"ס כאלו שלשה שיטות נדון גג משופע שיטת הראשון דלענין שני נחים גבי נדי רשות הרבים דקיימא לן לאסור לזרוק מזה לזה היכא דמדלי חד ומחתי חד הנה בגגין משופעין גס בגין אסור לזרוק מזה לזה דהו כמדלי חד ומחתי חד אצל גלי זריקה רק לענין טלטול על הגג שרי אפילו ביותר מדיח, ושיטת הריטב"א נ"ס התוספות דגג משופע הו כמו זה ואסור לטלטל ולשתמש שם בכלים שאינם נגשים, ושיטת ה"י היא דעת ההנמ"ר דרק ביותר מדיח אין מטלטלין בגג משופע בכלים שאינם נגשים, דברי הראשון לגבי זריקה ודאי הלכה ניינה דהא להתוספות גס נצטוו וטלטול אסור וגם דברי הנהמר מרדכי לדרכיו ודאי הלכה הוא דיותר מדיח אסור לטלטל בגג משופע, דהא להתוספות גס נטלטול פחות מדיח ואפילו נצטוו נעלמא גלי טלטול כלל אסור, ונהי דהא דתוספות כיון דלהראשון ולדרכיו גס דברי הנהמר נגד אם כן י"ס לנר שיטת רא"י וסייעתם דהדינא לית לן רשות הרבים דס"ר נוקטין לן בכל יום ונפ"י נכ"ז בגג משופע דליכא גליטה כלל.

ופ"ש"כ בניאור שיטת הרמזים צ"י התנה דס"ל דגג דומיא דהנר דמינכר מחילה היינו כותל חקף בגגות, וצוה ס"ד דייירי גדולה נקטנה הנה אכתי לא נתייבצ צוה למה הרמזים נ"ס הדי השמיט דינא דגג גדול הסמוך לקטן ואף דנמרח ס"ד ל"ל למחתי חרתי הרי נמרח משני דגג דומיא דהנר דמינכר, ולהרמזים כפי פירוש הג"ל הוא נלמח חידוש גדול ואח"כ השמיטו הרמזים, ולכן מהורחא דהרמזים סובר דהא דקאמר לרב גג דומיא דהנר מה הנר מינכר מחילה אף גג כ"ר הוא משום דלי לא מינכר אף גדול ממי אסור דקטן אסור עליו והיינו דגג יחיד לא איכפת לן להא דמכסיא מחילה, וכדברי הנהמר הג"ל דרשות היחיד עולה עד לרקיע ורק בגג צין הגגין וכן בגג גדול הסמוך לקטן התם קפדיט שהיה המחילה מנולה שחתת מחילה ניכרת דתערוכות דיוורין חמיר צוה ונפי הכירא ט"י וא"י לא מנכר הקטן דנפרץ נמלחו למקום האסור לו אסור על הגדול מהו רק אלינא דרגנ דס"ל דכל גג רשות נפ"י אצל לר"י דכל הגגין רשות אחד הן לא אמרינן דלענין כלי הבתים הו פרוץ נמלחו למקום האסור דכיון דהו רשות אחד לגבי כלים שצנחו נמכרו הו לא חקרי מקום האסור לו ודלא כהתוספות ורש"י צוה והילכך הרמזים לא הזכיר הא מחילה אין ניכרת לדרינא לדין ליכא נפ"י צוה לא בגג צין הגגין דהא אין קיימא לן כר"י ומחתינן דגג גדול הסמוך לקטן ופולגתא דרש"י הוא אלינא דרגנ, ולא בגג יחיד דצוה גס רב מודה דליכא קפידא אם ראש המחילה מכוסה והו על הגג

(ע"ת) נחשפות דהא אלא, וסרו תמיכות השע"ל כח"ט
נעק"ג.

(ד) הא דאמרינן בעירובין (ל"ג:) דנור נרשות היחיד אפילו עתה
מלא אמה היא רשות היחיד וזה אפילו אם אין נרשות ד' דא"ט
רשות היחיד מזה עומתו ודור רק חלום ועומד נרשות היחיד
מכל מקום היא רשות היחיד נמורה מטעמה דרשות היחיד טוק
הקרקע יורד עד התהום, וכ"כ להדיא הרש"א בענין
שער ג' נחל א'.

(ה) ואלם י"ל דנחה דברים אחרים היבא דהרשות היחיד הוא על
די מחיצות נבואות עשרה אלא נחל ועומד דהא רשות היחיד
על די גז אסוק ולא על די אחר מחיצות חמש אם כן נמחצתה
כו' לא ש"ד למד דרשות היחיד כי היכי דסליק לעילא הכי נמי
נחת למחל דנור דרשות אחרים דהא נמחצת לעילא ולא לנרד
וכן אם הוא מחצתה למעלה לא אחרים נה דה"ל נחת למחל ולכן
נחל נעין שיהיה הנור רב ד' דוקא שיהיה רשות היחיד
מעומתת וא"ל שפר פירש"י בעירובין (ל"ג:) ודנר התוס'
ס' (ע"ת) דהא אלא, דלא פליגי על דנר רש"א הנ"ל
וכחש"כ נעק"ג ד' ועק"ג.

(ו) ולפי' א"ל שפר הא דנחל אלא נחל עשרה וקיררו משלימו
לעשרה דע"כ היא רשות היחיד ונחשו א"ט רשות היחיד הוא
מחש דהרשות הרבים שלמעלה הוא רק על די גז אסוק להכי
ז"ל לא אחרים כי היכי דסליק לעילא הכי נמי נחת למחל
ומנחל לפי' דשפר י"ל דנחל לא היא רשות היחיד נ"ס
מדאורייתא, וכן מוכח מדברי התוספות והר"ש שהק'ו
הבא מהי חקק נחשו ד"ל אפילו נמחצת מהכחל וד"ל
מסוכה דלא מהי נחלק יתר מנ"ט מהכחל והתם מדאורייתא
נמי כותלים א"ו דנ"ס הבא לא היא רשות היחיד מן התורה
ואין מקום לספיקו של התנא נרורה נ"ס.

(ז) נ"ס א"ל נחשו עשרה וקיררו משלימו לעשרה דע"כ היא רשות
היחיד ומתור לטלטל נכחו זה אפילו ניותר מנחל סלחם
דא"ט דהמחיצות שנתכו א"ן ר"ל ולידט ד"ל חל חקק על
הגג היא כמו בכל הגגין וא"ל אחרים נור אסוק מחיצתה היא
המחיצות של הגג א"ן ר"ל לדירה, וכן מפורש נ"ס ענין
בשער ג' וכחש"כ נעק"ג.

(ח) קיימו שיעט הרמזין ונחלים הראשונים אשר נספרו דנחל
עומד נחה עשרה ור"ל ד' לא אחרים דא"ט רשות היחיד עולה
עד לרקיע ורש"ט הקושי' ע"י ולידט ד"ל חל חקק על חור
נחל ולא נדנר המטלטל נ"ד האדם דא"ט האדם עומד על התל
והעמוד היא דנר שניו כמותו על גג התל וגג העמוד להרש"א
נפיק דנחת נ"ס הראש"ד ז"ל והרש"א נ"ס הרא"ש נ"ר
שחלור ז"ל ע"י עק"ג.

(ט) מן המעמד נשרע סימן שני וכן נסימן ח"ה לא חלק מיד
בין שנת למחל, והרמז"ל א"ט דפסק כ"ר אלעזר ס"ס
כ"ד מעברין, מכל מקום מחלק בין שנת למחל דסוגר דהיבא
דשנת אפילו נחלק שח"ה יתר מנחל סלחם ולא הו"ק לדירה
הי כולו כד"ל דהא נ"ס משנת (ד"ן ד') לא הוכיז זה,
ורק נחמ"ה נ"ה עירובין (פ"י ה"ל ד') חלק דא"ט לא הו"ק
לדירה והוא יתר מנחל סלחם א"ן לו אלא אלפים מחקום
עירובו שהוא ד"ל, וכחש"כ ה"ה נדחת הרמז"ל והוא נ"ס
נסימן שני, ומפורש הרמז"ל להא דתניא שנת נחל שהוא
נ"ס עשרה והוא מד"ל עד ג"ס כ"ר נפיק דעירובין (ט"ז)
דא"ט שנת א"ט שנת חמש אלא שנה שם שנתה על די עירוב
כע"ן הא דאמרו (כ"ז) מי שנת נדנך כ"ר כגון שנת נחל כ"ר,
וכ"כ בגליון הש"ס בירושלמי ס"ס כ"ד מעברין, ומ"ל דתנא
ס' על הנ"י כחש"כ נחשם תנא דנ"ס ס"ס שניו הרא"ש ויקור
לדנר הטור מהך סוגיא דפ"ק הנ"ל, והרש"א דסוגר דנ"ס
נשנת חמש א"ט הוא יתר מנ"ס נעין שיהיה חוקק לדירה
י"ה בירושלמי ס' דלמור ק"ל הוא הקונה שניה נקדש' יתר
מן הטמן עירובו כ"ר דהא נפחת מנחל סלחם
ור"ל הוא הוא ר' לעזר דלדנר נאלכה הקדמות
והד' נ"ס וסוגר כשחל, וס"ה קושי' הש"ק נ"ה
הקונה

זה אכל מכל מקום לדנר למעשה לא ידן להיות חקק כנדר נרשות
נע"ל התוספות ז"ל וא"ס כן א"ן לו לנרד הנדרים לפסוק להקל עד
פסק הטוב"ע נפיקן שיהיה דנ"ס נ"ס דרש"י מחיצותי מכוסם
לא היא למעלה רש"ל היחיד וא"ן לו מרשותי הראשונים ז"ל מפורש
עד פסק זה רק דנר ההנהגה מדרכי ש"ס דעירובין דהחלית סתמא
דא"ט על הגג רשות היחיד מחש דרשות היחיד עולה עד לרקיע, אלא
אכתי לא נדע אם ס"ל דהא היא נ"ס מחיצתה לנרד דהא נמחצתה פי
חקקה יורד וסו"ס אחרים דלנר ענדל כסוכה (י"ט) והכי נמי
נדר אסוק וכחש"כ נעק"ג ז' ונחשו נ"ס ד' לר"ה נרורה דנחל דהך
הילכתא דא"ט רשות היחיד עולה עד לרקיע עדיפא היא נחל אסוק
לעק"ג זה, והשע"ל נ"ל נחשם אחרים וכח"כ ג' היחידים, ולפי' לא
העלה מיד דא"ט נ"ס חש"א לסמוך עליו למעשה, ולכן נעירי פ"ק
מאטשעטער כאשר ע"י וחקקתי עירובין להחיר טלטול נשנת
לא הקלתי מ"ו כדנר השע"ל, ולא דא"ט לסמוך נ"ס על המחיצה
השנית שחתה הנ"ס לא דנר האלא מהעיר דנחל נ"ס גז אסוק
מחיצתה מחיצתה זו היא נ"ס נע"ל לנפיק לנרד העיר וליכא נ"ס הטעם
דלנר ענדל ולא לנרד דאכתי י"ס לנ"ס כח"כ וע"י נסמך נקדש' יתר
דנ"ס שפ"כ ולכן דא"ט שיהיה על הנ"ס נרורה הפחת, ונ"ס שחלור.

ופרי הכרם אשר אנהנו כוצרים בזו, ומסקנת
הדברים לדינא בקצרה בפ"ד עשרים המה.

(א) גז אסוק מחיצתה נחל החפור נ"ד א"ט עתה עשרה ור"ל
ד' חקק מחיצתה העשרה נ"ד א"ט וא"ט דשפ"י חקק דא"ט
נ"ס גז אסוק היא נ"ס חקק עולה מכל מקום כ"ן דל"ל
פעולת א"ט לא היה כ"ן ש"ה וכו' היא שפר מחיצתה נ"ד
א"ט נ"ס להחפור וס"י נ"ס דמחיצתה נ"ד שח"ס
אחרים א"ט נ"ס מחיצתה מכל מקום נ"ס אסוק דא"ט
ה"ל לא אחרים נ"ס א"ט נ"ס מחיצתה מחש דהא
מחיצתה נ"ד א"ט וכ"כ מהח"ל והנ"ס מה"ה חל"ה סימן ח"כ,
ונחשם הש"ס ע"י השע"ל כחש"כ נעק"ג.

(ב) מחיצתה ש"ה נ"ס דלא אחרים נ"ס גז אסוק להנ"י זה
פסול דאורייתא, והר"ה התורה נ"ס כלל ח"י כח"כ דהא דנ"ס
והגה מדנר הר"ש חקקו והרש"א והרש"ט דחלקו, נ"ס
בין נ"ס סלחם יתר מנחל סלחם מחש כהח"ה, ואולם
להחפור ז"ל דהא דאורייתא והי ספיקא דד"ה, ונעק"ג
נ"ס נחלור דנ"ס נ"ס הגגין היבא דנחלקום שהוא מחשור אל
הגגין א"ן לו מחיצות הניכרות הנה א"ט א"ן לו מחיצות
הניכרות אלא ש"י מחיצות הקושי' מכל מקום היא לכ"כ
רשות היחיד מן התורה מחש דלכל הגגין נ"ד היא יבא
מחיצות הניכרים מסנין נחלק וה"ל חלקו רשות ליכא נ"ס
נרען דאורייתא דהא היא כח"כ שרש"ס נכנסים נ"ס דהא רשות
היחיד נשנת נ"ס יחיד לספרת הר"ה הגגין ר"י נשרע על
סימן שח"ה דנ"ס היבא דליכא גז אסוק היא רשות היחיד למעלה
מטעמה דא"ט רשות היחיד נחלק עולה למעלה וא"ס כן
לכאורה היא לא נשכחת לה כלל שיהיה על הגג פסול דאורייתא
רק נחל א"ן נחשו עשרה וקיררו משלימו לעשרה דנ"ס כ"ה
הי כעמוד א"ן נ"ס א"ט מחיצות, ואח"כ להחלור נשנת
(ג"ט:) סוגר דהא דא"ט רשות היחיד עולה עד לרקיע זה
מטעם גז אסוק מחיצתה, וע"י לעיל נעק"ג ח' דנ"ס הא"י
והרש"א הכי ס"ל, ולפי' יתכן פסול דאורייתא נ"ס יחיד
מחיצותי מכוסם דלא היא רשות היחיד מן התורה ונפיק נ"ס
לד"ן הנ"ס דנ"ס נ"ס דאורייתא חקק למעלה על הנ"ס.

(ג) נ"ס דנ"ס נשנת (ג"ט:) חוליות הנור והסלע ש"ן נ"ס עשרה
ורח"ן ד' הטלטל מן והטמן על גג ח"י, ונחמ"ה דנור וחוליות
מחפורין לעשרה וס"ל להחפור ש"ס דנע"ן שיהיה חוליות
נ"ס עשרה לנ"ס רשות הרבים, והרש"א והרש"ט ס"ל דח"י
אפילו א"ט נ"ס עשרה לנ"ס רשות הרבים, ואולם היבא דהנ"ר
מכוסם לכ"כ נ"ס שיהיה חוליות נ"ס עשרה לנ"ס רשות
הרבים דטעמה דהרש"א ורש"ט הוא מחש דנ"ס חוליות נ"ס
הוא לחוכי ונחמ"ה ד"ל אפ"ר לו להשתמש נחשו לא ש"ד
למ"ר דהנ"ס נ"ס הוא אל חוכי הילכך נ"ס שיהיה נ"ס חוליות
עשרה ד"ל היא כעמוד עשרה ח"י חלור דהרש"א בעירובין

הקונה שניה, ומה שעלם מהרש"א פניו זו והירושלמי ולק"מ, ולדברנה הנה הרש"א חיל לטעמו דפסק כשחולל ומוכר לומר דר"א הו' ניה ואינו פסול כר, וירושלמי ס' מיבעי ליה מה דירין מת' או אפילו לדירין (ופשיט) מן מה דמר ר' יוחנן בר נחמן גס' ר' חנינה את רואה אותה כולו מליאה מים וטיט הדא אמרה אפילו רואה לדירין, והנה הק"ע ופ"ח הבינו דהו' כר"א בנחמ' דין דגס' אי רואה שאין זה דירין היינו שאינה רואה לדירין, ואינו מוכר כלל לדירין הו' כמו שיש ב' דירין דתקן בנחמיתין איחתי נחמן ד"ל דה"ק מההואך ר' חנינה להשמיט דלס' אין זה דירין את רואה אותה כולו הו' מליאה מים וטיט הדא אמרה דמוכר מזה דאפילו רואה לדירין לא מהני והו' כולו הו' מליאה מים וטיט שאם היתה ראו' לדירה כלל מוכר דהו' דירין דמוכר בנחמיתין הו' דירין מת' דעכשיו אתי שפיר דחידש לו דלס' אין זה דירין מת' לא משמיתין נחמ' דמחמיתין קיימות ולא נפלו כלל והו' כולו היתה מליאה מים וטיט אבל אי נימא דאין זה דירין היינו שאינו רואה לדירין שנפלו מחמיתין אס' כן למה הוצרך לומר דהו' כולו מליאה מים וטיט הרי גס' בלא זה אינו רואה לדירה כלל, ולפ"י מסקנת הירושלמי כשחולל וכפסק הרש"א, ולכאורה להרמז"ס איכא עוד חילוק בין שנת למניה דהו' נכפ"י משנת לא הזכיר דנעיקן שיהא רואה לדירה וזהו עירובין (פ"ו הל' ד') נדון המניה כתב עיר חריבה או מערה הרואה לדירה ומשנת דנשנת מת' לא נעיקן גס' רואה לדירה כלל אלא דלעולם כיון שהו' רשות היחיד מהלך את כולה כד"א והייט דסובר דאינו ראו' לדירה הו' לא שנפלו כל מחמיתין לגמרי אלא כגון שנפלו קת' מחמיתין הגוהים דלע"ג דנשאר מחמיתין גוה עשרה ומותר לטלטל ס' מכל מקום לא חו"ל לדירה דמחמיתין אס' ללון בנכרה פ' יטל מחמיתין עוד וכיון דלא חו"ל לדירה אין לו אלא אלפים מחמיתין עירובו הו' כדברי הר"ר יהונתן ומה שהקשה הגא"י ע"י תירולנו בענף ח', ולפ"י אתי שפיר את דחזר ר' חנינה את רואה אותה כולו מליאה מים וטיט והו' קשיא ל' דלי נימא שאין זה דירין היינו שאינו רואה לדירין שנפלו מחמיתין אס' כן למה הוצרך כלל לומר דהו' מליאה מים וטיט והרי גלי' אינה רואה לדירה כלל, ולכן פירשט דמסקנת הירושלמי הו' כשחולל כר"א, ולהרמז"ס דפסק כר"א לכ"ד דה' קשה, ואולם הרמז"ס לשיטתו חיל דאינו רואה לדירה היינו שנפלו קת' מחמיתין ונשאר גוה עשרה טפחים והו' רשות היחיד משלח וספיר הוצרך ר' חנינה להשמיט דמכל מקום לא מהני דירין אותה כולו מליאה מים וטיט, ואמנם דלס' כן יהיה הדא הקושיא דאין יפרנס הרמז"ס הנרייתא, דפ"ק (ט"ו) שנת נחל שהוא גוה עשרה והו' מדי' עד ג"ס כר' דלס' נימא כח"ש לעיל דחיי' שנה שניה ע"י עירוב איכ' כיון דאינו חיי' בשנת מת' הרי נריך שיהיה המקום ראו' לדירה ואל ונקע לא חו"ל לדירה כלל כח"ש הגא"י ולי נימא דחיי' בשנת מת' וכפסקא דחילתא איכ' למה מחלק הנרייתא בין ב' סלחית' ליתר חננים והרי להרמז"ס נכפ"י משנת דלא הזכיר חילוק זה מוכר דס"ל דנשנת מת' אין לחלק בזה וכדברי הגא"י ולכן על כרחך להרמז"ס ליכא חילוק בין שנת למניה נאמר ראו' לדירה ושנת נחל ונקע כיון דאיכא גוה מחמיתין דשרי לטלטל הו' כמו ראו' לדירה ואינו ראו' לדירה היינו שנפלו מחמיתין לגמרי וכפירש"י, ומעתה הדבר מנואר דגס' מלי' דהגון הה"מ דנעת הרמז"ס לחלק בין שנת למניה אינו מוכר כלל דהו' לשט' לאו דוקא בזה ויפה עשה הב"י בש"ע שלא הצי' כלל דעת הרמז"ס בזה גס' י' אחרים ואלא כהש"ק.

(י) יירושלמי ס"פ כינו מערבין גג המגדל נידון כעיר גג המערה

נידון כשדות וכיה' בתוספתא פ"ד דעירובין, ונראה מהירושלמי דחיי' נטמן עירובו לשט' וכח"ש בענף ח' דקח"ל דגג המגדל הו' כמו תוכה של עיר דהו' כולה כד"א וגג המערה אינו כמו תוכה של מערה ולא נחשב כולה כד"א ובהו' דגג המערה ליכא חידוש דהו' בנחמיתין תן מת' קל תוכה מע"ג, וגג המגדל

בית

כ"ל דהו' כעין וכהו' דפ"ק דפסחים (ח') גג הינוע וגג המגדל אינו נדירה דחפ"י גגיהם משופעין אין רחיון לשט' תשמיש והילכך אינו נדירה אפילו הם נטון הגי' וה"ג נטון עירובו קח"ל רנחא דגג המגדל דלא ניחא תשמישית דהו' גג משופע הו' כמו תוכה של עיר דשיפועו גורם מעליותא בזה דכיון דהגג משופע הנה מפני כך אינו רחיון לשט' תשמיש והעירובו של גג הו' כולו כג' מונח למטה תוכה של עיר דודאי יתגלגל לשט' ולפחש"כ לעיל צב"א שטת רש"י דעירובין (ג') דגג שהוא חלק וישר אין שטין בליטה וכפ"י על הכותל וגג שהיה משופע הו' עשוי בליטה לכסות ראשי הכתלים והו' כהו' תלי', ואיכ' גג המגדל דהו' משופע איכא בליטה לכסות ראשי הכתלים והו' מחילה שאינה ניכרת דלא אחרין זה גוד אסיק מחמיתין לפוס' מלי' דקיימ"ל כר' ולא הו' על גג רשות היחיד ואסור בטלטול ואיכ' ראו' דאין לו אלא אלפים מחמיתין עירובו קח"ל רנחא גוה נטמן עירובו גג המגדל דמכל מקום הו' נידון כעיר דשיפועו גורם לו מעליותא דודאי יתגלגל תשס' והו' כמו תוכה של עיר אלא גג המערה נידון כשדות דגג המערה דהו' גג שוה וניחא תשמישית ולא יטל העירוב תשס' אינו כמו תוכה וממלא קל תוכה מע"ג, וקשה על הפוסקים שלא הזכירו הו' פירושא דגג המגדל נידון כעיר ומתוספתא גרסא דקח"ל לענין עירובו העיר דקח"ל התם היה חודד והביע למערה אין מכניס את כל המערה אלא מבעד פתחה של מערה, אחד מערה ואחד מגדל מה בין מערה למגדל גג המערה הרי הו' כר' וגג המגדל הו' כעיר כד"א נמדת העירוב אלא נמדת התחום אפילו בלטה מדתו נחמ' נימא אין לו אלא ח' נימא כר', ועיין פ"י מר' דמחמיתין דהוכיח דנחמ' דלי' אינו פסול כהתוספתא ז', ואין להאריך.

(יא) הגא"י נסמך י"ד כתב דאין עשין ספק דרבנן לכתחילה, ועיין ברכות (י"ג) נהאליעזר פתח וצריך אדעתא דמחרת וסיים דנכרה לא נפשה וכתב רנ אלפס דלולין לקולא ואלו ר"י הו' אומר למחרת דצריך לנרץ פסע אחרת, והגא"י סימן ר"ט הקשה הו' קיימא ל' ספק ברכות לקולא, וגלי' ה"ס לרעק"ה הו' הו' המהרש"א בפסחים (ק"ג) ברש"י ד"ה להודיע דכתב דלא שייך ברכות אינו מעכבות אלא בברכת המנוח אבל בברכת סחאין כי סכא אסור לאלו ג' ברכה דכילי מעל ולכ"ה הו' קולא דלא יצרך כרנן וה"ה בזה על המהרש"א שם, ולע"ג דכוונת מהרש"ל להו' דלרנן כסא יולדן טעמין ברכה למפרע דנכרה אחרת ליתא הו' דכילי מעל וט"י כה"רס"ל יסא ברש"י שם ד"ה להודיע כר' דלא מיבעי' דברים שאין לציין ברכה לאחרים במקומו שחיי' אחרים לנרץ כר' והאמרי' החושים הקיפו מילת אחרים בש"י חלוד עינ'ל, ועוד בזה ואיכ' גס' מהרש"ל מורה ל"ה מהרש"א ג' ברכה ראשונה ורק דליה מוצר בברכה אחרונה והו' בברכה המת' ולפ"י מהו' דמשמע מדברי הפוסקים דכל ברה אע"פ שאינה מו' המינים לא יאכל אדם כ"א בתוך סעודתו משום ספק ברכה אחרונה ואע"ג דהברכה הו' מדרבנן איכ' מוכח כהנ"ה דאין עשין ספק דרבנן לכתחילה, וכ"כ גס' ג"י שעה"ס סימן ל"ו, והגאון נעל פרדס רמונים הצי' מהו' דפסק תשיבה אין מערבין ע"ת אלא מערבין ע"ת וכ"כ הה"מ פ"ו מעירובין דין י"ג והטעם הו' שאין לו צו' לכתחילה לבית הספק שיהא התחלת עירובו ספק ואיכ' איכא חילוק בזה בין דרבנן שיש ספק ברה' או שאין לו ספק כמו ע"ת, והנה לפוס' שטת רש"י נסמך ש"ג נהאליעזר והגא"י מהו' שערס' כר' דברה הו' ספיקא דאורייתא ובכריתות שרי משום דהו' ספק דרבנן איכ' העושה לא ס"ל כדברי הה"מ דודאי הולאה אע"פ שהיו מלאכה גרועה מימ' י' לה ספק מחמיתין מת' קר"ל מירכלא הטע' מהצי' כח"ש ברי' הוצרך (י"ז) ובפ"ק דעירובין (י"ז) דר"ה אל יל' איש מחמיתין אל יל' איש בתי' רש' שנת ד"ה פס' בעה"ע, ומוכרסין אלו למור דנעת הטור דס"ל דהו' דאין עשין ספק דרבנן לכתחילה

אמה ולא סי' רנ"א נוקעים זו הרי הוא כחצר שאינה מערבת ומותרת
נשים שלנו להתקטט בטענות ובתכשירים ע"כ, וקשה למה התוספות
בשנת הזכירו תנאה דסי' רנ"א ובכתובות הזכירו רק הטעם דלן רחנות
י"ו אמה לחוד ולא יותר זה פלג, ולהאמור הדברים מנחלים הטיב
דסתמא דהתוספות בפ"ק דשבת ס"ל כרש"י ולהכי הזכירו נפי' נמה
אזה והאידנא לית לן רשות הרבים משום דלן ס"ר נוקעים נ"ו,
וחולס בכתובות דברי התוספות הם נשם הרשנ"א, והרשנ"א לטעמו
נפי' נמה מדליקין דה"נ על פירש"י נהא דנפיש לניטי נשים וסוגר
ס"ל לרשנ"א דלא נפי' סי' רנ"א כלל וכדמוכח מהא דאמר עולה הני
אצוני ומחוחא אלהל דלחתיקן נעלות היינן עליהן משום רשות
הרבים ועולה נעלמו אחר ח"ו אוכלוסא נגנל, והילכך לא זכר הרשנ"א
כלל להא דליכא סי' רנ"א רק לטעמא דלן רחנן שז עשרה אמה
לחוד.

והמשמא נתימן (סימן נ"ג) כתב דנש המקילים לא רצו לסמוך ע"ז
למעשה שהרי התוספות סוגרים כפירש"י י"ל דנתימן
סי' רנ"א נוקעים ואעפ"כ כתבו נפי' נמה אזה דכל רשות הרבים שלנו
כחולית הם שאין מונחות שלנו רחנות י"ו אמה ולא ס"ר נוקעים נ"ו
כ"י הרי דדוקא בשאין ט"ו אמה הקילו אצל לא רצו לסמוך להתיר
מטעם שאין ס"ר נוקעים לנ"ו ונפי' תקיף טען דלן כרחק נשאר
להתוספות מהומות שאין דרך היתר כי אם לסמוך על טעם השני מה
דלן ס"ר נוקעים דלי היה להתוספות ס"ר הטעם מה שאינם רחנן
י"ו לא היו נריכים להציג עוד כלל טעם השני מה שלדברי המחלוקת
נתימן הרי הוא נשם להתוספות טעם שלישי עיקר דלן ידוע דעת התוס'
נעירובין (ו'): דמצינן שזינו רבנן י"ו אמה אם ארכו לאורך רשות הרבים
היי רשות הרבים ואם כן איך יאמרו התוספות לסמוך להתיר לישא
תכשירי אזה משום שאין המונחות רחנן י"ו אמה מה יועיל זה היכא
לאורך התני לאורך הרשות הרבים, ולכן כתבו התוספות נהיות
שמונחותיהם לא היו רחבים י"ו אמה דלם כן ע"פ הרוב נחמת אינם
רשות הרבים, ואמנם היכי שאורכן לאורך הרשות הרבים דליו מהני
טעם ה"א הנה נשם לא אין להם דין רשות הרבים משום שאין סי' רנ"א
נוקעים נה נמלא על כרחק טעם שני בתוספות הוא עיקר, ואלע"ה
דדינא עכ"פ, ואני אומר דלא הועיל מיד דלם כן יהיה קשה נהיפך
למה הארכו התוספות כלל להעיר דמחיר דלם כן יהיה קשה נהיפך
בתוספות הוא העיר דמחיר דלם כן יהיה קשה נהיפך
ונכן נראה דנש המחלוקת נתימן ה"נ דברי התוספות דס"ל דמצינן
לארכו של רשות הרבים י"ו ל"ו דין רשות הרבים ומה מירי התוספות
ולא התיר רק הני מונחות דלנים רחנן י"ו אמה נשם אין סי' רנ"א
נוקעים נה כלומר דנש הרשות הרבים שהם מושלים להם אין סי'
רנ"א נוקעים נהא ואיכא נהא חרד טעמי לפטור אצל הרשות הרבים
הרחבים י"ו אמה אעפ"כ שאין ס"ר נוקעים נהא הנה לא הקילו התוס'
להתיר נהא מהך טעמא לחוד ואני שפיר דנקטי התוספות דמצינן
טעמי נתימן.

ואולם הא קשיא על המ"ג אם רצונו היה להוכיח דהתוספות ס"ל
למעשה אין לסמוך להקל מפני שאין ס"ר נוקעים אם כן
קרי עדיפא הו"ל ליה להמלחא נתימן להציג דברי התוספות דכתובות
ה"ל דלא זכרו שם כלל לטעמא דלן ס"ר נוקעים מוכח דהתוספות
ס"ל דלא תליא נהא תנאי דרשות הרבים ונריך לחוד מהו משום
דכתובות דברי התוספות אינן סתמא דהתוספות י"ל רק נשם הרשנ"א
לאמרו וליכא מהם רחיה לסתמא דהתוספות ולדעירו הרי יהיה הדברים
מתבטלים ומנשמים מחד דהתוספות דכתובות דהוא נשם הרשנ"א וחד
ס"ל דלא נתימן כלל ס"ר נוקעים ודא פלגי על רש"י דפירושא דנפיש
לניטי נשים וס"ל נגל הוא שם המדינה, ולכן לא הביא המ"ג דברי
התוספות דכתובות ויפה עשה נהא, ואם לא כיון ליה דלתי לחוד
עליו אף על נג דלתי לא הו"ל חוליה הו"ל.

והרמב"ם נפ"י הלכה י"א כתב הרמב"ם ח"ר אף אם כחצר
אם ישראל הם ונאמן ישראל אחר צדק אמה ד"ה
מלך העולם חכם הרזים וכתב נכ"מ דהא דמחשע מדברי הרמב"ם דרך
צדק ישראל מנצח נדבכה זו ולא חתן לאורך טעמו מדאמר עולה אין
אוכלוסא נגנל ומפרס רבני כלומר שאעפ"כ איראה סי' רנ"א אין להם
דין אוכלוסא לנצח עליהם, ולע"ז הייתי אומר דפירוש זה עיקר דלי
כפשוטו

נפיש לניטי נשים והי"ט לענין המציא נש מנצל דנקיחין דנעי לשה
א"ל לחוד נפני נכתב ונפני נחתם דעכשיו נני נורסיף הם הנקילים
וכתב רש"י ואני אומר נפיש לניטי נשים לענין שינה שמו ושמה ושם
עירו ושם עירה דפסול נריך לכתוב שם של עכשיו ובתוספות כתבו
דפירש"י אין נראה לרשנ"א דנגל הוא שם המדינה ולא שם העיר
כדאמר נפי' עשרה יוחסין כל הארצות עיפה לארץ ישראל וארץ ישראל
עיפה נגנל כ"י, ולא אשכחן שום דוכתא עיר שמה נגל אלא מדינה
היא ואין כותבין שם מדינה נגל עכ"ל, ולכאורה קושית התוספות
לקי"מ דלע"ז דלן כותבין שם מדינה נגל מכל מקום איכא נפיש
אם כחנן, וי"ל דהתוספות ס"ל דכיון דלע"ז לכתוב אם כן חו אינו
פוסל אם כתב נשטי חש"כ התוספות נגישין (פ'): ד"ה ושם עירו
דמ"ה הניא רחיה שאין שטר נפסל כשנכתבה נ"ו דנר שאינו נריך
מחומר בכתובות (כ"ד): דלן מעלין משטרות ליוחסין דלאו אכולה
מילתא קא מחבדי אלא אמהה שנשטר ולא על מה שכתב שהוא כהן
אלמלא אפילו אינו כהן השטר כשר הכי נמי נשינה שם מקום הלידה
וכן פסק שם ר"י למעשה, ולפ"ז י"ל דרש"י ס"ל דלע"ז דלע"ז
לכתוב מכל מקום אם כתב נשטי נטר ורחנ"ה ורנ"ה ואלו הלו פסלי
נש כן נשטי נחקוק ליה, עיין במדרכי פי השולח נהא דנראה
היה משנה שמו כ"י, וכ"ה נה"ה שם, ועיין מהרש"א בתוספות
ד"ה ושם עירו ה"ל, ונראה שם סיון קי"מ סעיף נ', ונהנה שם,
נפי' ספקיה, ועוד חמ"ה דהנה הדמית כתב נשם תיקון י"ז דלם
כתב שם המדינה נגל ולא שם העיר הו"ל שני ואם כתב שם שניהם
לא הו"ל שני והנה נפי' ספקיה ונחמי אן היכא דליכא שני עירות
דשם נשם וננהרתייהם הרי לא יתכן דנריך נשם לכתוביהם לכתוב
שם המדינה נגל אם זהו יהיה סיון המנדיל בן העירות, ואח"כ שפיר
הא דנריך לידע נגל נורסיף דנכתבה שם המדינה ואיכא שפיר נפיש
לניטי נשים, וסרה קושית התוספות, ואמנם האמת הוא דנש נליז
קושית התוספות לקי"מ דנראה דרש"י סוגר דנגל הוא שם עיר נשם
כן וכ"כ נה"ה, ויפלא מה דהקו לרש"י לפירוש כן, ולהאמור חתי
שפיר, דרש"י לטעמו דס"ל דרשות הרבים לא הו"ל אלא אם כן אית
ניה סי' רנ"א מצי, וקשה מהא דאמר עולה הני אצוני דמחלוקת אלהל
דלחתיקן נעלות היינות עליהן משום רשות הרבים ומוכרח דמחלוקת
לנ"ו היה סי' רנ"א וכפירש"י שם נעירובין, וקשה הא עולה נעלמו אחר
דלן אוכלוסא נגנל ומחלוקת היא נגל ולהכי פירש"י דליכא נגל שם
עיר ואם כן י"ל דעל העיר ההוא אחר עולה דלן אוכלוסא נגנל ולא
על המדינה דמחלוקת נגנל ה"י סי' רנ"א.

וראיתי נשים החדש שנדפס בווינא נדברי רב נשים נאון בכתב
ואדונינו הא"י י"ל אחר נגל נורסיף נורסיף נגל כוונת
דנר זה לאותה ששנו נחמנה שינה שני ושמה שם עירו ושם עירה
פסול הרי נדע כי נגל נורסיף אחת הן והנ"ל כשר עכ"ל, וי"ל
דרש"י דהידש ה"ל פירושא לא רחיה דקדדו רה"מ נהא, ואולי רש"י
כתב ואני אומר משום דפלגי על רה"מ נ"ו דלרש"י נריך לכתוב שם
של עכשיו, ולרש"י הנ"ל כשר נין אם כתב נגל או נורסיף דליכא נהא
שני כלל, ואיך שיהיה הרי נשם רה"מ נראה דמפרס דנגל הוא שם
עיר כשיטת רש"י, ועיין בנאשכול ריש ה' ל"גית, וכן בנאשכול ה'
עירובין סיון ס"ד שכתב נשם הנאון והוא רה"מ (כידוע דכלל מקום
שכתב הנאון סתמא הכוונה לרה"מ) דנעי סי' רנ"א נרשות הרבים
כמו דנ"י מדנר ואם כן נשם ר"ה נאון לטעמן הוכרח לפירוש כן נהא
דנגל נורסיף דנגל הוא שם עיר, ועיין נגישין (ס"ה), דמחלוקת ניה
התקנ"ל ל' נישא מחלוקת המקיף חומין דמחלוקת ליה נגנל מחשע ליה
כן דנגל הוא שם עיר דלי מדינה הא מחלוקת המקיף הוא נשם כן נמדינת
נגל, ועיין נה"ה הניא תולית רחיות דנגל הוא נשם שם עיר, ואם כן
אפשר דהרחיות הם הכריחו לרה"מ ולפירש"י לפירוש כן ולא מלך
דס"ל דהרשות הרבים נפי' סי' רנ"א נוקעים, נרס איך שיהיה והרי
כיון דנגל הוא שם עיר סרה דליית הנר"ה הנ"ל.

(ב) ובזה חמ"ה נהא דהתוספות בכתובות (ו'): ד"ה מחוד, כתבו
לענין הולאה שלא לערך צריש דמה שנהנו עתה להאניא
צריש לערך נכרי היה נראה לרשנ"א דהו"ל משום דרשות הרבים דין
לא הו"ל אלא כחולית דלן רחנן י"ו אמה ונפי' י"ט לא נזכר כ"י,
ובתוספות בשנת (ס"ד): ואם שאין לרשות הרבים נמור דכל רשות
הרבים שלנו כחולית הוא שהרי אין מונחות אלו רחנות שז עשרה

כפשוטו וליכא דא שם מנין ח"ר אלף (מישראל) צימד אס כן לא צייד
 על זה לומר דכלל מוחלט הוא (כהוראת מלת נקטינן) דלן אוכלוסא
 נגנל דהא אף על גב דהאידנא ליכא מכל מקום יתכן דהיום ולמחר ולחזן
 לחזרה יהיה שם מנין הפך שמתקדש לנרצה זו ולמחר פסיקא ליה לומר
 כללל דא דלן אוכלוסא נגנל ואטו לעולם לא יקרנה שם מנין האדם
 ואולם אס נימא דהכונה הוא דין זה הוא דוקא נאדן ישראל אס כן
 שפיר אחר שלא נקטינן אין אוכלוסא נגנל דכללל הוא לעולם ועד,
 ואף לפי זה קשה למה נקט נגל דוקא הא נכלל מקום נתון לארץ ליכא
 וס"ל דנקט נגל משום דהס היו יושנים אז במדינת נגל אצל ה"ה לכל דין
 לארץ, ואס כן לפי זה סרה לגמרי הרחיה ה"ל דרך לענן דינא
 קאמר שלא דלן אוכלוסא נגנל אצל ס' רנא מנצ"ס נה שפיר
 דנתחלל לחור ה"ה ס' רנא ולפי זה אס שפיר נס אס נימא דהרשניא
 מנעלי התוספות נס כן ס"ל כשיטת רש"י, וקל"ה נראה כן חזא
 דנהגמ"י פט"ו משנת ונהגמ"י ס' כינז משתתפין איתא נאס כהרשניא
 נתשונה ח"ל נקדשה ושאאלת על נתי כסאלת על הים והמים רגלים
 להתייבש נשעה ארץ מים אסור דלן מתיבש תלוייה תחת נחדנה ואף
 על פי ש"ש שם נראה כן לדין דרשות הרנים ככרתלית אחי ומתקדש
 נהדיה דקיימא לן כרנ דלחור מלא מין את מיט ויער כר, ומסתמית
 הדברים משמע דהא דרשות הרנים שלט היו ככרתלית זה משום דלן
 ס"ר מנ"י ינענו וכשיטת רש"י ולא משום דלן התנולות רנא ט"ו אמה
 וכן הנין נתי נית אפרים (שנא ליד כרנע עיין שם), וקשה הא
 הרשניא סנר נגנל הוא שם התדינה ולא שם עיר ואס כן חזא דלן
 אוכלוסא נגנל ומחא דלחור שלא ה"י אצלי מתחלל כר ה"י מוכח ולא
 נעין כלל ס' רנא מתחלל רשות הרנים, ולהלחור אחי שפיר דלחור
 דהרשניא מפרס הא דעולל דלן אוכלוסא נגנל כשיטת הרמנים
 ולענין דינא קאמר ארץ נ אוכלוסא נגנל דדן אל אוכלוסא הוא דוקא
 נאדן ישראל, ואינר ד"ש לדחות ראית הנית אפרים ד"ל והס
 לחזרה חושש הרשניא לשיטת רש"י ואס נימא דרשות הרנים שלט
 ככרתלית ה"י מלא מין את מיט ויער ואסור אצל לקולל לא ס"ל
 כרש"י וכדמוכח מנצ"י התוספות וכתובות וכהל נגנל כתב
 החזקוני לספור הרחיה מהרמ"י סיון שתיי שכתב דכל רשות שלט
 ככרתלית הס חזוכה דס"ל כרש"י דהו נס כן לחזרה לחד, ועיין
 יסוע"ק אס ולקח נסיון ענף ד' חש"כ נוס, ואף שיהיה נעלה
 הרחיה ה"ל לנמר,

ענה ב'

(ג) ומערתה נצח הדברים לדינא קאמרינא ולדעת קל חזינא
 והפסוק על שטת רש"י וסייעת מחזקת רשות
 הרנים שיהיו ס' רנא נוקעים ט לא מישתניש ונספור משנה נרורה
 החזיר ולן משנתו נרורה נה, דכנראה דרשא חש"כ ספר משכנת
 יעקב ולא דהא התשונות שהנין לו הנאון נית אפרים ז"ל ודן נרמא
 ניה כי השנ שנים עשר פוסקים מקילים הלא הם נהי"נ ורש"י וסמ"י
 ובח"י וסמ"י ומהר"ם מרומנוק ורובא ותוספות פרק נמה אשה
 והר"י פרק א' דעירובין והל"י והטור ורנ"י ירושם, והמחמירים
 לעומתם ח"י הנה, הרמנים והר"ם והרמנין והרשניא והרשניא
 והר"ן פרק נמה אשה והנמ"ר נחמכת שנת והרשניא והר"א מתיין
 נספר ירושם והה"י והרשניא והמחיר, והנה כמדומני אלו היה
 רואה דנרי הנית אפרים הרי היה עוד מונה הרנה פוסקים העומדים
 ליתני דרש"י והס הרמנין והרשניא מנעלי התוספות כפי מה שחשמו
 מדנרי נהגמ"י ונהגמ"י (וכנר כתנתי דנזה י' לזון) ושנלי הלקט
 דיקאנטי סיון ל"א והלחור ואי"ה וכתב שכן דעת ה"ר אלעזר
 (אולי הוא הרמנין) והנהגה אח"ה מהר"י וי"ל ותהי"ד וכתב שכן
 המחנה פשוט, וכ"כ נזירה לדרך לתלמיד ר"י נן הר"י, הרי עוד
 ח"ל פוסקים דס"ל להקל וגם אחי דחש המ"י את רנ"י חס נין
 הפוסקים דלא כרש"י נחשך נזה אחרי דנרי הרשניא שכתב נפשיטות
 דנ"י חס חולק על רש"י, ואמנם הלא התוספות שם נשנת נראה
 דס"ל דנ"י חס סנר כרש"י, וכן נסמית סיון ר"י ושנלי הלקט
 סיון כ"י ונלחור פרק נמה אשה ונסמ"י הלכות שנת כולם כתב
 נס רנ"י חס דלכה כר' ענני נר שכן נגנל סופרים הלך אחרי
 המקל, וא"כ לדין דנית לן רשות הרנים נחורה מחר עכ"ל, הרי דהס

ולשיטת זו הרי נעין שיתאספו כל ה"י רנא אל מקום אחד נאון
 או נחנז אצל הא דדרים נעיר זו ס' רנא ולן מתקנצין
 לעולם נמקום אחד אלא כל אחד דר נציתו הא לא מחגי לעשות העיר
 רשות הרנים וכדמוכח מחא דקאמר הגמרא נשנת (ל"י): משה היכן
 הוה יתיב נמחנה לוייה ומחנה ליה רשות הרנים הוה וקאמר להו
 לישראל לא תשיקו ותיתו מרשות היחיד דידכו לרשות הרנים ופירש"י
 דמחנה ליה רשות הרנים ה"ה שפיר הכל מציין אצל משה רנ"י כר,
 הרי דנעין שיהיה מקום כמו מחנה ליה דיהיו שם הכל כאלה מציין
 ולולי זאת מחנה ישראל נכללה לא הוה לה דין רשות הרנים ואף על גב
 דליכא נהס ס' רנא משום דנעין שיתאספו כאלה ולא מחגי מחי דכל
 אחד יושב נהלו ואס כן נס נעיר נזולה ש"ש נה דיוין כפלים כיונא
 מנרים יתכן שלא יהיה לה דין רשות הרנים מן התורה אס אין נה
 תקומות כמו שווקים ורמות שיענרו שם ס' רנא כאלה, ועיין
 ריבנ"א נמתניין דעיר של יחיד (עירובין כ"ט), שכתב דרש"י ז"ל
 אינו מנצ"ד שתייבשו נעיר ס' רנא אלא שיתכנסו נה ס' רנא כאלה
 הכרכים והעיריות שהם פתוחים לתקומות הרבה ונצילן נה סמורים
 וכיונא נהס ותדע אף ירושלים לא היו נה ס' רנא תדיר ואף על פי
 כן י' נה משום רשות הרנים אלהלל לדתותיה ננעלות נליה, ומעשה
 כל שנתחילה נתייבשה נכרכים ושווקים נזולים להיות רובלת העמים
 זו היא של רנים עכ"ל, ולפי"ז הרי לא קפדין כלל על הדיוין רק
 דנעין

הוא ואם כן להאי תירוצא דהגרייתא חייב נזון הוא אחי שפיר דלא
 לדבר זה רשות הרבים כלל אל לא היו שייך לומר דהגרייתא
 שלא במקום מחנה ליה דהא לא קתני זה מידי דניחא דחייב רק שלא
 במקום מחנה ליה וכיון דניחא דהגרייתא חייב נזון שהיו ישראל שרוין
 ממדבר הרי קבוצות הגמולא אכתי במקומה עומדת לחשוב נמי ממדבר
 ובמקום מחנה ליה, ומהו יתבאר קבוצות לשית הרמזים נפ"ד
 דהשי' ממדבר נזון הוא לרשות הרבים ונכ"מ כחנ דהיי' אגריה נזן
 של הרמזים ז"ל אחר ד"מ אפכא דנזון ישראל חונים ממדבר והיו
 מחנותיהם סדורים זו היה לגנן כמו נקעה וזה והפמ"ג כחנ טעם
 לזה שהיה זה מחנותיהם כח"מ התוספות נחולין (פ"ח) מה שאין כן נזון
 הוא ששית מחנות ואין ישראל דרים שם וכל מי שירצה הולך ועובר
 נחוכו היו רשות הרבים, וקשה הא גם נזון שהיו ישראל דרים שם
 ע"כ דמקום חנייתם וכגון מחנה ליה היו דהיי' כדליתא להדיא
 בגמרא (נ"ג) ה"ל אס כן מלי משני הגמולא דהא גרייתא דלא קא
 תשי' ממדבר לרשות הרבים חייב נזון שהיו ישראל שרוין ממדבר דהרי
 לגביהו כמו נקעה וזה הרי אכתי קשה ולחשוב נמי ממדבר דהרי
 רשות הרבים ובמקום מחנה ליה, וזוהי דהא מילתא דפשיטא, ולפוס
 שיטת הרמזים ז"ל נ"ד להשיעט מידי ממדברות רק פון למקום
 חנייתן של ישראל דנזון שהיו ישראל שם הרי כמו נקעה וזה דוחק,
 ועוד דלכתי קשה להרמזים אחר לא קהשי' הגרייתא ממדברות אלל נזל
 דהכרחית כיון דהך גרייתא הרי על כרחך דחייב נזון שהיו ישראל
 שרוין ממדבר מלל קתני ממדבר נזון רשות הרבים אס כן לתניא
 נהדיא נזון כחמית, ונלחת הרמזים יחד נשיעט נזה ואין איש
 מתחמק עמו

ענה ג'

(ה) וראיתי דרך ישר לפני רב נאמן אחד דהרמזים מפרש הסתת
 דפרק קמא כפירש"י ורק דפסק כסוגיא אחרת
 דפליג על סוגיא זו והוא הסוגיא דכריתות (י"ג) דמסיק אלל אי
 אחר דפרש אלל אחר עתי אפילו נשנת אחר דפרש וזה אחרת
 עירוב והנלח לשנת ואין עירוב והנלח ליום הכפורים וזה מוחל
 דלמלל שתי עירוב המשתלה דהכשרו ניום הכפורים נכך אלל דפרש
 נדחא הרי וכתב התוספות שם ונפי' שני עירוב (ס"ג) איתא נמי
 דה' דהכא ולא דמי דלמלל שתי עירוב כר' כדדחי הכא דדברי תורה
 עניים הם במקומם ועשירים הם במקום אחר והוא דוחק גדול דגמולא
 יוחא דמקומו הוא לא דמי דכריתות דלא מקומה הוא יאריך הגמולא
 ט"ו, ולכן סובר הרמזים לפרש דניחא פריך הג"מ מקום עתי
 אפילו נשנת למלי הילכתא ופירש"י מה חילול שנת י"א כלא שמועד
 להחירו אי חסום תמחין דרגנ בעלמל ניחא ומשני איך שנת למל
 שאס הולך מרכיבו על כחש, ולפ"י קשה מלי פריך הגמולא נכריתות
 דלמלל שתי עירוב המשתלה דהכשרו ניום הכפורים נכך ופירש"י
 דהכשר מלמלל נכך כמו דוחא דחמדין שקרבין נשנת והא מוחל
 נכריתות (נ"ג) נתוספת ד"ה לא תעשה מלמלל נכך אינו אלל אס
 אי אפשר לקיים המלמל נענן אחר תעלה מלמלל עין שם, ומהרש"י
 שם ואס כן הכא הרי אס לא תלה בשעיר ניום הכפורים הרי אפשר
 לקיים מלמלל שילוח ולא נעלה מלמלל כח"מ התוספות שם נכריתות
 נמלמלל דאפשר לקיים כל שער נמלמלל פלח רחשו חקט, ולכן ז"ל
 דהסוגיא דכריתות סוגיא דהרמזים ממדבר הרי רשות הרבים אף נזון
 שאין ישראל שרוין שם ובשעיר המשתלה כחנ וכלל אחר לשלול
 המדברא דיתא נזון (ס"ג) המדברא המדברא ממדבר לרבות נז
 ונענן שילה ונתי עלמים הרי מדברא נזון שילל ישראל מן המדבר וכל
 אחר, ומל שחלקט עשרה מתוך ד' הרי רש"י כשנת (ק) וס' נזון
 איתא ארץ נזירה ארץ נזירה אלל חסבה ופירש"י נזן חקט וקריש
 ולא משופע כ"כ, דבר אחר ארץ נזירה אלל דבר המצור ריורד ולא
 הרי מנע להי הרי עד שבעה אגרים אגרים, ואס כן כשדחש לשעיר
 מההר ששית משופע ונפל למדבר הרי כחוק מרשות היחיד לרשות
 הרבים, חריקה תולדה והנלח הרי חסא הכשר מלמלל נכך ולי אפשר
 לקיים המלמל נענן אחר, ואס כן לא יאמר דלמקומה נעלה כלל
 מה שאין כן סוגיא דוחא ס"ל כלל, נכריתות נשנת ממדבר לא הרי
 רשות הרבים נזון שאין ישראל שרוין ממדבר, לכך פריך עתי אפילו

נשנת

דנענן שהיה מקום מעבר לר' רגול, ונלחת הגמולא דמשה היכן הוא
 יתכן נמחנה ליה מוכיח כן דמחנה ליה הוא רשות הרבים ואף על גב
 דלא היו דרים שם הרי רגול ופלה על הירבע"ה אלל הניא רחיה זו,
 ונרש"י לפניו נמחנותין שם מפרש כהירבע"ה שכתב ונעשית של רבים
 שניתוספת זה דירין וי נקעו זה שווקים עכ"ל, הרי דלס נקעו
 נזה שווקים לחור ואף על גב דלא נוספו דירים ס"ג.

(ד) ובחידושי הר"ן פרק קמא דשנת (ח') ד"ה כאן, כתב נס
 הראיה דנזון שהיו ישראל ממדבר אפילו אחר
 ממדברות שהיה להם דרך לשם לאחור ממדבר הרי רשות הרבים, וכן
 כ"ל להוכיח מהא דכתב רש"י לא הפיקו ותימי מרשות היחיד וידכו
 מחלליכם עכ"ל, וקשה הא הגמולא קאמר דמחנה ליה הוא רשות
 הרבים ואס כן משמע דכל מחנה ישראל הוא רשות היחיד אפילו חק
 להללחם ולמה דיק רש"י לפרש מרשות היחיד וידכו מחלליכם דמשמע
 דחוקן להללחם ואפילו נענן מחנה ישראל הוא רשות הרבים ולפוס
 דברי הר"ן נס הראיה יתא דנדלי עיקר מרשות הרבים הוא מחנה
 ליה דס' היו מלמלל פי רגול כחלל אלל נענן זה גם כל שארי המדבר
 שהיה להם דרך לשם לאחור מקום של מחנה ליה הוא כולו רשות
 הרבים אס כן פשיטא נמי דהמדבר שהיה נענן מחנה ישראל הוא רשות
 הרבים דהא לא נרע משאר המדבר ואס כן לא נשאר רשות היחיד רק
 אגריהם לומר, וכן מוכח מפירש"י שם (ה') נמחנות מחנות לפלטיא
 דרך סטיו ולרגנן חייב ופריך הגמולא היכא אשכחן כהא נזון דחייב
 ופירש"י היכא אשכחנל כה"ג דמפסקא רשותא אחריתי מחייב דלמלל
 לא חייב דמחנה אלל נמחנות מרשות היחיד לרשות הרבים נהדיא נלי
 הפסק רשות אחר עכ"ל, וקשה הא עיקר הנלח נמשכן היה כה"ג
 דהא רק נמחנה ליה היה רשות הרבים מה אין סברא לומר שכל המחנה
 כחלל היה רשות היחיד נמור דמהיכי תיתי דמסתמל היה רשות נין אלל
 לאלל כדלמחין פי חקט שאין פתחי אגריהם מכוונין זה כנגד זה
 אלמלל שהיה רשות נין הנזקים כמו מנחות ואס כן ה"ל לממר מלמלל
 מרשות היחיד לרשות הרבים דרך מקום פטור אי כחמית, וכן הקשה
 הפ"י, וניותר קשה לפי מלי ופירש"י להדיא דרשות היחיד היה
 אגריהם אס כן משמע דהריות שנין אגריהם לא היה רשות היחיד ועל
 כרחק היה מקום פטור או כחמית מלי פריך היכא אשכחנל כה"ג
 ולהאמר דרש"י כהר"ה ס"ל אחי שפיר דכל המדבר שהיה נענן
 מחנה ישראל היה רשות הרבים ללאר היה לו דרך להמחנה ליה, ועין
 פ"י שם ולפ"י ממדבר רש"י נפרק קמא דעירובין בסוגיא דכלל
 מערבין דרך רשות הרבים משמע דסובר דס' נזון המלמלל נזון
 לאורך רשות הרבים לא ס' אס רחנן פחות מ"י אחר וכלל כשיטת
 התוספות שם נס ר"י וכו"מ נחידים הרמזים דרש"י פלג ל' ר"י,
 ואולם זה דוק לענין רחנן דלא מ' למיאר רשות הרבים מן החורה
 אס אינו רחנן מ' אלל נחנן מ' אחר שפיר מ' דמעה רש"י דלא
 נע' שהיה דוק במקום הזה פי רגול נוקטין אלל כיון דיש לו דרך
 למקום שחנן שם פי רגול נוקטין הרי עליו גם כן דין רשות הרבים
 וכשיטת הראיה, ונלחת לינחל דגרייתא הכי דייקא דקתני סתמא
 והמדבר דהרי רשות הרבים נזון שהיו ישראל שרוין ממדבר משמע דכל
 המדבר רשות הרבים לא ולא רק מחנה ליה, והרמזים נפרק
 חקט (ס') ד"ה ורל, כחנ ומחנה ישראל כחנ השותפין דמי דלא
 היה רשות הרבים אלל נמחנה ליה עכ"ל, ואפשר דלא פלג אשית
 רש"י לדבריו ורק דעיקר רשות הרבים היה מחנה ליה ולולי זאת לא
 היה מחנה ישראל רשות הרבים כלל, דנלחת כחנ השותפין דמי,
 ואולם המעק"י כתב שם דמחנה ישראל רשות היחיד היה כר', ודרך
 לומר להמקומי דזה נופל הוא דפליג רגנ וכן עזאי והמקומי פסק
 כן עזאי.

ועוד דלכאורה איכא הוכחה לשיטה זו דלי רק במקום מחנה
 ליה הוא רשות הרבים ולי לא אס כן למלל אחר לז"י למלל
 כאן נזון שישראל שרוין ממדבר כאן נזון הוא ליתא אחר אחר נזון
 שישראל שרוין ממדבר וכלל נמחנה ליה וכלל אלל נמחנה ליה וכו'
 יתר המדבר נזון ההא וכו' המדבר נזון הוא, אלל דלי כשהיו ישראל
 שרוין ממדבר הרי כל המדבר רשות הרבים אפילו אלל במקום מחנה
 ישראל, ואחנן הא ליתא דלס קתני להדיא נזון ממדבר גרייתא ממדבר לא
 הרי רשות הרבים נמחנה דחייב אלל נמחנה ליה היה הא הגרייתא
 דלא קתני זה ממדבר דהרי רשות הרבים כלל נוקטין לה חייב נזון

נשנת למחל הילכתא וליטורין לאוקמי נחלה ולכן לא פריך ניוחא
 דלמחל שאני שער דהכשרו נכך, ואין דנקטינן להילכתא עירוב והולאה
 ליום הכפרים ולא כפרם (וכחציתין דפרק קמח דמגילה דאין נין
 שנת ליום הכפרים כר, ולפרס קשיא האי חציתין) ואם כן מוכח
 דסוגיא דכריתות היא עיקר דשאני שער דהכשר מלכותו נכך דמזכר
 הו' רשות הרבים גם נזמן הזה כהרמזים, ואין למחל עמי אפילו
 בשנת הוא חסד דחפז לשער ומתנער ונעשה אצרים וליכא חילול
 שנת משום נטילת גשמה, זה אינו דההיא גרירתא הוא ספרא וספסא
 ספרא הוא ר' יהודה דס"ל מקלקל בתורה פטור עכ"ל.

והנה נגמר דבריו הוא נתפס דהא סתיה ערובה נפסדים (ע"ג)
 דפרין למדיחא מקלקל בתורה פטור מהא דמדיחא השומע חטאת בשנת
 נחת לעכרים חזי ג' חטאות מה תיקן, וקלמח דתיקן שמואל מדי
 אבר מן החי ופירש"י לנן נח שאם אכלו אינו נהרג והכי נמי ליכא
 האי תיקון בשער התשלת, ועיין בתוספות שנת (ק"י) ד"ה נחוצל
 שכתבו דאפילו במקלקל גמור משכמת לה דהו' לריכה לגופה כגון חונל
 ומצטער נחצטורי הגלה שסגר יכול ליתן לכלבו ולגלגל בו דורה, וקשה
 אחרי הוי מקלקל הא מהני התיקון לעכרים, ומוכח דהו' לא הוי תיקון
 דעמי שיהיה תיקון לישראל, וקשה מפסדים הגמל ולי' דהתוס' יפרשו
 הסוגיא דפסדים דמדיחא התיקון להוציא מדי אבר מן החי לישראל,
 וכ"כ הפלתי (ס"ח ס"ג) ל"ש הסוגיא לשם שיטת הרמזים נפ"ט
 מחלכים שכתב דעץ יראה לו דאין נן נח נהרג עליו, מוכח דלא
 היה מחנה כלל דלמחרת זו היא חיתתו, ונחלוק (מ"י) מוכיח הנמרה
 דמחל קמאי וזה מוכח דהאי גרירתא מדיחא נחטאת העוף, ולפ"י
 לפירש"י דמפרש דתיקן שמואל מדי אבר מן החי דהו' לנן נח שאם
 אכלו אינו נהרג אם כן מוכח דנן נח מחנה על אבר מן החי דעץ
 וקשה להרמזים, ומי דקשיא אחרי לא פירש רש"י דמדיחא התיקון
 לישראל דמחל דתקנות עכרים נמי שיעור כות ונחמיה"ח דיי' נחמיה
 נצר גידים ועמות, ולי' דרש"י סוגר דמדיחא מקלקל בתורה פטור
 דלצניה פריך מחל תיקן זהו ר' יוחנן אליצא דר"ש כמ"ש התוספות
 שם נפסדים, ור"ש הא ס"ל כ"ש למכות ודי' מדי משום תקנות
 עכרים נכ"ש וליכא תיקון, והרמזים י"ל דס"ל דמחל דמחל מקלקל
 בתורה פטור הוא ר' יהודה ובפיר י"ל דתיקן דלאחר מן החי לישראל
 דלולי זאת הו' חיי על תשאו נצר גידים ועמות והשתא מחל תקנות
 עכרים ינטרן כות נצר ואם כן י"ל דתוספות נשנת מפרש
 כהרמזים ובפיר י"ל דתיקון לנן נח לא הוי תיקון כלל, וליחל ער
 דדרי הפלתי ונשנו שיטת הרמזים תמוה דהא הרמזים נפ"ט מהי
 ע"ז ה' ע"ז כחז דתקנות האוכל מחט כ"ש לוקח ולא נצי כות
 כלל דהאיסור בתקנות גם כן כמו ע"ז ענמה הוא משום ולא ידבק
 ביד מחמה כמ"ש שם נ"י וכו' דלא כתב ציה אכילה שהוא נכית
 אלא לא ידבק מחמה סתמא כתב הילכך אפילו כל שהוא נחמטע ואם
 כן ליכא תיקון לישראל כלל דהא דמדיחא מדי אבר מן החי כיון דגם על
 תקנות יהיה חיי' נחמטע נצר וכ"כ הטורח נחמטע (י"ג) ד"ה
 אין מוסרין, ואחמס נשיטת התוספות שפיר י"ל כדברי הפלתי דהא
 התוספות נפ"ק (ע"ג) נסתפקו בתקנות אי אכור נהגה מן
 התורה וק' נאכילה ס"ל דהו' מן התורה וכתבו דלע"ז דאיסור אכילה
 מן התורה הוא מדליתקא למח, אם כן לכאורה מהאי טעמא נמי
 תיחסר נהגה כחמ י"ל כיון דכתיב ויאכלו ונצי מחס לאכילה דיתקא
 ולא נהגה הרי מצינו דליתוספות תקנות אינו כמו ע"ז מחס
 לאיסור מקרא דלא ידבק דאי ילפינן מהאי קרא דלא ידבק אין לחלק בין
 אכילה להגלה ועי"כ דליתוספות עיקר האיסור הוא מקרא דויאכלו
 ונצי מחס, ואם כן י"ל דליתוספות ליכא איסור בתקנות כי אם
 נכית דוקא כמו כל איסורי מחלכות שנתורה וכמ"ש נשעה"ט פ"ה
 מחלשות, ובספר משנת חכמים נאורך, ואם כן שפיר י"ל דליתוספות
 בשנת מפרש הסוגיא דפסדים דתיקון הוא לישראל וכדברי הפלתי
 הגמל והכי נמי בשער התשלת ליכא תיקון שמואל מדי אבר מן החי
 גם לישראל דלא יהיה חיי' תו ניוסחו נצר ועד דהפסד דאבר' שהיו
 מן חטאים יחוס נגלה דלע"ז דלא נשחט מכל מקום דמדיחא לוקח
 זו היא שדיתו דמדיחא נחמטע דמדיחא ניוחא (ס"ד) דלענין אחרי וזה
 ננו דכתיב לא תשחטו פוסל בשער אם נשחטה אינו נאחזת יום לחולה
 דמדיחא השער הו' כשחטה אם כן מחילא דמי אינו מחמא כנגלה וכמו

נשנת למחל הילכתא וליטורין לאוקמי נחלה ולכן לא פריך ניוחא
 דלמחל שאני שער דהכשרו נכך, ואין דנקטינן להילכתא עירוב והולאה
 ליום הכפרים ולא כפרם (וכחציתין דפרק קמח דמגילה דאין נין
 שנת ליום הכפרים כר, ולפרס קשיא האי חציתין) ואם כן מוכח
 דסוגיא דכריתות היא עיקר דשאני שער דהכשר מלכותו נכך דמזכר
 הו' רשות הרבים גם נזמן הזה כהרמזים, ואין למחל עמי אפילו
 בשנת הוא חסד דחפז לשער ומתנער ונעשה אצרים וליכא חילול
 שנת משום נטילת גשמה, זה אינו דההיא גרירתא הוא ספרא וספסא
 ספרא הוא ר' יהודה דס"ל מקלקל בתורה פטור עכ"ל.

והנה נגמר דבריו הוא נתפס דהא סתיה ערובה נפסדים (ע"ג)
 דפרין למדיחא מקלקל בתורה פטור מהא דמדיחא השומע חטאת בשנת
 נחת לעכרים חזי ג' חטאות מה תיקן, וקלמח דתיקן שמואל מדי
 אבר מן החי ופירש"י לנן נח שאם אכלו אינו נהרג והכי נמי ליכא
 האי תיקון בשער התשלת, ועיין בתוספות שנת (ק"י) ד"ה נחוצל
 שכתבו דאפילו במקלקל גמור משכמת לה דהו' לריכה לגופה כגון חונל
 ומצטער נחצטורי הגלה שסגר יכול ליתן לכלבו ולגלגל בו דורה, וקשה
 אחרי הוי מקלקל הא מהני התיקון לעכרים, ומוכח דהו' לא הוי תיקון
 דעמי שיהיה תיקון לישראל, וקשה מפסדים הגמל ולי' דהתוס' יפרשו
 הסוגיא דפסדים דמדיחא התיקון להוציא מדי אבר מן החי לישראל,
 וכ"כ הפלתי (ס"ח ס"ג) ל"ש הסוגיא לשם שיטת הרמזים נפ"ט
 מחלכים שכתב דעץ יראה לו דאין נן נח נהרג עליו, מוכח דלא
 היה מחנה כלל דלמחרת זו היא חיתתו, ונחלוק (מ"י) מוכיח הנמרה
 דמחל קמאי וזה מוכח דהאי גרירתא מדיחא נחטאת העוף, ולפ"י
 לפירש"י דמפרש דתיקן שמואל מדי אבר מן החי דהו' לנן נח שאם
 אכלו אינו נהרג אם כן מוכח דנן נח מחנה על אבר מן החי דעץ
 וקשה להרמזים, ומי דקשיא אחרי לא פירש רש"י דמדיחא התיקון
 לישראל דמחל דתקנות עכרים נמי שיעור כות ונחמיה"ח דיי' נחמיה
 נצר גידים ועמות, ולי' דרש"י סוגר דמדיחא מקלקל בתורה פטור
 דלצניה פריך מחל תיקן זהו ר' יוחנן אליצא דר"ש כמ"ש התוספות
 שם נפסדים, ור"ש הא ס"ל כ"ש למכות ודי' מדי משום תקנות
 עכרים נכ"ש וליכא תיקון, והרמזים י"ל דס"ל דמחל דמחל מקלקל
 בתורה פטור הוא ר' יהודה ובפיר י"ל דתיקן דלאחר מן החי לישראל
 דלולי זאת הו' חיי על תשאו נצר גידים ועמות והשתא מחל תקנות
 עכרים ינטרן כות נצר ואם כן י"ל דתוספות נשנת מפרש
 כהרמזים ובפיר י"ל דתיקון לנן נח לא הוי תיקון כלל, וליחל ער
 דדרי הפלתי ונשנו שיטת הרמזים תמוה דהא הרמזים נפ"ט מהי
 ע"ז ה' ע"ז כחז דתקנות האוכל מחט כ"ש לוקח ולא נצי כות
 כלל דהאיסור בתקנות גם כן כמו ע"ז ענמה הוא משום ולא ידבק
 ביד מחמה כמ"ש שם נ"י וכו' דלא כתב ציה אכילה שהוא נכית
 אלא לא ידבק מחמה סתמא כתב הילכך אפילו כל שהוא נחמטע ואם
 כן ליכא תיקון לישראל כלל דהא דמדיחא מדי אבר מן החי כיון דגם על
 תקנות יהיה חיי' נחמטע נצר וכ"כ הטורח נחמטע (י"ג) ד"ה
 אין מוסרין, ואחמס נשיטת התוספות שפיר י"ל כדברי הפלתי דהא
 התוספות נפ"ק (ע"ג) נסתפקו בתקנות אי אכור נהגה מן
 התורה וק' נאכילה ס"ל דהו' מן התורה וכתבו דלע"ז דאיסור אכילה
 מן התורה הוא מדליתקא למח, אם כן לכאורה מהאי טעמא נמי
 תיחסר נהגה כחמ י"ל כיון דכתיב ויאכלו ונצי מחס לאכילה דיתקא
 ולא נהגה הרי מצינו דליתוספות תקנות אינו כמו ע"ז מחס
 לאיסור מקרא דלא ידבק דאי ילפינן מהאי קרא דלא ידבק אין לחלק בין
 אכילה להגלה ועי"כ דליתוספות עיקר האיסור הוא מקרא דויאכלו
 ונצי מחס, ואם כן י"ל דליתוספות ליכא איסור בתקנות כי אם
 נכית דוקא כמו כל איסורי מחלכות שנתורה וכמ"ש נשעה"ט פ"ה
 מחלשות, ובספר משנת חכמים נאורך, ואם כן שפיר י"ל דליתוספות
 בשנת מפרש הסוגיא דפסדים דתיקון הוא לישראל וכדברי הפלתי
 הגמל והכי נמי בשער התשלת ליכא תיקון שמואל מדי אבר מן החי
 גם לישראל דלא יהיה חיי' תו ניוסחו נצר ועד דהפסד דאבר' שהיו
 מן חטאים יחוס נגלה דלע"ז דלא נשחט מכל מקום דמדיחא לוקח
 זו היא שדיתו דמדיחא נחמטע דמדיחא ניוחא (ס"ד) דלענין אחרי וזה
 ננו דכתיב לא תשחטו פוסל בשער אם נשחטה אינו נאחזת יום לחולה
 דמדיחא השער הו' כשחטה אם כן מחילא דמי אינו מחמא כנגלה וכמו

ואמ"נ עוד דהרמזים פסק כחלון דמחל מקלקל בתורה פטור וזה
 שגגות פ"ג ה"י כתב סתמא דאם נחמטע נשחט או שהיה
 נרפה נגלה הרי זה חיי' חטאת ולא הזכיר נחמטע ונצי' למי'
 ס

ובזה יתבאר צהא דשנת שס, לחזור רב חילתא דחזרי (דשנא חזי
אף תמוס לונג) לחתא צה חילתא דלל ליתו דרי בתרדי וליחכו
עלי לונג תחל תחל ליה תחל דליתוס צת השדשה דחל כי היכי
דליתוסה לינצי וליתו לינצי חזיה, והרשה כספר אור יירות דחזלי
ליסכו עליה תמוס דנחל חזי לה דר יאדה סוגר חלחלה שחזי
לנוסח עליה עליה וכבר כתנו התוספות נפרק כירה (חזלי) וכן תחל
(לליד) דיה חזיה, דפסקי רישיה דלל תחל ליה הר חלחלה שחזי
לנוסח דלתי חזי ודלל כחיש כריח והתנחיל סתון רעיה נסס יסוד
דרי חסיד, ולס כן הלך סיד דר דסור החזקת חל לחתכי עליה
והרי חסידו חס יסורו כריש אטו תחל דסור כריש חלי לחתכי על
תחל דסורו חס יסורו, והלחזור תחל טוטל דריש חזי חזי דשנת
כחל דסדשה שחזי אף חלחלה חלל תולדה היא כעין חזקת חסיד

דבר יוחנן דלמור דשמיטה עיקר ותעורה תולדה ור' לעזר פלג דתעורה
עיקר וליטו חייג עד סיהא לרדך לנס וכן ס"ל לרש"י דלמור לית
בין שמיטה דשמיטה תולדת תעורה היא, ונרמק (פסין ע"ט) הניא
להלכה כדמ"א גירושלמי דשמיטה תולדת תעורה היא, ונלמ"ז הגדול
הי שנת (פסין ע"ט) הניא גם כן הירושלמי וזה הלשון, רש"י אחר
לית זו שמיטה דשמיטה תולדת תעורה היא ולמה תנייה עמיהו כר
וסים וליני יודע מה תולדת תעורה אס טעמא סופר או פירוש תשום
נטילת נשמה עכ"ל, ופלא אולי דלא הרגיש כי הוא טעמא סופר ור"ל
תעורה, (וזה אטו רוחים דהגירסא גירושלמי ומה תנייה ומלת
לא נחמק כח"ס הפסין), והסתייג דמחר דלן נפסחים (ע"ג) לפס
דברי מר"פ הג"ל ל"ל דקדק לר' לעזר ולר' לק"ש דס"ל דשמיטה
תולדת תעורה כמ"ל

ובזה לחינה לקיים דברי הפלגלי נפידושא דסתייגא לפס שיעת
הרמזים דס"ל דן נח אטו מחנה כלל על אגד מן החי
דעך דהתיקון הוא לישראל דתשום תקרנות נע כזית נשר, וקשה
הא הרמזים ס"ל דהאכל מתקרנות ע"ג כ"ש לקה כג"ל, ולהלמור
אחי שפיר דנפרק אין מעמידן (כ"ט): קאמור הנמור אין מניל דלמור
קרא אשר חלג נחמיו יאכלו יאחי יין נפסח חנה גופיה מניל דכתיב
וימנע לבשל פסח ויאכלו זנדי מתים יחמק זנח למח כר, והקשה
נפשיה דלמור לרדך להא הקיפא חפוק ליה מקרא דואכלת מוצנח
כדברי הרמזין נפשיה לא מלא תאכל כל תענה, ותי דהמחר
קח למקום דס"ל דלא תאכל הוא רק אכילה והתוספות נמורה
דס"ל דתקרנות אסור רק נאכילה מן התורה ס"ל גם כן להלכה
כחוקיה וכשיטת הראש"ש נפ' ג"ד הגשה פסין י"ז, אצל לר' אהר
נאחת ידעין מואכלת מוצנח או מלא תאכל כל תענה דאסור נהגה
מן התורה, והנה נגזר (כ"ט) סופר ריש לקיש דהאסר מידר אח
נט נגזר הוא מדרגין כדי למכור נמלת, דמיייתי קרנן לעורה הוא
תשום דחולין שנשחטו בעורה לאו דאורייתא ואם כן אי אפשר לו
לספור כחוקיה דהא למקרא דמ"ז נפ' כל שעה (כ"ג): אטו למעשי
תשנ"ע, וע"כ כר' אהר ס"ל דלמור אטו לעמיו חזון וסור הספקל
דחולין שנביע לאו דאורייתא, ואם כן לר"ל ידעין בתקרנות אסור
הנאה מן התורה מואכלת מוצנח או מלא תאכל וכיון דכתיבא ניה
לישנא דאכילה מנילא אסורו נכזית ואם כן י"ל דהסתייג דפסחים
קח לר"ל וספיר איכא תיקון לישראל נמלי דהויל מיד אגד מן
החי וכדברי הפנתי, ומע"ג דהרמזים פסק גם כן כר' תהוה, הא
לאו מילתא דהרמזים אסור תקרנות נמרינן מקרא דלא ידנן נידך
מלחמה ומקרא דלא תניא תענה דלא כתיב נח לישנא דאכילה כלל
אצל לר"ל י"ל דס"ל כח"ס ואחי שפיר.

(1) והעודלח נקרה דשפיר היה אפשר למור דעתי אפילו נשנת
הוא נשנ"ל נטילת נשמה דשפיר המשתלה דלע"ג
דסתם ספרה הוא ר' יהודה דס"ל מקלקל בעורה פסור מה נכך הא
איכא תיקון דהויל מיד אגד מן החי לנן נח תם לישראל דמנ
נגלה היה אסורו נכזית תם אפשר דליכא נאגרי שפיר המשתלה כלל
דן נגלה דם לר' יהודה דס"ל דלכפר לפני ד קח על שפיר הגשה
נפנים מכל מקום הא כתיב וכפר נעזו ונעז נעזו ונעז כל קהל ישראל
דזה כפרת דנרים דודי וכתיבא נשפיר המשתלה כפרה כמו נגלה
ערופה דלמור כפרה כתיב נח כקדשים ולא ממשלה ואם כן איכא גם
תיקון דהויל מיד נגלה נעז דהרמזים נטילת נשמה לא נע תיקון
כלל ואמ"י דפסחים קח לר' לק"ש דס"ל דשחט חייג תשום חונל ואי
כמפרש ונע תיקון וכניל ואם כן הא אין הכרח כלל מהא דעתי
אפילו נשנת דמדרגין נחן הזה הוא רשות הרבים דעתי אפילו נשנת
הוא תשום נטילת נשמה, וקשה מניל לרפרס דמייירי מהלכה דחריקה
וכמו שהקשה הרב הנ"ל, ואיצ"ל דם נגוף הדגרים יס לזון תם
לפס שיטת הרמזים דמדרגין נחן הזה הוא רשות הרבים אפשר דליכא
הכל חונל דחריקה כיון דהוי מקלקל גוריקתו ואם תיקון מטה היא
תיקון איכא פלוגתא בין הראשונים י"ל דהתוספות נשנת (ק"ה):
דיה הא כתב דהרמזים על מהו היא מלכא שריתא לנפשה כיון שיהא
לנרד מזה, ונשנת (ל"ד): כתב דמלכא שריתא קרי כשעשה
מלכא ואין לרד לאותו נרד כעין שהיו נריכין לה נמשכן אלא לענין
אחר כי הנרד שהיה מלכא נעשית נשנ"ל נמשכן הוא נוף המלכא

תולדה ונתולדה נעין שהיא מלאכה הנליג, דאם לא כן לא מתי
להאז שהיה נמשך.

(ח) ועוד אחינא טעמא דנחישת השעיר ליכא חינוח דחריקה דמיל
דחריקה אינו חלל די נהיט הדגדג נידה חורקו ולא נדחישת
הדגדג, וחולס זה תלוי בזה דאם ניהא דחריקה היתה נמשך שהיו
זורקין מחטין זה לזה כדליתא גבי הזורק (יג) ועיין פרק קמח
דשנת (י) נתוספת ד"ה המושט נסוק הדגדג מפרש נתוספת
דחורק היה נמשך, וכן מפורש ברמ"י ס' (ד) ד"ה רחנה ששה
ומוכח דמיל דגם לתפוקת הש"ס שם גבי הזורק קיימא הך סגרא
דזה נמשך זריקה שהיו זורקין מחטין זה לזה, ואם כן הרי המחטין
היה נידהין חורקו אותם זה לזה, ומכיל לומר דגם נדחישת דגד
שלא היה נידה חינוח דחריקה חלל המהרש"א שם בפרק הזורק
נתוספת ד"ה הכנסה, כתב דזריקה מרשות היחיד לרשות הרבים
אין חנו נריבין כלל להוכיח שהיתה נמשך דמסגרא ידעין דמה
לי הניח מרשות היחיד לרשות הרבים על ידי העגרה ומה לי הניח
מרשות היחיד לרשות הרבים על ידי זריקה, ולפי"ז מיל דכחו גבי
ההוא קאמר הגמרא נכתובות (ל"א) מגר ויואל אינטרכא ליה
סדיא אין דרך הולאה נכך קמיל, ופרין הגמרא ונחלי אי נגדרי
לוריה הוא ופירש"י דנכיס גדול שיש בו מחוי להגדירו אורחיה הוא
נגדרו ופשיטא והולאה היא אם כן הכי מתי גבי זריקה מיל דזריקת
השעיר וכיואל אורחיה הוא נדחישת ולא נהגנה נידה, וחולס גם
(פ"י) אחינא דחינא דדחישת שהיה נדחישת לא שייכא רק נגדרי
שאינו נעל וי כלל או נגדרי קאור נגדרי וכפית דהרי כשאר
מחי אכל בשעיר המחלחל שלא היה כפות כלל אם כן גם אם דוחפו
והחוק הנה מלך דחישתו של הדוחפו לא היה הדגדג מוכרח כלל שיתגלגל
למטה לארץ נדגדג דהוא רשות הרבים, דהרי היה ראוי להשעיר שילג
ויקפץ מעליו, ובתורם ונתן כתב וידחישת זיקא מן קדם ד' ונתן,
ואין לומר דזהו כמו זורה ורומ מסייעתו דהיינו נשנת לכרע דנפרק
הכנס (ס') וכן נפרק לא יחפור (כ"ו) נתוספת ד"ה זיקא, מפרש
דזהו דוחק גרומ מליה תני שער המחלחל נראה דהיה רות שאינה
מליה ומעשה נסים, ובירושלמי פ"ו דיומא (הלכה ג') כל ימיו שהיה
שמעון הדורק קיים לא היה מגיע למחלת ההר עד שנעשה אצרון
אצרון משמת שמעון הדורק היה נרמ למדד והסדרקין (היינו הגולנים
שחונים נמדד) לוכדין אותו, אם כן משמע דעל ד' הטבע היה
נרמ, וכ"כ בספר התורה והמצוה דהיה אפשר לא ימות כי השעיר
ידלג על ההרים וחקק על הגגות ורק הענין היה נגם, ולכן נראה
נרמ דלא היה נדחישת השעיר מהלוק חינוח דחריקה מרשות
היחיד לרשות הרבים גם לפום שיטת הרמב"ם דמדד הו' רשות הרבים
ואפי"ן דלענין נפילה נע' הלכה ד"ה, החס הילכתא הוא.

ולפי"ז לכאורה ליכא גם החינוח נפילה בשמה גבי שער המחלחל
וסרה הקוביא הכיל דליתא דעתי אפילו נשנת הוא משום
נפילה בשמה, ואומנם ה' ליכא דאם דחפו ולא מת קיימא לן דרר
אחריו וייחיתו, ונרמ"ם ספיה מענות יום הכפורים דחישתו נכל
דגדג מחיתו, ובירושלמי ס' (פ"ו ה"ג) יעמוד ד' חלחל שהוא עתיד
למות ונתייב עמידתו ד' מחיתו נזק, ובפיר קשה דליתא עתי אפילו
נשנת משום נפילה בשמה, ונראה דנפישת ניהא דנשלחא אם ניהא
דהכוונה על איסור הולאה וכן דחריקה הוא תולדה והולאה אם כן
חתי שפיר טעמא דיום הכפורים שאני משנת מפרשין קרא דכתיב
(יחזקיה י"ז) ולא תוילאו משם מנתיבם ביום השנת, נשנת אין ביום
טוב לא כדמיל לרנה נביאה (י"ג) חלינא דנית הלל, והכי מתי דייק
ביום הכפורים לא, דשנת ה' חמיר מיום הכפורים, אכל אם ניהא
דקא על נפילה בשמה יקשה מ"ש יום הכפורים משנת דכיון דנפילת
בשמה הוא אכ מלאכה או משום תעורה ומפרק הוא חייב, אם כן
נכלל לא תעשה כל מלאכה הוא מ"ש יום הכפורים משנת, והילכך
שפיר אמר רפרס דה' עתי אפילו נשנת קא לעירור והולאה דגד
ניהא לומר דאין עירור והולאה ליום הכפורים ודח' הגמרא מחלי
שאני שער המחלחל דהכשרו ביום הכפורים נכך והרי כמו חמירין
חיוספין נכל שנת אכ להמסקנא דחתיין לסגרא דהכשר נכך שפיר
מיל דעתי אפילו נשנת הוא גם משום נפילה בשמה אכל להסד' לא
היה אפשר לומר כן, ור' שנת דחמיר דהו' שאם חלה מרכיבו על כחש
מיל דנחמא דמיל כרפרס וכאקיימתא דרנה נביאה שם ואח"י שפיר,

ועוד מיל דקרא דעתי חיייר נשעת שילוחו ולא מנפילת בשמה דהו'
נזק, ומלתי כן נשעתא שאנ"א סימן ע', ולפי"ז מחילא דליתא
כלל לפרש דקא על היוז דחריקה חלוק למדד, ואומנם הר"ז הכיל
דפירש דלשיטת הרמב"ם מתפרשת מחייו דחריקה הנה חליצה הקשה
שפיר לימא דחיוצ משום נפילה בשמה ונריבין אנו לתירונו דנהולא
ניהא משום קרא דניוס השנת, ולדגדג דחיוצ דחריקה ליכא, תו מיל
דלא חוקי משום נפילה בשמה משום דקרא חיייר משעת שילוחו,
וכדגדג השאנת אריה.

ובחזקתא לעי"ד נישת הסתירה מיומא לכריתות הוא לפי מחי דמיל
לרנא נזכרים (ל"ג) דנהיך לא לחריקין כיון דליתא
לישתרי אכל הוליל ונדהה ידח' לחריקין, ותעשה ניומא דקא לרנ
שנת דמיל טומאה דחיה נגדור אם כן לענין חולה דמרכיבו על
כתפ דדמי לטומאה דתקרה הוא שפיר לחריקין דכיון שנדהה ביום
הכפורים ה"ה נדהה נשנת דנחיו לחריקין כיון דנדהה נדהה ויפה
הוכיח רפרס דאין עירור והולאה ליום הכפורים דאם לא כן כיון
דדמי יום הכפורים ה"ה דדח' שנת דלא לחריקין להא ליחדיה ולהא
לא ליחדיה, אכל נכריתות דלא הזכיר הגמרא ה' דרנ שנת אם כן
קא לסתם ספרא דהו' ר' יהודה דמיל טומאה הותרה נגדור ואם כן
ה"ה שפיר המחלחל דהוא הו' הימר, ובפיר קאמר דשאי יום
הכפורים דהכשרו נכך דנהיך לחריקין להא לישתרי ולהא לא
לישתרי, וכנר האריך נזה שאר נשרי הגלון נעל תנא תוספתא מיל
נפתח השער לסדר מועד ובספרו שאלות שמואל סימן ח"ג, ועיין
בספרי שר"ת נית אכ קמח סימן כ"ה.

ענה ר'

(ט) ויש לחקור לפום שיטת רש"י וסייעתו דנעין נרשות הרבים
שש"ס רנא ענרים, מהו הדין היכל דנחלמא השוק
והרחוב ששם מתאספים ס' רנא ליכא שם הפסק מן הקהל אל הקהל
נמקום מקורה ד"ש לו דין כרמית ואפילו אם ירנ שם אנשים כחל
ומעשה י' להפסקת אם זהו הפסק שלא לנרף האנשים אחר משני
הגדדים של המקום המקורה ולא יהיה השוק והרחוב רשות הרבים
כלל משום דליכא ס' רנא נמקום אחד, ובשנת (פ') הוליל ח'י
גרתות וחור והוליל ח'י גרתות נהעלם אחד חייב נשחי העלמות
פטור ר' יוסי לומר נהעלם אחד לרשות אחד חייב לשחי רשות פטור
ואם נמשכת שנת (ל"ה) תיר הזורק מרשות הרבים לרשות הרבים
ורשות היחיד נחלמא ארנע חמות חייב פשות מר' חמות פטור, מחי
קמיל, ה' קמיל רשות מטרפות כר', ופירש"י דהו' דלא כר'
יוסי, והרמב"ם פסך כר' יוסי ופסק בורק מרשות הרבים לרשות
הרבים ורשות היחיד נחלמא דרשות מטרפות, עיין רמב"ם פ"ג
משנת הלכה ה"ו ופ"ה משנת הלכה כ"ד, ודריך לומר דמיל כח"ש
נחדושי הרבנ"א דזריקה אחת דנח' הוא שטרפ' אכל נחולא וחור
הוליל כיון דהם נשחי רשות ה"ל שחי האולות מחולקות לגמרי ודנח'
הוא דלא ליטרפ', ועיין נשנת (ק"ד) כתב ח' אחת נגדרי ואחת
אחת נגדרי חייב כתיבה היא אלא שחוסרת קרינה ובכתב על שני
דפי פנקס ואין נהגין זה עם זה פטור דמחוסר מעשה דקרינה דעתי
קלינת המפסיק, ובתוס' ד"ה האם נפי כל המנחות נחלות מנה (כ"ו)
נביח נשר ע"ג נהלים ונללה נ' כגרתות נשחי מקומות ליכא חלון
דחדיי וליכא חלון דפטור חלון דחדיי סגד דלא מתי לכתב על שני כחלי
הצית שאין חוקי שם חסדון קרינה כמו כתב עכ"ל, והיינו דהקרינה נכשר
שנללה אינו חוקי משום דעמוד לחדוד נשעת אכילה ואינו חייב
קלינת שני דפי פנקס וכ"כ דלית כמו קלינת שני כחלי הצית, ולפי"ז
נלמתי דקיימי לקורנא דהחתיכה נהם מקלקלת כדליתא נחולין (ח').
וכן נלמתי דאחריקא דעתי דקפדי העגירים ע"ז אם הכשר מעוד
מורוסק, ומנהג נהא אכלס אם יתנו על השולחן חוה או ידך על
שליטה יתכן מיל דהחיתוך והקירור נכשר יהיה נהגש החק כח
קלינת שני דפי פנקס, לכל הפחות ואם כן נכחלי נוגח נגיה נשר
ע"ג נהלים ונללה נ' כגרתות נשחי מקומות יהיה פטור גם חלון
דחדיי, ולכאורה אפשר לומר דהרמב"ם והרש"א נחלמא דחולקין בין
שני מעשיות למעשה אחת אם כן מיל דנכתיבה דה' נשחי מעשיות
נזה לומר זה נהא לחריקין דליכא דמחוסר מעשה דקרינה פטור אכל
נביח

נהניא נזר על גבי נחלים ונללה טו כתרנות נשי מקומות דהיי נמשה
 אחת שפיר אחרין דחיינ ואלעיינ דמחוסר מעשה דקרינה דעני שיתרחק
 המפסיק צנייהם מכל מקום נזה שני מקומות לא הר הפסח רמו
 נשי רשויות נמשה אחת תם יל דהיי פרי לישינ נמנות זס
 פליגי נזה דמחן דפטר נללה נשי מקומות סיל דם נמשה אחת
 אחרין דרשויות חין מטרפות לרי יוסי וכשיטת רש"י ומהו דמהיינ
 סיל כהרנשיא, ולפיי הרמנים דפסק נפייט מהי שנת הלכה הי
 כחלן דמחיינ נללה כתרנות נשי מקומות חיל לטעמו נפייט מהיינ
 דפסק דנמשה אחת אחרין רשויות מטרפות, ואינרא דנראה לי
 דכתינה שני אויות לעיינ דהיי זה אחר זה מכל מקום לא הר הלל
 כשינ מעשיות משום דכן אורחיה דמלכת כתינה נזה אחר זה וכתינה
 דן קמזר הוי מיעוטא דמיעוטא תם כל מלכת שנת מחשכן נמחין
 וכתינה נמשכן דהיי רוממים על קרשי המחשכן לידע איה טו ונז
 וכתינה אית נזו ואית נזו הרי היה שם כתינה של האותיות זה אחר זה
 ואם כן נכתינה דנן קמזר לנן קמזר נזי יס להסתפק אי חיינ ריון
 דלא היה כלל נמשכן כהא נוגא, ועיינ שנת (קמזר) נזי של בית
 מנשיא הוי סומחין נרמנים כר, וי דמי ערניא אחרת הוא הכא
 נטלה דעתי אצל כל אדם ונתוספות שם (למז) ד"ה ואלעיינ אשני
 הולל, פירשו דנית מנשיא דחד נגזר הוא נטלה דעתי לעיינ דלכל
 העולם אם היה להם רמנים הרבה הוי סומחין, ועיינ שם (למז)
 נתוספות ד"ה אשני, ותקני שם, ואם כן נכתינה דנן קמזר לנן
 קמזר הרי לא עדיפא מהא דנית מנשיא הגיל דאחרין נטלה דעתי
 וליע ולכל אדם נכתינה דנן קמזר נראה לי פשוט דאזי חיינ דאין
 דרך כתינה לו נצק והוי ככתנ נמשאל נאזי אטור דפטור ועיקר
 כתינה הוא נכותנ שני אויות זה אחר זה כאורח כל ארעא והוי
 מעשה אחת ומכל מקום נמחוסר מעשה דקרינה פטור וצריכין גס
 להרמנים לסגרת התוספות נללה כתרנות נשי מקומות דחיינ
 לא דמי לכתינה על שני דפי הסנקם משום דנבצר אינו מוזיא חסרון
 קרינא כיכ וכנראה דזהו משום דעמוד להחזק אדמכ כשיאלל נבאמתי
 דקיימי לקורנא וכיאלל דהיתוך הוא היק אפטר נללה נשי מקומות
 כתרנות פטור, וליע נזה.

ובתוספות נשנת (פ.) ונפי חוקת הכתובים (נ"ה) ד"ה נעלם,
 הקשו לרי יוסי דני רשויות פטור והא נכתנ אחת אחת
 נטריה ואחת נפפורי חיינ דמחוסר קרינה לאו כמחוסר מעשה דמי,
 ותירך ראי דלא דמי דהתם שם המלכה היא כתינה והכתינה נמרה
 כשיכתוב שתי אויות ואפילו רחוקות זו מזו אצל הכא שם המלכה
 היא הולאה וכשהולאה לשתי רשויות אחת לא נמרה הולאה עד
 שיקרנס כ"ל, ולעיד זהו ציור ליסנא דממרא שם נשנת (ה"ד)
 כתנ אחת אחת נטריה ואית אחת נפפורי חיינ כתינה היא אלא
 שמחוסרת קרינה, וקשה למה הולך לומר כתינה היא זה חיינ
 דהא עיקר טעמא הוא משום דמחוסר קרינה לאו כמחוסר מעשה
 דמי וכתינא נמנים (ק"ה), ולא הוי לריך הגמרא לומר כתינה היא
 ולכן נראה דכוונת הגמרא להעיר לנו למה נהולאה לשתי רשויות פטור
 ומ"ש מכתנינה דחיינ אלא דההילוך הוא דהתם דסם המלכה הולאה
 וכשהולאה לשתי רשויות נכל רשות חיינ שיעור אחת לא נמרה הולאה
 עד שיקרנס אצל הכא שם המלכה כתינה דלריך להיות זו אחר זו
 וכאזי נוגא כתינה היא דהא הכתינה נמרה כשכתנ שתי אויות
 ואפילו רחוקות הם זו מזו ואם כן המלכה עשה נשלימות אלא
 דמחוסר קרינה ואזי נמשכן כשהיה רובם על שני קרשי המחשכן לידע
 איזו נן ונזו הוי מוכרת נשעת רשימתו איזו אז הקרשים סמוכים זה
 אצל זה הלא הדבר פשוט דהרובם יתכן עשה זה על דפי ההרשים
 שלא היו סמוכים אז כלל ואחרי כן קרנס ואם כן מחוסר קרינה לאו
 כמחוסר מעשה דמי, ועיינ פ"ה ריעי חננאל ז"ל שם מש"כ וזהו,
 ואולם לעדינ דלפי שעת הרמנים והרשנים הגיל דמחלקין בין מעשה
 אחד לשתי מעשיות אם כן קויות התוספות לא קשיא מידי דהא נכתינה
 דמחיינ מחשכן הרי אורחה הוא לכתנ האותיות זה אחר זה ואם כן
 נכתנ אחת אחת נטריה ואית אחת נפפורי לא הוי שני חיינאיה הלל
 רק מעשה אחת, ונזה אחרין דמחוסר קרינה לאו כמחוסר מעשה
 דמי אלא כהולאה דמחיינ מחשכן הוא להולאה השיעור צידד וכשהולאה
 חיינ שיעור וזהו הולאה חיינ שיעור ולא ענד כאורחיה הנה נזה שפיר
 יל דליכא נפייט ולרשות אחד היינ משום דהרשות מהקנס ולשתי

(י) ולענין צירוף סי' רנא הכא דליכא נחמנע השוק והרמני
 הפסק אם נמח דם נזה הרין כמו נני הולאה דהיינא
 אם כן הרי להתוספות קיימא לן כרננן דלא אחרין כלל רשויות
 מפסיקות תם להרמנים הרי רק נשתי מעשיות סיל דרשויות מפסיקות
 זה לא שייך נני צירוף אשנים תם כיון דדרכס נלוא זה אחר זה
 הוי כמו מעשה אחת כמו נכתינה שתי אויות דמחיינ מחוסר קרינה
 לאו כמחוסר מעשה דמי, וקשה דאם כן הרי לעולם יטרפו אשנים
 שצריך אחרת וליכא עיר שאין נזה סי' רנא ואפילו מתדינה למדינה,
 נשלח נזה יל דהמלכות מחלקות, עיינ חיל סיון (ל"ג) אצל נמדינה
 אחת חיינ איכא למימר, ולכן נראה פשוט דלענין השיעור סי' רנא
 אחרין דרשויות מפסיקות, נרם כיון דנהולאה וזהו הולאה להרמנים
 ופשיעו דמחיינ רשויות מפסיקות קיימא לן כרננן דמחיינ וזהו שיש
 היינו מטלת צנייהם אצל כרמלית לא, אם כן לכאורה הכי ניי וזה
 דוקא אם היה הפסק רשות היחיד נחמנע אז לא מטרפי יחד אצל
 היכא דמפסיק כרמלית אינו הפסק, ונספר תקינ כתנ דמחיינ
 הרשנים ננינ (נ"ו) ד"ה אצל כרמלית לא כנו נקעה שנתיים לא
 מחלקא להו דנטל מן התורה להכא ולהכא, הנה מדברי הרשנים
 הללו יש ללמוד דדוקא נדליכא מוכר שני רשויות הרנים וננייהם
 כרמלית אז מן התורה נטלה כרמלית להכא ולהכא אצל לא היכא
 דנעינן מתחילה לעשות רשות הרנים ינעינן דוקא שכל מהום יכנום
 התת אותה הסוג וזה הוא שיהל ע"ז שם רשות הרנים ואם כן נ"ה
 את כל המקום יחד לא יהיה על זה שם רשות הרנים אז לא נחייך
 שחוקם ש"ן ע"ז שם רשות הרנים היינ דרמלית נם הוא ינחיר
 נכדי שמשום זה יתכן יל זה המורם שם רשות הרנים עכ"ד, וינה
 לפום ריהא זו יהיה מוכר דלא חלנד דהיכא נחמנע השוק איכא הפסק
 כמו שעת מהורה הוי הפסק דננין כזה לעולם לא יהיה רשות הרנים
 אפילו אם ירנה אשנים כהיל דרשות הרנים מקורה ליכא דליע דיהא
 לדני מדבר כשנת (ל"ח) אלא אפילו היכא דמפסיק נחמנע השוק
 אינה כרמלית שאפשר שיחירו ממנו גם רשות הרנים מכל מהום
 הוי הפסק לענין צירוף סי' רנא דהא הרשנים חיינ מוכרמלית
 דנקעה

מחיה יל דהוי כמו מונחא המפושטין דלא נעי דלתת נעולות
כרשות הרבים מחש.

(ד) נעקן ג' הקרנו נדצי זריקה בשנת ולי נריך שיהיה דוקא דבר
הנזק נידו בשעת זריקתו או אפילו אם לא היה נידו כלל אלא
דחפו וזדחפתו הלך ד"א נרשות הרבים או מרה"י לרה"י
ממי חייב ומזד הסגרל נראה דנמשא כנז דלון הדנד להנציהו
נידיו ח"כ חייב נמי בדחפתו וכח"ש נכחונות (ל"א:). והנראה
במגרר וינאל ברגנני לורחיה הוא, ולולא נעל חי אלו קשור
ברגליו וחפשו מזוק שהוא רשה"י לרה"י נראה דחייב חייב על
זריקה כו', ובשעיר המשתלה לא היה חייב זריקה גם לשיטת
הרמב"ם דמזדנז נזה"י הוי רשות הרבים ופלפלו שם לי שער
המשתלה היה מחשכ כנגלה והעליו דלכויע כפרה כתיבא ציה
כקדשים אצל נאכילה ודלי היה אסור ולא להור"י דחיתיו נלוק זו
היא שחיתו להחירו נאכילה ודלא כמנה"ח.

(ה) ונדין זורה שהזכרנו בס' רח"ת להעיר ציה נמש"כ הרמ"א סס"י
ש"ט הרקוק צרות בשנת והרוב מפור הרקוק חייב משום זורה
והוא מדגרי מהרי"ל בשם ח"ו"י, וירושלמי פרה כלל גדול
והאחרונים מחזיקו ע"ז מאל דלון דרך זריה נכד, ונחשונת
רעק"א סימן כ"י הוסיף להפליא דאם היה מחלה נידו הרקוק
לשפות דקים מה שעתה הרוב עושה לא היה חייב דזורה אינו
אלא נמשכר פסולת וליך יחייב עתה כשנעשה זה ע"י הרוב,
ועוד הר"ה פ"ק דפסחים כתב צ"ד שאל להיות בשנת דהחמץ
שנשאר אחר אכילתו מפרד וזורה לרוב משמע דנכח"ה לא מקרי
זורה והג"ה ס"י תמיד הגיוו להלכה, וכן החיל למאנה סימן
ח"ב ורק המנה"ל ס"י תמיד ספק"ה כתב דזה נ"ע מהירושלמי
דרוק, ולשון הירושלמי נפ" כ"ג ה"ב, רקק והפרישתו הרוב חייב
משום זורה וכל דבר שהוא מחוסר לרוב חייב משום זורה, ופי'
הק"ע מחוסר לרוב פ"י שהרוב מחסרו ומפרדו לתלקים דהים
זהו כדגרי ח"ו"י והוא חתום כנ"ל.

והאחרונים כתבו לפרש ע"פ הא דליתא בגמ' (כ"ב:) כי הוה נפני
כיתנא הוה אלא רקתא חזקין אינשי אלו לקמיה דרבינא
ח"ל כי אחריו מודה ר"י צניחל דליה הניח דהא אלו מחכו
הכל זיקא הוא דקא חממי ליה, מתקף לה מר ג"ר אשי ח"ש
מזורה ורוב מסייעת, ופירש"י כי היכי דלענין שנת הוי רבו
לענין טיקון נמי כמו חס"י ליה לאחוריה קמיה דרבינא ח"ל היינו
זורה ורוב מסייעתו ע"כ הרי דרקתא דזיקא קא חממי לה וליך
דלא ניהא ליה דלחל כמו דמסיק שם הש"ס לעפ"כ ס"ל להני
אחוריה ד"ש לדחותו לחיוב דמלכות שנת והרי הוא כזורה
ח"כ היה צדוק שהפרישו הרוב ד"א ברה"י או מרה"י לרה"י
דחייב דקאחור הירושלמי רקק והפריש הרוב היינו שהפרישתו
ח"ק ל"א ברה"י או מרה"י לרה"י חייב משום זורה וכדאחור
בגמ' בהפריש הרוב לרקתא דהיינו זורה ע"ש שפיר מסיים
הירושלמי וכן כל דבר המחוסר לרוב היינו למו דאסור לפחות
הדלת כעד הגר דאחור יכנסו הרוב וכן לפחות הדלת כעד
המזורה דאחור (שנת ק"כ:) ח' צדוק אש"ח ח"ש חתו דשרי,
וכן כל מלככה אליה נמחרת כ"ל נסיוע הרוב חייב משום זורה
פ"י דשחטין מזורה לכל מלככה שנת דע"י סיוע הרוב חייב וליך
הכוונה דהוי תולדות דזורה אלא דלא דידעו הוא הנושא או
מענין וכדומה, ועכ"ז שחטין לחיובם מזורה רוב מסייעתו
דקאחור כעשה נעמנו כל מלככה, ונל"ח הלשון רוב צירושלמי
וח"כ פירשו כנ"ל ורק במהרי"ל כתוב הרקוק נמזד הרוב
והרוב מפרד את הרקוק חייב משום זורה עכ"ל י"ל דהכרח של
המלקט לא קלע השערה נחלת מפרד, ואפשר שכונתם נ"כ
נחלת מפרד שהיה ח"ק ל"א עכ"ד.

ואישתמישתיה להני אחרונים מ"ש"כ בשנת ר"ה ח"ו"י (סימן
קל"ד) במרונה (ע"י) נאחור זרוק נניעתך למחרי

ותקנה לי חזרי ופריך מ"י מ"י לחזרי חזרו קמיה מחמדין נעשו
לא הוי עד שיטע ויקא הנוספות מה נכד כיון שהקנין נא
נ"ק עקירה להנחה יסטר עקירה צדק הנחה היא כד"ר א"ן
דאחור האורק ח"ק מחמדין ד' לפ"ק ד' וקדע אידים נחליכתי
פסור ושח"ל י"ל דג"י נ"רנה לא ניהא ליה דתנות אלו מחמדין
אלא

דנקעה ואם ניהא כדגרי הרב תק"י אם כן מוכח דגם נקעה הוי
הפסק ציה, ולע"ז הוא ע"ד הסגרל והשכל דהא כל היכא דליכא
ס' רבוא לשיטת רש"י הוא כרמלית אם כן נהך נקעה נחמנע השוק
יכא כל הפסק מיד דהרי הכל הוא כרמלית ולזה הפסק הוא ומחילה
הל על כל המקום שם רשות הרבים, ומעתה מנוחר דגם עיקר הר"ה
מדגרי הרמב"ם ניהא כלל דהרמב"ם חייב היכא דליכא שני רשויות
הרבים נמורות וניניהן כרמלית, והנה רש"י בשנת (פ"י) כתב נשטח
דרנה דכיון דלא תפסיק לה רשות היחיד דהא רשותא היא עכ"ל. וזה
אינו מונע כלל דל"ך אפשר דהא רשותא היא הלא כרמלית שניהיים
הוא דמחוריהתא מקום פטור ולמה זה לא יהיה הפסק ולהכי הוסיף
הרמב"ם טעמא דנעל הוא כלומר דכיון דהוא מקום פטור אינו דבר
השן ונעל מן התורה להכלל ולהכל, וכל זה הוסיף הרמב"ם היכא
דמהנדסים איכא רשויות הרבים נמורות אלא היכא דליכא רשות הרבים
נמור חשני הגדון וכגון צנידון דין דליכא ס' רבוא נכל נד וניניהיים
כרמלית אם כן הרי אין אלו נריכין כלל להך סגרל דניטול דהא
כל היכא דליכא ס' רבוא לשיטת רש"י הוא כרמלית, ואם כן הכ
הוא כרמלית, ולפ"י נראה דגם נשטח מקורה המפסיק נחמנע
השוק ליכא הפסק מיד דגם נלי ניטול הוא רשות אחד ומחילה יחול
על השוק שם רשות הרבים כיון דנהי כרמלית ניהא ליכא ס' רבוא
וליכא הפסק רשויות צנידון ומחנ"פ כן הוא דמעיקרא הודם דלון
המורים דמן הגדום הוא רשות הרבים הרי לו הכל כרמלית ולא
ימציעא להפסוקים דרש"י לטלטל מרמלית ללרמלית, וכשיטת רש"י
ורח"ש וטושי"ע סימן שמו"ד דהא סלע שנים מותר בעירובין
(ס"ז:) אלא דה"ה מרפ"ק יתור חזית סלעים לשאר כרמלית דיהא
העמוד אולה, אם כן לפ"י כל מיני כרמליות דהא ניהא, וכלשון
המרדכי ר"ש שנת ואלא אפילו לדעת הרמב"ם, וכן דעת הרמב"ם
להי"ת נפ"י משנת דרק מחסלע שנים לים הוא מותר לטלטל ולא נשי
כרמלית דינא הסמוכים זה אל זה, ואם כן אסור לטלטל מן המהום
המקורה לכרמלית אולה מכל מקום הא ליכא הפסק רשות אחר הכח
דכולם נגם כרמלית יקרא וליכא כלל הפסק מיד וח"כ דלון אחרים
דמן הגדום מנשרים והרי רשות הרבים אם כן לו הרי מחילה נעל
הכרמלית להכל ולהכל כדגרי הרמב"ם ולין לומר דאם כן הרי
מנאלו רשות הרבים מקורה והרמב"ם הרי חייב מרמלית דנהא
ולא נשטח מקורה נחמנע נראה דגם ננקעה דחייב הרמב"ם אין
כוונתו דנעל נגמרי שיהיה להא נקעה דין רשות הרבים דמלישנא
דנמחל אלא כרמלית לא משמע דנשאר שם כרמלית להא כרמלית
ורק לענין הפסק קאחור דנעל הכרמלית להכל ולהכל אלא יפסיק
ואם כן שפיר י"ל דגם נשטח מקורה הדין כן דליון מפסיק אלא אינו
נעשה רשות הרבים, ואח"י שפיר הא דפריך הנמחל בשנת (ל"א:).
לרנ מהא דנעלות תחתיהן רשות הרבים, ומ"י פריך למה דהתם
אינו תפסיק ומחילה נעשה רשות הרבים, ולהאחור אח"י שפיר דמכ
מקום המקום המקורה נשאר כרמלית וחמ"י קאחור תחתיהן רשות
הרבים ומסיק דנחמל לא הוי העגלות מקורה כלל.

ומסקנת הדברים פרי הכרם אשר אנחנו בוצרים בזה
לדינא בקצרה בס"ד שמונה המה

(א) דמחל דסומך על שיטת רש"י דמחל רשות הרבים הוא שיהיה
ס' רבוא נוקעים לא מישתנים דרנו ורנו הפסוקים השומדים
ליוינו וכן פסקו כל גדולי האחרונים, ונספר משנה נורה
אין משנתו נורה סה.

(ב) לשיטת רש"י וסייעתו יתכן גם נעיר גדולה שיש נה כפלים
כיונאל חמדים ויתור מכל מקום אין לה דין רשות הרבים דלא
מחני ח"י דכל אחד יושב צניחו נחלהו אלא דנענין שחמסו
נמקום אחד ואם אין להעיר מקומות כמו שווקים ורמנות
שיעברו שם ה"י רבוא כחלד אינו רשות הרבים.

(ג) ולולא היכא דליכא נעיר מקום חמדין שם ה"י רבוא כחלד או
גם אלא המקומות והרמות שיש להם דרך קמיה מקום ורמנים
נ"י אמה ומפולש לשם ה"י רשות הרבים וכח"ש נחמדין הר"ן
נ"ש הר"ה, ובאח"י למה סומכין מלישאל דרש"י נפרק המח
דנה ופרק האורק גם לינאל דנמחל מוכח הכי, נרם לענין

היכל ללא ריקן נדיו ורק הדרות נלכו גרם שזרה והילכך גם נגפה חיי משום זורה וכמ"ל וכל דבר שהוא מחוסר לרוב חיי משום זורה ופי' הפי' שם כלומר שכל יד הדרות הוא נעשה תולד הדרות לא היה נעשה הרי זה חיי משום זורה ואם כן כללל וחיונה חזרה הוא היכל שנעשה על ידי הדרות ויתכן שפיר דגם נגפה חיי משום זורה ולא משום מרקד, ואולם כיון דנאלו לה דפי' זורה הוא אינו נרצח דוקא אם כן ממילא נראה דגם אם היה נדיו ונפת נפיו לא שהיה רומ ועל ידי זה היה זורה ומפריה הפסולת ודאי דחיי משום זורה דעיקר חיונה חזרה הוא היכל הדרות מסייעת ואפילו נדיו ודלא כמנהיגית, ומעתה אמרנו דהא דרקק והפריחתו חיי משום זורה היינו משום דהדרות הוא הפסולת האפשר מן האדם והא' כמפרש הפסולת מן האוכל וכל ריקקה אינו חיי משום זורה ודוק דנערי שיעשה נדיו או נכלי ואם לא כן לא היו דרך הרקקה ונרירה נכך לכל לענין חיונה חזרה דעיקר חיונה הוא אם נעשה על ידי הדרות אם כן היכל והפריחתו הדרות להרוק חיי שפיר משום זורה אם דוקא נרצח ושתן שפיר מהאדם ולא נתחן דמפרש חזרה נרצח ולא היא כה מפרש פסולת מהאכל.

וחצולת נקראה הוא וחיונה חזרה ודור מרקד הוא בין נדיו בין נכלי והא' דחיי נרצח מסייעת זהו רק בורה למד ולכך נהפך ורק והפריחתו הדרות חיי שפיר משום זורה ומפרש הפסולת מן האדם על ידי הדרות ודריק, ואולי הידועלמי לנעמו דמ"ל שם נבי נרצח דני כה מן הוא נבי כה אי אכל מתוך אכול והכי נמי בורה מ"ל דרוק מהאדם אי כפסולת מהאכל, והכי' הגיה בשם ספר יראים ולא קיימא לן כירושלמי שם נהא דלמד הדין דשחיק תומא חיי משום זורה כד יתב משקין משום לא דנראה חולק על תלמוד שלט אם כן לפי' מ"ל ולא קיימא לן גם כן נהא דקאמר הידועלמי דרק והפריחתו הדרות חיי משום זורה, ונתבאר מהרש"ם דחיי סימן קס"ד כהן זה תלמי נפלתת רבינו תם ור"י נתוספת קדושין (ט"ז) ד"ה ולידך אי אמרין מולית הילכתא כר"א נהא דרז מוסר לו ש"כ הכי נמי אין הלכה נהא דלמד דמשיקין לו ונתוספת שנת (כ"ה) ד"ה ושי"מ כתבו נפשיטות דכין דליתומא נהא דלך מיתא גלי חטא הכי נמי נהא דלך יסורין גליע ע"ש, והוא כדעת ר"ת, ודנראה הידועלמי דרק והפריחתו כה אינו נדיו, מיתא ע"ה הא דהדין דשחיק תומא רק הפתח הוא אחת ע"ה.

היכל דנאלמא השוק והדרות מקום שמתאספס נהי' רצח איכל שם הפסק מן הקהל אל הקהל נמקום מקורה וכיוצא שם לו דין כרמית לעולם אפילו אם ידנו שם אנשים כחול הנה אין זה הפסק שלא לנרץ את האנשים ששני הגדלים ויחול ולא היא השוק והדרות הוא רשות הרבים משום זורה וליכא ניה לעולם סי' רצח כלומר אלא דמזדק שפיר כל האנשים ששני הגדלים משום דכל זמן שלא נלטרף הרי אין כלל נאלמא רשות אחר שמפסיק דהא הכל הוא כרמית וממילא מזדק ששני האנשים רשות הרבים הרי זה אמרין דכרמית שנאלמא אינו הפסק משום דמתנגל להרשות הרבים ודלא כמו שעלה על דעת הרב נפטר תק"ז.

עד כתב הרב המ"ל דהעצרים והשנים ההולכים נעגלות המותלים נכה האלעקטרי או נכה הקיטור והעגלות הללו הם נגרים כמו נתיים והמחליות מניעות עד פחות מנ' טפחים אל הקרקע נמנא שהעצרים והשנים הם יושבים נרצח היחיד ואם כן לרש"י וסיעתו דנע"י סי' רצח נוקעים להציל על המקום דין רשות הרבים הרי זה יתכן אם נעשה שערצים הם רצח לא נכנס המקום אל תחת פת רשות הרבים אלא אם נעשה שערצים לא המקום האחר רשות היחיד הרי זה לא יתכן כלל לומר שעל ידי שערצים שם סי' רצח אף על גב דנעת העצרים המקום האחר רשות היחיד מכל מקום זה יהיה גרם שלאחר שערצו יתב על זה המקום דין רשות הרבים והלא כיון דנעת האיה עצמו שערצו שם לא י' להמקום האחר דין רשות היחיד אם כן איך נלמד שנת אחר העצרים לא יהיה העצרים הקודמת גרם להציל

אלא להקנות לו הנגיף נלמד חזרו ואם תשרף או יפריחה הדרות לתוך לא איכפת ליה ולענין שנת לעולם לא מחייב עד דניחא ליה דמית, ומורי הרב ר' שלמה ז"ל השב לי השתן ורק (עידונן ז"ט) חיי חטאת אף על גב דלא איכפת ליה בהנחתו, ושמא מ"ל דהתם רוצה שיטחו ולא שיפריחם הדרות שיחייב משום זורה כי רביע אלא מחרי זעקלהיה כתב שיש נירושלמי דרק והפריחתו הדרות חיי משום זורה עכ"ל וממילא מכלל דגם ר"ת מ"ל ז"ל הבין דהכוונה לזורה חזק והייט דנרק והשתן מרשות היחיד נרצח הרבים, וא' נהיך מרשות הרבים לרשות היחיד רוצה שיטחו נכדי דלא יחייב עד משום זורה ויהיה שנים, אלא אם נמא דכוונה הידועלמי והא"י כדנרי האחרונים הר"ל, אם כן נרק והשתן מחייב מרשות לרשות מלי נפקא מינה נמלי דזורה עד הדרות והא' לא יחייב יותר מהאנאל ונשלח נרק והשתן מרשות היחיד לרשות הרבים יתכן שיחייב גם משום מעביר ד' אחת נרצח הרבים ואף על גב דנחלאל ומעביר אינו חיי אלא חלל ומעביר ד' אחת נרצח הרבים הוא תולדה מהאנאל כמ"ל הרשב"א והא"י דמחלי טעמא לא חסד מעביר נמחיתין דלצות מלכות מכל מקום הא איכל חסור טספ על חסור האנאל וא"כ נחל ליה שיטת, וכ"ש לשיטת הרמב"ם דנראה מדבריו רש"י דשנת ומעביר הרי לא נפלי עמנו, וכ"כ נספר מנהיגית, ואולם הא דהשתן ורק חיי חטאת סתמא קאמר רב יוסף ודאי בין על גבא דלא יעמוד חסד נרצח היחיד ושתן נרצח הרבים בין על גבא דנרצח הרבים ושתן נרצח היחיד ומרשות הרבים לרשות היחיד הרי ליכא יותר מחיות דהכנסה גם אם יעביר ד' אחת נרצח היחיד, והדרה הקפיד מלי איכפת ליה בהנחתו, וע"כ דר"ת מ"ל ז"ל הבין דאם הפריחתו הדרות חיי משום זורה כפשיטה ור"ת מ"ל ז"ל ידע נמלי דלצוה טע' מהאחרונים הר"ל.

וחצולת ליישן חמיהות המ"ל דהנה נמחל דין (ע"ה) דקאמר היינו זורה היינו נרצח מרקד דכולן מלכאה אחת הן ומפרש אכול מן הפסולת ומשום דהייט נמשך אף על גב דמיתא חסד להו נחלאל ולכאורה נראה דאיכל חילוק דין נינייה ודור הוא בין נדיו בין נכלי כדליתא גמרא ופוסקים אלא מרקד הוא רק נכלי המיוחד לה וכפירש"י והא"י והמרקד נגפה ופי' תולין (ק"ה) דחנן אין כוננן את התנן בכורה ולא יתנו על גבי מקום נגיה נגזיל שירי המון, ונרמב"ם מפני שהוא כמרקד והוא מהידועלמי והייט דכין דהוא כברה חסית משום מרקד, ואולי דלכך כתב הרמב"ם כמרקד משום דמרקד ממש פסולת מלמעלה ואוכל מלמעלה והכי נמי נמשך (ס' קל"ט) והרמב"ם סוגר כפירש"י שם דלר' זירא דלמד נמשך משום מרקד הוא דוקא דלא מני לנרד שהפסולת למטה ופסק כרנה כמ"ל הב"י נסמין ש"ט והילכך כתב כלל כמרקד, ואולם נירושלמי שרק כלל גדול (הלכה ב') אמרו הא' איתתא כד מערנא נחטיא משום מרקד ומשמע דאפילו מערנא נדיה נחך החטים להפיר הקליפות והפסולת ואפילו נלא נפה ובנה כלל חסית משום מרקד, וכן נראה מתוך דברי הפי"ח והק"ע ע"ה שם, ואם כן מרקד הוא לנרד דהוא נדיו ונכלי, ונראה פירש"י נרצח לרוב, וכן כתב הר"ן והא"י, ונפטר מנחת חנוך כתב חזרה ודאי אינו רק נכלי כי פי' זורה הוא נרצח ואם אינו נכלי רק מערנא נדיו ועל ידי כן הדרות מפריה לא היא זורה נכך ונרצח להתרועע נ משום נרד ואם התרועע נ משום זורה אינו חיי דהא לא היא זורה כלל עכ"ל, והנה נירושלמי שם כד מנפיקא משום זורה וכתב הק"ע כד מנפיקא כשהיה מנפה נדיה חסית משום זורה ומפרש אכול מן הפסולת ומפרש הא' דלא כהמנהיגית והפי"ח כתב ח"ל וכשהיה מנפת חותן נגפה לרשות הקליפות הרי זה משום זורה עכ"ל, ותמיהא דלי מירי נגפה למה לא יחייב משום הרקקה וכבר כתב הרקקה כמ"ל, ואולי מ"ל דמשיקא קמשמע לן נחלאל ודאי משום מרקד גם נדיו כמ"ל ועמא קמשמע לן הידועלמי דיתכן דגם נגפה יחייב משום זורה ולא משום מרקד והייט

(1)

(2)

להביא על זה המקום דין רשות הרבים הרי אין זה דומה לגדלי
מדבר ועוד דממת מה שאמרו דשנת (ל"ט:) ק"ו לאחרים
עשה מחיה לעמנו לא כ"ס ואף לנו נאמר ק"ו אם לעמנו
לא נעשה רשות הרבים לאחרים לא כ"ס, ולכן האנשים הטועים
נענשת המתלים נכח האלקטרי או נכח הקיטור אינם
מנטרפים למנון ה"ר רצו לעשות המקום ההוא רשות הרבים
עכ"ל, ונחנם האריך לדרש"י לא לנד הטועים נענשת ה"ר
לא מנטרפי אלא גם הרוכנים נפוסים או על נחישתילם אינם
מנטרפים כלל דנעין ש"ס רצו הולכים רגלי כמו בגדלי מדבר
וכ"כ נתי' בית אפרים וכ"כ נחשבת מהרש"ם ד"ל סימן
קס"ב.

(ח) כתיבה דין קמזר שתי אותיות כאלה לכל אדם, ודלי דליכא
חיון חטאת זה דהוי ככותב נשאלו לשאלו אטרי ואפילו
לגן קמזר י' להסתפק אי חייב דלא הוי כהא גוונא נחשכך,
ועוד להתוספות כתב דנית מנאש שחי סומטין רימונים כיון
הוא חד גנא ולא אחרת בטלה דעתו אף על גב דכל העולם
אם היה להם רימונים הרבה היו סומטין והכי נמי בזה אמרין
דנטלה דעתו זהו הנראה לי בזה, ונעשה"ם נאום הק',

אברהם אהרן יודעלאוויץ, רב ואג"י דק"ק
מאנשעסמער, ענגלאנד.

סימן ר'

בשיטת הרשב"א בפלמא

(א) מ"ן הרשב"א ז"ל נענשת הקדש שער ג' כתב אלו הוא
רשות הרבים כל מקום שרצו ע"ז אדם על ע"ז אדם
מתקנים שם בני אדם לפתוריה ולעשות שם זכיהם כדוקים שנמדת
אף על פי שלתת המדינה נענשת נלילה וזו היא פלטיא שאמרו וכן
המנולות המפולשין ופתחיהן מכוונן זה כנגד זה והעם עוברין ביניהן
כדלי המדבר והענלות, נ"ל בשלח לתחתיהן נענשת נלילה היו
לתחתיהן נענשת נלילה אין זה רשות הרבים אלא רשות הרבים אלא
המסור לרבים בכל שעה עכ"ל.

ענה א'

והנה נתי' סימן ל"ז הביא דברי הרשב"א ה"ל והעיר על
הידוע הגדול שחלל נהם ולא נחלל נהם כדוק ונחלל לא
קדמון ולא אחרון דכ"ל דנפליא אפילו לתחת המדינה נענשת נלילה
תורת רשות הרבים עליו כנראה דעתו דדוקא נחשבת המפולשין שם
מיוחדת לאנשי המדינה ההוא ואין יד כל אדם שזה נהם הוא דמחי נעילת
לתחת נלילה ולא נפליא שיד כל אדם שזה נהם דאפילו נעילת דלת
לא מחי נהם וכנראה שזו היא דעת הר' אפרים שהביא נעל המאמר
ותחת דעה נכונה היא והכי דייק ליכא תמורה דמנולות נקט מפולשין
ולא נפליא, ותחיה על הנ"ל והפוסקים שלא הביאו זה עכ"ל, והנה
הר' אפרים ז"ל שהביא המאמר כתב שחלל דרשות הרבים לא מיערצא
אפילו נדלתות נענשת, ומשמע דכל רשות הרבים כן הוא וליכא חילוק
בין פלטיא למרטיא ואפילו אם י' להם עומס לתחת נענשת לא מחי
ואם כן הדין ז"ל שהיה סברא זו לסברת הרשב"א וזה
מסוב והנני דהרשב"א ז"ל סבר דדוקא נחשבת שם מיוחדת
לאנשי המדינה ואין יד כל אדם שזה נהם הוא דמחי נעילת
לתחת נלילה ולא נפליא שיד כל אדם שזה נהם דאפילו נעילת דלת
לא מחי נהם ונלילה נעילת דלתות, ולע"ד דבר נרור דהא ליכא דשיטת
הרשב"א אינו כשיטת הר' אפרים ז"ל כלל דשיטת הר' אפרים ז"ל
הוא כח"ס נחשבו המאמרי פרק קמח דשנת קודם הגרי"ת דר'
רשות לשנת ח"ל כל עיר שלתחתיהם נענשת נלילה אין חייבין זה
מסוב רשות הרבים כח"ס ירושלים כר' אגל עכ"ל שלתחתיהם נענשת
נלילה אין נהם חיון רשות הרבים אלא כחצר שדרין נחשבת הרבה בני
אדם שם ואפרים זע"ז כאלו עירנו ואם עירנו מתפרסם כן כתבה
גדולי הפוסקים ומגדולי תלמידיהם הביאו עליהם למד שאין עירנו
מועיל נהם שדינה ככרמלית ונאחרון של עירנון קראה נפירוש כרמלית
שאמרו

ואין עירנו לכרמלית וכמו שאמרו חזירות של רבים עירנו מותרים
וכרמלית לא שאלוה כן שאין חקנה לכרמלית נעירנו עכ"ל, והיו דעת
הר' אפרים ז"ל שכתב דרשות הרבים לא מיערצא אפילו נדלתות נענשת
ומסוב דאף על גב דנדלתות נענשת לא הוי תו רשות הרבים דהא אינו
נפולש כדלי מדבר מכל מקום כרמלית מיהא הוי ונס כרמלית לא
מיערצא דלא שאלוה עירנו מותרים רק נהר וגדולי הפוסקים שזכר
המאמרי ז"ל כוונתו להר"ף ז"ל ומגדולי תלמידיו שהביאו הוא הר'
אפרים ז"ל כידוע שהוא היה מגדולי התלמידים של הר"ף ז"ל וכח"ס
המאמרי ז"ל נפתחתו לפירוש על אמות, ולפינו נאלפם נפולש
דכידע מערבין כתב הר"ף ז"ל והכי נמי מנולות המפולשין לרשות
הרבים הוא דסני להו נגזרת הפתח מכלן ולדי או קורה מכלן אלא
נרשות הרבים נופה לא מיערצא אלא נדלתות מכלן ומכלן הוא
דנענשת נלילה דלמזר רנה נ"ה אר"י ירושלים אלתמל כר', ונרבינו
יהונתן כתב ונריך עיון גדול היכי מיערצא נדלתות לנדן כיון שנקרא
כרמלית וכי עירנו מפקי לה מכרמלית אלא אם ננה לו עמוד מכלן
ועמוד מכלן נשני ראשי המנוי אפשר למזר דהוי כחצר שיש לה ד'
מחיצות ונדלתות נענשת נלילה עכ"ל, ומגדולי דנס רבינו יהונתן סובר
כהר' אפרים ז"ל ירושלים דלתמלל דלתמלל נענשת חייבין עליה מסוב
רשות הרבים על כרחך דהוי רשותותיה אלא הדלתות גם כן רבין י'ו
אמה דלא כן לא הרי לא רשות הרבים מחד מחי הא דרשנן
מנולותיה נחשבת כיון דנראשי המנוי ליכא רצו י"ו אמה וע"כ דנס
נראשי המנוי היה רצו י"ו אמה ואם כן מחד מחי דלתות הא אכתי
הוא כרמלית ועירנו לא מחי רק נחצר ועל זה סיים דנס ננה לו עמוד
מכלן ועמוד מכלן נשני ראשי המנוי אפשר למזר דמיערצא דהוא כחצר
כר', ולע"ד הכוונה דנס אחר כך כשננה עמוד נשאר רצו הפתח
י"ו אמה ואלתמלל נעילת דלתות ליכא עוד חיון דרשות הרבים ומכל
מקום כיון שנה עמוד מכלן ועמוד מכלן תו לא הרי מפולש כ"כ
ומהיא עיר נעילת דלתות לשלח כחצר שיש לה ד' מחיצות (ונתה"ד
סימן ע"ב כתב נס ר' אפרים מרענענשנור דאין זום עיר שחזר
לטלטל זה נחורה רשות היחיד והיינו לפי שרשות הרבים עובר נחוכה
והוקף חומה גם כן לא מחי חוה מגדולי המדרכי הארוך פי' מי
שהוליאחא, ולפינו נמדרכי שם סימן ח"ק כתב דר' אפרים האריך
ותאריך הגדול ע"ס סימן ר' הונא נחשונה נאורך, (ונתשונת נ"ס
כתב דהר' אפרים ז"ל שהביא המאמר, ולע"ד נראה דהר' ר'
אפרים אחרון ולא תלמיד הר"ף ז"ל) ואולם שיטת הרשב"א הוא
כדעת רש"י והר"ף דנהיקף חומה ונעילת דלתות היא כחצר של רבים
ורק אם לא עירנו אסור לטלטל זה והילכך קר' הנחמה לירושלים
כרמלית דאסור לטלטל מתוכה נבחים כמו כרמלית מורנג נענשת
כל זמן שלא עירנו, ועין תוספות י"ס פי' דעירנון מיי' דיה
שהיה לירושלים, ואולם נפליא לחזר סבר הרשב"א דלא מחי דלתות
המדינה חוה דלא כשיטת הר' אפרים ז"ל כלל, דנס זה חולקים
המה דהר' אפרים דקאמר דרשות הרבים לא מיערצא נדלתות זהו
מורנג נענשת והרשב"א נפליא מיי' מדן התורה דהא החיל
לדבר מרשות דליריחא, ועין תשובת בית שלח ד"ל סימן כ"א
ופלא על הדין ז"ל שקרב לח' הרשוקים.

והרב נשאלת עיני' ז"ל (סימן ז') תמה על אנו הדין ז"ל
למה מלא סברת הרשב"א קן נעירנו וקלסה והא נבדיא שמעיין
נבתיא נפרק קמח דעירנון (ז') נדלתות נענשת מיהא סנ', והנה
דברי הר' עיני' ז"ל הם ממש בדין נחשבת משלח נניחין (סימן
ל"ג) ה"ל, לחנם עיר המוקפת חומה ר"ש להם דלתות ודלתותיה
נענשת נלילה אף על פי שיש נחמה העיר שווקים ורשותות נ"ל אמות
וי' רצו נוקעין נ כל יום אין לה דין רשות הרבים, וכדאמרין
פרק קמח דעירנון ירושלים אלתמלל דלתותיה נענשת נלילה חייבין
עליה מסוב רשות הרבים, וכן כתבו כל הפוסקים עכ"ל, לחנם
הדין ז"ל ונח' הדין ז"ל עיני' ז"ל אמה כולם לא רצו עוד דברי
חידושי המאמרי פרק קמח דשנת שם (דף ר') נדיה אחרה רשות הרבים,
שכתב פלטיא היא רצנה חקום שמתקנים נהם לסברת אף על פי
שליה מפולש ואפילו דלתות המדינה נענשת נלילה האלא ואין נחמה
פלטיא נפרט דלתות אלא היו נה דלתות הרי אף רשות הרבים מתערב
נדלתות וכל אף נפליא זו נפרט דלתות אף על פי שכלל המדינה
י' נה דלתות נענשת אף הפלטיא שנחוכה נכשרת נכשר העיר חמה
שאמרו

שאלתו ירושלים אלהל ולתתיה נעלות נלילה חייבין תשמע הא
מאחר שדלתותיה נעלות נלילה אין חייבין עליה וידאח לפרש אשלי
נשום מקום ממנה ואשילו פלטיות שנה אינן כן אלא מתוך שנתאחיה
הרצון ודריסת רגל מלך שם נרשום השנה לכל הארצה לנעילת דלתות
הא פלטיות שנה שנתאחיה ט"ו אלה רשות הרבים הם אשילו נעילת
דלתות שנתאחיה, וכן כתב גדולי הגרפים תדולי הדורות מסכתים
נה ויש חולקים עכ"ל. הרי מזה שהוכיח נשנתאחיה נשאלת נתיח
ושאלת יענין מזה דירושלים אלהל ולתתיה נעלות כר משמע
נדלתות נעלות לעיר נותרת גם הפלטיות שנה, הנה הראשונים
ראו ראה זאת ושירשור להדיח דה חק מהפלטיות שנתאחיהם דפלטיות
נתיב דלתות נפרט והיחיד נדגרי הרשבי"א הוא מחלוקת של כת
הקדומים תדולי הגרפים תדולי הדורות מסכתים לה, ודגרי המחלוקת
הג"ל הציג גם נספר תק"י.

(ב) ואפינא יסוד לשיטה זו מהלך דשנת (נ"י) וקאחר מזה היכן
היה יתכן נמחנה ליה ומחנה ליה רשות הרבים הוא
וקאחר לה לישראל לא תפיקו ויתבי מרשות היסוד דרכו לרשות הרבים
ופירש"י נמחנה ליה רשות הרבים הוא משום שהיו הכל מטיין אל
מזה רביע, ולכאורה נראה דאשלו של מזה הוא מתואר בשם מחנה
למה דאשלו של מזה היה רשות הרבים, וכן נראה קל מזה דפירש
רש"י שם מרשות היסוד דרכו, אם כן משמע שהנתיב מדרת
מהאשלים דאשליהם היו רשות היסוד ואשלו של מזה היה רשות הרבים,
ואשלו של מזה היינו האשלים מועד ואם כן האשלים מועד היה רשות
הרבים, וקשה ואשילו נתיב לא היה נגד להאשלים מועד דהא רשות
הרבים מקורה ליכא, וי"ל דהיה נגד נגד אל הרי היה דלי אחר
האשלים מוקף מדינות כשאר האשלים ואם לא כן למה קורא אשלו אשלים
אחמיה, אלא ודאי דהיה מוקף מדינות, ואם כן אשלו לא היה רשות
הרבים, ונחידושי ח"ס על מסכת שנה פ"י שמה ע"ס הגרפין
הרי יתבי נרשום הרבים מזה ואשלי שפיר, ואולם נרמזין על הערה
נפרשת ויקהל נפסוק ויקהל מלפני מזה ונפסוק אשר נצלו פתח אשלים
מועד, כתב דהניחו הנתיב אל האשלים מועד שהוא אשלו של מזה,
ואם כן משמע דאשלו היה רשות הרבים, וכן נחידושי ר"ש שנת כתב
שמה היה יושב נמחנה ליה שהיה רשות הרבים משום שכל ישראל
היו שמה היה לרוב לשאל דאין מי שיתחב נידם ומחנה ישראל כל
אחד ואחד היה יודע בו רשותו ואין להחזירו רשות עמו כר, ומשמע
גם כן דמפרש כהרמזין דהאשלים מועד שהוא אשלו של מזה שיהיה מזה
יושב ודן שם וכל ישראל נאדם שם לרוב ולשאל הוא היה רשות הרבים
משום שיש רשות לכל לנאדם ולנאדם שמה ואין מה שיתחב נידם ואם כן
על האשלים הזה אחרו נמחנה ליה הוא רשות הרבים, נבאר"ת נעט
צורק סימן כ"ח הקשה דהנתיב קיים מאל והוא נגד סתיות הש"ס
עירובין (כ"ז). ואחר ר' יוחנן דאין ישראל אין חייבין עליה משום
רשות הרבים ואחר א"י מלי טעמא אלימא משום דמקף לה סולחא
דנור מקף נישא ומתקנא דנור מקף נישא נגד נתי מקף לה פרת מקף
נישא כר ומסיק דהו נמלכות ומורדות שאלך ישראל ולשיטת הרמזין
והמחלוקת הג"ל הליך ס"ד לומר דהו משום דמקף לה סולחא דנור
אשלו סולחא דנור עדיפא ממדינות מזה נשיא לאחרים גם כן רשות
לנאדם ולנאדם שמה דה"ל רשות הרבים לנתיב מדרתיה משום רשות
הרבים, ואין לומר דהו פירכת הגמרא נגד נתי מקף ליה פרת
אשלי דהיכא דרשות הכל שוה הרי רשות הרבים אף דמקף ליה פרת
ונגלת ואם כן אשלו מלי מתוך הש"ס נמלכות ומורדות והוא תל
המתקנא עשרה מתוך ארבעה והא מכל מקום כיון שיש רשות לכל
אדם שם לנאדם ולנאדם הר"ל רשות הרבים, וכן נשנת (ט"ו). גוריה
משום תל נרשום הרבים ונעירובין (ס"ז): סלע שנים כר אף על נג
דרשות הכל שוה נ עין שם שהיה נתיב עין ואין שתר, ואולם
לפוס שיטת הרשבי"א תדולי הגרפים אשלי שפיר, והמחלוקת אשלו לנעמי
והיינו דמ"ל דהיכא חילוק דין בין רשות הרבים דסרטיא וממלכות
המפלטין לרשות הרבים שהוא מקום מעבר לרגלים לנן רשות הרבים
דפלטין שהוא מקום שמתקנאין שם רגלים לסחורה דהו קציע לרגלים
לשנת שם ולהתחממה ולשיטות ולעשות שם כל נרכיהם, דפלטין לא
מחייב לה דלתות כלל ולעולם הו רשות הרבים הו טעמו דאשלו מועד
דאף על נג דהיה כשאר אשלים מוקף מדינות מכל מקום כיון דהיה
עשוי לרגלים לשנת ולהתחממה שם ורשות לכל אדם לכנס ולנאדם ולנאדם

נפתחו תמיד ואין מי שיתחב נידם הילכך לעולם הרי רשות הרבים
כפלטין (ומיירי שלא היה נגד להאשלים מועד כנ"ל) מה שאלך כן הא
דלת נרשום הרבים וסלע שנים וממלכות ומורדות שאלך ישראל ומיירי
רק ממקום דהו מעבר לרגלים ואשלו מדינות מקום קציע לרגלים לשנת
שם והיכא דהו רק מעבר לרגלים נה מחייב מדינות שפיר כמו נסרטיא
וממלכות המפלטין, ולפ"י מוצא דמשי"ב המחלוקת דאשלו אשלים נפלטין
זו נפרט דלתות מחייב היינו היכא דהדלתות נעלות ואין רשות לכל
אדם או לפחות הדלתות ואם לא כן מלי מחייב דלתות נפרט והא נאכל
מועד לא היה מחייב מדינות והיה רשות הרבים ואשלי מוסתתא היה מוקף
מדינות ודלתות כשאר אשלים, והעולה מזה הוא דהיכא יסוד לשיטת
גדולי הגרפים והרשבי"א והמחלוקת דפלטין אשלי נותרת נדלתות מזה
ממנה ליה דהו רשות הרבים מזה היה יושב נאכל והוא האשלים
מועד וכנ"ל, ואולם להפסיק דפלטין על שיטה זו נרדף לומר כמ"ס
החיים מזה ע"ס הגרפין הרי יתבי נמחנה ולא נאכל מועד ועוד י"ל
דאשלי דאשלים מועד נופיה שהיה יושב שם מזה הו רשות היסוד מכל
מקום מחנה ליה שהוא פתח אשלים מועד נמחנה היה רשות הרבים
משום שכל ישראל היו מטיין שם אל מזה רביע, והילכך הו מחנה
למה זו נמחנה רשות הרבים ושפיר קאחר לא תפיקו מרשות היסוד
דרכו לרשות הרבים היינו נמחנה ליה ולא לנאדם מועד דלי אפשר
לנציח נדמה להאשלים מועד טרם שיצא מתוך מחנה ליה ואף על נג
דקיימא דמחלך לאו כעמוד מלי מכל מקום אשלי שאלך היו עומדים שם
משום טרם שהיו נכנסים אל האשלים מועד חפזי דוחק ורעיה האשלים שהיו
מרחים להניח ונאחר ונאחר האשלים על הנשים תר, ולכן מתוך דוחק
לנציח היו נשאלים עומדים האשלים או הנשים אל האשלים מועד נמחנה
נתוך מחנה ליה וכמו שנאמר אשר נצלו פתח אשלים מועד היינו שנאמר
הנציח אל הפתח וכיון דהנשים נשאלו עומדים אל הפתח כ"ס נשאלו
עומדים האשלים הנציח אחריהם אל הפתח והנחת נופי כהנחת חפן
מלי ואשלים הנחה נרשום הרבים, וזהו אשלי שפיר הא מדיעתי ליה
להנחת נפרק קמא דשנת (נ"י). עקירת נופי כעקירת חפן ממחנהו
מלי לא לא וכתב התוספות דהיה דמלי למינעו לענין הנחה, ולדגרי
אשלי שפיר דלענין הנחה פשיטא ליה מזה דההויר מזה על הנחה
מרשות היסוד לרשות הרבים והיינו הנחה נמחנה ליה דהו הנחה
רק מלי הנחת נופי דהו הנחת חפן ורק לענין עקירה דהש"ס ט"ו
קא מדיעתי ליה ולמלי דמסיק דעקירת נופי הו כעקירת חפן היה
שם הכנסה נמי כשהכניסו אחר כך להאשלים מועד אל על ההכנסה לא
נתייב דהא לא מחייב לתולדה ממקום אשלי ואשילו לשיטת הרמזין
דכנסה נמי אשלי חייב על הנחה והכנסה רק מלי ועל הנחה
דהיה ראשונה הויר מזה עין רמזין פ"י מדיעתי הלכה הו

ונלתי"ת שם, ואשלי שפיר.

ענה ב'

(ג) והדיין המטיין נדורו הר"ר רפאל מילרוב ז"ל נספר
תשובת מ"ס רגלים (ס"א) הציג ראה להכריח דין
ללא כהרשבי"א מחנן נעירובין (ק"ח). לא יעמוד אשלי נרשום היסוד
וישפח נרשום הרבים כר, אחרו לו משה נשוק של פטמים כר,
ונגמרת פריך על רגל אחר ר' מלי רשות הרבים ומחנהו אשלים
כמחלית ואחר רגבי"א אחר ר' יוחנן ירושלים אלהל ולתתיה כר,
ומחייב כאלו לאחר שנפרצה נה פרטות דהו רשות הרבים, וקשה מלי
פריך דאחרו ליה כמחלית והא אחרו ליה משום של פטמים ושוק
של נתיב ושוק ופלטין לעולם רשות הרבים דאשלי מועד ליה דלתות
העיר כלל, ואם כן למלי נרדף לשני כאלו לאחר שנפרצה נה פרטות
ועל כרחק נרדף לומר דהשוק והפלטין כל זמן שהיה נתיב מדינה
המחלוקת חומה ודלתות לאו רשות הרבים היא אלא כמחלית היא כל
עוד אשלים מעורבת ולאחר שערצה רשות היסוד נמורה ולפ"י מוכרת
לנתיב ומיירי אחר שנפרצה נה פרטות עכ"ל, ולכאורה הוא ראה נלתי
ומקף מלי.

ואפינא לייבז דהנה עיקר טעמא דהלי חילוקא בין פלטין לנרשום
וממלכות המפלטין לרשות הרבים כנר אחרו דהו ולא
כמו שהגין הח"י ז"ל נפסוק ל"ז) אלא משום דסרטיא הוא דרך
הרגלים וכן ממלכות המפלטין לרשות הרבים אשלים רשות הרבים אלא
משום

תעוד לחימה דגם היכא דהשוק הוא שוק כללי לכל המינים שבעולם נלי אום הנזל וגם הרשות נדי הסחורים לשנת עם סחורתם מנחה נאמר הפלטיא ואין לדיכין למנחות כלל מכל מקום אם זהו רק נזמן מיוחד ולא כלל הזמנים או ניום ולא נלילה כמו למשל בשעה האחת עשר או נחמזת הלילה והגיעה השעה שכלמה הרגל מן השוק יצאו נסוריו קרמא ונרשו הסחורים מן השוק ויעכבו עליהם להתמחמה אם עוד עם סחורתם, הנה נכחאי נוגא יודה הרשביא וסייעתו דאין להשוק דין פלטיא רק דין סרטיא מנחות המפושא דהם דרך ומעבר לרבים ומהני נהו סתומות דלתי המדינה דחוסם את העוברים ולא היו רשות הרבים כלל ושפיר מיל נזקק של פטמים ואל נאמרים דהוי חמני נהו נעילת דלתות כח"ל

ענה ג'

(ה) והנאמן ר"ד פארוו נאמרת מכהם לזר (סיון נ') כתב דקשה דליתני מנחות שהם רשות הרבים אף על גב דאין מתקננין שם בני אדם וכי"ש פלטיא שקהילה לכל היא חלא ודאי מיל דחאי דלזנטרך לאשמועינן פלטיא היינו לומר דאפילו אינה מפושלת נקרא רשות הרבים האליל ומתקננין שם משלי"כ מנחות והכי מוכח מתמ"כ רש"י נני מנחות המפושא לפלטיא דהיינו דכל עתה של מנחות לא היו רשות הרבים אלא להיוסם מפושלים לפלטיא אם כן פשיטא דפלטיא נופיה הוי רשות הרבים אפילו אינה מפושלת, וכן מתנאמר מנזרי רבותינו הפוסקים ז"ל וזה גם מנזרי הרשבי"א נספר עננות הקודש שער ג', וכן יא ללמוד מנזרי הרבי"ש נסיון ת"ה שכתב שם ומאחר שאין נעירכם מנחות רבים ז"ל אהה ולא פלטיא שהיא רשות הרבים ולא מנחות המפושא לרשות הרבים, ועין נאמרת מ"ס דרם סיון ל"ז והיא תשובת הרב הגדול מהר"ש נארו ז"ל והעלה והוכיח נביאמר כן מכהם מקומות והרשות דהוא המקום שמתקננין רבים לסחורה הוי רשות הרבים מעצמו אפילו אינו מפושל ואע"פ דלדעת רש"י והתוספות והר"ף דעמייה לא מיקרי בשום פנים רשות הרבים אלא אם כן נוקעים בו מ' רצוא ולדדאו ליכא השתא רשות הרבים כלל, הנה הרבה שפסקים פליגי (עין שם לשון) ועוד דאפילו למאן דלחזר דלא הוי רשות הרבים אלא נפקעת מ' רצוא היינו דוקא לענין חיובא אלא לעולם כל שהוא מקום דנקעי רבים דהוי רשות הרבים מדרגת דהיינו כדמלית נמורה כגון פלטיא ומנחות המפושא לא נאמר אלא נמחיות המתירות לרשות הרבים נמורה דחלודיי"ת ח"ל הג"ח נר"ש עירובין הלכה כח"ק וסני נצורת הפתח דוקא דליכא נקיעה אלא חמני חמני אלא אם נקעי כל בני העיר כר' או לא סני נצורת הפתח דלתי רבים ומנחלי מחילתא ואף על גב דלא הוי אלא עשרה, והר"ם מאיצר אחר לא סני נצלת אלא אם כן נעלם נלילה ואפילו לפרש רש"י דלא הוי רשות הרבים אלא נפקעת מ' רצוא היינו לענין חיובא אלא לענין חסור טלטול לא ואפילו נפחות מעשרה הגהה סמ"ק מהרמ"ק עכ"ל, וכן נראה להדיא מתשובת הרבי"ש האוכר דננון של לא מלא לזוהר העיר שם מקום שיהיה דנו רשות הרבים נמורה אלא כדמלית ואפילו הכי לא הקיל נה אלא שלל הנריכה דלתות נעלמות נלילה הא מיהא תוהה נמורה דלתות הראיות להיעל נעין עכ"ל.

ובזה לעשה כי הרב נצחקו ומסירותו ז"ע נקט נידים תומרי מתניתא וחמרי המחילה אחר אפי' דאין רשותיו נכונות לדינא דחש"כ מנזרי הרבי"ש דנעיר שהיה כדמלית הנריך תוהה נמורה ודלתות הראיות להנעל הנה גם מהר"ש נארו ז"ל נספר תשובתו שם נאמרת מ"ס רבים הניא רחיה מנזרי הרבי"ש וחמרי נמשך האליל ר"ד פארוו ז"ל, ואולם הדבר פשוט דמחא ליכא רחיה מיד דהרי הרבי"ש דהורה כן זהו תשוב דפסק כהנניה אלינא דביה דנעי דלת הראוי להנעל מזה אחר ואין הרי קיימא לן בטו"ש סיון שס"ד כדעת הר"ף והרמב"ם ור"ף וסמ"ק וסמ"ק וסמ"ק דפסקו כר' חזקיה הלכה כהנא חמא דפני נצורת הפתח מזה אחר ולתי או קורה ננא השני אם אינו רצוא ועשרה והבי' הניא שם דברי הרבי"ש והכרעי דלא כותיה ופסק כן נאמרת, ומעתה לדין פסק הרבי"ש הוי דעה דחיה תם הרבי"ש חילק ידע נין רשות הרבים לכדמלית דנרשות הרבים סונר דנעי דלתות נעלמות חמא ונעיר הדיא שהיה כדמלית כחז דח"ל להחירה נדלתות נעלמות

תשוב שהם מסור לרבים לעבור בכל שעה והיכא דליכא להמדינה דלתות נעלמות נלילה הרי כשנסתם הדוך נלילה נדלתות תו אינו מסור או לרבים לעבור אם להכי אינו נקרא עוד רשות הרבים אלא הא דפלטיא הוא רשות הרבים זהו תשוב דהוא רשות לשווקים מקום שמתקננין בני אדם לסחורה ולעשות שם נרכייהם ולכן אינו מועיל נהו דלתות המדינה נעלמות תשוב דגם נהיות דלתי המדינה נעלמות אם ירצו להקצן שם נלילה הרי הוא מסור נידם להקצן ולהכי נקרא רשות הרבים אפילו כשדלתות המדינה נעלמות וגם נניקוטי הרמב"ן נפ"י כ"ד מענרין הזכיר סנהא זו למק נין פלטיא לסרטיא אלינא דרי יהודה דמ"ל דשתי מחילות דאורייתא דהוי רק נסרטיא שדרך הרבים ענרת ואין הרבים נקננים ועומדין שם נדנא נמרין ממנזר דליכא מחילות אלא פלטיא נדנולה של עיר דהנה הרבה שהרבים מתקננים שם והיא דהנה שג עיר כיון שהרבים נקננים ועומדים שם כל היום זהו רשות הרבים נמורה ולא מהניא לה שתי מחילות לר' יהודה והכי נמי מ"ל דמחא טעמא חמיר פלטיא מפרטיא אלינא דרגנן ולא מהניא לפלטיא דלתות המדינה, ואולם לפי"ז מ"ל דלא דחמיר פלטיא ושוק מקום שמתקננין בני אדם זהו דוקא אם הוא מקום שוק לכל מיני סחורות והרשות נחונה לכל אדם להקצן שם ולשנת ולהתמחמה ולכנס וללכת ולנח נפתחו חמיר משלי"כ היכא דהשוק עשוי הוא רק למין סחורה מיוחדת כגון שוק של פטמים או שוק של נאמרים דאם יצא שם איש עם סחורה אחרת ירשאו ואין לו רשות לשנת שם ורק לעבור דרך השוק ונעילתו על כתפו זהו הרשות נידו אלא לא להיות קנע שם לשנת ולהתמחמה דנזקק של פטמים קננים אם יצא שם מוכר חמלה ונחל או נפט ירשאו וכן נזקק של נאמרים אם יצא שם מוכר שחן ושחן ונפט ירשאו דיתכן שיפסיד האחר ואלתא אין לו שם סחורות ולכן פלטיא מפרטיא ולא להתעכב שם ולשנת עם סחורות ולכן פלטיא מפרטיא דלתי רשות הרבים רק תשוב דהוא דרך הרבים ומהני ניה סתומות דלתות המדינה דחוסם את הרבים מעצמו ותו לא הוי רשות הרבים ולתי שפיר, והמחירי מ"ל דמ"ל דנדרושלים ודאי היה שווקים ופלטיא כוללים לכל מיני סחורות נידה ולהכי הוצרך לומר דפלטיא נאמרת אינם ניתרים אלא אינו מוכרת דהא כהיום את רחלם נחונה המחלכות לחלק השווקים למינים מיוחדים ושוק הנצר אינו נזקק מוכרי הנצרים והתכשירין וכן שוק הרבים ושוק הירקות הוא נמקום מיוחד וליכא כלל שווקים כוללים לכל המינים שבעולם אם כן אפשר דנדרושלים כנר מלא היה המנהג כן ולתי שפיר כפשטא הא דחשמה דנעילת דלתות העיר היה הכל מותר ולא נאטרך כלל לומר כח"ש המחיר.

(ד) ויתכן עוד דהרשבי"א דחמיר נפלטיא דלא מהניא ליה דלתות המדינה זהו היכא דהרשות ניד כל מי שיהא לשנת עם סחורתו נאמרת הפלטיא נכלל מקום שירצה וכאשר נהירנא שריתין כן נאמר רוסא נעירות הקטנות כשהיה ידיו ושוק נזול יצא ויתקננין סחורים מכל העירות הסמוכות ועצמו נאמרת השוק ויחזרו סחורתם העומדות על העגלה שלהם לא נשום אלא ולא נשום הנות רק תחת כיפת השמים והנה עומדים ונשנים אלא העגלות ולתי אינא יחמא נידה ונכונן דא שייך לומר דהפלטיא והשוק הוא מקום שמת- נני אדם לסחורה ולעשות שם נרכייהם לשנת ולהתעכב ככל העולם על רוחם תם נלילה יסכנו וילינו שם משלי"כ היכא דהאסתר העי נעשה נתוך חירות ואין רשות להאשים אחר נזקק רק ללכת הנה והנה ואם יעמוד האלמים ויתעכבו אהם מינוטין חלא יצא תיכף האלמים הממונים על זה מהמחשלה המקומית או מהמלכות ורגשות נאמרים כי לא פה המקום לעמוד וכי"ש לשנת, אם כן שווקים כאלו גם להרשבי"א אין להם דין פלטיא רק דין סרטיא מנחות המפושא דהם דרך מקום מעבר לרבים ומהני נהו סתומות דלתי המדינה דחוסם את הרבים מעצמו ותו לא הוי רשות הרבים, ולפי"ז שפיר ענו מרן הר"י דלא הניא דברי הרשבי"א נדין הפלטיא תשוב דלתי מני כלל ניינו שווקים כאלו שיהיה האסתר מנחה אלא תחת גב חמא תם מ"ל דהוא של פטמים ושל נאמרים נמי כהאי נוגא היה דאיקור האסתר היה נמנויות ומנחה נזקק היה רק מעבר לרבים ולא יחזר וכל פלטיא שנדרושלים היה כן והילכך שפיר אמר ר' יוחנן ירושלים אלהל דלתותיה נעלמות נלילה כר' דנעילת הדלתות של העיר הוי מהני גם לפלטיא שנה ואין להם חמיר מפרטיא

והאם נדלחת ההיכל לחורין מותץ כנעול דמי תשום דהא הם רחוקים
לנעול היו וליכא תשום דמי דיעבד.

ענה ד'

(א) ופשי"כ עוד הנאח ר"י פירשו בשם הג"ל דנרץ נזה תמיהם
מחל והנה דברי הג"ל הללו נאמרו בשם הגהה פמ"ק
ולא נאמרו לפניהם שם, ואולם הנאח כן נאמרו חיים לר' אהרן הכהן
מנוגל נהלכות שנה סעיף ר"ל, ויש שם נמוס נאחן ונכלטו סימן
ל"ג הנאח הדברים בשלימות ישר ונכון, ח"ל וכבד הר' יצחק ז"ל
(הוא הר"י מקורבני נעל הסמ"ק) ואם המני משלש ואין לו אלא
שני כותלים נגדו זה כנגד זה והעם נקנסין נרצו זה ויולדן נשכחו,
למוד שם (היינו הרמב"ם בפ"י מה"ש הי"י) שנעשה נורת פתח
מחלן ולחי לו קורה מחלן וכן פסק הר"י ז"ל והגיה עליו הר"י
ז"ל (הוא רבינו פרץ נעל הגהה פמ"ק כידוע) וזקוק היכא וליכא
נקיעת רנים נמני כי אם מני המני ולא מכל נר העיר אלא אם נקעי
רנים כל נני העיר מחלן ומחלן שמוך אותו מני כנגד הסרטיא
והפלטא דהייט שהלורך מכוח כנגד שער העיר מחלן ומחלן אז לא
פני נצרת פתח דלתו רנים ומנוגל מחליתא כדלחורין גבי שני נחים
כר, ומכחם אמורים אין מערנין רשות הרנים נכך ואפילו נזלת מני
לא פני אלא אם ננעלת נגילה כדלחורין גבי ירושלים אלתלל כר, וזק
על גב דקא חסיק תשום דפני נרציות ננעול אף על פי שזין ננעלות
תשום מיידי מנולות המפלטין לרשות הרנים ולא נקעי נה רנים תשום
פני נרציות לינעל וזא דחורין דלת הכי תשום נהנניה אלא אם
קיימא לן כתנא קמא דמני נצרת פתח כדפי נפנים עכ"ל, ומנוגל
דדני הר"י הם שטת התוספות והרשב"א שהנא נטור סימן שס"ד
ונשריע סימן שמי' סעיף ד' ט' ועין שם בפרק קמא דעירובין (ר'):
נמוספת ד"ה וכן תימא שכתבו, ופלטנא דר"י נשני נחים תשום
לד רשות הרנים ומכחם מיידי דלורך רשות הרנים מהלכת דרך מנה,
והיינו דכנהל ננוא נקעי רנים כל נני העיר דרך המנה, והא דכיד
מערנין מנולות המפלטין לרשות הרנים מיידי דהמנה הולך לרשות
של רשות הרנים דכנהל ננוא ליכא נקיעת רנים נמני כי אם
מני המני ולא מכל נני העיר, ומעשה מנוגל דמשיכ לפיניו נהנניה
אז שהלורך מחלן נגד שער העיר, הוא טעות סופר וז"ל נהנניה
דהייט שהלורך מכוח נגד כר, והוא נאור לתשיכ מעיקרא כמשרש
נכלט, ומעשה מני דפיים נהנניה ואפילו לפירש"י דלא היו רשות
הרנים אלא נקיעת ס' רצא הני' לענין חינוא אלא לענין חסור
טלטול לא ואפילו נפחות מיידי עכ"ל, זה קלי דמסיד ליה אפלתא
דר"י ומכחם נשני נחים תשום נד רשות הרנים דהו' ללורך רשות
הרנים דכיון דרנים נקעי ניה מכל נני העיר הו' כחלק מן הרשות
הרנים על זה פיים נהנניה ואפילו לפירש"י דלא היו נקיעת רנים רק
ננקיעת ס' רצא הני' לענין חינוא אלא לענין חסור טלטול פד שיהא
מחילות להחיר כמו נרשות הרנים נזה לא נענין ס' רצא ואפילו אם
ליכא שם ס' רצא נוקעין נחור המני מכל מקום מיקרי נקיעת רנים
ואפילו נפחות מיידי רשות המני מכל מקום נריך להכשירו נהכשר
מחילות דעני לרשות הרנים ממש הרצא ט"ז אמה וס' רצא נוקעין
נ, ומעשה דברי הג"ל מוננים נכלל דהו' הא דנענין לפירש"י
ס' רצא נוקעין אלו חמיר תנאי זה מהא דנענין מחנא רשות הרנים
שיא רצבו ט"ז אמה ואדרבה הא דרצבו ט"ז אמה חמיר דהו' לכריע
לעיבוד מחנא רשות הרנים דמשרש נמנה ס' הורק ומכל מקום
לחורין נמנולות המפלטין לאורכו של רשות הרנים דהו' כרשות הרנים
ואף על גב דזין נרצבו דמני ט"ז אמה אם כן הכי נמי דלא נענין שיהיה
שם ס' רצא נוקעין מדרגין (ואפשר דגם מדלוריתא) הו' כהר"ר
נכהל ננוא אף על גב דזין נרצבו דמני ט"ז אמה ואין ס' רצא
נוקעין שם וכ"ז הוא היכא דהו' משולל לאורכו של רשות הרנים
נמור דליכא שם רצא ט"ז אמה וגם ס' רצא נוקעין שם ולא היכא
דהמני משולל נרצבו דרשות הרנים נמור ואף על גב דליכא שם נרשות
הרנים ס' רצא וכ"כ היכא דמשולל לרשות הרנים דליכא נס שם
נרשות הרנים ס' רצא אם כן נכהל ננוא וזלי דלא נענין כלל נזה
מחילות להחיר שיהיו כמחילות המחירות לרשות הרנים נמורה
מדלוריתא ואפילו היכא דהו' משולל לאורכו של רשות הרנים כה,
דהא

ננעלות כירושלים שהיו עומה היתה רשות הרנים עין שם, והנה
נב"י שם ומעשה לדין דקיימא לן דאפילו נכרמית ומנולות המפלטין
לרשות הרנים פני נצרת פתח כ"כ היכא דהכרמית אלו משולל
לרשות הרנים.

(ב) ובשיטת רש"י י' להסתפק נזה ולכאורה תתשיכ נפרק קמא
דעירובין (ר'): ד"ה ירושלים, ואלתלל שטעין
לנחותיה נכל לילה חיינן עליה נשנת תשום רשות הרנים אלא נעילת
לנחות משרא לא כחוד של רנים כר, הנה פתיחת דברי משה דקמרי
נרשות הרנים כירושלים נעני נעילת ולחת מנה, וכן נראה מדבריו
נפרק המנולות חפ"י (ק"ל) ד"ה חיינן עליה עין שם, ואולם לפי
משיכ התוספות נפסדים (ס"ז) ד"ה חתא, ירושלים אלתלל לנחותיה
ננעלות נגילה כר, ולא דוקא ננעלות אלא רחוק ננעול כר, אם
כן קמא י"ל דגם רש"י הכי ס"ל והא דקמרי שטעין לנחותיה נכל
לילה היינו דהו' רחוק ננעול נכל לילה, ומהא דפירש"י נהאנעיל
דריך לנעול דפירש"י אותו דלת יידי, ולכאורה מני נעני רש"י נזה
הא הנמולות קמרי להדיא ולנחותיה אלתלל דלת הלל מנעילת ליה ומנניה
לא הזכיר רק דלת ולא לנחותיה, ואולם אם נחמא דרש"י ס"ל כמסופת
נזה דפני כירושלים נס נרציות ננעול, ולפי"ז לכאורה קמא מני קא
מנעילת ליה נמנולות המפלטין לרשות הרנים והא פשיטא דרש"י כיון
דאפילו נרשות הרנים נמור נס כן אלו נריך אף ננחות הר' כירושלים
היו ד מחילות ורק כיון דהשלישית היה על ידי דלת דלא הו' מחילת
נמורה להכי נריך גם נרציות מני דלת כמ"ש התוספות אלתלל
דרש"י ואם כן י"ל דהיינו טעמא דפני כירושלים נס נרציות ננעול
תשום נמנולות הא ליכא עכשיו ד מחילת אלא מנולות המפלטין
לרשות הרנים מנוגל מני הוא לחי לו קורה וליכא רק דלת יידי דהסתפק
הנמולות דאפשר דחמיר נזה דריך לנעול תשום חמא שדוקא רש"י
דהאנעילת הוא רק נזלת יידי תשום דהיכא דליכא דלתא וכוונ
כירושלים י"ל דפני מני נרציות ננעול, וכן נראה קמא להוכיח נשיט
רש"י תתשיכ שם אצול דההרדעא רש"י מנולות המפלטין לרשות הרנים
הו', והקשה למח הולך רש"י לזה והלא אם נחמא דהו' אצול דההרדעא
היוין רשות הרנים נמור כמו אצול דמחמא אם כן כ"כ דליכא פשיטות
טובא ואפילו נרשות הרנים נמור ס"ל דרש"י לנעול אם כן כ"כ
הוא לנחותיה המפלטין, ואולם לדברי אלו שפיר דאם נחמא אצול
דההרדעא היוין רשות הרנים נמור אם כן ע"כ דליכא דלתא נשני
הנדין ואם כן תו ליכא פשיטות לנחותיה המפלטין וליכא רק דלת
אחר ולהכי פירש"י דלא היה רשות הרנים נמור, ולכאורה י' לנחות
זה קמא דאפשר למור דהלורך רש"י לפרש כן הו' אצול דההרדעא תשום
דאם לא כן יהיה קשה לרז כהנא דמני דהתם מנוספת הו' חסיד
כי אחא רנ נחמן אחר פניהו לעפרייהו ומסיד דרש"י ס"ל דעני רחוקות
לנעול אף על פי שזין ננעלות ואם כן לרז כהנא לא נענין כלל רחוקות
לנעול וזי יחמא דאצול דההרדעא היוין רשות הרנים נמור אם כן יהיה
קשה מר' יוחנן דאמר ירושלים אלתלל לנחותיה ננעלות נגילה דעל
כרחק פירושו לכל הפחות רחוקות לנעול מוכח דנענין רחוקות לנעול
ולהכי פירש"י דאצול דההרדעא לא היוין רשות הרנים נמור, אצור
דדיתו כזה חחר ונראה דודא נס לרז כהנא דס"ל דהא דמנין ער
פלגיהו נעפרא אלו מנין מיקרי עדיין רחוקות לנעול כיון דאפשר
לסלק ולפנות העפר והכי מני נזה דר' יוחנן כירושלים כיון דהא דאמר
לנחותיה ננעלות נגילה הוא לאו דוקא ננעלות אלא רחוקות לנעול אם
כן ליכא קושא מר' יוחנן לרז כהנא ולכן אני עומד על משרתי דש
לומר דרש"י ס"ל כשיטת הרמב"ם נזה.

וראיתי לחכם אחד הקשה נהך סוגיא דרז נחמן אחר פניהו
לעפרייהו, ומוכח דס"ל דלא לחורין מותץ כנעול דמי,
וננחים (נ"ה) לחורין שלמים שמתן קודם פתיחת דלתות ההיכל
פסולין פשיטא מותץ כנעול דמי כר, ומא פשיטותא היא כל כך
מותץ כנעול והא נאמרת ליכא פלוגתא נזה, וציתור קשה על הרמב"ם
דפסק נפ"ז משנת הלכה י"ד דאם היו משוקעות נעפר מפתח אצור
היינו כרז נחמן עין שם נהנמ"י ונהלכות מעה"ק (פ"ה הלכה
ה') פסק דמותץ כנעול, ולפי"ז ליכא כחן קושא מני דגם לרז נחמן
פיר' י"ל דס"ל דלחורין מותץ כנעול דמי אלא דס"ל דנענין שיהא
רחוקות לנעול נלי אום מעשה אחרת ולאפוקי היכא דמנין ער פלגיהו
נעפרא דזין רחוק לנעול כלל האידעא נלי מעשה ונעית פניו העפר,

דלתות נעלות נלילה לא מהני שיהיה עליה דין רשות היחיד ציוס הגנה
גזה אכתי לא נתייבז הא דשוק של פטמים ונמרים דחיי פריך הגמרא
ורבנן אמר ר' מאיר רשות הרבים ומהדרו לינהו כרמלית דלחור רנה
בניית אמר ר' יוחנן ירושלים אלמלא דלתותיה נעלות חייבין משום
רשות הרבים לימא דהו נלילה וענדל דרבנן דהו טעלן ומניחין את
המפתח בחלון היה ציוס דלא שוק ופלטא לעולם רשות הרבים ולא
מהני ליה נעילת דלתות, ומלחתי כן חיל נחלירי פריך קמא דשנת
קודם ד"ה ד' רשות וז"ל זה שאמרנו שאלתהו שדלתותיה נעלות נלילה
אין נהם משום רשות הרבים פירשו אפילו ציוס, ואף על פי שגדולי
המנהיגים שהזכירו פירשו דוקא נלילה אבל ציוס י' זה משום רשות
הרבים הואיל ואינם נעלות, וכן הדין נלילה אם לא נעל, י' לזון
עליהם חייבין נאחרון של עירובין לא יעמוד אדם כר', ואם כדעריהם
היה להם להשיב שלא אמר ר' יוחנן אלא נלילה ואוק של פטמים ציוס
היה, אלא אפילו ציוס כרמלית הוא עכ"ל, והכי נמי לענין שוק
ופלטא איכא הוכחה זו, ולענין הדברים נכונים מאלו כחשיב ענין
ב' לחלק נזה.

וספקנת הדברים פדי הכרם אשר אהנו נגזרים נזה לדינא נקירה
נסי' שלשה המה.

(א) מקונו דעת השו"ע דפלטא ואווקים י"ב להם מחיטות נעין
שיהא השערים מכוונין זה כנגד זה כמו נליל רשות הרבים, וכן
הוא דעת הרא"ה ולפיו פשטא דתלמודא מחיטות המדינה והעיר
מהני לפלטא שיהא רשות היחיד וכ"כ ה"כ דלינה מפולשת
דליכא ריעותא בגוף הפלטא ודעת הרשב"א וגדולי הגרפמים
דירק דלתות נפרט לפלטא מהני ולא מהני דלינה מפולשת וכ"כ
דלתות המדינה והעיר אינו מהני לפלטא, והנה ה"כ לא הביא
דעת הרשב"א, וכן נחשבת משאל נניחין סיון ל"ב פסק נזה
כה"כ וכ"כ נשאלת יע"ץ סיון ז', וכן בגנת ורדים הספרדי
כלל ג' סיון כ"ב.

(ב) חידשו דהיכא דהסותרים יושבים נחציות באווקים ונחצות
ולא מתקן תחת כיפת השמים, הנה נכחלי נוגח נם להרשב"א
לא חזיר פלטא חסרטיא ומנחלת המפולשין ומהני דלתות של
המדינה והעיר נם לפלטא, ועוד אחרת דם היכא דהרשות
ניד הסותרים לשנת עם סותרתם מנחן נחירי הפלטא ואין
צריכין לחציות כלל מכל מקום היכא דהשוק מיוחד למין פרטי
כגון שוק של פטמים או נמרים דאם ינא שם אדם עם סמורה
אחרת גרסאיה הנה נכחלי נוגח לכלי עולמא מהני דלתות
המדינה לפלטא ואפשר דם נשוק כללי אם למין אחד פרטי
אין רשות לאדם לשנת עם הסמורה ולהתעכב שם ורק לעבור
דרך השוק והצליח על כחש וכו"ל הרשות נידו ולא יותר
הנה נכחלי נוגח ה"ה תו כסרטיא ואין לו דין פלטא להרשב"א
וגדולי הגרפמים ואפי' אם הוא שוק כללי לכל המינים שנעלם
תם הם יושבים עם סותרתם מנחן ולא נחציות מ"מ אם
יש זמן מתגל לאה כמו למשל שרשים להתעכב עד שעה האחד
עשרה נלילה או השמים עשרה ואחר כך ינא האנשים הממונים
לזה מזה המחשבה ויגרשוה הנה נכחלי נוגח ה"ה תו אין
לפלטא כזו דין חזיר חסרטיא, ולפי"ו נמדינתינו דהסותרים
יושבים נחציות ולא מתקן תחת איר הרקיע ונחצותם שיושנן
תחת איר הרקיע ישט לזה זמן מתגל ונכלת הזמן אין ראוי
להתעכב יותר מזה חוקי המחשבה המקומית אם כן ליכא כלל
דין פלטא של הרשב"א אלא יעלם ולעולם מהני דלתות המדינה
או נורת הפתח העשיר נסוף העיר.

(ג) כרמלית נמורה כגון לרש"י היכא דאין סי' רשות נוקעין או דאיש
רשע ט"ו אמה חייב לתורה ודלתות הראויות להנעל תם
נחצותא המפולשין לרשות הרבים קיימא לן דלתות המפולשין
האלם כחלל קמא דלחור דסני נורת הפתח נורת כחציה
נחציה ז"ל והגאון ר"ד פארוה שמשכו אחרי דברי הרשב"א
דפסק כחציה אליה דנית הלל, וחיי דהגאון ר"ד פארוה
הי"א לימא תם נחצות נות אפרים הש"ת נזה על המשכ"י
דלפיו הגרסה הדין כהגאון ר"ד, והנלפני"ד כתנתי וחתנתי
שמי לרש"י, נאום הקי.

אברהם אורן יודעלאוויץ, רב ואב"ד דמאנשעסמער,
סימן

דא נחמת לא הו' שם רשות הרבים כלל כיון דליכא שם סי' רשות
נשיטת רש"י וסייעתו ואיש מפולש כלל לרשות הרבים נמור, ועין
נמדרכי סי' הדר פלגמא דר"י ומהר"ם מרוטנבורק הוצא נם נהנמי"י
פי' דעירובין ונדרכי משה רס"י שס"ד.

(ח) **וספי"ב** הגאון ר"ד פארוה נדין הפלטא הנה נמשך נזה אחרי
דברי מהר"ם נחצי ז"ל דהחליט דנזה כולי עולמא
מודי אל הרשב"א דפלטא הו' רשות הרבים מעצמו אפילו אינה מפולשת
כלל, ואולם נחציות הר"ן לשנת נפוצה דלרנע רשויות ד"ה סרטיא
ופלטא כתב על שם הרא"ה ז"ל, ומסתברא דפלטא נמי נעין
מפולשת אלא דנחצותא אינטיך משום דליכא סתמין ע"כ, והוא
דעת מרן הג"י נאריש סיון שמי"ה דכתב דם נחצותא ואווקים
הרפתים ט"ו אמה אם י' להם חומה נעין שיהי מפולשין משער לשער,
ונחמת לפוס מלי דהוכיח הרב ר' רפאל מילדולה ז"ל נחשבת שם סיון
ל"ה דם להרשב"א דלחור דפלטא ואווקים לא מהני הא דלתות
המדינה נעלות אלא דם נכחלי נוגח הדין רשות הרבים וזהו רק
דהיקף המדינה והעיר אינו מועיל לפלטא אלא כולי עולמא מודו
אם הרשות והפלטא מוקף נהיקף לעצמו דלי דרשות היחיד נמור היא
עין שם, ושעה נחללות לט אור חדש דברי המחירי למסכת שנת הרי
רואים אהנו כי נורת אמת היתה נזה נפיהו של הר"ר מילדולה ז"ל
דכן הוא להדיא שיטת גדולי הגרפמים העומדים נשיטת הרשב"א דאם
היו נאחזה פלטא נפרט דלתות דמהני ודלא כדברי הרב מהר"ם נחצי
ז"ל עין שם (ולעיל נסוף ענף ח' כתבנו דהו היכא דאין רשות לכל
אדם לו לפתוח הדלתות) ואם כן הלא מזה הסברה ז"ל דאפילו אם ניהא
דנחצות המדינה והעיר אינו מהני להשיב פלטא ואווקים לרשות היחיד
זהו משום דנחצות המדינה והעיר דנעלות אכתי ליכא שום ריעותא
בגוף הפלטא והאווקים ואכתי ניהא תשמישיתיה לנני אדם המתקנן
שם לסמורה אבל היכא דליכא מחיטות להפלטא והאווקים ואינם
מפולשים השערים זה כנגד זה אף על נב דליכא דלתות להמחיצות מכל
מקום מזה הגרסא ז"ל דלא הו' תו פלטא והאווקים רשות הרבים כיון
דליכא ריעותא בגוף הפלטא והאווקים ואינם מפולשים השערים זה
כנגד זה ולא ניהא תשמישיתיה דנני אדם המתקנן שם לסמורה
דלריכין להיקף וללכת נכסבית אל מקום השער ולפי"ו ז"ל דם הרא"ה
ז"ל סוגר כהרשב"א וגדולי הגרפמים נזה דלתות המדינה והעיר
הנעלות אינו מנרע שם רשות הרבים מפלטא ואווקים אלא נזה פלג
על הרשב"א וגדולי הגרפמים וז"ל דהו היכא דם מפולשים דשעריהם
הם מכוונים זה כנגד זה ולא כשאינם מפולשים דליכא ריעותא נפוש
ואי כמו דליכא לפלטא נפרט דלתות ולא הו' רשות הרבים נם אם
השערים מפולשים והרשב"א וגדולי הגרפמים ס"ל דאיש מפולש לא
חיי דללתות נפרט.

ומה שהקשה הגאון ר"ד פארוה דליתני מנחלת שם רשות הרבים אף על
נב דאין מתקנן שם נני אדם וכ"כ פלטא שקהילה לכל ה"ה, ומה
הוכיח דפלטא לא נני מפולש, הנה לענין אין זו הוכחה חזיר, דאיש
הפלטות הן לעולם נחצו העיר והא נכמה מקומות חצות נשי"ם
דהאווקים הו' חק לעיר וכמו עטלחא של עזה נפרק קמא דע"ז (י"א):
ועין שם נחפוש, ואם כן הני פלטות דאם חק לעיר לא הו' דיעין
דאם רשות הרבים מהא דנחצותא, דאלי מנחלת שם נחצו העיר
דעוצרים שם נני אדם נחציות ולא נפלטות דמתקנן שם נני אדם
לסמורה אלא אין הקנינן נכל יום ורק ניהא דשוקא והאריך שפיר
ליתני פלטא נשני חידוש זה דאני פלטות נם שונים נחצו העיר
הדין רשות הרבים ורק מהא דקתי מפולשין נני מנחלת משמע ק"ה
דנפלטא לא נני פילח אלא כנר תירץ זה יפה הרא"ה ז"ל דנחצותא
אינטיך משום דליכא סתמין ונחצותו כל דברי הגאון ר"ד פארוה
ז"ל נזה לפי ספק השו"ע והאחרונים ז"ל, וזו הגיע לדי ספר
שאלות ותשובות נתי אפרים אשר שאלתיו על רעניס אחרים, ודאיתי
שם נסיון כ"ו האריך דננדי הג"א הגי"ל וכתב כח"כ, ונדין הפלטא
תמה על השו"ע נחצי דהאריך באווקים ש"ס להם חומה שיהי מפולשים,
והנה לא ראה עוד דברי הרא"ה הגי"ל אלא היו לפני, ונשיטת הרשב"א
נפלטא הנה האריך כחציה לא עליה נחציות (ר"ת נחצות מים רבים)
ולא ראה עוד דברי המחירי, אלא נזה הרב הרשב"א אינו עומד
נשיטת ה"ר אפרים סב"א נעל המחירי ז"ל, וחשיב דנשעה שדלתות
נעלות נם הרשב"א יורה דאין לפלטא דין רשות הרבים ורק מה"ק

סימן ז

בדין כרמלית ומקום פטור.

בפי' דשם (ד'): נהא דפריך הגמרא הא נעיק עקירה והגמרא ע"כ
מקום ד' משני רב יוסף הא חזי רבי חמנא זרק ונת ע"כ
זו כל שהוא רבי מחייב ומכמים שטרין ודחה הגמרא התם כדלמי
ולאחר הכא נאלין העמוד נרשאת היחיד ושם נטתה לרשות הרבים חרק
ומא אטו רבי סבר למירין שדי טש נתר עיקרו ורנן סברי לא
למירין שדי טש נתר עיקרו, ופירש"י רבי סבר שדי טש נתר עיקרו
הוא כמות נרשאת הרבים על מקום ד', והתוספות שם ד"ה נאלין
נחמקת דנריהם כתבו דפירש"י כי אפשר להעמידה, דל' למטה חזי
לא נצי רתנ ד' לכולי עלמא, וד' למעלה חזי לא הוי רשות הרבים
(ודל' רתנ ד' הוי כרמלית וד' פחות מר' הוי מקום פטור) אם לא
נעמיד נדבילה שמינה וטח נד' הנך עכ"ל

ענה א'

(א) ובש"י: שרי לין (סימן ז') דהא דברי התוספות נזה חתרי
טעמי חלל דקושיית התוספות יסתער נס על הסלקא
דעתא דמירי נזה הצולט מן הכותל לרשות הרבים ויקשה גם כן דל'
למטה חזי לא נצי רתנ ד' וד' למעלה חזי כי רתנ ד' הוי כרמלית
והי' לינו רתנ ד' הוי מקום פטור, ודל' חזינא דמירי נדבילה שמינה וטח
נזנ הנך הוא דתוק מלח, דהא זרק ונת על נצי ז' חק וידך נעמיד
דעת נזנ הנך ועוד דל' אפשר כלל לאתרו דהא לקמן (ז'). אמר רנא
נ"י אמר רנא חסדא לבניה זקופה נרשאת הרבים חרק וטח נפניה חייב
וכתבו התוס' נס ריב"א דל' למעלה חזי לא נצי שיהא נפני הלכיה
וכותל ד' על ד' דכין שרואה את הקרקע חסו כמותה על נצי קרקע
וכן הוא להדיא בפירש"י שכתב ח"ל וכי אמר למטה מעשרה נרשאת ד'
כרמלית וכשלין רתנ ד' מקום פטור היינו נחמקת המסויים כגון נג
לכיה ורשא הכותל או עמוד דהי' מסתמים תשמישתייהו אל' אחר כגון
פני הכותל דנר הנדנך נ' לא הוי רשותא לנפשיה אל' כי למטה מעשרה
הוי רשות הרבים נמור כר', ותוספות שם הקשו ע"ז מהא דידו של
עני ושל נשיא' דפריך והא נצי עקירה והגמרא מעל נצי מקום ד' לוקמי
שחתיק החפץ נצוץ זה שרואה את פני הקרקע ונחמקת ד' רש"י
ת' יפה קושיא זו וכתב גם כן דדעת רש"י כהר"י ע"ן שם, והשתא
איך אפשר ללוקמי כגון שטח נזנ הוא כיון דרש"י ס"ל כהר"י אל' אם
כן איך חזינא הגמרא רחיה מהכא דל' נעיק עקירה והגמרא מעל נצי
מקום ד' הא כיון שטח נזנ הוא לא נצי כלל מקום ד' ואל' שפני
הוא לינו רתנ ד' סני ואם כן איך הביאו רחיה לפי הס'ד וגם לפי
המסקנת נחמל רבי ורנן כי למירין שדי טש נתר עיקרו והוי
כמותה ע"י מקום ד' ורנן ס"ל דל' למירין שדי טש נתר עיקרו
ופטור משום דל' נצי ע"י מקום ד' והוי לא נעיק כלל מקום ד' ועל
כרחק דנריך לפרש לרש"י שנת ע"י הוא והנך מחש ואם כן יאמר
קושיית התוספות כעמוד של נדול דלמטה חזי לא נצי רתנ ד' לכולי
עלמא ולמעלה חזי כי רתנ ד' כרמלית הוא וד' חזי רתנ ד' מקום פטור
הוא ולכן העלה להלך דס"ל לרש"י דל' מצינו כרמלית ומקום פטור רק
כשהו עומדין ע"י קרקע ולא כשהו נאלין דנעלין לנצי רשות הרבים
וטעמא הוא דכרמלית מן התורה חזי שם רשות עליו ומן התורה הוא
מקום פטור ומקום פטור חזי לא שום חשיבות רשות רק שחשלת תורת
רשות הרבים נמקום שהיא עומדת ולכן אם היא עומדת ע"י קרקע
רשות הרבים ומצטלת דריסת הרגל או נסתלק תורת רשות הרבים מן
המקום הקרקע הי"ל וממילא כל האור שחשלת הוא כלאור נקעה
ואיר ים שהיא כרמלית והעיקר הוא מקום הקרקע שחתתו והאיר
נעלה למקום הקרקע שחתתו אל' אם עומדת נאלין מה תועיל המקום
פטור או הכרמלית כל זמן שאינה מסלקת תורה רשות רשות הרבים
מן מקום הקרקע שחתתו ולכן נעלה גם היא למטה שמינה ממהו כמו
שהאמר נעל למטה שחתתו דל' כשעומדת ע"י קרקע חזי נכחלתה
להצטל כיון שסוף סוף מסלקת דריסת הרגל ומצטלת תורה רשות
הרבים והנזנ הוא הוא חילוק כיון רש' לו מקום להעמיד היסד, ומעתה
ימישנו דברי רש"י נצי זרק ונת ע"י זה כל שהוא נאלין דמירי שנת

ע"י הוא והנך מחש כשעלה דמילתא והא דהקשו התוספות כי למטה
חזי לא נצי מקום ד' ולמעלה חזי היא כרמלית או מקום פטור הגם
לפי"ז ימישנו דהתם שהנך או הוא עמוד נאלין חזי תופס שם לעלמו
ונקרא רשות הרבים ולא מצינו כרמלית ומקום פטור נאלין רשות הרבים
ותו ומתוך קושיית התוספות שם (ה') ד"ה כלל למטה, ולית' הוי
רשות היחיד לא הוי רשות הרבים נצי לא הוי אל' ככרמלית כמו עמוד
נמור ג' ודמנ ד' ואחל' חייב, ות' דל' כרמלית נכלים כמו שפירש
רש"י, ומתוך דהתוספות ס"ל דהכלי נעל הוא לנצי הרשות לנמור,
ולולם נצי"א כתב להדיא נס רש"י דהכלי הוא מקום פטור, והדרא
קושיית התוס' ולהאמר נחמל דטרסקל שני העני עומדת היא נאלין
דל' העני אינה מכסה את כל הקרקע הטרסקל דהא הטרסקל הוא ד'
על ד' ויד העני חזי מחזיק אפילו השליש מזה והילכך כיון דהטרסקל
הוא נאלין ליכא עלה דין כרמלית ומקום פטור ונעלה אגז רשות הרבים
עכ"ל.

ואני: אמר דליתנייהו להי' דברים דתנן נעיריתו (ל"ג) נתנו נאלין
למעלה מעשרה טפחים עירובו עירוב למטה מעשרה טפחים חזי עירובו
עירוב ותוקמין נאלין הגמרא חז' לארבע אמות עסקין ופריך הגמרא
שם (ל"ג) חל' למעלה חז' למטה (נדנדר הגמרא לא ש"ך למעלה
למטה דהא שזה הוא) ותשי דהדר זקף ופריך והא כי נצי מייתי
לה דרך עליו (ואחל' למטה מעשרה לא הוי עירוב הרי יכול להביאו
אל מקום שניתנו הכל נאלין למעלה מעשרה דהוא מרשות היחיד לרשות
היחיד ומקום שניתנו הוי רשות היחיד דר' אמתיו עולות עד לרקיע)
ותשי כשרצים מחתפים עליו וכדעולא דלמור עולא עמוד ט' נרשות
הרבים ורבים מחתפים עליו וזרק ונת על נצי חייב ופירש"י כשרצים
מחתפים על נטיית הנך שחז' לר' אמתיו הגמרא מעשרה דהוי רשות
הרבים כדעולא כר', וד' נחמל דנאלין ליכא כרמלית ומקום פטור נעל
להרשות הרבים שחתתו אם כן למה הולך הגמרא ללוקמי כשרצים
מחתפים עליו והלא נלל זה הוי רשות הרבים והנך העני נאלין כי
אפשר לו להיות כרמלית או מקום פטור ונעל הוא לנצי קרקע רשות
הרבים והתוספות שם ד"ה דהדר זקף הקשו הליך חז' למעלה
מעשרה רשות היחיד והא נריים טוקעין נ' שחתתו ואפילו לר' יוסי
נצי"א לא שרי אל' נהדרן מחתפות ות' ד"ל דמירי כגון שסתם חתת
הזקיפה דל' חז' נקעי חז' נצי כגון שיש נוצה עשרה נאלין זקיפה דחשיב
רשות היחיד חז' על נג' דנריים טוקעין כמו עולות דלמור נפרק הזורק
(נ"י). דהוי רשות היחיד חז' על נג' שחתתו הוי רשות הרבים עכ"ל"י)
והם

(ב) הגמרא המנ"א רס"י שמי' כתב ננען קנה ונראשו
טרסקל דל' הטרסקל עלמו נגמ' יח"ד ורנא ד'
נצי נצי שחתתו הוי רשות היחיד ויין ע"י תוספות והאחרונים הביאו
נצרי ומתרי התוספות שנת (נ"ט) מתאמר דרך על נצי הוי רשות
היחיד ולל' שחתתו ע"י חתת השקל ופירש"י, ולולם נספר יתקין
יאל לקיים דברי המנ"א כפי מה שם דהמזדקק נצרי התוספות יאלה
דנצוטרטא שיש לה מחשלת למעלה לא כתנו כלל שחתתו רשות הרבים
ורק נעולות כתנו כן נעולות טעמא אחרינא ליכא משום דקיימא לן
נחמקת סוכה (י"ח) ונרי"ן שם נזכרך לא למירין כי תורה יורד
וסותם משום דערי' נעולות הוא וכי"ש נעולות המשכן נזמן שהקדשים
עליהם הם מתטלטלים ממקום למקום ונחתת המשכן יקומו אותו הלוי
ודל' נזהם חז' שייכות לומר כי תורה יורד וסותם ולכן שחתתו רשות
הרבים עכ"ל, ודל' אמר לשון התוספות נצנת (נ"ט) וכן עולות
הוי רשות היחיד חז' על פי שחתתיהם רשות הרבים לפי שיש מנך
העלה כר ע"ן שם, ופיר' יל' דהא שחתתיהם רשות הרבים קלי' רק
לעולות ולא לנצוטרטא, ואלם לשון התוספות נעיריתו כגון שיש נוצה
יח"ד נאלין זקיפה דחשיב רשות היחיד חז' על נג' דנריים טוקעין כמו
עולות כדלמור נהדרק דהוי רשות היחיד חז' על נג' שחתתו הוי רשות
הרבים עכ"ל, ולישנא דחשתי דהא לשון יחיד ולא נקטי התוספות
לשון רבים שחתתיהם וכחש"כ נצנת שנת מוכח ודל' דקלי' על
הזקיפה דחשתי הוי רשות הרבים, וכן מוכח להדיא שם נעיריתו
(פ"ט): נתוספת ד"ה נחמקת שכתב ח"ל ומנעול דחשיב ליה
נחמקת תפילין רשות היחיד היינו משום דליכא נקיעת נריים כר' כי
נצי שיש נמנעול עלמו נוצה עשרה דהוי רשות היחיד אפילו ליכא רשות
הרבים

הימדי

אב עיקרו דלית ציה ד' ומחמ' כסר ורנן ס' ל' דלא לחריק שרי
נש נתר עיקרו להקל ואחי שפיר פירש'.

(ד) וספוכים לספד' ו' לחלק נ' אס רה'ר מקיפו מכל נ' ד' או
ל' אשכ' להג' מהירושלמי דפרק הורק (הלכה)

(ה) דנרס'ק האס נפסקא חוליות הנור והסלע שה' גנזיה עשרה
ורנ'ן ארננה, מה א'ן קיימ'ן א'ס גנזיה'ן עשרה ורנ'ן ארננה רשות

נפ' ענמה ה'ל' גנזיה'ן עשרה וא'ן רנ'ן ארננה ה'ל' ה'ל' דלאחר
ר חסדא נס' א'ס קנה נע'ן נרשות הרנים גנוה עשרה טפחים מותר

לכא' ומותר לכא' ונלנ' של' יחליף אלא כ'ן א'ן קיימ'ן נשאי'ן ל' רנ'נים
ד' ולא גנזיה'ן, ולא כ'ן אחר חיה ציה דר' כל המעכב דריס'ה נרשות

הרנים נקרא כחולית, אחר ר' יוד' מה דלאחר חיה ציה דר' נלמנע
אל' מ'ן א'ר רשות הרנים מנעלה עכ"ל, והנה הקי'ע מפרש דכל

הירושלמי קא' אסיפא ומתניתין דקתני פתות מכן פטור ופר'ך א'ס
גנזיה'ן עשרה ורנ'ן ארננה רשות נפ' ענמה ה'ל' חיה ה'ל' למתני,

וא'ס גנזיה'ן עשרה וא'ן רנ'ן ארננה ה'ל' ה'ל' דלאחר ר' חסדא ומותר
לשטל מחט לרשות הרנים ולרשות היחיד דמקום פטור ה'ל' וא'ס כ'ן

מח' קתמנע ל' הא מתניתין ה'ל', ומסיק דה' נשאי'ן ל' רנ'נים ד'
ול' גנזיה'ן עשרה, ותל'ין הקשה דל'ע כ"ס דה'ר מקום פטור,

ולע"ד ל' קשיא מיד' דל'ע קי'ע א'ן הקושיא מח' קתמנע ל' מתני'
אל' מח' קתמנע ל' ר' חסדא הא מתניתין ה'ל' וא'ס כ'ן שפיר מתר'ך

ומתניתין, מיי'ר כשאי'ן גנזיה'ן עשרה וא'ן רנ'ן ד' ור' חסדא קתמנע
ל' אש'ל' גנוה עשרה מותר ח"כ, ועי'ן סי' דמפרש מהירושלמי קא'

חריב' ומתניתין דת'ן חוליות הנור והסלע שה' גנזיה'ן עשרה ורנ'ן
ד' הטעם מה'ן והטע'ן על גנ' חיי', ופר'ך מה א'ן קיימ'ן א'ס ומיי'ר

שה' גנזיה'ן עשרה ורנ'ן ד' גנזיה'ן נ' ליר'ר הנור והסלע, א'ס כ'ן
פשיטא מח' קתמנע ל' הטעם מה'ן אלא החולית לנדה רשות נפ' ענמה

ה'ל' ככל רשות היחיד נעלמה, וא'ס מיי'ר נשאי'ן רנ'ן ארננה וקתמנע
כ'ן מנע'ר' עם הנור והסלע לרשות ארננה קשיא אלא ה'ר ה'ל' ה'ל'

דלאחר ר' חסדא קנה נע'ן נרשות הרנים גנוה עשרה וא'ט רנ'ן ד'
מותר לכא' ולכא' וא'ס כ'ן לר'ית ומתניה' למקום פטור נכל כה'ל'

נומ' ל' מה'ני ל' ליר'ר דה'ר רשות שה'ל' פטור ו'ס ג' גנוה עשרה
אי'ט מנע'ר' לחיוב'ל, ומסי' כשאי'ן ל' רנ'ן ארננה ולא גנזיה'ן עשרה

נפ' ענמה והשת'ל' מתיב' שמתחלה א'ן צה'ס ל' שיעור גנוה ולא שיעור
רשות מנע'ר' יח' החלל הנור עם החולית עכ"ל, וכנראה דפסג'ת

הפסי'ת דה'כ'ל ד'ס גנוה עשרה נרע משום דה'ר רשות שה'ל' פטור,
וא'ט מת'ן כלל דכ'ן דלאחר רנ'ן ד' א'ר רשות ה'ל' ור' חסדא הא אחר

מותר לכא' ולכא' וא'ס כ'ן למ' ל' מנע'ר'.

ולע"ד י'ל דס'ל להירושלמי דדוקא רשות הרנים יתכן ש'ע'ר'ך זה ל'ה
ל'יות רשות היחיד ולא מקום פטור דנטל הוא לכא' ולכא'

וא'ט יכול לשנת' שום דבר ממנו גדרו מוקף נשאי'ן רנ'ן ד' ולא
גנזיה'ן עשרה כלומר דכ'ן דאי'ט גנוה עשרה ה'ר ה'ל' רשות הרנים

דכ'ן מותר נרשות הרנים וכה'ל'יש טור דגנוה מתשעה ועד עשרה
ה'ר רשות הרנים וא'ט שפיר, וא'ס שעת' רש"י והרמב"ם י"ל דס'ל

להירושלמי תשמי' על ידי הדחק שמה' תשמי' ונגמ'ר' דין קלמ'ר דה'ל'
דכפ'ל תנ' למיח'י תרי' זמני' ארשות הרנים מהלכת ג' הוא לדוקא

ל'אשומעי'ן דדוקא הילוך על ידי הדחק שמה' הילוך אל' תשמי' על ידי
הדחק ל' שמה' תשמי' כדלית'ל' נפרק קמא דנשת' (ח'י); וכן נפרק

האור' (ק'י); ואולם בירושלמי ש'ס נפרק הורק (הלכה ד') א'ת'ל' ולמה
תני'ן תרי' זמני'ן ר' תינה נס' ר' פתח נשבו' ש'י ר'ק'ק'ס אחר הרנים

מהלכין ג' וא'ר א'ן מהלכין ג' אלא כשה'ן נדחקין של' אלאחר וא'ל
וא'ן הרנים מהלכין ג' אלא כשה'ן נדחקין אי'ט רשות הרנים אלא רשות

היחיד לש'ס כ'ן נר'ך מותר רשות הרנים ה'ל' עכ"ל, א'ס כ'ן מנע'ר'
דהירושלמי ס'ל דמנשה יתירה לגופ' אלא ל'אשומעי'ן ר'ק דל'ע על גנ'

דה'ל' הילוך על ידי הדחק שמה' הילוך, ולא ל'אשומעי'ן דדוקא דתשמי'
על ידי הדחק ל'ו שמה' תשמי', וכן כתב הרע"ב נמשנה ש'ס, וא'ס

כ'ן י"ל דהירושלמי ס'ל דתשמי' על ידי הדחק נמי' שמה' תשמי' ולה'ל'
מח' דלאחר וא'ט מתשעה ועד עשרה כשה'ס מתכסין עכ"ל, וא'ס נמי'

רשות הרנים דל'ע על גנ' דה'י תשמי' על ידי הדחק ה'ר שמה' תשמי',
והרמב"ם ורש"י דפסקו דנע' ט' מנע'ר'ים ולא יותר זה לש'ס מח' דקיימ'ל' ל'ן כח'ל' דלאחר תשמי' על ידי הדחק ל' שמה' תשמי' ונע'

מנע'ר'ים מח'ל' לכיתוף נס' של'ט על ידי הדחק וא'ט שפיר
ותה'

היחיד חרק ונח על גניו חיי' דה'ר נזרק ונח על פני הקנה כנ'ן
דנע'ל' שמינה עי'ן ש'ס, וא'ן לה'ל'ר'ך ש'ס.

ענה ב'

(ג) ובחידושי אחרתי נישת קושיית התוספות לפירש"י הא'ך
מיי'ר פלגת'ל' דרני ורנ'ן וה'ר למטה מנ' ל' נע'י

מקום ד' לכולי ענמה וא' למעלה מנ' ל' ה'ר רשות הרנים ד'ל' רנ'ן
ד' ה'ר כחולית וא' אי'ט רנ'ן ד' ה'ר מקום פטור ד'ל' דמיי'ר כשרנים

מכתפים על ה'ק' והיי'ט גנזיה'ן ט' וכדע'ל'ל, ור'ק דלכ'ורה י' אשכ'ר
לומר כ'ן דה'ל' רש"י כתב (ח'י) ד'ה' מכתפי' וכיו'ן דנר'ך לרנים רשות

הרנים ה'ל' כ'ן רנ'ן כ'ן ק'ר עכ"ל, והיי'ט דרש"י ס'ל כדעת הרמב"ם
שהנ'ל' נשאי'ע סימ'ן שמי'ם ולא נע'ין נעמ'ר' רנ'ן ד' כלל והיי'ט משום

ד'ר'ך המכתפין לכחף א'ך על פי א'ל'ן ג' ארננה לפי א'ל'ן מניחים
ש'ס משל'ס אלא נסמכין ג' ה'ר ה'ל' מקום חסות ור'ל'ר לתשמי'סו כמ"ס

טריש"י, וא'ס דרש"י כהרמב"ם ה'ר י' אשכ'ר לומר דפלגת'ל' רני'
ורנ'ן נגד' נש' נתר עיקרו ה'ל' נרשים מכתפים על ה'ק' דה'ל' רני'

נע' כלל מקום ד' תמ'ל' פלג', ואולם ה'ר כנ'ר הרנ'סו גלית' הגמ'ר'ל'
הנ"י והגרע'ר'ל' דל'כ'ל' צה' סתירה ענמה נפירש"י דה'ל' ס'ל

לרש"י כהרמב"ם ונפרק המנע' (נ"י); נה'ל' דהמ'ל'ל' ל'כ'ל'ן ומת'ן
על האסקופה ונפר'ך הגמ'ר'ל' ה'ל' אסקופה מח' א'ל'ית'ל' רשות הרנים,

ופירש"י ס'ן גנוה ט' ורנ'נה ד' ורנ'ס מכתפין עליו דח'ל' לרנ'ס
לכתופי' כדלמ'ר נפרק קמא עכ"ל, ה'ר לה'ל' דרש"י ס'ל כשיש'ת

הרנ'י'ך דדוקא נרנ'ן ד' ה'ר רשות הרנים דה'ל' מקום חסות ולא נפ'ת'ת'
מח', ונצי'ל'ר הגר'י'ל' סימ'ן שמי'ם כתב דטעמ'ל' דמ'ל' דה'ר

רשות הרנים אש'ל' נש'ט רנ'ן ד' זהו משום דרנ'ן ד' ל' א'תמ'ר' אלא
נרשות היחיד וג' כחולית מקולי' רשות היחיד, אל' נרשות הרנים

ל' מתקלמ'ר ואקולו נ'ה מקולי' רשות היחיד כ'ר, ולכ'ורה תמ'ה דה'
נגד נמ'ר'ל' מפרשת נעיר'ת'ן (נ"ט); דת'ן ש'ס נור נרשות הרנים

ומולית' גנוה עשרה טפחים תל'ן שע'ל גני' מנע'ר'ל'ן הימ'ט נשנת', ופר'ך
גמ'ר'ל' נמ'ל' עסקין א'ל'ית'ל' נסמוכה למ' ל' חולית י'ר', ופירש"י

נסמוכה שהנור סמוכה לכותל נתר'ך ד' טפחים ל"ל חולית עשרה וה'ר
א'ן רשות הרנים מפסקת בנייה'ס והיי'ט משום דפ'ת'ת' מ'ר טפחים ל'

ה'ר רשות הרנים, וכ"ה נטו'ש"ע סימ'ן שמי'ם, וג'ס הגר'י'ל' כתב ש'ס
דמכת'ל' שער ד' טפחים ה'ר רשות הרנים, וא'ס כ'ן ע"כ דטעמ'ל'

דהשפוק'ס דס'ל דנעמ'ר' גנוה ט' ה'ר רשות הרנים אש'ל' א'ס אי'ט
רנ'ן ד' זהו משום דל'ע על גנ' דל'ל' ה'ר רשות נפ'ת'ת' מ'ר מכל מקום

הכ'ל' דה'ר רשות הרנים אי'ט ר'ק משום דרנ'ס מכתפים עליו, א'ס
כ'ן ה'ר לכתופי' ה'ל' ח'י'ל' נס' א'ס אי'ט רנ'ן ד' וכמ"ס נס'ס הרש"י'ל'

כנ"ל, וכן נראה מרש"י שכתב וכיו'ן דנר'ך לרנים כ'ר, אל' שיהיה
רשות מנ' ענמה וכמו נשט' שני' הנור והכותל נע'ין שיהיה דוקא רנ'ן

ד' טפחים, והנמ'ר'ל' דלמ'ר'ה נפרק קמא דנשת' (נ"י); ואקולו נ'ה רנ'ן
מקולי' רשות היחיד ד'ל' א'כ'ל' מקום ד' ה'ל' דה'ל' כחולית כ'ר, היי'ט

משום דרשות הרנים ה'ר מנינו ג'ס נש'ט רנ'ן ד' טפחים וכנ'ן נעמ'ר'
נרשות הרנים, אל' רשות היחיד לשל'ס ל' מני'ט פתות מ'ר טפחים,

וא"ל דג'ס הגר'י'ל' כיו'ן ל'ה נר'ל'ית'ו הכ"ל לפרש דנרשות הרנים מני'ט
ג'ס נש'ט רנ'ן ד' אל' נרשות היחיד וכחולית אי'ט כלל נפ'ת'ת' מ'ר

דנשת', וא'ך שיהיה דנרי' רש"י הכ"ל סותרים זה א'ת' זה, והנראה
לע"ד לייש'ן ה'ל', דל'אסקופה א'נה מוקפת רשות הרנים מכל נ' דה'ל'

מנ'ל' אחר א'כ'ל' רשות היחיד ומנ'ל' השני רשות הרנים, ולכ'ן א'ס אי'ט
רנ'ן ד' ה'ר מקום פטור דנטל להכ'ל' ולהכ'ל' וכיו'ן דנטל הוא מני' לרשות

היחיד אי'ט מה'ני הא דרנ'ס מכתפים עליו לעש'ר' ר'ק רשות הרנים
ולהכי' נר'ך שיהיה ג'ס רנ'ן ד' אל' א'כ'ל' דה'ל' מוקף רשות הרנים

מכל נ' שפיר ה'ר רשות הרנים אש'ל' א'ס אי'ט רנ'ן ד', ועול'ל' מיי'ר
נעמ'ר' נרשות הרנים דה'ל' מוקף מכל נ' ד' רשות הרנים והילכ'ך פירש

רש"י דנכ'ל'ל' גנוה כשרנים מכתפים עליו ה'ר רשות הרנים כיו'ן א'ס
ה'ל' ק'ר דנטל הוא לרשות הרנים כשרנים מכתפים עליו ונר'ך ה'ר

לרנים, וסרה קושיית התוספות דננ'ך שה'ל' מתנ'ר' לעיקרו העמ'ר'
נרשות היחיד ה'ר אי'ט מוקף רשות הרנים מכל הנד'ים וא'ס כ'ן ה'ר

מנ'ס כח'ו אסקופה נע'י מקום ד' ור'ק רני' ס'ל דכיו'ן דה'ר'ע'ת'ל' הוא
מנ'ס שמתנ'ר' לרשות היחיד א'ס כ'ן אחר'ק'ן ש'ר נש' נתר עיקרו וחס'נו

ובהא דפריך מכל המעבד דריסה בגליון כתב דקשה הא לכאורה
מיידי נראה ד' דלן כרמלית פחות מר' ונס ההגל צין מן
הגז לנחמנע ליט מונן, ונראה דהרי אף צלן צ' ד' וסומן לכרמלית
אמרינן מלא מין את מיט וניער וחשון כרמלית, עיי' שו"ע ספי' שמי' **ז**
בהנהגה, ולכן מקשה הא מעבד דריסה הוי כרמלית גם נאטע רש' ד'
ומשני ר"י הא מן הגז אצל נחמנע ראש הרנים מנעלחה (כ"ל),
והיינו דמן הגז כיון דנדי ראש הרנים הוי כרמלית ומשום הכי מעבד
דריסה הוי כרמלית גם נאטע רש' ד' משום דמלא מין את מיט וניער
אנן נחמנע ראש הרנים מנעלחה עד דיהי' רש' ד' כגזר כרמלית
עכ"ל, והנה דנר"י קל' לפי הק"י' והירושלמי קל' אסיפא דפריך
דהמעבד הדריסה נקרא כרמלית ואמאי מותר אפילו לכתחילה וכמו
דמסק' ר' יוחנן ס' וכמס' הק"י', ומרן דר' ז"ל נספר ניר הקשה
על הגליון הא מיתרם דחייב בר' רב הוא נפרק קמא נה' א', ומוקי לה
התם צלן גבוהין ג' ולא ש"ך נזה מלא מין את מיט וניער, ולעדינ
נפרס לפס דרך הפ"מ והירושלמי קל' ארישא דהיינו דפריך למה
אנטיך ללוקמי מתניין דוקא צלל גבוהין עשרה דרנים מתפס
עליו דהוי ראש הרנים ואינו מקום פטור הילכך מנערף החוליה עם
הגזר שיהיה ראש היחיד והאחר חייב בר' רב כל המעבד דריסה גריד
נקרא כרמלית ואם כן הרי אפשר לאשכוחי שיהיה ראש ואל מקום
פטור אפילו נאטע גבוה ג', ומשני מה דאמר חייב בר' רב הוא צמן
הגז אצל נחמנע ראש הרנים מנעלחה (כ"ל) (כ"ל) (כ"ל) (כ"ל) (כ"ל)
רש' ד', והילכך מוקי נאטע גבוה עשרה וכאשר מכתפין עליו משום
דנכחלי גוונא דוקא נחמנע ראש הרנים סני גם אם ליט רש' ד' ומן
הגז נר"ך דוקא רש' ד' שיהיה ראש הרנים ולא הרי הוא נחמנע מני
לאשכוחי דהוי ראש ואל מקום פטור אפילו נאטע גבוה ג' ודרי'
ובזה יבואר מס' רש"י נפרק המנענע ה"ל נזה הלשון ורנים
מכתפין עליו דחזי' לרנים לכתפי עכ"ל, ולכאורה הוא תרתי
דסתרי דמעיירא כתב ורנים מכתפין עליו משמע דנעין שיהיו
מכתפין עליו נפעל ממש אצל כשאלן מכתפין עליו אע"ג דרש"י לכתפי
עליו לא הוי ראש הרנים וכמ"ס הראש"י נאטע הראש"י הונא צ"י
ומנ"ל סימן שמי' סעק"ת, ואולם סוף דברי רש"י דסיים דחזי'
לרנים לכתפי משמע דסני נזה דרש"י לכתפי ואף על גב דלן מכתפין
עליו נחמנע ונראה דקאשמע לן נזה דרש"י אף מכתפין עליו ממש מכל
מקום נע"ן שיהיה רש"י לכתפי ואם לא חזי' לכתפי כגון נפחות מני
או ניותר מני לא מהני גם מלי מכתפין עליו, ואולם מדברי רש"י
נפרק קמא (ד') משמע קא' דתלי' נחמנע דחזי' לכתפי ואף על פי
שאלן מכתפין עליו כלל דלא הזכיר ס' להדיא התנאי מכתפין אלא
דחזי' לכתפי ואינו לא נזה ולא נמוך ולהאמר מ"ל דנאמח היכא הוא
עמוד נחמנע ראש הרנים ס"ל לרש"י דסני גם נחמנע דחזי' לכתפי
ואף על פי של רש"י מכתפין עליו אצל היכא הוא ון הגז כמו
אסקופה או נע"ן שיהיו מכתפין עליו ממש תם מקום ד' ולא פחת,
ודר"ן וכן נדחשו הראש"י (ה') נד"ה יד' של אדם הניח נאטע
הראש"י שהקשה הא דנע' הנחה על גבי מקום ד' היכי דמי
א' למטה מני' לא נר"ך ולי' למעלה משלשה כרמלית הוא ופטור ותי'
דמיידי נזרק לראש הרנים ונחמנע ע"י נעלי חיים או לזרק על עמוד
ט' ורנים מכתפין עליו דהוא ראש הרנים ולי' הוא לרענא חזית
עלה סגמנח ולי' לאו פטור וכאנן הראש"י ורש"י דהחזיקו הא
השני הוא של דנע' רש"י והרמב"ם דלא נע' נעמוד ט' רש' ד',
ולדבריו מכתפין לא לרש"י נאסקופה והכי מני' נגוף הטעם לראש
הרנים ועיקרו נראש היחיד.

ענה ג'

(ח) ומאי דהכריח לרש"י מקום פטור נאטע מקופות
המספחת נפרק קמא דנע' (ד') ד"ה כתב, לע"ד
ליט רש"י מיד' והנה נגוף קופות הגמרא ליטא דלא כר' יוסי נר"י
ליכא למיתק לפשטי' נחמנע הראש"י נאטע הראש"י אלא דאם חולק
ראש לעמוד דהרי למדנו ממשא צ"י קא' שהחזיק מלא למעלה מעשרה
חייב הרי אלא דין נאטע דין עמוד נלמעה וכן אף דין דין כרמלית
ולא מקום פטור לפי שהוא נע' ונע' ע"י שם נחמנע הראש"י פק'
קמא דנע' נד"ה יד' של אדם הונא לו כד' על ד' והרמב"ם

נעירונן (ל"ג) הניח נאטע הראש"י נר' שניאור ז"ל דלא ש"ך מקום פטור
נדנר שהוא מונח נאטע של אדם או נידיו ארגלו נאטע כי מה שמנח
צילו או נאטע למעלה הרי הוא כמנח למטה צין ארגלו וכשעמוד נאטע
הי"ל כלאו מנינו נאטע לא עשו למעלה מעשרה נראש הרנים שיהא
מקום פטור אלא נמה שליט ניד' אדם כר', ואם כן לפי' י' להקשות
מלי פריך הגמרא טרסקל שראש הרנים ראש היחיד ה"ל לר' יוסי
נר"י דאמר נע' קנה נראש הרנים ונראשו טרסקל כר', והא התם
הטרסקל עמוד על קנה משאכ' נחמנעין דהטרסקל הוא ניד' אדם
דמה שמנח ניד' אדם הרי הוא כמנח למטה צין ארגלו דלן האדם
חולק ראש לעמוד כלל, ונחמנע הראש"י אס' נשנת נד"ה הא דאמר
אלא טרסקל, כתב נאטע פירכת הגמרא דה"ל מנחמנע מתניין
נאטע העני' טרסקל שנינו ואפילו הכי נע"י' חייב אלא ס"ל
לנחמנע מתניין דטרסקל לא פליג ראש נאטע נאטע או תל' גבוה
למעלה משלשה נראש הרנים חולקין ראש לעמוד להיות כרמלית, או
מקום פטור דקא פנר תנא דכלים אף חולקין ראש לעמוד אס' כן פליג
אדרי יוסי נר"י דלנייה אפילו ראש היחיד הוי שהוא ראש נמוך
מדאורייתא נאטע שהוא נראש הרנים למעלה מעשרה וכ"ל שחולק
ראש לעמוד נראש דנע' להיות כרמלית למטה מעשרה ונתן נע"י'
למטה פטור ומשני כי אמר ר' יוסי נר"י ה"ל למעלה מעשרה דלן
אס' ראש שצטל הכלי לנמרי נראש הרנים ליט עולה למעלה מעשרה
אצל למטה מעשרה והוי ראש הרנים אף כלי חולק ראש לעמוד אלא
נעל הוא לגבי הראש ולעולם אס' נתן למעלה מעשרה לתוך ידו של
עני' או שנעל מתוכה פטור דמקום פטור הוא כר' ע"י' אס', ולפי' לא
קשה להתרן אמאי ליט מתקן צין כלי שהוא ניד' האדם לכי' שמועד
על קנה נע' דהרי קמ"ל דלמעלה מעשרה הוי מקום פטור ואפילו
אס' הכלי ניד' האדם אצל להראש"י והר"ם נר' שניאור ז"ל דס"ל אלא
דין נאטע דין עמוד כלל דלן חילוק נמה שני' האדם אס' הוא למעלה
מעשרה או למטה אס' כן קשה מלי פריך המקשן ואמאי לא משני ליה
התרן דליכא חילוק צין מה שהוא ניד' האדם לקנה עמוד ונר"ך נמוך
דכל זמן שלא ידע הגמרא הסגול' דידו של אדם האונה לו כד' על ד'
לא הוי נחמנע כלל לחלק צין אדם לשאר עמוד ור' דין גם נאטע דין
עמוד, ודרי' הראש"י והר"ם נר' שניאור ז"ל הם לפס מסקנת הגמרא
דאדם ליט כמו שאר עמוד אלא דאדם הוא מחזק הראש שהוא עמוד
נחמנע וידו הוי כד' על ד' מהלי' טעמא דלא פליג ראשא נפני עמוד,
ומעשה מ"ל דגם רש"י ז"ל מודה להני' פוסקים לכל הפחות לענין מקום
פטור ולחזיק דליכא חילוק צין דרי' שהוא ניד' האדם לנדי' שליט
ניד' אדם וגם להסיר דגמרא דאמאי לא אסיק הך סגול' דאדם אפני
זה הכל לענין נאטע ולנמנע אס' ראש אס' הוא ניד' אדם אצל נע"ן
מקום פטור שליט ראש כלל האם ניד' אדם שהוא נע' ונדי' שפיר הוי
ס"ל גם להסיר נעל הוא לראש שהאדם עמוד נחמנע ואם כן לענין
כלים אחר' דלן כרמלית נכלים אף על גב דאמאי מקום פטור הוא
לרש"י מכל מקום כיון דהוא ניד' האדם ואינו ראש כלל נעל הוא
לראש שהאדם עמוד נחמנע, וזה יבואר דרי' המוספת נד"ה
כלן הני' דכתבו לתוך קופות משום דלן כרמלית נכלים כמו שפירס
רש"י לקמן גבי הינה קופתו מונחת, וקשה הא מדברי רש"י אס'
משמע דר' לענין כרמלית אמרינן דלא נזר' נע' נאטע מתורת כלים
האילו וכלי' הוא אצל מקום פטור הוי גם נכלים דהא כל כרמלית
מדאורייתא הוא מקום פטור וכיון דלא נזר' נכלים שיהיה כרמלית אס'
כן הרי נאטע הוא מנחמנע מקום פטור ואמאי קשה קופות המוספת
אמאי חייב הנע"י' נתן לתוך טרסקל שני' העני' הא נתן למקום פטור
וה"ל המוספת ס"ל דנעמנע דלן כרמלית נכלים הוא משום דהכלי
נעל הוא לנמרי לגבי הראש הראש"י, וקשה דאם כן למח
הניח המוספת דרי' רש"י לרש"י להם, ואולם לדברי הרי שפיר
מ"ל דגם המוספת לא ס"ל בהראש"י אלא כרש"י הגמרא ס"ל
דר' ראש שני' האדם ליט נאטע ולא נחמנע אצל כלי דליט ראש
דלן כרמלית נכלים אס' כן הרי נע' ע"י' נאטע למה שהוא מקום
פטור דמקום פטור שהוא ניד' האדם שהוא נע' ונדי' מתנעל הוא לנמרי
לראש ואינו שליט.

(ו) ברם ולכאורה לדברי' יהיה קופת נאטע רש"י המוספת
נעירונן (כ'), הקשו על מתניין דלא יעמוד אדם נראש
הרנים ונאטע נראש היחיד נראש ונאטע נראש הרנים אלא
אס'

אלו הם כרעות היחיד לא קשה דהו' מקום פטור דל' דין מקום פטור
נרשם היחיד ואם כן ל' יפרנסו הה' דלא יעמוד אדם נרשם הרבים
וישנה נרשם היחיד ולכן מוגדל הפליאה נראה לכאורה לפרש דנמרח
דעירובין (ל'ט). הקשה רישא רנן וסיפא ר' דננן לא גורו לגבי
מפתח שאל יכנים ומחרן נחפנים הנריכים ודברי הכל והשאל מנין
למחרן דנאמח הה' דלא יעמוד אדם נרשם הרבים וישנה נרשם היחיד
נלא הכי אסור משום דקא מעיל מרשות היחיד לרשות הרבים והנמח
דמקום נחפנים הנריכים זהו משום דקא מעיל מרשות היחיד לרשות הרבים והנמח
ישנה נרשם הרבים והחם כיון שפיו נרשם הרבים ונעשה מקום
פטור ליכא לחיובי משום העלאת המים למעיו כיון שנה תחילה נמקום
פטור אלל אכתי לא ניהא חדא דנמרח קא מיעביא לקוין כרמליה
מלי ופשיט מהא דוכן צנת לי רשות היחיד תנינא הי' רשות הרבים
תנינא אלל לאו כרמליה יעייין שם, והשאל מלי פשיט דלמח לא
גורו דננן שאל ימחוד הכלי נכרמליה דהא נזירה לגזירה והכח מירי
נעמוד צנת מעיל פיו לרשות היחיד דל' מקום פטור נרשם היחיד
ואסור משום דמעיל המסקה מרשות היחיד לכרמליה ולי אפילו עמוד
נרשם היחיד ופיו פשוטה לנח להרין ורובו הראשונים דלא יזיט
מקום פטור נכרמליה מלח מין ל' מוט וניער כעירובין (ט). והפיי
נשנת (ז), כחנ דנ' רש"י ל' חולק על הרין דלנדל עין שם, ועוד
רליה נמורה דנ' הה' דלא יעמוד נרשם הרבים וישנה נרשם היחיד
וירי גס כן נחפנים הנריכים ולא משום דמעיל המים דאם לא כן
ה' מוגדל לא יעמוד אדם כ' אלל אס כן הכנים ראשו ורובו והשאל
דלפילו אס מעיל ראשו ורובו לא סני אס מקצת מן הנענן נשאר ענ
מקומו דקא מעיל המים ואם נאמר דאם מעיל ראשו ורובו מניח
גס המעיים עלו נרשם שהוא שמה אס כן ל' יתכן הסוגיא דעירובין
(ז): אינעיה ליה פרה מי צעיק ראשו ורובו לו לא היכא דנקט מנה
ולא נקט לה לא תנינא לך כי תנינא לך היכא דנקט מנה ונקט לה
מלי תנינא ונלנד שמה הפרה ראשו ורובו נחפנים ושותה יעייין שם,
והשאל כל עיקר האינעיה הוא משום מנה ותפוק ליה כיון דכל
האינעיה הוא שבהמה עומדת נרשם הרבים ושותה נרשם היחיד
כמנוחל שם נרש"י דה' גני צמחה ואם כן תפוק ליה דא מלוגה על
צניחת צמחתו וכל מללכה שהוא חייב עליה אסור צמחה וכיון שאל
הוא היה עשה נכחלי לוולא היה חייב מטלת דהו' מניח משם מרשות
היחיד לרשות הרבים ונרשם היחיד ליכא מקום פטור וכיון שכן גס
צמחתו אסור וה' ליכא למחר דמירי האינעיה נאם עומדת נרשם
היחיד ושותה נרשם הרבים דהו' פיו מקום פטור ורש"י דנקט להיפך
לאו דוקא נקט דה' דומק שהדך הוא נשתיא להיפוך לעמוד בתוך
רשות הרבים ולשתות מכותלי הנור שהוא רשות היחיד ועוד מלי
פשיט דתנינא ונלנד שמה פרה ראשו ורובו נחפנים הא שאלו החם
שפה נחפנים וליכא מקום פטור נרשם היחיד ואסור משום צניחת
צמחתו אלל משום שאל יעיל הכלי לא גורו צמחתו שכלל האסור מוכח
דל'ן הטעם כלל משום דפיו מקום פטור הוא אלל משום דנלעיה הי'
נחתו ונעיל אג' גופו ולפלא על מה שגלה על דעת התוספות נומר
כן נחלילה וכיון שזכרנו לא מניחלא בשאר ההוכחה דלרש"י ל' דין
מקום פטור נאמר והיינו טעמא דטרסקל עכ"ל.

(ח) ואני אומר תמיהתו על התוספות שהעתיקו גס רש"י מלי
דליתא כן נרש"י לפנינו ל'ן זה מן החדש דכנר קדמו
זה מההר"ם לנלנד ז"ל נפרק קמח דשנת (י"א). בתוספות ד"ה ל'ן
יעמוד, ומלי דהר"ם ש"ס תמה על דברי התוספות הא"ך עלה כלל על
דעתם לומר כן אישתמיטתיה דברי הרא"ש ז"ל נפרק המוגדל תפילין
(ס"ז). דלא הניח כלל למסקנת התוספות צוה רק טעמא דרש"י
דהניח נמו נפיו שהוא מקום פטור ואם כן על הרא"ש היה לו ציור
להשע"י להתפלל, ואינרל דנראה מה' דלא ניהא ליה להרא"ש ז"ל
לומר כמסקנת סגרת התוספות דנלעיהו הו' הנחתו מטעמא דהרי
אינ' נחים שם עד שיעשו למעיו ומלי דהניחו התוספות נפרק קמח
דשנת וס' בעירובין רליה ל'ה מהא דאמר רנא נשנת פרק המוגדל
(פ). הוגיל דיו לכתוב צ' איחיתו וכתבן כשהוא מהלך חייב דכתיבתו
זו הי' הנחתו הנה רליה זו תמוה מלי ואינה מונעת כלל דהתם הרי
היו נשאר נחפנים וליה מונח נחפנים זהו הקלף לעולם אלל הכל המסקנה עממה
אינה נאמדת מונחת כלל נחפנים זה אלל הי' מהלכת ויורדת בתוך
מעיו ואילו הנחה היא והרגיש צוה גס צמחה רש"י דנרע הוא משק
כלל.

אם כן מכנים ראשו ורובו למקום שהוא שמה דמקומין לה שם
(ל'ט). נחפנים הנריכים לו וגורין דלמח יכנים אלל דמלי מהני
אס מכנים ראשו ורובו תם למה אינעריך ל'וקי נחפנים הנריכים לו
תפוק ליה דקא מעיל המסקה נמעיו והוא מכנים מרשות הרבים
לרשות היחיד כמו משחין ורק מרשות הרבים לרשות היחיד דאסרינן
וכתבו גס רש"י דמירן דלא דמי למשחין ורוקק דשותה עני עקירה
והנחה נדה רשותא דמסקין נחין נחוד פיו שהוא מקום פטור ואף על
ג' דההרין ונלעיהו ל'ן למח הוגיל ונמו נמקום פטור הרי דס"ל
נרש"י דפיו הוא מקום פטור מה סתירה לדברי דנ' לס"ד דמרח
דלא הי' מתלקין עוד דין אדם לשאר עמוד מכל מקום זה כנר הסיק
הנמח דמקום פטור שהוא ניד האדם נעל הוא למחרי להרשות
ומלי טעמא גס דטרסקל שני האדם לא הי' מקום פטור ואם כן
כ"ס דפיו אל אדם שהוא האדם נעמו לא הי' מקום פטור ונעל הוא
ל'י הרשות משום דל'ן אדם חולק רשות אלל הוא עמוד נרשם,
ואמנם לא קשיא מירי דהרי התוספות סימנו שם גס רש"י דהיכא
דרקק לא חשבו פיו מקום פטור כיון דפיו וגופו הן נמקום אחד אס
כן לא חשבוין לרש"י פיו למקום פטור לעולם אלל היכא דפיו פשוט
לרשות אחרת ולא היכא דפיו הוא נרשם אחד עם גופו משום דלא
נעל הוא לגופו וגופו נעל להרשות שמוח נ' והרי דטרסקל שני האדם
דנ' הי' מקום פטור היינו נמי היכא דיד האדם הוא נרשם אחד עם
גופו דהא הנמח מירי ננבא דפשיט נעל הצית אס ידו לתוך ונחן
ל'חין ידו אל עני לו שטל מחוכה והכנים דנעל הצית חייב משום
דטרסקל שני העני נעל הוא לגופו שהוא עמו נרשם אחד, ולפ"ס
שיטת הר"ם ש"ס דטעמא דטרסקל שני האדם לא הי' מקום פטור
נרש"י זהו משום דליכא מקום פטור נאמר אס כן ליכא סתירה
ננדי רש"י דלמלי פיו הפשוט לרשות אחר נרש"י הי' מקום פטור
והרי הוא נאמר.

ענה ר'

(ז) והרב ש"ס הרגיש נסחירה זו ולכן יא' לחלוק למחרי ע"י
וכתב ח"ל והנה נוראות נפלאות על דברי התוספות
שהעתיקו משם רש"י דהמים נחים נחוד פיו שהוא מקום פטור דאלו
תינות לא מנינו נרש"י כלל, ונרש"י שלפנינו צוה הלשון ולא דמי למשחין
ורק דהחם קא עקר מרשות זה ועגיד הנחה נרשם זה אלל שמה
עני עקירה והנחה נחלל רשותא דהא נרשם שהוא שמה נה פיו עמוד
נפיו הם נחים מיד עכ"ל, ונאמח ל'ן כוונתו כלל שפיו הי' מקום
פטור אך כוונתו דנלעיהו הו' הנחתו כמסקנת דברי התוספות אלינא
דנפשיהו דנזריהם בעירובין שם (כ'). דנעלי אג' גופו והי' עקירה
והנחה נחלל רשותא עכ"ל, וכן כתב התוספות נפרק קמח דשנת
(י"א). וי"ל לחק נרש"י נאמחת כדברי התוספות נמסקנת דלי
ל'י מה שפירשו מתחילה דפיו הי' מקום פטור קשה מלי תנינא לא
יעמוד אדם נרשם היחיד וישנה נרשם הרבים דפיו פשוטה לרשות
הרבים והי' מקום פטור אלל ל' יפרנסו הה' דלא יעמוד אדם נרשם
הרבים וישנה נרשם היחיד דפיו הוא פשוטה לרשות היחיד אס כן
ל' יתכן שיהיה פיו מקום פטור והא נרשם היחיד לא מנינו כלל שם
מקום פטור והכל מתנעל אג' רשות היחיד כדליתא נפרק קמח דשנת
(ז'): ענן קשה נרשם היחיד ורק ונח ע"י אפילו נצוה מלי אמה
חייב חפני שרש"י עולה עד לרקיע ונח"מ פ"ד מרש"י הלכה ז'
ודע שמקום פטור אינו אלל כשהוא נרשם הרבים לו נכרמליה אלל
אס הוא תוך רשות היחיד כיון שרשות היחיד מקיפו הרי הוא כמורה
דאחר רשות היחיד עולה עד לרקיע ואם כן אמלי נני דוקא חפנים
הנריכים לו נחך דלא יעמוד אדם נרשם הרבים וישנה נרשם היחיד
תפוק ליה דקא מעיל המסקה מרשות היחיד לרשות הרבים אלל ע"כ
ס"ל דנלעיהו הו' הנחתו ונעל אג' הגוף מיד ולא ליכפת ל'ן מה
שהולכין אחר כך נמעיו ומוגדל הפליאה על דברי התוספות ל'ך עלה
על דעתם לומר כן דהא ל'ן נסחפת אדם מעולם שכול להיות דין
מקום פטור נרשם היחיד וגס הם נעלם שהקשו לרש"י דאמרינן דין
גופו נחך עקרו הי' כוונת נרש"י ע"י מקום ד' קשה דלי נמחה
מ' נני מקום ד' ולמעלה מ' הי' מקום פטור ולפיכך פירשו
דאמרינן ש' גופי צמר עיקרו והי' כוונת נרשם היחיד מוגדל מדברייהם

לכלי אחר נתוספות הם (הי'): ד"ה אלה וחזינו נתוספות סוף פרק הוצרך צהא ד"ס לוכל אכילה אחת וחזינו עליה ד' חטאות ואשם אחד תמיא ח"ל היה צנת והוצילו נפיו חייב וכתנו התוספות דכולהו צנה דהדי קאמרו דנלעשתו הויה הנחה חץ על פי שמהלך כדלחזרין כתיבתו זו היה הנחתו כ"ו הרי תנאמר צנה דרלית התוספות הוא להא דחשמת קאמ ד"ר מליר מחייב על הולאה זו אפילו אם לא עמד נפשו כלל דליכא הנחה חזיר ועל זה כתנו דנלעשתו הויה הנחה חץ על פי שמהלך כדלחזרין צכתנו כשהוא מהלך חייב דכתיבתו זו היה הנחתו והייב חץ על גב דלא עמד נפשו וכפירש"י שם הכי נמי הכא לחזרין דנלעשתו הויה הנחה חייב אפילו צכתנו תהא התוספות רחיה כלל דליכא למיתא למה שהשקפה והמהלך חזיר נה עד שגמיע למעיו אלא לענין מה שהלום הולך צכתנו שעה חזיר עומד ונת, ואלום לשון התוספות שם צפרק קחא דשנת ונצטריונן דנלעשתו היינו הנחתו ואין להוש צנה שגזי נכנסים לתוך מעיו כדלחזר הוציא דיו לכחזו צ' לחותיו וכתנו כשהוא מהלך חייב דכתיבתו זו היה הנחתו וחתי שפיר הא ד"ס לוכל אכילה כ"ו, הנה לשונם זה ודלי חששו דהנילו התוספות רחיה תהא דכתיבתו זו היה הנחתו להא דלא חייסין צמה שגזי נכנסין לתוך מעיו דודלי דוחק לומר דהרחיה קחי אצתתריה הא ד"ס לוכל אכילה כ"ו דפסעיות הדברים לא חשמה הכי, וקסה כנייל וניל ציחור הדברים לפי מ"ש צ"ר צנינו הננאל ז"ל שם צפרק התוציל ח"ל צמתחל דרנא הוציא ח"ל כ"ו, ח"ל כתיבתו הנחתו חש"נ דנעזי הוצלה עקרה ורשומה זו והנחה צרשח אחרת ע"מ מקוס ד', כי היכי דחשם אחריר יורו ל' אדם חסונה לו כ"ד על ד' הכי נמי כתיבתו הנחתו, ונחידויס המחזיר שם אחרי שהניא פירש"י צמתחל דרנא כתנ ויש שאלים והרי להנחה על מקוס ד' אנו צריכים ומשום יור חסונה לו ארענה ח' אחרת יכול לדונה שהעוקר צידו אחת ומניח צידו השנית (כוונתו כשהוציא צמינו וכתנ על הצייר חסונה על יד שחאלו) חינו מחתיב כמו שציארנו צפרק ראשון עד שהעמידה שגנייר רחא דרנא, ואין נראה כן אלא שכתבתו מחשיבתו ועושהו מקוס ואפילו צכל שהוא חסא הנחה, וכעז מה שחזרו מחשבתו חסאי לה מקוס כ', והו כדציר צנינו הננאל ז"ל, ומעתה תנאמר כוונת התוספות צפרק קחא דשנת ועיריונן שם דכוונתם דכנו דלחזרין חסם דכתיבתו על הצייר כל שהוא הויה הנחתו חזר דמחשבתו חסאי ליה כמקוס ד' על ד' הכי נמי דנלעשתו לחזרין דהייט הנחתו חזר דמחשבתו מחשיבתו ליה כמקוס ד' ואף על גב דכתיבה יאצרו מונחים על הקלף לעולם והכא יתגלגל לתוך המפה חזר המחשיב מכל מקום מה צכך הרי גם כתיבה לא היה לו להיות חזר כסגריסם על צייר כל שהוא דנעין ההנחה על גבי מקוס ד' ורק מחשבתו חסאי לה מקוס הרי שפין דמחשבתו חסאי הנחה ואף על גב דלא הויה כיור חסונה חאל לכל אדם אס כן הכי נמי ג"י פיו יהיה מקוס חזר מחשבתו ואף על גב דלחזר כן יתגלגל לתוך המעיים, ומעתה תנאמר דמקד רחיה דכתיבתו זו הנחתו ליכא הכרע כל כך להכריח כמקנת התוספות ודלא כפירש"י והר"ש, ומה גם ד"ל דלרש"י וקרא"ש ס"ל כתיב ראשון של המחזיר דהייך רחא ארענה והסגורא שחזירו התוספות צעיריונן שם, ולהכי הויה הנחה צפיו חסום חזנלי אנו נופי ח"ל ליה יסוד ורחיה כלל, והסגורא חזנלגל לא הויה הנחה ח"י פס"יה וליי צריד לרחיה ע"י תס צפרק רחא דשנת (הי'): אחר, אימיר דלחזר רנא דנכותל חשופה הויה הנחה נכסר צעיר דניית חיס ח"י צעיר דניית ועיין שם (ק'): מתגלגל חץ סופו לנח כ"ו צירושלמי צעיריונן פרק פתויא חפלין על מחמתן דלא יעמוד אדם צרשח היחיד רשעה צרשח הרבים כ"ו יחא צרשח היחיד חץ פיו למעלה צרשח הרבים, צרשח הרבים וישה צרשח היחיד חץ פיו למעלה חסא טפחים, ומצי שניא הויה שחנלגלן ויורדן, והירושלמי הזה הוא דלא כדציר התוספות שכתנו דנלעשתו הויה הנחתו, והכא תנאמר דחיי רה חסום דפופו לנח וכו"ש צ"ש שם וצפרק קחא דשנת הלכה ח' צריה חספת, ואצרא דהירושלמי הזה חינו כשיטת רש"י גם כן דהא לפירש"י ליכא נפיו הנחה צמתחל פטור, ולהירושלמי ליכא נפיו שום הנחה כלל, והיינו דהירושלמי חסא סוף דמחמתן צתפוס היריבים לו כתנ צמתחל דלן וליכא הירושלמי טענה לפירש"י דחיי דומרת צמתחל דלן שפיר י"ל כפירש"י.

(ט) ומאי דמיך קשה ליד יפרנס נבל דלא יעמוד אדם
נרשות הרבים וישתה נרשות היחיד והרי נרשות היחיד

[illegible]

הרנים לרשות היחיד אם כן הרי שפיר יל דמיירי למטה מני ולא קשה הרי לכולי עלמא לא נצי מקום ד' ונחל פלגי דהרי מכל מקום אחי שפיר דהא הפלגתא הוא ד' חיצו משום זורק מרשות הרנים לרשות היחיד ולתמן דלמור שדיק נטו נתר עיקרו הרי כמות נרשות היחיד וזה נרור.

והדרך ליישג שיטת רש"י הגמרא דמוקי נחפשים הנריכים וזה רק משום נגא דלא יעמוד נרשות היחיד וישתה נרשות הרנים דשי"ק מקום פטור אלל נגא דלא יעמוד נרשות הרנים ושתה נרשות היחיד נלמח נללו הכי אסור משום דקא מוילא מרשות היחיד לרשות הרנים ולאחר כך פתר זה נטענה מהא דפשיט א"י מהא דזכר נגא, לעי"ד זו אינו טענה כלל דזכר נגא קאי על שני הנצטות המתניינין ולא מיירי בהולאה ע"כ דמיירי גם כן נחפשים הנריכים לו משום עמוד נגא ושתה נרשות הרנים או שעמוד נרשות הרנים ושתה נגא, ואולם הטענה מהא דמיעיל ליה פרה מלי ופשיט מהא דתנינא ונלגד ששתה פרה ראשה ורונה נחפשים וזה טענה נכונה, ואולם נקוטשת קלמניא כן כל עיקר דרך זה לא יתן להלחך כלל נשיטת רש"י ואישתמיטתיה הא דתניא נפרק הוורק (נ"ט) נור נרשות הרנים עמוקה עשרה ורחנה ארבעה חין מחללים הימנה נשנת אלל אם כן הכנים לה גבוה עשרה טפחים ואין שומן הימנה נשנת אלל אם כן הכנים לה ראש ורונה, ופירש"י ואין שומן הימנה לעמוד על שפתה ולשאת נכלי ולהכנים ראש להללה ולשאת כותק לא יעמוד אלס נרשות הרנים וישתה נרשות היחיד שמה ימשוך הכלל אללו עכ"ל, הרי להדיא נרש"י דגם נגא דלא יעמוד אלס נרשות הרנים וישתה נרשות היחיד מיירי נחפשים הנריכים לו ומלגד הכלל אסור ולכן ע"כ דלהתוספת והרש"ש נגס רש"י מוכרח למד דמי הרי שפיר מקום פטור גם נרשות היחיד ויתכן מלי דהוה משום דלן איר נרשות היחיד מקיפו לחלל הפה ולא שגא פיו דאלס ולא שגא פיו דנחמה הרי שפיר מקום פטור, ועיין ניה מליד סימן ש"כ הארץ גם כן נשיטת רש"י ואישתמיטתיה גם כן דגרי רש"י נפרק הוורק הג"ל, ועיין תוספות רעק"א סוף עירונין מה שהקשה שם על שיטת רש"י, וכן הקשה שם נספר ניה מליד, וכן נספר הרי נשמים להנלח הנזיק ר"י מושקלל ז"ל, ועיין ספר תפארת ירושלים שם שכתב ליישג.

הרנים לרשות היחיד אם כן הרי שפיר יל דמיירי למטה מני ולא קשה הרי לכולי עלמא לא נצי מקום ד' ונחל פלגי דהרי מכל מקום אחי שפיר דהא הפלגתא הוא ד' חיצו משום זורק מרשות הרנים לרשות היחיד ולתמן דלמור שדיק נטו נתר עיקרו הרי כמות נרשות היחיד וזה נרור.

והדרך ליישג שיטת רש"י הגמרא דמוקי נחפשים הנריכים וזה רק משום נגא דלא יעמוד נרשות היחיד וישתה נרשות הרנים דשי"ק מקום פטור אלל נגא דלא יעמוד נרשות הרנים ושתה נרשות היחיד נלמח נללו הכי אסור משום דקא מוילא מרשות היחיד לרשות הרנים ולאחר כך פתר זה נטענה מהא דפשיט א"י מהא דזכר נגא, לעי"ד זו אינו טענה כלל דזכר נגא קאי על שני הנצטות המתניינין ולא מיירי בהולאה ע"כ דמיירי גם כן נחפשים הנריכים לו משום עמוד נגא ושתה נרשות הרנים או שעמוד נרשות הרנים ושתה נגא, ואולם הטענה מהא דמיעיל ליה פרה מלי ופשיט מהא דתנינא ונלגד ששתה פרה ראשה ורונה נחפשים וזה טענה נכונה, ואולם נקוטשת קלמניא כן כל עיקר דרך זה לא יתן להלחך כלל נשיטת רש"י ואישתמיטתיה הא דתניא נפרק הוורק (נ"ט) נור נרשות הרנים עמוקה עשרה ורחנה ארבעה חין מחללים הימנה נשנת אלל אם כן הכנים לה גבוה עשרה טפחים ואין שומן הימנה נשנת אלל אם כן הכנים לה ראש ורונה, ופירש"י ואין שומן הימנה לעמוד על שפתה ולשאת נכלי ולהכנים ראש להללה ולשאת כותק לא יעמוד אלס נרשות הרנים וישתה נרשות היחיד שמה ימשוך הכלל אללו עכ"ל, הרי להדיא נרש"י דגם נגא דלא יעמוד אלס נרשות הרנים וישתה נרשות היחיד מיירי נחפשים הנריכים לו ומלגד הכלל אסור ולכן ע"כ דלהתוספת והרש"ש נגס רש"י מוכרח למד דמי הרי שפיר מקום פטור גם נרשות היחיד ויתכן מלי דהוה משום דלן איר נרשות היחיד מקיפו לחלל הפה ולא שגא פיו דאלס ולא שגא פיו דנחמה הרי שפיר מקום פטור, ועיין ניה מליד סימן ש"כ הארץ גם כן נשיטת רש"י ואישתמיטתיה גם כן דגרי רש"י נפרק הוורק הג"ל, ועיין תוספות רעק"א סוף עירונין מה שהקשה שם על שיטת רש"י, וכן הקשה שם נספר ניה מליד, וכן נספר הרי נשמים להנלח הנזיק ר"י מושקלל ז"ל, ועיין ספר תפארת ירושלים שם שכתב ליישג.

ופרי הכרם אשר אמת טגרים וזה מסקנת הדברים נקברה לדעת נסיד שלשה הנה.

(א) הוכחו דליכא כרמלית ומקום פטור נאיר נתוך עשרה לרשות הרנים אפילו לרש"י ודלא כחש"כ נשיטת ע"כ.

(ב) עמוד נגוה טי נרשות הרנים ורנים מכתפים עליו דש לן דין רשות הרנים אפילו אם אינו רתג ד' לרש"י ורמז"ם וכח"ש נשיטת סימן שמה וזה דוקא היכא דלמור רשות הרנים מקיפו מכל נד אלל נחסקופה מליד אחר הוא רשות היחיד והכי נמי נז"ז הולא חן הכותל או נגוף עיקרו עמוד נרשות היחיד, אם כן האסקופה והז"ז והטף אינם מוקפים מכל נד מליד רשות הרנים וזה נגד אחד עומדים סמוכים ומותגרים לרשות היחיד אם כן נכה"ל נגוה סוגר רש"י כהרש"א דנצי דוקא רותג ד'.

(ג) עוד ניררנו דלרש"י נעמוד נגוה טי העמוד נרשות הרנים הרי רשות הרנים משום דחילא לכתיפי ואפילו אם אינם מכתפים עליו, ואולם נחסקופה וכיוצא דלינו מוקף רשות הרנים מכל נדנצי כ"ל לא הרי רשות הרנים רק נמכתפים עליו מנה, וזה הנראה לע"כ, ומתמתי שחי, כלום הקי.

אברהם אהרן יודעלאוויץ, רב וליד דיקא מאנשעסמער, ענגלאנד.

סימן ח'

ויכוח בדברים הקודמים.

כבוד ידידי הרב הגאון הגדול סעוד ומגדל כר כש"ת מ' אברהם אהרן יודעלאוויץ ח"י, רב דק"ק מאנשעסמער יצ"ו.

אדש"מ ואה"ר יסלח לי כתר"ה כר מה שרמלה לי לפי מש"כ הר"ן נטעמח דלא נצי רתג ד' נעמוד טי דכיון דדרך נגי

ענה א'

(א) וזה אשר השנתי לו ג"ה ומה שעשה כי הלא לדברי מר נשאלה הסתירה נפרק המלניע (נ"א): פירש"י כהרש"א דנצי רותג ד', ומלגד דלא הסיר תמיהא זו הנה עוד הוסיף לו נדנציו תמיהא דלא נמל דלרש"י הך מילתא תלמי נהא דיוו של אלס השונה כד' על ד' והתירוק לקויות התוספות הוא משום נספוגות הגמרא (ד'): דלא ידע עוד כלל להא דיוו של אלס השונה כד' על ד' הרי אמינא דגם נעמוד טי ורנים מכתפים על הטף הרי אם כן יקשה לפי"ו הפלגתא דרני ורנץ נשרנים מכתפים על הטף הרי אם כן יקשה דרש"י דלמה הולך כלל רש"י לפרש כן לקמן (ד' ח). כלשנא קמח דרש"י שם וארי הגמרא שם נכר ידע מהא דיוו של אלס ולהסקנא הרי אין לו לפרש כלל דברי א"י אלל כלשנא אחרנא דפירש"י שם שהוא כפי התוספות, ומעולם לא ראנו דבר כזה דאחרי המסקנא יתורר רש"י לפרש כמו שעלה על הדעת מעיקרא נסלקא דעתא דגמרא ואין זה אלל תמיה, וגם מה זה שכתב מר ח"ל, ואולי נדק יא"ל דפירש רש"י נרובת ארבעה הוא אלניא דכולי עלמא עכ"ל, ונפלא: הלא לדברי נשיטת רש"י זה תלמי נהא דיוו של אלס השונה לו כד' על ד' ואם כן מלן פליג נזה ולא ס"ל הא דיוו של אלס השונה כד' על ד' * ועוד דברי הר"ן שהניח מר הם דברי הרש"א נסידוש כמו שיראה הרואה ושם הוסיף וכתב ועוד כיון דדרך לכתף עליו מתשנת הרנים משויל ליה מקום ולא נרע מחרק ונה נפי הכלל או נפי הכנף, ואם כן (נסדר)

(*) הגהה נכתב שני כתב ח"ל אחאפק לא אוכל מלהודיע גורל תמיהתי על כעוד נכתבו נחמילת דנציו לתמוה עלי נזה אחרי דלהמסקנא אחרנין דיוו של אלס הו"ל כד' על ד' ח' יפרש רש"י נדק ח' ונפרק המלניע גם לפי הס"ר, הלא אחי מעולם לא כתנתי שניה פלגי הס"ד והמסקנא רק דרנה ורנ יוסף ור"י ור"א לא ס"ל דיוו של אלס השונה לו כד' על ד' מללל ת"י למתניינין נזה ורק ר"י ורנא הוא דחידשו דבר זה ומשום הכי כתנתי דרש"י נפרק המלניע כתב כן לכולי עלמא היינו גם לרנה ור"י ור"א עכ"ל והשנתי לו תיכף כי זהו נגד נאטו נמכתבו דלכתי לא ידע הגמרא להא דיוו של אלס השונה כר, ואם נחית לדנציו הנ"ל הא"ל למור והסתני קאי לרנ יוסף דלא ס"ל זה וליך שיהיה לפרש להמסקנא נדנציו א"י כן הרי הוא ללא נרד, ואישתמיטתיה דברי התוספות נכתבות (נ"א): דלא ניהא להו למור דמירוק קמח דגמרא לא ס"ל הא דיוו של אלס השונה

תשעה תלמידין אין זריך רח ד' והיכל דרח ד' אפילו נותר חט
הוי רשות הרבים והסתירה נפישא נחמיה עומדת והנה נח
הסתירה היה אפשר ליישן ולומר דנפחות מוחות ד' הוי תשמיש על
יד הדחק וחלי נפגותא דחמורא, ונפרק המלניע פירש' להסתקנה
דחמורא על ידי הדחק לא שמה תשמיש וחלי שפיר, ואולם לפי
אין לו ת' על קושיות התוספות נפגותא דרני ורגנן נשד טפ נחר
עיקרו דהא הסוגיא קאי לרנ יוסף וליהו סיל תשמיש על ידי הדחק
שמה תשמיש ואם כן אליניה לא נעין כלל רוח ד', ועוד דלפי
ננטרך לחור דרש' להלכה סתר דנני רוח ד' דלא כהרמב"ם, חא
דלא כהרש"א והר"ן שכתבו דרש' כהרמב"ם סיל טה, והיה אפשר
עוד לחור דליכא נפקא מיניה לרש' נח היכל דרנים מכחפים מתה
דא אפילו נחית רח ד' הוי רשות הרבים אצל היכל דחן מכחפים
עליו מתה אלא דחיה לכתפ' לו נעין שיהיה דוקא רוח ד' ויהיה
מיושב קושיות התוספות ה"ל דפלתתא דרני ורגנן נשד טפ נחר
עיקרו נחיה דחיה נחיה לכתפ' אצל חן מכחפים עליו מתה והילכך
נני רוח ד' לכולי עלמא, ודברי רש' דפרק המלניע יתפרש נאמן
זה דנקט כגון נגזרה ט' ורח ד' ארננה ואחר כך מפרש דרני ורנים
מכחפים עליו היינו נגזרה נגזרה ט' לחור הוי רשות הרבים אפילו
חית רח ד' ואחר כך כתב דחיה לכתפ' מחמת דחן מכחפים עליו
והיינו נגזרה נעין דוקא רח ד', וכן רחיה נספר פני יהודה לר"מ
מסלניע שפירש כן והוא מנאר הניטול מעלמו עד שאין צורך להשיב
על זה דודאי דרני רש' דפרק המלניע הוא דוקא גדול לפרש כן
זריך סביבא חריש' למיפסק דנרו ולנתרם לנחמס ופדורס דקס,
ולכן מחמורא לע"ד לפרש דרני רש' כחש"כ נסיון הקודם דרש'
מתקן דין אלמע רשות הרבים לתן הז' וסרו נזה כל התמיהות נפיש
רש' והכל על מקומו יבא נשלוס.

ומצי' דעין חר דלפי תש"כ הר"ן נטעמא דלא נני רוח ד' וא
תשום דעין דרך נני אדם לכתפ' עליו אף שאינו רח כל כך
הרי הוא כיוו של אדם דלמורין שהיה חסונה כדי על ד', ואם כן
לפי' אין לחלק בין מוקפת רשות הרבים מכל ז' או לא, הנה לפע"ד
לא מדי הוא דחף על ג' דדברי הר"ן מלי דסגרא אינן וגם דברי
הרש"א שהצלי שכתב דכין דדרך לכתפ' עליו מחשבת הרבים תשוי
לח מקום לא גרע מזרק ונה נפי הכלל או נפי הכבשן, הנה זה
גם כן נכונה, ואולם אם נלח להקשות מה על שיטת רש' לפי
דרכי הרי נותר יקשה מה יענה הרש"א ז"ל ציוס שיתור ט' למה
סתר דנני רוח ד' דוקא ולא חס להני סגרות, ועי' דלפי דהרש"א
ז"ל סיל דכין דחית רח ד' לא חיה לכיתפ' ונטלה דעתן של המכחפים
והכי מני ז"ל דגם רש' ז"ל סיל הכי חיה היכל דחא חורף רשות
הרבים מכל ז' או לחורף דרשות הרבים ונטלתה כיון דחית מופלג
וחלק מרשות הרבים כלל מה שאין כן היכל דחא מן הז' מחומר
לרשות הרבים או נעין דוקא רוח ד' וליכא הסגרא דרשות הרבים
מנטלתה, וכבר הנחתי סמוכין לסגרא זו מהירושלמי.

ענה ב'

(ג) ומצינו עד הדי חילוקא בירושלמי פרק האורק (הלכה ה')
נני סלע שנים נגזרה עשרה טפחים חן מטלטלין מחסרה
ל"ס ולא מן ה"ס לטוכה פתח מיין תומר כר, ר' נון נר חיה נני
מעשה שני כרמלית סמוכות זו לזו מטלטלין מו לזו נחתמה לכתחילה
אסור לטלטל מכרמלית לכרמלית) ומשני ר' חנני' צביה דר' הלל
מכיון שה"ס מקיפה מכל ז' כתי שכולה כרמלית אחת ועיין שם בגמ' ו
ה"ס צהא דנפר שחא סון לפניה, והנה הטובע נסיון שחיו
פסקו בדעת התוספות והרש"א בעירובין (ס"ז:) נסם ר"ת דמותר
לטלטל מקרופף יותר חנית סלחיס שלא היוף לדירה לנקעה העצרת
לפניו דלא כהירושלמי הג"ל, והצ"ח שם כתב דהכי חיה (כרית)
להדיא נפרק החוליא תפילין (ק"ח:) נאמן שהמגעול לחט מעשה
דא כרמלית מציא מפתח מעי' חנית נאסקופה כרמלית לחור
פתח ובעל חומורו לאסקופה והכי מלי חיה פרק קמח דשנא (ס"ז:)
דקאחר הוא ועירור כרמלית כר, מהא לעשה דעלם מהצ"ח דברי
הירושלמי דשאי היכל דכרמלית אחת עומד נחור כרמלית אחר גדול
חוט דהגדול תקיף להקטן וכי הא לחור ר' חנני' צביה דר' הלל
מכיון

לסגרא זו לא נני רוח ד' נעמוד ט' ורנים מכחפים עליו אפילו לפוס
חלי דהגמרא לא ידע עד להא דידו של אדם חסונה כדי על ד', והרי
הסוגיא קאי לרנ יוסף דס"ל בעירובין (נ"ט) מחשבתו תשוי ליה מקום
וכ"כ מחשבת הרבים, ונתוספות ד"ה אלא חיר יוסף, כתבו נסם
ר"ת דהא מחשבתו תשוי ליה מקום דהני זהו היכל דלא נחיה ליה
נעין אחר ונעמוד שמכחפים עליו הרי חפצ טה העמוד והרי כתי
זרק נפי הכלל, וכח"כ הרש"א להדיא דלא גרע מזרק נפי הכלל
ואם כן אי אפשר כלל לחור כדברי חר.

(ב) ומקום חלי ליישן עד קושיות התוספות (ד'): ד"ה נחילן,
על פירש', ד"ל דהא דפירש' לקמן (ס"ז) ד"ה
מכחפי דלא נני רוח ד' ובין רח ובין קר סג' זהו דוקא נני
מחמורא דלא חיה לכיתפ' נלי דחך כלל והילכך גם נפחות מדי רוח
סג' ומשום דמחשבת הרבים תשוי לה מקום, ואולם לחלן דאחר
תשמיש על ידי הדחק שמה תשמיש הרי אליניה גם נגזרה יותר חט
הוי רשות הרבים, נרם נכחיה נאול נעין רוח ד' דוקא דלא שיד
נותר נזה דמחשבת הרבים תשוי לה מקום כיון דחן תשמיש שם אלא
על ידי הדחק הילכך לא מחי מחשבתם נזה לשהי לה מקום, וסרה
קושיות התוספות היכל תשכחת לרש' דנני נרשות הרבים מקום ד'
דלי למטה ח' לא נני רח ד' ולמעלה ח' לא הוי רשות הרבים
ולא קאי חירי דכחא קאי הסוגיא לרנ יוסף וליהו סיל שם (ס"ז) ד"ה
תשמיש על ידי הדחק שמה תשמיש ואם כן גם אי הגוף שמכחפים עליו
רנים הוא נגזרה יותר חט כשר ולא הרי נעין שיהיה רוח ד' דוקא
והיכל דחא תשמיש על ידי הדחק לא מחי מחשבת הרבים להיות
תשוי לה מקום עד דליכא ר' רח וספיר פליגי דני ורגנן אי שר
טפ נחר עיקרו להיות כחונה ע"פ מקום ד' חירי נותר נגזרה חט
וחלי שפיר, ולפי' יתיישב נהא דהיה קופתו מונחת נרשות הרבים
נגזרה עשרה ורש"א חן מטלטלין לא מחסרה לרשות הרבים אלא
מרשות הרבים לטוכה פתח מכן מטלטלין מחמת דנפחות מעשרה
תשוי הוי נני רשות הרבים, וקשה הא נעין ט' מחמורא דוקא,
ולהחור חלי שפיר דנרש ד' נחמה שרי גם נותר חט חא דנני
ט' מחמורא הוא נשליט רח ד' וגם ננור מחמורא כחיה נאול חא
דקחני למעלה מעשרה טפחים עירור עירור מחמת למעלה תשוי
היינו נרש ד' חא דפירש' נדיה חלי ולקוחה נעמוד ט' מחמורא
נה קת' היינו תשום דנפחות מכן מטלטלין מחמת דחף גם על הרש"א
נזה נעין דוקא ט' מחמורא.

דיתיישב נזה נהא דתן היה קורא נרש' הג' ומתגלגל הספר חירי
עד שלא הגיע לעשרה טפחים נוללו אצלו תשמיש לעשרה
טפחים האפכו על הכתב בעירובין (נ"ט) וכן נפ"ה דשנא (ה"ה) פירך
אגמרא חא לא נח ומשני נחא נכתול מחשבת ונתוספות האפו דמה
נכך הוא כחל מחשבת מכל מקום חית חונה נרשות הרבים דפני
הכתול חית רק כרמלית חתי דחירי נרנים מכחפים על הכתול חתי
כתי רשות הרבים, וקשה דהרי לישא מחמורא חא תשמיש לעשרה
טפחים האפכו ואם כן חירי נותר מחשבת, וקאיא לשיטת הרמב"ם
דנני דוקא ט' מחמורא והנח"א נסיון ש"כ סע"ה ה' חיה דרני
התוספות הג"ל, וס"ס ועס"ה שח"ה סע"ה י"ד כנראה דרמו להקשיא
ז' ולהפסקים דנני מחמורא דוקא לחתי קאי, ועיין דרש"ה,
ולכחור נחיה דליכא דחיה רח ד' חורס הפוסקים חא רשות
הרבים גם נותר חט והחם נכתול חרי ולי חיה רח ד' טפחים
וחתי שפיר, ואולם פירש' דפרק המלניע שכתב לאסקופה רשות הרבים
כגון נגזרה תשעה ורח ד' ארננה ורנים מכחפים עליו דחיה לרנים
לכתפ' כר, אינו מיושב דרך זה, וממה נפשך קאי חא נגזרה

חסונה ואחרי לא נחיה דתי קחא דמחורא חא אליניה דכולי עלמא, ואם
נחיה נחמה חן ליישן נירש' רינים טה נדרך חא, מכל מקום לא
היה זריך לפרש כן על מנ, וטעמיהו נזה נדרו כחש' נס"ד, וכן
הנעיני ספר י' דוד על נרכות וספר מועד, ודחיה כי דברי הרב
יחיד לקוחים חמה מספר הג"ל שכתב כן נסם אצ"ל, וכתב כלסא
הרב הג"ל מתה נכתב, דמחמורא לא חסוק להא דידו של אדם
חסונה כדי על ד', ולע"ד הוא דנר נטל כחש"כ נס"ד, וליך שיהיה
אני אחר על הרב הג"ל כח"כ הרד"א נחיה נשרית לנשמות האמנים
סיון כ"ט וכיון שכן חא כר.

מכיון שהם מקיפה מכל זר כמו שכולה כרמלית אחת ואם כן זהה דפרק קמא דשנת דקאמר הוא ועירונו נכרמלית דפירש' כגון שהיה טר זה נקעה ונחכוך לשטת על שפתו כו', אם כן הנקעה תקפת הצור, וכן זהה דפרק המוציא תפי' הרי המגועל הוא נחוד האסקופה דלדור האסקופה מקיפה ונכח' גוונא הוי כרמלית אחת לכולי עלמא וליכא רחיה לדון הרית דמירי נחרי גווי כרמלית נצטה שעמיה' סמוכים זה אל זה ולדון האחד מקיף את הצור דשפיר י"ל דנכח' גוונא אסור לטלטל מזה לזה, ואולי כוונת הגי' לשם דברי ר"ת דלא מתלק גזר וסתר דשתי כרמליות הסמוכים זה אל זה הוי כמו פלג שנים אם כן הכי איתא דפרק המוציא תפי' ופרק קמא דשנת, ונח' הירעב' כח דהרמ' פליג ומה' כח דהרמ' פליג נזה על ר"ת, ועיין תוספות שנת סימן שמי' סעיף ז' ונח' דש' הרמ' כח גס כן דהרמ' והרמ' דלא כר"ת תס' רש"י נראה דחולק על ר"ת, עיין הגה' הש"ס להג' רמ' נידך ז"ל שם נעירוצ' (ס"ז): ונרדק סימן ג'ט הניא להלכה הירושלמי דש' כרמליות הסמוכות זה לזה אין מטלטלין מזה לזה כמו ים ונקעה, ועיין שם סימן ג'ט הניא הא דסלע שנים תס' נריקאנטי סימן קל"א הניא הירושלמי להלכה ונשם הרמ' כח דפי' דהו' כגון ים ונקעה אל ים וים נקעה ונקעה שרי, ופלא על מרן הג"י ז"ל שלא הניא דברי הירושלמי ודברי הרוקה נזה ולהלכה נדלי דלון להקל כדברי הטושי' נזה.

ובדיון מקום פטור נכרמלית מלג' גס כן הדי' דילוקא דהנה נזה דקיימא לן נטושי' סימן שמי' סעיף י"ז חורי כרמלית ח'נס כרמלית נלמטה מעשרה ונפסוה' וקשה לשם מלי דסתם הרמ' שם נטעין חיי וס'ם שמי' כדעת הרמ' נשם האחרים ולדון מקום פטור נכרמלית אם כן הרי ליכא נפקא מיניה כלל נזה' פיסקא דחורי כרמלית דח'נס ככרמלית דהא נגונה עשרה הרי ליכא כרמלית כלל דלון כרמלית למעלה מעשרה ונפסות מעשרה הרי נרדק' ד' הס נעלם כרמלית מלי חלמ' נש'ין נרדק' ד' הרי כיון דלון מקום פטור נכרמלית אם כן נכח' גוונא הרי אדרבה אחריו דחורי כרמלית ככרמלית, ונש'ע' של הג'ון ר' זלמן ז"ל הרגיש נזה, וכח' דנחורין כולי עלמא מודי דלא נטילי לגבי כרמלית דכמו דלפי שיטת רש"י נשנת (ז'), נידך לחלק בין קרקע חלקה גבי בין לחי'ן אחריו מל' מין את מינו וניעור נעירוצ' (ט'), ונך דבר נגונה ג' שהוא דבר נפטי ענמו ולדון נטל לכרמלית כך י"ל להר"ן וסייע' עזר הנגונה ג' ענול א"י כשהוא כולי נלחי' הכרמלית לאשקו' חורין שמוקשין נכחלין מכל זר רק מרומ' אחד נלג' שמוס' לכרמלית לא נטילי לגביה, וכן כח' נמשנה נרורה שם.

פטור העמוד נכרמלית אחריו ניה מל' מין את מינו וניעור ולא אחריו ניה לאקולי מקולי רשות הרבים, אם כן לא ליטריך לדחוק ולפרש דקושי' הש"ס הוא שלא אלינא דהילכתא אלא דלון דקיימא לן כרנא דחורי רשות הרבים ללא כרשות הרבים דמי מכל מקום פריך שפיר דכיון דלון ט' רוח' ד' וסמוך לכרמלית י"ל ט' מל' מין את מינו וניעור ודעו נכרמלית, ולהכי הו'נך לשנוי דלון חורין נכרמלית והיינו דלון על גב דקיימא לן דמקום פטור העמוד נכרמלית דעו נכרמלית מכל מקום גבי חורין לא אחריו כולי האי כדפיר' רש"י ונזה' אחר דנינא אפילו תימא י' חורין כו', ומעתה י"ל דשפיר הו'נך הרמ' לנור דרנינא לא פליג כו', משום דגס הרמ' ז"ל ס"ל כסנר' זו, וכן נראה מזהני' הטור נפשיטות דברי הרמ' דס"ל הכי, ומסתמא גס אציו הרמ' ז"ל ס"ל הכי דהרמ' והטור שיטה אחת להם כדע' עכ"ל, ולהאחר למעלה נשיטת הרמ' דסתם כדעת הרמ' דלון מקום פטור נכרמלית הו' דוקא כשהוא כולי נלחי' הכרמלית ולדור הכרמלית מקיפו מכל נדדיו ולא היכא דהו' רק מרומ' אחד נלג' שמוס' לכרמלית, אם כן אי אפשר כלל למור כהתוספות שנת דמלי דפריך ותיי' כחורי כרמלית זהו משום דס"ל כשיטת הרמ' דליכא מקום פטור נכרמלית דהא זהו דוקא היכא דהכרמלית מקיף להמקום פטור אל האל נלמטה המים דלי' נזה שיעור כרמלית ויש נזה שיעור כרמלית קודם שחכמ' לעיר אם כן המקום פטור מחומר מל' אחד להכרמלית דהכרמלית אחת אל הכרמלית אינו מקיף כלל להמקום פטור ונכח' גוונא אינו נטל להכרמלית מלי פריך הגמרא ולי דנימא דהא דליט נטל להכרמלית כשהוא רק מחומר מל' אחד ולדע' עמוד נחוכו זה נדנר הגונה ולא נדנר שהוא אזה כמו אחת המים דהא עיקר חילו וכחו דהר"ן ושיטתיה מקור מקומו טהור מהא דעירוצ' (ט'), ומקור נזה להא דלחור רנ טוך הפתח נידך לדי' אחר להחירו דפתוח לכרמלית דמל' מין את מינו וניעור הרי נגס נמחור מל' אחד לכרמלית גס כן נטל הוא להכרמלית והיינו משום דהתם נקרקע חלקה מירי ולא נדנר הגונה והכי נמי נלמטה המים פריך הגמרא ותיי' כחורי כרמלית אלינא דרנל דס"ל חורי רשות הרבים ללא כרשות הרבים דמי ולרנא לטעמו הרי ס"ל תס' נמחור מל' אחד לכרמלית נטל המקום פטור להכרמלית דלס' כן מלי משני הגמרא דלון חורין לכרמלית והלא זה נחורין דנחורין ונכח' גוונא כיון דמחומר רק מל' אחד לא נטל להכרמלית, אל נלמטה המים דלון נזה דלון רנ' ד' ומחומר לכרמלית שפיר הוי כרמלית, ולכן מוכרח למור דפירכ' הגמרא קלי רק ללחי' וכדפירש"י ונדקו דברי הגי' דלא כהתוספות שנת, ועיין פ"י ר"ת דמפרש פירכ' הגמרא על החלטות דפריך ותיי' החלטות כחורי כרמלית מים מן אחת המים ענמה וי"ל גס כן דפריך אלינא דלחי' ודריק, ונמקיא' פלפלו נשיטת הרמ'.

ובזה אחרת' להנדיק דברי הגי' דהנה נעירוצ' (פ"ז): פריך אהא דתניא אחת המים העוברת בין החלטות כו', ותיי' כחורי כרמלית אצ"י נר אצין ורי' תנינא נר אצין דלחורי תרומיה' און חורין לכרמלית דנינא אחר (כ"ה גירסת הרמ' והרמ' (א) אפילו תימא י' חורין לכרמלית הוי מילי נסמוכה וכח' הרמ' דהילכתא און חורין אף על גב דרנינא נחרתה הוא דנינא נמי לא פליג אהא נהדיא אלא דקאמר דאפילו י' חורין לכרמלית אית לן שנייה' אחריו עכ"ל, וטען הגי' דלא היה נידך לכך דהא רש"י פ"י להדיא דהא דפריך ותיי' כחורי כרמלית עיקר הקושי' אינו אלא לאצ"י דס"ל חורי רשות הרבים כרשות הרבים ומי' אל' לדין דקיימא לן כרנא דחורי רשות הרבים ללא כרשות הרבים ומי' לא קשי' חירי דודלי' פשיטא הוי דחורי כרמלית ללא ככרמלית דמי דהא אקילו נכרמלית מחולי' רשות הרבים ורק דהסג' קלי אלינא דלחי' ואלינא אחר רנינא הפילו תימא י' חורין לכרמלית כי היכי דש' לרשות הרבים אל' לא ליידין דקיימא לן כרנא ונפס' תוספות שנת כח' ניינ' דהרמ' אינו מפרש כפיר' רש"י דרש"י ז"ל לשיטתיה הוכרח לפרש כן משום דס"ל דמקום שאלן נז' ד' העמוד נכרמלית מקרי מקום פטור כדון עמוד נרשות הרבים אצ"י רנ' ד' ואם כן אלינא דרנא ממילא קשי' דהא לא קשי' חירי דכיון דס"ל לרנא דחורי רשות הרבים ללא כרשות הרבים ותיי' הוי חורי כרמלית דהא אקילו ניה מקולי רשות הרבים וי"ל דעיקר קושי' הש"ס אינו אלא לאצ"י אל' לדעת הרמ' דמקום

וגם מלי דהחליט התוספות שנת דהרמ' סנר' כהר"ן מזהני' הטור נפשיטות דברי הרמ' דס"ל הכי ומסתמא גס אציו הרמ' ז"ל ס"ל הכי, ולע"ד י' לזון נזה עונא דהלל ידוע דרנינא ירוחם ז"ל איל גס כן נשיטת הרמ' רנ' תמיד, והנה ננתי' י"ג חלק ד' תס' שם ז' פרטי דניס ח"ל השלישי אינו רנ' ד' טפס' נקרא מקום פטור בין שיהיה נזה למעלה מעשרה בין למטה בין שהוא עמוד נרשות הרבים בין נכרמלית מחור להשתמש נז' לגבי רשות הרבים ולגבי רשות היחיד עכ"ל, הרי דס"ל להדיא כשיטת רש"י דמקום פטור אינו נטל לכרמלית כלל ולא זכר כלל לדעת הרמ', ומה' מוכח דמסתמא גס הרמ' ז"ל ס"ל כרש"י, ומדברי הטור נמל' מוכח להיפך נדעת הרמ' וקשי' אהדרי', והלמטה הוא דליו מוכרח כלל נומר דהטור סנר' כהר"ן דלי' מזהני' דברי הרמ' נפשיטות שכתב בפרי' י"ד נור העמוד נכרמלית אפילו עמוד ק' אזה הוי כרמלית האל אם כן הוא רנ' ד' הרי נלחי' רנ' ד' ס"ל נטל הוא להכרמלית וכשיטת הרמ' וכמו שכתב הגי', וכן כח' גס הגי', ונזה' נלמטה י"ל דהא אינו כלל מטעמא דהר"ן דלחורין נטל הוא להכרמלית ומשום דמל' מין את מינו וניעור אלא משום דס"ל להכרמלית תוספות ער התקום ולדון מקום פטור נזה' שם נקרקע הכרמלית, וכ"ה נשיטת של הג'ון רמ' ז"ל נסימן שמי' סעיף כ"ה, ולפ"י י"ל דשפיר ס"ל להרמ' וכן להטור דלמעלה נכרמלית איכא מקום פטור ואינו נטל להכרמלית כלל.

ענה ג'

(ה) ובתשובת הרמב"ם (סימן ל"ד) הביא להכחי' לוי'ל יראה לי חזקתים שיש בספר שלכם חסרון דברים.

והי נוסח הספר נזר שכתבתי הרי הוא ככרמלית אפילו עמוק תלה תמה אם אין זו ד', והי דעתי נזר זה הואיל ולא חלק רשות לעצמו הרי הוא ככרמלית גם אותה משנה האמורה בעידו'ן נתנו נזר הפני' עמוק ומה אמה הרי זה עירוב ולוקח' נזר העומד ככרמלית ותכני' לשנות למעלה אפשר להעמידה נזר שאין זו ד', וזה נכסיו' נשנות נרשות הדברים או להעמידה נזר שהיא רשות היחיד ותכסיו' לשנות ככרמלית (ואם כפי'רש"י) ויראה לי שגזר שאין זו ד' היא המשנה ולפי'ך אשמועי'ן ואמר אפילו עמוק תלה אמה לא נחלק מן הכרמלית אבל אם תלמד נשים זו ד' על ד' מה לי עמוק תלה אמה מה לי עמוק עשרה טפחים רשות היחיד גמורה היא ולא היה עולה על הדעת שיעיל תוספת העומק כלום עד שיגיה זה חלננו ויחלמר אפילו תלה אמה, וכן פ"י רבינו נסים ז"ל, והעמיד משנה זו בשאלו' זו ד' על ד' עכ"ל, והוצא צינודל ע"ה שם נפ"י'ד וכתב וסב"י'ן דגני' ח"ן מוכה' הכי צ"ן תנן דמה לי לעילא ומה לי לתתא כד"ן עכ"ל, וגרס' צ"לור הדברים דהא רישא דמתניתין דקתני נתנו נזילן למעלה מ" טפחים אין עירובו עירוב תוקמין גמרא נזילן העומד נרשות הרבים ותכסיו' לשנות למטה דאם נתנו למעלה מ" טפחים אין עירובו עירוב דלא מני' שקיל עירובו צ"ן השמיות דמית' מרשות היחיד לרשות הרבים ולמטה מ" טפחים עירובו עירוב אף על גב דקא משתמש נזילן דמתניתין רבי ה"ל, ולפי'י' אם היה הול'ן עומד ככרמלית היה מהני עירובו אפילו נתנו למעלה מעשרה טפחים כיון דליכא אלא שנות דקא חפיק מרשות היחיד לכרמלית ואם כן קשה למה הוצ'ך למיתני' נסיפא נתנו נזר כיון דסיפא מ"ירי' נזר שהוא רשות היחיד העומד ככרמלית אם כן ליפלו' וליתני' נזילן נופיה צ"ן העומד נרשות הרבים לצ"ן העומד ככרמלית דמה לי לעילא מה לי לתתא, וכן הקשה התוספות י"ט, וחולס' אם ניהא כהרמב"ם דסיפא מ"ירי' נזר שאין זו ד' העומד ככרמלית והוא נכסיו' לשנות נרשות הרבים שאלו' אם כן אי אפשר למיתני' כה"ל גוונא נזילן העומד ככרמלית דהא נזילן למעלה מעשרה טפחים ואינו רת' ד' העומד ככרמלית אין עוד כרמלית כלל אלא מקום פטור דהא ח"ר כרמלית למעלה מעשרה מ"י ה"י מקום פטור וכרמלית אינה תופסת אלא עד עשרה ולא ש"ך נזר נזה דה"י כרמלית משום דתל' מ"ן את מ"ט דהא אדרגה מקום פטור שם דהוא נאח' מ"ט ואם כן פשיטא דמ"י וליכא אום חידוש כלל, ודלית' נישוע"ק דת"י כן גם כן להוסיף התוספות י"ט ולא ראה דקדמו כבר התגדל ע"ו.

וסבר' מהר' ז"ה קושי'ת הנית' מ"יר' צ"י'ן ח"ט שכתב דדגרי' הרמב"ם בתשובה הבי' לי'ם מונת' דמה חז"ל נפ"רשו' דלכחי' קשה מה אפילו עמוק תלה אמה להשמיעי' דלא ניהא חפ"י העומק שקול רשות ולא ליהי' כרמלית ולא' מה ליהי' מקום פטור דהא אי אפשר למיירי' רשות אחר אחרי דאינו רת' ארבעה והא חכ"ם דה"י עירובו עירוב ולא קשיא מ"יר' דהא לפי' פירוש הרמב"ם ליכא רב'תא גדולה במה דקאמר אפילו עמוק תלה אמה דאף על גב דנזילן העומד ככרמלית ה"י חפ"י הנג'ה יותר מעשרה טפחים הוא נחלק מן הכרמלית דה"י מקום פטור דגם ח"ר הכרמלית שם מקום פטור אבל נזר אפילו עמוק יותר מעשרה ואפילו עמוק תלה אמה דלא ניהא שם להשתמש כלל חפ"י העומק מכל מקום לא נחלק מן הכרמלית ואינו שרי' אלא לרבי' מה שאין כן נזילן ה"י היה מתיר גם לרנ"ק וליכא אום חידוש אבל אם תאמר דמ"ירי' נזר שיש זו ד' דה"י רשות היחיד אם כן מה לי עמוק תלה אמה מה לי עמוק עשרה רשות היחיד גמורה היא ולא היה עולה על דעתנו שיעיל תוספת העומק כלום עד שיגיה זה חלננו ויחלמר ואפילו עמוק תלה אמה דהא גם נזילן נגזרה מ"י כו' הוא זה נזר.

ובבבב' וכן נאדרות ח"ט ל"ר אהרן הכהן מלגיל הלכות שנת סע"ד רמ"ה הנז' שכתבתי ככרמלית אפילו עמוק ק' אמה עכ"ל, והנה מודל' כתבו דהו' דוקא כשאין הנזר רת' ד' נראה דרור' דסתמו דגרי'ם דכל גווי' כן הוא כטוספת הישנה נרמב"ם דלית' נרשות ד' ה"י כרמלית, ולע"ד זה גם כן שיעט התוספות בעירובי'.

(ל"ג) דמוק' מתניתין דנתנו נזילן כשנכסיו' לשנות למטה כ"ל, ופריך גמרא אח"י למטה מעשרה טפחים עירובו עירוב והא קא' ושתנו' נזילן, וכתבו התוספות פירש"י דהוא הד"ן דה"י מ"י למיפ'ך והא קא' מית' מכתמלית לרשות הרבים אלא דהא מתיר' פירכי' נקט ומכ"ם חפ"ר דה"י מ"י לשנוי' דק"י ככרמלית עכ"ל, ונספר ג'לון יעקב הקשה על התוספות דל' חוקמית' לה הכי תיקשי' איהא סיפא נתנו נזר אפילו עמוק ק' אמה עירובו עירוב מ"ם ח"ן למעלה מעשרה ומ"ם נזר עמוק עשרה, ולע"ד דכ"ל לומר' כטוספת הישנה נרמב"ם וכדגרי' הרש"א נחידו'יו' לשנות (דף ק' ע"א) שכתב ד"ש סמך לזה מהתוספתא דשנת' אם דתני' איסרטי' ע"ג נקט' זרק מן האיסרטי' לנקט' פטור ר"ש אומר' אם י' נחוק'ס שזרק עמוק עשרה טפחים ה"י זה ח"י'ן, ומכלל דלתתא קחא פטור גם נזר ככרמלית צ"בשה דלא כדגרי' הראש"ד, והסב"א דפרק קמח' דשנת' (י"ד) דקאמר זימין משני' לה הוא ועירובי' ככרמלית וקתני' התם למטה מעשרה טפחים ח"ן עירובו עירוב זהו כר"ם והא דטען הראש"ד מסנע' שנים בעירובי' (ס"ז) י"ל דהתם חפ"י שחולק' מן ה"ס למתיר' ויכיר' הוא אפילו נתנו הכי מ"י נתל' נזרה עשרה ודח' ד' גם רנ"ן מודו' שפ"י' ככרמלית ה"י רשות היחיד שכל שהוא נזר ניכר שהוא מקום נפ"י עזמו ומחלק' מן הכרמלית למתיר' אבל נזר ח"ט ניכר כל כך נזר הכרמלית ומכלל הכרמלית הוא נחש'ן אפ"י נחלק' חמט' והיינו דלא חלק' ר"ש בתוספתא אלא בעומק' משום דנגזרה' אפילו רנ"ן לא פלגי' ע"ו וה"ה והוא הטעם לספיה' שנים עכ"ל, ואח"י שפ"ר דגרי' מהר"ם דליכא חילוק' צ"ן ח"ן לנזר ואפשר לומר' דגם להתקנה' קיימא' הד' חילוקא' דהא דמוק' סיפא דמתניתין נזר דק"י ככרמלית ורבי' הוא הי"ט משום דנחלק'ן לשנות נרשות הרבים והנזר שרת' ד' עומד ככרמלית ה"י ככרמלית ואח"י שפ"ר דלא קתני' נסיפא נזילן כה"ל גוונא משום דנזילן כה"ל גוונא ה"י רשות היחיד דליכא חילוק' צ"ן ח"ן לנזר.

ענה ד'

(ו) ולמעשה חקרי' דעירי' נפה' מאנטשעסטער וכן נהרגה עיריות נאנל'א יט' יאור'ם חפ"י'ם צ"ד' אדם שקור'ן קאנאל'ם העש"ים אלא הפקטערעם והפאנריקען להוציל' עז"הם סחורה מהפקט"רים והגרי'ן להפקט"רים והמים נהם ח"נם נחלים חולמים כלל רק קו' וקיי'י' שנתמלא' או על ידי נטרות' מחקור' המים או נקבה' אמה הוא מתובר' לנהר' ואי'אור'ם הללו' ח"נם רת"ם הרגה רק כדי רותב' ספינה' ומעט' יותר והספינה' מתנב'ת על ידי' סום' שהולך על גב' הגה' חושך' נחל' את הספינה' ועד' קטן' טוה' נז', והנה' טרף' עמוק' עשרה' ורתב' ארבע' טפחים' ה"י רשות היחיד' אם כן' גוף' החפירה' והיא'ר' ה"י מחילה' ונדר' אל' העיר' להחיר' טלטול' ולעשות' את' העיר' מוקפת' מחילה' וכע"ן דגרי' הח"ם שהחיר' העלטול' בעיר' הא' מטעם' החר'ן' שצ"ב' העיר' שה"ה' עמוק' עשרה' ורתב' ד' דליכא' רשות' היחיד' ואחרי'ן' נז' ח"ס'ק' מחילה' וה"י גם מחילה' להעיר' ואף' דהחר'ן' דעשה' ליצור' ה"י מחילה' שלא' הוקף' לדירה' ולא' מהני' להעיר' מחי'ם' דה"י כקדפ' יותר' מני'ת' סלח'ים' שלא' הוקף' לדירה' ולא' דמי' להחר'ן' שז' הח"ם' ז"ל' דעשה' להיקף' להעיר' וה"י מוקף' לדירה' מה' שאין' כן' נחר'ן' דוק' מכל' מקום' צ"ה' י' החיר' מנז' מחי'ת' האחר'ים' שסתמו' הפירות' אחר' כך' והמה' חקפ"ם' לדירה', ובעירוב'ן' (כ"ד) ועושי'ע' סימן' א"ת' לעני'ן' גוף' הקדפ' והכי' מ"י' הכא' לעני'ן' היתר' דמזטר'ף' מחילה' זו' להחיר' המחי'ת' שנעשו' אחר' כך' ועד' דאין' קיימא' לן' גמרי'ע' שם' כשיטת' הראש"א' דהיקף' לדירה' לא' תלי'א' נכוונה' כלל' רה' נפתח' ולבסוף' הוקף' ואם כן' היכא' שקדמו' הנתי'ם' והעיר' ה"י מחילה' המחילה' דנז' ח"ס'ק' מחילה' של' החר'ן' הבי'ל' ה"י גם כן' מוקף' לדירה' והא' דהיאור' מלא' מים' ה"י קיימא' לן' ככ"ז' דאמר' נפרק' החר'ן' (ק'). נזר' נרשות' הרבים' עמוקה' עשרה' ורתב' ארבע' מלא' מים' חוק' לחוכה' ח"י' מלא' פירות' חר'ק' לחוכה' פטור' מ"י' טעמא' פירות' מנטל' מחילה' מ"י' לא' מנטל' מחילה' ואול'ם' דנרי'ו' והתוספות' וכן' הכל'ל' והאדרת' ח"ס' ל"ר' אהרן' הכהן' מלגיל' ס"ל' להלכה' כטוספת' הישנה' שרמב"ם' אם כן' ליתא' לה"י' החיר'א' דהא' לד"ן' דלית' לן' רשות' הרבים' החיר'א' אם כן' ה"י' זה' נזר' ככרמלית' דה"י' ככרמלית' וליכא' מחילה', וחלום' ה"י.

כרמלית, וכן מפורש במחירי פרח הזורק נדבור התשנה הרנעית ח"ל, וצ"ל שרקן זה הוא פתח מעשרה נעמקן שלם היה נז עשרה הר הוא נכלל כרמלית והי קרוי אצל דני כנהרות וימים ואפילו רחב ארבעה אצל רשות היחיד איט שלא אחרו אלא מים מנטלן מחיטת אלא נצור שהגילו מים לתוכו ושחמיתיו ניכרות אצל האגם דני כמים וכנהרות עכ"ל, וכן מפורש ברש"י נעמקן הקדש שער ג' דהרן דיימס ונהרות הוא אפילו נעמקן עשרה ורחב ארבעה, ועיין נהגות הראשון פט"ז דין י"א, ועיין בית מחיר, ומש"כ גם נעמקן דאמת המים אפילו נרשח היחיד כרמלית הוא זה מפרש אלא לאדם שום שמוס נהרשח נלתי מה שהמים מתכנסים שם כר, הגה רנניו יאונתן הטעם משום דמתוך כרמלית, וכן הוא בתוספות י"ט, ועיין מחירי שם נהך מיתרל ולצ"י דבור נרשח הרנים דכתב טעמא דלא המים מנטלן מחיטת הוליל וקצת דברים משתקעים נמים אצל פירות ומעטין את המחיות כר, כנהרל דסבור דאפילו נמים אפלים נללים ואיט רואה המחיות מכל מקום כיון דקצת דברים משתקעין נמים אס כן לא נתנטלו עת המחיות מה שאין כן נמילי פירות נתנטלו המחיות דהי כסתומים עפר ונתי מהרים צ"ל הישנים סימן ל"ו הנה נהגות מרדכי פרח הזורק כתב דהיי"ח מיל דלא מנטל מחיטת ותייחי מיל אצל מי רגלים ונראה מנטלי מחיטת דלא עדיפי מפירות עכ"ל, אי"כ זה הסדר חדש דחליא נמיל דיתמו ויכלו המים הוא ההגול נין מים לפירות ואפשר דהייט טעמא דהרנע"ם שכתב דבור חיירי שחילא מים דכיון דהמים אינם טנע"ם שם נטנע אס כן יכלו ויתמו נמשך האון ולפיכך לא מנטל מחיטת ויכ להסתפק לפי"ו נהי יאורים שנאנגליה החפורים נירי אדם אס אחרין דיכלו המים שנהם ומה גם המחפורים נקאה אחד ננהר דקרוג הדנר שלא יכלו המים כלל ומה גם לדברי רנניו יאונתן הכ"ל י"ל דכיון דמחפורין לנהר ומכח כרמלית קאלי הויין כרמלית אפילו הם נרשח היחיד היכא דליכא משפת המים ולמעלה נצונה המחיות עשרה טפחים, ולולם גם נה י"ל לכאורה דלא הי כרמלית אלא לענין טלטול על היאור דהמחיות נטלן נלני המקום שהמים עליו דלא ליקרא רשות היחיד אלא לא נתנטלו שלא יהיו מחיות לנז היבשה אך י"ל דלעמא לא הי מחיה לאחרים לא כ"ש וכעין הא דנשת (נ"ט), ואצ"ה דמיל לא מנטל מחיטת הוא אפילו היכא דמחפור ננז אחד לנהר וכמ"ש רש"י ור"ת בתוספות דפרק קמא דעירובין (י"ג:), וכן הוא להדיא נחידשי הרש"י וט"ז ספי' שני.

(ו) ולדברי ר' עקי' ו' דמו דאחרין נפוכה (י"ט). מחיות פי תורה יורד וסומם ולנלי ענינא ולא לנר"י הכי נמי נהילכתא דבור אסין מחיטת לא הי מחיה לנר"י אס כן נהי יאורים אפילו היכא דליכא משפת המים ולמעלה נצונה המחיות עשרה טפחים מכל מקום לענין שחילא מחיות היאור מחיה וכתל להעיר הי הוא רק מטעמא דמילא נוד אסין מחיטת, חה לא הי מחיטת לנר"י ולא דמי הא להרין סנני עיר הא דהתיר ה"ס י"ל לטלטל על ידי חרין זה מטעמא דבור אסין מחיטת דהתם הי חרין מעיקרא לכך נעשה שיהיה היקף להעיר, ובפיר אחרין נוד אסין נשפתי חרין זה שיהיה מחיה להעיר דהי הכל מחיה לנר"י כיון דכל עיקר חרין נעשה הכל נצנל היקף להעיר וגם לא דמי להא דמורי שניו אחד כלה לים פרח קמא דעירובין (יד), וכן נסמיל דלשון ים הנכנס לחצר דלטלול מלטללין נחור אפילו נפרה יתור מעשר משום דלית ליה גידול, וכפי רש"י ור"ת בתוספות שם, והרש"י נהגות הכ"ל הנה נמילא סימן שני ספי' ב' דהתם גידולים הויין מחיה העומדת מחילה שגשה ניר שחילא שייך נה לומר דלנר"י נעשה ולא לנר"י מה שאין כן נכתל היאור דין דנעשה ונצנה נדים מעיקרא לנר"י היאור ועמקה אס כן אס נרשח לומר שיהיה שפת הכתל מחיה להעיר מטעמא דבור אסין מחיטת הי יהיה זה מחיה לנר"י ונוד אסין מחיטת לנר"י לא אחרין, ואולם הא אכתי יתכן שיהיה הכתל השנית מחיה מעלייתא להעיר מטעמא דבור אסין מחיטת דהי מחיה לנר"י לנז הנדר שגשית לכך וגם להעיר העומדת לפניו מהנהר דרך תל אס היאור המפר הקורא קאלל הולך ומשתרע לאצור מנפן לנר"י ושי קצתו נרשח של היאור הוא מורח ומערב של והעיר שרונים אצור להתיר הטלטול נה עומדת הי נמורחה של היאור אס כן נהי דאס נרשח לעשות מחיה להעיר

הרי הטור ורמ"א סימן שמה סעיף ח"י פסקו כהרש"י, וכטסחא האחרונה נרנע"ם דאס הוא רחב ד' לעולם הי רשות היחיד ואפילו נכרמלית, וכן כתב נחידשי מחירי נפרק קמא דנשת נהא דחיתין חשני לה הוא ועירובי נכרמלית ואלף על ג' דהתנ"א שם סעיף י"ד כתב דאלף על פי שעתוקה עשרה הי כרמלית דונגן כמו קרפף יתור חנית סאתים ואל מכל מקום זהו רק לענין טלטול נתרסה אלא מכל מקום שם המחיות לא אצור ויכ להתיר להעיר מל מחיות האחרים שנעשו אחד כך והמה מוקפים לנר"י או מטעם האחר כנ"ל.

והא דהספיקות ענרות ננהר דלמו רנים ומנטלי מחיטת לא מילי הוא לכתה טעמי חל דהתנ"א נספי' שפי' כתב דהי דוקא נשיער סי' רנא נוקעים ונשחית שפי' הקשה על זה מדברי הארי הגול ח"ג הלכה עירובין סימן קכ"ט את י"ד ח"ל, ולא נצי לשני דר' יוחנן אורי יוחנן דרנים שהם ששים רנא כמו נרשח הרנים שנירשלים מנטלי מחיות אלא רנים דמתניחין דליכא ששים רנא דמסתמא ליכא ששים רנא נין הפסין כרנן ס"ל דלא מנטלי מחיטת ולעולם כלא וס"ל, דאלף על ג' דלא הותרו פסי ניראות אלא לעולי רגלים ואיכא ששים רנא מכל מקום נין הפסין לא ענרו ששים רנא שנטלו המחיות, לא ייתל ליה למיחר הכי דרנים אפילו אינם ששים רנא מנטלי מחיטת למחן דלית ליה דרנים מנטלי מחיטת עכ"ל, הי דלא כהתנ"א אלא דלא נצי ששים רנא נוקעים לנטל מחיטת, ולעיר מהא לא אצור מילי דהא דברי הארי הם למחן דס"ל דרנים מנטלי מחיטת אלא אס קיימא נן כחכמים דאס הי דרך הרנים מפסין נין הפסי ניראות אי"כ לסלקא מן הגדדים דלא אצור רנים ומנטלי מחיטת העשויה נירי אס ואס כן אלף על ג' דמחיות נירי שמים כתב בתוספות (כ"ג:) דיה דלמח, דאחרין אתר רנים ומנטלי מחיטת מכל מקום שפי' י"ל כהתנ"א דהי דוקא היכא דליכא ששים רנא נוקעים ואיט ענין לדברי הארי כלל, ונשחית תפארת נבי מחיה סימן י"א פסק ד"ש מקום להקל כדברי התנ"א נה (תרן דברי הארי) שכתב דאלף על ג' דלא הותרו פסי ניראות אלא לעולי רגלים ואיכא ששים רנא לעיר נר"י עין דאלף נחליט דהי שם ששים רנא עולי רגלים נר"י אצור ואיט נפחות מזה לא עולי רגלים כינא ואיט נכל דרך שהיה לנרשלים הי ששים רנא אין זה אלא תימה, ואלי הכונה דאפשר שיקרה גם ששים רנא כאחד, ונר"י עין, ועוד אפילו אס יתל דלא כהתנ"א הלא נירורים הג"ל דהמחיות עשירים נירי אס מחיטת נ"ל לא מנטלי מחיטת, ועוד ד"ש להסתפק הי אחרין כלל נפשיטת כאלו הטסעים תשח סחורה עמוסא דייך צוא לומר אתר רנים ומנטלי מחיטת ד"ל דהי שייך רק נפשיטת שטסעים שם נני אס הרנא ולא נפשיטת המיוחמות להגלת תשחית כנידות והולך שם רק איש אחד על הספינה או שנים להולך הספינה ולא יתור ונרור אלא דלא אחרין נכה"ל נונא כלל אתר רנים ומנטלי מחיטת דליכא רנים כלל, ושוב מלמדי גם להחיים חחית סימן פ"ט דיה אך מה יושיענו כר דנהר אלא רנים ענרים שם כי אין ענרים נפשיטה ננהר הדיא כי אס הדינ"ם לפדקם לא הי נקישת רנים עין שם, ונר מן דין ומן דין הגה השאלת יענין סימן ז' והחיים שם הסכינו דנים ונהר וספינה דלא מו לתל מנדר לא אחרין כלל אתר רנים ומנטלי מחיטת ומה גם דהכא הרנים ענרים אלא המחיה ולא על המחיה דהולכים נהספינה על הגהר והמחיה הי ננדי הגהר דאחרין נוד אסין מחיטת אס כן לא שייך כלל לומר נה דלמו רנים ומנטלי מחיטת כיון דהרנים אינם ענרים על נדי הגהר רק אלא הגדדים.

ובבואה הסנרל מלוק מים מפירות דפירות מנטלי מחיטת מילא לא מנטל מחיטת הנה התנ"א נסיתן שמה ספי' קיימי הנה נה חילוק התנ"א ספי' משנת דמים אס מסתכל ורואה המחיות מה שאין כן נפירות, ומדברי הרנע"ם נראה דהא דבור חיירי דהמים אינם נונעים שם אלא שחילא הבור מים דכתב נור נרשח הרנים עמוק עשרה ורחב ארבעה חילא מים כר, ואולי זה משום דמים דמילא דפירות קתני שחילא ולא נתגול שם, ולפי"ו י"ל דהייט טעמא דליכא חילוק מהא דבור נרשח הרנים לשאר ימים ונהרות דהי רק כרמלית, ועיין תנ"א שם סעיף י"ד נמשך אחד דברי הרד"ם דיימים ונהרות חיירי דאיט מחלקט עשרה מחור ד', ואולם להרנע"ם הג"ל י"ל דאפילו נמתקט עשרה מחור ארבעה הויין הימים ונהרות

מכלל כל הכרמלית, וכן נחיושי הרשניא, וגם רנינו ירוסם (ניינ) חיו) נדיי זריקה גנילו גם כן הא דכחל נרשות הרנים נגוה עשרה ואיט רחא ארנעה ומוקף לכרמלית כפי דגרי רנינו חננאל זיל דמיעקרא כשהיה הכותל מפסיק בין כרמלית לרשות הרנים היה נחשד למקום פטור ומסתפק אי הוה הכותל כנרשונה מקום פטור, ונחיושי הרשניא לשנת כתנ וזיל כותל לרשות הרנים ומוקף לכרמלית ועשאו רשות היחיד פירוש כגון שהכותל זה היה מפסיק נחילה בין רשות הרנים לכרמלית ואחר כך השלים הקף הכרמלית נכותל עשאו רשות היחיד, והייט ליטאל דקאמר ומוקף לכרמלית ועשאו רשות היחיד ונכי האי גונאל נחלוד הוא דקא מינעיה ליה לפי שאחר עשייה של אותו כותל עדיין היה כרמלית אלז היכא שנעשיית אותו כותל נעשה הכרמלית רשות היחיד, וכמו שפירשי זיל נכהאי גונאל פשיטא לו כיון דלא הריעא עושה רשות היחיד כ"ש לענאו עכ"ד, ולעיד הרשניא דלא הזכיר נדגריי דהכותל היה מקום פטור נראה דאיל נזה לטעמו נפרק קמא דשנת דהזכיר לשיטת האחרים דס"ל דאין מקום פטור נכרמלית דמלא מין אח מינו ויעיר, ולכן הכותל הזה שאין בו רשות ארנעה שומד אלז הכרמלית לא היה כלל מקום פטור רק כרמלית ומינעיה ליה נגמורא אס עומד הוא נחלקו והיו כרמלית כמקדס, ומוקדק ליה הרשניא לפי שאחר עשיית אותו כותל עדיין היה כרמלית הייט דהכרמלית לא נעשה לו רשות היחיד וגם כך כותל היה לו כרמלית דאין מקום פטור נטל הוא לכרמלית והיו כרמלית, חכינו דהרשניא עומד בשיטת האחרים, ואלוה הרשניא ורנינו ירוסם דהזכירו נדגריי דהכותל היו מקום פטור אלזי נזה לטעמייהו דס"ל נחלח כרש"י דמקום פטור איט נטל לכרמלית ואם כן גם רנינו חננאל זיל עומד בשיטת זו כרש"י.

והמרדכי סוף פרק האורח הניח דהנתי כסאות שהם נחפירה נקרקע של שני שותפין היה נראה לאסור עד שיערנו, והרב ר' יעקב מוקטן היה מחזיק משום דלמא מקום פטור הוא (היכא דאי אפשר לפסוק עליה) ואם כן אפילו נשתפפות שרי כדליתא נפרק חלו (ע"י): נכותל שנין שתי חצירות דאם אין בו ארנעה ונרשאו פירות אלז עולין מכלא וזוכלין ואלז עולין מכלא וזוכלין דקיימא לן כותיה דר' יוחנן לגבי רב, והדרכי משה סימן שביה השיב על ראיה זו דכותל שאני האיל ומולקת הרשות אינה נטילה לגבי החצירות, ואם כן נראה גם ראיתו דשפיר זיל דס"ל לרנינו חננאל זיל כשיטת הרמ"ן דאם האחרים דמקום פטור נטל לגבי הכרמלית ורק דכותל ומולקת הרשות שאני, ואלוה נספר דית מאיר השב על דגריי דהיה מהא דקאמר הגמרא (פ"ג): פשיטא ליה נשתא וליה נפתח הייט חלו שנין שתי חצירות, ונרשי תרשניא דאם התוספות דהא חייבי כסאות רח ד' על ד' (דנזה אס לא ערבו שיהא חסורים) שאם לא כן מקום פטור הוא והכי מוכח נפרק חלו נגי כותל שנין שתי חצירות כר, הרי כהר"י מוקטן עיין שם, ואי תוסף דההגמרא מוכח דלא כהר"י דקאמר הגמרא (ע"י): ואדאי ר"י לטעמיה דכי אלא ר"י חור ר"י מקום שאין בו ד' על ד' חומר לגבי רשות הרנים ולגבי רשות היחיד לכתף עליו, ואי כהר"י איה לטעמיה הוא הא זיל דגם רב מודה נזה דמקום שאין בו ד' על ד' חומר לגבי רשות הרנים ולגבי רשות היחיד לכתף עליו ורק דס"ל דכותל שאני דכיון דמולקת הרשות לא נטילה והילכך גם נאין בו ד' חומר, ואי שתי רשותות שולטות בו ולא חז בו אפילו מלא ניהא אלא ודאי דלא כהר"י, וקמה ראיתו דלפי הגמרא הר"י זיל עומד בשיטת רש"י דאיה דלפי תוס' דע"י נכח ד' דלמחמא דנזה האחרים מחלקין נין ח"י האגה נין עומד מוקף מכל נדדיו נאיר הכרמלית לכן עומד סתם ומחזר מזה אחד לכרמלית אס כן לפי שפיר זיל דהיה זיל סתם גם כן דמקום פטור העומד נכרמלית נטל הוא אלז הכרמלית ואין עליו דין מקום פטור כלל אלז זה דוקא כשעומד נחובו דהוא מוקף מכל נדדיו מה שאין כן כותל המפסיק דאיט עומד נאיר כרמלית מוקף מכל נדדיו רק נזד אחד הוא מחזור לכרמלית אס כן הוא כמו חורי כרמלית דלא נטילי לגביה, ואלוה פשיטתו דהרנים נראה יתר דהיה זיל סתם כרש"י ויזיד עליו ריש דגריי הרשניא ורנינו ירוסם דכתנ כגון פריה זיל, ואינה הא ס"ל נחלח כשיטת רש"י כ"ל, ואם כן מסתמא גם ר"י זיל סתם כרש"י, וגם נחלחי פסק כרש"י, ובספר משנה נורה כתנ דנשתת דמחא אפשר דיש להקל מה

להעיר מכותל הסמוכה לה שהיה כותל חצונית של הנהר לא חתח שפיר משום דגור אסיק מחצתא לגרלי לא אחרינן אלז אכתי הרי אפשר שיהיה מחצית להעיר מכותל השנית שהיה כותל מערבי של הנהר דהך כותל יתכן שפיר דמחא גור אסיק מחצתא דהיו מחצית לגרלי לזד הנהר שנעשית לכך וגם להעיר העומדת לפניו נזד חצונית של היאור, ואף על גב דעל היאור היו כרמלית מכל מקום לא חקרי נזה פרוק למקום האסור שיטרך מחצות אחרים דדופן היאור של נז העיר דעמוק עשרה היו מחצית לגרלי להיאור ומחלל לא היו העיר תו פרוה למקום האסור לה כיון דליכא מחצית להנהר, ואם כן הדין דקאנללין החפורין נדיי אדם העשויים אל הפעקטערעם והפאנריקין נאנלליה אס מחצית להעיר להחיר על ידם הטלטול מטעמא דגור אסיק מחצתא נכותל השנית שאינה לגר, העיר דהיו מחצית לגרלי ולא מינעיה היכא דליכא נחפירה משפת החיים ולמעלה נגתה המחצית עשרה טפחים, אלא אפילו היכא דליכא למעלה מהחיים מחצית עשרה ים לגרף הכותל שנחזק החיים ולומר נה גור אסיק להחיים והמחצית נזה דמחא לא נטענאל מחצתא, וגם להרמזים והמחצית דדוקא נמילת מים שאינם נוגעים שם אחרינן דמחא לא נטענאל מחצתא אפשר להקל נהי קאנללין דהא אפילו נמחזרין לנהר נזד אחד הרי החיים חסם נוגעים נחזק הקאנללין רק הנואל מהנהר, ואלוה לפוס דגריי דהר"ם נ"י דהזכיר הסגרא דיתמו מיל ים להספק כ"ל, ונראה דהכי דאיכא ג' מחצות נהעיר וזאת זה דלא נעי מחצית נזד הרציעית אלא מדרגתן לרוב הפוסקים אס כן נודאי דאין לחוש רש לסמוך על המחצית כיו נזד הרציעית, והאמת הוא דהפוסקים לא חיישי לחז דנעין דיתמו מיל דוקא, וכמו שגראה מדגריי הרשניא והט"י דאפילו נמחזר לנהר פסקו דמחא לא נטענאל מחצתא כ"ל והכי מוכח נגמרא נשנת (ק). דקאמר תניא נמי הכי עיין שם.

ענה ד

(ח) ולמקשה נדון מקום פטור נכרמלית הני והרמ"א נטו אחרי דעת הר"ן דאם האחרים משום דכן הוא נהגמיי פקד ט"ו משנת נש רנינו שמשון, וכן הוא דעת הרמזים והטור, וכבר כתבנו נענך ג' דמדגריי הרמזים והטור ליכא הכרח כלל דשפיר זיל דס"ל נמקום פטור שהוא נגוה למעלה נאיר הכרמלית דהא מקום פטור ואיט נטל להכרמלית וכשיטת רש"י והרשניא ורק נקרקע למטה ס"ל דאין מקום פטור נקרקע הכרמלית ולא למעלה ואם כן אין לו מי שעומד בשיטת האחרים רק דגריי הגמיי דאם רנינו שמשון, ובשנת (י"ט): נזה דלחור רב מישא נעי ר' יוחנן כותל נרשות הרנים נגוה עשרה ואיט רח ד' ומוקף לכרמלית ועשאו רשות היחיד חורק ונח על גבי מהו מי אחרינן כיון דאיט רח ארנעה מקום פטור הוא לו דלמח כיון דעשאו רשות היחיד כותל חזלי דמי לחז עולא קל וחומר לאחרים עושה מחצית לענאו לא כ"ש, ונפיר ר"י כתנ דמחצית כגון שהיה הכותל מחצית בין רשות הרנים לכרמלית ואחר כך נזה כותל נכרמלית שכנגדו ועשה הכרמלית הריה רשות היחיד מי אחרינן הרי הכותל הזה נחלקו וכוין שאין בו רשות ארנעה מקום פטור הוא לו דלמח כיון דעשאו רשות היחיד כותל חזלי דמי, ופשיטין כשהיה כותל לכרמלית מקום פטור היה, והשאה דהר"ל כותל רשות היחיד כיון שנה עליו כותל דמח נרשות היחיד דמי שאם זה הכותל הוא שגשה הכרמלית הריה רשות היחיד (הייט משום חולת זה הכותל היה חסר מחצית אחת) כ"ש כשיעשה הכותל הוא רשות היחיד כר, ומחזור דס"ל לרנינו חננאל זיל, דהכותל שהיה בין רשות הרנים לכרמלית ואין בו מקום רשות ארנעה היה מקום פטור ולהכי מינעיה ליה דלמח גם אחר כך כשגשה כותל נכרמלית שכנגדו ונעשה הכרמלית הוא רשות היחיד, אלזי אכתי אחרינן דהכותל הרשון נחלקו וכוין שאין בו רשות ד' הוא אכתי מקום פטור, לפי שית הר"ן דאם האחרים הרי יא אפשר כלא לפרש הסוגיא נפנטון לפי ר"י דמינעיה ליה אי הכותל נחלקו מקום פטור כמו שהיה דהא גם קודם שגשה הכותל שכנגדו כבר הכותל הרשון לא היה מקום פטור כלל רק כרמלית משום דמלא מין אח מינו ויעיר, ואם כן מהיכי חייב דלחז כך כשנעשה כל הכרמלית רשות היחיד והיה זה הכותל מקום פטור וינא

נע ונד ודע דער הקטע הילכך איז נעשה רשות כלל אלא עמוד הוא נרשם אצל אין דין נע עמוד ולפוס סגרה זו איז רחוי איהיה נאדם דין מקום פטור כלל אפילו נהיו נרשם הרגים וכ"כ נרשם היחיד, ואם כוונתו דמר דחילק הרין בין דער הקטע לדגם שהוא נע ונד כן אכטת נחלק כעין זה לשיטת רש"י ונאמר דדגם הקטע שהוא מקום פטור נהיו נרשם היחיד נטל הוא להרשות היחיד וזה שאין כן נאדם שהוא נע ונד איז נטל הוא להרשות היחיד, והילכך גם נרשם היחיד ש"ך נ מקום פטור, הנה אכתי לפי"י יהיה נאמר קושיות התוספות (ה"ה) ד"ה כלל דרש"י ס"ל דהא דאין כרמלית נכלים הייט דנאמר מקום פטור, ולפוס דנרשם אחי שפיר כחש"כ נסיון הקודם נס"ד.

והש"כ ל"ה עוד קוש"א הג"ל על פי דברי התוספות נשנת (ח"ד) ד"ה אחר שכתב דחלק בין אור רשות היחיד לחורי רשות היחיד דנעורים נעין מקום ד' על ד' ואלא ידענא מה סח הלא חורים הם לינם חוקים לאור רשות היחיד וכח"כ נבאר של הנאון ר"ז ז"ל הנאמר לעיל בענף ג' אצל פ"ו של אדם הרי לדברי מר כיון דאור רשות היחיד חקף את הראש מכל זד אם כן אם הראש הוא רשות היחיד פ"ו הוא גם כן רשות היחיד, ולפנת התוספות איז דומה לחורים ואדרבה ש"ך נ"ה נאמר נחלק נחלק דמי ואחרי המחילה מכת"ר אומר אני כי זה הוא סותר את עצמו ומוכרח דהדר נ"ה מתח"כ מעיקרא וס"ל דפ"ו נקרא מכוסה ולא גלוי לאור העולם, ונפ"י הרי מחילת מתוך הקוש"א כמו שכתבתי נס"ד ואין אנו לריכים עוד נדברי התוספות נזה, ואדרבה דגם התוספות לא החליטו לנרשם מחילתם דהא כתב ר' נאמן וסמ"א כ"ו, ונראה לי הטעם נזה משום דלנדרהם לא יהיה ההלכה כדן הסדל דהא לעיל (ד') נזרק ערשם הרגים לרשות הרגים ורשות היחיד נאמנע דרבי מחייב וחכמים פטריין וקאמר דמחייב היה רבי שמים משום הוצאה ומשום הכנסה ור"ז וסמ"א דחורי תרומיהו לא מחייב רבי אלא נרשם היחיד מקורה דאחרי נחלק כחלק דחילת והרי דגם נרשם היחיד מקורה פלגי רגנן וס"ל דלא אחרין נחלק כחלק דחילת דמייא וכוותיהו קיימת לן דאין הלכה כרבי מחננין, ואם כן כ"כ נאמנע מקורה לא אחרין נחלק כחלק דחילת דמי והפוסקים פסקו כדן הסדל ונקטו הטעם דחורי רשות היחיד עולה עד לרקיע משום שכן דרך לנטות נרשם היחיד עליות זו למעלה מזו קטנת ונדולות, ונאמנע אחרת האדרכת נס"ד נחלק כללל דנחלק כחלק דחילת דמי.

ופרי הכרם אשר אכטת נגורים נזה מתקנת הדגרים לדינא נקראה נס"ד שזה הנה.

(א) נעושי"ע סימן שמי"ו סעיף ג' פסקו דמקורף יתר מצינ סלחים שלל הוקף לדירה חותר להוציא לכרמלית אחר כגון נקעה העוגרת לפניו, וכו' נדעת ר"ח נעוספות נעירונן (ס"ז): והנה נירושלמי מפורש לאסור והנ"ח הנ"ח שני רחיות לפסק ר"ח וליתיביו לנדר הירושלמי, והנ"ח הוסף רחיה שלישי מהא דנציא רמי נח נעירונן (נ"י) שתי אמות נגו ושתי אמות נעמוד וגם זהו רחיה רק לפוס פ"י ר"ח שם נחוספת דמירי נעמוד פחות מעשרה דהוי כרמלית והגג הוא כרשות היחיד משום דמהני ניה עירוב לטלטל נכולו ולא הוי כשאר כרמלית, ומוכח דא הוי כשאר כרמלית הוי שרי לטלטל מזה לזה, ואולם ר"ח לטעמו לזיל נזה אצל לפירש"י איזו כן, ועיין שם נחידושי הריטנ"א, ונפסר גאון יעקב נאור, והנה גדולי הראשונים פלגי על ש"ט זה והם הרמזים והראש"ד כח"כ נחידושי הרשנ"א והריטנ"א והח"מ פ"יו משנת וגם רש"י נראה דפליג על זה (דלא כח"כ נאמנע) וכן פסק נקוקה וריקאנטי נאם היראים ונח"י מצינ"י (ה"ח סימן מ"ה) העיד נאם הרשנ"א שאמר שהדעת נוטה דלא כר"ח חלו טעות הדפוס, דהריטנ"א והח"מ כתבו נאם הרשנ"א להיפך וכ"ה להדיא נענוה"ק שער ג' סוף דין ו' ונח"י הרשנ"א, ואח"כ לדינא נראה דלע"ג דהוי מילתא דרגנן מכל מקום כיון דרגו הפוסקים האוסרים ומפורש נירושלמי כן, לכן כל ידא שמים יאמר להחמיר ודלא כהטעם נזה.

(ב) הקאמלס הפטורים ניד אדם העשוי אצל הפקטערעם והפאנריקן נאמנע אפילו היכא דלכא משפת המים ולמעלה נגונה

נזה כרש"י, ולנדרית דמהרמ"ם והטור ליכא הכרח כלל דס"ל כהאחרים, ונהגלות דברי ר"ח פשיטא ופשיטא דאפשר להקל נזה.

(ג) ובישועות יעקב כתב דהיכא דהוי רשות הרגים מפולש משער לשער ורח"כ ט"ו אמה רק דאין ששים רנח נוקעין נ דלשיטת רש"י וס"י עתה לא הוי רק כרמלית הנה אם נרשם כזה עמוד עמוד שליט רח"כ ד' תגנה עשרה שהא מקום פטור לא חשיב כרמלית גם להרין נאם האחרים נאמנע וזה מנד עצמו דה"ר ה"ה אלא מנד שאין נוקעין נ לא הוי רשות הרגים נאמר אם כן לא ש"ך נזה נאמר מלא מין את מיט וניער דהרי אין זה מיט והרי כשנא ששים רנח יהיה נאמר רשות הרגים אף שלא יעשה שום שינוי נאמר הרשות ואין נאמר מיט עם העמוד שהוא מקום פטור עכ"ד, וחילי דסגרה איתן, נרם לנאן הנהגת מיימוני נאם רנ"ט שמשון נ"א הוא עזר שכתב לענין נח"י כסאמח שעל המים דכאין מים לא מחייב מחילה תנ"ה דאין מחילה תנ"ה מתרת נאמנע, ואין נראה להחשיב טאה למקום פטור משום דאין רחנה ארננה דלדין דלית לן אלא כרמלית ונלא מין את מיט וניער וכן הוא נהנ"א פרק כ"ד משתתפין וסמ"ח הדגרים ודלי משמע דהוי משום דנעי ששים רנח נוקעים וכח"כ ל"ה נאם נלוקטי מהר"י וי"ל סימן ש"י, ונאמנע משאם ננימין סימן ל"ב פ"י גם כן דברי מהר"י וי"ל דהוי משום דנעי ששים רנח נוקעים נ וכן אמת דכנר כתבנ נסימן ה' ענף א' להוכיח מדברי התוספות דכתבנו דרנ"ט שמשון נ"א ז"ל איז סוגר כרש"י דנעי ששים רנח נוקעין לעשות רשות הרגים, ואם כן לפי"י על כרחך הא דכתב הנא דלית לן רשות הרגים האידנא י"ל דהוי משום דרמזות שלט אינם רחיים ט"ו אמה ואח"י שפיר דברי הישועות יעקב, ואולם כל המפרשים והפוסקים לזי נסננן זה דכל היכא דכתבו הפוסקים סתמא דלית לן האידנא רשות הרגים זהו משום טעמא דנעי ששים רנח נוקעין וגם הדרכי משה סימן ש"ה וסימן ש"ה כתב דלפי סגרת הרין אין מקום פטור האידנא דאין לו האידנא רק כרמלית, וכוונת דר"ח נראה נרור דהוי משום דליכא ששים רנח נוקעין דאיז מצי, ופלא על הישועות יעקב שנר"י נגד דברי הפוסקים נזה, ואולם לנדרית דהוי ההלכה נרורה נזה להחמיר כהרין אם כן נכחל נאמנע דהכרמלית הוא רק מנד דאין ששים רנח נוקעין נאמנע ד"ה להקל ולומר דאין המקום פטור נטל להכרמלית דלא הוי מיט כיון דליכא חסרון נאמר דנדר ואם יצאו ששים רנח יהיה רשות הרגים.

(ד) ובאי דכתב מר לפקפק על תירוטי נחא דמוכח לרש"י נחא דלא יעמוד אדם נרשם הרגים ויפתה נרשם היחיד דפ"ו מקום פטור נרשם היחיד, וקשה הא נרשם היחיד ליכא כלל מקום פטור לכולי עמל, ואחרי נ"ה נאמר דהוי משום דהאח"כ של רשות היחיד איז מקום, וענ מר דהרי הא אור רשות היחיד חקף את הראש מכל זד ואם הראש הוא רשות היחיד פ"ו גם כן רשות היחיד דלא נרע מחורי רשות היחיד עכ"ד, ולע"ד סגרת נכוונה נעני ת"כ דברי הרב המ"ח הכי דיקא דנעיין שהא מנולה לאור רשות היחיד וכל כחל נאמנע איזו מנולה לאור הוא, ומש"כ דלא נרע מחורי רשות היחיד הנה ודאי י"ל דנרע ונרע דחורים לעולם הם נגד אחר מנולים תמיי לאור רשות היחיד, וזה שאין כן הכא הנה מ"ה שהוא נחוק פ"ו של אדם הרי כולו מכוסה הוא.

ופר ת"י קוש"א זו על פי דברי הרין נחא דרג הסדל נענן קנה נרשם היחיד הנה ראשונה אומר דלא דקדק מר נאמנע שכתב דמהא דרג הסדל מוכח דנרשם היחיד לא נעי עקירה והנהגה נמקום ד' עכ"ד, ואחרי המחילה הא ליכא והרין לא כתב כן כלל דהא ר"ח איז מיייר רק מהנהגה ואיז מוכח מר"ח רק דלא נעי נרשם היחיד הנהגה ע"ג מקום ד' אצל עקירה דהוא התחלת המלכה ועיקרה והשינה ט"ו י"ל דמורה ר"ח דעקירה נעי גם נרשם היחיד מעל נ"י מקום ד' וכח"כ הרשנ"א וכן כתבו נחוספות י"שים, וזה פשוט דננה פלטה קולתו דמר, וגוף תירוטו על פי דברי הרין שכתב דהא דלא נעיין הנהגה ע"ג מקום ד' זהו דוקא כגון דנען קנה שהוא כרשית היחיד עצמו אצל נאדם שהוא נרשם היחיד שליט רשות היחיד עצמו נעיין הנהגה ע"ג מקום ארננה, י"שים מר ובפיר הוי הראש מקום פטור עכ"ד, ומה לעשה כי אכתי מעורר הנני מפרש סגרת הרין? דהוא כדברי הראש"ד שהוא נחידושי הרשנ"א דהאדם לפי שהוא

דין רשות הרבים מן התורה, ואנחנו היום אל העינין נעין משפט היא קדוש, ולעין ולחומר.

ענה א'

(א) הנה נבדוק דבר ראשון קטני חזו רשות הרבים סרטיא ופלטית גדולה ומנוחות המפולשין זו היא רשות הרבים נמורה ומקתני חנאי והמפולשין אלל מנוחות היה מקום לומר דוקא מנוחות דמיוחדים הם לגני המנוי ולזמן מקום הפקר השייך לכל בני האדם דהא שייך הוא לגני החצירות לחוד, לכן נזה התנו חננלי שיהיו מפולשין אלל בסרטיא ופלטית דהם נחלות שייכים לכל אדם נרדך כלל שיהיו מפולשין, ולאלל הסכמת כל הפוסקים חזו כן אלל דגם כרטיא ופלטית גדולה היכל דלית להי מנוחות נעין שיהיו השערים מכוונים זה כנגד זה ואם לא חזו רשות הרבים כלל מן התורה והא דנקט תנאי דהמפולשין אלל מנוחות דוקא נראה דזהו משום דכרטיא ופלטית מסתמא לית להו מנוחות כלל דהכי חזרייהו אס כן הרי הם מפולשין לגמרי דהא הם פתוחים מכל זד אלל מנוחות דלית להו על פי הרוב שתי מנוחות לעולם מכוולי התירות הפתוחין לחזי ואם כן אינערך לחיטוי נביהו המפולשין שיהיו דוקא השערים מכוונים זה כנגד זה דאם הוא מנוי עקוב אף על גב דרז אחר תורתו כמפולש והכי קיימא לן מכל מקום זהו מדרגת נעלמא ולא מן התורה, ועיין לעיל סימן ח' חשיב נדברי הרשניא בפלטיא, ונענף ד' שם הנחלי דהרין כחנ נאם הראיה דמנוחות אינערך לחזי מפולשין משום דליכא פתוחין עכ"ל ולדברינו זהו משום מנוי עקוב דאף על פי שחזו סתום לגמרי לא הוי תו רשות הרבים מן התורה.

ולשון הש"ע בסיון שמה"ע פ"ז חזו רשות הרבים רהנות ואוקים הרשנים ט"ז חמה ולזמן מקורים ואין להם תחמה ואפילו יש להם תחמה אם הם מפולשים משער לשער כ"ו, ועיין בפירוש רא"י פ"ק קמח דעירובין (ו') חז"ל רשות הרבים משמע רשות י"ו חמה ועיר שחצוין זה ששים רבוא ואין זה חמה (או) ושיהיה רשות הרבים שלה מכוון משער לשער שיהא חפולש דומה לדגלי מדרב עכ"ל, ומנוחל דהירסא הישנה נרש"י היה לו שיהיה כ"ו ורק המניחים מחדש הקישו מלה (או) והוסיפו ואזו נחלת שיהיה, ולאלל דברי מרן המחבר בש"ע הוא כהירסא הישנה נרש"י, וכן נדוקא סימן קע"ה, ומשמע דנעיר שאין זה תחמה לא נעין כלל שיהיו המנוחות מכוון משער לשער חס פלא דאם חנני הולך נעקמחמות נאופן שהדרך חזו מכוון משער לשער אם כן הרי אין רשות הרבים שלו מפולש ואזו דומה כלל לתגלי מדרב, ובשלמא לענין מוקף לדירה יש לדון דכחלי החצירות מוקפים לדירה רק למה שנתוסף דהיינו החצירות עצמן והמנוחות אפשר שאין נקדלחן מוקף לדירה על ידי כחלי החצירות שהם כחלי חנני כחש"ה הנאח ר"י ז"ל נרש"ע שלו סס"י שס"ג סעיף ח"ג אלל לענין מחדש לאשקוי מרשות הרבים הרי ליכא נפקא מיניה נחלי מוקף לדירה דהא קיימא לן כ"ו יומן דאמר האורק לקרפץ יותר מנית סלחית שלא הוקף לדירה חייט מיט מחילה היא אלל שמתוספת דיורך, ולכן נראה דהעיקר כהירסא החדשה נרש"י ושיהיה רשות הרבים כ"ו, וקאי גם אלל זה חמה תם נכחלי נוגל נעין שיהיו המנוחות מפולשין ומכוון משער לשער שלא נעקמחמות תם לפוס הירסא הישנה תם נלשון הש"ע נראה דהכוונה דאין שאין להם חמה ואפילו אם יש להם חמה כלומר דאין כך וצ"ל כן אם הם זוקא מפולשים משער לשער הוי רשות הרבים, ולשון הטור הוא ורשות הרבים הוא רחוקות ואוקים הרשנים י"ו חמה על י"ו חמה ומפולשים משער לשער כ"ו, הרי דלא הזכיר חמה כלל ורק פתחא דקא סתים דלעולם נעין שיהא מפולשים משער לשער, וכחש"ה, וכן נתוספת שם נעירובין לא הזכירו כלל חמה ורק לעולם נעין שיהיה חפולש, וכן הוא להדיא נאשכול ח"ל ומפולש כולו לו חפולש לפתח משער לשער.

ובכ"ב ר"ש פ"ק י"ד משנת דאין חדיה המוקפת חמה גדלחיתיה ננעלות נלילה דהרי רשות היחיד ח"ל ומשמע, לי דהא נענין שיהיו דלחיתיה ננעלות נלילה דוקא נאש לה נ"י פתחים זה כנגד זה שמתלפת חדיה זו, משלשת משער לשער שאלל אין לה אלל פתח אחד מה צורך שיעלו נלילה נלחיה הוי רשות היחיד כדון כל חצירות שנעולם דלא מנרבינן שיהיו דלחיתיהם נעולות נלילה, וכן נראה.

נגונה המחלוקת עשרה טפחים מכל מקום כיון דעמקן עשרה המחלוקת שלהם מנערך לחחיות העיר להחיר הטלטול נעיר מטעם נוד חסיק מחלוקת דמיה לא מנעלל מחלוקת חפילו נמחורר מחד אחד לנהר גדול כחש"ה נחידושי הרשניא נסוניה דלשון ים הנכנס לחצר, וכן כתב הט"ז סס"י שניי ואלף על גב דהקאנללין הקפודין נדיי אדם ונוחיתיהם נעשו נדיי אדם מחנני נזית וכיוצא אס כן י"ל דגם אס ניווח נמחיתיהם נדיי חסיק הרי אכתי י"ל דרך נלויא הוי נוחיתיה ולא ננרתי להעיר מכל מקום הרי אכתי הכותל השנית נזד הנהר שאניה לזד העיר הוי מחילה מעליה לא העיר מטעמא נוד חסיק מחלוקת נלויא להנהר וגם להעיר העומדת לפנים מהנהר.

(ג) הנהר הקאנלל נעלמו חש"ה דהוא כרמלית ואסור לחלוקת חיס מנחה ח"מ לא מקרי העיר פרוץ לוקום האסור לה דרוסן היאור אל זד העיר אף על גב דלזינו מועיל שיהיה הוא מחילה להעיר משום נוד חסיק מחלוקת ננרתי לא חמירין מכל מקום הרי נלויא להנהר הוא מחילה דנעשה לכך ומחילה לא הוי העיר פרושה לייקום האסור כיון דליכא מחילה להנהר.

(ד) הא דקיימא לן דמיה לא מנעלל מחלוקת הנה למחרים נ"ב נחשונה ונחמיר פ"ק האורק הוא נחתיי מיה וזהו החילוק בין ח"ס לפירות, ומדברי כל הפוסקים לא משמע הכי ומיה דקאמר הנחמיר נשנת (ק'). תניא נמי הכי האורק מן הים כ"ו מוכח להדיא דגם נדלל חמו מיה אחרין דמיה לא מנעלי מחלוקת ומיה טעמא חזו מונן גם כן חש"ה הרמב"ם והמחירי דמירי דוקא ננוד שחילא חיס, נאמח הפוסקים לא הזכירו כלל דנעין דוקא שיהיו חיס אינם ננענים שם ולפוס טעם הח"מ תאם דנמים אדם מסתכל ורואה המחלוקת אס כן הרי גם היכל דהמים ננענים שם יס להחיר, ונראה לי דגם מחרים נ"ב סוגר כעמחו אל הח"מ והאורק להא דתיימי מיה היכל דהמים הם עכורים ואינם נלולים דאין רואה המחלוקת כלל לזה כתב דנכחלי נוגל חזי דתיימי מיה אין לחוש והיינו משום דלא יהיה ניכר המחלוקת ולכן גם קודם דחמו היין מחלוקת וכחש"ה הראש"ה לפוס שיטת רא"י נסוניה דלשון ים הנכנס לחצר דחסיק הנ"ע דלית ניה נידורי ופירש"י דהים חכסה לחוס ומכל מקום הוי מחילה לגני טלטול החצר משום דלפעמים חמים שוקעים והמחילה ניכרת.

(ה) דאין מקום פטור דהרמ"ה החמיר כשיטת הר"ן נאם האחרים דאין מקום פטור נכרמלית והמשנה נרורה פסק דנשעת הדחק יס להקל כרש"י, והרשניא משום דננינו ירוחם והמחירי ס"ל כוחיתיה ואנחנו הוספט דגם הרמב"ם והטור י"ל דס"ל כרש"י, תם נדעת ר"ה נראה דסובר כן, ואם כן פשיטא ופשיטא דיש להקל נשעת הדחק.

(ו) והיכל דהכרמלית הוא מחד דליכא סי' ננוד טוקים דלא שייך נזה לומר מזה מין אס מיט וניער דהרי אס ננוד יס רטא יהיה נחנז רה"ר גם אס לא יעשה אום שיעי ננף הרשות וא"כ נזה יס להקל נכל נוגל ולומר דהמקום פטור לא הוי מיט דכרמלית ואזו נטל להכרמלית, וכ"כ הישענות יעקב, זהו הגרלה לי נזה, והנני כ"ו, נאום הק'

אברהם אהרן יודעלאוויץ, רב ולידו דק"ק מאנשעסמער, ענגלאנד

סימן פ'

סיומא דפיסקא נידון עיר גדולה כמו מאנשעסמער וכיוצא אס יש בה רשות הרבים מן התורה.

אחרי אשר עזרנו ד' עד כה למד ולנלח מעט נדני ראיות הנה עמה הניעה השעה נלחא אל האורק נלחל ולהאשית תשובה נרורה להשאלה האמורה נדים נדברנו נפתח כרמנו נידון עיר גדולה כעירנו מאנשעסמער המרונה נאכלוסיה אס יס נחיתיהם ונחיתיהם

ואלי כזה נצי שויר צעיר של רנים, גרם אף שיהיה כנר כתנ המנחם
סיון שני סעקייז האידנא אין סהרין כלל נהא שוירא, ונספר
איר כתב דהא תשום דסמכין תלפונת הרין דסיל דנכרז הו שויר
והיינו דלכן אשיל צעיר דאכא שזים רנא לא עדין שויר כלל

וחקולח חזא דעיר גדולה המרונה נאולססיהה כמו מלחטשעסטר
וכיוצא בה ייל דנכונות היהודים ליכא דין רשות
הרנים דלצרייחא ולנצי ולתות תשום דתועתיה ורשותתיה אינם
משלשים שיהיה רשות ישר ושווה אלא הולכין בעקמומית והי כחצי
עקום דפי נצרות פתח.

ענה ב'

ובספר תקיז המלים דהרמנות שענרים נהם עלות האלקטורי
והקטור פעמים רבות ציוס אין מספר ונעת שהם עתרים
נארמנות הם מנעלים את הדרך מלעצור שם כי כל העור שם הוא
מחסידי ננפשו ירה יירה והרוב יקצו ורשות הרנים הוא רק אם המקום
מסור לרנים וכן ומתוקן שעברו שם רנים תמיד נאין מפריש, ואם
כן אומע הרמנות הללו שאלכס נהם עלות האלקטורי והקטור
ולא ינחא תשמיסיהם שם אין להם דין רשות הרנים וזי הרמנות
המסורים לעצור נהם רנים תמיד אין נכל לז רשות ייו אומע עכ"ד,
ואומע הרי אם ינחא דנאומע הרמנו איר רשות הרנים אם כן ע"כ
דהא כרמלית דאלא מלי ליהי מקום פטור אי אפשר דהא הוא רשות
ד' ועל כרחק דהא כרמלית וכנר אחרת נסיון הי עק ד' דלחרמנים
וסיעתו דלחרמין רשויות מפסיקות קיימא לן כרנה נשבת (פי'), דלחר
והוא אי חיו תשאל צנייהם ולא כרמלית, ואם כן דכרמלית איר
מפסיק אית לן למחר דשני נודי רשות הרנים מלטרפ למיחר רשות
הרנים והתקייז אהניא לה שיעתיה דהוכיח מדברי הרשנים נצי
(כ"ה) דוקא דאכא מכנר שני רשויות הרנים וצנייהם כרמלית אם
אחרין דמן התורה נטלה כרמלית להכא ולהכא אצל לא היכא דנעין
מחילה לעשות רשות הרנים ונעין דוקא שכל המקום יכעס תחת
אחר הסת ולא הוא שיהיה על זה שם רשות הרנים ואם לא נהרף את
כל המקום יחד לא יהיה על זה שם רשות הרנים אם לא נאמר שמקום
שאין עליו שם רשות הרנים והוא כרמלית גם הוא יטרף נכד ששום
זה יחול על זה המקום שם רשות הרנים, ואולם אכזי השגתי עליו שם
נסיון הי', ולדעתי דוקא היכא דאכא שני רשויות הרנים נמורות
וצנייהן כרמלית דמירי שם הנה נזה הוצד הרשנים להאי סנר
נמור דהכרמלית נטל להכא ולהכא דאם לא כן על כרחק ליכא הכא
הפסק רשויות דהא הכרמלית איר רשות הרנים נמור אצל נניח
דין דליכא רשות הרנים נמור משני הנדון אם כן הרי אין אנו נריכין
כלל להסנר דנעיל אלא מחילה מלטרף תשום דליכא הפסק רשות
מיד דהא הכל הוא כרמלית וכל מיני כרמליות חדא הוא, וכלשון
המדברי ריש שנת וכוין מלטרפים שני הנודים והי רשות הרנים נמור
מחילה תו אחר כך אחרין דהאומע הרמנו דהא כרמלית הוא נטל
להרשות הרנים ועד אמינא דנעיקר מחילה דא יס לזון דהנה התום
פרק קמא דעירובין (ר'). הקשו לרש"י וסיעתו דנעיקר דריסת שזים
רנא, והא נפרק הורק (ל"ה) אחר דעלות הוו תחתיהן וצנייהן
רשות הרנים ותחתיהן לא היו שזים רנא, ותח ר"י דמח דרכן
היה ללאת ולנא נאומי דרך, ונראה דכוננת התוספות דלא נעיקר שזים
רנא על כל גרניר קרקע מהרשות הרנים אלא כיון שיש שם שזים
רנא נאומי דרך אף על גב דליכא מקום מהדרך אשני מנצי לשם
השזים רנא מכל מקום כיון דהרשות הרנים מקיף לאומי מקום
והוא נצד נטל הוא אצ אחריה וליטו מתחלק רשות לעצמו והי
כולו רשות הרנים אחר, ואולם אכתי קשה נהי דלא נצי שם השזים
רנא אצל מכל מקום הרי זה כולי עלמא מודים דרשות הרנים נעיקר
שיהיה המקום מסור לרנים נלי שום עיכוב והכא הרי תחת העגלות
אי אפשר ללכת דלא ינחא תשמיסיהם ואפשר שיתכן שם ומחא העגלות
מונע את רגל הרנים והליך קאמר הגמרא דתחתיהן רשות הרנים
וע"כ דנראה שם כן ליכא קפידא אם מקנא על הרשות הרנים אי
אפשר ללכת שם דכיון דעיקרו עשוי להילוך נני אדם הוי כולי רשות
הרנים אחר והכי נמי נמניע עלות האלקטורי והקטור
ולדעתי

נראה מדברי רש"י גריס עירובין, ונראה דהיה נמי אם יס להם כמה
פתחים אלא שזים מכוונים זה כנגד זה דכל אשית מפולש משער לשער
לאו רשות הרנים הוא והא פשיטא אלא הנריכו לנעול ולתוחים נלילה
אלא כדי להחילה מדין רשות הרנים כדלחרמין אלתלול לתוחיה כר,
וכיון דכשליט מפולש משער לשער לא הו רשות הרנים כשלין הפתחים
מכוונים זה כנגד זה נלא נעילת ולתוח נלילה הו רשות היחיד כר
עכ"ל ומדברי הרמנים שם מנאיר דאשית סרטיא והוא מפילה האולכת
מעיר לעיר והיא גם כן רחבה ייו אומע נעיקר גם כן שחא מפולש
שהרי כתב אחר הוא רשות הרנים מדברות ועיקרות ושווקים ודרכים
המשלשין להם ונלנא שיהא רשות הדרך ייו אומע כר, ותחנתה מחרייט
נאלין הקשה דכיון שהם רחבין ייו אומע הרי הם שזים לרשות שהא
רשות הרנים מנעמו, ויפה אחר מהר"ש נאורי ז"ל נחמיר (סיון)
ל"ה) אלא הוא מפולש לכרמלית מי עשוי רשות הרנים וזי רשות
הרנים לא מקרי לא נצרות (דהא פלטי) ולא נמניעית פתחים מימי
דלא הו כדנלי מדבר מכל מקום לא יחייב מזה שכל מקום שיהיה רשות
ייו אומע יקרא רשות הרנים אם לא יהיה אי מקום מעמד ומנאיר לרנים
כמו הרמנו (ופלטי) אי שהא מעבר לרנים כמו המסילה והנע עומד
מנצי פתח אם יהיה רשות ייו אומע יקרא רשות הרנים, ואם כן מי
עשוי רשות הרנים האל הוא רק להיוצא מפולש לרנים והרי הוא
מעבר לרנים שענרים מרשות הרנים לתוכו ויולאן לרשות הרנים אחר
וכשאו מפולש לכרמלית אי אפשר דהכרמלית תעשה אחר רשות הרנים
להיוצא מפולש לתוכו דו נלא מן הדין להיות כנוון שהרי כיון שהא
מפולש לכרמלית איר דרך מעבר לרנים כ"כ כמו המפולש לרשות
הרנים, וכן ראינו נספר נחל אשכול נה"ש (סיון ס"ד) שכתב דם
נמני רשות ייו אומע איר רשות הרנים אלא כשפולש לרשות הרנים
תחת ולא לכרמלית, וכן כתב י"ד דלא כשנייט עכ"ל, והה"מ פ"ו
מנצי דין ג' עמ"כ דהרמנים הליך מחירך מנצי מפולש עשה לו
ערות פתח תחא ולח אי קורה תחא כר, וכנא הה"מ וייר מפולש
לרשות הרנים תחא ומכאן נשליט רשות ייו אומע אצל רשות ייו אומע
רשות הרנים נמורה עכ"ל, ואין הכוונת דאם הוא רשות ייו אומע
לא נצי מפולש אלא דאם הוא רשות ייו אומע ומפולש לרשות הרנים
תחא ומכאן, אם כן הו רשות הרנים נמורה ונצי נעילת ולתוח,
וכן הוא להדיא נספר ענה"ק להרש"א נשער ד' סעיף אי חיל אחר
מנצי המפולש תחא ומכאן לרשות הרנים כל אשית רשות ייו אומע
היה רשות ייו אומע נעשה הוא עצמו רשות הרנים ואין רשות הרנים
מתערב עד שיהיו ולתוח נעולות נלילה, ועין שם ד"ש נמנא נלשון
הרש"א שם, ועין נכונה"ג סיון ס"ד חש"כ להגיה.
והבב"א נסיון שחיה סעקייז כתב מפולשים משער לשער פירא
שהשערים מכוונים זה כנגד זה ויש לאומי דרך
המכוון לשער לשער כל דין רשות הרנים, ויש לעין אם יס חילוק
זה בין עיר של יחיד לשל רנים, מהר"ב"ל ח"ג סיון ע"ד עכ"ל
והנה ראשית דברי הנצי"ה הם דברי הכי"מ נפשי מנצי מנצי עין שם
וסוף דבריו הפסק שהניא נשם מהר"ב"ל הנה ספרו איר כעת לפני,
ואולם אכזי לא ידעתי מה מקום להסתפק בזה והרי טעמא דמפולש
הוא תשום דנעיקר שיהא דומה לדנלי מדבר כח"ש רש"י ובה"פ, ואם
כן פשיטא דם נעיר של רנים נמי נעיקר מפולש דוקא והוא נמנא
ערוכה נפרק כנא מעברין (נ"ט): הינה של רנים והרי היא של
רנים ואין לה אלא פתח אחד מעברין את כולה, ופירש"י ואין לה
אלא פתח אחד ולאו מפולש היא ולא דמי לדנלי מדבר, וכן שם נהא
דרי זירא ערנה לתחא דרי חייא ולא שנק לה שויר תשום דסנא דידה
אחרו לו דרי חייא נר אפי הו מעבר את כולה ואחר לו אפי דאחרו
לו הנהו סני דלשפה הוה לה מחד גיסא והשתא דלשפיה לה אשפה
הוה לה כשי פתחים ואסור, ואולי דלף על גב דהיכא דליכא אלא
פתח אחד והיה פתחם נמנצי מליך גיסא גם עיר של רנים מעברין
הת כולה אצל היכא דליכא פתח גם נדליך גיסא אלא דאין השערים
מכוונים זה כנגד זה נהא מסתפק מהר"ב"ל דאפשר דנזה לא תנאדין
נעיר של רנים דלף על גב דמדלורייתא לא הו פילש מכל מקום ננצי
שויר ננצי דנצי שויר וכדחייק לרנה שם דס"ל דם סולס תורת
פתח עליו והרי כשני פתחים ונצי שויר ואף על גב דלענין רשות הרנים
דלורייתא ודלי סולס איר כפתח כלל ואיר מנצי המחילה והכי נמי
י"ל לעין היכא דאין השערים מכוונים זה כנגד זה דמהר"ב"ל מסתפק

ולדעתי נראה דהא דלחריץ דהיכא דליכא עיכוז לרנים ללכת לינו רשות הרנים משום דנעיקן שיהא הדרך מסור לכל נכל שעה וזה היכא דהעיכוז הוא מלך קנין הרשות כלומר דהמעכב הוא מלך דקנין דהרשות שייך לו יותר מלך נדרך שהוא מסור לכל והעיכוז שיקרה הוא מלך כי חצרו קדמו ללכת ולהכי ע"כ האחרון מעוכב הא לאו עיכוז הוא ובשניל זה לינו מתנגטל שם רשות הרנים "ומתו המוקד" ובכל רשות הרנים הוא כן ואם זה נל נקודתו וזה נל נחציתו לרין הנעל הנית להזהר שלא יזקק ואם נשגרה חנית נקורה פטור נעל הקורה ורק אם עמד נעל קורה ופסקא לאורחיה כשלול היינו ואם הזהיר לנעל חנית לעמוד פטור והעיקר דלשניהם יש רשות להלך ולכן גם בלחצו הרחוקות מקום מהלך עגלות האלעקטרי והקיטור הוי רשות הרנים דלף על גג דשם לינו עשוי ללכת בני אדם מלך סכנת עתיר דרך עגלות האלעקטרי והקיטור זה לא מקרי חניית הרגל לרנים דהא בלחצו המקום ההוא שייך לרנים ורק אלריך לזהר שלא יזקקו וכמו כן הרי מוטל על מנהלי עגלות האלעקטרי והקיטור שלא יזקקו שום בני אדם דלחן המקום שייך להם לנדם וליתא להחלטה התקין הג"ל.

ובר' מן דין לחצו דליכא מזה מזה קולא ואפילו אם ניתא דנלחצו ההיחנות שהולכין עגלות האלעקטרי והקיטור אין שם רשות הרנים משום דמעכבין הילוך בני אדם, וכדברי התקין מכל מקום מהלכיהם הוי רשות הרנים אפילו אם אין נדירות הלכיהם יין אמה דהא נקבה העיר מקום שכלה הילוך עגלות האלעקטרי והקיטור אחד כך שם הוי רשות הרנים נמור דשם דרך לרנים פרטיא ומסילה ההולכת מעיר לעיר והיא רחבה טוהא, ואם כן נלדי הרשות הרנים בתוך העיר אליהם רחבים יין אמה הרי נלדים הללו מחנכים המה ללכודו של פרטיא מזה ומזה ונכחלי גוונא לתוספות והר"ש והרשב"א וריטב"א והש"ע סימן שצ"ה סעיף ד' וט"ו הוא רשות הרנים גמור והיינו דנעי ולתות ולא בני נדירות הפתח ותוקמין ברייתא דכילד מערבין דרך רשות הרנים עשה לר"ת הפתח מכלא וכו' דמירי במוטאות המופלגין לרשות הרנים היינו לרשות הרשות הרנים דוקא אלל ללכודו הוי רשות הרנים גמור, ולנדי המ"מ בשם הרשב"א ור"ע סעיף ד' הג"ל וזה אפילו אם רחבו פחות מ"א אמה, ולר"ש והרמב"ם לא ס"ל חילוק הג"ל, וכחש"כ הרשב"א בנדרשוין, ואמנם אין ביריין נדר פסקי הש"ע דס"ל כחוספתו הרשב"א והר"ש והר"ע והר"מ ומהירי פרק קמח דשנת דחילוקי כ"ל, והנר קשה אלל לתור כי נעיר של התקין מהלך העגלות האלעקטרי והקיטור לינם כמו נכל העירות והלל לפי הגרסה הגה כפי מהלכס שרציתו נעגלללד וכן הוא בלחצוהיה הגה נלדי הרחוקות לשלם הם רשות הרנים מטעם הג"ל, ואם כן אין לו קולא נעירי לתור ולא הוי רשות הרנים מן התורה רק מטעמא שהזכרנו נעקף הקדמ' דכיון דמלכותיה ודמנותיה של העיר המה האלכס נעקמותות ולא נדרך ישר וטוב אם כן לינם מופלגים ומתנול רשות הרנים הוא שיהיה מופלג ישר דוקא שלא יהיה שום נדירה ועיכוב לרנים ללכת כמו במג' מדבר.

ענה ג'

והדורש לניין (הנחיתו לשוט נסיעת ג' עקף ג') כתב דהרמב"ם נפ"ד ה"א דלחצו רשות הרנים היחיד הוא מקום שמוקף ד' מחינת נענחן עשרה ונתייהם ד' על ד' לא יותר על כן אפילו יש בו כמה מילין אם הוקף כלורה כגון מדירה חוקפת חומה גדלתותיה נעלות נלילה כ"ה, הרי שהלך נעילת ולתות ולא הזכיר חילוק בין מופלג לשלש מופלג והרי גם לר"י דמחמיר בנקיעת רנים מודה נשתי מחינת והיינו משום דהוא רשות היחיד אם כן לרנגן אם ניתא שלח מחינת ולחרייתא אם כן נעיקן מופלג ואם לא כן לף שחצוטל אמה מחינת מכל מקום נשלח רשות היחיד על ידי ג' מחינות ורשות היחיד לא מתנגטל על ידי נקיעת רנים אלל הרמב"ם לטעמו דשלח מחינת הוא רק כרמלית מתנגטל על ידי נקיעת רנים ולעשה רשות הרנים לכך כתב סתם דנעי ולתות נעלות ולא הזכיר מופלג ולדדיה גם נלי פילוג הוא כן והיינו נדרת ט"ז אמה והכל כרנגן ורק בפרק י"ז משנת הלכה ל"ג דפסק בנפיק כ"ה"ל דלא לחריץ אחר רנים ומנטי מחינתא זהו נפחות מטי"ז אמה כדן פסקי עכ"ל.

ותסיהני' מלך דהרי שם בלחות הלכה נפ"ד משנת הגה מרש"ל לא נספר דנר הרמב"ם ולחצו להדיא לינו היא רשות הרנים מדברות יעיריות ושווקים ודרכים המופלגין לכן ונלנד שיהיה רובע הדרך ט"ז אמה כ"ה, הרי מפורש יולל מפי הרמב"ם דנעיקן בפרטיא אחר רשעה ט"ז אמה שיהיה מופלג ואם לינו מופלג לא הוי רשות הרנים ולע"ג דהוי דרך לרנים אלל ודאי דהרמב"ם סובר דרשות הרנים לא הוי רק נמופלג והיכא דליכא ג' מחילות הוי כרמלית ולחרייתא דהוא מקום פטור כח"ש הה"מ ר"ש פרק י"ז ורשות היחיד לא הוי עד דליכא ד' מחילות והכי נמי שם ד' מחילות הוי רשות היחיד מן התורה ומש"כ הרמב"ם נמדינה מוקף חומה גדלתותיה נעלות היינו היכא דליכא שם ד' מחילות ומשכחת לה דמלל השער אין רחוק אמה מהמחילות של הגדרין, וכן כתוב בש"ע של הגאון האדוק ר"ז נסיעת ש"ה סעיף י"א.

והרשב"א נענחת הקודש שער ג' וכן נטור ור"ע הגר"ז ז"ל כתבו דשיעור רשות הרנים הוא רחב ט"ז אמה על ט"ז אמה ולפי"ז כ"ל דלם הרשות הוא ארוך כמה וכמה ולינו שום ריש דלחריץ דלא הוי מופלג נזה הגה אם שיעור ט"ז אמה על ט"ז אמה הוי ישר וטוב בלחצו הרשות הרי ליכא שיעור רח"ה מופלג, ומה לו נמל דהללח משנת זה הולך הרשות מעוקס ניתא דהתם בלחצו לינו רשות הרנים מלך עלמו אלל דהוא מנר מופלג להרשות הרנים הישר והטוב ואם נמקום שמתקסם ישנו שם שטח ישר רחב ט"ז אמה על ט"ז אמה הרי הוא רשות הרנים שני אלל רשות הרנים הראשון ומלי ליכפח לן נמל דמתקסם הדרך מזה לזה והא מכל מקום שניהם הם רשות הרנים, וכל אחד נפני עלמו הגה מלך עלמו הוא רשות הרנים כיון דיש בו שטח ישר רחב ט"ז אמה על ט"ז אמה, ולכלורה היה אפשר לתור דם תליא נפלותת רש"י וסיעתו עם הר"ף והרמב"ם אם מתנול רשות הרנים הוא שיהיה שם מקום לששים רבוא, דלהר"ף והרמב"ם דלא נעיקן ששים רבוא ענבים אם כן שפיר י"ל דשיעור רשות הרנים הוא ט"ז אמה על ט"ז אמה, אלל לרש"י וסיעתו דנעי ששים רבוא נוקעין אם כן רק הרותב פני נטי"ז אמה אלל ללכודו נעיקן שיהיה יותר מנטי"ז אמה דהא נעיקן מקום לששים רבוא, ואולם הא ליתא דלהרשב"א שפיר י"ל נכחלי שיעורא חיל לטעמו דסובר כר"ף ורמב"ם, אלל להטור דסובר כרש"י ומ"מ סובר דפני נכחלי שיעורא אם כן מתנול לתור דהא משום דם לרש"י לינו לרין שיהיה הששים רבוא כלחד נשעתא חלל דם נזה אחר זה בני אלל שיהיו ענבים שם נכל יום ומלרים תמיד הששים רבוא ולח"כ שפיר י"ל דם לרש"י היכא דליכא ט"ז אמה על ט"ז אמה ישר וטוב הרי יש כלן שיעור רשות הרנים מופלג דלם ענבים שם הששים רבוא זה אחר זה הוא רשות הרנים והמקום המתקסם לינו חזיק אם אלל דהוא כמנר מופלג לרשות הרנים, ואולם אכתי ליכא נפ"מ נזה לשיטת רש"י וסיעתו היכא דלם לרבים לתבות כל האנשים אשר נכל לדרך הרשות כולם כלחד משום דרק נכחלי נותא היה שיעור ששים רבוא לאנשים ענבים נכל יום בלודך הרשות אלל נכל שטח ישר וטוב שהוא ט"ז אמה על ט"ז אמה הגה נשטח הזה לבדו לינם ענבים הששים רבוא ורק נלירך מכל לדרך הרשות, אם כן נכחלי נותא הרי העיקוס שמתקסם הרשות בינתיים הוא הפסק בין העיטושים ולינם מנדרפים האנשים ומחילא לא הוי רשות הרנים כלל.

ודלח' בסימן ה' בלחצו דהסמך על שיטת רש"י וסיעתו דנעיקן רשות הרנים שיהיו חוקף ששים רבוא נוקעין בו נכל יום לא מישתבש, וליחצו שם לרש"י לא מהי להיות רשות הרנים מלך דהששים רבוא יזנצין כל אחד בנטי"ז אמה אלל דנעיקן שיתלספו במוקס אחד ואפילו נזה אחר זה ואם אין להעיר מקומות כמו שזוקים ורחוקות שיעצרו שם הששים רבוא אין העיר רשות הרנים כלל ואפילו אם היא גדולה כפלים כיונלי מדרים, גם בלחצו שם דהאנשים הנפסעים נעלות מתנולס נכת האלעקטרי לא נכת הקיטור והרובנים על סוסים או בייסועלם לינם מנדרפים לתמן הששים רבוא לעשות המקום רח"ה, ונעירטו מלחשטסטער רוב האלכס נמנולת ונרחותות נוסעים המה נעגלות הכ"ל נשכונות היהודים ליכא כלל מקום שוק ורחות שיתלספו שם ששים רבוא נכל יום ולא לחצו אם ליכא כה"ג נשכונות הא"י דם רחוב האקרה מלחשט סטריט שם החירות הגדולות כמו מנול של מר ללחם וכו', מכל זאת נמקום שהוא שטח ישר וטוב לא יתלול ששים רבוא הולכים

הולכים רגלי כל יום ואם תשורף האגנים אשר נכל רחוק זו הלא
עקומות הרחוק תפסיק הפילוס, ואלו אשר יפילו אם יכא נשכונת
הא"י אלה מקום שיתאסף שם השמים רחוק נכל יום ושכונת היאדים
תפול להם, ולהרשיה נחון שהיו ישראל נמדנר גם שאל מדבריות
שהיה להם דרך לאותו מדנר שהיו ישראל שרין שם כולם היו רשות
הרנים, והן גם כן שיטת רש"י והכי מוכח במרחל כחשיב נסיון ה'
מכל מקום זה הכל היכא הדורכים הם משולים להם גלי עקומות
זה שאין כן נעירט אם כן לא חמיר נעירט מכל חומות המפולשין
לרשות הרנים דש להם דין רשות הרנים ומכל מקום לא נשחח
נמורה ודלות, ושם נקטורי דינים אלה נ' כחצו ולפטר דשאל
מדבריות שהיה להם דרך להמדנר שהיו ישראל שרין גם להרשיה
הר סיני להו נטורת הפתח ודרך עיון נח, אלא נעירט ודאי דלא
הי נזה רשות הרנים ולחרייתא מטעם דהרמות עקומים וכחשיב

ומה גם נמדניתנו מדינת ענלאנד דהים חומות והמדניה יושנת על
חי נגוה מקרקע הים הרנה והדורש לנין כתב מדנר הרנים
וכל הפוסקים שלא חילקו בין מחנות נדי אדם לניד שמים ליכא נכל
מדניה זו דין רשות הרנים כלל, ונסיון נ' כחצו נזה נאור והסכמות
להלכה כדברי הח"א שפסק כהתפסות, אלא להרמזים דברי הדורש
ננין נכונים ויש לדרך שיטה זו ננידון דין להקל ולכל הפחות לא נני
לדמות נעירט וסני נטורת הפתח, ונאמח כולי עלמא נהגו הידנא
דאפילו היכא דליכא נחמה והרמות רחבים ט"ז אמה וגם יטו נחור
העיר אוק נגול ורשד האו פלטיא והרמות משולים להשוק והפלטלי
ונקא השני הם משולים לסרטיא ומפילה האולכת מעיר לעיר שרחה
גם כן ט"ז אמה, ולהתנולר נסיון שס"ד הגה עיר כוז נריך תיקון
נולמות נענלות או נרטרות לנעול והתנהג הוא אלילי דמתקנים גם
עירות כאלו נטורת הפתח ולא יותר, ונספר נית מליר כתב דסוכין
על שיטת רש"י וסייעתו דנני נרשות הרנים שמים רחוק נוקעין נכל
יום זה הו אלו חמ"ו ולאחר הרנה מהרשונים פלטי על זה לכן כתב
נח"צ דסוכין על שיטת הרמזים דפסק כר אלעזר דליא אלו רנים
ומנטלי מחילה ואלניא דר"א סני נטורת הפתח מן התורה רק מדננן
אסור נלי דלתות, וזה אפשר לסמוך אשיטת רש"י דנני שמים רחוק
ונלא זה הו כחמלית אלא מכל מקום אלו דרך כנוסה היל, משים
דרוב הפוסקים ס"ל כר יוחנן דנני דלתות נענלות ונלא זה יס חוב
מחלית וגם על קולא זו דנני שמים רחוק פלטי הרנה מהרשונים
ועייך אף דלח נחמות ניד העולם שנהג להקל אלא נעל נפש יחמיר
לעמיו כי יס נזה נררר דחיון מחלית, וכן כתב נספר נית מחליר,

ולדעתי לפחשיב נסיון ה' והפסוק על שיטת רש"י לא מישתניש משום
דרוב הפוסקים ס"ל כותיה, הגה גם לנטל נפש אין לחוש
נזה דהא ליכא ספק ספיקא לני דלחרייתא דלחא כרשי וסייעתו
ואפילו לחלל כהחולקים דלחא קיימא לן כר"א וסני נטורת הפתח
מן התורה ולף דאכתי ליכא אסור דננן מדננן נני דלתות הרי תו
הו ספיקא דננן מטעם שיטת רש"י והו הספק ספיקא אכר השיך
נסיון פ"ג וסיון פ"ו וכללי ספק ספיקא אלו ט"ז ונתשונה דני
טריפות נספרי שו"ת נית אף חליתא ס"י ק"ו כתנני נאור נלאר ס"ס
זה, ולחונם נעירטו מחנשעסעטור וכיונא דהרמות הולכים נעקומות
ולא הו משול הר' לכולי עלמא לא הו דין רשות הרנים, ומה גם
מדנית ענלאנד להרמזים ליכא דין רשות הרנים כדנר הדורש לנין
הי"ל אם כן פשיטא ופשיטא דגם נעל נפש אין לו להחמיר מיד וסני
נטורת הפתח.

ענה ד'

ופרם אחד יס להעיר המוכרח לדנר מחנו נכל העירות הנולות
שעוין שם לורת הפתח להחיר עלטול וכן נעירטו מחנשעסעטור,
והוא הננות ופרדסים הנולדים נעיר דלחירין נעירונן (כ"ג:)
ונטו"ע סיון שני, דקרקע שהוקף לדירה וגורע רובו הזרעים
מנטלים הדירה ויש להקור נהני ננות ופרדסים שאין נהם זרעים
פשוטים העשויים לאכילה מחיני ירקות וכיונא רק פרחי חור והשמים
העשויים לרית טוב וליהנות מופים ה' יס נזה דין זרעים או לא לפחשיב
רש"י שם נעירונן טעמא דמילתא דזרעים מנטלי הדירה משום דזרעים

לא ידיר חשני מה שאין כן נחילנות דלחרייתא להסחפוק נלא חילנות
חמיר, אם כן כיון דהני פרדסים ודשאים נורש להתענג שם ונטיני
אללם אם כן הו נרך לדירה ולא מנטלי דירה כלל, ונתשונה מהר"א
הל' י"ל ה"א סיון ר"ג פסק כן משום דקרא כתני ננלות דש
ידניני והרי דורך לדור נמקום הדשאים אם כן יותר מדי לחילנות
דלח מנטלן הדירה, ולעיד מהל קרא ליכא דירה מדי דהא אפשר
לחור דהכי קחמיר דוד אם ד' רע"י חני נטות כי לא אסור וגם אם
ננלות דש ידניני אף כי נזרעים ודשאים לא ידיר חשני נכל ואח
לא אלא מחלית ודירה אלו ודשק כי אסור אחר על מי מנטות ינלני
וכר וגם כי אף נני נלמות לא לירר רע כי אסור עמד, ועין מפרשים
ס, ונתשונה דנר חיים ח"ס סיון כ"ח ותי שרית מהדק ח"ס
סיון קליא דעתם לאסור פרחי חמיר ודשאים, ורשייתם הוא מלשון
הנמרח דקחמי סתמא זרעים ונטעים ופחם נטעים הם חילנות, ונתי
דנר יס"כר (סיון כ"ט) כתב דה חמיה דנעלם מהם מקרא שחורה
כאלים נטע ד' שכתב רש"י מלשון חור וחללות שעשים לרית ונקרא
נטע, וכן (נצחיה כ"ח) נטע נטע ואכלו את פריהן ומה משמע
לשון זרעים הוא דוקא זרעים שאין לרית ונטיעות יס נכללו חילנות
ויס נכללו דשאים שהן עשיון לרית טוב עכ"ה, ולדעתי אין זה קושיא
דלשון הנמרח סתם נטעים הם חילנות, ולשון תורה לחור, ועד אלו
קרא דנטע נטע ותי קלי דוקא על זרעים ש"ס להם רית והכל ודאי
דכל הזרעים הם נכלל נינה ואם כן נחול נטיעה ש"ך נכל חמ"י
זרעים ואפילו אף עשיון לרית כלל, אלא ודאי לשון המקרא נחור,
והרנים נד"ח ושרית אחרו רק דנטעים סתם במרחל הם חילנות לחור
ולחם מדנרים ננטעים נלשון המקרא, ואלו נפרק חוקת (ל"ח)
נח דקחמיר הנמרח וליחא ליה כורחמא דרשקא וניני לך עקור כרומח
דרשקא חיל, ופירוש רש"י עקור כרומח דרשקא חיל כמו שעורים
את הכרכוס אחד שנתשגל ודאי יכול לטע כרכוס אחד נמקומו גם
אח לא חטעו אלא אחד נמקומו עכ"ל, והרי דקא הרשנים נכרכוס
לשון נטיעה ולא זריעה דלכאורה הר"ל לרשנים לחור ודאי יכול
ליזע כרכוס אחד נמקומו, ואפשר להניח דהו מהקושיא המתפרשת
מהל דלחית נח קח" (פרק ג'): עשרה דברים נלחור ירושלים כו'
אין עושן נה ננות ופרדסות חור מנטות וורדן שהיו ממות נחלים
הרשונים ונירס רש"י ננית וורדן והייט שהיה נינה אחת האריכה
לקטורת, וקשה הו ר"י אחר ירושלים אלאחל דלחית נעלות נלילה
חיינן עליה משום רשות הרנים, ומחל מהני הא דלחית נענלות
ואח זרעים מנטלים מחליתא אלא ודאי דהו נזרעים אל מיני ירקות
העשויים לחלל ולא נלאו העותנים רית טוב וזרעים להרית דלח אם
מתרחק מהם ודירי נח חשני והו כמו חילנות דלחרייתא להסחפוק
נלא חילנות חמיר דלא מנטלי מחליתא והכי נמי נזה, ולחונם אין זה
רש"י מוכרח ד"ל דהו להנינה נדר עשרה נפני עמיו דנכחלי נונא
נינה זו אלה מנטלת עד להיקף העיר וכחשיב נחריק ונתי שרית
מהדק ח"ס, וכן נתי שלמה להרב מסחלחל חיל סי' נ"א דכיון
דהנינה נזורה נפני עמיה הרי אין לה עד שום שייכות להיקף של
העיר וליך שיהיה הרי אם הננות העשויים לרית ולטייל נהם המה
נזורים ומוקפים נגד סני הרי אין לחוש נהם עד כלל דנכחלי נונא
הרי לכולי עלמא לא מנטלי מחלית העיר ואם כן נעירטו מחנשעסעטור
הרי נחור העיר נשעיו ליכא כלל שום נינה אלא היה לה נדר נפני
עמיו ופיר מהני הנורת הפתח להעיר.

דנעיר לא אלו זרעים ומנטלים לדירה, ונעיקרי הדמע חלילה (סימן ט"ו אות ל"א) מלא זה זכות לעם ד' נעיר פיריניו שמהנה פשוט אלם להוציא ולהכניס ולטלטל בגנות ופרדסים שנעיר הנדולים יותר מכהם סוף ונפרט ננה אל שקורין אותה אל סימפליני ולינס מריקים שקיהם קודם הכניסה אפילו חלילה וירא שמים, והו דעת מהר"ש לנבנה נחשת דנר שמואל סימן רנ"ט, ואחריו החיק נתי' ח"ל סימן נ"ט, ובשלחן שלמה הוכיח דסתם קרפף הנזכר נכ"מ נחמור הוא חק לעיר וחולק רשות לעצמו ושם אחריו דרעים נטלי דירה אלם אלם קרפף שזרע הוא נחוך עיר המוקפת ומעוררת מהני נמי לקרפף ולנניה כדי שהזרעים לא ינטלו דירה מעולה כזו, והנזל דנריו נקרה נחשת מים רנים ח"ל סימן ל"א, וכן הסכים נחשת זרע אחת ח"ל סימן מ"א להחיר מהל' טעמא הנינות והקרפפות הנוולות נעיר ויוצאה נחוך העירית דמורר לטלטל נהם, והוסף דנזה סרה הטענה על חילוק הני' של הד"ש שמהה ח"ל שם, וכן נספר טוב עין להר"ן חידושי' ז"ל מחש"כ הרש"י'א בעניות הקודש דלון עירוב מועיל לקרפף דהא אפילו אם הוא של אדם אחד אסור להוציא מהניית לקרפף, דהו הכל נקרפף שחק לעיר ולא נקרפף שחקו העיר, ופסק הפרי תשובה אלו תמיה כל כך כאשר השג הנ"מ.

ובאמת י' לחמיה על הח"י והנ"מ מדוע העליונו עין מדנרי הרש"י'א (כ"ג): שכתב כן בשם חורו מהר"א ז"ל והוא שיטת הרמב"ם ומחש"כ המהר"א רס"י שעי' נסתר שם מדנרי הרמב"ם בהלכה הסמוכה, עין נחל אשכול, ואני מוסיף דמהר"ק נאורש ה"ו נעיר נורדא שהיו הרים מקיפים אותה כתב ח"ל, ועוד האריך יטעה אדם להחיר מכה היקף ההרים שהרי אם נסמוך על היקף זה נעדרך לומר שכל השדות והכרמים אשר נחוך ההיקף הוא הס כחצר אחד של רנים ואם כן הרי כמו קרפף יותר מנית סלחים שזרע רנו דאסור לטלטל אפילו אל נחמקס הזריעה שהרי הזריעה יתר על הננין עשרים שפמים יותר עכ"ל, וקשה לי למה הוצרך להל' טעמא דהו מורע רנו חיפוק ליה כיון דמורע יותר מנית סלחים אם כן כל העיר פרוצה למקום האסור, אלל ואל' דמורע דהו רק נקרפף אלל נעיר בשם קת קרקע זרוע הלל מנער היא לנני כל העיר לנטל נודל היקף דירחה וכמ"ש סגרא זו נתי' ד"ש הנה טורע אחת שם.

ובירושלמי (פ"א ה"א) אחת אהא דתנא נחמספתא מניי המקוריה מרוא אחת והדלה עליה את הנפץ ואת הדלעת ואת הקיסם מרוא אחת ח"ל כלום הדל דחומר על נית סלחים אלל תיר מנית סלחים נעשית כמחנה שהוקפה זרעים סוף מוטלטל נה אלל נר' אחת עין שם נפ"ת, מוכה מזה דנש נעיר ומנר אחרי דניותר מנית סלחים אסור ואל' זה ראה דהירושלמי הוא מחמיר וס"ל דנש חלונת הרי כזרעים, ואל' לא קיימא לן כן, ואם כן הכי נמי לא קיימא לן כהירושלמי נחל' דסתר דנש נעיר זרעים ומנטלים דירה, ונלמח הרי נש הירושלמי סתר דלחל חילוק זה, דהא נפרק עשין פסין הלכה ז' ס"ל כהירושלמי דנית סלחים הרי כיתר מנית סלחים כמ"ש נפ"ק שם והכא מחלק ומוכרז דנית לסגור זו דנעיר דהו מקום דירה השו' אלו מוטלטל הדירה מהר כל כך עד דלחל יותר מנית סלחים.

ואמ"נא עוד ד"ל דהתוספתא דקמ"י מניי המקוריה היט שחקטה נקורה וזהו קמור דלס הדלה עליה את הנפץ והדלעת והקיסם מרוא אחת ח"ל כלום עיקוק ואל' חזיק ואחריו נירושלמי דהו דוקא ננית סלחים והיט דהירושלמי הקשה הא לון לקרפף הזרוע מחינות כלל ותי' כיון דהמחיות נעשה נחילה לנורך כל החצר אל' אל' פ' שטל שרת דירה מהם לנני הזרוע לא נטלה תורת מחינות מהם אל' למקום הזרוע ח"ל והוא העיקר דמירי שהזרוע ללל אלו ואל' זרוע ללל אלו שכל אלו י' ל' נ' מחיות לכל הפחות עכ"ל, ואל' נירושלמי דמירי נמנר המקורה דקורה הוא משום היכר ולא משום מחינה אם כן נשם אם הזרוע הוא ללל האחר לא נשאר נמנר נ' מחיות ללל הקורה ולתי' נחל' דירושלמי אסור, והירושלמי סתר כתי' אל' נירושלמי, וזהו קמור דניתר מנית סלחים דנעשית כמחנה שהוקפה זרעים ואם כן לא נשאר נלל האחר נ' מחיות ולהכי נש נמנר אסור ולהכי ס"ל כהירושלמי דנש נחלונת אסור משום דנלל האחר ליכל מחינה רק קורה אלל היכל דלחל מחיות שפיר י"ל דנש הירושלמי מזה דרעים נעיר אינס מנטלים מחינה כלל ולתי' שפיר, והגיע ליד

כן הגדר המפסיק למעלה על הקרקע אלו מחינה ממש ורק משום נוד אסור מחינה אחת נזה אם כן מחינה כזו אלו מחינה נזה דניתר דהו הפסק ממש והו דין חדש דלפלו לפי הסכמת הפוסקים האחרונים הא"ל דהיכל דלחל נדר ומחיה להנינה לון הזרעים מנטלים היקף העיר זהו רק נחלחל מחינה נדר ממש אלל אם איכל חרין עומק עשרה סגי' הנינה והקרפף דהמחיה למעלה הוא רק מטעם נוד אסור אלו מחינה נזה ואסור הטלטול נחוך העיר, ואיצרל דל' מוכרז כלל הא' חידוש ד"ל נלמח נש היכל דהמחיה הוא חרין ועמק עומק עשרה מחינה שפיר להיות הפסק למעלה דלל יהיה נלסר היקף העיר נדר אסור הו נזה מחינה מעלייתא ככל מחינה ממש, וזהו דמחיה דירי' ערסייתא ערסייתא ולא כולה כלחת זהו משום דהסם היה הפירא הפסקת נמנר לכל רוח העיר מן הקלה אל הקלה נאופן דלל היה אפשר ללכת מחינה זה למחינה זה רק דרך הפירא דהו קרפף יותר מנית סלחים ושם אסור לטלטל דהו כמחיות הילכך הו הפסק והיה מוכרז לערז ערסייתא כל אחת נפני עומה אלל אלו היה אפשר ללכת ללל על ידי דרך הפירא הו שפיר אפשר לערז לכולה

מהוה ניהד (ולאניח שור) ולא היה הפירא נורם שום היקף להיקף העיר כיון שיש להפירא מחינה נפני עומה שמוקה עשרה ואל' על נג דהמחיה למעלה היא על ידי נוד אסור מחינה, ואולם י' לון לפי מל' דקמור הנזכר שם (ס'), דנמחיה היה אפשר ללך מחינה למחינה דרך גנות שהיו להם דיוטאות עננות מנני שכונה זו לנני שכונה זו ואם כן הרי היה להם דרך מזה לזה וזהו הפירא ולמה לא יועיל עירוב אחד לכולה מחיה (וינתי שור) כיון דיש מחינה להפירא דעמוקה עשרה ואל' דרך גנות אל' דמועיל לענין עירוב אחד לחריין דמכל מקום הו הפירא הפסק דעיקר ההליכה הוא למטה על הקרקע ושם הפירא מפסיק, והוא דוחק קת לחלק בין הפרקים, ולכן לכחורה היה נראה דיותר נכון כפי מחש"כ מחינה שהיא על ידי נוד אסור לא מחינה ואסור הטלטול נחוך העיר ולהכי הוצרכו לערז ערסייתא ערסייתא, ואולם נתי'א סימן ט"ו מפורש דנתי'א ערסייתא ערסייתא עשרה לא נלסר החצר משום נפרץ נחלונת דהם עומן נעשו מחינה ננים לחצר כמחש"כ רס"י שני', ומוכרז לומר משום דהפירא הפסיק למחינה כנ"ל.

והלום רלתי' נספר נית מליר שהניח נשם שזית פרי תשובה שהחיר לטלטל נגינה יותר מנית סלחים והנ"מ נעק ככרובית מה נכך דהנינה נזורה נפני עומה תוך העיר המוקפת והא' אל' על פי שהעיר נלירה נהחירה כיון שאלנה פרוצה למקום האסור מכל מקום הנינה אפילו אל' חלונת קרפף הוא והקישו אלו מוקף לדירה ואסור לטלטל נחוכו יותר מר' אחת ואל' תעלה נדעתך דין קרפף הוא נמוקף נשדה או ננקעה אלל נלמחע מרז ועיר שהוא רשות היחיד לי' יהא מחיות הקרפף הו כללו אינס נעלם משום אלל הוקפו לדירה מכל מקום מותר על ידי מחיות החצר והעיר דהו אלו דכיון שהוא מוקף נפני עומה רשות נפני עומה הוא וכיון דל' מוקף לדירה והוא יותר מנית סלחים הו כמחיות כדמוכה מדנרי התוספתא נפירא דני תורי הא"ל דשיך קרפף נש נעמוד נלמחע עיר שהוא כחצר עכ"ל, ולע"ד י"ל דמחל דפירא ליכל קושיא דכמן דלחריין (שם כ"ה), נעשה מחינה על התל שהועיל משום דנחיר מחיות העליונות הוא דר', כן מני נני פירא דני תורי דמחיה שיתיה עמוקה עשרה אם כן לא הועיל להפירא המחיות העליונות אל' העיר מחיה משום דהפירא דני תורי לא הוה נחיות העליונות דהיה נעמק אלל היכל דהנינה והקרפף עומדים נעשית יר' עס העיר דלס נחל מחיות הקרפף כללו אינס, משום אלל הוקף לדירה, יהיה הנינה נחוך מחיות החצר והעיר, חפסר דשפיר מהי'.

ובעיקר הפסק דנמספק מהר"ם אם הא' דרעים מנטלים דירה הוא אפילו נחל', וכן הוא נחמספת (כ"ג), דיה נלנז, ושם (כ"ג): נחמספת ימינס ד"ה והרע רנו נשם ר"ת, והטור כתב וטוב להחמיר, ונש"ע כתב נסתחא דין זה לחמורא והנתי'א נעשית י"ג כתב דמחל זרעים מנטלים כר', והרי דסתר דספיקא הוא, ואם נחל דעיר ערפסא עוד מחצר וליכל ספיקא כלל נעיר דרעים לון מנטלים דירה נעיר אם כן סרה נשם כהקשיא הא"ל מהא דנתי'א ווררס שהיך נירושלים, דלפלו אם לא היה מוקפה נדר נפני נשם אם נחל דשלים העשויים לרית הו ככל זרעים מכל מקום אחי שפיר משום

כפי נשרים נישו ינה נמרוס הרים ונעלה על חמנו פרים
לחוס הקי אברהם אהרן יודעלאוויץ, רב וליצי
מאנשעסער, ענגלאנד.
דקי

סימן י

בדין צורת הפתח מן הצד.

גרסינן בפרק קמא דעירובין (י"א.) אמר רב הסדא
צורת הפתח שעשאה מן הצד לא עשה
ולא כלום ויש בזה פירושים שונים בדברי
רבתינו הקדמונים ז"ל והנני לכאמך בזה
בס"ד.

ענה א'

(א) הרי"ף ז"ל כתב פי' רה"י ז"ל כען שעשאה חזרו של כותל
והי"ל פתחא נקרא וזית ופתחא נקרא וזית לא
עבד לינש, והר"ש ז"ל שם (פיתון י"ד) כתב דפירוש זה אינו
מוצא לענין כללם שמתה זמורה על גבי קונדיסין לא משמע הכי,
ועוד דקאמר דלימא מן הצד כר' אלף על גב, ולא משמע אלף כפירוש
רש"י שפירש מן הצד שלא נתן העליון על שני הקנים העומדים אלף
תצור להם מן הצד שאלו אין דומה לפתח שהתקוק נתון על שתי החומות
והיינו כנרייתא דלקמן טרת הפתח שחזרו קנה מכלא וקנה מכלא
וקנה על גביהן עכ"ל. וגם הרש"א והרשב"א הסכימו לפירוש רש"י
מטעמים הכ"ל. והרמב"ם נפטר משנת (הלכה כ') כתב כפירוש
האלפס ורה"י ז"ל וטרת הפתח שעשאה אותה מן הצד אינה כלום
אלון דרך הפתחים להיות נקרא וזית אלף נחלש עכ"ל. וטעם הלשון
דאם הוא נקרא וזית היכי קאמר נגמרא דלימא מן הצד כר' אלף
על גב כר' דהיכי ה"ה על גב הפך מן הצד שפירשו נקרא וזית נשלח
לרש"י יחל דא מן הצד לא ה"ה על גב אלף להרמב"ם אשלו שיהיה
קנה על גביהן מכל מקום כיון דהוי נקרא וזית מן הצד איקרי עכ"ל,
ופלג דלא זכר שר דקדמו הר"ש נטענה זו על רה"י, וגם נסדדו
הרשב"א טען דמח' מתירם אלף על גב ה"ל למד אלף נחלשעין,
והייט משום דאם הפך דמון הצד דהוא קרן וזית, וכן טען נחלשעין,
ולולם לשון הגמרא טרת הפתח שעשאה מן הצד משמע יותר כפי פי'
רה"י וכח"ש התורה לפירוש רש"י קשה מח' קאמר טרת הפתח שעשאה
מן הצד הרי לא עשה מן הצד אלף קנה העליון למד וקנה העליון למד
לא טרת הפתח היא אלף דשלש הקנים נישא הרי טרת הפתח, וכמו
שחזרו נכרייתא טרת הפתח שחזרו קנה מכלא וקנה מכלא וקנה על
גביהן דנשלשן יחד הרי טרת הפתח.

ולע"ד הנה לכאורה אפשר להניח עוד דלית פירוש רב ה"י נחלש
ז"ל והנה לשון הגמרא שם משע נחלש אחד מנקעת בית
חורין שנען ד' קונדיסין נחלשע פיעת השדה ומחא זמורה עליהם ונל
מעשה לפני חכמים והתירו לו לענין כללם ואמר ר"ל כדרך שהתירו
לו לענין כללם כך התירו לו לענין שנת, ור' יוחנן אמר לענין כללם
התירו לו לענין שנת לא התירו, ופריך נחלש עסקין דלימא מן הצד
והאמר רב חסדא טרת הפתח שעשאה מן הצד לא עשה ולא כלום
אלף על גב ונחלש דלימא נעשר כר' חסדא הגמרא לעולם נעשר דמון
הצד ונדרג חסדא קונפלי דר"ל לית ליה דר"ה ור' יוחנן לית ליה
דר"ה לענין שנת דחזיר מכללם יש לדקוק לפוס פירוש נדרג חסדא
אם כן הרי הנרייתא דקתני נה וקנה על גביהן הרי פשיטא דנרייתא
דעל גביהן משמע כר' חסדא דמון הצד פסול וכח"ש הר"ש להדיא
והיינו כנרייתא כו כנ"ל, וכן נחלשעין ח"י סימן כ"ט כתב דחזירא
דרג חסדא לפי פירוש נכלל בכלל מה שחזרה הנרייתא קנה על גביהן
עיון שם, ואם כן לפי מסקנת הגמרא דפליגי נדרג חסדא יהיה קשה
מהך נרייתא לריש לקיש דלית ליה דרג חסדא, ועוד קשה קתא למח'
פריך הגמרא דלימא מן הצד והאמר רב חסדא כר' ונחלש לא פריך
מהנרייתא דקתני על גביהן ולא מן הצד, ועוד קשה על רב חסדא
נופיה מח' חידש לן הרי זהו נרייתא ערוכה, ועוד קשה דלמה לא
אמר ר"ה דתרו על הנרייתא או דה"ל להגמרא למימר תניא כוותיה
דרב

ספר טרת עירובין נחלש אחד מקראתא ואת הרב הוא רב ונעשו ההנה
אשר הוציאה תם מורטה הוא נטע כנמדרות חרד ואין רצוני להתערב
בדרך הריצ אלף זה חומר כי נקל להיות מצוק מלהיות מחצר והוא
מונע כל המזמרות ואין רוח חכמים נטעה מזה.
ותצא דינא נקרה פרי הכרם אשר אהנו נגזרים נזה ומסקנת
הנזרים שנטעה ההנה נס"ד.

(א) נאדרנו דמניעת הילוך בני אדם נחלשע הרחוב מזה הילוך העגלות
האלעקטורי והקטור וכיוצא אינו מוטל שם רשות הרבים
מחלשע הרחוב כיון דהרבות חסור לכל להלך בו וכל אחד
מחוייב לשמור שלא יחזק ואלא כח"ש נספר תקיף.
(ב) הוכחנו דגם סרטיא ההולכת מעיר לעיר ורחצה ט"ז אמה נעין
שחיה גם כן מפולשת לרשות הרבים נמור ולא לכרמית, וכן
כתב נחלשע, וכן כתב מהר"ש נחלשע ז"ל נתי מים רבים.
(ג) האידנא נהא עלמא לתקן העיריות רק נצרת הפתח אשלו היכא
דהרבות ט"ז אמה תם מפולשין לרשות הרבים נמור נשני
הנזרים דסומכין על שיטת רש"י דעני ששים רגל, ולהרמב"ם
דפסק כר"א דלא אמי רבים ומנטי מחלשע אס כן ה"ה דעני
נרשות הרבים נמור דלתות אינו אלף מדרבנן ואיכא ספק ספיקא
לגבי הירארייתא דלימא כרש"י ואפי' כהתולקים דלימא כהרמב"ם
ואי דלגיה אכתי מדרבנן נתי דלתות ה"ה איכא נה הספק ה"ה
חיה כספק ספיקא זכר הש"ך נכמה דוכתי, ועל נפש
רלוי שיחש לעמו.

(ד) תחנם נעיר כמו מחלשעסער ליכא רשות הרבים לכולי עלמא
והרבות מתקמים ולא ה"ה משלש דרו נצרת הפתח
מה גם דנחלשע ענגלאנד הורה הדורש לזון דליכא נכל המדנים
רשות הרבים דאורייתא כח"ש נסיון ג' נאדר נס"ד, אך גם
נחלשע אחרות דליכא כמו חדינת ענגלאנד הנה על ה"ה
דהרבות מתקמים ולא ה"ה מפולש על ה"ה טעמא למד י"ה
לסמוך ולומר דליכא נה דין רשות הרבים דאורייתא.

(ה) הגנות והפרוסים שנעיר דעת הר"ש וכן הסכים נשלחן שלמה
ובת' ח"ר ונתי זרע אמת ועיקרי הד"ט דלשי אין להם גדר סבב
ויש גם יתור מניח סלחים מכל מקום לא אמרין דרעיס הללו
מנלים הדירה דדרת עיר ה"ה דירה תפונה ולשו מחנעל
נורעיס אס ה"ה מיעוט העיר, ואני הוספתי דאפשר דזהו דעת
מהר"ק נשורש מ"ו דהולך לאסור משום דהוריעה יתר על
הננין, וגם ה"ה הסכים נה וכהסתננה נחלשע ואם כי
מהר"ם ונתוספת נשם ר"ה נסתפקו מכל מקום י"ל דעיר
מוד להקל ונש"ע דסתם להחזיר הרי המנ"ל כתב דלשו אלף
שחל וכיון דספיקא הוא ונדרבנן מה הרעש אס נסמוך להקל
שעירות שלטו כמו נפדיני ונזיניל שחקלו והרמב"ם זרע
אמת ועיקרי הד"ט הסכימו להם נירושלמי נחלשע משרש דגם
נמני ועיר אמרין דרעיס מנלים דירה, וישנו זה יפה
נחרי אנפי נס"ד.

(ו) חיה נורעיס נטות אלון להם נדר נפני עלמו אלף היכא דיש להם
גדר נפני עלמו כמו נעירנו מחלשעסער לכולי עלמא שרי
לטלטל בדרך היקף העיר, אלף תוך הגנות והפרוסים והפרי
תפונה וה"ה ועיקרי הד"ט התירו, והנתי מחיר תמה מנחרי
התוספות נהא דפירא דני תורי תפונה לאל כי ישנתי תפונה
זו מכל מקום לא חומר לא ליסור ולא היתר, עיון נח"ל.

(ז) בדין קרפף שזרע מיעוט ואין בו אלף סלחים חומור כתב ה"ה
נסימן ג"ה סק"ג דעל כל פנים מקום הזרע אסור ונאדר
כתב ומנחרי הרמב"ם סתחא, מותר לטלטל נכולו משמע
מותר אשלו נמקום הזרע, ואני מוסף דכן הוא להדיא
נחלשע הגדול ה' עירובין סימן ק"ל לית ג' ח"ל ואם טרת
מיעוט אס ההוא מיעוט אינו מחזיק כ"ה בית סלחים מותר
לטלטל נכולו ואשלו נמקום שזרע כר', גם נספר אחרות חיים
לרי אהרן הכהן חלוליל הלכות שנת סימן ר"ל כתב טרת רונה
כר', אלף לא נרע אלף מיעוט מותר אשלו אותו המיעוט
כו', זהו הנראה לי נזה, ונורה רוח וינור הרים זכנו לחש
הדושים יקרים, חדשים נבקרם משפטים ישרים, נשכל
מנארים ונסנרל נהדרים יהלנו מנרים ויהיש לנו יעועתו על

על גני שני קנים משני צדדים וזהו גם קנה שומר אלל הקונדס דנכחא
נונה וכו' היו פתח גמור ואף על גב דהוא מן הגז צוית דה לא מיקרי
מן הגז כיון דלא נתן הקנה שלמעלה על הקונדס רק על גני הקנה
שעמד אלל הקונדס, ולפיכך היו שפיר על גב הפך מן הגז ואחרי
שפיר כל הסוגיא, והוא גם כן שיטת הרמב"ם ומ"ש שאין דרך הפתחים
להיות נקרה זוית אלל נלחשע אין כוונתו דנעיק נלחשע חתש אלל
שלא יהיה קנה שלמעלה נזד אחד על הכותל צוית אלל אם נתן קנה
אחד אלל הוית צוה וכו' היו נלחשע ואחרי שפיר, חכמינו לספר חידושי
הרשב"א על עירובין ומלאתי אם שכתב להדיא דפי' האלפס בשם
רמ"ם הולך קנה ע"ד פירושו של רבינו חננאל שנתן קנים בין הקונדסים,
ולפיכך נראה דמחזיק דהקשו כולם על רמ"ם דמחזיק קאמר הגמרא
אלל על גב הר"ל לחיות אלל נלחשע היינו משום דלשון נלחשע הוא
מפורש ע"י דהא קנים מחזיק דכר שחיה.

ולדברינו הגה גם לפוס רמ"ם דנזיר רב חסדא יהיה הנרייתא
מסייעתו דקחני נה לזרע הפתח שאלוה קנה מחלף וקנה
מחלף והיינו לאשקוף שלא יהיה נזד אחד על הכותל נקרה זוית וגירסת
רבינו חננאל ז"ל הנרייתא תיכף אחרי דברי רב חסדא דהיינו כמו
דלחומר הגמרא תניא מ"י הכי איש גם לפי רמ"ם, ועיין נחשביץ
שם דכתב דהר"ף השמיט היכר נזיר והא דהגריכו שחיה נרייתא כדי
לעמוד דלת של קשין משום דנחיר הוי מיתור דרב חסדא ורי ינא מחור
תלמודי דרב אשי דלא אחר כלום נזרע הפתח והיינו דלא נבי היכר
נזיר וכדי לקבל דלת של קשין, ואחרת נחיר הכי תנא לזרע הפתח
שאלוה קנה מחלף כר נריין לזרע כר, ומשמע דלמסקנא דתלמודא
לא נבי מיד ואף על גב דלענין לזרע הפתח שעה מן הגז פסק כר
חסדא דלחומר מחזיק המסקנא ולא דמלך משום הא מסקנא לפי פירושו
שפי' שעה נקרה זוית לא קשיא מיד משום דהכי מסקינן בגמרא
התם דפתח נקרה זוית לא עבדי לזרע ואף לפירש"י לא קשה זזה
ככלל בכלל מה שאלמנה הנרייתא וקשה על גביה עכ"ל, ומשמע
דהשגח"ז ז"ל לא הניח דברי האלפס ורמ"ם כמו שכתבנו דהא לדברינו
גם לפיכך הר"ף נתן הגז אחי שפיר דלא דההיך מיתור דרב חסדא
משום דהי נכלל הנרייתא שאלוה קנה מחלף וקנה מחלף ולא זוית
כותל ויחלף לפוס פירוש הר"ף כמו דניחא לפוס פירש"י ולרד"ק עיין.
ולפיכך נסתרו הרמב"ם שהנחית לעיל לפירוש רמ"ם, ולהחמיקא
דפליגי נזיר חסדא קשה לר' לקח מהנרייתא, ואולי
משום דגם בלא זה ריש לקיש אינו סותר כהך נרייתא דהא ריש לקיש
תשמיט ורי ינא נבי היכר נזיר, ועיין ברמב"ם ורשב"א הנרייתא אלל
תנא לזרע הפתח שאלוה כר, מהנרייתא מוכיח דלן נזיר היכר
נזיר.

ענה ב'

(ג) ובחידושי כתבתי לנחל הסתתא לפוס שיטת רש"י ורוב
הפוסקים נפירושא לזרע הפתח ששעה מן
הגז דהנה הטי' סוף סימן שפ"ג חידש דהך פסולא דהן הגז כפי
פירש"י הוא רק אם הקנה שנתן הגז נולט למעלה אלל אם התכל שלמעלה
כרוך ודנוק נקלה העליון מלזו נלחשע דהקנה שנתן הגז אינו נולט
מיד מן התכל למעלה כשר והתמונה שעה והתוספות שנתן וכל האחרונים
פליגי סה על הטי'. דמשמעת הפוסקים אינו כן דכולם פה אחד עט
ואחר דנעיקן שיהא מתנה על גבן כמו משקף שמונה על מוחות אלל
אם הוא מן הגז חשילו אם אחר הקנה שנתן הגז אינו נולט למעלה
פסול והטי' הביא ראיה לדבריו מחא דפירש"י שם (י"א), מן הגז
מתנה מתנה מזה לזו נלחשעיתו ולא על ראשיתו עכ"ל, היינו דהך
נלחשעיתו פסול ולא בראש מן הגז ואחרונים דהו רש"י או עיין שם,
ואמנם לפוס שיטת הטי' על כרחך הא דקחני נזריתא וקנה על גביה
הוא רק לאשקוף שלא יהיה נזיר נלחשעיתו שיהיו הקנים שחיה צוית
נולטים למעלה ואם כן הרי לשיטת האחרונים דפליגי על הטי' נחל
כל הסוגיא דהי מהנרייתא לזרע היא חזינה כהטי' להכי אסריך רב
חסדא דכל מן הגז לא מחזיק ואפילו אם הקנה שחיה אינו נולט למעלה
ואם כן י"ל דנכחא נזרע הוא דפליגי ר' יוחנן וריש לקיש ולא קשה
מהנרייתא לריש לקיש שפיר שידך הגמרא רק מחא דרב חסדא ולא מהנרייתא
ולכאורה איכא מחא דהיא נכונה לפסק האחרונים הכייל דהא להטי'
ע"כ

רב חסדא וכדרך הגמרא בכל מקום, ונלחשע הרואה נפי' רבינו חננאל
יראה דנתיב הך נרייתא תנא קנה מחלף וקנה מחלף כר תיכף אחרי
המיתור דרב חסדא ואם כן י' לפוס דהגמרא תניא נלחשע הך נרייתא
לסיוע לזרע חסדא תניא כותיה, ואולם לפיכך גירסת הגמרא אינו
כן וקשה כמ"ל, ולפוס פי' רב האי גאון ז"ל נהא דרב חסדא אחי
שפיר הסוגיא וכל הני נחמשים שהקשו מעיקרא לא קשה מיד דהא
רב חסדא אינו ענין כלל להך נרייתא דהיינו מן הגז דרב חסדא היינו
נקרה זוית ואם כן הסוגיא מתקיימת יותר לפוס פי' רמ"ם, ואולם
התורה ליישג מה דהקשו עליו הרמב"ם והרשב"א כמ"ל.

(ב) ונראה דהנה נפי' רמ"ם ז"ל שזכיר לאורו כתב רש שחפד
פתחא מן הגז קנה שומר כנגד הקונדס הנעק צוית
ונתן קנה על גביה נזד אחד על הקנה ולזו אחד על הקונדס שחיה
כלורת פרה ולא כלורת פתח שחיה לא עשה לה מוחות אלל הקונדס
נתן נמקום מוחות עכ"ל, ולע"ז זהו פי' רמ"ם ז"ל, וכן מוכח
נרייתא נמה שחיה שם בשם הר"ף ז"ל הא לישא חתש, והר"ף
הרי הוא אחי נשיטת רמ"ם, ואם כן גם רמ"ם סותר כמשיכ התוספות
(ר') דהי דפתחא, ואף על גב דפתחא נקרה זוית לא עבדי לזרע
זהו רק היכר דרובא שכתלים יהיו נמקום מוחות דהא הרי פירא כיון
שהוא צוית, אלל אם עשה כעין פתח נמחות ומשקוף הרי שפיר
פתח כמו שאלוה (ה'), דפתח ליה נקרה זוית, ולפיכך אם נקרה זוית
הרי פתח היכר דהוא נמחות ומשקוף אם כן כ"ש דהרי פתח כהאי
נזרע היכר דהוא רק מן הגז צוית ולא נקרה זוית ולהכי מפרש רמ"ם
ז"ל לזרע הפתח שעה מן הגז כעין ששעה מלזו של כותל דהרי
פתח נקרה זוית, וכונתו מנחל מתוך דברי רמ"ם והרשב"א בשם
הר"ף דהיינו שנתן הקנה שול גביה נזד אחד על הקונדס העומד
נלחשע נמקום כותל דנכחא, נזרע נחל שעה כלורת פרה ולא
כלורת פתח נבי מוחות ופיר הר"ל כמו שפתח נקרה זוית דלא עבדי
לזרע דהיינו גם כן אם לא העמיד מוחות דהי פירא ולפוס להוסף
זה בילור ד"ל דרמ"ם והעומדים נשיטתו אחי נשיטת רבינו חננאל
ז"ל דמפרש העומד נעק ד' קונדסים נלחשע פטת הגז ומתא חזרה
עליהם והתירו לו חמשים וחמשים נעק ד' קונדסים נז' פטת הגז
כעין דומדן (נפריה כתוב כעין דומדן והוא ט"ס וי"ל כעין
דומדן) ועין אלל הקונדסים נתן קנים זה אלל זה נפתח מ"י טפחים
כדי שיהיה כמו מחנה ומתא חזרה עליהם ועל הקונדסים נשכיל
שלא יושמו ויפלו ואלתי מקום הפתח עכ"ל, והוכרח רמ"ם ז"ל לפוס
כן משום דכ"ל לזרע הפתח דהוא ד' קונדסים נז' פטת הגז
לא הרי מחנה כלל מן התורה לענין שיהיה צוה רשות היסוד לחייב
הזורק לתוכו מרשות הרבים ורק להחיר כחמית או פרה יותר מעשר
דמן התורה הרי מחנה סה מחיר לזרע הפתח אלל לענין דלזריתא לא
מחיר לזרע הפתח להחיר ואפילו לענין כללים דהי דלזריתא אינו מחיר
זולת כשיהיה בין הקונדסים קנים זה אלל זה נפתח מ"י דהרי לצד
זה כמ"ש נירושלמי דרי יוחנן פליגי שם על רשב"ל ואמר כחמית
שנתן כן מחנה כללים והיינו דכללים ליכא קולא יותר מנשנת מחנה
מעשה דהלך ר' יהושע מן קרעה אלל ריב"ז למגד, ורמב"ם שזה
אחת כר והיו שם פרטות יותר מעשר והיה טעם לזרע וסמך דוקרין
וסמך עז שמיטת פתח מעשר ואחר כו' כן מחנה שנתן ומסך שם
בירושלמי וכל אילין מיליא דלחור להקל נזרע הפתח לענין חיסב
ומיין הא להורות אסור להורות לענין סוכה וכ"ש לענין שנתן החמורה
לזרע הפתח אינו מחיר לחיסור דלזריתא ולהכי מפרש רמ"ם ז"ל דגם
בגמרא דלן חייבי העומד נעק ד' קונדסים שחיה פטת נלחשע
דוקרין והיה נק קנה לקנה פתח מ"י דהרי לצד, ועיין תורת
חיים מה שהקשה להרמב"ם, ועיין ברמב"ם סימן י"ג נקבא אחי רמ"ם
ומנחל שיטת רמ"ם ז"ל דהגרי ע"כ חייבי שחיה פטת נקנים דהיינו לצד
והי עומד מוחות דהיינו שם, וכיון שכן קשה למה אחר ר' יוחנן
לכללים החיורי לו ולא לענין שנתן וארי כולה פטת נמחות נמחות
ועל כרחך דהו משום הפתח ששעה נלל קנים ופריך הגמרא נחל
עסקין היינו הא פתח הכי דהי חילולא מן הגז שנתן החמורה שחיה
נזד אחד על הקונדס שחיה כעין דומדן צוית נמקום כותל והלחור
רמ"ם לזרע הפתח ששעה מן הגז כפי רמ"ם לא עשה ולא כלום
דהי פרה אלל על גבן היינו דהחמורה שחיה דהיינו על גבן היינו

תקרה אסקופה העליונה ואפילו חנוך הכותל או שיקפי לרוח הפתח
נלי תקרה פני זה והיו נורת הפתח, וקשה והא נשיקפי לחוד ולית
לה אסקופה העליונה הרי הוא נורת הפתח מן הגז דלא עשה ולא כלום
ואף על גז דיל דהיראם סיל צפירוס מן הגז כפי פירוש רה"ג והאלפס
מכל מקום הרי הכימ כתב דם הר"ף והרמזים שפירשו מן הגז
כפי רה"ג לענין דינא משמע דאף לדבריהם אס חצר הקנה העליון
מן הגז לא מהני דלישנא דקנה על גביה דנרייתא משמע על גביה
ולא מנידיהן ואם כן קשה כח"ל והתוספות נמנחות שם והיראם
נתי מזהה סיל דפלתתא דפתי שיתא דליתתר צפרק קמא דעירונין
זהו רק לענין סוכה ולא לגני עירונין והיינו דלעצרת הפתח גני עירונין
קיל טפי כח"ס נספר מקריה נתיקון עירונין ונסימון שיתא נרתי
הנצור נזה, ואולם הא דכשר לגני מזהה וסוכה הרי פשיטא דכשר
הוא לגני נורת הפתח דעירונין וקשה מהא דליראם נשיקפי לחוד
הוי פתח גם לגני מזהה וכ"ס לגני עירונין, ואחרי הרי הוא נורת
הפתח ששאלה מן הגז מזהה רחיה עטמה להטי' דאם אין הקנים
נולטים ליכא משא נורת הפתח מן הגז ואם כן י"ל דנכחיה נוגא
מיירי הא דשיקפי ופתי שפיר.

ואמנם להאחר לעיל הרי ידכא למדתי רחיה זו דיל דנאחית מחן
דאחר דלית ליה שיקפי סוגר כח"ס דלית דלא סיל כרז
הסוד כלל אלא כרז שנת דאחר נריכין ליע חור דקחני וקנה על
גביהן שיע נהם ולעולם אפילו מן הגז שפיר דמי, ולפס מחן דקחני
לן כרז הסוד דמן הגז פסול הנה נאחית אפילו אם אית נולט הקנה
למעלה פסול דם זה הרי מן הגז, נרם אף שיהיה הרי מוכח דליראם
ודא כשר נמן הגז לכל הפחות היכא דאית נולט הקנה למעלה וכפסק
הט"י.

ענה ג'

(ח) ובסוד דברי הכימ דנם להמפרים מן הגז כרה"ג מודים
לדינא דמן הגז כרה"ג משום דלישנא דנרייתא וקנה
על גביהן משמע על גביהן ולא מנידיהן הנה לעי' י' לפסקה זו טונא
דאפילו אם נתלץ דלישנא דעל גביהן לעולם ממשע על גביהן בין
למחן דאחר אין נריכין ליע בין למחן דאחר נריכין ליע ודלא כח"ס
לעיל מכל מקום אכתי י"ל דא דהגמרא מסתפק נריכין ליע או אין
נריכין ליע זהו לפרוש דנרייתא דקחני וקנה על גביהן דליכא נפיה
טונא נזה דא נריכין ליע אם כן נפרש על גביהן לאשקוי מנידיהן
דא חצור מן הגז לא מהני ולי אין נריכין ליע אם כן הא על
גביהן לאשקוי מנידיהן היינו נאחיר למעלה אפילו מכון הקנה העליון
משם נגד הקנים שחתמו פסול אכל כשחצור איתו נקנה מן הגז כשר
ורק אם הוא נאחיר ואין מכון פסול דליכא תרתי לרישיתא ולא כשהוא
מחצור מן הגז דמיון נורת הפתח נזרע נעשה גם כשהוא נוגא
וכשהוא מחצור מן הגז משעה אחרת הוא כידוע.

ואפשר להניח הוכחה לזה מהא דהרמזים פ"ה מה"ש (הלכה י"ד)
סוגר נורת הפתח מהני אפילו אם אית נצוה עשרה
טפחים, וקשה הא הרמזים פסק נפטי' שם דנצוה הקנים והלחיים
שמן הנדדים נריכין להיות עשרה טפחים ואם כן היכי משכחת לה
נורת הפתח אפילו נצוה עשרה אלא ודאי דלהרמזים ליכא משא נזה
דחצר הקנה העליון מן הגז והקנים שמן הנדדים נולטים למעלה ומשום
דהרמזים לטעמו דס"ל נפ"י מן הגז כפי פירוש רה"ג והר"ף, ולכן
אית סוגר דינא דרש"י נמן הגז כשהוא מחצור דדיו אם נפסל נאחיר
כשאינו מכון נגד הקנים שחתמו ולא כשהוא מן הגז והא ליכא
למחר דלעולם גם הרמזים מזהה לדינא דרש"י נמן הגז ורק דס"ל
דק מן הגז אסור אכל בין הקנים שרי וכח"ס לקמן נסימון הנאים
דהכין סיל להרמזים ומנ"א להלכה דזה אית דנשאלא להרמזים ומנ"א
דאלי נשיטת רש"י והרמזים ירישיתא צפירוס דמן הגז איכא תו י"ל
דס"ל דדוקא מן הגז פסול ולא בין הקנים דזה לא מיקרי מן הגז
אכל להרמזים דסוגר צפירוס מיתר דרית מן הגז כרה"ג והר"ף
אם כן אית נאחיר לפסול להרמזים גם נמן הגז כדנא דפירש רש"י
הלא אין לט מקום אחר לזה רק מהנרייתא דמי על גביהן דמשמע
דדוקא על גביהן ולא מנידיהן אם כן הרי הא על גביהן אית נמי
למעוטי ניהו כח מנידיהן דתרווייהו אינן על גביהן ומחזיקה דלא
דיק.

ע"כ דפליגי ר"י ור"ל היכא דהקנה שמן הגז נולט למעלה דאם אית
נולט גם לרז מסודא כשר, וקשה כל הדקדוקים הנ"ל אחרי לא פריך
הגמרא מהנרייתא והאף פליגי ר"י לקיש על הנרייתא וכח"ל.
איברא דיל דהנה לשון הגמרא שם לפס נירסחית וכן הוא נחשבין,
תנא נורת הפתח אחרת קנה מחלן וקנה מחלן וקנה על
גביהן נריכין ליע או אין נריכין ליע רז נחמן אחר אין נריכין ליע
ורז שנת אחר נריכין ליע וכדי שיהיה קשור הסתמא יפה אפשר
טור דא דמסתפק הגמרא נריכין ליע או אין נריכין ליע, היינו
דהגמרא מסתפק צפירוסא דנרייתא נזה דקאחר וקנה על גביהן דאם
ניחא דאין נריכין ליע אם כן הא דקאחר על גביהן היינו לאשקוי
נזה יהיה מן הגז ואם ניחא דנריכין ליע אם כן הא דקאחר על גביהן
היינו כחצור שיהיה נעם נהם אכל לעולם אפילו מן הגז שפיר דמי
אם נעם נהם דהו פירושא דעל גביהן דהוא דוקא העישה נזהה קפידא
ולא זולת, ולפ"י אחי שפיר דלא קשה מהך נרייתא לריש לקיש דריש
לקיש יסבור כרז שנת דנריכין ליע ושפיר פריך הגמרא מדרב הסוד
ולא הניא סיעתא מהך נרייתא לריש וסורו כל הקושיות הנ"ל גם
לפס פסק הט"י.

(ד) וזוה אמינא נזה דפתי שיתא פרח קמא דעירונין (שם)
י"א) וכן נמנחות (ל"ג:) דאחר רנא דפתי שיתא
פטורין מן המזהה ופליגי אחרתא צפירוסא דמילתא חד אחר דלית
להו תקרה וחד אחר דלית להו שיקפי, והגמרא יוסף נתי מזהה פ"י
תקרה היינו אסקופה העליונה שיקפי אף על פי ש"ט ל תקרה למעלה
רחנה אם אית נולט מחמת התקרה כשיער טפה שהדלת שוקק ומכה
זו ומעכב מללאת חוץ כדרך כל הדלתות אית רחא למזהה עכ"ל, והנה
נפ"י תקרה אין כל חדש נדברי הגמרא יוסף דפי כפירוש ראשון
נרש"י שם נמנחות, ואולם צפירוס שיקפי השמייעט הנימוקי יוסף
הדעות דהו גם כן קח על האסקופה העליונה דנעי נה נליטה מחמת
לריות הפתח לעכב על הדלת מללאת חוץ, ואולם הא שיעורא שכתב
הגמרא יוסף דנעי נליטה כשיער טפה הנה אכתי נעני' לא ידענא
מניל הא להנמוקי יוסף, ולכן נראה לי נרור דם הגמרא יוסף לא
כתב הא שיעורא לעיכונא רק למדיון נעלמא נקטיה ואין הכי נמי דנעי
נפחת משיער זה אלא דנעי נליטה שיהיה הדלת שוקק ומכה זו
ומעכב מללאת חוץ כדרך כל הדלתות ואכתי י' להסתפק נדברי הגמרא
יוסף אם למחן דאחר דנעי שיקפי מזהה הוא דנעי תקרה כלידך מחן
דאחר ורק ארסופי הוא דקא מוסף דאפילו אם י' ל תקרה דהו
האסקופה העליונה מכל מקום אם אין להאסקופה העליונה נליטה
מחמת שיהא הדלת שוקק נה ומעכב מללאת חוץ לא מהני הא דלית
לה האסקופה העליונה למחן ופטור מחמה ואין הכי נמי דמזהה
הוא דאם אית לה שיקפי למחן לריות הפתח שהדלת שוקק נה ומעכב
מללאת חוץ ואין לה תקרה האסקופה העליונה דפטור נמי מחמה
דאך מחן דאחר ס"ל דתתי נעי תקרה ושיקפי או דלמא דאך מחן
דאחר פליגי נגמרי וס"ל דאך נשיקפי תליא מילתא והיכא דלית לה
שיקפי חייב נמזהה ואף על גז דלית לה אסקופה העליונה דהו תקרה
וארץ עיון, ובספר ירמיה סיון ח"י כתב ח"ל דלית להו תקרה
למעלה מן הפתח פ"י כחל אפילו נצוה הדלת אלא למחמת ולמעלה
פתח ואחרי לה דלית לה שיקפי פ"י מקום חתוך נען או נאחן שהדלת
שוקק עליו ולהחמיר ענדין לזה שיהיה חייב נמזהה עכ"ל, ומשמע
דסוגר גם כן צפירוס שיקפי כח"ס הגמרא יוסף דהו קח על האסקופה
העליונה דהו לא הזכיר היראם גני פירוש שיקפי מזהה כלא אם כן
משמע ודאי דקא אדסחין ליה דהשיקפי הוא נאסקופה העליונה,
ולהחמיר צריטנא שם צפירונין י"ל דליכא נפיה מהיראם נדברי
הנימוקי דלהנמוקי נעי תקרה כלומר משקוף ואסקופה עליונה אכל הא
דהכותל סחים למעלה ע"כ הפתח לא מהני נזה דכל כהא נוגא אית
אלא חור נעלמא, ולהיראם פני נצוה הכותל דהו כתקרה ומשקוף
ואולם זה מחצור נדברי היראם מחן דאחר דתליא נשיקפי פליגי נגמרי
על מחן דאחר דתליא נתקרה אלא דתקרה לא מהני היכא דלית ליה
שיקפי והיכא דלית לה שיקפי חייב נמזהה ואף על גז דלית לה אסקופה
העליונה ופתח למעלה נגמרי ולהלכה פסק היראם דלחמיר ענדין
ולזה שיהיה חייב נמזהה והא פסקא דהיראם התא ניהו יוסף
צורר סיון רש"י והדבר פשוט אלא לפס פסק היראם הנה צפירונין
דאחר מילתא דנען אית לן למיפק דנלזה שיהיה נפתי שיתא או

נצנצי דסתר דמן הגז גרע והירושלמי סוגר דמן הגז עדן, ונפיש
שיטת רה"ג וסייעתו גס לפי פירוש רבינו חננאל גממא דלן אחי
שפיר דהי מן הגז דפסול גממא דהוא אלל הכותל לפי רה"ג (חו
נלי משקוף) (נפי ר"ה) אינו כלל מן הגז דירושלמי דהאס דירושלמי
נתן הגז דקנים מיירי וזה עדן דלית ניה תרתי זרת הפתח ומיניה
ומכאן דלית עזומה דלר"ה וסייעתו ורבינו חננאל ז"ל יא להכשיר
נתן הגז דפירש"י, ודתי שפיר דירושלמי וליכא סתירה בין התלמודים,
ונפיש פי' רש"י גממא דין הדנר לר"ך עין גדול להשוות התלמודים
שלה יהיה סתירה נזה בין הנצני והירושלמי.

וראיה נכונה מכאן לפסק הטי' דלפס דנרי הטי' הרי אחי שפיר
ד"ל דהירושלמי מיירי דהקנה שמן הגז אינו גולט
למעלה דנכחאי גוונא מן הגז עדן משום דלית ניה תרתי אחד
דנכחאי גוונא הוי זרת הפתח מעליא, וכפסק הטי', והשני דהוי
כעין מחיה וכפי הקיטע ופי"ח, אלל נתן הגז דהקנה גולט למעלה
שפיר י"ל דגרע, ונזה מיירי דנ מסדל גממא דלן ודתי שפיר.

גם נלכסול ח"ג (סיומן ס"ה) כתב ורבינו פירש שאל נתן קנה
העליון מכאן על ראשי ג' לחיים אלל חצרו להם נגדס ואין נראה
קנה עליון כמשקוף אלל תחנן נלמעע הקנים ורש"ייה למעלה חמנו
עכ"ל, ומדסיים ורש"ייה למעלה חמנו נראה דנרר דס"ל כהטי'
דזוקא נכחאי גוונא דרש"ייה למעלה חמנו אסור ולא דלס הוא נזה
וננחאי לא הרגיש נזה.

וגם ראית הטי' מרש"י הג"ל נראה נכונה דמאי דטען הדיח' דמה
רבינו לדיק מרי' דנרי רש"י שכתב נלמעען ולא מסוף
דנרי רש"י שכתב ולא על ראשיהן הרי דנעי על ראשיהן למעלה, ולע"ד
מהא ליכא טענה מידי דלהטי' שפיר ס"ס רש"י ולא על ראשיהן משום
דמן הגז על ראשיהן מיי שפיר דמי חיה על ראשיהן מיקרי כיון דלן
הקנה גולט מידי למעלה, נרס אלל נחלא דכוונת רש"י דנעיין על
ראשיהן למעלה אלל כן ליכא דנלמעען דחפס רש"י הוא מנחמס
וסותר לסוף דנרי דנעיין שיהא דוקא למעלה (זולת אלל נחלא כחאי
גוונא נסס אינו וכחוספות שנת).

ודרישכ"א כתב דמה שפירש"י שנתן הקנה נלמעען ללו דוקא
דלס כן למה ליה לאוקמא נשנתנו על גגן נחלא אפילו
מן הגז וכשהוא סמוך לראשן עכ"ל, ותספר גל"י ויחא הבינו דהו
דלא כהטי' ואינו מוכרח ד"ל דר' נסמוך לראשן מן הגז נלפס דהקנה
גולט למעלה שסל הריש"א, ולא כשנתנו מן הגז על ראשן ממש
נלפס דלית גולט הקנה למעלה כלל דנכחאי גוונא כש וכהטי',
ושנת מנחאי להנחך ר"ג טריטש נספר קונן על הרמזים שהגין
כן דנרי הריש"א ופסק כהטי'.

ולפי"ז כ"ס דנרי היכא דחק נחק הקנה מעט והא"ח אלל התגל
דהקנה העליון כמנהג האומנים דעשים זרת הפתח נכחאי
גוונא, וכן פסק נספר מוקרי' נתיקן עירובין דלל כ"ס נחוספות
שנת להספחים זה דנרי רש"י והא"ח נסס ל"ז ואחריו נמחך הדיס
חלית, ומנחאי נס נחשנות מהרש"ס ח"א סיון קס"ג דפסח כן
דנרי, ויחד הוא אלל חמוי', ועיין אלל הערות הג"ל.

ופרי הכרס אשר אמתו גוונא נזה, ומסקנת הדברים לדנא נקורה
נסי' דלזה החם.

(א) פסק הטי': זרת הפתח ששאלה מן הגז שהנדיק הקנה העליון
מהא אל הקנים הגדלים אלל הקנים הגדלים אינו גולטין
למעלה מידי דכשר, והוא שריר וק"ס, ור"ה מהירושלמי דנזה
אחי שפיר שני התלמודים, וכן מוכח נלכסול, וכ"כ מנרי
הריש"א, וכ"ס הגלון רכ"ט נספר קונן.

(ב) היכא דחק נחק הקנים מעט והא"ח אלל הקנה העליון כמנהג
האומנים שששים נחקיקה פשיטא דכשר, וכ"ס נספר מוקרי'
וכ"ס נחשנות מהרש"ס דלל כהטי' שנמחך אחרי דנרי החוס'
שנת.

(ג) להטות חיים ותשנת נרית אגריס הגה רה"ג והרי"ף והרמזים
תם רבינו חננאל ז"ל לא ס"ל כלל דנרי דפירש"י נתן הגז
ואפילו אל הדניק המשקוף נלמעען אל הקנים ששהדתיס
נס כן כשר ותלמילא ותלמיריקא וכיוצא ניה האידנא לעשות
כן נהרגס פתחים ננתיס דעשים שאל למעלה על המשקוף,
ולכן

דיק הרמזים הא' על נציון למעטו נציון אלל כן מסתמא דלא דייק
נתי למעטו נציון דח"ס זה מזה אלל ודאי דזהו משום דהרמזים
למעטו דסוגר דלן נציון לנע ואם כן אפילו אלל נמעט נציון ונציון
זהו רק נציון ולא היכא דנרי הקנה העליון מן הגז דזה שרי ואחי
שפיר, ומנחאי נחשנות נרית אגריס חלית סיון ט"ו פי' כן דנרי
הרמזים כתש"כ ודלל כהכ"ח הג"ל, ואפשר לדחות ד"ל דהרמזים
מיירי היכא דנחאסך ונחאסך עפר הרנה תחת הלורת הפתח ונפחת
התלל שם מעשרה טפחים, ואולם נס נחורת חיים נראה דלנו סוגר
כהכ"ח דכתב דלפירש"י וסייעתו נפירושא דמן הגז יא להכיר נחרי
אלל התגל למעלה על גג ראשי הקנים כדי שאל יהא זרת הפתח עשה
מן הגז עיין אלל לנע, ומוכח להדיא חלשנו דסוגר דלפירוש רה"ג
והאלפס אין להכיר נזה ולא ס"ל כהכ"ח הג"ל דהא דנא מוכח
מהר"ה הג"ל, ועיין רבינו חננאל דפי' זרת הפתח ששאלה מן
הגז שהעמיד מנחות מן הגז נלל חקרה ומשקוף אלל מנחות נלנב,
ומעלה להטות חיים ותשנת נרית אגריס דלא ס"ל כהכ"ח הג"ל
אלל כן רה"ג והרי"ף והרמזים ורבינו חננאל ז"ל לא ס"ל דירושא
דרש"י נתן הגז.

(ד) ובאמת הוא פלל דנוריוני עשים נפתחים הרנה המנחות
ננזה מן המשקוף משום דעשים חלון קטן על הפתח
למעלה והילכך עשים המשקוף נלמעע המנחות שיהיה החלון על
המשקוף, וכן היה ננחמ"ק כ"ס נלכ"ס אלל קלפ"טעל ז' פסקו ה',
וכל הפתחים והמנחות רטעים שף ופי' הרד"ק שף כמו משקוף
כי המשקוף של הפתחים היה גם כן מרונע והמשקוף הוא חלון
שש"ן על הפתח להשקף חמנו מי שקורא נשער כר', ורש"י פי'
כתרגום יונתן עיין אלל, והנה הנס כי אין להגיד דלית מנרי הרד"ק
לנעין דנא דפרשן הוא ולא פסקו, ועיין נ"י אור"ח סיון י"ד דנן
הטיל נצית על נצית ח"ל לנעין הלכה נראה דלף על גג דהר"ה
כפירש"י כיון דרש"י מפרש הוא ולא פסקו הו"ל הרמזים והר"ה
חד נלני יד כר עיין אלל, ומכ"ס דכילנא למימר כן על נציון דר"ק
ז"ל, ומכ"ס נחשנות ח"ס רניס חלית סיון ח"ו לנעין אכילת מנה
חמנו נל"ל אלל דפסח נחקוס אלל יא עיין אלל, ומכ"ס הכל דחרגוס
יונתן הוא דלא כהרד"ק ורש"י מפרש נס כן דנרי התר"י, ולי"ס
אפילו להתרגום יונתן ורש"י יא לדן נזה לנעין זרת הפתח אחרי
דהאידנא נשנתנו דר' ונהרגס נתיס עשים חלון קטן על הפתח ונפרט
נלמעען דהוא כמעט נכל הנתיס אלל ד"ס שששים החלון קטן עגול
כקטן ודאי נלנע וחלון כהא הוא על המשקוף וי' שששים החלון אלל
נעגול כלל והמה ששים המשקוף נלמעע המנחות ואלל על המנחות
דהחלון הוא למעלה על הפתח כלומר על המשקוף של הפתח ואם כן
יא לדן מדוע ולמה נפסל האידנא זרת הפתח ששאלה הקנה העליון
נן הקנים אל מן הגז נלמעע הקנים והאל הרנה פתחים כן הוא,
ואולי זהו לאשר מכל מקום היכא דלן עשים חלון למעלה אינו עשים
זרת הפתח נכחאי גוונא אלל נתיס המשקוף על המנחות ולזרת
הפתח שש"ן לעריב הרי אינו נר"ך הוא למעלה לחלון היכא נענין
שיעשה הקנה העליון למעלה על שני הקנים ששהדתיס, ואמנם כדאי
הוא רה"ג והרי"ף והרמזים ורבינו חננאל ז"ל לפס שיטת התורת
חיים ותשנת נרית אגריס לסמוך עליהם להקל לכל הפתחות דנן הטי'
היכא דלן ניד יאראל לחקן נלפסן אחרי ומה נס דהיראס ודאי לכל
הפתחות כהטי' ס"ל.

ענה ד'

(ז) ובירושלמי נפרק קמא דעירובין הלכה ט' ר' יונה אחרי רנ
השעיה נני הוא פליא למה איתאחר מלמעלן,
מן הגז, דין תימר מלמעלן כל שכן מן הגז דין תימר מן הגז אל
מלמעלן לא, ופי' הקיטע ופי"ח דנציעא ליה לרנ האשעיה דלל פליא
דהוא זרת הפתח דמכ"י למה איתאחרת ונלחיה לנען עשאל דמכ"י,
אלל מלמעלן או מן הגז, וקאחר הירושלמי דאי תימא דלמעלן מחבי
לף על גג דלא הוי אלל כזרת הפתח אפילו הכי מחבי אלל כן כ"ס
מן הגז דמכ"י למחיה דמכ"י ודאי תימר זרת הפתח דמכ"י הוא
מן הגז אלל כן י"ל דלמעלן לא מחבי דכיון דלא הוי מחיה נסס נד
לא מחבי זרת הפתח, והנה הירושלמי הזה הוא עג תלמודא דין

טפחים ללא מהגיה נזה לצוד דעיקר טעמא משום דלין זה טרית פתח, וכן הוא נטור יורד סימן רפ"ז דלא מיקרי פתח כהא בוגלא וכמו היכא דהקנה שלמעלה מרוקח מן הגז מהקנים שחתמו דלפילו כל שהול פסול ולא אמרין לצוד משום דפתחא כהא לא ענדי אישוי ולא כן לפילו אם ניהא דרש"י דלא פ"י בן גני תורה דמאן דלחר דלית ליה תורה היט שאלן נכנס ואלן יולא זהו משום דסוגר דלמעלה לא איכפת לן אם הקורה שלמעלה אינה ישרה אלא הכתי איט מוכח מזה רק היכא דהוי פתח מני טפחים דנכחא בוגלא דפסול נזמחות מוכח דמכשיר עיקוס בתורה אלא היכא דליכא למעלה עיקוס של ג' טפחים ויותר דליכא לצוד שפיר י"ל דפסול מטעמא דכיון דחשנין כל העקומות כאלו ניטל מתקומו אם כן הרי הוא חסר טונא, והא דלא פ"י רש"י למאן דלחר דלית ליה תורה היכא דלנן נכנס ואלן יולא, ונכחא בוגלא דליכא ג' טפחים נין זה לזה לא קאי מיד, ד"ל דהא מזה דלית ליה תורה כלל, ומה נכך דליכא מקלח מהיכי תיחי דעדיף מעט כיון דלפילו לצוד ליכא למימר נה, והן אחת דליכא למימר דהט"ז סוגר דפתחי שיחא דפסולים הוא היכא דליכא לצוד כגון מני טפחים ולמעלה אלא נפתח מני טפחים כשר לטורא הפתח ונהכי מיירי נדון החיפופים, וכן כחנ נשאר של הגאון ר' זלמן ואחי שפיר הא דפרד הגמרא (ט"ז) י"י הכי פשיטא דנפתח מני, כשר נמי לטורא הפתח ולפ"י יהיה מוכח לרש"י דנתקרה למעלה כשר נאלן נכנס ואלן יולא לפילו יותר מני דלך על ג' דליכא לצוד אין לחוש דהכשר הוא משום דעקומות למעלה נתקרה לורסה ומשקוף הוא ורואין אחרי כאלו הוא ישר ונפסא העקומות ואין לריבין כלל לסגרה ולגוד, ואלס סגרת התוספות שנת נהגתו על הט"ז נראה נכונה דלמעלה דרש"י דפסול פתחי שיחא הוא משום דלין זה טרית פתח, וכן משמע נטור יורד דהפסול הוא משום דלא מיקרי פתח נכחא בוגלא אם כן לפילו נפתח מני נמי פסול וכיון דהגמרא מיירי נפתח מני טפחים אם כן תו ליכא רחיה להכשיר לרש"י נתקרה למעלה היכא דליכא לצוד כגון מני טפחים ולמעלה וכמ"ס.

וגם הראיה השלישית שהגיה מדברי הגאון נעל מקריה נתיקח עירונן של סכנה דהגמרא דפסל פתחי שיחא הוא נפתח מזה דהכחל נעלמו לא מנטרף לקנה של טרית הפתח משום דלרוד ארבע אחת איט נידון משום לדי ונעין פתחי מזה ופתחי שיחא לאי פתח מיקרי אלא נטורא הפתח קנה מכלא וקנה מכלא שאל נתיקח לא איכפת לן לפתחי שיחא דסוף סוף טרית הפתח הוא ולא כן דהגאון נעל מקריה מכשיר ללרף החיפופין שפן יולא וען נכנס לקנה שגלגדים קל ומחור נקנה עליון דגם נפתח שיחא דפסולים לפתח מכל פקוס פירש"י דלין להם תורה כלל אלא אגן נכנס ואלן יולא כשר ולא כן מכ"ס נטורא הפתח דגם קנה שגלגדין כשר נאלן נכנס ואלן יולא מכ"ס נקנה שלמעלה שגם לפתח מזה איט מתיק עכ"ד.

והנה גם רחיה זו אינה רחיה להכשיר לעולם נטורא הפתח כל עיקוס לפילו מני טפחים ולמעלה דהא גם המקריה נעלמו התנה חנאי מפורש נדבריו שם דלית מכשיר החיפופים היוצאים מן הכותל שפן יולא וען נכנס רק היכא דלין נין זה לזה ג' טפחים אם כן מטעם נטורא דלי להכשיר נטורא הפתח אף על ג' שחית פתח מזה, ולכן רחיה להכשיר נקנה העליון עקומות שהוא מני טפחים ולמעלה דליכא ניה לצוד כלל.

ענה ב'

(ד) ואעיקרא מילתא דדברי הגאון מקור דייס איז נא דמשיכ ח"ל ועוד נראה דמותר לנצר הלחי מהחתיכות נסרים הצולעים מן הכותל כל שאלן נין זה לזה ג' טפחים עד לארץ משום לצוד אף זהו יולא זה נכנס ואלן להקשות מפתחי שיחא נפרק קמל דעירונן דפירש"י אגן נכנסת ואלן יולא נראה דלא מדי דהא נתינת ג' מזה קיימל לן דלפילו פ"י הכותל שזה מכל מקום כיון דלית ליה שני מוחות ומשקוף פטור ובעירית כהא בוגלא ודאי נידון משום טרית הפתח דלפילו לעמוד מהכותל כשר כמ"ס הגמ"א סימן שס"ג פט"ק כ"ח, עוד נראה נמש ש"ס חילוק נין עירית למוח נעירית כשר כמ"ס נטורא הפתח נקנים וקונדיסין ואף ש"ס נקונדיסין וטורה

כ"ס פסול כמ"ס נסיון שס"ג פט"ק י"ח ואם כן מן הגז גרע, והטעם כתבו האחרונים דלפילו אם ניהא נקנים שגלגדים נרד חסיר מחילתא הלא יהיה טרית הפתח מן הגז (טעם זה איט רק לפס פירש"י נטורא הפתח ששאלה מן הגז ולא לפי פירוש האלפס ור"ת, עיין סימן הקודם) ואם כן אולי י"ל דהכי נמי היכא דליכא עיקוס נקנה העליון נחלש דגם כן מן הגז גרע מנין הקנים למעלה תם מדי דהטעם עיקוס למטה אין לו רחיה דהא רש"י פ"י דלית ליה שקפי מוחות שנאלו אצניהם מכלא ומכלא אגן יולא ואלן נכנס ואלן זו טרית פתח עכ"ל, ומדקמאר שנאלו משמע דמיעקרה היה המוחות שזין אלא שאר כך נאלו האצנים שנתקלנו מחמת יושן ונכחא בוגלא אין זו טרית פתח ומשמע קנה דללו היה נעשה כן מחדש לא הוי אמרין כלל דהוי פתחי שיחא וי"ל דהוי טעמו של הט"ז נסיון שס"ג פט"ק י"ט שכתב גמ"א י"י נכחל יולאם חיפופים עד ג' טפחים סמוך לקרקע שפיר דמי לסמוך עליהם נמקוס קנים לטורא הפתח ובספר תוספות שנת טען דרך נמקוס לדי כשר אלא לטורא הפתח פסול דהוי פתחי שיחא, ולהאמר י"ל דהט"ז מיירי שנעשה כן מחדש דלא הוי פתחי שיחא כלל, וזהו איט שפיר נפרק קמל דעירונן (ט"ז) נלכני נרד היוצאות מן הגז מונדות זו מזה פתח מני אין נרד לדי אחר ומקרי נה רנא כשנאלן מחילתא לכך דלחי העמוד מחילתא לא הוי נמי ופירי הגמרא י"י הכי פשיטא, וקשה ליתא דקמחשע לן אף על ג' דלענין טרית הפתח לא מהני לדי כזה, וכן הקשה הרב מ"ס ולדבריו איט שפיר דליכא דנאלן מחילתא לכך כלומר שנעשה מחדש כן לא הוי פתחי שיחא כלל וכלל, ומדברי התוספות נתינת והרא"ש נהי מזהה משמע דלפילו היכא דנעשה כן מחדש כשנה נניין מיקרי גם כן פתחי שיחא ופטורין ממוחה, ונראה דהא תלית נפידוס פתחי שיחא דרש"י פ"י שוממין ומקולקלין, ואם כן י"ל דרך נשנתקלנו הדין כן, ואלס נתוספות הגיהו פיר"ה דמפרש פתחי ארץ ישראל שהוא ארץ ג' שס, ולפס פיר"ה ודאי ס"ל דגם כשנעשו כן מחדש פסולים דהא פתחים כאלו היו עושים כן מחדש נאלן ישראל ונכחא בוגלא דרש"י נאלן ישראל פסולים הם, והתוספות נתינת והרא"ש נהי מזהה דלא הגיהו פירש"י י"ל דמפרש"י כפיר"ה ולהכי ס"ל דלפילו נעשו כן מחדש פטורים ממוחה, ולפ"י לענין עירית י"י לו להקל דהי ספיקא דרבנן תם הלכה כדברי המיקל נעירונן לפילו נתינת ולפילו נפסוקים כמ"ס נסיון ט"ז, ושפיר פסק הט"ז דנעשה כן מחדש כשר גם לטורא הפתח, ואלס פסק הטור והט"ז נסיון רפ"ז ג' מוחה דפטריו גם כשנעשו כן מחדש נרד עיין אחרי פטור והי הוא ספיקא דלוריתא והא חייב מספיקא, ואולי הוא משום דהוי ספק י"י נתינת לדיח כלל ר"י להגדס נזה טונא וכמ"ס נספרי ש"ח ניה אג קמל סימן פ"ג ודך שיהיה לרש"י נעירית שכתב שנאלו האצנים ומיעקרה היה המוחות שזין אם כן גם אם ניהא מוחות פירש"י כן גני תורה משמע דסוגר דלמעלה לא איכפת לן אם הקורה שלמעלה אינה ישרה אכתי הרי יהיה מוכח מזה רק דלרש"י ליכא קש אם נתקנס הוחל למעלה דנחא שנאלו ונאלו מקלח אצנים למעלה הרי נעשה החלל נזה ט"ז ונתקנס התורה למעלה אחר כך, וזהו י"ל שפיר דכשר משום דעדין הקלות נחר העיקוס והי כאלו כל התשקוף הוא למעלה וליכא תשאל מדי דהא לא נעין שגש הקנים נהתשקף אלא אם נתקנס התשקף למטה אם ניהא דעדין הקלות נחר העיקוס הרי יהיה כל התשקף למטה נחלש הקנים דפסול להג"א נסם אר"י דהוי טרית הפתח ששאלה מן הגז, וזהו י"ל טעמא דתוספות נתינת והרא"ש נהי מוחה, ודבריו גם הא דלית ליה תורה שאלן נכנס ואלן יולא נתקשר דהוי משום דלחי לטעמיהו דמפרש"י שנעשה נכחא בוגלא מחדש היכא דנעשה מחדש מלן חפס לן למור דהוי עיקוס החלל למעלה והא י"ל נהיפך דהוי עיקוס התשקף למטה והי כאלו כל התשקף למטה נחלש הקנים ולא הרי כדן תשקף נענין שיהיה על המוחות דוקא.

(ג) איברא דעיקר סגרה לפסול נעיקוס הוא רק משום דלא נעדין פתח כהא בוגלא ונחשנין כל העקומות כאלו ניטל מחור נמחל ג' קורה ולכן שפיר כל העקומות שזין וליכא לחלק נין עיקוס למעלה לעיקוס למטה ולעיקוס מן הגז, ואחנם הלא התוספות שנת כחנ דאלן נכנס ואלן יולא דפסול משום פתחי שיחא זהו לפילו היכא דהאצנים סמוכים זה לזה נפתח מני

ענ' פי' שאין לו דלת מפרש הוא לקרא על מוחות נידון ועל מוחות שערין ותורויהו פירושם פתח נלל דלתות כלומר פתח הצית גיש לו פנימין ופתחי שער התירות והמדינה גיש להם פנימין, והפטר הוא מפרש שער לשון דלתות, וכן הוא נמשכת הרמזים לתכתי לניל והכי קאמר קרא על מוחות נידון ועל אחת מוחות הצית כשיש שם שערין והיינו דלתות לפיכך כל זמן שאין זה דלתות אינה חייב נמוחה עכ"ל, וראה מדכתב רחמנא ונשערין ולא כתב ונשערין הרי משמע דקרא מדיוק ע"י כפידו הרמזים דלמטה נידון הוא חייב כשיש שם שערין והכי ונשערין הוא תנאי ופירוש ניוולת מוחות נידון ואילו לשעת הפסקים דלת תלמי הדין דלת רק הוא ענין אחר דמוסף קרא דחייב לעשות מוחות גם בשער תירות ומדינה אם כן הרי הוא נידון קרא למכתב נידון ושערין, ואחזק אם נידון כדנרע דנשערין תירות ומדינה לכולי עמלת תנאי דלת אם כן אחי שפיר, והכי ונשערין י' לו שני פירושם אחד שער תירות ומדינה והשני לשון דלת והיינו דקרא קאמר דמחוייב אחת לעשות מוחות בשער תירות ומדינה נאחזק גיש להן דלתות והליכך נכתב ונשערין נביית וכליל נכתב ונשערין היינו שער תירות ומדינה הנך מחייב דוקא בשערין פי' דלתות ודריק, ואולם י"ל דהכי נייט דנשערין הוא נלל למדינו מקום לקצעת המוחות והוא נתון הלל הפתח כדליתא במנחות (ל"ג:) פשטא בשערין אחר רחמנא כו', ויש להגדס, והכי להאריך.

ועוד י"ל נישת הקושיא הא דלמטה מוחות העשוי לערוב אינו חייב נמוחה והתורה הרי חייבה נמוחה רק נצית דליכא תשמיש דירה העשוי לנרתי הגוף וכמ"ל יכול שאני מרצה אף הרי הצית והלשכות והעורות תלמוד למור צית מה צית שהוא הול אף כל שהוא הול יצא אלו שכן קודם ואחרו דנכנסים אינה חייבת רק כשיש זה צית דירה נידון, והנה טעמא דשערין מדינת ועירות דחייבין אחרו נירושלמי נפרק קמא דיומא לפי שנהן הן נכנסין לצית דירה ואם כן י"ל דדיוט השערים לא ערפי מהצתים דלתי מתחייבו וכו' והנחיש אם הם קודם פטורים הכי נמי היכא דהשער הוא רק מלחמה אינו מחייב נמוחה דלא הוי בשערין שהוא נרתי כלומר לנרתי גופא, והן ה"ה דנירושלמי שם אחרו בשערין אית תני תני פרט לשערי הר הצית והעורות אית תני תני לרבות מלך דלמור פרט ר' יהודה מלך דלמור לרבות רנן (היינו ר"י ורנן דפלגי נלשכת פרהדון) ופריך יאית אחר ר"י מלך טעמא דרנן בשערין וכי צית דירה הן התם ר' יוסי בר טון (למור) והאני בשערין לרבות שערין המדינה וכי צית דירה הן אלא שנהן הן נכנסין לצית דירה והכא נמי (היינו בשערי הר הצית והעורות) היו נכנסין לצית דירה (גיש נהן לשכת שכן שער דירה וכו' אל כהן גדול) ואם כן חייבן לרבות שערין הר הצית והעורות אף על גב דלא הוי בשערין מכל מקום כיון דנכנס זהם לצית דירה חייבין והכי נמי לכאורה נלמדה הפתח העשוי לשם עירוב יתחייב כיון דנכנס בו לצית דירה, ואולם י"ל דלא דמי כלל דשערי הר הצית והעורות נעשו רק בשביל כניסה ויציאה וכיון שנכנסין זהם גם כן לצית דירה שפיר חייבין מה שאין כן לטרת הפתח העשוי לעירוב הנה גוף הלטרת הפתח וכל עיקרו אינו נעשה רק בשביל לטרת המלכות להחזיר ליסור טלטול ומקרי מלחמה הוי שערין וכהאי גוונא נצית הוי לפטור והכי נמי בשער וזה ברור.

ואריך שיהיה הנה דברי המקריה נצנת דברי הרענא לתלך בין פתח מוחות לטרת הפתח אין לו שום יסוד וגם מלך דהעתיק המקריה נשם הרענא י"ל דפתח אשילו כר ליחא לשון זה נרענא כלל ורק דהמקריה מעלמו כתב לשון זה לפי דהלשון נרענא הוא מנמנעם ויש ט"ס שם ואחרי חסרון, אלא האמת הוא דלא נחמר נרענא שני תצית רק תצית אחת מלך וי"ל, וזה לא והכל אחי שפיר, ואין כוונת הרענא לתלך כלל בין פתח לטרת הפתח אלא לתלך בין הקנה לתור לכתב, וכמ"ל והאמת יורה דרכו, ועיין לקמן.

(ו) ועוד אמינא דגם להצנת המקריה דהרענא מוכידי נטרת הפתח נקנים נלל שקפי משום דלא נצי שקפי נלמדה הפתח אלא נפתח מוחות מכל מקום הא דהתלמי המקריה דנעירוב כשר כשיש לטרת הפתח נקנים ואף כשיש נהקנים תציתות מהמורה זה נכנס מה יוצא, הנה לזה אין שום יסוד דנברי הרענא, ואחריה קאמינא דהא מפורש שם נרענא דלפירש"י נפיתחי שמיח אחי שפיר הא דקנים נלמדה הפתח, ואם כן מוכח דלרש"י הא דלמור

זמורה נכנס חמורה יוצא ונמוחה אין לטרת הפתח מחייב נמוחה דאם לא תיחא הכי אלא לא עדינן מוחות נכל מקום שעשין טרת הפתח משום עירוב דהא שערין עירוב נס כן חייבין נמוחה אלא דלי דהא ההפך שני עירוב נמוחה נמוחה נעין פתח מוחות ופתח שמיח לטרת הפתח אינו חייב נמוחה מה שאין כן נעירוב דסני נלמדה הפתח כשר נקנים וקונדיסין אף שהקנים דתיס מוחות נפתח שמיח גיש זהם ענפיס יוצאין ונכנסין כשר דנהי דפתח לא הוי לטרת הפתח מיהא הוי, וכן כתב הרענא נהד"ל ח"ל, ואח"כ נקנים מכלל וקנה מכלל היכא ליכא שקפי היינו מוחות וי"ל דפתח אשילו אם יהיה פני הכותל שוין אינו נראה אלא כפרצה אצל נקנים שפיר איתחי לטרת הפתח נלל שקפי עכ"ל, אלא לטרת הפתח כשר נלל שקפי ונפתחי שמיח דפסלנן נפרק קמא דעירובין נראה דוקא נכתלים גיש כותל מכלל ומכלל דגוף הכותל הואיל וארכה ד' אמות אינו נידון משום לדי ונעין פתח מוחות ונפתחי שמיח לא פתח ליכא דלא שמה פתח ולא לטרת הפתח ליכא כיון דלא נצי הוא דלרבו ד' אמות מה שאין כן נמקום דליכא אורך ד' אמות ואם נצי שפיר איתחי לטרת הפתח אף נלמדה שקפי כמ"ל הרענא דאם לא תיחא הכי נלל הוי לטרת הפתח מועיל רק מה שחייב נמוחה והא דליחא עכ"ל.

ולפ"ד אין הכוונה כלל דנברי הרענא דנלמדה הפתח לא נצי שקפי משום דלא נעין פתח מוחות אלא דהכי קאמר דנקנים וקונדיסין אף על גב דליכא שם שום כותל רק הקנה לתור עמוד וכו' נענן ד' קונדיסין או נסוכה העשוי כמין גליס נסיון תרלי"ג סעף ז', ואם כן נכחלי גוונא קשה אף מחייב לטרת הפתח והא הקנה משמש נמקום כותל וליכא שקפי ומוחות ולהכי תרי דכותב שתי דנכתב שם לא העמיד קנה אינו נראה אלא כפרצה אשילו אם יהיה פני הכותל שוין, כוונת הרענא זה אינו על גב שלל יהיה כפרש רש"י פתחי שמיח אכן נכנס ואכן יוצא אלא שיהיה פני הכותל שוין וישר מכלל מקום אינו נראה אלא פרצה אצל נקנים וקונדיסין אף על גב דהם משמשין נמקום כותל שפיר איתחי לטרת הפתח נלל שקפי ומוחות ונראה יפה פתח, ועיין שם נרענא דסיים דלפירש"י נפתחי שמיח נראה אכן נקנים, והיינו דלפירש"י דפתחי שמיח הוא אכן נכנס ואכן יוצא משמע דהיכא דהוא שוה וישר אף על גב דליכא מוחות כלל לא הוי פתחי שמיח אם כן נראה הא דקנים וקונדיסין דמהני לטרת הפתח נשום דגוף הכותל הויין ממי נמקום מוחות ולא נצי מוחות דוקא, ומעמא הרי מנצור דלרש"י שוה עירוב נמוחה וליכא שום חילוק ביניהם ויקשה אלא לא עדינן מוחות נכל מקום שעשין לטרת הפתח משום עירוב דהא שערין עירוב נס כן חייבין נמוחה, וכן קשה לפי שטת הרענא עמלו היכא דעשה לטרת הפתח אלא כותלי המנצי הנחיש דנכחלי גוונא דהעמיד קנים אלא הכתלים הרי הויין הקנים מוחות משליל יתחייב נמוחה, ואחזק להרענא עמלו י"ל דקושיא זו מעיקרה לא קשיא מיד דשטת הרענא ניומא (י"א:) דשערי עירוב ומדינת עירוב תינעם אינו אלא מדרגתן ואחמוכה רנן אקראי ואם כן י"ל דנלמדה הפתח אין עשוי לשם פתח מוחות אלא להחזיר טלטול לא חייב רנן כלל, נרם לרש"י תינעם מולאריחא דהא רש"י במנחות (ל"ג:) ס"ל דצית שער אכסדרה ומרפסת דחייב נמוחה זה מדרגתן ואם כן הא דקאמר ניומא (י"א:) יכול שאני מרצה צית שער אכסדרה ומרפסת ת"ל צית מה צית מיוחד לדירה כר זהו מולאריחא דפטירי ואם כן הא דקחני נצריחא זו דשער מדינת ועירוב חייבין על כרחך לרש"י הוא מולאריחא, וכן כתוב נחידושי הרענא שם, ואם כן לרש"י קשה יתחייב נמוחה נלמדה הפתח העשוי לשם עירוב כמו בשערי עירוב.

(ח) ונראה ליישג דלרש"י הא דשערי עירוב חייבין זהו כשיש שם שער דלת ונעין שכתב הפרישה ניר"ד סימן רפ"ז נהא דפתחא דאקראנא לשטת הרליש והטור דחייב נמוחה כל הרוח, וקשה מ"ש מאכסדרה דפטורה כהאי גוונא נצי מחילות ותי הפרישה דהא דמוחל כל הרוח דחייב נמוחה חייב צית לה דלת והיינו דאשילו להרליש דחייב מוחות אינו שייך לדלת מכל מקום צוה מהני דלת שיהיה פתח ע"י והכי נמי י"ל לרש"י נהא דשערי עירוב ואח"כ שפיר, ואמינא עוד טעמא נלמדה להעמיס סנדרא זו דנצי שער עירוב תלוי נפתח דלת לכולי עמלת, דהנה עיקר טעם מחלוקת השסוקים נזה כתב הלשון דחיל דחייב לעשות מוחות נפתח הצית אף

ולא הניא כלל המהצר לשיטת התוספות והרמב"ם פירשו פיתחי שיחא
הנן נכנס ואזן יולא נמוחות ונתקרה ומחור דס"ל להמחצר דגם נאנן
נכנס ואזן יולא חייב נמוחה בין שהעיקר נמוחות בין שהעיקר נמוחות
ואם כן הא דעירובין (י"א): ילפינן דין לורת הפתח מדין וזהו לענין
דל"ל לנע ופשיט מהא דכיפה דרין שאם יש נרנגיה עשרה דהיינו
נמוחה ואם כן גם אן נמי נינוף דכשר נקנים גם שזין מיושרים.
וא"י לומר דנמוחה כשר על ידי שורה העליונה ועל ידי שורה נהלה
מהפחה דקשה דלכתיב היה ליה להמחצר להניא דרין דאנן
נכנס ואזן יולא ונפ"מ היכא דנדנא חופיין נחופין דליכא שורה אחת
ובגין דהיפופים נדנקים אל הכותלים הארוכים למשל אם הכותלים
עומדים נמוחה ונמערב ונמקוץ מורחת דרומית ומערבית דרומית
נדנא חופיין שנחלצו האננים ולא נשארו רק אן נכנס ואזן יולא ואם
לא נחשבו החופיין למוחות יהי כמו שנפרץ נמלואה דלית לה מוחות
כלל ואם כן מוכח מזה דלף אם אין שורה אחת כלל מנרפין אן נכנס
ואזן יולא למוחה שנלדדן והכי נמי נמורה הפחה וכן דהלדדן כשר
כ"ס נקנה שלמעלה דכשר ולא נעין כלל שיהא נוישר ומוכח בהוכחה
נמורה דלף אם עקומה לנדדן כשר דאנן נכנס ואזן יולא גריעא טונא
מעקומה עכ"ל.

ולע"ד אם יהינא ליה להרצ הזה דהמחצר נש"ע יור"ד סוגר דאנן
נכנס ואזן יולא חייב נמוחה אם כן שפיר נהיה רמיה זו
משום דל"ל נמוחה כשר על ידי שורה העליונה ועל ידי שורה שנהלה
והפחה דלפילו היכא דנדנא חופיין על כותל מורח ומערב דאם נא
נחשבו החופיין למוחות יהי כמו שנפרץ נמלואה וליכא מוחות הרי
לכתי כותל מורח ומערב נופיה נמוחה נמוחה נלי חופיין כלל וכמו
נפתחא דלקרנא להרמב"ם והטור שם דחייב נמחל כל החלל וחפיו
הכי חייבים נמוחה דהפחות הן הן המוחות ונ"מ מפורש דגם הרמב"ם
דחש"מ לאח דפתחא דלקרנא אפשר דטעמו משום דמוחיה משמע
דל"ל הכותלים הן חסונין מוחות ואם נאמר דהיכא דהיה חופיין
פסולין חו לא אמרינן להרמב"ם דל"ל הכותלים הרין נמוחה מוחות
דלא מינכרא כל כך חשיבות דל"ל הר"י כ"ס דלא ניחא להאמר
כלל דלהרמב"ם והמחצר נעין מוחות משאם יהיה נמוחה החיצו ענ
ידי שורה שנהלה מן הפתח דלא הרי נרמב"ם כלל ואם כן קמה
רמיה הרצ הזה.

ברם להאמור הנה יסוד רמיה זו ליתא כלל דהמחצר ניו"ד לא ס"ל
כלל דהיכא דהקפ"י הוא אן נכנס ואזן יולא או דנתקרה
כן הוא דחייב נמוחה דהפסד הוא דכין דס"ל להמחצר דלפילו
היכא דהדופן פלוקה ישרה ולית ליה מוחות כלל פטור ממוחה, אם
כן כ"ס היכא דאנן נכנס ואזן יולא דמסתברא טפי דהוי פיתחי שיחא
פשיטא דפטורים ממוחה וכח"ס סברא זו גם הנאן נעל מקו"י ואם
כן המחצר ניו"ד דנקט כפירושא דרש"י נמנחת נהא דפיתחי שיחא
רנחא קמחשע לן דגם נכותל חלוקה ישרה פטור וכ"ס כפירושא
דחוספות והרמב"ם נפיתחי שיחא דפטור ורש"י נפרק קמא דעירובין
פירוש דלית ליה תקרה שאין כלום ננין למעלה מן הפתח אלא כל
הכותל פתוח וחלוק נפתח עד ראשו, ולפי"ז י"ל דהיכא דנתקרה
למעלה אן נכנס ואזן יולא דליכא סתירה וליט פתוח לגמרי לא
הוי פיתחי שיחא והוי לורת הפתח מעליא וחייב נמוחה, אצל לפירש
רש"י נמנחת דלית ליה תקרה אסקופה העליונה י"ל דליט מפרש
כלל שהוא פתוח לגמרי, אלא דהוא סתום, ורק שלא נתנו שם
אסקופה העליונה הנקרא נלאן הכתוב משקוף, וכל כיוצא בזה
איט אלא כחור נעלמא וכח"ס אר"י, וכן הוא לשיטת הרמב"ם
והמחצר נש"ע שכתב דלן הניא חייב נמוחה עד שיהיה לו שתי
מוחות ומשקוף, וכמו דנלדדים נעין לדבריהן מוחות עומדים מן
הנדרים כן למעלה נתקרה נעין שיהיה סף כמשקוף נתון על הפתח
נלאן זה אף על גב דהכותל סתום וליט פתוח לא נקרא פתח והוי
כחור נעלמא ואף על גב דהכותל חלוקה ישרה שם ואם כן כ"ס
היכא דליט י"ר אלא אן נכנס ואזן יולא פשיטא דהוי פיתחי שיחא
ופטור ממוחה ורמיה השערי לין מעיקרו ליתא.

ומ"מ דהקשה על המחצר נש"ע דפסק דאם אין הניא מקורה וכן
אם אין לו משקוף למעלה דפטור ממוחה חו כחתי הלשונות
דרש"י נמנחת (ל"ג): נהא דלן לו תקרה, וקשה דהא הי"ל ספיקא
דנחא יהיה חייב מסיפקא והניא ננרד עיף ולא קשיא מידי דלנישנא
נחל

נמורה הפתח קנה מכלן וקנה מכלן היינו היכא שהקנים ישרים וחלקים
ולא שיהיה נהקנים מחיכות מהאמורה זה נכנס זה יולא, והתקו"י
הנן דחש"כ הר"טנ"א דנקנים שפיר איתחיי לורת הפתח נלא שקפי
הוא בין לפירוש הר"טנ"א נשקפי בין לפירוש רש"י נשקפי והא ליתא
כמונח שם, ולע"ד המקו"י אגב נכלן אגב נדולה, וגם חש"כ
המקו"י דפיתחי שיחא דפסלין נפרק קמא דעירובין הוא דוקא נכתלים
ש"ס כותל מכלן וכותל מכלן וגוף הכותל הוליל ולרכה ד' אמות אינו
נידון משום לתי ונעין פתח ממש, ונפיתחי שיחא לאו פתח מיקרי
ולאו לורת הפתח מיקרי הוליל ולרכה ד' אמות אינו נידון משום
לתי עכ"ד, והנה המקו"י הוליל נזה לטעמו דס"ל דין לתי ונמורה
הפתח שרין, וכשטעם הנכור שור לענין ריחוק לורת הפתח יותר מנ"י
טעמים מהכותל דפסול נמורה הפתח כמו נלתי והילכך ס"ל דהכי נמי
נלורך ד' אמות כמו דלתי נידון משום לתי היכא דההכשר נלתי ללוד
הכי נמי אינו מוכח להיות נמוחה קנה נמורה הפתח דהקנים יש להם
דין נלתי, ואלול רוב האחרונים וכוונתם כולם פלגי נזה על הנכור
שור וס"ל לורת הפתח שיהי מהירה נמורה והוי כסתום עדיפא הוא
מלתי ואם כן י"ל דהא דאמרו דנלורך ד' אמות אינו נידון משום לתי
זה: נמי דוקא היכא דההכשר הוא משום לתי ולא היכא דההכשר הוא
משום לורת הפתח דנלתי נעין הכירא נמוחה גם למחן דלחור לתי
משום מהירה והיכא דנלתי הוא רוח ד' אמות ולא הועמד לשם לתי
אין לו הכירא ואן נמחשבה לא מנין לאפיקה מותרת כותל ולשו"י
לתי כיון דנפק ליה מתורת לתי מה שאין כן נמורה הפתח דלא נע
הכירא כלל והוי מחשבה מעלייתא ליכא אום חששא אם העומדים
והקנים שלו רמזים טונא ואפילו כותל ד"א יוכשר משום קנה נמורה
הפתח, וכן פסק נש"ע נתי אפרים סימן כ"ה להדיא יערי"ש,
והינא דגם נלא זה לא ידענא למה הולך המקו"י לזה דהכותל לא
הוי לתי משום דלרכה ד"א והרי המקו"י דליל נשטע הנכור שור
הי"ל הרי מדברי התוספות דעירובין (י"א): יהיה מוכח נמי דהקנים
לורת הפתח נרכים להיות נלי ולא מכוסים אחריו הכותל של החצי
דמולא מוקי ר"ת הל"נע"א דל"פכא מלי כהא נוונא שטע מיניה דגם
לורת הפתח פסול היכא דהקנים מכוסים ואם כן לשיטתם הרי נפיתחי
שיחא גם אם היה יתכן לחשוב הכותלים לקנים ולא היה אורכס ד"א
כלל גם כן לא היה מהני כיון דלפני הכותל נלתי עומדים הקנים
הפסולים דהם פיתחי שיחא אם כן יפסל גוף הכותל לקנה משום
דהוא מכוסה ואלו"י ס"ל נכותל לא שייך טעמא דמכוסה דהנדר נתון
לכל דליכא הכא קנה שאיט פיתחי שיחא ואם כן הרי כנוליס, ויש
לנפלל נזה.

ענה ד'

(1) ומש"כ המקו"י דנעירות היכא דפני הכותל שור ודלי נדנאן
משום לורת הפתח דלפילו לעמוד מהכותל כשר
כח"ס הנ"ל סימן שס"ג סע"ק כ"ה עכ"ל, הנה הוכחה זו תמוה
נעני מלד דהם הרי איכא עמוד נוטל מהכותל ויכיר קנה מעליא
מה שאין כן נכותל השור אפילו נרמא הכותל ליכא הוכחה מדי, ואמנם
גם נלי רמיה זו מלד הסברא נרמא כן דהיכא דפני הכותל שור וליכא
מוחות כלל הוא יתור מסתברא שיהיה פתח לחייב נמוחה מהיכא דליכא
מוחות והם פתחי שיחא שנחלקלו ואזן נכנס ואזן יולא, ורש"י דפירש
נמנחת דלית ליה שיקפי דלן לו מוחות כלל דנחא הוא דקא משמע
לן דלפילו שפני הכותל שור מכל מקום כיון דלית ליה מוחות פטור,
ועירובין דפירש רש"י פיתחי שיחא אן נכנס ואזן יולא ודלי משמע
דדוקא כהא נוונא פסול אלא אם פני הכותל שור נידון משום לורת
הפתח, ולפי"ז גם הר"טנ"א דמפרש נפרק קמא דעירובין פיתחי שיחא
כפירש"י נמנחת דלית ליה מוחות כלל מורה הוא לנלד דהיכא דאנן
נכנס ואזן יולא לא הרי לורת הפתח דכין דלפילו היכא דפני הכותל
שור לא הוי פתח כ"ס היכא דאנן נכנס ואזן יולא והפתח מקולקל
ולית י"ר פשיטא דלא הרי לורת פתח.

וכמה נזה גם הרמיה הרנעית שהניא השערי לין להכשיר עקמומיות
נקנה העליון של לורת הפתח מהא דהמחצר נש"ע יור"ד
סימן רפ"ז פסק דלן הניא חייב נמוחה עד שיהיה לו שתי מוחות
ומשקוף, והו כפירש"י נמנחת נהא דלית ליה שקפי ולית ליה תקרה

והוא סתירה עצמה, ונראה הוא דהקו לרש"י שכתב שם נסוכה ח"ל מה שאין בן נסוכה וסני לה נסחים כהלכתו ושלשית אפילו טפה ואפילו היו לה פתחים בשתי הדפנות אחד או שנים וכי מרפח לא נהי שחם הפרוות הוא ליה פרוק מרונה שריא עכ"ל. הרי הא מחשבי נסוכה פרוק מרונה וא- דוקא עם הצירוף דשתי כותלים הפרוות, אבל נהי הכותלים דשחים כהלכתו איכא עמוד מרונה אם בן נחל הצריחא דפרק קמח דעירובין ומיירי בגוף הכותלים דשחים כהלכתו נלי צירוף הפרוות דנה נעין שפיר עמוד מרונה וגם נעושה כחונ שכתלטרף כל הפרק כר, ופי' הציה ופי' ומי' ומי' דהיינו נהי דשחים הפרוות אל נחלת המהלכות עמון נני שהיה עמוד מרונה ונחל שם סעקיה כח דכפס נעין נעמוד שיעור מקום והיינו רוח ד' טפחים כח"ש נחלית השקל

ובירושלמי רפיק דסוכה ח"ל ומני בן שחים כהלכתו והשלשית אפי' טפה ר' חייא נשם ר' יוחנן שחים של ארבעה ארבעה

והשלשית אפי' טפה כשר, ונפשיטת נראה דגם ר' חייא נשם ר' ס"ל דשיעור סוכה הוא ז' טפחים על ז' טפחים ורק דקלמו דהיכא ואיכא דוק ארבעה מלטרף הלקח ואיכא ניה ז' טפחים ואפילו אין ט ערפת הפתח, והנה לדברי מנחם דמש"כ דניט ירוחם הונא צ"ח ומפירש"י והר"ש נראה דנסוכה כסירה אפילו אין נעמוד הכשר סוכה כלומר כשתלטרף כל העמוד אלא יהיה ז' טפחים שהוא הכשר סוכה היינו איכא דליכא מכל מקום עמוד מרונה בשתי הדפנות חוה כסתימת דברי הטו"ש ופי' ומי' ונחל דמשמע מיירי גם נסוכה קטנה דליה ר' ז' על ז' וכשיש פרוק גם בשתי הדפנות הרי לא נשאר עמוד הכשר סוכה ומכל מקום גם אין נהפרכת ערפת הפתח כשר כשיש שם עמוד מרונה ואחד כך הניא דניט ירוחם דש' מי שפירש דהצריחא דפרק קמח דסוכה מיירי דוקא נסוכה גדולה וזה הכשירו פרוק מרונה ע"ה"ע וכי מלטרפת כל העמוד י' ט הכשר סוכה אפילו מפרק כלן וכאן ואינו מחובר יחד אלל נסוכה קטנה שעלמה כולה פתחים נענין שם חלקן כל העמוד אין נעמוד שיעור סוכה פסולת ופי' דניט ירוחם וכל זה מיירי היינו סנרא האחרונה וההפירה מיירי כשהפתחים אין נהם ערפת פתח דלם היה נהם ערפת פתח כסירה אפילו בשנת ואפילו לא נשאר שם הכשר סוכה והיינו דלסנרא נחל כשיש ערפת פתח לא מחיר מהיכא ולא היה נהם ערפת פתח לסנרא קמייחא דכשר אפילו לא נשאר שם הכשר סוכה, ואולם כ"ז הוא היכא ואיכא עמוד מרונה נחלת הדפנות דשחים כהלכתו, וסירה טענת הר"ן דלם בן מלי קולא דדוק שלשית דהא שאל דנזקן שלשית לא נעין אלא טפה נמקום אחד מה שאין בן נחלת שתי דפנות גם ערפת הפתח אינו מחיר עד דליכא דוק של ר' טפחים דהו ר' דוק ואפילו לפס מלי דנראה מרניט ירוחם דפי' נהפרכת ודלם בן כיון דבשתי הדפנות נעין ד' טפחים הרי איכא נהן מחיר מרונה מרונה דפי' נעמה ואח"י שפיר, וזה יח"ש גם בן מלי דקשה לפס סנרא נחליתא דהצריחא דפרק קמח דסוכה מיירי נסוכה גדולה ועל כרחא הצריחא דפרק קמח דעירובין מיירי נסוכה קטנה דנחל נה עמוד מרונה ומורק לה נפיתח שחל דלם היה נה ערפת פתח לא היה צריך עמוד מרונה ויקה הוכחת הר"ן דלם בן מלי קולא דדוק שלשית, ולהאמור י"ל דנפיתח שחל נעין עמוד מרונה נחליתא ונלרת הפתח פני גם נהפרכת אלל לעולם נני ד' טפחים עמוד, איצט דגם נלא זה י"ל דהוי סנרא נחליתא ס"ל דל"ל ערפת הפתח דוק ג' על פני כולה וכח"ש נחליתא נשם הר"ש (גם י' לחלק נין ר' ד' ארבעה טפחים).

(ב) גם מלי דהלית דלר"י ורמב"ם דגם נסוכה העקויה כחצי מרחיק פחות מ' ועשה פס ד' וחלף על פי בן נעין ערפת הפתח עד סוף הדוקן אם בן מוכח דשאר דפנות סוכה לא מלרפיק שיעור ז' על ידי הטרפת דל ס"ד מלרפיק אם בן מלי צריך פס ד' ניהא הא יכול לעשות פס ב' טפחים פחות מ' סמוך לדוק ויהיה חמשה טפחים ופס ב' טפחים נחליתא האחר וכה"פ פריך בעירובין (י"ד): רעשה פס אמה ומחל וירחיק כר, וכן פרכי המוספות נסוכה שם (י"ה): דיה נפחות על הא דלמור ר' אוד פס ד' ומשה מחיר נסוכה חמשה דוק ומורקם לה נפחות מ' ומקו חוספת חמל לחל לי פס ד' יעשה פס של שני טפחים וירחיק פחות מ' יעשה פס ב' כר, דהכי פריך בעירובין עכ"ל, ואם בן כקפחא זו קשה נה

נחל דרש"י מפרש שאין לו תקרה שאין הציה מקורה כהרמב"ם הנה להל' לישא מפרש רש"י דלית ליה שקפי אסקופה עליונה ואם בן הרי לשתי הלשונות דרש"י היכא דלן לו משקוף פטור מחלוקה וללשונא קמח הוא פירושא דלית ליה תקרה וללשונא נחל הוא פירושא דלית ליה שקפי והב"י נסיון רש"י כתב דמשמע דלא פלגי אלא בפירושא דפיתח שחל אלל לענין דנחל כולי עלמא תודו דנן דלית ליה תקרה ונן דלית ליה שקפי פטורים הוא דלא כח"ש נהגמיי נשם הר"ש ואם בן מעתה הרי המעבר פסק נש"ע כלשונא נחל דרש"י לגמרי והדבר פשוט דלם נחל דלם אין לו משקוף פטור כל שכן דפטור היכא דלית ליה מוחות דהא מוחות סכר להדיא נחליתא ואח"י שפיר

ענה ד'

(ח) ומש"כ ולהתוספת והר"ש נה' מוחה נני פיתח שחל שכתבו וכעין זה איכא נפרק קמח דעירובין לגני סוכה עכ"ל, מנחם דס"ל דהך צריחא דפנות הללו לגני סוכה מתניא ופרק קמח דסוכה נהא דלמור רנא ודלית נחלת אלא נערת פתח פירש"י דהכי קלמו רנא דטפה שניטו שהוא מחיר נזקן ג' אינו מחיר אלא אם בן עשה ערפת הפתח על כל פני הדוקן כר, וכחן הר"ן מודנריו נראה שאין ערפת הפתח מחיר נני דפנות הסוכה חלף על פי שהוא מחיר לשנת דלם לא בן מלי קולא דדוקן שלשית דפי' נעמה כיון שיש נה ערפת הפתח על פני כולה אי הכי נני דפנות נמי נוחל אלא דלית אין ערפת הפתח משלים שיעור דוקן נסוכה אלא נזקן ג' נלנז ומחמירין נה נסוכה משנת כר, והיינו דהוכחת הר"ן הוא נחליתא רש"י דנני ערפת הפתח על כל פני הדוקן דנל דנרי רש"י היה אפשר לומר דנני נערת הפתח אלא על פני הדוקן, הנה קולא דדוקן שלשית והנה נחליתא פרוק קמח דסוכה כתב גם בן דנני ערפת הפתח על פני כל דוקן אלא נחליתא דנרי רש"י, ומוכח והר"ש גם בן ס"ל דלית ערפת הפתח תועיל להשלים שיעור דוקן והא דכתב הר"ש נסיון ד' דלרת הפתח תועיל בשני דפנות גם נחליתא ופרק מרונה על העמוד נע"כ י"ל דהי מיירי נסוכה גדולה וכנר נשם שיעור סוכה על ידי עמוד וחלף על פי בן י' טפחים, וזה פליג הר"ש על הרמב"ם וס"ל דמחיר ערפת הפתח נחליתא נחליתא, ונב"י הציג דנרי דניט ירוחם שכתב דמשמע מלשון רש"י והר"ש דמחיר ערפת הפתח נני דפנות הסוכה גם אם אין נעמוד שיעור דוקן סוכה ע"י שם, ואינו לא זכיתי כלל להבין דהא הוכחת הר"ן מודנריו רש"י חקק מלד גם הר"ש כתב כדנרי רש"י הג"ל ואין נחליתא דמחיר ערפת הפתח להשלים שיעור סוכה עכ"ל, ואינו אומר דמחיר ערפת הפתח סנרא כהר"ן הא ליתא דהרי הר"ש כתב להדיא נפרק קמח דסוכה (ס"ד) דהיכא דהיה לו ערפת הפתח מודנריו נחליתא פני ליה נכחי דנכחית ערפת הפתח חשיב כחליתא לא נני ח' טפה שותק אלא מודנריו ומהל טעמא מהניא ליה לר' כהנא נראה מנחל וזהו חנפנים נפרק קמח דסוכה (י"ט), ע"י שם, ואם בן מוכח דלית סנרא כהר"ן דהא להר"ן גם כשעשה ערפת הפתח נזקן שלשית אכתי הרי הטפה דלר"י נחליתא דהא אין ערפת הפתח משלים שיעור דוקן נסוכה ואם בן נשאר הטפה נזקן ג' מחליתא דלר"י נחליתא ונלרת הפתח אינו אלא מודנריו וכח"ש הצ"ח נסיון ד' דנ"ה ומש"כ הילכך אם י' לה ב' דפנות, ואולם אכתי יהיה מוכח מהוכחת הר"ן דלית ערפת הפתח משלים שיעור דוקן נסוכה מודנריו דלם לא בן מלי קולא דדוקן שלשית דפי' נעמה כיון שיש נה ערפת הפתח על פני כולה אי הכי נני דפנות נמי נוחל אלא דלית דלית ערפת הפתח משלים שיעור דוקן נסוכה מודנריו אלא נזקן ג' נלנז.

ואמנם לע"ד הוכחת הר"ן אינה מוכרחת ולכאורה י' להקשות מהל צריחא, דמחיר הנחל נפרק קמח דעירובין דקמח נה דפנות הללו שרית נהם פתחים ונלרת מנחל נלנז שיהא עמוד מרונה על הפרק ולהתוספת נמנחת והר"ש נה' מוחה מיירי הנחליתא נסוכה כ"ל ואם בן גם נסוכה נעין שיהא עמוד מרונה ע"ה"פ ואינו נפרק קמח דסוכה (י'), מנחל הנחל צריחא דקמח וקמח שנת על סוכה שהשנת אינה נחלת אלא נעמוד מרונה על הפרק מה שאין בן נסוכה הרי נסוכה לא נעין עמוד מרונה ע"ה"פ

נהא דסוכה העשויה כמנוי כיון דסוף סוף נרדף לזרת הפתח לא
ליטרוך פס ד' נידח ולא כן מוכח דגם נדופן נ' נע' ז' טפחים נידח
ולא מהני הנטרפות והא דמרחיק פחות מנ' זה מיקרי נ' דפנות דערין
כמנאר נרין ישייש, ואם כן מכיש נ' דפנות דנע' שיעור דופן
נידח ולא על ידי הנטרפות ודברי רבינו ירוחם דמהני על ידי הנטרפות
זה יכול להיות רק לשיטה האומרת דסוכה העשויה כמנוי לא נע'
לזרת הפתח אלא להרמץ ולהראש והטור דס"ל נסוכה כמנוי דנע'
לזרת הפתח מוכח גלן ספק דנע' דפנות לא מהני הנטרפות עכ"ל,
ואני מוסיף להגדיל המורה דהא גם רבינו ירוחם שם פוסק דעיקר
הוא כסגרת הרמץ והרמזים דמחלל דרנא ולריכה נמי לזרת הפתח
קאי גם על הא דסוכה כמנוי וגם הא דמהני לרבינו ירוחם הנטרפות
ולא נע' ז' טפחים נידח הוא לשני הסגרות שלו שהוצא נע' ולא דוקא
לסגרת האחרונה ואדרבה לסגרת הראשונה מהני הנטרפות אפילו אין
נהפדט לזרת פתח כלל, ומעתה הלא מרן רבינו ירוחם ז"ל אינו
מונח ידיו ודגליו בנחמדי כלל ודבריו הן מנייל פתחים דפתרי אהדי
ואינם אלא פתל.

ואמנם האמת הוא דלא קאי מיד דכבר כתב המנ"א נרין סימן
תרל"ה דהא דתני דמהני קנה קנה נפחות מנ' היינו
כשעשה ד' דפנות אלא כשעשה נ' דפנות נעין נ' שלמות דערין
ושלישית נעפה ולזרת הפתח, וכן כתב הרמ"ן בהדיל נ' שמים כלככת,
תם נהא דפס ד' ומשאו כתב הרמ"ן דסוכה העשויה כמנוי מיידי,
ודוקא נפס ד' דליכא נעמוד שיעור רלוי אלא נטפה ומוקי לה נ' מנעי
פחות מנ' להך גיסא ולכך גיסא לא סגי כיון דליכא נעמוד שיעור
רלוי, וזה גם כן כוונת התוספות נחירולם שם נהא דר' אחי כתב
המנ"א דמש"כ התוספות שאין חילוק היינו קודם דידעין סגרת,
ומעתה יתיישב שיטת רבינו ירוחם ד"ל דלוי ס"ל דהיכא דליכא דפנות
דערין אז חו לא נרדף הו' טפחים נידח ומנעי גם הנטרפות, אלא
היכא דליכא דפנות דערין ומעמיד נפחות מנ' טפחים סתוך לדופן
אז נעין שיהיה נעמוד שיעור רלוי ורלוי שפיר, ומעתה מלי דהוליד
שם השע"ל ולהכי לא הביא הראש"ש והטור ה"ל דפיתח שימול כיון
דנפשות הסוכה מיידי אם כן ממניפ' אי ליכא נשיעור עמוד שיעור
מך הסוכה הא זה מוכח מתסקנת ההלכה נפרק קמל דסוכה מדברי
רנא דלחור ולריכה נמי לזרת הפתח ולזרת הפתח לא מהני להשלים
שיעור הדופן ואם כן אפילו לזרת הפתח טובה לא מהני מוכח מהא
דסוכה העשויה כמנוי דנע' ז' טפחים נידח ולא על ידי הנטרפות
ואי דכבר נכלל שיעור דופן ואחרי כך י' טפחים אם כן נזה מהני
לזרת הפתח כל דהוא כיון דלזרת הפתח הוא חומרא נעלמא, וכדברי
המנ"א סי' שס"ג סעיף כ"ה וא"כ מכיש דפיתח שימול מהני וא"כ
אין שום מקום לפס חסוקת ההלכה להביא הא דפיתח שימול עכ"ל,
ולאחור הא ליכא הראש"ש והטור ס"ל דהיכא דליכא ארבעה עמוד
מנטרן הפרק דליכא ניה נ' טפחים ואפילו אין זו לזרת פתח וכ"ש
היכא דליכא לזרת פתח ומתא דרנא אינו מוכח להיפך כ"ל ואיכא
מקום להביא הא דפיתח שימול גם לפס חסוקת ההלכה היכא ולא
נכלל שיעור דופן.

ענה ר'

(י') והמשכבות יעקב הניא רליה לפסול קנה עקום ומתא דכיפה
נעירותין (י"א): דפירש"י דהענין דמפסיק נין
תקרה העליונה למזוזות ומזוזות מה דלי"ל ליעו והרי דערנל שיהא
עקום אינו נחשז למשקוף דאם לא כן למה אינו כשר מטעמא דהענין
עלמא הוא נעמח ממוחות, ובשערי נין כתב לדחות זה לפי מש"כ
הט"ז והש"ך ניר"ד סימן רפ"ז ולדעת רש"י כל שיש נחלל ארבעה
טפחים אפילו מחלל מן הארץ להתעקם הרין מוחות מעליא ואם כן
כל זמן שיש נדחת ד' חציני העיקוס שהוא מן הרגלים ולחמתי נחשז
למשקוף נעמח שאין נחללה עיקוס ד' טפחים וכיון דאין נחלל העיקוס
ד' טפחים אינו כשר למשקוף ומשקוף שאלו דת' ד' אינו משקוף,
וכן מנאר נרש"י פרק קמל דנחת (טו). דנ' ש' תקרה יורד וסוחם
לא אחריו רק שיש נחלל ד' טפחים והכי נמי כיון שאין נחלל העיקוס
ד' טפחים אינו כשר למשקוף ונע"כ מוכריהם לנרף את המשקוף העליון
שמונח על העיקוס שיהא יורה ודחת ד' אף על פי שאלו נגעת נרגליה

מוכח דלי"ל ליעו עכ"ל, והנה הראש"ש שהניא השערי נין מפירש
רש"י פרק קמל דנחת נין ש' תקרה יורד וסוחם ודלי אינו רליה
דהא התם נעין שיהא עוני רוחת החלל נפנים נמשכו ד' טפחים ומתא
טעמא אחר' נאסקופת מנוי שהכשרו נקירה דרהנה רק טפח דהיכא
דהפתח נעל והזלת שוקף נפני אסקופה הפנימית וכל האסקופה הון
לזלת הו' כל האסקופה כלחוף אפי' התם תקרה דכיון דנפתח המנוי
נעלה לא קורה וליכא למימר יורד וסוחם דכל מחילה שאין נין חלל
המחילות ד' אינן מחילות ולא ש"ך נזה תורת גוד להיות וא"כ אין זה ענין
לרין משקוף כלל דהא התם אף על גב דרוח המנוי הו' ד' טפחים וייתר
מכל מקום כיון שאין נרוח תקרה לפנים נמשכו ד' טפחים נח אחריו
ניה פי תקרה יורד וסוחם מה שאין כן נמוחה הרי ודלי ליכא שיעור
לעוני רוחת המזוזות והמשקוף לפנים ואפילו אין מחזיק רוחת עוני
שטח לפנים ד' טפחים הרין מוחות ומשקוף מעליא להסתניי לקנעו
נחם מוחה והן אחת דרש"י שם כתב דלהכי לא אוקמא נאסקופת ניה
דפתח ניה פתח שלו י' לו משקוף מלמעלה ומתא עוני הפתח כולו
מקורה ואפילו פתח נעל אחריו יורד וסוחם שהרי י' נחלל עוני ד'
מן הדלת לפתיחת פי התקרה דפתח עוני החומה אינו פחות מר' עכ"ל,
היינו רק משום דמסתמא הכין הוא אלא לא דנעין מנד הדין שיהא
עוני המזוזות והמשקוף נשטח רחב ד' ונפסר י' הקטנה כתב דהאחור
דכשלין המזוזות ענין טפח פסור טועה הוא דנמנאל ופוסקים מוכח
דחייב גם גלן נהם עוני טפח ונפסר ד"ק סימן רפ"ז סעיף ד' כתב
דגם נמוחה ומשקוף דקים כחוט כל שחקים לפסול דלת של ק"ה הו'
לזרת פתח להסתניי נמוחה, ולכן הדבר פשוט דגם לרש"י דס"ל דפתח
דמוחה תליא נרוח ד' טפחים היינו רק נרוח הפתח דוקא ומשום
דכל פתח שאלו פתח החלל ד' טפחים אינו עשו לכניסה ויציאה דלי
אפשר ליכנס וללחץ נמקום דמקום שיהא פחות מר' טפחים אלא שיהא
נרוח שטח עוני המזוזות והמשקוף לפנים ד' טפחים הא לא שמועו כלל
נח לרש"י, ומחילה מונן ולענין דין משקוף גם לארכו ליכא רליה ומהא
דפי תקרה יורד וסוחם ושפיר י' לומר דהוי משקוף כשר גם אם אין
נלרכו שיעור ד' טפחים.

(יא) ובגוף הדבר לכאורה גם נלי רליה מיד הנה מנד הסגרת
נרלה דלרש"י דפתח דמוחה תליא נרוח ד' טפחים
אם כן כמו דנפחות מר' טפחים אן אחריו דלא הו' נמוחות דין
מוחות הכי נמי נמשקוף היכא שהוא פחות מר' טפחים לארכו לא הו'
משקוף, ואמנם הא מילתא נפיה נרדף רליה דמי גיד לן דאין אחריו
כלל נפחות מר' טפחים דליתא נמוחות דין מוחות דנכית מה נס
למשקוף והא י"ל ולשולם נפירא לן דגם נפחות מר' טפחים איכא על
המוחות דין מוחות אלא מה ששיעור זה והרי אף על גב דהמוחות הרין
מוחות מעליא מכל מקום הרי אן נעין מוחות לפתח והכא ליכא
פתח כיון דלית רחב ד' טפחים, אלא היכא דליכא נפתח רוח ד'
טפחים שפיר חייב נמוחה ואף על גב דהמשקוף שלמעלה אין ארכו
ד' טפחים ומזוזותיה הנמנאל מתא דכיפה דלי"ל ליעו ש"מ דעיקוס
פוסל נמשקוף, וכדברי המשכבות יעקב, ונלגט ניר"ד סימן רפ"ז
כתב ניה ש' לו מוחה מכלל ומכלל וכיפה כיון קשע על נ' המוחות
נמקום המשקוף אם י' נגונה עשרה טפחים קודם שמתחיל הכיפה
להתקנר פחות מר' טפחים שהוא שיעור נונה הפתח או יותר חייב
דחש"י כיפה משקוף דהא אפילו תחשז כל הענין פסול הו' נשאר
שם שיעור פתח ואם אין זו עשרה טפחים קודם שמתחיל הכיפה
להתקנר פחות מר' אף על גב שנגונה הכיפה י' זו עשרה מן הקרקע
פסור מפני שלמעלה נעניל כשהוא מינר ואינו רחב ד' אין כלל משקוף
דפתח משקוף למעלה מפתח הוא ואין פתח פחות מר' רוחת שאלו
רלוי לכניסה ויציאה כ"ה הרי דוק היכא דאין נגונה המוחות י"ט
קודם שמתחיל הכיפה להתקנר פחות מר' טפחים נונה מוכריה הוא
לחשז גם עיקוס הכיפה אל המוחות להשלים שיעור נונה י"ט, וזה
שפיר כתב לפסול מטעמא דכשהוא מינר אין נרוח ד' ואין פתח נפחות
מר' רוחת שאלו רלוי לכניסה ויציאה ומחילה דליכא משקוף דפתח
משקוף למעלה מפתח הוא והכא דליכא פתח מחילה ליכא משקוף,
ואלגוט דנקט טעמא לפי שאין כלל משקוף זהו כדברי הרמזנים והש"ך,
והנה ידוע קדויות הכי"מ שכתב נרדף עיון אם הכיפה חשז משקוף
אפילו אין נונה המוחות י"ט ליחשזר ואם אין הכיפה חשז משקוף
כי הרין המוחות נמוחות י"ט מלי הוה אלו נונה המוחות מתא
לכ"ה

למעלה בעתה מילד ולידו רחצ' ד' דלא הוי פתח מחס' אל דריכין שיהיה
המשקוף על הפתח מחס' והיכא דליכא פתח פתח למשקוף.
(יב) עוד הגיה התשכט עקב רחיה לפסול קנה עקום מדברי
הריטנא נעירונן שכתב עיקר דמילתא דלא חשיב
פתח לענין מוחה אלא כשיש מוחות עומדות שות מן הד' נגהות עשרה
כר ושיח' למעלה סף שיה' כר, והשערי ציון השני מדנין מוחה אין
רחיה להחמיר נעירונן להמקריה הכיל ומכשיר פתחי שיח' נגרות
הפתח ורק קולא אפשר למילך מדנין מוחה כמו הדין דליכא ליגע ולא
חומרה, ודברי המקריה מוגדקין ומוכרחין דקנה מכלן תמי' על נגיהן
אין לך פתחי שיח' יותר מזה תם מכשירין נסיד מחוי' על הכתלים
תם נאין נגע הקנה העליון אף אם רחוק הרנה מהקנים שנלדים
ואין לך פתחי שיח' גדול מזה עכ"ל.

ולע"ד דברי המקריה אינם צוררים כלל כמו שכתבנו לעיל להשיג
על כל קון וקון מדנין ומילד דלמור השערי ציון דדברי
המקריה מוגדקין ומוכרחין תמוס נלדון נגע הקנה העליון כשר
ואף אם רחוק הרנה מהקנים שנלדים ואין לך פתחי שיח' גדול
מזה, תמיהני מילד דהלא גם נפתח דמוחה כשר נאין נגע הקנה
העליון דהא זהו שמתחת דכיפה דמוכית מינה הגמרה דגם נעירונן
א"ל ליגע מהא דמוחה גם כן א"ל ליגע נגני מוחה הרי לכולי עלמא
פתחי שיח' פסול ואם כן א"ל כשר נאין נגע אלא ודאי דליט עין
זה לא דכיון דהלכה הוא דלמירין נוד אסיק מחתתא אם כן גם
אם ליטו נגע הרי נגע ולא הוי נזה פתחי שיח' כלל וכ"ש דקנה
מכלן ונמי על נגיהן דלא הוי פתחי שיח' כיון דליכא שיח' חזקים
וענים אלא לקבל דלת של קר, וכבר הבאתי לעיל דגם לענין חיצו
מוחה סני נגרות הפתח כזה כמ"ש הד"ק ונסיד מחוי' על הכתלים
כר כתב התה"ד (סיון ע"ד) דנעירוף הכותל חשנין ליה צריא עין
ס', ומש"כ השערי ציון דרדית המקריה חזקה מהא (י"א): דתחת
זמורה מחילן לאלין כר דהוי נגרות הפתח אף אם זמורות יולדן לנגדן
ולא הוי פתחי שיח', לע"ד י"ל דתחת הזמורה המתוחה מחילן לא
הוי ס' זמורות יולדן כלל ורק הזמורות הוי יולדן נלדים האחרים
ולא תחת הזמורה המתוחה דהוי מחקוס קנה העליון ומילד דטע' השערי
ציון דהריטנא נעירונן שכתב נגעין משקוף שיה' הנה הריטנא נעירונן
ס"ל דפתחי שיח' כשרים נגרות הפתח כמו שהגיה המקריה מדברי
הריטנא הנה כנר כתנתי לעיל דזה ליכא ולא הוי דברים מעולם.

ענה ד'

(יג) ולדעתי עיקר דהלי ספיקא לי' י' לפסול קנה עליון עקום
תליא בפלגותא דרש"י והרמב"ם ז"ל נפירוש דסוגיא
דכיפה דלפי חש"כ הגני' ונ"ת וט"ו וס"ד דלרש"י מירי הסתירה דכיפה
אפילו היכא דמתחיל מן הארץ להתעקס אם כן כיון דמוחות כשר
נעקומים מסתברא דכ"י נמי כשר במשקוף עקום דודאי לא עדיף משקוף
מוחות דכתיבי להדיא בקרא נגי מלאת מוחה ואם כן לפוס שיטת
רש"י ליכא ספיקא כלל נזה דכשר ושקרי הספק הוא לפוס שיטת
הרמב"ם והש"ע ומפרשי הסוגיא דכיפה נכיה העשויה על הפתח,
ולפוס שיטת כל המחברים נענין להרמב"ם שיהיה המוחות נגה עשרה
בזה נלי עיקוס כלל אם כן כיון דעיקוס פוסל מוחות י' מחקוס
לומר דהיה דפוסל במשקוף העקום והריטנא דפוסל במשקוף עקום
הרי פוסל מוחות עקומים כפי שיטת הרמב"ם כ"ל אלא לרש"י
דיוכסר מוחות עקומים אין מחקוס לומר דהיה עיקוס במשקוף פוסל
ולפי' גם אם נמא' דלרש"י פסולא דכיפה למשקוף הוא תמוס דאין
המשקוף רחצ' ס' ד' טפחים אכתי' מהא דכיפה ליכא רחיה צורה
לפסול קנה עליון עקום דעממא דכיפה ע"כ תמוס עיקוס הוא דפסול
ומילד דהשיג השערי ציון משיטת רש"י וכמו שהבאתי דבריו דר"ב
ענף הקודם, הנה נחמת ליכא סתירה נזה מירי ולא חס לקוהיה
דאק' מסתפקין רק לפוס שיטת הרמב"ם ושו"ע נענין מוחות שות
ועקומים פסול אי"כ י' לדון מהו משקוף ולא לפוס שיטת רש"י
ולפוס שיטת הה"מ ונ"ת וט"ו וס"ד הנה להרמב"ם וכן להש"ע
לא תליא שיעור פתח צרובת' ד' טפחים כלל והיון מוחות מעליא גם
נאין ד' והכי נמי דהוי משקוף מעליא אף על גב דאין נאכרז ד'
טפחים ומילד שאטייה דשיטת רש"י להגיה מחנה דהיה לדין דקיימא
לך

לכיה משקוף ונספר נאר הגולה והט"ו שיהיה לדבר אחד נחכוט
וכתנו לתרן דאם המוחות נגהות י"ט חשנין מתקוס מתחיל להתעול
הוא המשקוף מה שאין כן נאין נגה י"ט אין לך מוחות אלא שחמור
מה שמתקוס הוא נחש למוחה, ואם כן אין לך משקוף של העיקוס
כדל' חשנין ליה ואין אלה יכול לעשות מחני מוחות תם משקוף
עכ"ל, ואכתי' קשה נאין נגה י' טפחים דאם מפרשין העתה אל
המוחות אין לה משקוף ואם הוי חשנין כל העתה למשקוף לא היה
לה מוחות אם כן למה נאר הרמב"ם טעם הפסול והחסרון במשקוף
יותר ממוחות דהא שפיר הוי מני למיחר דפסול מפני שאין כאל מוחות
נגה י' טפחים וכן הקשה שם השערי ציון, ואמנם נראה לי לקיים
דברי הנא"ה"ג והט"ו אף אם לא כיוונו לזה והוא ד"ל דאף על גב
דס"ל להרמב"ם נענין מוחות שיה' ישר מכל מחקוס מקצתו נעיקוס
אין לחוש ולר"ג שיהיה ישר כמו במלקט ורהטני ולכן היכא דאין
מוחות נגה עשרה טפחים נשלימות שפיר מפרשין גם מן העיקוס
אל המוחות וכיון דמה שמתקוס מעט מחני נחש למוחות, הרי אין
לו משקוף דאין אלה יכול לעשות מהעיקוס תרתי מוחות תם משקוף,
ונזה אחי שפיר גם כן הא להרמב"ם גני כיפה דייק וכתב נענין שיהיה
נגה המוחות עשרה טפחים דמשמע נענין שיהיה נגה המוחות
בזה נלי עיקוס י' טפחים, ובר"י הפרק ס' כתב הרמב"ם סתמא
נחל המוחות נענין שיהיה לו שתי מוחות ויהיה לו משקוף ויהיה
השער נגה י' טפחים דמשמע דפני אם התל של הפתח נגה עשרה
ואין מקפידין על נגה המוחות שיהיה בזה י' טפחים, ובשערי ציון
ס' הרג"ה נזה, ולהאמור אחי שפיר נשלימות אין מקפידין רק על חלל
הפתח שיהיה י' טפחים אלא המוחות אין לחוש אם מקלס נעיקוס
ורק זהו היכא דליכא משקוף נפדי עצמו ולא נכיה דאם אלה רוגה
להצטרף מן הכיפה, אל המוחות הרי תו לא תוכל להשג אלה גם
למשקוף והילכך נכיה התנה הרמב"ם נענין נגה המוחות י' טפחים
דוקא והיינו דמן העיקוס של הכיפה לא נוכל לנרץ להם, ומעתה
מנואר דהלגום חיל נזה נשיטת הנאר הגולה והט"ו דהיכא דמוחות
נגהות י' טפחים חייב דחשיב כיפה משקוף דהא אפילו תחשכ כל העתה
ספוס הרי נשאר ס' שיעור פתח, כוונתו דכיון דליכא מוחות למור
שיעור נגה אם כן א"ל להשג מן העיקוס שום צירוף אל המוחות,
ואפילו היה כל העתה סתום שלא היה אפשר כלל לעשות מהם מוחות
מכל מחקוס נשאר שיעור פתח והילכך שפיר הוי הכיפה משקוף אלא
היכא דאין נגה המוחות י' טפחים אל אלו דריכין לנרץ גם הכיפה
אל המוחות וליכא תו משקוף, ואמנם הלגום לא אחא נזה כדברי הט"ו,
אכן נא מעטם אחר והיינו תמוס דהט"ו נמא' אחר דברי הגני' והנ"ת
דלהרמב"ם לא נגי כלל שיהיה רוחת הפתח ד' טפחים, אולם הלגום
חיל נשיטת הרש"א והריטנא והר"ה והנחמיו וס"ד נענין מוחות
רוח ד' טפחים וגם נגהות עשרה בזה כלומר ואלא יהיה כולו מעוקס
דמקצת אין לחוש לדרכיו ולהכי כתב הלגום דהטעם דפסול נכיה
נאין נגה המוחות י' טפחים דאף על גב דמפרשין גם העתה להשלים
השיעור י' טפחים אלא כל זמן דליכא ד' טפחים יהיה ש"ד אל המוחות
דלי אפשר לחלק מחנה לזה ומתנה למשקוף וכשהוא מילד ואין רחצ'
ד' אין כאל משקוף דסתם משקוף למעלה מפתח הוא ואין פתח פחות
מיר רוח וא"ל שיהיה מוכת מדברי הלגום דפונר גם כן דהמשקוף
אין נפסל אם אין נרחנו ד' אלא היכא דליכא פתח ומחילא ליכא משקוף
דסתם משקוף למעלה מפתח הוא ואלא כדברי השערי ציון, אינר
דקשה לי על הלגום והנא"ה"ג והט"ו דס"ל דלהרמב"ם היכא דמוחות
נגהות עשרה חשנין העתה למשקוף דאם כן אין מוכית מזה הגמרה
דליכא ליגע וזה ליכא למיחר דהרמב"ם נאמות סוגר כהמפרשים
פלגותא דכיפה הוא ענין אחר ואינו קל כלל דלגליל אפלגותא דר"ג
ודנ שג דאם כן הרי י' נלו לפסול כרצ שג דלדיכין ליגע דקיימא
לן כר"ש נאסורי וכמ"ש הנעל המחור ז"ל, והרמב"ם הרי פסק
כר"ג וכשיטת הר"ק וע"כ דהו תמוס דמהא דכיפה מוכת דליכא
ליגע דליכא רחיה להאי פוסקא, וענין דריטנא, ואולי חש"כ דחשיב
כיפה משקוף היינו דליכא נכיה הפסק להמשקוף העליון שמונת על
העיקוס שהוא סף ישרה ולא עקומה וכשר אף על גב דלחיה נוגעת
עיקר המשקוף, וזהו רק היכא דליכא נרגליה נגה עשרה ורחת ד'
דהי פתח נמור אל לא איכפת לן אם המשקוף הוא רחוק מהמוחות
דהא לא נוכל להכחיש ולומר דאין זה פתח מה שאין כן היכא דמוחות

ממזר

בדברי הרמב"ם נאמרה סמי' שמי' הניל' ביום' לנ' להל' דרוס' פי' כחמיש' רשי' שער העשוי ככפה, והיינו דלרשי' כל השער עשוי ככפה דמיירי' אפילו נחתמל' חו' הארץ להעקום, וצ"ל להרומם' ההל' מיירי' נכיה' העשוי' על פתח כחמיש' הנרי' גיורד' שם, חמ' נבטע"ז מנחת הלכה כ' כתב הרומם' פתח שערות' כיפה כה', תם' לגשון הרשמי' נתקונה שנתה' נביי' שם נאורמי' הוא חתני' שיש' נרלוס' כיפה כה', ומעתה החבר' נבטע' ודעיה' מלשון הרומם' והרשמי' האיל' גם הגי' פירשי' על הל' דכיה', לכן היה נרלוס' לפרש דקדק' הכל' כפי' שיטה רשי' דמיירי' דמחמל' העיקום חלמטה' וכל' זמן' שיש' נרלוס' ד' טפחים' חצני' העיקום' שהוא' חו' הרגלים' ואחר' כך' נחש' לעצול' ונחמק' ואל' י' נרלוס' היינו' נחמק' וליכל' רחב' ד' טפחים' חסו' נכחז' דהיינו' קודם' שהחמל' להעצול' שלא' יהיה' רחב' ד' טפחים' חסו' היה' שם' עשרה' טפחים' ומורת' חסו' לורת' חסו' וכדנ' שם' נחזות' עקומים', וביש' דכר' נחמק' עקום', ואולם' הדנ' קהל' להעמיס'

נחמקס מוחות, וזהו קושיית הפרישה. נזיר"ד סימן רפ"ז על שיטת הרא"ש ונשטרך לספרות לתקן זה כמו שצוהר ואם כן י"ל דרש"י ס"ל נחמקס דהיכא דהפתח מחלל כל החלל אינו חייב נחמקס ואינו פתח דלקרנא שעשו הפתח נקדן וזית נחמקס דנזה מייבכר טפי דרש"י הכותלים הויין הפנים והמחנות, ורש"י לזה מהל דהיכא דנחמקס דנזה פתח דלקרנא לני מר שחולל מהל הוא פתח דלא הוא ליה אלא פנים אחד משחלל וענינו ליה מוחה א"ל כחלק כר' מחר דחזר דפני נפלים אחד דחזר ר' מחר מייבכר משחלל מ' אחר כר' ופירש"י דהך ענינו מייבכר שיהיה הפתח אלא האות וזר הפתח הוא הוית (עין הנהגת רש"י), ואין אלא כלום ואין לו פנים אלא סך שסגור זו עכ"ל, ונראה פשוט דרש"י ענינו דפנים אחד הוא מוחה כפי רה"ט והאלפס נעירונן נזה דלורת הפתח שעשה מן הגז והכותל שנחמקס בוית הוא נזר אחד להפתח ואין אלא כלום דשם אין לו פנים ורק נזר הגז שיהיה נחמקס הכותל שגמר נחמקס הנית קרס קרן הוית שם היה פנים אחד הסך שסגור זו הפתח וזר הפתח היה בוית אלא הכותל, ומצוהר הוא דרס הסדל דחזר לורת הפתח שעשה מן הגז לא עשה ולא כלום, הנה לפי פירוש רה"ט והאלפס י"ל דענינם דס"ל נציור הפתח דפנים אחד כפירש רש"י הכ"ל, מוכח דהכותל אינו מנטרף ואינו נחמקס, ואולם הרא"ש פ"י ענינו דחזר שחולל היה פנים אחד מזה שחלל הכותל הנית שסגור היה ענינו ונחמקס להלוא מן הפתח, ונראה דהרא"ש חיל לטעמו נזה דפתח דלקרנא דסוגר דהיכא דהפתח מחלל כל הדופן הרביעית לחריקן הכותלים שנעדיים הויין פלינים ומחנות ואלוהים דהרא"ש י"ל נזה דפרק קמא דעירובין דלא מפרשין לורת הפתח שעשה מן הגז כפי פירוש רה"ט והאלפס זהו גם כן משום דס"ל דנכחיל נחמקס גם הכותל הרי כפנים והיכלך לא היה אפשר לו לפרש כפירש"י נזה דפנים אחד דהיה הניר של הפתח בוית הכותל דאם כן קשה למה לחריקן דהרי זה פנים אחד ואחרי לא נחמקס דהכותל הרי גם כן כמו פן השני ולהכי ס"ל להרא"ש דהכא מייבכר דהכותל היה ענינו להלוא מן הפתח נחמקס דהיכא דהכא רש"י וקשה כלל משום דאם לא כן הרי מנטרף רש"י הכותל והרי שני פנים דחייב נחמקס גם לנצנץ גם אם היה הפנים נזר שחלל היה מחייב נחמקס מזה יתכן על הכותל דהרי כפנים, ולרש"י דנכחיל נחמקס נמי הרי פנים אחד ואינו מנטרף הכותל קשה מ"ש משחלל דלקרנא דלחריקן דרש"י הכותלים הויין נחמקס מחנות ואלוהים דהנה משום דנקדן וזית שאלו דנחמקס ניכר טפי נחמקס חרי רש"י הכותלים דחריקן נחמקס פנים מחנות, וכן הוא נחמקס פרק קמא דעירובין דירושלמי (שם הלכה ה') היתה קרן וזית זו יולאה מכותל זה וקרן וזית יולאה מכותל זה וידועת כלחיים, ולפ"י מוכח לכאורה נזר דרש"י אינו סוגר כדנה דהרא"ש היכא דהפתח היה מחלל כל המחנה.

נחמקס מוחות, וזהו קושיית הפרישה. נזיר"ד סימן רפ"ז על שיטת הרא"ש ונשטרך לספרות לתקן זה כמו שצוהר ואם כן י"ל דרש"י ס"ל נחמקס דהיכא דהפתח מחלל כל החלל אינו חייב נחמקס ואינו פתח דלקרנא שעשו הפתח נקדן וזית נחמקס דנזה מייבכר טפי דרש"י הכותלים הויין הפנים והמחנות, ורש"י לזה מהל דהיכא דנחמקס דנזה פתח דלקרנא לני מר שחולל מהל הוא פתח דלא הוא ליה אלא פנים אחד משחלל וענינו ליה מוחה א"ל כחלק כר' מחר דחזר דפני נפלים אחד דחזר ר' מחר מייבכר משחלל מ' אחר כר' ופירש"י דהך ענינו מייבכר שיהיה הפתח אלא האות וזר הפתח הוא הוית (עין הנהגת רש"י), ואין אלא כלום ואין לו פנים אלא סך שסגור זו עכ"ל, ונראה פשוט דרש"י ענינו דפנים אחד הוא מוחה כפי רה"ט והאלפס נעירונן נזה דלורת הפתח שעשה מן הגז והכותל שנחמקס בוית הוא נזר אחד להפתח ואין אלא כלום דשם אין לו פנים ורק נזר הגז שיהיה נחמקס הכותל שגמר נחמקס הנית קרס קרן הוית שם היה פנים אחד הסך שסגור זו הפתח וזר הפתח היה בוית אלא הכותל, ומצוהר הוא דרס הסדל דחזר לורת הפתח שעשה מן הגז לא עשה ולא כלום, הנה לפי פירוש רה"ט והאלפס י"ל דענינם דס"ל נציור הפתח דפנים אחד כפירש רש"י הכ"ל, מוכח דהכותל אינו מנטרף ואינו נחמקס, ואולם הרא"ש פ"י ענינו דחזר שחולל היה פנים אחד מזה שחלל הכותל הנית שסגור היה ענינו ונחמקס להלוא מן הפתח, ונראה דהרא"ש חיל לטעמו נזה דפתח דלקרנא דסוגר דהיכא דהפתח מחלל כל הדופן הרביעית לחריקן הכותלים שנעדיים הויין פלינים ומחנות ואלוהים דהרא"ש י"ל נזה דפרק קמא דעירובין דלא מפרשין לורת הפתח שעשה מן הגז כפי פירוש רה"ט והאלפס זהו גם כן משום דס"ל דנכחיל נחמקס גם הכותל הרי כפנים והיכלך לא היה אפשר לו לפרש כפירש"י נזה דפנים אחד דהיה הניר של הפתח בוית הכותל דאם כן קשה למה לחריקן דהרי זה פנים אחד ואחרי לא נחמקס דהכותל הרי גם כן כמו פן השני ולהכי ס"ל להרא"ש דהכא מייבכר דהכותל היה ענינו להלוא מן הפתח נחמקס דהיכא דהכא רש"י וקשה כלל משום דאם לא כן הרי מנטרף רש"י הכותל והרי שני פנים דחייב נחמקס גם לנצנץ גם אם היה הפנים נזר שחלל היה מחייב נחמקס מזה יתכן על הכותל דהרי כפנים, ולרש"י דנכחיל נחמקס נמי הרי פנים אחד ואינו מנטרף הכותל קשה מ"ש משחלל דלקרנא דלחריקן דרש"י הכותלים הויין נחמקס מחנות ואלוהים דהנה משום דנקדן וזית שאלו דנחמקס ניכר טפי נחמקס חרי רש"י הכותלים דחריקן נחמקס פנים מחנות, וכן הוא נחמקס פרק קמא דעירובין דירושלמי (שם הלכה ה') היתה קרן וזית זו יולאה מכותל זה וקרן וזית יולאה מכותל זה וידועת כלחיים, ולפ"י מוכח לכאורה נזר דרש"י אינו סוגר כדנה דהרא"ש היכא דהפתח היה מחלל כל המחנה.

(ג) והפסוק נזיר"ד סימן רפ"ז כתב פתח שאלו נ' אלא מוחה אחד כגון שחלל האחד ענינו הכותל להלוא מהפתח אם המחנה מזה מייבכר ואם הוא מזה שחלל פסור ואם הפתח מחלל כל הרוח חייב שכותלי הנית שם הגזים השניין כמחנות עכ"ל, וזהו כהרא"ש נגני הדנים הן נפירוש דפנים אחד והן נפירוש דפתח דלקרנא, ואולם דרש"י ירושם (פסח כ"א ה') כתב פתח שאלו נ' פלינים כגון שהפתח כל כך רחב כמו רוח אחד מהנית והכותל מחלל הכותל מחלל של הנית הן פלינים חייבה נחמקס וכן אם אין לה אלא פן אחד כגון שהפתח לקרן וזית ומזה האחד הוא כותל הנית נחמקס מן מזה השני הוא פן דחלקו שפך מייבכר אלא הפך משחלל פסור מהמחנה עכ"ל, והנה זהו הרבנה בין הפירושים דפתח דלקרנא פ"י כהרא"ש והטור ונזה דפנים אחד לא הזכיר דהכותל ענינו להלוא מהפתח מוכח דחפס נזה פירש"י ונפסר נה"ק כתב דשיטת רש"י דנפיתח דלקרנא שעשה שני הכותלים נהקדמת קרנים ונפסר נה"ק ריית ופתח העשו שם נחמקס נחמקס הקרן הנה נזה שני רש"י הכותלים כפלינים כללו עשה שם פתח נחמקס כותל אחד דהכותל שחלל זה ונקדן כותל שחלל זה הרי שפיר כפי פלינים אלה פלינים אחד פירש"י אלא הוית אין הפתח נחמקס בוית אלא אלא הוית לחיוב שכלכל כותל נפירות הנית ריית כותל מורחית אלא שחלל רק שם נכותל מורחית ומש"כ רש"י וזר הפתח הוא הוית ר"ל שחלל שחמקס על נירה מחלל הרוח לפנים הפתח, נזה ס"ל לרש"י ככותל

הפסוק נזיר"ד סימן רפ"ז כתב פתח שאלו נ' אלא מוחה אחד כגון שחלל האחד ענינו הכותל להלוא מהפתח אם המחנה מזה מייבכר ואם הוא מזה שחלל פסור ואם הפתח מחלל כל הרוח חייב שכותלי הנית שם הגזים השניין כמחנות עכ"ל, וזהו כהרא"ש נגני הדנים הן נפירוש דפנים אחד והן נפירוש דפתח דלקרנא, ואולם דרש"י ירושם (פסח כ"א ה') כתב פתח שאלו נ' פלינים כגון שהפתח כל כך רחב כמו רוח אחד מהנית והכותל מחלל הכותל מחלל של הנית הן פלינים חייבה נחמקס וכן אם אין לה אלא פן אחד כגון שהפתח לקרן וזית ומזה האחד הוא כותל הנית נחמקס מן מזה השני הוא פן דחלקו שפך מייבכר אלא הפך משחלל פסור מהמחנה עכ"ל, והנה זהו הרבנה בין הפירושים דפתח דלקרנא פ"י כהרא"ש והטור ונזה דפנים אחד לא הזכיר דהכותל ענינו להלוא מהפתח מוכח דחפס נזה פירש"י ונפסר נה"ק כתב דשיטת רש"י דנפיתח דלקרנא שעשה שני הכותלים נהקדמת קרנים ונפסר נה"ק ריית ופתח העשו שם נחמקס נחמקס הקרן הנה נזה שני רש"י הכותלים כפלינים כללו עשה שם פתח נחמקס כותל אחד דהכותל שחלל זה ונקדן כותל שחלל זה הרי שפיר כפי פלינים אלה פלינים אחד פירש"י אלא הוית אין הפתח נחמקס בוית אלא אלא הוית לחיוב שכלכל כותל נפירות הנית ריית כותל מורחית אלא שחלל רק שם נכותל מורחית ומש"כ רש"י וזר הפתח הוא הוית ר"ל שחלל שחמקס על נירה מחלל הרוח לפנים הפתח, נזה ס"ל לרש"י ככותל

עוד מצוהר דהרא"ש והטור לחריקן דכותלי הנית נחמקס למחנה בן היכא דשני המחנות שם שם מכותלי הנית נן היכא מזה אחד חלק פן מחנה מזה מזה השני כותל הנית הוא מחנה להפתח ואילו היכא דהכותל אינו עשו למחנה לפתח שגזר וז' לעולם השנים כותל הנית או שני הכותלים למחנות גם רש"י ורש"י ירושם הכי ס"ל אלא לרש"י ורש"י ירושם נעיק שיהיו שני המחנות שם והיכא מזה אחד חלק מחנה ופנים אחד מזה נרע כדמכח מהל דפנים אחד ככ"ל

כן, וכן עושים גם היום בהרבה פתחים המזוהות נבונים מן המשהו
דוברים המהקף בין המזוהות נבונים ואל על ראשיהם ואם כן
לפיכך לא אפשר לומר דעמאל דנענין קורה טעם הוא משום דמזוה
בין כותלי המזוה ואל למעלה על הכתלים דהא גם נזרת הפתח כהא
נוגה כשר וליט נרד שיהיה מזוה דוקא על ראשי הקנים, והדבר
הקושי אמר נע קורה טעם ולא סגי בכ"ש מטעם נזרת הפתח דהא
אפשר לנרד הכתלים שיהיו נמקום הקנים ובפיר הכותל הרמ"א ומג"א
דכתלים אינם מנטרפים שיהיו נמקום קנים ואם כן עיקר מה שגרס
להרמ"א ומג"א להחמיר שלא לנרד הכתלים הוא משום דס"ל להקל
נזרת הפתח היכא דהקנה העליון הוא בין הקנים שמהלכים דלא
כהנהגה אשרי בשם חר"ז, ואלו לא להנ"א והא"ז דגם בין הקנים פסול
אם לא נתן הקנה העליון דוקא על ראשי הקנים אם כן הא"ז דייקא
דקורה מיידי רק כשהיתה מונחת בין כותלי המזוה, ולכן נע דתנה
טעם ולא סגי בכ"ש, ואם כן לפום תוהרת דהנ"א והא"ז י"ל לטעם להקל
דכתלים היינו נמקום קנים ואח"י שפיר.

(ה) ואשכחנא עוד נפישת אפילו נקורה ארוכה לפום מלי דקיימא
לן דכיל להכשיר מצי מצי נגם על ידי קריה
וכת"ש הרמ"א פיר כילד מענין סימן ט' בשם הירושלמי, וכן הוא
בשריט סימן שס"ג סעיף ל"ב אל שיהיו הכתלים נמקום מזוהות וזהו
דוקא נרדא הכתלים לאפוקי היכא דהכותל משוך ושנר להלוא וכמו
נחא דפליס אמר להרמ"א והטור וכ"ש לרש"י ורבינו ירוחם ואם כן
אם היתה הקורה אפילו על גבי הכתלים נחצי מצי הרי אין להכשיר
מטעם נזרת הפתח דהא נכחאי נוגה דכתלים מושכים להלוא לכ"י
עלמא לא היוין כמזוהות והילכך נכחאי נוגה נענין שיהיה הקורה רחבה
טעם אלל נרדא המזוה שפיר אחריון דכותלי המזוה היוין מזוהות וכשר
חשום נזרת הפתח, וירושלמי דפרק כילד מענין הנ"ל דתני שר
נעיר של יחיד שנעשית של דנים מענינים את כולה מצי בשם ר' יהודה
אין מענין אותה חצי ר' יוסה דהא אמרנו בני המזוה שנתנו קורתן
נחלמנו המזוה (כן הוא גירסת הרמ"א והק"ע) אלו מותרין ואלו
אסורין נחטו אלו ואלו, אלו ואלו אסורין עכ"ל, ור"ש דר' יוסה
לאו ידועא הוא כלל דהא דגני המזוה מותרין עד הקורה הנמונה
נחלמנו ידעין זה מתניתין דכולהו מסכתא דכל התירא דקורה הוא
רק כשנמונה נחלמנו המזוה דהא להכי הכתלים אינם נענינים משום
קנים שמהלכים ומה דחון לקורה אסורין הרי הוא מילתא דשפ"א
ונרד לומר דעיקר הידועא דקושטע לן ר' יוסה הוא הסיפא דאם נחטו
אלו ואלו, אלו ואלו אסורין, וכן כתב שם הפ"מ לפום גירסתו עיין
שם, ועוד י"ל דמתניתין דתני מיידי דליכא דיוקן נרדא המזוה רק
דכתלים נמשכים הלאה והוא מצינ הקורה אלל הדיוקן וזהו נחלמנו
כותלי המזוה ובפיר קושטע לן ר' יוסה הידוע לן דגם היכא דליכא
דיוקן ונחטו נחלמנו המזוה מותרין אותן שנפנים ואח"י שפיר, ואמנם
מה שיש לדקוק על זה הוא דאם נחטו דכל התירא דקורה דקנין
הוא כשנמונה הקורה נחלמנו המזוה אם כן נבטוה למעלה מעשרים
דפסולה הו"ל למחני תקנתא דייניהנה נרדא המזוה ויהא כשרה משום
נזרת הפתח, ואפשר לייסג לדבריו לקמן נעקף ז'.

ובירושלמי נפרק קמא דעירובין (הלכה א') הורי ר' אחא נההין
דענז נזרת פתח שהא נרד נרד להיכנס לפנים מהרצע
אמות ר' ליינא הורי כההין והיינו דהורי כההין דלחור ר' אחא, ואם
כן י"ל נהיפך דהתירא דקורה הוא דוקא נרדא המזוה וכגירסתו
גירסאלי נפרק כילד מענין בני המזוה שנתנו קורתן נפתח המזוה
ועיין שם בפ"מ, והילכך נע טעם וליטו מהני משום נזרת הפתח
דמטעם נזרת הפתח הרי נרד להכניסו לפנים מכותלי המזוה נזרת
ואלוט שיעת הנבלי והפסוקים אינו כן אלל נזרת הפתח מהני נרד
המזוה מכ"ש דקורה ולח"י, ועיין עירובין (כ"ד:) דקאמר ולענין ליה
נזרת הפתח אפומא דשניל של כרמים.

ובבבירושמי כתבתי נילור הירושלמי דר' אחא לטעמו דלחור
שם לעיל דתני שאל היה נונה עשרה טפחים
נרד להוק כהה יחוק ר' אחא אמר ד' אמות כדי מצי, והיינו דס"ל
דמשך מצי הוא ד' אמות, ועיין שם בפ"מ, (ורדנו הגליון הסי' שם
תמוהים דלא עמד על דברי הש"ק נחצי הש"י דידע החילוק בין תחילת
מצי לסוף מצי ורק ד' טפחים כדי מצי אינו טעם נפרד דכוונתו רק
לסוף מצי וי"ל הי דיידי והא דר' הושעיה עיין שם), ומעתה דס"ל

נחשך

והנה נפרק קמא דעירובין (י"א:) נפלתחא דר"י ורנ שעת א'י
הקנים שמהלכים לריכים לנע נקנה שעל נביהן מצינ הנחירא
הוכחה מזוהות דתנינא כיסא ר"ח מחייב ומכמים פטורין ושאן אלא
י' נרדליה עשרה שהיה חייבת ופירש"י אלא דלח נרדליה לנע דהא
הכאירה דפתח נרדליה היה והענין מפקיין בין הקורה העליונה למזוהות
וקמני חייבת ואם כן הכי נמי לענין אם היתה הקנה שלמעלה על הכתלים
של המזוה י"ל לומר מדין מזוהה דהכתלים היוין נמקום מזוהות והרי
נזרת הפתח לפום שיעת הרמ"א והטור ורבינו ירוחם וכן הוא לכאורה
לרש"י כ"י"ל וא"ש מנהג הקדמונים דהנע לערע על ידי תל הקדור
על הנחים (דס"ל דלח על גב דנחמיר לענין מזוהה שלא לנרד עד
שהיה מזוהות ממש מכל מקום לענין עירוב דהא דרנא ודלי י"ל להקל
ולומר) דהנחים עולים משום קנה מכלא וקנה מכלא והתל שעל נביהן
הוא הקנה שעל נביהן.

ענה ב'

(ד) ברם כיון דנאלו הלום הלא מעתה המזוה עלינו לייסג טענת
הרמ"א ומג"א דאם כן למה הנריכו קורה רחבה טעם
והלא לעולם נכל שהוא ליכא נזרת פתח, ואמנם לעי"ד לא קשיא
מדי דהנה הפתח כתב נחשנעל סימן שס"ג סעיף דאם היתה
שני יחידות לפנים נחמיר וקורה עליהן שרי אף לנרד לחור נעירובין
(ח:) נעין קורה ע"ג מצי דהא ע"ג מצי הוא לאפוקי רק אם
הייתה נחמיר למצי אלל אם הייתה נחשנים שרי, וכן הוא נפירא
רש"י דתני שהוא נבטו למעלה מעשרים אמה ימעט פירש"י היינו
שישפ"ל, וכן כתב הרמ"א נענעל הקודש ונחשנעל, וכן כתב
הריטב"א, וכן הוא נשאלח ולי"י ונרדא סימן קע"ד ונחשנעל
הנח נפירא והר"ף כילד ממעט טעם עליו קורה מעשרים אמה
ולמטה, ועיין הסד דוד דהוה תחת הקורה העליונה, וכן כתב הגאון
מהרש"ק נחשנעל שחול על הרמ"א עיין שם, אם כן הרי הקורה
השניה ע"כ מונחת נחוך כותלי המזוה וזה ע"כ שנתן יחידות תחונים
נכותלי המזוה והקורה מונחת עליהם דאם נתן עמודים שם נחשנעל
עד למעלה הרי העמודים מועילים משום לחי ולי"י לקורה אלל ודלי
דמיידי דיתירות תחונים נכותלי המזוה למעלה נחוך חלל המזוה והם
למטה מצי אמה והייתה עליהם הקורה ולפעמים נחשנעל לה נלי יחידות
כלל וכנח דכותלי המזוה נחשנעל למטה וטעם חלל המזוה מתקצר ולי"י
הרי ליכא חילוק דין בין קורה לנזרת הפתח דגני נזרת הפתח נעין
דוקא שיהיה הקורה שלמעלה מונחת על גבי הקנים שנתן הנדדים דאם
היתה הקנה שלמעלה נחוך הקנים של הנדדים הרי נמי נזרת הפתח
שעשה מן הנד דלא עשה ולא כלום וכמ"ש נחשנעל הנח נהג"א ונקורה
כהא נוגה כשר, ומעתה הרי אפשר לומר דכל דיי דקורה דתנן
הכל מיידי נקורה קורה שלא היתה מונחת להיית מונחת על הותלי
המזוה ומשום הכי קמני נחמיתין דתני שהיתה נבטו למעלה מעשרים
תקנתא דממעט ולא קמני תקנתא דייניהנה וייניהנה על הכתלים והיא
קורה וכיון שהיה קורה מונחת רק בין כותלי המזוה נעין שפיר שיהא
הקורה רחבה טעם דוקא נכחאי נוגה כותלי המזוה אין נחשנים לקנה
שהיה נזרת הפתח אלל אין הכי נמי דאם היתה ארוכה ומונחת על
כותלי המזוה הו"ל סגי בכ"ש משום נזרת הפתח דהכתלים היוין נמקום
הקנים ואח"י שפיר.

ואמ"נא טעמא דהרמ"א ומג"א דמילאנו נזה הוא משום דלא ס"ל
כדברי הגמ"א ולי"י הנ"ל דגם אם נתן הקנה העליון בין
שני הקנים שמהלכים שלא על ראשיהם הרי דין נזרת הפתח שעשה
מן הנד אלל דהרמ"א ומג"א ס"ל דנכחאי נוגה כשר, וכן נראה
מתוך לשון הריטב"א שכתב ח"ל, והנכון כפירש"י דמן הנד היינו
שהקנה שנתן על נביהן אינו על גבי הקנים אלל מן הנד על פניהם
או סמוך לראשן או נחלמיתין וכהא נוגה לא מחייב כנזרת הפתח
וכו', והנה מהדברך הריטב"א י"ל לפרש על פניהם משמע נזרו
דמפרש לישנא דרב חסדא דלחור נזרת הפתח שעשה מן הנד היינו
דוקא על הנד על פני הקנים ולא נביהם דבין הקנים כשר אפילו אם
המזוהות נבונים מן המהקף שניניהם ורק על פניהם מן הנד אסור
בין סמוך לראשן בין נחלמיתין והכין ס"ל להרמ"א ומג"א, ולעיל
נסימן יידי כתבנו דלהרד"ק גם הפתחים נחשנעל שנה שלמה היה

נמקום מזהות, ונלמדת סתימת הראש והטור נדן פיתחא דלקרנא משמע דלא עשה נהם מזהות מנוק הכתלים ודלא כהנהגת פרישה וגם סתימת הדגרים משמע דלא כהפרישה דעשה דלת דוקא.

(ז) והבית יוסף הקשה אחר לא הניא הטור פירש"י והרמב"ם נפתח שימח, ולהאחר י"ל דזהו משום דטור לזיל לטעמו דס"ל דכותלי הבית שמן הגדדים כמו שהם גלי שום שיפי ותיקון למזוזות מכל מקום היין הכתלים כמזוזות, וגם הראש"י ורצ"ו ידועים אולי נזה לטעמיהו דכתבו נפירוש פתח שימח כחוספות ולאירא דיותר נראה דגם הנ"ל לא הקשה כלל למה לא הניא הטור לישא קמא דרש"י דנזה שפיר י"ל כחש"כ דהטור לטעמו אולי וגם הנ"ל מודה לזה, אבל קושיות הנ"ל הן אחר לא הניא הטור פ"י שני דרש"י דלית ליה תקרה היינו דהבית אינו מקורה דזהו כפי הרמב"ם וגם הראש"י הניחו נהלכת מזוזה סימן י"א ולהלן פירושא הלא איכא ראייה מהא דמנה נבשה שערס שפטורים ממזוזה שער שאינו מקורה וכח"כ נבשכול ה"ל מזוזה סימן כ"ה.

וליישב קושיות הפרישה הנ"ל י"ל ע"פ מה דאמרנו צירוף דעירובין פרק קמא הלכה א' לא דמי מזני לאכסדרה מזני נעשה לתשמיש נחיס אכסדרה לא נעשית אלא לתשמיש דבר, ופי' הפ"י דסחם אכסדרה לא לתשמיש עבדא אלא להילוך ועיול בעלמא ואם כן לא דמי למזני וכ"כ דלא דמי לנזיל דחייב נפתחא דלקרנא דהכתלים היין נמקום מזוזה, עיין יד הקטנה נ"ה מזוזה, ולפי"ז קמו דברי הפת"ח הנ"ל דלזיל לפס מנהג הקדמונים שנתפשט או דכותלי הבית היין נמקום מזוזות וכשיטת התוספות והראש"ם נמנחות נפתח שימח דלא פירשו כפירש"י ס.

ענה ד'

(ח) ובחידושי הרשב"א על הגרי"ח תנא לורת הפתח אחריו כר ח"ל, וא"כ נקנה מכלל וקנה מכלל היינו איכא שקפי והיינו מזוזות אפילו ידיו פני הכותל שזן אינו נראה אלא כפירא אל נקנים לו נקונידסין שפיר איתחיו לורת הפתח בלא שקפי ומלשון רש"י ז"ל נראה דפתח שאין לו שקפי היינו שהגדדים אינם שזן אלא אגן נכנסת ואגן יולאח ולמעלה הוא גם כן פרק הא כל שהן שזן מן הגד ולמעלה שזן אינו נרד ודמי שפיר הא דקנים ומיאו פירוש שקפי אינו מוכיח כן בפרק הקומץ כר עכ"ל, והנה אף על נב ד"ס כלל קנה ט"ס, ולע"ז י"ל אפילו כר, נרם זה מנולד נפשיטות מזניו דלפי פירוש דהרשב"א דלית ליה שקפי היינו מזוזות הקשה דאם כן למה נקנה מכלל וקנה מכלל גני לורת הפתח סני אפילו איכא דליכא סם כותל כלל אלא הקנים לחד וכמו נענן ד' קונידסין וכן נסוכה נשתי דפנות כחין גל"ס דעשה דופן ש"ס נרחת יותר על טפח ומעמידו נפתח מני' לאחד מהדפנות ויעמיד קנה כנגד הכותל נמקטע ועשה לורת הפתח מהקנה אל הטפח שוקק, וקשה הא הקנה הזה נמקטע עומד נפני עצמו ולית ליה סם שום שזן אחר וזלמו והלך י"י מתייל לורת הפתח והא לית להו שקפי ומזוזות ותי' הרשב"א ד"ל דנכותל גרע דנני מזוזות דאפילו יהיה פני הכותל שזן כלומר דאפילו נפרש פתח שימח דלא כפירש"י נעירובין דפני הכותל אינו שזן ואגן נכנס ואגן יולא דניכר שנפתח ונתקלקל אלא אפילו יהיה פני הכותל שזן (וכפי' סירוש הרשב"א נפתח שימח וכפי' פירש"י נמנחות) מכל מקום אינו נראה אלא כפירא כיון דהוא גלי מזוזות אל נקנים לו נקונידסין שפיר איתחיו לורת הפתח בלא שקפי ומזוזות וע"י ס"ס הרשב"א דמלשון רש"י דפי' שקפי שהגדדים אינם שזן אגן נכנסת ואגן יולאח משמע דאם הוא שזן מן הגד ולמעלה שזן אינו נרד דקנים דמיא לית נמקום דופן ונמקום מזוזות לורת הפתח א"ס כן הרי מנולד מזה להדיל ולהתוספות והראש"ם נמנחות דפירוש פתח שימח כפירש"י נעירובין א"ס כן ס"ל דהכתלים היין נמקום מזוזות חוץ מנהג הקדמונים חוץ שעת הפתח וכח"כ נסיון הקדום הנלח דברי המקריה נהגת דברי הרשב"א הנ"ל והשגט עליו נס"ד.

ועוד אמינא ד"ס להקשות למה נמנחות פירש"י דלית ליה שקפי היינו מזוזות ונמנחות עירובין פירש"י נעננו כחוספות והראש"ם

דמשך מזני ד' אמות א"ס כן י"ל דס"ל דכמו דקורה ולחי אינן מתירין את המזני עד שיהא נ"ו ד' אמות הכי נתי נורת הפתח אינו מתיר נפתח מדי אמות, חסו הורי ר' אהא נהיין דענד לורת פתח שהוא נרד להנכים לפנים מלרצע אמות היינו נרדך להיכנס ולאסוף לפנים שטח מדי אמות וא"ס כן אינו מירי הירושלמי שיעמיד הנורת הפתח נפנים למזני אלא לענין השטח שלפנים קאמר דמהויי שיהיה נ"ו שטח מלרצע אמות ודלא כהקד"ע ופי"ת ס"ב, והפוסקים לא הזכירו דין זה דהירושלמי והיינו משום דס"ל כיון דלורת הפתח הוא משום מהינה א"ס כן גם נפתח מדי אמות למה לא יתיר והרי שיעורה דרש"י היא נד' טפחים.

ענה ג'

(ו) ובתשובת פנים מלירות (ה"ב סימן קמ"ג) כתב לפסול לורת הפתח א"ס הקנים שזן הגד עומדין נחוד החצר והכתלים של הגד לא המזני חכמים אותם מלמעלה וגדלים רק מלמעלה ובניא ראייה מהא דעירובין (י"א) פתח שימח דחד אחר דלית ליה שקפי ופירש"י מזוזה דנחלנא לאנייה מכלל ומכלל אגן יולא ואגן נכנס ואין זו לורת פתח וא"י ס"ד דלא נענין למחוי הגי מזוזות א"ס כן למה לא הרי לורת הפתח א"ס אמתם שאגן יולא נחלל כותל דליתא והיו מזוזות הפתח שזה אלא ע"כ כיון דהפיה מקנה המזוזות אמות אגן יולא, לא מיתבט לורת הפתח.

ובתשובת ה"ס חל"ה סימן נ"ו הש"ג עליו דהא נענין קנים דוקא וכותל החלוקה לא מועיל לורת הפתח ורש"י נבוחא קאמר אפילו אגן נכנס ואגן יולא דאין הכותל החלוקה והיו אמינא היינו מזוזות דידעו קושטע נן דלא עכ"ל, וא"י חמה על מרן הקנים ז"ל אף הנהגה לו נזה והא דאין דפתח שימח איתא גם כן נמנחות לענין מזוזה והנהגה נטור יור"ד סימן רפ"ז כפי' התוספות והראש"ם ס"ס דא"כ אין המזוזה ישר אלא אגן נכנס ואגן יולא פטור ונשום דנכח"ל גוונא לא היו מזוזות ונפסוק פוסק הטור ס"ס וא"ס הפתח מחלל כל הרוח חייב שכותלי הבית שזן הגדדים חסונים כמזוזות, וקשה האם קושיות הפתח כיון דהכתלים האם חסונים כמזוזות א"ס כן נאגן נכנס ואגן יולא אחר פטור נחלל דאגן יולא הוא כותל דליתא והיו כותלי הבית מלמעלה השזים נמקום מזוזות ומוכח שפיר דנענין שיהיו המזוזות גללים ולא מכובדים, ואולי ס"ל להחיים דלחומרא לא נעירובין עירובין מזהה דהתם נלחרייתא הוא.

ועוד י"ל דכנר האמת דהפרישה הקשה ס"ס נהא דהפתח מחלל כל הרוח חייב נמנחות שכותלי הבית נחשפין כמזוזות דח"כ מלכסדרה ד"ס לה ג' מחילת ופרולה נרביעית דפטורה והנה הפרישה תירץ דהא דמחלל כל הרוח חייב נ"ס לה דלת, והיינו דאפילו להראש"ם דחיון מזוזה אינו ש"ך דלית מכל מקום נזה מחי הדלת שיהיה פתח ט"י וא"ס כן י"ל דפתח שימח חייב דלית להו דלת, ונהגת פרישה ס"ס נסיון רש"י סע"ק י"ב ח' דהא דמחלל כל הרוח חייב ש"ס ס"ס לורת הפתח ושי מזוזות האשמים לשם מזוזות אגן אכסדרה אינה עשויה לשם כך עכ"ל, והא כח"כ נש"ג נש"ס רי"א ח"ל, ופעמים שהננין עשו מזוזות גזית וד"ל לקטע עמודים נלדי הפתח אלא נשפין ס"ס הגנין יפה מכלל ומכלל דהכתלים שמתלל ומכלל א"ס נמקום פזיזים שמתמידין נהם הדלתות עכ"ל, ומשמע דפותר דהיכא דאין נעמדין מזוזות וסומכין על הכתלים הדרך הוא דמשפין או הגנין יפה מכלל ומכלל נחוש דמיתבאר מילתא דהכתלים שמתלל ומכלל א"ס נמקום מזוזות, ולפי"ז ית"כ מה דהקד"ע נענן א"י לרש"י ח"כ הא דפנים אחד דלא נהגש הכותל עומה למזוזה ונפתחא דלקרנא השניין הכתלים למזוזות ד"ל דהא דפנים אחד חייב דאין הכותל מתוקן ומשופה לזה (אבל הא ליכא למימר דזהו נשאלן לו דלת אלא כן אפילו נפתחא דלקרנא נמי כא"י גוונא אינו חייב להפרישה וזלתי א"ס נחלל דלקרנא לפירש"י אגן לפי שהאגן נקרו) וגם נפתח שימח לפירש"י נמנחות דהא דלית ליה מזוזות והיינו ג' כן דמירי דהפתחים שומכין ולא נחקט יפה ונכח"ל גוונא לא אחרין לה הכתלים נחשבים נמקום מזוזות ולפי"ז היה נראה דהתוספות והראש"ם נמנחות דפירשו אגן נכנס ואגן יולא ס"ל דנחלקים אפילו לא עשה נהם מעשה שפיר ויור וכיור דהיה מוכיח שמתוקן איתם למזוזות מכל מקום היין הכתלים

הנזכרות היוצאים מכותלי הצתים אסור לטלטל תחתיהן מפני שהן סוף תקרה ולא נעשו משום היתר קורה אי נמי הקורה עצמה קאי היוצא משני גזדיה דאסור לטלטל תחתיהן מפני שהן סוף תקרה ופריך ואין סוף תקרה מניל משום פילא נתימא, דנאי דלא נעשו לשם קורה הא מיהא ליהני משום טרת הפתח כשנתייען סוף תקרה של זה לסוף תקרה של זה וכדלמור ר' פנחס אחא עובדא קומי ר' ירמיה דר' עמרם ועליהן ד' פיסטלות כמו פסי קורה ואסור לטלטל תחתיהן משום טרת פתח או משום פילא התקרה דלמירין פי תקרה יורד וסותם והכי נמי כן: פילא מהו שניצל בסוכה אי מהני טרת הפתח להיות נחשד דופן לסוכה ולמור לכן שניצל: סוף סכך היוצא מן הסוכה ולהלן מה שניצל ויחיד גם מנחון משום סוכה ויחיד ואין סוף סכך מניל משום דלורת הפתח נעשה לכך להיות דופן לסוכה אבל סוף סכך לא נעשה לכך למנחון לסוכה ומסיק כל אילין מיליא דלמורן לעיל בסוף תקרה לענין שנת לא אמרו אלא דרך משל ומתן נדבר אבל לאורית ליתיר למעשה אסור דקל וממור מה אם סוכה קלה את אומר סוף סכך אסור שנת החמורה לא כל שכן דאסור בסוף תקרה עכ"ל, וממור הוא דהפ"מ חפרה נהא דטורפליות שזכרכים שני פירושים, לישנא קמא דמירי מנוחטלות מונחן דלחא לישנא הורג לפרש נעובדא דר' ירמיה דאסור משום פילא דנאי פילא התקרה דלמירין פי תקרה יורד וסותם והוא דחק דכל הידועלמי האם היכא דנכר פילא מירי נטרת הפתח וכמו צמחא דלן ג"ל: ולכן נראה דהעיקר כפירוש השני של הפ"מ נהא דטורפליות שזכרכים דמירי לענין תקרה עצמה דר' נא נר מחל למור דהקורה עצמה היוצא משני צדי הכתלים של הרחוב אינו מתיר משום קורה לטלטל דהא סוף תקרה ולא נעשו לשם קורה וקורה העומדת מחליה לא היא קורה אלא למלך וממור נלי העומד מחליה דלמי האו גם משום מחליה אבל נקורה דהא משום הכירא למור נענין שיהא נעשה לכך והיכא דלא נעשה לכך ליכא זום הכירא וכמ"ל הר"ש נפרק קמא סימן כי ונשו"ע סימן שס"ג סעיף ט"ו ופריך הידועלמי ואין סוף תקרה מניל משום פילא נתימא דנאי דליט מניל משום קורה מניל משום פילא וטרת הפתח כשנתייען הקורות משני צדי הרחוב זו נזו וטרת הפתח לא נע"י שיהיה נעשה לשם כך לטרת הפתח הוי משום מחליה ומחליה הנעשית מחליה הוי מחליה לכולי עלמא והכי נמי נטרת הפתח וכמ"ל נבאנת שנת ערק ח"נ סימן ד' ומניא הידועלמי דר' ירמיה דהורה כן למעשה להסיר משום טרת הפתח, ומסקנת ר' אבא לפום דברי הפ"מ דלמעשה אסור לאורית כן בסוף תקרה שיהיה מתיר משום טרת הפתח דקל וממור הוא מסוכה הקלה דליט מתיר בסוף סכך משום שלא נעשה לכך כ"ש בשנת החמורה דליט מתיר בסוף תקרה ועין גם נק"ע דחפרה הא דקלמור ואין סוף תקרה מניל משום פילא אינו קושיא אלא דקלמור נתימא דסוף תקרה לא היא אשילו כדלמור הפתח ופילא ויחיד משום סוף תקרה מניל משום שלא נעשה לכך האו כדלמור ר' נא נר מחל דאין סוף תקרה מניל משום פילא, ואולם צנן פירושא דסוף סכך הק"ע אינו מפרש כהפ"מ ויחיד לקמן בסיומן.

(יב) ובענין הרי מוכח להדיא מהידועלמי והכתלים מוטרים נמקום קנים נני טרת הפתח דהא רק מלך הקנה העליון דהא סוף תקרה ולא נעשה לטרת הפתח פסליק טורפליות שזכרכים דליט מהני משום פילא אבל מלך הקנים שכן הגדלים לא ליכפת לן ופני צמחלי הצתים הוא יסוד גדול וסיעתא עצמה למחא הקדמונים שנהגו לקדור האכל נשי נד נני הצתים דס"ל דהצתים שלים משום קנים דכן הוא נידועלמי, ולשיטת הידועלמי צ"ל דהקנים שהגדלים עדיף בה מהקנה העליון דנקנה העליון הרי למורן ואין סוף תקרה מניל משום טרת הפתח מטעמא דלא נעשה לכך ואילו נקנים שהגדלים הרי מהני גם כותלי הצת ואין על נא דלא נעשו לכך ועל כרחק דנקנים שהגדלים למורן דעדיף ולא נענין צה כלל שיהיו נעשים לכך מה נריך נילור חז"ש זה מה, ואולם זה יתבאר יפה לשם מה מלי דלחא נסוכה (י"ט). דמורן עולא פסל היוצא מהסוכה ריחן כסוכה דהיינו קנים היוצאים לאחורי הסוכה נדליכא שלם דפנות וליחיה מרונה מתחתיה ומה דחיתא לנאי ענינא לנרתי לא ענידי קומשע לן ומפירשי דופן למעשה זה לא לכך נעשה ס"ל, והקדו נחשפית דמחיתא שניעק ליה דכא דקומי וכן נלך המחיתא לכסדרה

הא שנת לענין גובה אם כן טרת הפתח נשנת מתיר אשילו נגזר מלאה אמה כמו נכללים לכולי עלמא ואם כן הרי ליכא נפ"מ טונה נין טרת הפתח לקורה לענין גובה נשנת ומלי פריך אלינא דר' יוסה א"ר דאם כן מלי ליכא נין קורה לטרת הפתח לענין שנת ולדבר נדעת ר' יוחן דלמור הדין דממור לענין כלאים אבל לענין שנת לא תהא פילא נגזרה מן הקורה וגם פילא דהוא טרת הפתח אינו מתיר נגזרה מעשרים כמו קורה אם כן אליניה ה"ל למפרך דאם כן מלי נניייהו ולא אלינא דר' יוסה א"ר דהוא טרת הפתח נשנת נכללים לענין גובה ואיכא מילוק טונה מוטרת הפתח לקורה, ואולי כוונת הפ"מ לפרש הדין כלאים הוי שנת דכמו נשנת פסול נלמעלה מעשרים לר' יוחן כן הכי נמי לענין כלאים ופליג על הא דרשנ"ל דלמור נגזרה אשילו עד תהא אמה גם לענין כלאים אבל זה רמז דכנראה מפסטיית הענין משמע דהני אמורא פליגי אליניה דרשנ"ל, ולכן נראה דהעיקר נזה כפי הק"ע דפריך לר' יוסה א"ר דלמור הדין כלאים הוי שנת דממור טרת הפתח נשנת כמו נכללים אשילו עד תהא אמה ואינו כמו קורה ולהכי פריך מה נין קורה לפילא דהוא טרת הפתח ולמה טרת הפתח עדיף והרי גם קורה פרום למעלה וממור לא מהני קורה למעלה מכי כמו טרת הפתח, ואולם דאם כן קשה דה"ל להירושלמי לממור דמשום הכי טרת הפתח עדיף מתקורה משום דקורה מונחת ע"ג כותלי המני דלינס מוטרים להיות נמקום קנים מה שאלן כן טרת הפתח י"ל לו קנים מן הגדלים וממור משני הכי נידועלמי הרי מוכח דס"ל להירושלמי דכותלי המני מוטרים נמקום קנים והליכך פריך דמ"ל טרת הפתח מתקורה והא קורה מני פרום למעלה והא כטרת הפתח וכדנרטי, ואולם אכתי קשה לימא דהתירא דקורה מירי כשלינה מונחת על הכתלים רק נין הכתלים דליכא נכחא נגזרה משום טרת הפתח לטרת הפתח אינה כזר רק כשהוא מונח למעלה וממור משני הכי יהיה מוכח נמי מהירושלמי ס"ל דגם נין הכתלים יהיו קנים הוי טרת הפתח ואלא כמ"ל נש א"ר, ואסור דהו משום מהירושלמי אחר אי תימר נלמעלה כ"ש מן הגז דכפי הק"ע ופ"מ מהירושלמי ס"ל דמן הגז עדיף דהא טרת הפתח תם מחליה והכי נמי נין הקנים להירושלמי כזר ולהכי פריך מ"ל קורה דנרע מוטרת הפתח אבל אכתי יהיה קשה לימא דקורה מירי כשהיא מונחת נלמעלה מונח ולא נראה המני לפיכך נענן צ"י דנלמעלה הכתלים לכולי עלמא לא הויין הכתלים נמקום מוחות, ואינא לעדין ד"ל דהא נלמא הא דמני שם נידועלמי קורה מלל מורת אמת פילא אינה מלל עד שחא מוטפת מדי רוחותיה, הייט דקורה נרע משום דמלל רק מורת אמת שאלן לה קנים מן הגדלים אלא שמונחת נין הכתלים או נלמעלה המני לדרכי או ע"ג הכתלים נראה המני להרשנ"ל ודח"ל ומניא דהכתלים לינס נמקום קנים וליכא נקורה דין טרת הפתח רק הכשירא משום הכירא והליכך נגזרה מכי פסול, מה שאלן כן פילא דהא טרת הפתח אינה מלל עד שחא מוטפת מדי רוחותיה דהא נריך קנה למעלה והא מונח על שני קנים מהגדלים דוקא להרשנ"ל ורמ"ל ומניא או על הכתלים נראה המני לדרכי נכחא נגזרה הכתלים שלים נמקום קנים תם ניד וכן נד למטה נקרקע דליט ממור אלא דליט דהכי ס"ל לרשנ"ל לעיל נידועלמי גם (הלכה ה') ואם כן רשנ"ל לטעמו לילי וה"ל ע"פ מוטפת מדי רוחותיה והא כמחליה נמורה וממור אשילו עד תהא אמה.

ענה ר

(י) וברס"ג נה האם נידועלמי אחר ר' נא נר מחל טורפליות שזכרכים (כ"ה נסוכה וכן אג"ה הק"ע ופ"מ) אסור לטלטל תחתיהן מפני שהן סוף תקרה ואין סוף תקרה מניל משום פילא אחר ר' פנחס אחא עובדא קומי ר' ירמיה נלמעלה עומדים ועליהם ארבע פסליות ואסור לטלטל משום פילא ר' נון ורנן נעון קומי ר' זעירה פילא מהו שקיל נסוכה אחר לן פילא מלל נסוכה, סוף סכך מהו שניצל נסוכה ליל אין סוף סכך מניל נסוכה מה נין זה לא נעשה לכך מה אינו נעשה לכך (כ"ה הגירסא נמסכת כלאים ונפרק קמא דסוכה, וכן אג"ה הק"ע ופ"מ) אחר ר' אבא כל אילין לענין מיכס ומיתן הא להורות אסור מה אם סוכה קלה את אומר אסור שנת החמורה לא כל שכן, ופי' הפ"מ טורפליות שזכרכים הן

אכסדרה דאס אין מן הכותל לסיכוך ד' אחת כסירה אף על גב דמחילת בית לא לגרף ענדי וחידן הריטניא דמחילת בית דהו נין קנע דעתו נהי אכל מיני ועולא קמאמע לן גס נמחילת סוכה אהם ערף, ונפייא הירושלמי דס"ל דאין סוף סכך חזיל נסוכה ונפוס פי' הפייא זהו נקנים היואלים לאחורי הסוכה, אס כן י"ל דמחלק נאחמ נין ננין קנע למחילת סוכה אהם ערף ואס כן כותלי הגית מהני שפיר משום קנים שמהלדים דמחילת דננין קנע דעתו נהי אכל מיני וגם לגרף ענדי, אכל נסוף חקרה דלא נעשה לשום דבר ס"ל להירושלמי דאין סוף חקרה חזיל משום פילה ולורת הפתח דלא נעשה כלל לשום מחילה מהלך, ועין לקמן סימן י"ז ענף ד' מש"כ נס"ד לתוך קושיות התוספות, ויתייבז גם כן שיעת הירושלמי נזה.

והנה לא נעלם מחזני ד"ל דהני ארבעה עמודים שהזכר בענדא ד' ירימה חיידי נד' זוית של הקרנות והכי נמי נזה דכתב הקי"ע טרופליות שזכרבים, וגרלה דה"פ אהם כעין קורות היואלים מן הננינים הנזולים ומתוודים על ד' עמודים העומדים לפני הגית עכ"ל, והיינו גם כן ד' עמודים נד' קרנות אס כן גם אכל הכותל עומדים גני עמודים ואי"ל לזירוף הכותלים כלל, ואלוה הא ליחא דכיון דהקורות יואלים מן הננינים והכותלים אס כן למה הגורכו כלל לעשות אס עמודים להחיות הקורות, ולכן גרלה דהני כל הארבע העמודים הם כנגד הכותל נקנה הקורות אכל נגד הכותל ליכא אס עמוד דאין לרדק אס לעמוד דהקורה יואל מן הכותל ומעמח על הכותל נטוי נלי אס משען אחר, ומעמח אס נגזל לחשוב סוף חקרה להיות חזיל משום פילה מטטרפין הכותל או הכותלים של הגית משני נדי הרחוב, וכן נראה מתוך דברי הפייא שכתב כשמניעין סוף חקרה של זה לסוף חקרה של זה כר, וקמה ראייתנו מהירושלמי דהכותלים עולים נמקום קנים נגורת הפתח.

ענף ד'

(יב) והתוספות כתבו נפרק קמא דעירונין (י"א) ד"ה איפכא מחל, ומינעיה ליה להגמרה ליה להגמרה ליה להגמרה ליה להגמרה הפתח נצנזה יתור מתי אמה, והקשה רבינו חס דהא לורת הפתח הו קנה מכלל וקנה מכלל וקנה על גניהן אס כן דל קנה דעל גניהן ליחבז נקנה דמכלל ומכלל דהו כליד משה עיין אס, וקשה מתי פריך רבינו חס ליחא דמירי שהיט הקנה שלמעלה על דפני המני עמלם נאופן דליכא לחיים וע"כ מציא מינעיה ליה לי מחילת משום לורת הפתח נצנזה מתי אמה, ומוכח מזה דס"ל דלהתוספות דכותלי המני אין נחשנים נמקום קנים, וכשיטת הריטניא והרמ"א ומג"א הוה לכאורה ראייה נכונה, אמנם ידוע הוכחת הנכור אור לפסול לורת הפתח שהחזיק מהכותל ג' טפחים כמו לתי דמחלל מוקף רבינו חס האניניא נכהלי גוונא מוכח דס"ל דלתי ולורת הפתח אהם ואס כן י"ל דהך דינא לי הכתלים היוין נמקום מוחות חליא נמי נפלותח דלתי העמוד מחיליו דלמחל דלמחל דלתי הו לי דהי נמי לי אפסר לגרף הכתלים למוחות נגורת הפתח משום דהקנה שחכלן ומכללן י"ל להם דין לתי, והכתלים הרי סחמן לא הועמדו לשם קנים ונדהה הרליה הכ"ל דרבינו חס אזיל לעממו דפסק כרנא נלתי העמוד מחיליו ולא כאניי ואלנייה דרנא נגורת הפתח ודלי איכא קנים מכללן ומכללן דהכתלים לא מרפיקן כלל נמקום מוחות דהו עמוד מחיליו ושפיר הקשה רבינו חס דל הקנה שעל גביו ליחבז נקנים שמהלדים דהא ע"כ נכהי מירי וליכא קנים אכל לזיון דלא ס"ל כרנא נלתי חס נזה ופסקין כאניי נלתי העמוד מחיליו דהו לתי ודף על גב שלא נעשה מעיקרה לנ"י כן י"ל דהני נמי וגם כ"ש נני לורת הפתח דסמכין ענ קנים שומדים מחיליו והיוין הכתלים נמקום מוחות וקושיא רבינו חס לא קשיא מירי והתוספות דלא תירנו כן י"ל משום דלתי לשום שיטת רבינו חס, ונחידושי הריטניא מפרש דמירוי התוספות הם דברי רבינו חס י"ל דהוה תירן כן, וכן הוה נחידושי הרשניא נסם רבינו חס, ינספר תוספות שנת לא ראה זה וכתב מש"כ עיין אס.

ועוד י"ל דהנה הגיח כתב לייבז קושיות רבינו חס הכ"ל דמסכתא ליה כשכותלי המני נצנזה עשרים אמה והלתי נסמך אל הכותל ולינו נראה נמחן ומנפנים רק נצנזה למעלה מעשרים אמה

(יג) ובשו"ע סימן שס"ג ענף כ"א ומנאר דיני מני ויתור נלתי וקורה דנרדק שלא יהא רחב יותר מעשרה אמות ופתוחים לתוכו גני מציאות ולכל חצר גני נתיים וארכו יותר על רחבו יס"ם המתנן נשריע דאס חסר אחד מחלו לינו יותר אלא נפס ד' או שני פסין גני משהיון או לורת הפתח, ונחידושי הגרעק"א ז"ל הקשה הא לורת הפתח דעשה קנה מזה ומזה מחילא ליכא גני פסין ואף שיד לומר או לורת הפתח דלמח לו לטרוח נקנה שעל גניהן תספד משנה נבורה כתב דנפייא אפילו נרנח מעשר, ונשער הנין כתב דמה מיובז קושיות הגרעק"א הו לינו דאס כן לא שיד לומר או לורת הפתח דהא נרנח מעשר רק נגורת הפתח מותר וע"כ נפסחות מעשר מירי והדרא קושיות הגאון ערעק"א הוה שדוקה האלן ערעק"א וכתב ואף שיד לומר או לורת הפתח דהקושיא מדנקט או והמינ לא חס לקמחיה נזה, ואלוה לגרנו י"ל דהוה היכא דהגית הקנה העליון על הכתלים של המני וליכא קנים מהלדים כלל ואמי שפיר, ואמנם להכריח זה נדברי המתנן נשריע דס"ל כן לינו מוכרע ד"ל נפייא היכא אהו הקנים מוכוסים כגון אהו עומדים נמוך התנן וכיואל דלתי נעי שיהא נלוי וגרלה, אכל לורת הפתח נמי גס נכהלי גוונא ודלא כח"ס הנכור אור ואמי שפיר.

והתוספות נעירונין (ג') ד"ה לינע, וכן נצנזה (ס') כתבו דפתח אהל מועד על כרחך שלא כדן נקרה פתח וחידוש הוה שהרי היה פרוץ נמלחו דלא הריל גיפוי, וקשה ליחא דכותלי הקרשים שנלדים הם היו נמקום המוחות וכתו נפתח דאקראנא לפוס שיטת הרמ"א ורבינו ירוחם, ולכאורה מזה ראייה נבורה דס"ל להחסי דהכתלים לא היוין מוחות והו דפתח דאקראנא או כפידס רש"י נקראן זוית דאמי או כהפרישה או כהשיג' והנהה פרישה הג"ל נסמין הקודם, ואולי משום דהס נמשכן לא היה גס הקנה שלמעלה כדן וכח"ס התוספות אס דהיה מן הגז והילכך נכהלי גוונא היכא דלא הו גס גיפוי לכולי עמלח לא אחרין דהכתלים היוין מוחות, ויש להבדל נדחיה זו כמותן ויותר נראה דמהכל מוכח דהתוספות ס"ל כריטניא ורמ"א ומג"א.

ולשון רבינו יהונתן נחתנין ותקטו להינה קורה רחבה טפח על כותל המני כר, וכן נאשכול כתב שמניה על כותלי מני למעלה נמקום כר, ולכאורה הו דוקה לומר דכוונתם נלישנא דעל כותלי המני הוה רק לאפוקי לזד חוץ מהמני דודלי פשטיות הדגרים נוטים יותר דכוונתם לומר דנענין על כותלי המני ממש ומוכח דס"ל כריטניא ורמ"א ומג"א דהכתלים אינם מטטרפים להיות נמקום קנים, ואלוה נמשנה דהכשר מני כתב רבינו יהונתן דפתח מני הם כותלי המני שקורה נשענת נהם או נכנסת נמקום נמור מכלל ותמור מכלל

מכלן עכ"ל, גם נרצו יונתן שם נדיה ואפילו דלת של קטן כתנ
אלל כשהקורה נכנסת נהרד הכותל שנפון ודרוס כו' עיין שם, הנה
מזה שמע דס"ל דהקורה אינה על הכתלים מתה רק היא נתון
הכתלים נשענת נהכתלים או נכנסת נחורים נכתלים ואם כן על
כרחק דהא על כותל המזוי שכתב נרצו יונתן נמתנתין דרש מסכתין
היט רק לאפוקי לנד חוק, ואולם נאשכול כיון דלא מלאנו מכריה
לסתור פשוטן של נדרים נראה יותר לומר דס"ל כריטנא ורמ"א ומנ"ח
דהכתלים לא היוין קנים, וכן מדברי הרמזים נפ"ה המשנה שכתב נצי
לחלתה אם י' נקורה הנחונה בין כותלי המזוי פתחים ומשכיות כו'
הנה מלאנו זה שמע דס"ל דהקורה לשלם נחונה רק בין הכתלים
היוני נלכ"י לא היו נזורת הפתח נזורת הפתח נעין שיהא למעלה
על ראשי הקנים ולא נעוהם וכהנהגה אשרי נאם לוי' וכמו שנהלה שם
מדברי הרמזים נפ"ה המשנה דהכי ס"ל להרמזים נמתוך הקנים פסול
וכפשוטא דלישנא נדרייתא וקנה על נציהן וכמ"כ הכ"ח ולעיל נסיון
י' כתננו דהרמזים נספר היד לא ס"ל כהנ"א נאם לוי' אלל נפ"י
המשנה שמע דסנר.

ובסור סיון שס"ג כתב וכן הכשירו נקורה שמינה על ראש המזוי
נכותלי המזוי כו', ומדכתב נכותלי המזוי שמע נהדיח
דס"ל דקורה אינה מונחת על הכתלים אלל נתון הכתלים ועיין שם
נדין משוכה ותלוי, וכן נראה מדברי הראשון והרובה סיון קע"ג
שכתב או להגיה קורה רחנה טפה שצנע מכותל זה לכותל זה שמע
דאינה מונחת על הכתלים כלל.

ענה ד'

(יד) **והמנ"א** שם הקשה מ"ש ננסוכה דיו שיתן קנה על כותלים
ואי"נ קנה מכלן כמ"ש סיון תר"ל סע"ג, ואפשר
דא"י תסס דחומרא נעלמא ה"א לעשות נורת הפתח עכ"ל, ונחלת
השקל פירש כוונת המנ"א נתיירו דהו משום ומדין תורה סני נשמים
כהלכתן ודוקן גלישית סני נעטף, ולענ"ד דלישנא דהמנ"א שכתב
ננסוכה חומרא נעלמא ה"א הנה מזה שמע דתסס הנורת הפתח איט
נא להסיר אפילו ליסור נרצנן אלל חומרא נעלמא ה"א, ומזה נראה
דהנ"רסל העיקרת נמנ"א ה"א כמו שה"א לפנינו נמנ"א דמקשה מדין
הסוכה נכתב נשריע סיון תר"ל סע"ג, דמ"ר ננסוכה העשויה
כמנ"י דליכא שתי דפוטו או כעד או דכיון שר"ך נדוקן השלישי פס
ד' ומשהו י"א ט הכסר סוכה כשמעמיו נפחות מנ"י סמוך לזקן און
נריך נורת הפתח ר"ש שפסוק כו', ואולם שיטת הר"ף והרמזים
דיתרון התיקון נמחילת נמורות דלא ערינן משי אמת נמחילת טובות
היתרון נתיקון נמור וקולוס הס לענין נורת הפתח והר"ף כתב
נסנרל הראשונה ה"א יותר חזקה ונדיה, ואפ"ר כתב המנ"א נזה
הנורת הפתח אינה אלל חומרא נעלמא והלכך מקלינן גם אם נתן הנורת
הפתח על הכותל אלל להסיר ליסור נרצנן אפשר שלא היו מתיירין
נורת הפתח נכה"ל ננוח, ואולם המחלית השקל העיר שם דהא קושיות
המנ"א מסוכה קשה נמי מדין שתי דפוטו דערינן הכתב נשריע שם
סיון תר"ל סע"ג, נדעמ"ד הטפה שותק נפחות מנ"י לאחד מהדפנות
ואחר נצא נדריכה נמי נורת הפתח שיעמיד קנה כנגד הכותל כנגד
חומר טפה נעשה נורת הפתח מן הקנה אל הטפה, וזה ליכא פלוגתא
בין הפוסקים כלל נדעי נורת הפתח דהוא דינא דנמרת, וקשה א"ך
סמוך הקנה העליון אל הטפה שותק ד"ש לו דין כותל ועי"כ מניה
המחלית השקל נדנדי המנ"א דלי"ל סיון תר"ל סע"ג, ולא סע"ג, נ
ולפ"י אפ"ר הונדך המחלית השקל לומר דכוונת התיקון של המנ"א
הוא דא"י סוכה דהו נרצנן דמדין תורה סני נשמים כהלכתן ונלישית
סני נעטף ואם כן לפ"י להמחלית השקל ה"א גם נעירונ היכא דליכא
נ"י מחלית דהו רשות היחיד מלאורייתא כמעט לכל הפוסקים נדעי
תיקון נצי הרנשיית רק מדרצנן ואם כן נכה"ל ננוח לא נעין כלל
קנים מן הנדדים אלל נכותלי המזוי הוין נמקום קנים, ואמנם דאם
כן תמיהי ד"ש כלל תמיהא נל"ה על המחלית השקל דאם כן ה"ך
הנהגה להמנ"א נתיירו זה דא"י סוכה דהו נרצנן והלא כל דינא דמנ"י
ד"ש לו תיקון נקורה ה"א נמנ"י פסוק מנ"י רוחות כפירש רש"י ר"ש
עירובין ואם כן למה הוצרכו לקדיה טפה יהיה סני נכ"ש מעטעם נורת
הפתח נדרצנן ה"י הכתלים הוין כחוחות וקנים, ולכן כ"ל דלי"ל

כלל להניה נמנ"א, ומדין שתי דפנות דערינן לא הקשה המנ"א מדי
דלף על נצ דהטפה שיהא ה"א נמקום כותל מכל מקום כיון דא"י אלל
טפה שותק ה"י כמו קנה נכננו ולא ליכפת לן מה דה"א ע"י יותר
ורצה נסתייחו ורק הקשה מה"א דסיון תר"ל סע"ג, דתסס ה"א פס
ד' ומשהו דהו מקום השב נלרצנן יוסף גם נהחילת מנ"י נעשה כותל
נדי טפחים ונסוף מנ"י גם לאנ"י סני נדי טפחים נדיחיתא נעירובין
(ה"י) ולרש"י שם ד"ה ארכו מ"ר הסנ"א גם נדי נפחים מנחומים
דלא כחוספית שם, ועיין אנהע"י חזק שיטה זו וכ"ש נפס ד' ומשהו
דהו כותל ומניה הקנה העליון מזה על ראש הכותל השני וה"י דא"י
הכתלים הוין כחוחות ותי המנ"א דתסס חומרא נעלמא ולא מנ"י
ה"י וכמ"כ ואלל כהמחלית השקל, וסנ דלי"ל נספר מקריה נתיקון
עירובין דהנ"א נדנ"י הונ"א הנ"ל שכתב דל"ן ללמוד מנורת הפתח
דסוכה דחומרא נעלמא ה"א וכתב עליו ולא ידעתי מנין לו זה ננסוכה
חומרא נעלמא ה"א עכ"ל, הנה נרס להמחלית לפי שהנ"י דהמנ"א
הקשה מסיבה העשויה נשתי דפנות דערינן עיין שם, ואולם אם המנ"א
הקשה מסוכה העשויה כמנ"י אפ"ר י"ל נזורת הפתח ה"י חומרא נעלמא
לדין ומשום דהעיקר דלא נעי נורת הפתח כלל נכה"ל ננוח וכמ"ש
ה"י נכוונת המנ"א, וסנ דלי"ל דנ"ס הפח"ג כ"כ, ואמנם מה"א
תמיהי דה"י י' להקשות גם מפחיתא דלקרנל להרש"י והטור דהו
פתח נענין מזה ה"י דהכתלים הוין כחוחות גם היכא דה"א מנ"י
נפתח נענין מזה, ופ"ל על המנ"א שלא העיר מזה, וא"ך שיהיה ה"י גם
נדי המנ"א ה"א רק לפס שיטת הרמ"א, ואולם לפס מנהג הקדמונים
אפ"ר י"ל דהכתלים הוין מנחות אפילו נלאורייתא וכ"ש נדרצנן, תס
י' לנצד ולומר נדרצנן הכתלים הוין כחוחות אפילו נלאונע הכתלים
היוו היכא דהכתלים מושכים להלאה דהסנ"א דפ"ס אמת דמנ"י
מניה דהיכא דהכותל מושך הלאה לא ה"י כסך לכולי עלמא ה"י זכו
נלאורייתא דוקא ומנ"ל דנ"ס נדרצנן הכין ה"א, ואולם אפשר לומר
נלאונע הכתלים לא ה"י נ"ס כלל ומשום דלא עבד לינשי פתח נכה"ל
ננוח והילכך אפילו נדרצנן לא מה"י, ועיין נע"י סיון שס"ג סע"ק
י"ט נדין נצ מספיק נין תנל להקדים דאוסר מה"א טעמא דל"ן ששן
נורת הפתח נענין זה, והאחרונים מכשירים מושם דהפסק איט חז"ק,
והילכך ל"ן להשגיח גם נמח"ל דנ"ס מספיק וא"ך על נצ דלא עבד לינשי
פתח נכה"ל ננוח, ולקמן נסיון ט"ז ינאר נזה, ולכן ה"א נראה
דנ"ס לענין אונע הכתלים י' להקל דכל המחלית נד"ס עליו להנ"י
ר"ה כותב נפ"ד יד"ס וכמ"ש נחשונת הגלון רש"י לענין נורת הפתח
המרוחק מהכותל, ולפ"י יהיה הדרא נענחיו שכתננו לעיל נענ"ך
נ"י על הפח"א דה"א אפשר להכסיד נענח"ל דליה מטעם כותלי המזוי,
ואיכא עוד נפ"ת דאפילו אם הקנה שעי"ג העמודים ה"א מן הנצ נלאונ
דפסול מכל מקום כותלי המזוי יהיה כסר דה"י ה"י עי"ג הכתלים של
המזוי ונעטרפ הכתלים וא"ן אמו נריכים כלל ללחון העמודים שנפנ"י
וכמ"ש כה"נ הט"ז שם נסיון שס"ג.

(סו) **והמקור"ה** שם כתב מזה שהקשה המנ"א דה"א הכותל נעלמו
נורת הפתח כמו ננסוכה לא קשיא מדי דכין
דהכותל ארוך ד' אמות איט ניוון משום לתי ננורות הפתח נעין
לתי מכלן ומכלן מה ש"ן כן ננסוכה דל"ן נכותל נ"י רק טפה עכ"ל
(ומנ"א דהמקור"ה הנ"ן דקושיות המנ"א ה"א מסוכה דשתי דפנות
דערינן כמ"ש לעיל דתסס הדוקן נ"י ה"א טפה אלל ננסוכה כמנ"י הדוקן
נ"י ה"א פס ד' ומשהו ואל ליכא כמ"ש לעיל) וכנר כתננו נסיון הקודם
דמקריה ננסוכה או לטעמו דלי"ל דהסכים שם דדין לתי ננורות הפתח
ש"ן, וכשיטת הנכסר שור לענין ריתוק מהכותל יותר מנ"י טפחים ולהכי
כ"ל נלאור"ך ד"ה כמו דא"י ניוון משום לתי היכא דההכסר משום לתי
כן הכי נמי איט ניוון להיות נמקום קנה מכלן וקנה מכלן היכא
דההכסר מנ"י נורת הפתח אלל ה"א כמעט כל האחרונים ז"ל פלגי
וס"ל נזורת הפתח ה"י מחלית ולא אחרין ניה דא"י ליכא מנחל לתי
תס א"י מנחל נמה שהנדים נוקעים נ"י כיון דה"י כפתח חזק נס"ר
מח"י לתי על הכותל מה"י להיות נמקום קנה ננורות הפתח א"ך על נצ
דא"י מה"י נמקום לתי לשם שיטת מאר"ס נדעי שיעורא דמנ"י הסנ"ל
כענ"י אצנע דוקא כמ"ש דהה"י סיון ע"ד הונ"א נע"י סיון שס"ג
סעק"ד ואם כן הכי נמי י"ל נכותל ארוך ד"ה דא"י ניוון משום לתי
ומכל מקום מה"י נמקום קנה ננורות הפתח, וכמחלית דכן פסק נחשונת
נ"י אפ"רס מל"ח סיון כ"ח דאם הקנים ננורות הפתח נחש"י ד'
לחנ

הקדמונים לכל הפחות היכל דלן ניד הישראל לתקן ולהעמיד
לח קטן תחת החוט.

(ב) ולפיכך היכל העמודים שזן הגז עומדים בתוך חצר וכיוצא בהם
אשר לא יחל כהמחמירים לפסול נכחיה בנחה מנעמח דסיל
דענין שיהיו הקנים גללים ולא חכוסים וכדעת הפמ"ח והגכור
שור מכל מקום מנז כותלי החצר יהיה כשר דהרי החוט הולך
גם ע"ג הכתלים ונעטרם הכתלים במקום קנים ואין לו לריבין
כלל לאחת העמודים שזנפנים ואשר לאם הקנה העליון קשור
להעמודים מן הגז מכל מקום יש להכשיר כיון דלן אנו לריבין
כלל לאחת העמודים.

(ג) נחה דברים אחרים היכל והחוט עובר על קנה הבית וקנה
החצר ואשר נחלש המני היכל והבנים והצירות מופרדים
זה מזה שפיר יש להכשיר, ואולם היכל והבנים והצירות אינם
מופרדים זה מזה והחוט עובר נחלש המני או נחלש כותל
הבית נחשך וליכא הכא קנה כלל והכותל נחשך להלשם הגז
מהא דפנים אחד מוכח דכחיה בנחה לכולי עלמא לא הרי
הכותל כסך ומזוזה ואין להכשיר ונכח חייבי הפמ"ח וכ"ו
הדין שם וספר יהושע, ואולם י"ל דלן להביא ראיה ממזוזה
לעירוב להחמיר נדרגנן ונכללל דלא עבדי אינשי פיתחא כהא
בנוגה י"ל לפקפק דלא צריח הדי מילתא כ"כ וכל המחמיר
נדרם עליו הדין, והיינו טעמא דהאחרונים דפליגי על הט"ו
ומכשיר היכל וליכא הפסק בן הקנה העליון להקנים
שמהלכים ולאם כן מהא טעמא אפשר נמי להקל היכל והחוט
עובר על אלוה כותל הבתים והמני ולר"ך עיון.

(ד) נעקף ב' כתננו ומדברי הריטב"א נראה דלא ס"ל כהג"א נשם
א"י דאם הקנה העליון נתון בין הקנים שמהלכים הרי טרת
הפחת מן הגז ופסול אלא דכחיה בנוגה י"ל להכשיר ואחריו
גם הרמ"א ומג"א ס"ל כהריטב"א ואינו מוכרח ד"ל כתי
השני על קושיות הד"מ, ואומנם נסיון י"ד עקף ג' הנחת
דלהעירור חיים ומשנת נרית וצורה הרי רה"ג והאלפס
והרמב"ם ורבינו תנאל ז"ל פליגי למחרי על פירש"י נחא דמן
הגז ולאם כן יש ספק שפיקא להכשיר נזה דלמא לא קיימא לן
כלל כשיטת רש"י נמן הגז ודלמא היכל הוא בין הקנים לא
הרי כלל מן הגז אשר לרש"י, ולכן היכל דלן ניד הישראל
לתקן ולהעמיד לח קטן תחת החוט יש לפסוק נזה למעשה
להקל, ועיין סימן א' בקיבורי דייס א"י, אולם היכל והחוט
קשור בין כותלי הבית וגם נחלש כותלי הבית והמני הרי תרתי
דפמ"ח ופסול לפום סתוית הש"ס.

(ה) נעקף א' העליון דפחת העשיר נקדן ורית הבית נמקצט נאלכסן
שעשה שני הכתלים נהקרטת קרית, והעמיד שם פחת נאלכסן
הנה להר"ש וטור ורבינו ירושם פחת כה פטור ממזוזה ואפשר
גם הרמב"ם הכי ס"ל, ולכן מזוזה כו"י להקצט נל נכרה
א' עם מזוזה אחת המחמירינן נכרה, וזהו הגר"א לי נזה,
ולר"ה נעשה, נלום הק'

אברהם אורן יודעלאוויץ, רב ואג"ד דפ"ק
מאנשעסער, ענגלאנד.

סימן י"ג

שאלה, לחי רחב יותר מן ספחים שהועמד לשם
לחי ברחוק מהכותל ג' ספחים אי כשר
או לא.

(א) תשובה, הנה נדון לחי רחב יותר מן ספחים שעומד נרשק
מהכותל ג' ספחים איכא נזה פלגתא להחמ"א סימן

שס"ג סעק"ה דלדעת הר"ר יהונתן דטעמא דפסול נרחוק מהכותל
הוא משום דלחי אירא דח"י גיסא והוא גיסא ומנעל ליה א"ס כן א"ס
הלחי רחב מן ס"ל כח"ס ב"ג נשם רי"ד והעמוד מרובה על הפרק
מנז אחד א"ס כן נכחיה בנוגה לא למרינן דלחי אירא ומנעל ליה, אלא
דעת התוספות ואשר הכי אסור דנעירונן (י"ד). נחא המני שהוא
רחב ע"י אמה מרשיק שתי אמות ועשה פס שלש אמות כתננו התוספות
נדיה

אמות כשר עיין שם, ואינו כעת לפני, וא"ס כן ג"ס הכתלים יעלו במקום
קנים והרי ג"ס הריטב"א הסכים דכן הוא לשיטת רש"י נפתח שימ"ח
כחש"כ נסיון הקודם, והפמ"ח נח"י סימן קנ"ג דסוגר והכותל
הרי כמזוזה וקנה לענין עירוב י"ל דלחי לטעמו נח"א סימן כ"ה
דיותר נלוח הפחת כשהוא מרוחק מהכותל דעדיף מלוח והילכך לא
איכפת לן ג"ס נכותל שהוא ד' אמות וג"י לחי דנראה מנעקף ונזה
מנפנים נדיון משום לחי הגז הר"ג ז"ל סוגר חזר דוקא היכל
דלא הרי הכותל ד' אמות דא"ס לא כן א"ן לך מני אשר נחת אשר
נלא לחי ואשר מושלש לרשות הרבים שהרי כותלי פני המני האמשיכים
לרשות הרבים נחשבו אמת למחלות המני א"ף על פי שאין נראה
לפנים, והתוספות נפרק עשין פסין (כ"ד): ד"ה האו רחבה כ"ל
דהיכל הוא מוקף לדירה לא איכפת לן א"ס הוא רחב ד' אמות וכותל
פני המני האמשיכין לרשות הרבים היינו טעמא דלא מהני משום דלא
הוקפו לדירה רק לרשות הרבים וא"ס כן א"ס לעומם לא האשילו א"ך
יעלו להחיר המני וכתננו דהיינו טעמא דלא התעילו נישפי הרחבה
שם למני ולשני עיין שם, ונחמדי הרב"א פירק קמח דעירונן
(י"ד), ונפרק עשין פסין שם ד"ה אלא אחר א"י, הנהא פלגתא זו
נלורף, וא"ס כן הכתלים שמוקפין לדירה ואינם עשורים אל הרשות
הרבים מכשירים משום נראה מנעקף ונזה מנפנים כ"ס דהיינו מהני
במקום קנים נלוח הפחת ואשר רחבים ד' אמות, ועיין לקחן סימן
נ"ו עקף א' חש"כ לישנן סתוית דהיכל רחבה לשום שיטה זו.

שוב מלחתי נחשבת ח"ס ח"י סימן ל"ד דבא"י דברי המג"א הג"ל
שכתב דנכסכה לא נע"י טרת הפחת רק מחמירא נעלמא, והקשה
דמה יענה ממזוזה ולדעת הרנה פוסקים והר"ש מכללם חייב נמחה
מן התורה, וכן המחמיר נש"ך ניר"ד וא"ס כן לכל הפחות היה לו
להקל נעירונן כח"י בנוגה ולי משום קושיות ד"מ למה לי קורה רחבה
טפה י"ל נחלש המני נחא לחלק נחלש המני אלא נחלש המני
י"ל א"ן הכי נמי נ' כותלי המני הרי כשני מזוזה עכ"ל, והנה ת"ל
כ' ג"ס א"י כנר הרב"ש ליישן כן קושיות הד"מ נחירונן השני נעקף
ג', ואולם תירוצי הר"א שם מרווח יותר נעני וא"ך שיהיה דברי
הדין הללו הם סתירה למש"כ נחשבת ח"ס ח"י סימן נ"ו להשיב
על הפמ"ח ג"ס נחשבת מהר"ש להרנן מנעקף סימן ר"ו הדין נשם
ספר יהושע שהאריך נזה ומסכים גם כן להקל דנח"א הבית הרי כהנה
היכל דהקנה העליון הולך על קנה הבית עיין שם ולא אכל להקל
נדריו כי א"ן הספר לפני ומעולם לא רחתי.

העולה מה דרנו ורנו השפוקים העומדים עד הרמ"א ומג"א נדן
הכתלים א' מהני במקום מזוזה והעומדים לימין הרמ"א
ומג"א נחשבה הוא הריטב"א ננרייתא דקנה מכלן וקנה מכלן וקנה
י"ל להוכיח כן מדברי התוספות ר"ס עירונן, ובנזחים ג"י פחת אלא
מועד, וכן נמי מדברי האשכול גם אפשר לר"ך קנה ולומר דהמחמיר
והש"ע ג"י מזוזה הכי ס"ל מדפסקו דנעקף מזוזה ממש, ואולם רנו
העומדים עד הרמ"א ומג"א נזה והוא הר"ש והטור ורבינו ירושם
נפתח דלקרנא, וכן להתוספות והר"ש נמחות דפירו פתח שימ"ח
דלא כרש"י שם, וכן כתב הטור ניר"ד שם, וגם רש"י נעירונן מורה
לחם וכמ"ס הריטב"א להדיא ולפום שיטת רש"י נעירונן שלום
הכתלים במקום קנים וממילא נזה יהיה מוכח וליכא ראיה מהרמב"ם
נמזוזה דסוגר הכי נ"י עירונן דהא חייב לרש"י איכא דלוק ננייהא
ג"ס י"ל דחומרא לא נמרינן לעירונן ממזוזה, וכן מוכח להדיא מדברי
הרמב"ם נפירו המנה, וכן הר"ג ז"ל והר"ק והטור נדיני עירונן
נראה דס"ל דהכתלים שלום במקום קנים, וכן נראה מדברי רנו
יהונתן, וכן מוכח קנה דעת המחמיר נש"ע סימן שס"ג סע"י כ"ו,
וכן מוכח נירושלמי, וכן דעת הפמ"ח, וזהו מהנה הקדמונים שהוציא
נדיה ויסודם חק ואמין כמנצח, וכן דעת הדין ח"י סימן ל"ד
להקל, וכן פסק נחשבת מהר"ש נשם ספר יהושע.

ותצא דנא נקרה פרי הכרם אשר אונתו נוגדים נזה ומסקנת
הנדרים לדינא חמשה המה נס"ד.

(א) כותלי הבתים וכותלי המני שהוקפו לדירה שלום במקום קנים
נלוח הפחת דרנו השפוקים ראשונים ואחרונים דפליגי על
הרמ"א ומג"א נזה, וכן יש לפסוק למעשה להקל כמנהג

הכשר, שם נחקקו שהוא עומד חזק לעשר אמות והילכך אחריו ניה דהו ככנס נפנים אצל הכא דע"כ הוא מוכרח לעמוד שם חזק לרובת המצוי להיות עומד מרונה על הפרק לעשות החמשה אמות היקרים שיהיה הכל כסחוס, ולכן נכחלי נגזל הרי הוא ככחל מני וליט מלטרף להיות גם ליד כיון שהוא חזק לעשר אמות שיעור רותג מני ולי אפטר לומר ניה דהו ככנס נפנים, עין תשונת רעק"א סימן ח"י נילר סגרא זו, וכן כתוב בספר בית מלך נכס הש"ר, ותמיהני מלך על מרן הגאון רעק"א ז"ל והצית מלך וציתר על השיירי קרבן דלשחמית מינייהו דעירושלמי מפורש כדברי הש"ג, ולאחר זמן רב מלחמי ח"ל נספר גאון יעקב הביא מהירושלמי הזה רחיה להשגיג כחש"כ, ויתר הוא שלא תמוט.

ענה ב'

(ג) ואמרינא עד דגם התוספות ז"ל ס"ל כדברי הש"ג וכעירושלמי וכונתם נלפת אחר מחלי דהנין המג"א ז"ל דהנה זה לשון התוספות שם ולריך לתי אחר דהאי פס לא מהני הודיע ומופלג מן הכותל שלשה אמות דלמן דלא הוי לתי ומשום הכי פריך מורי אמי מורי אמי שיהיה לו להתגטל לאותו התיקון עכ"ל, ועין מהרש"א תשי"ב נזה, והנה מדברי התוספות שכתבו ומשום הכי פריך כר משמע דלי נחל דסני נלחתי פס ולא נע לתי אס כן לא אמי שפיר פירכת הגמרא חזק לריך נילר, אמנם הנה נלח הגולט מדפני של מני דאס הוא ד' אמות נידון משום מני ולריך נתי אחר נהחירו הרי זהו דוקא נלח הגולט מחלינו דלפניו למלך דלמר לתי משום יחידה דלכאורה היה לו להועיל יותר אס רינה נסתמית מכל מוקוס היכר קלח נעיק והיכר דהוא ד' אמות חין לו הכירא כלל וזה היכר דהעמיתו לשם לתי מהני אפילו נד' אמות כחש"א רש"י ותוספות נפרק קמל (ה'): משום דכשהעמוד לשם לתי יס לו קול וליכא הכירא ורק היכר דלא העמיתו לשם לתי אחריו דלחרגע אמות ליכא הכירא כלל ואס כן הכי מני י"ל נכחלי פס של ג' אמות דלי אפטר להשג נשניל לתי משום דהוא מרוחק מן הכותל זהו דוקא היכר דהעמוד נשניל שיהיה עומד מרונה על הפרק רהיה כסחוס ופשוט וזו של חמשה אמות הילכך נזה אית ניכר שם שם לתי כמו דליט ניכר שם לתי נלח הגולט מדפני של מני ד' אמות אצל היכר דהעמוד לשם לתי לומר חף על גב דכשהוא מרוחק מהכותל ליכא הכירא כלל מכל מהוס י"ל והיכר דליכא עומד מרונה על הפרק דהו דנר חשון כיון דהוא יותר מני טפחים אס כן י"ל דכחלי נגזל דהו דנר חשון כיון דהוא קול וליכא הכירא כע נלח הגולט מדפני של מני דלפניו נד' אמות ויתר הרי לתי, חסו שכתבו התוספות דהאי פס רגתם להגנים דיקא האי פס שלא העמוד לשם לתי לומר, הנה זה לא מהני משום לתי הודיע ומופלג מן הכותל שלשה אמות דלמן דלא הוי לתי משום דלא הוי הכירא הילכך נכחלי נגזל גם נעמוד מרונה על הפרק לא מהני היכר דלא העמוד לשם לתי לומר וזהו ככחל סחוס ה' אמות דליט ניכר הלח והילכך לריך לתי אחר להכשיר, וסימיו התוספות ומשום הכי פריך מורי אמי מורי אמי אס כר כוונתם של תוס' נזה דאס נחל מייירי הכא דליכא לתי כלל אס כן חלי פריך הגמרא מורי אמי מורי אמי אס שיהיה לו להתגטל לאותו התיקון והא י"ל דשלי חס דנלח וקורה אחריו דנעל כן דנעל פתחא דליה אצל הכא דהתיקון הוא נעמוד מרונה על הפרק דהו ככחל אס כן י"ל דכחל אית מתגטל כלל וכמו נזה דלמר שמואל עשה פס נגזל עשרה נמך ארבעה אמות דלא אחריו דלתי אירא דהאי ניסא ודחא ניסא ומגטל ליה משום דחשך ד' אמות דהוא כחל אית מתגטל אס כן הכי מני נזה פס ג' אמות דליכא ניה סחוס ה' אמות י"ל דליט מתגטל ולא דמי לזה דר' אמי ור' אמי כלל דהאס ההכשר אית מלך כחל רק מלך לתי וקורה ואלס עשיו חוסף התוספות דהכי מני הכותל אית עולה מלל להכשר המני ולטרך לתי אחר להחירו אס כן שפיר פריך הגמרא מורי אמי ור' אמי אס שיהיה לו להתגטל לאותו התיקון.

ולדברינו דגם התוספות לא פסלי לתי מרוחק נעמוד מרונה רק היכר דלא העמוד לשם לתי לומר דש לו קול וליכא הכירא דהש"ג מייירי שהעמוד הלח לשם לתי לומר דש לו קול וליכא הכירא שפיר מודים התוספות דהו לתי, וכדעת הש"ג נכס הרי"ז ודלא כהמג"א

נדמה ועשה, ולריך לתי אחר דהאי פס לא מהני הודיע ומופלג מן הכותל שלשה אמות דלמן דלא הוי לתי כר, ועין מחלי השקל דליל דהטעם הוא דלף על גב דלתי משום מחלי מכל מוקוס היכר קלח נעיק ואס הוא רחוק מן הכותל אפילו נעמוד מרונה ליכא הכירא כלל דעירושלמי פריך קמל דעירושלמי הלכה ה' היה רחוק נמך ט"ו אמה ר' נח ורנ הונא נכס רנ עשה פס של ג' אמות וכל שהוא מרחיק מן הכותל שתי אמות, איתו וכל שהוא נידון משום לתי, והשאר והוא שיהא העמוד רנה על החלל ובשיירי קרבן דברי התוספות הג"ל וכתב דנדרהים נרורים דלכך קלמר נירושלמי דנעיק פס ג' וכל שהוא יותר ללתי ודלא כש"ג עכ"ל, והנה גם נחידושי רעק"א על הש"ע.

ענה א'

(ב) ולע"ד הא ליתא דברי נירושלמי (שם הלכה ר') דחנן נמתי דרנן ס"ל דרוח לתי כ"ש ור' יוסי ס"ל ג' טפחים וקלמר נמתי מחניתין נמסוכין מן הכותל אצל אס הוי סמוכין לכותל חף ר' יוסי מורה ותי כן עשה להיים למני אס נגזל מן הארץ פחות מני או שהו סמוכין לכותל פחות מני מותר, שלשה והוא שיהא העמוד רנה על החלל, והנה מרן דודי הגאון ז"ל נספר ניר כתב דהאי נמסוכין לכותל ומסוכין מהכותל חין ר"ל דנך נכותל או לא חלל לפי שיש שני להיים לתי הגולט ולתי המושך, לתי הגולט קרי ליה נירושלמי לתי הסמוך ולתי המושך לארכו של מני קרי ליה לתי המושך ולמר דלא החירו ר' יוסי כי אס נלח המושך אצל נלח הסמוך דהיינו נלח הגולט אפילו ר' יוסי מורה דסני נכל שהוא ומייתי שפיר דנחוספתא קמני דכחלי נגזל מותר משמע ליה דלתי ככולי עלמא אפילו לר' יוסי עכ"ל, ומה לענה כי חף על פי שכנז מר דוד ז"ל הוי יקר מלך נעיק, ואלס נחירה דכתי נה אמת הנה הלחית הוא נהה מהכל ולכן אומר כי נעיק זהו רחוק מלך נכוונת הירושלמי דלתי נהה דקלמר גני סמוכין לכותל פחות מני, אית קלי האי פחות מני, על מלח סמוכין לכותל דלקמיה אלא דקלי על מלח מותר דלנחריה, והייט דקלמר דגם נפחות מני רותג מותר, והא ודאי דלישנא לא משמע הכי, ועוד דדמי עליו רישא הא דקלמר ג' והוא שיהא עומד כר דקלי ודאי על ריחוק מהכותל ולא על רותג הלח, ולכן נראה נרור דנילר הסגרים הוא כפשטן וכחש"א הק"ע ופ"ח דקלמר מחניתין דפליגי ר"י ורנן נשיער רותג הלח זהו כשליט דנך רק מסוכין מן הכותל, והייט נפחות מני דליכא נגזל לתנא קמל סני נכל שהוא ולר' יוסי ס"ל מיהא נעיק רתי ג' שיהא נראה ויכר שהעמיתו לשם לתי, אצל אס היה דנך וסמוך לכותל חף ר' יוסי מורה דרוח כל שהוא סני זה ניכר הוא משום לתי.

ואמר מני כן נחוספתא דאס להיים סמוכין לכותל פחות מני מותר ועין שם ש"ק נדחך נראה זו גם הפ"ח לא נילר מיד, ולע"ד דהכי קלמר דאס נחל מחניתין דפליגי ר"י ורנן זה נדנדין לכותל אס כן על כרחך נמסוכין ורחוקין מהכותל אפילו כל שהוא גם לנרנן נעיק ג' טפחים ואס כן כחל אית התוספות דמני נמסוכין לכותל פחות מני מותר ובשלשה והוא שיהא העמוד רנה על החלל, והא גם נפחות מני מותר ליכא גם כן עומד מרונה על החלל דכיון דפליגי נדנך דוקא אס כן אפילו כל שהוא מן הכותל מודים רנן לר' יוסי דנעיק ג' טפחים, אלא ודאי דפליגי רק נמסוכין מן הכותל והתוספתא איתו כרנן דנפחות מני טפחים מהכותל מותר נלח כל שהוא, משום דהי כלנז, ואחר דאס קלמר הירושלמי שלשה והוא שיהא העמוד רנה על החלל, הייט דאס הוא מופלג מן הכותל ג' טפחים דמי ליכא נגזל אס כן נכי הא נעיק שיהא העמוד רנה על החלל אגין הלח להכותל דכחלי נגזל לא אחריו דלתי אירא דהאי ניסא ודחא ניסא ומגטל ליה, ומפורש הוא נירושלמי כדברי הש"ג נכס הרי"ז דכחלי נגזל כר.

ומעתה הדבר נרור דהו דלמר נירושלמי נמני רת ט"ו אמה דעשה פס של ג' אמות וכל שהוא, הרי דנעיק כל שהוא יותר ללתי והפס של ג' אמות לא מהל ודף, נגזל עומד מרונה על הפרק, זהו משום שהוא חף לעשר אמות שיעור רותג מני, חף על גב דנדרהים נמך וזהו מנפנים לתי חף על גב דהליח הוא חף לעשר אמות רחוק של מני, י"ל דהאס, לתי לתי נריך כלל לעשות

אחרים נזכרת הפתח לא לחזקו דלתי אירא ודאי ניסא ודאי ניכא
ומנעלא ליה לכל מכל מקום אינו מחזקו הפתח להכשיר הארץ
שני הקנה להכחול או דלמא נזכרת הפתח הוי כסתום לגמרי ואחריו
דלית ניה עומד מרתה על הפרח והוי כולו כסתום היינו חפילו
מה שני הקנים להכחול, וקנה היה נראה למור זה תלוי נפתחת
הראשונים ז"ל כי לזרע הפתח הוי מחילה מן התורה לחייב הזורק לחיבו
מראש הרגים לא לזרע הפתח אינו מחילה מן התורה והוי רק נדרגס
כגון להחזיר כחולית או פרט' יתור מעשר דון התורה הוי מחילה
בה מהי זרע הפתח והפחית נסיון ש"ס נסתפק בזה, והוא מחלוקת
הראשונים, עין עירובין (י"א) בתוספות ד"ה חילוח דלתי בזה
הר"י והריב"ז דר"י ס"ל דהא דהזכירו לפסי נידחות ולא עשו
זרע הפתח משום דחשו לשתא יתקלקלו דלתי נמלי ושוו ליה הרי
דס"ל דהוי מחילה מן התורה אפילו צרעות הרגים, ואחריו הזורק
לגן פסי הניראות חייב, ופריך הנמירא פשיטא לי לא מחילה הוי
הכי משארי ליה לחלוצה כדליתא נפרק עשין פסין (כ"י) הרי דהיי
מחילי אף על גב דנני התם מחילה מן התורה, והריב"ז סובר לזרע
הפתח לא מחילי רק היכא דיש שתי מחילות כהילכתו, עין שם, וכן
כתב הרשב"א, ולעיל סימן י"ד עקב אי כתבנו דנני רביא ור"ה
ור"ף והרמב"ם ס"ל דלא הוי מחילה גמורה מן התורה, והרמב"ם
נפרק קמא דעירובין סימן י"ג הניא רק תי' הר"י על פסי ניראות
נראה דס"ל דהוי מחילה גמורה מן התורה, וגם מלי דחלק שם בין
נקנה לתור ומחילי נראה דהוי רק מדרגת דהחמירו נקנה דלית נה
דיוקין לא שריא נזכרת הפתח לכל מחלוצות זרע הפתח הוי מחילה
גמורה, וכח"כ הרמב"ם נקנה שזכר נקנה ר"ה אר"י סימן
פ"א לזרע הפתח הוי מחילה הנפסקת כלומר דהייס כסתום לגמרי,
וסרה ראיית הנכור שור מהא דלא מוקי רבינו תם האנעלא דנתיב
הפתח בגובהה אי מחילי דהא נכחא גונא היכא דמרוחקים הקנים
והנכחלים, מוכח דלא מחילי ד"ל נהיכך דפשיטא ליה לזרע הפתח
דהוי כמחילה הנפסקת לא גרע מלחי רת דלית ניה עומד מרתה
לא נפסל בזה שאחא מרוחק ג' טפחים, ובפיר' הקנה רבינו תם ולענין
גובה מלי מלי מיעיל ליה ליתכשר נקנה שמכאן ומכאן כח לדי משאו
שאלא הכחול דכיון דלא נפסל בזה שאחא מרוחק תו הוי כמו לדי
משאו שאלא הכחול משום דלית ניה עומד מרתה והוי כסתום לגמרי,
ור"ה.

כהמנ"א עשה נחנם פלונתא בין הפוסקים דליכא נזה פלונתא כלל
ובלום בפמליא של מעלה.

ענה ג'

(ד) והמנ"א סע"ק ל"ז הניא דברי התוספות דלריך לדי נס כן
למחזי דפס לא מחילי כיון דתופל מן הכותל ג'
וסיים על זה וכן כתב הר"י ועמ"ש ס"ו עכ"ל, ובתוספות מהרמ"ז
על האלפס כעת נדפס נשים דוולנא בגליון האלפס כתב דלא מלא זה
בהרמ"ז וגם לכאורה הוי סתירה, ולכן נראה דהוא ט"ס נתיבא חש"כ
וכ"כ הרמ"י עין שם, ואנכי נעמי לא ידענא מה היה לו דהרי רבינו
יהונתן כתב נד"ה מרחיק שתי אמות כר, והקורה מתירתי עכ"ל,
וכן שם נד"ה יהונתן נד"ה וליחוש כר, וטל הלוי או הקורה כר
עין שם, הרי לדעת רבינו יהונתן מירי דליתא קורה או לדי להכשיר
המחזי, וכדברי התוספות, ובפיר' כתב המנ"א משמיה ולין כלל טעם
סופר כלל וגם סתירה ליתא וכאמור עין תשובת רעק"א שם
ופלא על המנ"א מדוע לא הרגיש דודנרי רבינו יהונתן דלית התנל
נחרי ראשין מוכח דנס להתוספות יתכן לומר דלא פלי'
על הש"ס וכמו שכתבנו נס"ד, ואולי זהו כוונת המנ"א נמלי דסיים,
ועמ"ש ס"ו עכ"ל, כוונתו דשם כתב דליתא פלונתא בין התוספות
להש"ס נס רי"ז, ולאמור פה דנני רבינו יהונתן ס"ל כתוספות
אם כן מוכח דליתא פלונתא כלל זה נדור, והאחרונים לא עמדו על
כוונת המנ"א בזה, והגלעסיד נדור כתבתי, ובא"ת עה"ת, כלום הק,
אברהם אהרן יודעלאוויץ, רנ ואצ"ד
דכאנמשעסער, ענגלאנד.

סימן י"ד

שאלה, צורת הפתח שהרחיקו הקנים מן כותלי

המבוי יותר מדי ספחים אם יש להכשיר

ואם לאו וקורה מתירין את הפרצה.

(א) תשובה, ע"ד זרע הפתח שעומדים הקנים רחוקים ומפלים
מכותלי המחזי הנה הד"מ סימן ש"ס סע"ק כח
נ"ס ואינו נזכרת הפתח לא לחזקו דלתי אירא ודאי ניסא ודאי ניכא
ניסא ומנעלא ליה, וכן כתב בתוספות הרשב"א נסתיה ומחזי שהוא
רתב ט"ו אמה נפרק קמא דעירובין (י"ד): והנכור שור הוכיח נזכרת
הפתח לריכס הקנים שלא יהיו רחוקים מהכותל ג' טפחים מדברי
התוספות (י"א) ד"ה איפכא דהקשה רבינו תם למה ליה לזרע הפתח
ליתכשר נקנה מכאן ומכאן דהוי כלתי משאו ואם איתא דהקנים יכולים
להיות רחוקים ג' טפחים מהכותל לא הקשה רבינו תם מירי דלתי
רחוק ג' טפחים פסול ומיעיל ליה נתיבא רחוק מהכותלים ג' טפחים
א"י דנני נזכרת הפתח פסול משום דהוייל מחילה שגדלים עוקעין ו
עכ"ל, עין שם, ונישועות יעקב ותוספות שנת ונית מליד ותשובת
ר' עקיבא אינר סימן ט"י כלום דהו ראיית הנכור שור ופסקו דלא
כוותיה, והנאון נעל התניא ז"ל נתיבא סימן ג' כתב המנהג הפשוט
שלא לדקדק כלל בנתיבא הקנים של זרע הפתח שיהיו סמוכים לכיתל
נפתח ונ"י טפחים ולית דחש לה למש"כ הנכור שור, וטעמם ונימוקם
התם שכל המתחזיר נד"ם עליו להניח ראייה, וראיית הנכור שור תלתי
י' לזכות דלתי אינו ידון משום מחילה אלא נזירוף מחילות שמים
לפתוח הילכך לא מחילי אלא נסמוך למחילה גמורה ולא נמופל מחילה
שלימה מנעטר עמה מה שזין כן נזכרת הפתח שזין נריך מחילות כלל
שהרי נעץ ד' קנדיסין מחילי עכ"ל, ונתיבא פלא הוי על הנכור שור
דלא הניא כלל דברי הד"מ נס הא"י הנ"ל וגם לא ראה דברי מידוע
הריב"ז הנ"ל.

ענה א'

(ב) ברם אחי י' להסתפק אם יניח זהו רק לענין שלא יתעצל
הזרע הפתח כלומר מה שנין הקנים דעל זה אינו

הקורה שיטתו של בראש המוני הוא נלמד להכשירו ולא נתבטל שם קורה
 מנייה והפחת הראשון והקורה הוא כהגון ולא נתבטל ומתיר בפרשה
 עד עשר ואי לא דליכא שיעור הכשר אם כן לא נריך שם קורה נפתח
 הראשון כלל ונתבטל תיקון המוני מהפחת הראשון וליכא תיקון למוני
 זה ומתבטל יהיה חסר בני זהו חמש כדברי ר' אחי ור' אמי בנמחא
 דלן (ה') ולפי' שפיר יאל דנא להירושלמי היכא דחסר נריך נורת
 הפתח לתקן הפרשה ואינו נותר בלתי וקורה דומה שאנורו בירושלמי
 נריך קורה זה קלי על הקורה הראשונה שמונחת תכנן בראש המוני
 ולא לתקן הפרשה בה יתתי שפיר, ולגום הא ליחא דשם בירושלמי
 פריך מה בני למוני שיש לו שני פתחים הלו מוני שיש לו שני פתחים
 שחא חיו נותן קורה על אחד מהן ומתיר ומשני אחד דנני ומוני
 שיש לו שני פתחים אין דרך בני דאם ליכנס בפתח זה וללכת בזה (משום
 דשני הפתחים לרשות הרבים אחד הן) ברם הכל דרך בני דאם ליכנס
 בפתח זה וללכת בפרשה, והנה בירושלמי לא נזכר הסדר דקא מחטט
 בהילוכא על האופן דפירש' בנמחא דלן (וי"ז): והסדר דמוטט
 בהילוכא הוא לבני המוני שלא ילכו עוד דרך פתח המוני שבראש אלא
 שילכו בפרשה שימלאו בלתי של המוני ואם כוונת הירושלמי גם כן
 לזה לא היה לו להזכיר הכניסה כלל רק היציאה דבני המוני יקצרו דרכם
 ויעזבו פתח הראשון אלא לשון הירושלמי בראש דמוטט לבני רשות
 הרבים דאם השני פתחים של המוני בלתי אחד לא יריוחו בזה מדי
 אם ילכו ביושר דרך רשות הרבים או שילכו דרך פתח המוני אלא
 אם הפרשה בלתי של הכותל הארוך דרך בני דאם של רשות הרבים
 ליכנס בפתח וללכת בפרשה כי ילכו דרך המוני מלך זה ללך אחד והי'ל
 מפושל, וכן פ' הקדש ואם כן אי אפשר לפרש הירושלמי כמו שכתבנו
 דהא לבדדנו יהיה פירכת הירושלמי מה בני למוני שיש לו שני פתחים
 זה קלי על בנא דאחר ואי לא לא נריך ויהיו היכא דליכא עמוד
 ד' דנפסל הקורה דלן לו הכשר מוני ופריך למה יהיה נפסל ונטול
 אם קורה מניה יהיה הפרשה נכללת בפתח ויועיל זו הקורה גם לזו
 הפרשה כמו במוני שיש לו שני פתחים דנותן הקורה על אחד מהן
 ומתיר גם השני ואם כן מלי משני דהכא דרך בני דאם ליכנס בפתח
 זה וללכת בפרשה ומה נכך דמכל מקום קשה יהיה הפרשה נכללת
 בפתח וגם קשה למה ברישא היכא דליכא עמוד ד' מתיר בפרשה עד
 עשר והא מכל מקום הי'ל כמשלש דדרך בני דאם ליכנס בפתח זה
 וללכת בפרשה, ולאם אם נפרש כהקדש אם כן קושיות הירושלמי
 קלי על היכא דליכא עמוד ד' דנריך קורה לתקן הפרשה, ופריך
 והא מוני שיש לו שני פתחים בני בקורה על אחד מהן ומשני דהכא
 הוי כמשלש משום דדרך בני דאם ליכנס בזה וללכת בפרשה ומוכרח
 כפי הקדש ואלא כפרוש, ומוכח מהירושלמי דס'ל דקורה מתחת
 פרשה ואפילו היכא דהוי כמשלש ואלא כרשנא ורשנא, ואולי
 לכיון דהקורה מתיר ע"כ הוא חיו ביותר מעשר ואם כן הא לתלמודא
 דלן אם יש שם פ' ד' מתיר בפרשה עד עשר ואינו נריך שם תיקון
 דכיון דלא יתיר מעשר הרי תורת פתח עליו ומוני חיו נפסל בפתח
 הרבה, ולכן אף על גב דהירושלמי מחמיר ומשני לבני רשות הרבים
 שיעשה כמשלש מכל מקום בני לתקן פרשה כזו בקורה, דנלמח
 פתח הוא ואלי שפיר.

ענה ג'

(י) ובחידושי כתנתי דלפוס שיטת הירושלמי מוני דקורה עדיפא
 לפעמים מותרת הפתח דהנה בירושלמי הנ"ל היה
 רחב בחוד ט"ו אמה ר' נא ורנ הוגל נשם רנ עשה פס של ג' אמות
 וכל שהוא, אחר וכל שהוא נידון משום לתי והשאר והוא שיהא העמוד
 רבה על התלל ופריך רעשה פס ארבעה טפחים ולא כן מני עשה
 פס של ד' טפחים (בתוספתא פרק קמא והרבה מעשר אמות מעמיד
 פס בלחלע ונותן קורה על אחד מהם ודיו) אחר ר' נא נר פפי כדי
 להסיר שניה בלל קורה, ופי' הפית דאם מתקן הוא נפסל בלחלע הי'ל
 כחלק המוני לשנים ונריך מיהת קורה ללך אחד כדקתני בתוספתא
 כ"ל אלא בתקנתא דפס ג' אמות וכל שהוא מועמיו רחוק מהכותל
 ג' אמות מתיר ש' הזדקן בלל קורה ומשום שאינו כל שהוא נידון
 משום לתי ללכא וללכא ויש ללך היתר בלל קורה עכ"ל, והנה משיכ
 דאחר כל שהוא נידון משום לתי ללכא וללכא זהו כדברי התנ"א סימן
 שס"ה

ענה ב'

(ה) איברא דהא כלל דהרשנא ודרישנא דלן לתי וקורה
 מתירין את הפרשה נריך עין דהירושלמי בהלכה אי
 גרסינן מוני שפרץ מלכו כלפי ראש רבנן דקיסרין א"ר חייא א"ר יוסה
 אם יש עמוד ארבעה נריך קורה ואי לא, לא נריך, ופי' הקדש
 דמירי שפרץ אחד מן הכתלים שגזל אורכו כלפי ראש סמוך לקורה,
 וקאמר דאם יש עמוד מן הכותל סמוך לקורה נריך קורה אחרת
 להסיר הפרשה ואי לא שאין עמוד הרי הפרשה נכללת בפתח ואין נריך
 קורה בפני עומה עכ"ל, והרי מוצא דהירושלמי קורה מתחת את
 הפרשה ועין שם נפית, ולכאורה יתכן ליישם דליכא לפרש הירושלמי
 דלא כדברי הקדש גם דלא כדברי הפית אם ורק דהכי קאמר אם יש
 שם עמוד ארבעה דהוא שיעור הכשר מוני אם כן נריך קורה בלתי

(ד) ואולם הרב המורה נח"י דאם (כלל מ"ח סעיף י"ח) כתב,
 נראה לי לומר הפתח שהעמוד רחוק מהכותל לא
 אחרין אתי אירא ומצטלל לומר הפתח נהפך למחילה גמורה בלתי
 נסיון שס"ג סעיף י"ח, ואם הרחיק הבורה הפתח מן הכותל ד'
 טפחים נריך להעמיד אלא הכותל לתי שרי יש שם פרשה בראש עכ"ל,
 והנה בעיקר הירושלמי שכתב בראש לי כ"ו לא מפיו אנו חיינן, דנדינו
 ויפורס הא דידועא נשם הא"י, וכן כתב הרשנא כ"ל, ולאם
 חלי דהידש דליכא דליכא ריה ד' טפחים פסול עד דליכא לתי שם
 להכשיר, ומוצא דס"ל דהן אמת דליכא דליכא ג' טפחים ויותר
 לא אחרין דלתי אירא דה"נ ודאי ניסא ומצטל לתי אלא זהו רק
 לענין שלא יתבטל הכשר שני הקנים אלא חיו מהני הבורה הפתח
 להיות כעמוד גמור להכשיר האויר שני הקנה להכותל, חטעמח
 דנשיעור ד' טפחים הרי יש שם פרשה בראש, והוה הפך מדברי
 הפוסק וסייעתו הנ"ל דס"ל דיתר חטעם עמוד מרובה על הפרץ
 דהוי כולו כסתום וי"ל שם תיקון, ועין נכ"ל דמקור דברי הוא
 מדין מוני שפרץ בראש, והוה כדברי התנ"א סימן שס"ה סעיף
 דהטור ורבינו ירוחם כתבו שפתח אם נפרץ מראשו פרצתו נד', ותמה
 דנ"י אחי לא כתבו דהוה דוקא בקרן וזית ותי דכשהקורה מונחת
 על הפס אז אם יש ד' טפחים בין הפס להכותל אסור דנעין קרה
 ע"ג מני וליכא, והא דקאמר דמותר סיון שס"ג סעיף דמותר
 בלתי ללך הנתיב עכ"ל, ויהיו דהעמוד לתי להכשיר הפרשה כמ"ס
 הגיט מתיר בכוונת התנ"א, וכן פסק בנ"ל כלל ע"ה סעיף ח',
 וקשה דהרשנא נספר עמוד הקדש שער אי כתב דלן לתי וקורה
 מתירין את הפרשה עד שימטענה ויוציאה מכלל פרשה או שיעשה לה
 לורת הפתח, וכן כתב בחדושי הרשנא בנמחא דרנ חנין ב"ר
 חנן שפרץ מלכו נעשר, ונחתניתין דריש עירובין והרבה מעשר אמות
 יומט, וכשאינו לענין כרע הייתי חושב לומר דמשיכ התנ"א דמירי
 שמתקן בלתי ללך הנתיב כוונתו בעיקר המוני כלומר בפתח הנדול
 שם חיו מתקן בקורה אלא בלתי ללך הנתיב, וליכא הטענה דנעין
 קורה ע"ג מני דהא מתקן בלתי אלא הפרשה בלתי נותרת בלי שם
 היתקן כלל רק חטעם עמוד מרובה על הפרץ דהוי כסתום כולו,
 והתנ"א ס"ל אלינא דהטור ורבינו ירוחם דהא דעמוד מרובה דהוי
 כסתום הוא ממני רק להכשיר דנר אחר, היינו דניתח דהאחר ליתח
 דהוי כסתום, אלא חיו ממני דניתח דהוי כעמוד חמש שיהיה בזה
 הקורה ע"ג מני ומכל מקום לא הוי ככותל מני חמש, אלא היכא
 דהמני הוא מתקן בלתי הוי חיו ללך לפרשה כהלי גונגא דניתחת
 בעמוד מרובה על הפרץ, וזה מירי הא דרנ יהודה בנמיר רב ט"ו
 אמה דעשה פס ג', וכן הא דמוכח דמראש אי לא הוי בקרן וזית
 פרצתו נעשר מירי מני היכא דיהיה עמוד מרובה, דאם לא כן הא
 אתי אירא דהא ניסא ודאי ניסא ומצטל לתי וליכא עמוד כלל והוי
 התנ"א רחב מעשר, ולפי' התנ"א לא כתב כלל להכשיר פרשה בלתי
 ודלא כהמ"ס והמ"ל, ואחם פשוט דברי התנ"א משמע בלתי
 ודאי בכוונתו ואין כדלי להתקוטע עמהם בזה, ועוד דהא אכתי יהיה
 קשה דהרשנא שם מפורש דנש עמוד מרובה על הפרץ חיו מתיר
 פרשה, וכן כתב התוספות (ה') ד"ה ק"ו דעמוד מרובה על הפרץ
 לא הוי רק כמו לתי עין שם, ואם כן כמו דלתי חיו מתיר פרשה
 הכי מני עמוד מרובה על הפרץ.

בהך ותי כן מניי ש"ס לו חרצנה טפחים כר ולא נרס חרצנה פתחים כמו שהיה לפנינו בירושלמי, ולפיכך אינו מוכן הא דלחור ר' יוסי והוא שנתן על החלוצי כר.

ובמה דקאמר בירושלמי חית תניי תני מעמיד קנה ודוקרן לא גילה לנו הרשב"א ז"ל פירושו בזה מיד, ולע"ז נראה דאין הכוונה לנורת הפתח כמו דפי הק"ע אלא דהכי קאמר העמיד קנה וקורה והיינו דלקורה קרי דוקרן והעעם משום דקורה מייירי שזנה מונחת על הקנה מלמעלה אלא תחובה ודקורה בתוך הכותלים של המנוי או בתוך הקנים וכמ"ס נס"ד לעיל נסיון י"ז דכחאי גוונא מייירי הכשירא דקורה דאי מונחת למעלה היו טורח הפתח, והנה צליון כתב דהכי תנאי פלגי במנוי רחב במאי מתחלק לשנים ומאן דלחור מעמיד קנה הוא כמו דתני לי נצנלי וענן קנה כר ומאן דלחור עושה פס של חרצנה טפחים היינו לאורכו של מנוי וכמ"ס משך מנוי גר טפחים וכעין דלחורו נמרח דין דמשך מנוי של מנוי וכמ"ס משך מנוי חמירין דלחור חמירא דהאי גיסא דהאי גיסא ומנטל ליה אלא נפס ד' אין חמיר מנטל כותל מנוי ומסיק דהכלה כמאן דלחור עושה פס ד' מטעם הג"ל, ולחור כך לחור תני רשב"א לחור מנוי ש"ס לו שני פתחים היינו רחב עשרים אמה נותן קורה נאחז מהן ומחיר היינו שאפשר להחיר נד אחד לאורך המנוי כולו ולחור ר' אחא בשם ר' לוי אין הלכה כרשב"א ועל זה אומר ר' נא דהו דוקא כשהעמיד קנה ודוקרן היינו שחלק המנוי לשנים רק שנתן קנה נאחז ועשה דוקרן דהוא קורה לנא אחד ולא לשני הגדלים הגה בזה אין הלכה כרשב"א אלא אם עשה פס ד' טפחים לאורך המנוי בזה מתחלק יפה לשנים ויכול הוא ליתן קורה אחד נפתח אחד ויהיה אותו הגד מותר משום דהר כל המנוי כולו כולו חלקו לשנים ואין לנא אחד על נד השני כלום דהא אסור זה מותר וגם נמרח דין קאמר דלר תני לה והוא אומר דאין הלכה כאלוהי משנה דקנה מתחלק, ויש להגדש עוד ולפלפל, ועיין גם נידושי הרשב"א דהקשה גם כן קושיות הרשב"א הג"ל ומוכח דלא ס"ל כחירוני הג"ל.

ובירושלמי שם הלכה ט' תפסח בשעשוין כמין דקורן, ולע"ז גם כן הכוונה שם דלהכי לא היו האי טורח נורת הפתח משום שעשוין כמין דקורן נאחזות הקנים ולא מלמעלה ולא מן הצד עיין שם ותוספ' ניר.

ענה ד'

(ז) **תבנא** לדנינא כיון טורח הפתח המרוחק מהכותלים ד' טפחים דהיינו הדרך שם לנא להכשיר הפרצה ומקור דבריו הם דברי ר' יוחנן דרבי שםיה סעיק ג' והקשית מכלל דהרשב"א והרשב"א דאין לנא וקורה מחירין את הפרצה.

ואמרינא רביה עד כלל דהרשב"א ודריש"א מהא דמנוי עקום דרנ לחור תורתו כמפולש ופירש"י דנשני פתחיו לנא רשות הרבים לרד לנא ונעקמומיותו לרד טורח פתח דפלוש שהוא מופלש לחירו הר כמפולש לרשות הרבים ונרש"א וטו"ע סתין שס"ד כתבו דה"ה אם עשה טורח פתח נכל אחד משני ראשיו לרשות הרבים ולנא או קורה נעקמומיותו וכן כתבו בתשנ"ב ח"ג סתין ל', והנה תוס' הרי הפרצה הוא נעקמומיותו דהא מנייה מוכיח הנמרח דרנ סגר פרתא המנוי גר' ופני נלתי או קורה, וכן לשמואל דלחור תורתו כסותם ופירש"י רש"י בשם רטו הוקו ז"ל לרדך לשמואל לעשות לנא נעקמומיותו הרי דמאי לנא לתקן פרתא מוכיח דלא ס"ל כלל דהרשב"א ודריש"א הג"ל ולכן כ"ל דהרשב"א ורשב"א נכללל הג"ל חז"ל לטעמיהו דהסכמתו בפירושא דמנוי עקום כפי ר"י דעשה התיקון רק נהחלפת המנוי ולא נעקמומיותו מיד ונלא כפירש"י וספיר אפשר להתקיים לשום שיטתיה דר"י כללל דא דאין לנא וקורה מחירין את הפרצה אלא לרש"י והרשב"א וכיה נטו"ע דנני התיקון נעקמומיותו הנה נאחז אלצייטא מוכח (מהא דשמואל לפירש"י בשם רטו הוקו) דלתי ויהי קורה מחירין את הפרצה ר"ש מקום לדברי ר' יוחנן דהרשב"א הג"ל דלתי לשום שיטת האר"י, וכן מלחתי נספד ביה מחיר דהרשב"א נקוב"א זו ממנוי עקום וכתב לתקן דהיטוק י"ב בין נפרץ לכרמלית ומכ"ס לרשות הרבים ש"ס על ידי הפרצה, חסרון למחילה לצד נפרץ לחור שזין ט' אלא משום היכר עכ"ל, והנה מלחתי רש"י שכתב ממנוי עקום

תוס' הפתח החדש של הפרצה אינו מיושר כל כך וכמו דמוקמינן תוס' נלתי נקעי נה רבים אלא שהוא נחלית הכשר ממנו ועדיין לא הורגלו לו משום פתח נקעי נה רבים ודאי משום פתחא זוטא הוא דלא שנקי פתחא רנה הא פתחא דכוחה משני שנקי עכ"ל, ולנחז מזה היכר דנקעי נה רבים אסור ולא מניעית נחלית הפתחים כגון מנוי שהכשירו מתקנת נעמוד מרונה מתקנתו נלתי וקורה והפרח המעוט אה לפתח שהכשירו נלתי וקורה אסור דתיישבין דילמא שנקי פתחא נלתי וקורה ופלגינא דהרשב"א דגם בשני פתחים שזין ונחלית מנוי ולא נפרץ אחד קמייירי ומכל מקום לא חייב דילמא שנקי ואם כן להרשב"א קשיא הסוגיא, וכן הקשה נספד נא"י, ואם ניהא דהרשב"א דוקא בקורה אחר כן אחי ספיר ד"ל דהיה סוגיא דרנ חנן מייירי נמתקן בקורה פתח המנוי, ובהו איכא הכירא גם נלתי פתחא, והא דרנ יהודה מרחיק אחי לחות ועושה פס שלש מייירי שמתקן נלתי כמ"ס רש"י וצ"ל לנא המתקן נ', וכן כתב התוספות דמייירי נלתי וגל הוכירו קורה נה, וכן הוא בירושלמי להדיא כ"ל דמייירי, ולחננס דרננו יתונתו כתוב וצ"ל הלתי או הקורה, ובקורש"א נראה דהרשב"א אינו סוגר כלל האי סוגיא דכין דליכא הכירא נחלתי מנוי מהני נלתי דהא נמנוי רחב כ' אמה קיימא לן כשמואל משמיה דלר דעושה פס נגוה עשה נמתך ד' לחות ומעמיד נאחזע ומנלל כשני מנללית ומחילת נותן קורה על שניהם וכמ"ס הרשב"א הרי דלא היה מהני אם היה נותן קנה נאחזעו וקורה נחלתי מוכיח דרנ דהכל עיקר התיקון הוא משום דליכא עמוד כפרוך הילכך נותן קורה נאחז דהו דהשני הוא פתח ודאי שם תיקון שם משום דמנוי אינו נפסל נפתחים הרבה ולקושיות הרשב"א י"ל דלפניו אי שנקי פתחא קמא אין לנא משמיה כיון דגם נפתחא קמא הרי הפרח שם אינו מרונה על העמוד לא יתנבל שם פתח מינה ומחילת דלא יתנבל תיקונו והכשירו דפתח ורק נהך סוגיא דרנ יהודה אי שנקי פתחא רנה ועי"ל נפתחא זוטא הו צ"ל שם פתח מהפתח הראשון משום נפתחא קמא איכא פרוך מרונה על העמוד וכל עיקר התיקון הוא משום דהרי פתח עד עשר ולחור רנן דפתח מנוי נחור נלתי וקורה אלא אי יתנבל שם פתח מינה ומחילת יתנבל תקונו ומנלל מנוי זה נלא תיקון אחי ספיר שיטת הרשב"א, ומענה י"ב להסתפק נהיכך דלולי הרשב"א גם כן לא אחר דני אלא נתיקון קורה אלא אם עשה נאחז מהן טורח הפתח י"ל דכחאי גוונא לא נעיק כלל שיהא ניחיים עמוד כפרוך ומשום דלחור הפתח הו מתינה נמורה וכסותם דתי וליכא חמירא ניה דלינטרך נהדי חמירא דלדך גיסא דלינבל העמוד דהרי העמוד והנורת הפתח ניחז כולו עמוד הוא תוס' נלתי איכא קמא להסתפק לשום מה דקיימא לן לנא משום מתינה הוא, ואלוהי אש"ל אם ניהא דלתי לא עדיף מקורה בזה אלא נגורת הפתח דהרי מתינה נמורה ודאי דלרד עיין עכ"ל נחידושי.

אמנם היום זכינו ת"ל לחדושי הרשב"א על עירובין, ורואינן שהביא שם הירושלמי הג"ל דפרך על הא דרנ דלחור ממנוי רחב ט"ו אמה דעושה פס של ג' אמות וכל שהוא כר רעשה פס של חרצנה טפחים ולא כן תני עושה פס של ד' טפחים ומשני כדי להחיר שניהן נלא קורה וכתב הרשב"א ונראה פירושו כדי להחיר שניהן נלא קורה על שניהם ואלו עשה פס ד' היה לרד ליתן קורה על שניהם אלא עכ"ל עושה פס של ג' אמות אינו לרד ליתן קורה על שניהם אלא דיו על אחת מהן עיין שם הרי דלתי מפרש כהק"ע ופ"ה ופרש קושיות הראשונה מהל נפ"מ בן קורה לנא דליכא נפ"מ בן שניהם לנא, ואמנם קשה לי דהא הירושלמי מסיק מני מנוי ש"ס לו שני פתחים נותן קורה נאחז מהן ומחיר ר' אחא בשם ר' לוי אין הלכה כרשב"א חמיר נא והוא שהעמיד קנה ודוקרן אלא אם עשה פס ד' טפחים הלכה כרשב"א אם כן מפרש הוא דר' נא ס"ל דנפס ד' טפחים ס"י בקורה נאחז מהן והלך מפרש הרשב"א דלרד ליתן קורה בשניהם וז"ל דהכל ר' נא אלינא דרנ הוא דקאמר דנפס ד' היה לרד ליתן קורה על שניהם אלא ר' נא נעמוד לא ס"ל כן גם י"ל דר' נא אחר הלכה כרשב"א נפס ד' ואז לשום מהל נספד דמנוי כן נחוספתא מנוי ש"ס לו חרצנה טפחים נותן קורה נאחז מהן ומחיר דהרבייתא הו סייעמא לרשב"א אלא לשום מהל דמסיק ר' אחי תפסח כרשב"א ולתי את שני מינה כלום אם כן תו מורה ר' נא דאין הלכה כרשב"א אש"ל נפס ד' ואחי ספיר עיין שם נחידושי הרשב"א דגם

דרכם לדור נחוצות לרשם והרחקות שהיהודים היו דרים נחוסם לא היו מניחים שגאלט ומנדט להרחיקם כלל ולכן אם היה המצוי רחב הי' לו טי' לחות ויותר כנר היה נקרא אלסל מצוי הרחב אלסל התשנין מיירי היכל דליכל נרחבו יותר מעשר, ונחלת היה נרחב כלל המצוי כולו ורק לאחר תקנוא נצורת הפתח הולך התשנין ז"ל להשיג אם יפה עשו, ולכן כתב דקמי' הוא דלס נחוסם שאין לדי' נותיר, לורת הפתח מתיר, נחוסם שלחי מתיר כל שכן שורת פתח מתיר, ולולס לאחר היה המצוי נרחב הרחב ראשי כולו נחוסם ולא היה אפשר לעשות ס' לורת פתח דלס יעמיד ס' קנה מזה וקנה מזה וקנה על נגיהן יתרחב הורת הפתח מועיל לראשי הכתלים וינלו הגייס לקללו לכן עשו נחלמט המצוי שלא היה זס הכתלים נחוסם ולא היה גאלס מתקן והשי' התשנין דיפה עשו אלס שניך לדי' נרחב הרחב להחירו משם ועד לורת פתח העמוד נחלמט אורך המצוי ונריך שיחא ס' כל די' מצוי שיחא ס' ארכו יותר על רחבו ובי' הירות וכלל לר' שני נחוסם ולחט מטרף הירות והנחוסם שמוחזים נחך לורת הפתח ולפניכ' להכשיר הלחי העמוד נרחב המצוי, וימעה היכל דזה תעמיד הורת הפתח נחלמט הורת המצוי רחוק מהכתלים ד' טפחים ויותר אחר שפי' דמורה התשנין להפסיק ושי' הכל יעקב והתוספות שנת דלי' ס' לדי' כלל אלס הכותל דיתר מטעמא דעמוד מרובה על הפרק לורת הפתח הי' כסתום נחמרי ודלס כהח' ז"ל ולכן ליש מתחוק עמו.

ענה ד'

(ב) ולמעשה חקרי' דלפניו אם נתפס דלס כהח' אלס כהנחוסים המקילים זה הנה אכתי י' להקור ולדון זה נעירות גדולת נחלמט ויכולת דהמנהג הוא נחלמט הרחבות היכל הרנה טסעים נעולות המהירות לרן על ידי פוסים או על ידי כח הלעקטערי ומלחור קלרס וניספגעלס, אשר ישנו חס מהר כחן חקת ולכן לא טוב ללסל לרגלי נחלמט הרחב דקורו הא' להסתכן מפני העולות והרוכני נניספגעלס כידוע ולולס א' ורק נגדי הרחב עשו לנני אלס ללכס ס' נרגליס דס' לין טסעים נעולות היכל, ונקרא **footpath** ונלך רוסית קורין לורסם נסם ללועס א' טראסלר, ומעה נעירות כאלו אם הורת הפתח לינו עומד אלס הכתלים של הנ' רק נחלת הטראסלר והפוטפלט נקנה רוחס הרחב העשו' לנסייע העולות אם כן י' ללן לי' מועיל הורת הפתח שנחלמט להחיר לדי' הרחב משום דעיקר המצוי הרחב הרי הוא נלודים של הרחב אחרי דרן ס' עשו לנני אלס ללכס רגלי' ואם כן מה המני הא' דסתום נחלמט על ידי לורת הפתח והרי נהג' אלס נשריע יסמן סס' סעיף ל' כתב דלר' ליהר דלס לשנן פתח רנה ועיל נזוטל שאלס עשה כן נטל תיקון המצוי אלס אם כן עשה לורת הפתח לזוטל עכ"ל, ואם כן נעירות גדולות נכח' לזוטל שכתבו הרי יטרך לורת הפתח על לדי' הרחב דסם עיקר ההילוך וכמעט שאין הולכים נחלמט הרחב כלל, והן אחת דיל' דהג"ל והש"ע הרי לינו מיירי רק היכל דחקוט של המצוי היה נלחי או קורה ולס היכל דנתקן נצורת הפתח, ונחידושי רעק' ז"ל כתב דלינו חונן עמח דהג"ל והש"ע נמה דמהני אם עשה לורת הפתח לזוטל והא' מכל חקוט נטל ס' פתח מהפתח הראשון ונטל תיקון ונספר תפארת שחולל על הר"ש נהג' אלס פרק קמח דעירובין (סיון יג) כנראה דהר"ש נזה ולכן כתב דלי' הוא ולי' לרנה לא נטל עכ"ל, ומפרש הוא דסובר דלחרי' שנטעם לורת הפתח לרנה לעולם לא יתנבל והיינו משום דלורת הפתח לינו מתנבל גם אם לינו הולכים נ' וכן כתב נחשונת נרית לנרסס סיון יז.

(י) וראיתי נחשונת נרית אשרים הל"ה סיון כ"ה (כרנה היה לפני) שכתב דלר' התפ"ש לר' עיון כיון דמכל חקוט עיילי נפתחא זוטל אפילו הוה הפתח רנה כסתום נחמרי נחך לורת הפתח אכתי הרי היה לר' תיקון נפתחא זוטל אי' ללן דניחא שניתר נעמוד מרובה על הפרק כדלחרי' נני' לדי' הנולס כר', ואם כן לין הלשון מתחוק מש"כ נהג' אלס לא נטל דמשמע שתיקון המצוי לא נטל זה לינו דהא התיקון ודל' נטל כיון דנחך ה' פתחא וזה נכך עשה לו לורת הפתח להחיר הפרנה ורק היתר המצוי הוא משום

עקום דהו' כמפולס לרשות הר"ש עכ"ל, לא משמע הכי ולכן מחזורתא כחשיב דהרשנ"ה והרשנ"ה לטעמיהו אלי' דס"ל כפי ר"י והמנ"ה והח"ה אלי' לשם פסק הר"ש וטו"ע.

ובחידושי הרשנ"ה נסתי' דחצי שפרן מלך נעשר מראשו נלרנעה כתב וחרנעה ועשר דלחרי' הכ' דלר' תיקון ולין קורה המצוי מתרת' לא פני' להו נחלות פרנה נלחי או נקורה אחת שאין קורה מתרת' את הפרנה אלס לריכין לורת פתח והיינו דכי אח' רנ נחון לחידק חמצי עקום לא דייק לה אלס מדרב למד מדלר' ליה לורת פתח כמפולס ולא דייק לה מכילי' עלמח דהא שחולל לדי' מיהא נעי' לעקומותיו וכפי פ"י האחר של רש"י ז"ל עכ"ל, ולינו מתן כלל דליון דלשחולל לא הו' פרנה נזה מדס' ליה נלחי אם כן קשה דלמה לר' כלל ללחי כיון דליכל הכ' פרנה ולשו הך מצוי עקום דהו' שפרן למצוי אלו מי נרע מנפרן לרשות הר"ש נכח' לזוטל דלס נעי' מידי' כיון דליכל שיעור פרנה, ונחידושי הרשנ"ה כתב דנחלת הוא דלן דהי' מלי' הנחלה ללחיו מדשחולל דלחור תורתו כסתום לפירש"י נסם רנז הוקן מלר' נ' לדי' אם כן מוכח דשחולל ס"ל דפרנה מצוי נלוד נר' ורק דניחא ליה ללחיו רליה מדרב כיון דרנ חנן נר' דלני' על רנ הונח משמיה דרנ הוא דקלחור לה, ולפ"י קשה על הרשנ"ה דהסכים גם כן להלכה לכלל דלן לדי' וקורה מתירין את הפרנה והרי לשם דלר' הרשנ"ה נעלמו חולל דהסכים דמהני, ולולס דלר' א' שפי' דהרשנ"ה לטעמו חולל דהסכים להלכה כפי ר"י דלי' נעקומותיו ס' תיקון ועד י"ל דהרשנ"ה לשם פירש"י יהיה נזה פלחח דר' ושחולל דר' ס"ל דלן לדי' וקורה מתירין את הפרנה לעולם אי' לכל הפחות היכל דלס שפרן לרשות הר"ש או לכרמלית ולכן קייחא לן כר' ולי' שיחיה הרי מדלר' חידושי הרשנ"ה והרשנ"ה מחור דלס כהנ"ה מלר' הנ"ל ולכן הנכון הוא למד דהמנ"ה והח"ה אלי' נזה לשם פסק הר"ש וטו"ע וכנ"ל.

ולדינא י' עוד ללן דלר' הח"ה ד'ס' כלן קושא עומה והא' ד'ס' דלר' המנ"ה נסיון סס"ה הנ"ל י' למד דהו' רק התם דהי' נתיקון קורה ולא הועילה להחיר המצוי משום דלינה מונחת על הכתלים להכי ס"ל להמנ"ה דלר' ליתן לדי' סמוך לכותל מה שאין כן היכל דעשה התיקון נצורת הפתח א' על ג' דהו' רחוק מהכתלים מכל חקוט כיון דלורת הפתח הו' מחילה נחורה וכסתום דמי' אם כן י"ל דיתר נעמוד מרובה על הפרק דהי' כסתום כולו ולי' ס' ס' תיקון וכן הקשה על הח"ה נספר משנה נחורה.

(ה) ובתשוב' ח"י (סיון י"ה) נחשונתיו שהשי' ס' לר' חיים כן אסמחילין ז"ל כתב ענין החי' נחמי' נחמי' הרחב וראשי' כולו נחוסם ולי' אפשר לעשות נזה לורת פתח נרחבו ועשינו נחלמט, יפה עשית', אלס שניך לעשות לדי' נרחב הרחב להחירו משם ועד לורת פתח, ונחלמט שיחיה נ' כל תנאי מצוי אשר לין לר' לפרסם לדי' כחוק, וכן יראה מפירש"י ז"ל נעין מצוי עקום, ק"י הוא שאל נחוסם שאין לדי' מתיר לורת פתח מתיר נחוסם שלחי מתיר כ"ס שורת פתח מתיר עכ"ל, והנה ה' לורת פתח שעה ר' חיים ז"ל י' שפרו נשני פנים או ששאו נחלמט אורך המצוי ולא נרחב המצוי לדי' אלס ששאו נרחב המצוי וה' נחלמט פירוש' שלס היה עומד אלס הכתלים אלס נחלמט המצוי לרחבו ולי' כפן ה' קשה כיון שזיה לו לעשות לדי' נרחב המצוי להחירו משם ועד לורת פתח הרי ח' לא היה נלך הורת פתח כלל דהא נחל' לדי' למד הרי ניתר כל המצוי ועוד מדנקט מצוי הרחב משמע שהיה רחבו יותר מעשר דלס לא כן מלי' קמשמע לן נזה, ואם כן שהיה רחבו יותר מעשר לין ליה התשנין ז"ל להעמיד ס' לדי' הרי ניתר מעשר לא מלי' אלס ודל' דה' נחלמט פירוש' כפן האחרון שלס המצוי לורת הפתח אלס הכותל רק נחלמט המצוי נרחבו נרחב היינו והתשנין ליה להעמיד עוד לדי' אלס הכותל שיתר משם ועד לורת פתח העמוד נחלמט הרחב והיינו לסתום הפרנה ומלמנו תנא דחסי' ועמוד ניון הח"ה דמלן התשנין ז"ל ה' לר' נזה לדי' ודלס כדלר' הפנינא וס"י אלס יעקב והתוספות שנת.

ואמנם לאחר ההתנגדות נראה לי דלר' התשנין ז"ל מתפרשים רק כפן ה' וא' על ג' דקלחור שחולל מצוי הרחב מכל חקוט לין כיוני' נרחב יותר מעשר אלס משום דניחוס הקדמונים היה

מחשם עומד מרונה על הפרק וליכא שרונה לומר שהי' תיקון ששעה להך פתחא רנה שלא יהיה נקרא פרוק לא נטיל כיון שיש לו זרת הפתח אף על גב דלא עיילו ונפקו ציה הוא על ידי עומד מרונה על הפרק והוא דהוק גם צנוק הדן לר' עיון דלפניו צמנו רחנ עשרה ועשה זרת הפתח לשעה והשאר פרוק גלי לזרת הפתח ועיילו ונפקו צנהך ד' ולין שם תיקון אחר הוא חותר צעומד וזרונה על הפרק שהשעה שיש עליהן לזרת הפתח כסתים דמי ולפע"ד לר' עיון צה ואף על גב דפס' ג' שעאלו מקנים צנחות ונ' מהני למהי עומד מרונה על הפרק כמצינו בס' שסיג מדברי הגמ' מכל וזקוק אפשר דלגוד מתחשב טפי כסתים מזרזת הפתח, ועין גרין צנוכה דלמהי דופן לא מהני לזרת הפתח אף על גב דלגוד מהני ואפשר לומר דהכא דהך פתחא זוטא נתר על ידי הפס' ג' שלימות שהוא עומד מרונה והפתחא רנה שניטל תקונו אשתרי ליה על ידי לזרת הפתח שפיר דמי צכהי' גוונה דנהי' דניחא ולא הי' כסתים מחש' מכל מקום גם פרוק לא היו ומועיל הפס' ג' לגד לגבי פתחא זוטא לזרזיה צעומד מרונה על הפרק עכ"ל.

והנה' מלי דנטק הגמ' מדברי הר"ן צנוכה דלמהי דופן לא מהני לזרת הפתח לפי' אינו טענה מיד דדברי הר"ן הם רק לגבי סוכה ולא לגבי שנת דלגבי שנת היו דופן מעליה וכמפורש שם בתוספות וגרין דמהמירין צהא דסוכה דנענין מחילות הניכרות טפי משנת, ובתשובת ר"ח אר"י סימן פ"א הוצא תשובת הר"א שכתב דלזרת הפתח הניכר כמחילה המפסקת ואם כן שפיר י"ל דמהני נמי לענין שיהיה צה עומד מרונה על הפרק דשפיר יתכן לומר כדעת התפ"ש דכיון דלזרת הפתח אינו מתגביל גם אם אין הולכים בו והוא כמחילה מעליה אם כן חו' אין לחוש להא' דליכא תיקון צפתחא זוטא דנותר צעומד מרונה גם צמנו רחנ עשרה ועשה לזרת הפתח לשעה והשאר פרוק גלי לזרת הפתח ועיילו ונפקו צנהך ד' ולין שם תיקון אחר מותר צעומד מרונה על הפרק שהשעה שיש להן לזרת הפתח כסתים דמי ואין כלי' צנחות הכרם להטיל ספק נגד המפירש בתוספות דר"ן והר"א שכתב דלזרת הפתח הי' כדופן וכמחילה המפסקת לענין שנת.

(יא) איברא דיש כלן תיובתא רנה צנדי התפ"ש דהנה כהיום זכינו לסי' האר"י הגדול מחקר דברי הגמ' הללו וה' לשנו' שם (ח"צ סימן קי"ז) מיהא לה' אירע כך דשנך פתחא רנה ועיילו צפתחא זוטא הכי נמי דלפס' כל תיקון המצוי ונטלה הקורה ונטלה הלחי, ופיר' רבינו שמואל אצל אם עשו לזרת הפתח לקטן אפילו היכא דשנך גני מצוי פתחא קמח ועיילו צנהי' פרנה אפילו הכי לא נטלה לזרת פתח וקורה מן הראשון מחשם דהוי פתח והרנה פתחים שריק למצוי עכ"ל, והנה מחל' דסיים האר"י לא נטלה לזרת פתח וקורה מן הראשון מזהיר הוא דלן כלן טי"ס כלל דמירי' שפיר דהפתח הראשון נשאר צתיקון קורה והלזרת הפתח עשה להפתחא זוטא והתפלת שמואל גם הניח אפרים לא היה לפנייהם ספר האר"י הגדול ולא ראו הדברים צנים וטעמא דמילתא י"ל דרק פרנה מתגביל לפתח אם גני צמנו שנך פתחא קמח ועיילו צפרנה אצל פתח אינו מתגביל לפתח דהרנה פתחים שריק צמנו ואם עיילו צתיחא פתחא אינו מתגביל הפתח הראשון ועין יור"ד סימן רפ"ו סעיף י"א אם יש צניה הרנה פתחים ונעשו כולם לכניסה ויציאה גני הניח כולם חיצים צמנחה אפילו צמנעטו הדורים אפילו דרילין עשה ללאת ולטא אלא נחמד חס' ונכסעף י"ח שם ציה שיש לו פתחים הרנה אף על פי שחיו רגיל ללאת ולטא אלא נחמד חס' ונכסעף י"ח שם ציה שיש לו פתחים ונחמד בכל פתח ופתח, ועין צנחמות (ל"ד) לא לריכא אף על גב דרגיל נמד ונפירש"י שם, ועין צילור הגמ' שם ונפרק קמח דצ"ג (י"ח): כל זמן שלא פרק את פנימיו אף על גב דהיה סתום ונקב לפתחו אין גני מצוי מעבדין עליו והכי נמי י"ל קמח לענין מוחה דפתח סתומה מ"צ צמנחה והכי נמי לענין מצוי לא נלמד שם פתח צמנו צהא אפילו הולכין בו ומחשם דפתח אינו מתגביל לפתח ורק פרנה מתגביל לפתח חו' צדור צילור דברי האר"י והגמ' ושרי ליה מלריה להרנ' פי' משנה צדורה דהיה לפניו ספר האר"י והוא רגיל בו, והכל זאת נמשך צה צנים ענמות אחרי התפ"ש ופסל צדורים לפי' ולין משנתו צדורה צה.

והנה' מההולך רבינו שמואל ז"ל לתיקון לזרת הפתח לקטן משמע דלחי' דלא סגי אם עשה לקטן לחי' או קורה, ולכאורה י"ל דהוי מחשם דס"ל כהרשב"א והרשב"א דלין לחי' וקורה מתירין את הפרנה ולפ"י אכתי' יש להסתפק לרבינו שמואל ז"ל אם היה מהני צה לזרת הפתח לרנה דלפס' לומר דמודה דלא ומהני מחשם דפרנה היכי דעילי' צה וצנך פתחא קמח או אפילו אם קמח נחקן צלזרת הפתח מתגביל הפרנה להפתח אף י"ל דרבינו שמואל דהזכיר התיקון אם עשה לזרת הפתח לקטן זהו מחשם דהסוגיא הרי מירי' דכנר י"ל תיקון קורה או לחי' לפתחא קמח ואין קיימין צתיקון הפרנה דהיא הפתח הקטן ואין הכי נמי אם היה הפתחא רנה מתקון צלזרת הפתח הוא סגי ולא היה מתגביל כלל צמחי' דגני מצוי שנך פתחא רנה ועיילו צוטא ולפ"י דלינו מתגביל הצורת הפתח אם כן גם צעירות גדולות והלזרת הפתח עומד צמנעט וצדי הרחוב הם גלי תיקון וכו"ל מכל מקום יהיה מותר צמנעט עומד מרונה לשטת הפנו"א וצמחיה, וחלום אם נחמד כפ' הא' דלין יתרון לזרת הפתח דאפילו היכא דנחקן צלזרת הפתח היכא דשנך פתחא קמח מתגביל התיקון אם כן צעירות גדולות דעיקר ההילוך צלדי הרחוב יתגביל הצורת הפתח שצמנעט צמנעט עד שיעשה לזרת הפתח צלדי הרחוב.

ברם' כיון דעיקר התפ"ש דלא יועיל צלדי הרחוב לחי' וקורה זהו רק מל' דלמירין דהגדדים יש להם דין פרנה וכדברי הגמ' רס"י שסי' סעק"ג וההיא דלחי' צעירותים תם נתפסו לעיקר דעת הרשב"א והרשב"א דלין לחי' וקורה מתירין את הפרנה ואם כן צלזרת הרי י"ל צה הרנה צנחות להקל חזק דלהרשב"א והרשב"א עומד צלזרת דליכא למימר פתחא הוא לא מקרי' פרנה כלל דהרי כנר הנצחי צעק' ג' דברי הרשב"א צעירות הקורב צשער ג' שכתב צמנו שיש לו שני פתחים ולין צלזרת מהם יותר על עשר ויש צמנעט פס יתר על כל אחד מהלירין נחקן קורה על אחד מהן דזוי ואר"י השני כלום, וקשה מלי מהני הא' דליכא כלן עומד מרונה על הפרק והרי הרשב"א צשער א' אחר דלין פרנה ציתרת צעומד מרונה על הפרק ועל כרחי' הא' דהתיר צשער ב' זהו מחשם דהכא צמשך פתח המצוי למירין דהרי גם כן פתחא הוא ולינו פרנה כלל ולא החמירו לומר דלינו ציתר צלזר וקורה רק היכא דלי' אפשר לומר פתחא הוא וכגון צנפרק מראשו צקון ציה או מן הגד היכא דלא נשאר פס' ד' ופרצתו שם צ"י או ציתר צשער אף על גב דליכא עומד מרונה ולא היכא דיש לומר פתחא הוא תם צפתי' דרג יתורה מצוי רחנ ט"ו אמה דשעה פס' ג' אמות וצמחיה צרחוק שתי אמות כ"ה הרי לרבינו שמואל והרשב"א והרשב"א דרוב השופקים מירי' הסוגיא דלא עשה שום תיקון אל השתי אמות וציתרים צעומד מרונה ואם כן אפילו א' שנך גני מצוי פתחא קמח ועיילו צוטא דפסול מכל, מקום י"ל דמהני אם עשה שם לחי' או קורה דלזרת הרי ליכא צה פרנה רק פתחא הוא והא' דרבינו שמואל הנריך לקטן לזרת פתח דוקא י"ל דלינו מחשם דלחי' או קורה אין מתירין את הפרנה אלא דס"ל דדוקא חד לחי' או חד קורה מהני צמנו אחר ולא שמים צשעת אמת וצדולה מוז צמנעט אפן העור צנפרק קמח דעירובין (י"ח): צתוספות דהי' קרו מחל' עין שם, ולכן כיון דמירי' דפתח הנחל נחקן צקורה או צלזר להכי אחר שיעשה לזרת הפתח לקטן אצל אם היה לזרת הפתח צפתחא רנה אפילו אם נחמד כפ' הא' הגמ' דרבינו שמואל ס"ל דגם לזרת הפתח נכסל היכא דשנך ליה גני מצוי ועיילו צפרנה מכל מקום י"ל דמודה דהוי מהני לחי' או קורה לקטן מחשם צלזרת ליכא ציה שם פרנה מהם גם אחר דנחקן צלזר או קורה לא הרי פרנה כלל רק פתח ועוד דכנר צמנעט דעיקר דין דלין לחי' וקורה מתירין את הפרנה הגמ' לרש"י ולהר"א שכתב צלזר דלא ס"ל הכי ורק הרשב"א והרשב"א דכתבו הא' כלל אולי לטעמיהו דס"ל צמנו עקום כפ' ר"י.

ועוד הרי להצ"ח והט"ו רס"י שסי' ס"ל להטור דרבינו ירוחם דהיכא דמתחילה נחקן שיהיה כך אינו נקרא פרנה ולא שייך ציה צום ציטול פתח כיון דכן היה מתחילה ורק היכא דנעשה פרנה צמקום שיהיה סתום למירין דכיון דהיה מתחילה צנו' וסתום ואחר כך צנפרק חתיר טפי והפתח השני על זה דאם כן מלי פירך הגמ' (י"ח): ומ"ש מודי' מלי' מודי' אפי' כ"ה הא' לצדרי הגמ' וט"ו מעיקר' לא קשי' מודי' דש' חילוק היכא שצמנעט נעשה פרנה צמקום שיהיה סתום כמו צדרי' מלי' ודרי' אפי' להא' דרג יתורה מירי' דשעה מתחילה ציתר הרמק

17 7

כח שהיה ואחריו נמרח מלי כ"ג. תני ר"מ אפילו כחוט הסרגל ונראה מתקדוק זה הלשון שחוט הסרגל הוא השיעור היחיד פתוח שאפשר להיות נולד ויש לו היכר שבו יש לו היכר קצת סגור, וכן נראה נפי' במה התקשה (ע"י): נשיעור נחת הגידן שהזכירו שם זה השיעור ומה שהזכירו שם פרק קמח דעירובין (ה'). נלמדה נענין לתי' הנוטל מדפני של מנזר היינו משום דלף על גב דלמטה שיעורו אפילו כחוט הסרגל למעלה י' לו שיעור גדול עד פחות מדי' פחות אבל לא הנדרכו לו חכמים נלמדה ויתר מנחת הסרגל ואם עשאו נולד הרבה גם הוא כשר ונולד שלא היה לו ד"ה, ומכלל נראה דסקריה ענה סגיא ונולד שיהא לה ענין ערך על שטח הכותל שאם לא היה לה ענין כלל אלא נענין נכחול לא משמע דלפני' שהנני' אלו מוסף כלל על גוף הדבר הנלמד שאם היה זו חוספת היה חסך נענינה וכבר כתב הרשב"א ז"ל שאינו חסך כלל, והביא ראיה מהאשכנזי נחלין (ז'). נפרכה נענינה והם היו נבועות תכלת וארנון כר, וכן לענין דים ונענין שהיו הנין חסך אף על פי שאין לו נלמדה גדולה והכל נמי הסיקא היה נולד כדו ע"י הגיר' הר' שפיר נלמדה נענין זה עכ"ל, ומעשה חש"כ ה"י דלא סגי נמרחא שניכר על הכותל נחוד הוא חסך ונלד דהא נלמד לא הו' נלמדה אף על פי דניכר יפה, ואולם אם רשם נכחול נחין עפר לנן שקורין קריי"ד פשטא לי דהו' נלמדה כמו נדיו ע"י ניר וכמו נסיקא שהתיר התשנ"ן דהו' סיקא היה היה כמו קריי"ד והמורה לא טעה כלל וגם לפסד דברי תה"ד שכתב שם וז"ל דהה"רם דהחמיר דנעי' שיעורא כעני' אכנע לא קח' רק חמיר שחקטו נהי' והחם נעי' שיעורא לעני' הלתי' משום דהא דתקן לחסין רהנן וענין כל שהוא מפרש נמרחא כחם כ"ג תני ר"מ אפילו כחוט הסרגל לא פחות מחוט הסרגל לא מהני דהכי אחריו נמרחא (ט"ו). הנל להחריף אפילו מיל' אילו תחר וקלמרי'ן עלה ותינה מיל' הוא דלעני' תחר הא פחות מחיל' החר, וכן נפלי' (ח"י): אבל תנא אפילו כטרפא דלפא טריפה וכחם שם נמרחא דפחות מטרפא כשר אבל אם הכשר חמיר נלמדה הפתח דלא מפרש תלמודא שיעורא אלא קנה מכלל וקנה מכלל וקנה על גביהן איכא למימר דנמחהו סגי עכ"ל, ולעני' הדבר פשוט דם להתה"ד נטרת הפתח רש"י נרשימה כל שהוא כיון דלא נעי' שיעורא רק נענין נלמדה משא' כן סגי נכחו דיו ע"י ניר ולא זכיתי לירד לסוף דעתו של ה"י שכתב ח"ל ולא סגי נמרחא ה"י שניכר על הכותל נחוד, וכן כתב התה"ד נהיה' תשובה תחילה דעל כל פנים נענין שיהא עכ' כחוט הסרגל עכ"ל, והוא תמיה אלא דהא נענין עכ' כחוט הסרגל הוא רק נלמדה ולא נלמדה הפתח דהם נקנה כל שהוא סגי ולא נעי' שום שיעורא כלל נהה"ד, וגם לשון השכנ"ה הוצא נלמדה קנה תנאומם אלא שכתב דנלמדה העלה דלתי' מסיד מחוי מהני אפילו לנורת הפתח כר, והאי אפילו אילו חסך דלדבר נורת הפתח קיל' טפי מלתי' ולהתה"ד כר מחוי כשר דוקא לנורת הפתח ולא ללתי' ואולי' כוונת השכנ"ה משום דנלמדה הפתח נענין שיהא הקנים נרשי' ומקום כדי להעמיד נהו דלא של קצין ונלתי' לא נענין שיהא נרשי' וזקק כלל וכלל.

ד' ועוד דיסוד טעמא שכתב התה"ד להחמיר נלתי' והוא משום דכל איכא דנקט חכמים שיעורא הוא דוקא גם היכא דקתני לשון אפילו הנה ה"י כלל' אם דהסכיו' עליו נרשי' הרשאים ז"ל נכחה דוכתי, וכן פסק הרמב"ם נפ"מ משחיטה נדון טרפא דלפא, וכן כתב נחלי' הרמב"ם לחולין והוצא נלמדה להרשב"א והוסף ראיה מהא דפרק מי שמת (קמ"ו). נני' שולח סבלנות לנתי' חמיר שלה שם מלה מנה ואכל שם סעודת חסן אפילו נדינר אין נענין ואחר דלא דוקא דינר אבל פחות מדינר לא ואקשינן פשיטא אפילו דינר תנן ומחוי מה"ד ה"ה אפילו פחות מדינר והאי דקתני דינר אורחא דמילתא קתשטע לן, ונכרבת מיל' כר, מכלל י' ללמוד שכל שיעורא חכמים נכחול' נהי' אף על גב דקתני עליהו אפילו, דוקא נשיעורין הא פחות חסך אין נלמדה עכ"ל, וכן נכתובין (נ"ט): אבל אם עשו אגרת פקודת נתינה אפילו מדרו' שה מנה נחל' חסך מדרו' קים, וכתב הרמב"ם דדוקא הוא אבל פחות מדינר נלמדה המקח נטל הוצא נהה"מ פ"ג מהל' מלוה והביאו גם הנתי' שחול' נלמדה סיון ק"ד ס"ק ד', וענין תשובה הרשב"א סיון י' הוצא ננ"י ניר"ד סיון ר"פ שכתב נענין ס"מ שנקרע יותר מנ' שיטות דלף על גב דמלשון התלמוד הו' אפשר לפרושי' דנחמח' לית לן נה כלל ואפילו נותר מנ' יתפור אין

סרגל נותר כן אלא כמו שיש חילוק נעתיקתא נין י' לנ' כן י' חילוק נחמח' נין י' לנ', וכן נראה מלשון הרמב"ם שכתב ואפילו קרע הא נחוד נ' ותינה הא נותר מנ' לא והביא ראיה מהא דמיל' דע' תחר מהא דפרק מי שמת ה"ל ע"י שם, קרי' דהרשב"א כתב לדיק' הך כלל' גם נדברי הרמב"ם, ואולי' זהו משום דנמרחא נחמח' (נ"ט): קלמ' סתמח' אכל נחמח' לית לן נה, והרמב"ם דרכו תמיד לשמור לשון התלמוד כדוע והכל שיהא להכי סתם הרשב"א דלא להשמיטע דוקא דשיעורא דהוא דוקא, ואמנם י' משום הא לא אירי' דהנה הצ"ח והש"ך כתבו דלישנא דקרע הא נחוד שלל משמע דהתחיל נחמח' נלתי' ונל' נחוד שלל דהא תמיד דעלול להתקדקע יותר לפי שאין הקלות מחמירין כלל מה שאין כן היכא דקלות הגליות מחמירין אלא שנקרע נלמדה הדיעה נחוד שני שיטות אין עלול כל כך להתקדקע טפי חו' שעת רש"י והאי' והטור, וענין מהר"ק שורש קכ"ג שהקשה לדעת מהר"ם מרומנוק' דלא מהני מטלית ודנק' של קלף לקרע דס"מ כמו שהביא הרשב"א נשמו' אם כן איך יפרנס הא דלתי' נירושלמי פרק קמח דמנינה הלכה נ' הלכה למשה מסיני שיהא כותבין נעירות וכותבין נדיו ומסרגל'ן נקנה וטולין נטלית' ודוקא נדנק' ודוקא נדנק' כר, והר"ף הביא הירושלמי תא' נהי' ס"מ נראה דפותר דקל' על ס"מ, ולדעת מהר"ם איך יפרנס הירושלמי ה"ל והאי' וטולין נטלית' י' לפרש נחמח' וכשיטת הרמב"ם נפ"ג מה"מ אלא ה"י ודוקא נדנק' לר"ך תלמוד.

ו' ועוד י"ל דמהר"ם סוגר כשיטה ה"ל ויתפרש ה"י ודוקא נדנק' נקדקע נחוד השיטין ולא מנ' הגליות התחיל הקרע אלא דהתחילו נחוד השיטין, וגם מזה מהר"ם דהאי' נק' משום דנכחה' נוצח' חמיר הקלות גם כן מהדקים הקרע ויחזיק היטב גם הדנק והמטלית ורשיית מהר"ם דלא מהני דנק ומטלית הוא מדרוש' הגמרא שם נמחמח' והג"ח נדינר' אכל נדנק' לא ולא משכח תלמודא חקתא אחריתא אם כן אין לשטת אלא כמו שחמיר חכמים ולפוס' שיטת רש"י ונ"י והטור והצ"ח הר' לישנא דנמרחא קרע הא נחוד שלל מירי' דהקרע התחיל מקנה הגליות ואם כן נהי' שפיר לא מהני גם כן דנק ומטלית אלא היכא דהקרע לא התחיל מהקלות כלל חמיר י"ל דהאי', ואולם לשון הרמב"ם נפ"מ מה"מ ספר תורה שפיר י"ל דהאי' נ' יריעה נחוד שני שיטות יתפור נחוד שלל לא יתפור נחמ' דנר' חמיר' נין שאין עשאו ניכר אלא אם ניכר הגליל שהוא עשאו תופר ואפילו קרע הא נחוד שלל עכ"ל, והנה מדל' הזכיר שנקרע היריעה נלתי' כלל' לשון רש"י והטור משמע להדיא דלא ס"ל כשיטה ה"ל, ומדויק' מלד' לשון הרמב"ם דקלמ' חמיר' נחמח' נלתי' נחוד מל' חסך י' לא יתפור ונחמח' אלא נלמדה היריעה נחוד נעתיקתא אפילו אם לא נקדקע מהגליות אלא נלמדה היריעה נחוד השיטין מכל מקום י' לא יתפור ונחמח' אלא נלמדה קרע הא נחוד שלל ר"ל שנקרע נחמח' ונל' מהגליות נחוד שלל גם כן יתפור, ואם כן סרה רשיית הרשב"א ד"ל דהכי נקם הרמב"ם לישנא דאפילו לומר דאפילו התחיל מהגליות ולא קח' כלל לדיקא דשיעורא דלפא, וענין תשנ"ן ח"ג סיון ר"ז דפליג' על הרשב"א והרשב"א הודה לו, וענין תשובה רש"י סיון ק"ג הביא גם כן העובדא דהודה הרשב"א, וענין מהר"ם אלשקר סיון י' הוצא גם נהה"כ ניר"ד שם, וענין תשובה מהר"ם ח"ג סיון ל"א, ואינר' דהני' לא הביא כלל דברי הרשב"א להלכה נשמי' ורק הרמח"א הביאו, ואפשר דהני' סוגר אם נחמח' דלשון זה נדוקא הוא בכל מקום אכתי' י"ל דהו' נלמדה דמחמירין נרשייתא ולא נלשון המחמיר, ענין תשובה נ"מ סיון ק"ה, וענין רמב"ם פ"י מה' משה"ק הלכה ט"ו, ותשובה נשמי' ח"ג סיון ע' ותשובה מהר"ם אלשקר ח"ג סיון רנ"ד, ואולם נירושלמי שם פרק קמח דמנינה מוכח כהרשב"א דלתי' אלא שם טעה והשמיט פחות מל' י' זו שמים שלל שיטין מתקנו וקורא זו ארבע אלו קורא זו ר' זעירה נשם ר' חננאל אף נקדקע כן, וע"כ חמירי' נחמח' דלא לא כן אף נלשן אסור וגם דמחוי דהשמיט שנעשה מתחילה כשהיה הספר חדש.

ז' ואמנם נדון לתי' הנה מרן ה"י אף על גב דנ' טרפא דלפא סוגר כהרמב"ם והרשב"א והרשב"א נכ"י נדון לתי' הסכים דהי' נכ"י ולא נעי' שיעורא מדי' ונחמח' סיון שס"ג סעק"ג וגם הרמב"ם נעלמו נפ"מ משנת כתב נסחם דלתי' ענין ורש"י נכ"י ולא כתב שיהא כחוט הסרגל ענין נ"מ נהי', ולענין ד"ל להרמב"ם

והנני דהוה הסרנל היינו כ"ש וכדנרי התשנ"ן הנ"ל, וכן משמע מדנרי התוספות בעירובין (פ'): ד"ה אצל, וכן משמע מרש"י בסוגין (כ"ה): ד"ה לחי, ועיין ר"ח פירש חוט הסרנל חוט חזק כפול שחופרין בו הסרנל כדכתיב כפתו בסרנליו עכ"ל, והיינו נגד ענ כמו נחמח (ח"א), סדינה נקיטל וסרנל נסתות חוה גם כן פירש רש"י הסרנל קריט ונלשן אגליה ידוע שקורין קלוט נגד עליון ענ, ותופרין אותו בחוטים חזקים, אצל וזהו א"ן החוטים ענים כעני אצנע, ועיין תשנ"ט מהר"ל סימן ק"ח שכתב ח"ל ונקל תוכל לעשות לחיים על ידי סיד כמנהגינו והיה ערת פתח כר, ואפשר דרק נ"י ערת הפתח קאמר הכי ולא פליג על מהר"ם והתהי"ד, ומדנרי הכנה"ג והש"י לא משמע הכי נדעת מהר"ל.

(ה) וא"ך שיהיה הנה לפס שטת התהי"ד קשה הסוגיא ומשמע לדעת הפתח מדחקי פתח השני טפ מלת, ולהלמוד בסוף ענף הקודם אחי שפיר נדלחת א"ן כוונת הנמרח כלל דיהיה מדחקי הפתח אצל גנוזה ומש"כ רש"י ג"ה שדין ליה שהיה פתח השני לר לן ועכ"ל הוא דחקו עכ"ל, י"ש לפרש דהכי קאמר דענינת המשא על הנחלים אפשר לעשות או נרוח או גנוזה ואם היו עושים נרוח לא היה לנו לחוש לקנה העליון, ולכן קאמר שהיה פתח השני לר לן ויא אפשר שיהיה ענינת המשא תופס שטת הרצה נרוח ונ"ך שיהיה ג"ל הענינה גנוזה הרצה ולא יהיה רחב ועכ"ל כשיעשה ערת הפתח הוא דוחקו גנוזה ואח"כ נמלי וס"ן ליה להקנה שלמעלה ואח"כ שפיר כדנריט, ולכלורה מדנרי רש"י ד"ה לחי, שכתב לחי הנענן נלרן ועניו משה וא"ן נמלין טנעין נ" עכ"ל, מזה משמע דס"ל לרש"י לערת הפתח דעני קנה מזה וקנה מזה ושיהא צריכים כדי להעמיד זהו דלת של ק"ן לחטו להכי עניין תופס בשטת טפ מלת דעניו משה ונלורת הפתח מתמעט רוח פתח השני, ואולם י"ל דמש"כ רש"י נלר דעניו משהו א"ן כוונתו נזה לאפקוקי ערת הפתח דעניו תופס הרצה נלורת הפתח י"ל דמירי שפיר דלינו נתון כלל קנים מהלדים אלא דמחיה הקנה העליון על הכתלים של המנוי וא"י מתמעט פתח השני נרחת כלל אלא גנוזה ורק נלר דע"כ מתמעט נעניו לזה הונדך רש"י נלר דעניו משהו וא"ן נמלין טנעין נ" עכ"ל לאפקוקי דלר נחל כשיטת מהר"ם דלח הוא כעני אצנע ואח"כ שפיר.

ענה נ'

ולפ"ם נדנרי דגם רש"י מפרש דעשה ערת הפתח על גני הכתלים ולא נקנים מהלדים ית"ש גם כן קושיות התוספות לזה שיהא הנמרח הלשון דנ"י ערת הפתח קאמר אפומא דשניל וגני לחי קאמר אפומא דההי לרש"י גם נלורת הפתח הא דיהי מהני לרחתה הוא משום מינו דמהני לשניל מח"כ נמי לרחתה להיות לא תוספות זה להיקף לדירה אצל נלר מינו לא משקריא דהא פתח שנין רחתה לשניל לא היה יתור מעשר וכל כמה דסתים ליה לדירה לאו כלום הוא דהא כל פתח סתים מעלייתא הוא וסתים ועומד הוא וא"כ כן י"ל דלהכי לא היה מני להעמיד הערת הפתח תוך הלל הרחתה אצל פתח השניל דלר היה נדחק נזה פתח השניל כלל דהא לא היה מהני גם נלי הסרנל דלחו נמלי וס"ן ליה הקנה שלמעלה גנוזה משום דכחל הרחתה היתה מתפקדת נין הערת הפתח אל ראש השניל ולא היה מהני הערת הפתח לשניל וליכא מינו דליהי לרחתה ואפ"ל נלר דלסיקנא לקתן נסיון אש"י לערת הפתח מהני גם אם עומדים הקנים מחלחלי ככחל ודלל כהפמ"ח וזה היכא דהכשר הוא מנר עומדות של הערת הפתח דמחט מתחיל והכשר אצל הכא הרי הכשר מתחיל מנר השניל דמינו דמהני לשניל מהני מי לרחתה וא"כ כן כיון שהיה רחוק מהשניל וכחל רחתה לא הוקפה לדירה הרי הפסק ורש"י פ"י דנר של אגנים היתה רחתה זו מוקפת והיה קשה להם לפרק פרנה יתור מעשר ולגדרה לדירה וא"כ כן י"ל נמי דהא נרד אגנים היה רחתה נ"י טפחים וא"כ היו מעמידין הערת הפתח חנפנים נחלל הרחתה היה כחל הרחתה מפסיק נין הערת הפתח אל ראש השניל וליכא מינו ולהעמיד הערת הפתח בתוך פתח השניל נחמק שטת חלל של פתח עני כחלי הרחתה הרי אם יעמיד קנים מהלדים הנה הוא דוחק את הפתח ונ"י קנים מהלדים רק שיתן קנה למעלה על הכתלים הנה כחלי רחתה זו אינם מועילים נחמק קנים מנלל הוקפ לרחה

וכח"ש התוספות דלהי נ"פויי הרחתה לא מהני לננוי ולשניל משום דנלר מחתן וזהו חנפנים ידון משום לחי מתעמל דכיון דלר מהני לרחתה נופה דלר הוקפו לדירה כ"ש דלר מהני לננוי ולשניל והכי נמי מן התורה לא מהני כחלי הרחתה נחמק קנים לערת הפתח ולכן קאמר רש"י רק דלענין ליה ערת הפתח אפומא דשניל של כרמים והיינו נראש השניל דעוה ליכא כוס הפסק כחל ואפ"ר מהני לשניל ונחמל מינו דמהני לשניל מהני מינו לרחתה וזהו נלחת אינו מתערך לקנים מהלדים כלל דהשניל של כרמים דירון היו נ"ו לפירש רש"י והיו הכתלים מוקפין לדירה ואפ"ר עולין כחלי השניל נחמק קנים וקאמר דהא י"ל אפשר משום דלחו נמלי וס"ן ליה היינו הקנה שלמעלה דיהי נדחק גנוזה ככ"ל ואש"כ נ"י לחי קאמר הנמרח אפומא דשניל והיינו נללל של כחלי הרחתה נללחי הנענן נלרן הר"י ליכא הכשר מינו מנר כחלי הרחתה ולא י"כפת לן נמלי דכחלי הרחתה לא הורפו לדירה ויפה קאמר נ"י לחי אפומא דנ"י ערת הפתח אפומא דלחי שפיר.

(ו) ואמ"נא ליישן שטת הפוסקים דס"ל דהכתלים עולים נחמק קנים גם לפוס ההקפה הפשוטה הנרחית מדנרי רש"י והסוגיא מירי נלורת הפתח שנעשה נקנים מהלדים וקאמר דלחו נמלי וס"ן ליה היינו משום דיהי נדחק פתח השניל נרחתה ד"לל דהכא דהונדך להחיר הרחתה שלא הוקפה לדירה אם יניח רק קנה עליון על כחלי השניל זה לא יהיה מהני להחיר הכתלים שלא הוקפו לדירה דנעין שיעשה חיה תוספות לשם דירה נגוף רוח כחל ולא מיעיל להתוספות דהכשר לערת הפתח דקאמר רש"י הוא נלל מינו אם כן פשיטא דנעין שיעשה תוספות גמורה לשם דירה נרוח המחילה ולא למעלה דהוי מחילה על גני מחילה, ואמנם אפ"ל לפוס שיטת רש"י דהכשר לערת הפתח דלחי הוא גם כן משום מינו דמהני לשניל מהני נמי לרחתה מכל מקום הרי הא דנקט רש"י מעיקרא ערת הפתח וזהו רק משום דמעיקרא היה מהדר רש"י אפומא דמעלייתא טפ"א אם כן י"ל דלהכי תפס ערת הפתח נללוח היכא דהעמיד קנים מהלדים דהא ערת הפתח מעלייתא טפ"א לענין תיקון דירה, ודמי נחמ"ע כתב ליישן נדך זה הסוגיא להתהי"ד דלחי נ"י כעני אצנע דוקא ולערת הפתח כשר נקנים כ"ש ע"ן ס.

והקוש"א דשיה הלשון דמעיקרא קאמר אפומא דשניל וגני לחי קאמר אפומא דלחי י"ל דנרסת רש"י היה גם נלחי אפומא דשניל, וכן הוא להד"ל נפ"י רנ"י חננאל ז"ל, ונחידוש הרש"א, ולכן לא תו הראשונים י"ל לתר קוש"א זו לפוס שיטת רש"י ונחמ"ע נדחק נחמ"ע וחדש דין מזה וא"י מוכרה כלל וכמו שכתבנו בס"ד.

ופ"י הכרם אשר אנטו נגזרים מה תוספות הדברים לד"ה נקרה נס"ד מחמה המה :

(א) א"י שיהיו הקנים דוקא כנגד חלל המנוי אלא דאפ"ל העמידם תוך חלל נראש הכחל כשר כמו נלחי ודלל כח"ש נספר נחמ"ע, ועיין נסיון אש"י ענף י"ד דחוקט ורועת הנ"ח לערת הפתח לא נ"י הכירא כלל.

(ב) ה"ט כתב דהמורה שניה לראש נכחל נמין עפר לנן שקורין קריי"ד נחמק לחי טעם, ולע"ד המורה לא טעה כלל י"פ ויפה מורה, כהלכה וכחורה, ועמיה שריה נהורא, ולהרמזים וי"י יהיה כשר גם נלחי, ולתהי"ד לפוס שטת מהר"ם לכל הפחות כשר כה"ל גוונל נחמק קנים לערת הפתח דהוי נליטה כמו ד"ו ע"ג נ"ר, והתשנ"ן התיר נסיקרא והיה הוא כמו קריי"ד, וה"ט לא ר"ה דנ"י התשנ"ן.

(ג) ניררע דגם להפוסקים דהכתלים עולים נחמק קנים לערת הפתח מכל מקום היכא דלר היו הכתלים מוקפים לדירה פסולים לכלי עלמא ולא מהני הא דיתן הקנה העליון לשם דירה דהוי מחילה ע"ג מחילה וזהו אחי שפיר הסוגיא דההא רחתה נעידתין (כ"ה): כתש"כ ענף נ'.

(ד) נד"ן ס"ת שנקרעה היריעה הרחיק נור"ד סימן ר"פ פסק כהר"י"ש דלל יתפור ניוחר משלל אפ"ל נענף, והנה ר"ח ר"י"ש י"ש לדחותה ורנן המולקים עליו והר"י"ש נענמו חר נ" מהר"ט ונ"י לא ר"ה תשנ"ט הרש"א סימן ק"ח שהעיד שקורין נס"ת כה"ל, ואולם נירושלמי פרק קמח דמילה הלכה.

השערים טועין וסוגרין שהפחה הוא ע"י קנה הגדול מלי איכפת לו
 שאין הדבר תלוי בהם כיון דלא להכירא הוא אלא למחיה עכ"ל. ולי
 נראה כהשערים יעקב הגה טענה השאלה טענה חזקה דכיון דגם נזירת
 הפחה נעין הכירא נחלקת אם כן הרי כלל יעו הרואים משום דהקנה
 הקטנה אינה ניכרת כלל לקטטה והעולם מניסים נקנה הגדול לגדלו
 ויראו שהקנה העליון מונח מן הגדול ופסול ומלי ראה הכירא האמון
 ראה מהא דנזירת הפחה כשר גם למעלה מעשרים אמה הלא החס
 עיקר ההכשר הוא על ידי הקנים שמן הגדלים דניכרים הטיב לכל
 וכשריה להוליו מתורת פחה משום שלא יראה הקנה העליון שהוא
 למעלה מלי הרי לא יוליו מתורת פחה עד שיתגר לו גירור גמור
 דליכא קנה מה שאין כן הכא דהקנה הגדול גורם לטעות ולרוב
 גדלותו לא יתנונו לחפש כלל אחרי קנה קטן אלא ודאי דהגאון הראשון
 ז"ל סובר דנזירת הפחה לא נעין כלל שום הכירא נקנים ולמעלה
 מעשרים כשר אפילו היכא דלינס ניכרים כלל הקנים מהגדלים והילכך
 שפיר העלה דאפילו היכא דהקנים מהגדלים גורמים טעות ליכא למיחש
 למידי ומשום שאין הדבר תלוי בהכירא והאנשים כלל ודלא כהשערים
 יעקב.

ולדברי הגאון הראשון ז"ל והצ"ח הג"ל הרי יש להכשיר נזירת הפחה
 שעומדים הקנים לפני מכתלי המזרי בתוך החצר ואינם
 נראים כלל נמני ומשום דנזירת הפחה לא נעין הכירא נקנים
 כלל והילכך לא איכפת לו נמה דהם חסוכין ואינם נראים, והצ"ח
 שור הוכיח מדברי התוספות הג"ל מדלא מוקי הדינעיה נזירת הפחה
 שעומדים הקנים למזרי הכתלים דלחיים פסולים מוכח מה דגם
 לנזירת הפחה פסולים, ולדבריו הג"ל ליכא ראייה מידי ד"ל דרבי
 הם לטעמו הוא דס"ל הכי ולא לדין דפסקין דאפילו לדין הוא משום
 מחיה אלא דנעין היכר קת' ואם כן נזירת הפחה נעדיפה לא נעין
 אפילו היכר קת'.

ענה ב'

(ג) והמקרה כתב דה לפסול מטעם אחר והוא מטעמה דנתיח
 כחלק מנזיל דמי, וכתבתי מהרש"ם ח"א (סימן
 ר"ט) הגה הרב השולח והחש"ב שיהיה אלא תמיה על זה דנפרק קמא
 דשנת (ה') וכן גם נפרק הזורק (ל"ז) נהא דמנזיל זרק מרשות
 הרבים, לרשות הרבים ורשות היחיד נחלש רבי מחייב וחכמים פטרים
 קאמר האמרה דנ שמואל דלמזרי תרומיה לא חייב רבי אלא נרשות
 היחיד מקורה דלמזרי נתיח כחלק מנזיל דמי אלא שאינו מקורה
 לא הרי דנחלש שאינו מקורה ליתא להדי סברא, והנה משום הא לא
 לירי דנטיין (ע"ט) נחשפת דיה כחלק כרבי הקשו למה נקט
 המקשה רבי דלירי נרשות היחיד מקורה משום דנתיח כחלק מנזיל
 דמי, ט"י הרי לנתיקט ר"ע דלית ליה קלטסה אפילו נרשות הרבים,
 ותי דמקשה סיד דטעמא דרבי לא משום קררי אלא משום מחיה
 לית ליה כחלק מנזיל דמי אלא כר"ע לא מתקשה מנזירין מחיה
 הדינעיה עודפת, ולהתקנה יכול להיות טעמא דרבי משום קררי
 עין גם, ורנא דלמזר גם ג' מוחות גטיין הא דלמזר רבי קלטסה
 כמו שהנחה ופליגי רבנן עליה הרי מלי לענין שנת אצל גט משום
 אינשורי הוא והא מינשר, וליכא דרנא דנחלש דמחלק רק ליתא דרנא
 אלא לרבי א"ל ליה דגם נרשות היחיד שאינו מקורה ס"ל קלטסה כמו
 שהנחה משום דנתיח למזרי כחלק מנזיל דמי דלא לא כן הרי
 למזר צ"ל לרנא צ"ל לרבי דס"ל נחלש מקורה לא למזרי קלטסה
 כהנחה הימ לשנת אלא גטיין משום אינשורי, וכן כתב בספר ח"ה
 עוד קלטסה (ונדברי הר"ן גם גטיין דלתי פלא שגבא פלגתא דרבי
 ורנא נזרק מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבים נחלש והא
 טעמא סופר וכל עיקר דיוקא דרנא שמואל הוא מנזיל קאמר נפלתא
 דרבי ורנא כמו נפלתא דר"ע ורנא כח"ס התוספות) ואם כן לפי
 ליכא כל כך טענה מהא דרנא שמואל ס"ל דלא חייב רבי אלא נחלש
 כיון דנחלש הוא נחלש לא ס"ל הכי, אינרא דנה ליכא יאשה למתקיה
 דאפילו אם נחלש דרבי סובר גם נחלש מקורה למזרי נרשות היחיד
 כחלק מנזיל אלא הרי אן לא קיימא לו סותיה דהא כחמים פטריין
 ואין הלכה כרבי מהנרי, וכפסק הרמב"ם נפייג משנת אלה ס"ז,
 ומעשה אם נחלש כרבי שמואל דלא חייב רבי אלא נחלש יהיה הילכתא

ואמ"נא ליתן מקור לדברי המקרה דנהא דלמזר רב חסדא נען
 קנה נרשות היחיד חרק ונח על גבי אפילו מלי אמה
 חייב מפני שרשות היחיד עולה עד לרקיע כתבו התוספות נפרק קמא
 דשנת (ח') דיה אחר אצי כר ושאל ז"ל דטעמיה דר"ה דלא נעין
 מקום ד' נרשות היחיד משום דלמזרי נתיח כחלק מנזיל דמי ותשיב
 כמותה ע"ג מקום ד' כר הרי דהתוספות רצו למזר דטעמא דרנא חסדא
 הוא משום נתיח כחלק מנזיל דמי ואפילו נחלש מקורה ואם כן הרי
 הוא הילכתא דכל הפוסקים פסקו להא דרנא חסדא גם נפרק הזורק
 (ל"ט): אחר רב מישא נעין ד' יוחנן כותל נרשות הרבים נגה עשרה
 ואינו רוחב ד' מוקף לכרמליה ועשאו רשות היחיד חרק ונח על
 גבי מהו מי למזרי כיון דלית רב ד' מקום פטור הוא לא דלית
 כיון דעשאו רשות היחיד כחלק מנזיל דמי ופירש"י כחלק מנזיל דמי
 ואי אלא דלשו כארעא סמיכתא כל החלל הרי ד' יוחנן מתחפק
 נזה למזר דגם נחלש מקורה ליכא למיזר נרשות היחיד כחלק מנזיל
 דמי, ומסקנת האמרה גם דרנא ור' יוחנן ועולה ס"ל דחייב מקל וחומר
 ללחיים ששה מחיה לעצמו לא כל שכן, ופשוטו הדברים משמע
 דהא מד הסברא דלמזרי רשות היחיד כחלק מנזיל דמי, וכן נראה
 מרש"י ד"ה למזרי שכתב כל החלל עשאו רשות היחיד משמע דהיינו
 משום דהי עכשיו כחלק מנזיל אלא דלשו ואי כארעא סמיכתא ודלית
 שפיר דברי המקרה, ואלם לפי יתעורר קושא עממה דלא כן
 רנ דלמזר נהא דכותל הג"ל דחייב ס"ל דגם נחלש מקורה כיון דליכא
 מחיה למזרי רשות היחיד כחלק מנזיל דמי, וקשה הא רנ שמואל
 דלמזרי תרומיה לא חייב רבי אלא נרשות היחיד מקורה ואם כן
 נחלש מקורה לא למזרי כלל, הסברא דכחלק מנזיל דמי, ועד הא
 מסתמא רנ שמואל ס"ל גם כן וליכא כחמים פטריין ואם
 כן גם נחלש לא ס"ל הדי סברא, ונדברי המחירי הג"ל, ואינרא
 דגם נלא זה קשה לעלה ור' יוחנן נהא דכותל הג"ל דאפילו אם
 נחלש דס"ל כרנא גטיין דפלתא דרבי ורנא נחלש מקורה מכל
 מקום יהיה קשה וכי למזר לשמעתא דיהא כרבי ונזק רנא לחסות
 ונראה למזר דשיטת הפוסקים רש"י וקתא האנשים ז"ל, וכן הוא דעת
 הרמב"ן והרשב"א הנא כהה"מ פ"ד משנת דין י"ז לחלק צ"ל עקירה
 להנחה לענין מקום ד' נרשות היחיד אף על גב דנעין עקירה מעיג
 מקום ד' הנחה ע"ג כל שהוא הרי הנחה ואם כן י"ל דגם התוספות
 דכתבו דטעמא דר"ה הוא משום דנתיח כחלק מנזיל דמי וזה הכל
 לענין הנחה למזר תם הסתת דפרק הזורק נכותל שהיה מוקף
 לכרמליה ועשאו רשות היחיד הרי מירי מלי לענין הנחה, וזה ס"ל
 לעלה ורנ ור"י דלמזרי כחלק מנזיל דמי גם נחלש מקורה והא
 דרנ שמואל דלמזרי תרומיה לא חייב רבי אלא נרשות היחיד מקורה
 זה לענין עקירה דחייב רבי שחם זה דוקא נחלש ורנא פליגי
 עלי וס"ל דלענין עקירה נחלש לעולם נעין ע"ג מקום ד' ולא למזרי
 נתיח כחלק מנזיל דמי אלא נחלש מירי דאפילו נרשות היחיד שאינו
 מקורה למזרי כחלק מנזיל דמי והא דפסרי למזרי נזרק מרשות
 הרבים לרשות הרבים ורשות היחיד נחלש היינו משום דלא היה ליר
 חסות לנח ונהנחה כ"ס מירי וכדנא חסדא, ועין פ"י בשנת גטיין
 שם, ומעשה שפיר י"ל ואם העמיד הקנים דנזרת הפחה נחלש פסול
 מטעמה דכחלק מנזיל דמי וליכא קנים כלל, וכדנא מתקיה דאף
 על גב דלענין עקירה לא למזרי כחלק מנזיל דמי ונעין מקום ד'
 זה

זהו משום דלעקירה נעין שיהיה מחקוס חסון טפי אלן מכל מחקוס הרי הוא כמחן דמלי כיון דחייב נהנהח טעמא ופקילה ואם כן לענין קנים שפיר יל דפסול.

אמנם יל גם לפוס מחקנת הנמרה נפרק האורק דלחורין נכחאל הכיל דחייב מחל ומומר ללחורים עשה מחינה לעמנו לא כל שכן אכן לחיבן עלה לחייב משום דרשות היחיד כמחן דמליה דהיא הנה מילחא דא חליא נאשלי דנרני והוא פלגתחת הראשונים ז"ל, דהנה התוספות ס"ס כתבו ללחורים עשה מחינה כר נני חוליה דנור לא שיד לחיור הכי ליחייב התקנתה מרשות הרבים על גבה כיון שאין החוליה עמנו נגזה עשרה, וכן כתבו ס"ס (פ"ט) דיה מסייע, וכן כתבו נעירוינן (ע"ת) דיה חלל, והיינו דס"ל דהא דלחורין דנור וחוליותיה מנטרפין לעשרה והיינו דמנטרפין לארבעה דהגטול מהן והגטול על גבן חייב, היינו כשהחוליה נעמנה נגזה עשרה דנלחנה נגזה עשרה לא חייבין טטל וטות על גבה שפחה, וזוהי גרסה דס"ל דגם לטעמא דללחורים עשה מחינה לעמנו לא כל שכן לחיבן לטעם דרשות היחיד כמחן דמליה דמליה והיא כארעא סמיכתא, ועיין ירושלמי פרק חלון הלכה ב' משמע גם כן דהכין הוא מסקנא דסנא ואם כן התינה אם החוליה נגזה עשרה לנר רשות הרבים נלי חלל הנור אם כן אם היה מחלל כל החלל נעפר והיא כארעא סמיכתא עד למעלה אז היה כל החוליה גם למעלה כמו חל גרשות הרבים נגזה עשרה ורש"י, ופסיר היו כרשות היחיד כל גב החוליה, אלן אם החוליה חט נגזה עשרה לנר רשות הרבים מה מחיר אם היא מחלל עפר הרי גם אז לא היה רק כמו חל פחות-מעשרה ולכן זה רק כדמליה, ואולם הריטב"א נעירוינן ס"ס כתב דאם צור-עמק ז' וחוליה משלימו לעשרה כיון דנחוק הנור רשות היחיד גם גב החוליה היא רשות היחיד משום דללחורים עשה מחינה לעמנו לא כל שכן, והיינו דס"ל להריטב"א דהא דמסיק הגמרא טעמא דללחורים עשה מחינה כר אין פירושו משום הסנא דהחוכר נהאניעיה דרשות היחיד כמחן דמליה דמליה דהא להדי טעמא לא היו חייב בשלחן החוליה נגזה עשרה לנר רשות הרבים ורק הטעם הוא דכיון דללחורים עשה מחינה וכל הכותל נעשה רשות היחיד ועשה הכדמליה רשות היחיד להכי נעל כל הכותל וכל גב הכותל אל הרשות היחיד, ולהכי נצור גם כשאלן החוליה נגזה עשרה מנר רשות הרבים מכל מחקוס היו רשות היחיד מנר דנטל אלן הנור כיון עשה מחינה להנור, וכן כתבו נחשונה שערי ציון פסוק ד' ולשיטת הריטב"א ח"ק על גב דנאניעיה מינעיה ליה מנר הסנא דניחא רשות היחיד כמחן דמליה דמליה מכל מחקוס למלי דפסית מנר ללחורים עשה מחינה הוא טעם אחר והיינו משום דנכיל אלן רשות היחיד וגם הרשנ"א הונא נדנרי ההימ פ"ד משנת דין ג' ס"ל כהריטב"א דנור ז' וחוליה משלימו לעשרה דהיינו ע"פ חוליה רשות היחיד.

וראיתי נספר חוספות שנת נסיון שחיה דחמה על הטושיע דכתבו סתמא דכותלים המקיפים רשות היחיד על גביהם רשות היחיד אפילו אינם רחבים ד' ואחל לא נאחרו דהו דוקא אם הכותל נגזה עשרה לנר רשות הרבים, וכדנרי התוספות הכיל, ולעיד גרור דסתימת הפוסקים הוא משום דנלחמה ס"ל כהריטב"א והרשנ"א דאפילו אם אינם נגזרים עשרה לנר רשות הרבים י"ס להם דין רשות היחיד על גבי הכותלים טעמא דללחורים עשה מחינה לעמנו לא כל שכן וגם הא דרס"י סנ"א הוא דנרי הרשנ"א כמ"ש המח"מ וניאור הגר"א, והלחמה גרסה דלחוריותיהם להחוספות שנת, שיטת הרשנ"א והריטב"א וזוהי דלא הניאם כלל, ולדינא דנרני גרור דכוחותיהו קיימא לן דהוי להחורין נדאורייתא וגם לדנרי הרשנ"א והריטב"א ח"ק שפיר הסוגיא טפי דסדרה הקושא מנר אדרנ דאמר לא חייב דני אלן גרשות היחיד הנמרה הוא מנטעמא דהרינא ולא מטעם דרשות היחיד כמחן דמליה דמליה, הנה ראה עמנוה לשיטתם, ומעמה חמינה דהתוספות דניחא להו לפרש טעמא דנר הסנא נענן קנה גרשות היחיד חרק ונה על גבן אפילו חלה אחר חייב דלא נני מחקוס ד' גרשות היחיד משום דניחא ביה דמליה דמליה דהו זהו מוסב דהתוספות חלי לטעמיהו נפרק האורק ונעירוינן דס"ל דהא דכותל היו רשות היחיד על גבן אפילו אינו רחב ד' והו"ו דנני עשרה לנר רשות הרבים ורק נכחלי גוונא לחורין דחוליות הנר דהגטול והגטול על גבה חייב והא דללחורים עשה מחינה

הוא גם כן טעמא דרשות היחיד כמחן דמליה דמליה הרי דקלי חלי סנא לפוס מסקנא דמחמחא ועולא ונר ור' יוחנן הכי ס"ל ואם כן שפיר יל דהיינו טעמא דנר חסוד, אלן להרשנ"א והריטב"א דלמסקנא דקאמר ללחורים עשה מחינה, כר הוא אלו טעמא דמחן דמליה דמליה אם כן גם רב חסוד נהא דנענן קנה גרשות היחיד לא חלי עלה טעמא זה רק משום דס"ל דהנהח הוא קיל מעקירה ולהנהח גרשות היחיד לא נעין מחקוס ד' כלל ולח על גב דלחן רשות היחיד כמחן דמליה, וכן גרסה מדנרי כל הראשונים הרמב"ם והרשנ"א והריטב"א והר"ן ודנרי ההימ פ"ד משנת דין ז' דלא חלי עלה משום דמחן דמליה דמליה, ונלחמה גם התוספות לא כתבו זה לדנר גרור נדנרי רב הסנא רק כמסתפקין דכתבו ושחל יל כר.

ובבא דפרק קמא דשנא (נ"ג) דלחור ר' יוחנן ג"א דאמר היה ר"מ כל מחקוס שחמה מונא ב' רשות וכן רשות אחת כגון עמוד גרשות היחיד נגזה עשרה ורש"י ד' אסור לכחף עליו גזירה משום חל גרשות הרבים הנה נעירוינן (פ"ט) פירש"י עמוד נגזה עשרה נחור וכתב הריטב"א דלחפורי עמוד שהוא גזית מקורה לא דמי לחל גרשות הרבים שחט מקורה ולכא למימר היה עכ"ל, והיה אפשר לחלק בלשון אחר דנניח לא גזור משום דניחא כמחן דמליה דמליה, וכן כתבו נספר נא"י, ואולם לדנרי ס"ל להריטב"א מילין ג"ה משום דלמטעמיה דרש"י נהא דללחורים עשה מחינה דנראה דנצור כהתוספות ככיל אם כן גם גרשות היחיד שחט מקורה כמו נחור לחורין כמחן דמליה דמליה ונלחמה עמנו הרי לא לחורין סנא ז' רק לרני וחלי שפיר.

ולדברינו י"ס להעיר על דנרי התוספות דנעין הגיל דהקדו למה נקט המחנן דני דלחור גרשות היחיד מקורה דניחא כמחן דמליה דמליה טפי הרי"ל למינקט ר"ע, ור' דהמחנן ס"ד טעמא דנרי הוא לא משום קירוי ולהמסקנא וכל להיות משום קירוי, והקדו הא סתימת הגמרא קלי ס"ס לעולא אחר ר' יוחנן דחוקי מחנינן כגון שהיו מחינה התחתונות עודפות על העליונות ופריך ר' אבה נעולא כמחן כרני, וכן אחר ר' אבי אחר ר' יוחנן כגון שהיו מחינה התחתונות עודפות על העליונות, ופריך ר' ירמיה לר' אבה כמחן כרני כ"ל, וקדוה הא ר' יוחנן ועולא ס"ל נלחמה דגם גרשות היחיד שחט מקורה לחורין כמחן דמליה דמליה והיינו טעמא דמחן נפרק האורק ללחורים עשה מחינה כר ככיל דחוקי לחור דהתוספות המחנן פריך לשחל דחוקי ס"ס גם כן למחנינן נחמיהם התחתונות עודפות יהיה כרני, ונראה דהתוספות נענין חלי גם כן גזיטת הרשנ"א והריטב"א וכלן כדנרי התוספות נשנת ונעירוינן הגיל, ונירושלמי נפרק קמא דשנא נפיקא דשניהם פשוין קאמר דני ענין מחינה כמחן כר, נראה דלחוריהו גם כשחט מקורה משום המחינה לחור ס"ל לרני דכמחן דמליה דמליה, ונכ"ש פרק חלון קאמר נעון קמיו רני אלה היך מה דלח אחר נחלון שנין שתי חירות ודכומה נחלון שנין שני נחים ליל אין וכתב הקדש דס"ל ניה וחור שרין וכל לחורין ניה כמחן דמליה דמליה וי"ל דהו משום דלי ניהא דניחא כמחן דמליה אם כן גם חור כן דהא מחינה כמחן, ולפ"י נריך לחור דננלי (ע"י). נעל מינה ר' אבה מנר נחמן לול הפחות מניה לעליה נריך פוסל קנעו להחורין או א"כ כי לחורין ניה כמחן דמליה דמליה הכי מלי מן הנר כר זהו דמסתפק רק לפוס שיטת רב נחמן אלה אינו לנפשיה ס"ל דלא לחורין כלל נזה ניה כמחן דמליה דמליה, ולפ"י קושיות התוספות נענין הגיל על ר' אבה לא קשיא מידי דלחור חלי מחלק בין מקורה לשחט מקורה וי"ס להנמך.

חזקתא מזה לפוס דנרינו דסנרת המקריח לאסור קנים דלחור הפתח העומדים נחור משום דרשות היחיד כמחן דמליה דמליה י"ס לה מקור לפוס שיטת התוספות וכן נראה שיטת רש"י דס"ל דטעמא דללחורים עשה מחינה הוא משום דגרשות היחיד לחורין דמחן דמליה דמליה, ואחמס לפוס שיטת הרשנ"א והריטב"א, ולדנרינו זהו גם כן שיטת התוספות נענין (ע"ט) הנה טעמא דללחורים עשה מחינה חלי משום דלחור רשות היחיד כמחן דמליה דמליה אם כן לא ס"ל כלל להמסקנא הסנא דכמחן דמליה דמליה, דהו דנעמנו שיטת הטושיע והתוספות שסתמו דכותלים המקיפים רשות היחיד על גבן דין רשות היחיד ולא הכירו דנענין שיהיה חוקא נונה הכותל עשרה לנר חק יוחכמ דס"ל כהרשנ"א והריטב"א דלא נעין נונה עשרה והיינו משום דלחור

(ז) והרמב"ם נבי עירונת פיי דין ד' כתנ' ונרד' שיהא הוא
 עירונתו במקדש כח' וכתנ' התנח' ונמנח' אחר רנא
 לא שאנו הלא נחיל' העירונת' חת' לעירונת' חלל' נחוד' עירונת' של עיר

הוי"ק כחלק ליתנייהו משום דרשות היחיד כחלק דמי ודן יסוד לדברי התקנה כלל וכלל

ועוד אמרנו דאשילו אם יתעלה ליה להמקרה כל דבריו הנה אחת כל זה הוא לשם שיעת הרמיה ומניא דס"ל דכחלי המני והנחיתים אינם עולים נמקום קנים לזרת הפתח אצל לשם מלי דנדרט נסיון י"ג לחוק שיעת מנהג הקדמונים דס"ל דגוף הכתלים של הנחיתים עולים נמקום קנים אם כן לשיעורם הרי אם העמוד הקנים נטוץ חזר ליכא למיפסל משום מיד דמה נכך דרשות היחיד הרי כחלק דחליא מכל מקום אם נתן הקנה העליון על הגג של הבית נמי כשר דהחזר נופיה ובחליו עולים נמקום קנים ואם כן נגידוף שיעת הפוסקים העומדים למיין מנהג הקדמונים ודאי דמי ליכא למיפסל לדברי התקנה ויש להכשיר קנים לזרת הפתח העומדים נטוץ חזר, ואומנם הרי זהו דוקא אם הקנים עומדים נחזר אצל הקרעט שיהיה שם קנה הכותל אצל היכא דהקנים עומדים נחלשע כחלי החזר שאין שם רשע כותל וקנה אם כן הרי נכחלי נוגה אי אפשר לחשוב נוף הכותל נמקום קנה דנכחלי נוגה לא הרי הכותל מוחה כמו שכתבנו שם מלך הדן וסתימת הגמרא דממזות, ועיין נסיון י"ג נקטורי דינים אחר ג' מה שנדדט נה.

ענה ד

(1) והפס"א ח"ג סימן קמ"א לומר נקנים שהעמידם נטוץ חזר ולא אחי עלה מטעם התקנה דרשות היחיד כחלק דחלי דמי רק משום דנעיקן שיהיו המזוחות בגלוי ולא מחוסים ודבריו נגרים לשם שיעת מנהג הקדמונים דמכשיר הכתלים נמקום קנים וכח"כ לעיל נסיון ח' לסלק טענת החידים מעליו ולפ"י אם נכשיר נמקום אחד הכתלים נמקום קנים לעירוב אי אפשר תו להכשיר גם כן נקלה אחר הטרות הפתח שעומדים הקנים מחוסים (נאמין) דליכא שם לחשוב הכותל של החזר נמקום קנה לפי שהוא נחלשע כח"ל) משום דהרי תרתי דסתרי אהדרי עיין שם, ואומנם לעי"ד י' לזון נדברי הפס"א והנה פוסקא דליה נגרי על ארבעה ריאות האחת מפתחי שיהיו דפד"ש"י דליה ליה שיקף מזוחות שחללה אנהיה מכתל ומכתל אכן יולא ואכן נכנס ואין זו טרע פתח עכ"ל, וחי ס"ד דלא נעיקן למחוי הני מזוחות אם כן למה לא הרי טרע פתח אם אומנם שאין יולא נחלשע כחלק דליחא דמי והרי מזוחות הפתח שזה (והייט דס"ל דגוף הכותל עולה נמקום מזוחה כמנהג הקדמונים) אלא עיי"כ כיון דמפיה מקצת המזוחות אחר אכן יולא לא מייחסנ לזרת הפתח והכי נמי אי הוי כחל של המני אי החזר מחספה לעמוד הטרות הפתח לא השי' לזרת הפתח, והשנית י' להגיד ראה מהל דמוכית הגמרא דלי"ג נגע מהל דתניא כיפה ר"ח מתייב נמחה ותכמים שערין שרין שאם י' נרגליה עשרה שהיו חיינת ויפד"ש"י וזין שאם י' נרגליה עשרה קודם שיתחיל לעלל חיינת דהא י' זה עשרה נגוה נרוחא ארבעה ואפ"י כנ העיטול פתוח נשאר שם שיעור פתח כשר אלהא אין פריכין לנגע דהא הכשרה דפתח נרגליה הוי והעיטול מפסיק בין תקרה עליונה למזוחות וקתני חיינת עכ"ל, וחי ס"ד שמוחות הטרות הפתח שהוא מחוסה הרי טרע הפתח דילמא הכי נמי איך שהעיטול מפסיק בין תקרה עליונה למזוחות הדלת מכל מקום אם היה נוטל העיטול נגוה עם נרגליה היה התקרה העליונה נוגעת נמזוחות שנלדיה אלא עיי"כ כיון דלא ניכר המזוחות מן העיטול ולמעלה השי' כחלק דליחא, הרמיה השלישית מהל דרב שעת (י"ג), הני קורה עי"ג מני ויפד"ש עליה מחללת דאין כאן קורה דהא מייכסיה כר ומסתחא אחר רב שעת גם למלך דלחזר קורה משום מחילה שעת מיהא אם לא ניכר הוי קורה לא השי' שום תיקון הכי נמי נגי טרע הפתח אם אין ניכרים הקנים מכתל ומכתל לגבי מני לא השי' לזרת הפתח (הרמיה הרביעית) ודומה לזה כתב הט"י סימן שס"ג סעיף י"ט דאם למעלה מן הקנים שחממדים למטה י' גג שחפסיק בין חלל להקנים י' איסור דלא הרי טרע הפתח כזה כיון שהגג שחפסיק בין חלל להקנים ואין עשין טרע הפתח נעיקן זה אלא נרדף שיפתח נקב גדול בגג למעלה מהקנים שיהיו מחוסים תחת התגל נלי הפסק עכ"ל, תראה ה"ה אם מכסה הכותל את המזוחות של טרע הפתח י' איסור כזה אלא נרדף להעמיד העומדים מנחן אצל כחלי המני, עכ"ל

והנה

לשני שנתן הגליון זה אחר זה ולא כאחד וכדברי הגר"א והאגן העזר, נסתר הקשר הגליון דרני דלחזר נשני שנתן הייט כמו טלטול סכך וחתיכת התגלים דנשעה שחוק התגלים שנו הוא גם על שנת דלטול הסכך אצל שנת משתמש נחלן דוקא משיק מכתלית לרשות הרבים נלים זה אחר זה ואינם כאחד דנשעה דוקא משתמש נחלן ונטול עירובו עדיין לא הוליו מכתלית לרשות הרבים ובעידנה דוקא משיק לא קא משתמש נחלן ואין ראה דרנא אסור נכחלי נוגה י' שנתן והיה אפשר גם לרנא לחוקמיה מתניתין כשחולא ורב נחמ, והמחזר אחרי נרופה לא נחית לחלק נזה, והמפסות (ל"ד): נד"ה והא אחר ר' זירא הקשו דהרי מני לאוקמי כרני כר, ותיקן נחלשע דשם י' שנתים שנת דמתי כסותר ושנת דמוקלה והרי נגרייתא פרק המניא (ל"א): אחר ומודים חכמים לר"ח נמזוחות שנקרקע דניוס טוט גרי למחזר הרי דשייך סתירה נאירא דליני יתור מנמזוחות שנקרקע ונמזוחות קיימא לו דנשנת אסור משום סתירה קל וחומר נאירא דליני דשייך ניה סתירה עכ"ל, ולדעת האמרי נרופה אי מקום לזה דמה נכך דליכא י' שנתן דמתי כסותר ושנת דמוקלה הוה הפתח קל לשחולא דס"ל דלמטה מעשרה עירובו עירוב דאף על גב דעובר על שני שנתן גרי לרני ניה"ש ודק האגן העזר קלי לפוס שיעור דנייד חזיר ואסור גם לרני והכא הוי נייד דנשעה דנטול האגנים והלגנים הוא סותר האגל ומלטל המוקלה ואצרא דגם לפוס שיעת האגן העזר י"ל דהכא לא הרי שני שנתים כלל דנשעמא טלטול הסכך וחתיכת התגלים הרי שפיר שני שנתים דליים תלרים זה כזה דאשילו אם נחלשע נמזוח ללטול הסכך מכל מקום ליכא שנת השני וחתיכת התגלים אצל הכא השנתים תלרים זה כזה ואם נחלשע דמזוח לסתור ניה"ש אם כן ליכא כאן כלל מוקלה וכח"כ הרמיה דליני דכיון דנחת הלגנים נכחל לפתוח ולהיות כעין דלת והסתירה הוי בענין שומר לפתוח אחרת אין העבר והלגנים מוקלה ואם כן ליכא הכא י' שנתים.

(2) ובש"כ האמרי נרופה דהרמיהם איט סתר דמתי כחלק דחליא דמי משום דלא פסק כרני הנה לדברי הקדומים היה עוד אפשר לומר דשחולא ורנא אולי כזה לטעמיהם דלשחולא דלחזר לא חיי' רני אלא נרשות היחיד מקורה דניחא כחלק דחלי דמי ואם כן גם נמקורה פלגי חכמים על דני ואין הלכה כרני מחזירי ואם כן מהיכי תתי לומר דניחא דמתי כחלק דחליא דמי דליכא שם תקרה גם מדינת כלל ואשילו אם נחלשע דנעירובין דקל הלכה כייד עד רנים מכל מקום הרי הפלגתא דרני ורנא הוי רק נמקורה דוקא ולא נשאיט מקורה כלל, ועוד דשחולא סותר דאין הלכה נעירובין כייד עד רנים דהא פוסקא דהלכה כדברי המיקל נעירובין ריב"ל אחרה ופלג דשחולא שם דלחזר כל מקום שאמר ר"י נעירובין הלכה כמותו וכן נפרק מי שהוליוהו (מ"ט), גני שלש תלירות השפוחות זו לזו ס"ל לשחולא שלשתן אסורות כחכמים דפליגי אדר"ש ואין קיימא לו דהלכה כר"ם דמתי הכל משום דהלכה כדברי המיקל נעירובין אשילו ניידי נגד רנים וכח"כ הרמ"ש פרק נבל מערנן סימן ד' ופרק מי שהוליוהו סימן י"ג, ואולם לרנא דס"ל נגיטין (ע"ט), דפלתתא דרני וחכמים הוי נשאיט מקורה גם ס"ל דנעירובין הלכה כדברי המיקל אשילו ניידי עד רנים וכח"כ לעיל גם הרמ"ש פרק כ"ד מערנן והוכיח מהל מיתר נופיה דלחזר לא שט אלא נחלן העומד חזר לעירוביה של עיר דס"ל כר מליד דמתיקן קרפף לעיר ואם כן אליניה שפיר י' מקום להקל ולומר סגרה זו דמתי כחלק דחליא דמי דלענין הוי ועירובו נמקום אחד מקילגן כזה ואשילו היכא דליכא מחילה כמו נדי אחות דמתיקן להטות עירובו, ומעתה י' מקום לומר דפסק המקרה הוי נכון לשם שיעת הרמיה והרמ"ש והאחרונים דפסקי כאוקמתא ורנא דלחזרין מתי כחלק דחליא דמי, ואצרא דכל הני קשרים אינן קשרים של קיימא וי' לדמותם מהל עוכלא נעוכלא והא דמתי כחלק דחליא דמי לענין הוי ועירובו נמקום אחד הוי ענין אחר לגמרי ולאו רשות היחיד נמורה הוי להחזיר וכח"כ רמ"י שם (ל"ג): ד"ה ורשות היחיד, וכן שם (ל"ג): ד"ה והוא נתיכון לשנת נעיקרו ואם כן אשילו אם נחלשע דרנא אולי כזה לטעמו דס"ל דפלתתא דרני ורנא הוי נשאיט מקורה ונעירובין הלכה כייד עד רנים הרי זהו רק להקל ולא להחזיר דניחא דאם נתן הקנים לזרת הפתח נמזר

היו לזרע הפתח והיכל דעשה נקצ נגז כיון דליכא הפסק ודליכא
לחזיקין לזרע הפתח זה הוא ככל הפתחים מה שזין כן היכל דליכא
הפסק נגז דלל ענדי ליכא לזרע הפתח נאופן כזה והכי נמי נמזוזות
מכוסים להפחית, ולפיכך יל דגם הנאון רחל מוזרז יל דסמיך
לזרע הפתח לא נעז הכירא כלל וכן להנציח דמכשיר היכל דסמיך
הקנים אלל הכותל וליכא נרדס לא מפגרים ולא מחזקין וזו רק היכל
דהקנים ליכא עומדים אחורי הכתלים אלל צעומדים אחורי הכתלים
מודה הרמ"ש והנציח דפסול מטעמא דלן עושין לזרע הפתח נענין
כזה ודלל כח"ש לעיל

ענה ד'

(ח) איברא דהאי כלל דכילי הפוסקים יל נכחה דוכתי לפסול
מטעמא דלא ענדי ליכא פתחא כהאי נונא הוא
מפיקפק מלד צעירי דלא מלחתי נגזל ומדה וגם דלס כן הלל דנר
זה יכיה משתנה לפי העת והזמן ומעיר לעיר וממדינה למדינה דלא
הרי זה כהרי זה ונחל דפתחי שימלי התוספות נפיק קמל דעירונן
הצילו פרי"ש דמפרש פתחי חרן ישראל שהוא חרן נגז שם הרי והמדינה
היו עושין כן ומכל מקום הוא פסול ולא משנחית נחל דענדי ליכא
פתחא כהאי נונא אפילו להמחיר לגזי היננא דמחיה דהרי דלזרייתא
ומיל דליליט צה נחר ענדי דליכא להקל, ולולי דהתם שאלו דליכא
הסרון צמח המחמה והמשקוף דכתיב נלזרייתא מזהה ולין מזהה נלי
משקוף כח"ש הלגוש נזיר"ד סימן רפ"ז דמזכתינן נגז נתינת הדם על
המשקוף ועל שתי המחמות ש"ה דנכל מקום שנלמד מחמות שאלים
נלא המשקוף עליהם והילכך צה לא משנחית נענדל דליכא אלל
נכל שחר התמונות שפיר מליטין נחר שנגל דליכא ורובל דעלמל או
דמחל או דמחל ולא ענדי למשורש אן לקיים דנר מלכות אשר ילא
מלפניו להיות כל איש שורר נציתו ונחל דפתחא נקרון זית לא ענדי
ליכא כתבו התוספות נפיק קמל דעירונן (ו) מיהו אם עשאה
כעין פתח נמחמות ומשקוף הרי שפיר פתח כדלמד לעיל (ה) דפתח
ליה נקרון זית והרשב"א חילק נן בית למזני הרי דסיל להתוספות
והרשב"א דליכא דלא ענדי ליכא חל לא הרי פתח אם עשאה דנעלם
דעתו, וכנראה דהייט טעמא דהרמ"ש מפרש להל דלמד לחזיר
נמחמות (ל"ד) היל פתחא דלקרנל חיינ נמחמה דהפתח מוחל כל
הרוב ולא כפירש"י דפתחא דלקרנל הוא נקרון זית של בית משום
דסיל דכין דלא ענדי ליכא פתחא נקרון זית אפילו אם עשאה לא
הי פתח, ואולם רש"י דמפרש כפשוטו נקרון זית משמע דסיל דלך
על נגז דלחזיקין לא ענדי ליכא הייט דלן רגילות לעשות כן אלל
אם עשאה הרי פתח ולא משנחית נחר מנחל דעלמל וענדל דליכא
חיה לפס מלד דקיימל לן כח"ש נחשילת נחזי וכמו שכתבנו לעיל
רש"י נסיד ועין שם שכתבנו שם טעם להל דהשמיט הרמב"ם
המחמיר דלחזיר דמפרש גם כן כפירש"י וכיון דקיימל לן כח"ש
נחשילת נחזי אם כן ליכא להל דלחזיר דלית לן למחל נחר ענדל
דליכא וכיון דפתחא נקרון זית לא ענדי לא הרי פתח כלל ואם כן לפי"ש
הרמב"ם והתוספות דהרמ"ש והרשב"א כוללו סיל דליכא דלא
ענדי ליכא פתחא כהאי נונא לא הרי פתח אם עשה ונעלם דעתו
ורק נצית רש"י יל דסיל דלס עשאה מכל מקום הרי פתח לכל
משפטו וחיית נמחמה, ולולי הייט טעמא דרש"י דסיל נגז כישה דב
אם מתחיל העתל מן הקרקע דליכא מחמות שות כלל חיינ גם כן
נמחמה אם הוא רק רובל ד' טפחים משום דסיל דלן להשניט על
מחמות הפתח, ואולם ר"ל דגם להרמב"ם והתוספות דהרמ"ש והרשב"א
יל דהו היכל דמזני כנר צמחל דנכחל נונא לא ענדי ליכא
פתחא כמו נקרון זית, ועין פ"ט ע"ג נרש"י דהי אלל דפתחא דמזכיר
נעין וכהל נונא לא ענדי ליכא תם צה נרדק עין היכל דנשנה
דלא וכולי עלמל ענדי נמחמה זו כהיום פתחא דמזני לא יתחייב נמחמה
אלל דנענור מדעתיט למר האידנא על ליה תמונה דפתחא כהאי
לא ענדי ליכא ונחל דמטורה הא לא שמעט, הו יסוד סגרת התוס'
שנת ואגלן נעל התנאי יל שיקשו על הטי"ז נדן גג המפסיק נצרת
הפתח ולא הו למש"כ הטי"ז דלן עושין לזרע הפתח נענין זה
ולך על נגז דהוא להמחיר.

ורחמי

וחנה הרמ"ה השלישית ודל ליכא וכח"ש הח"ס סימן נ"א
דלן נצנת נגז על יסוד כזה דנר שנת סתמל קלמד אפילו
לחלן דלמד קורה משום מדינה ועד דלפילו אם לו יכיה דקורה משום
מדינה הייט דלחזיקין פי תקרה יורד וסותם ומשום הכי נעז שיהיה
מחלה דכלל הוא כל שזין פי תקרה מחלה איט יורד וסותם, עין
עירונן (פ"ט) תוספות דהי מחילת

והרמ"ה הראשונה והשנייה, אם לחנם דמה שהשני ע"ז הח"ס
יל לא מדי הו כח"ש נסיון י"ג, נרס לע"ד גם
כן הרמ"ה דלן מכריות מדי דמחל דפתחי שימלי הרי להתוספות
והרמ"ש נמחמות הוא מיידי נסוכה דהו דלזרייתא ולין רחיה וזה
להמחיר נעירונן דהוא דרננן ולהתקיימל הא דפתחי שימלי מיידי
נכותל חרכו ד' לחות וליכא לח ויכיה נמי יל נחל
דכיה נר מן דין יל נעטמל דפתחי שימלי דלא לחזיקין דלן ינלח
כחלן דליכא ורי מוחמות הפתח שוה דלס משום דמכוסים אלל דלך
על נגז דמכוסה כולו כנר מכל מקום נלן נכנס ואלן נרע משום
זה מורה על הקלון ושמחון ומורנן הפתח ורי פתחי שימלי ועוד
יל כיון דהוא העמיד נכונה אגנים למחמות רק עתה נחלנה מקנת
אגנים אם כן הלך נחל דמחמיהם יהיו המחמות כיון דהוא נכונה
עשה אגנים אחרים למחמות וכעין דלמד הרשב"ם דלפילו לחלן דלמד
מחמות ליכא כונה מכל מקום אם מכרין נהיפך לא ילא דלי אפשר
לנכל כונתו שכיון נהיפך וכן נחל דמכשירין פ"ד פירות שנפיל לחור
לחת הח"ס ופ"ט ח' שירי טמאות וטען ידיו טהורות (משום דלא
נעין כונה לשלון) ופירות ליטן נגז יותן (דלא למשנה להך נפילה)
ואם נצנל שידמו ידיו טהורות ופירות נכז יותן ופירש רש"י נחלן
(ל"א) וכן פ"ה הרמ"ש דלס נצנל שידמו ידיו נכרין ליטול הפירות
מן הח"ס ידיו טהורות כ"ש שנתכין עכ"ל, והייט שנתכין לרדמה
והי כמו שירדה להקר לרננן שם לקמן ובספר נגז אריה כתב דאפשר
לפרש שנתכין נפירוש רק להדיח ידיו מליכוסם ולא לשם טעילה
הה נרע מנרשאל דלא נכרין לשום דנר רק שהיה כמו אונס ליקח
הפירות משם מה שזין כן נפילה שנתכין נפירוש שאל לשם טעילה
וקח משמע לן דלפילו הכי ידיו טהורות, ולע"ד רש"י דמילן צה
הוא משום דסודר דלך על נגז דלחלן לא נעז כונה מכל מקום אם
מחון נפירוש שאל לשם טעילה נרע ועיכ דמיידי נלמד מחון להדיח
להיפך ואל דמחון להדיח לא הרי כונה להיפך מן המחל ודלי שפיר,
והכי נמי וכ"ש הוא צה היכל דהעמיד מחמות ועשה מעשה המוכיח
דלס מחמל האגנים שנתכיהם למחמות להכי לא מחגי ונדהה מדי
הרמ"ה השניט של הפחית דכין דהוא עשה מחמות עשרה ח' אפשר
לנרץ להם עוד למחמה מהסתכל עמלו כיון דהוא נחל נכונה לעשות
מחמות ועשה שיעור מחמה לחזיקין דמה עשה עשה והכותל איט
נכנס עניינו למחמה ואם היה רובל שהכותל יהיה נמקום מחמה מה
היה לו להטריח ולעשות מחמות כלל מוכיח אגמרת שפיר דלח"ש
לנע ועוד דנר נלחתי נסיון י"ג נענן נ' וענן ד' דנרי הש"ס
והגהת פרי"ש דסיל דלא שכתין על הכתלים שיהיו נמקום מחמות
רק היכל דשיפס ותקנס למחמות לפתח והייט משום דכן הוא דרכן
של נגז אסור ודורה כל ארעא נצית העשוי לרדמה דמפסיק רחלי
הכתלים היכל דרובל לסתוד עליהם למחמות ואם כן מהל דכיה דמיידי
נצית ליכא רחיה כלל אך לפי"ש יקום רחיה הפחית מהל דפתחי שימלי
דפרק קמל דעירונן דלא מיידי נצית לענין מחמה, ואולם כנר כתבנו
למחמות רחיה זו נכחה אפ"ר.

ומענתה כיון דפתחי הרמ"ה של הפחית הללו אם כן ח' אפשר
להכשיר נעירונן אחד נמקום אחד הכותל נמקום קנה
ונקנה אחר מלמדו הערת הפתח עומד הקנה מכוסה ולא הרי תרתי
דסתרי אהודי, נרס לחתי נצק דין זה דקנה מכוסה הרי לחתי נשאר
לט הרמ"ה הרביעיית של הפחית יל דנעניה על סגרת ועונה דלן
דרכ לעשות לזרע הפתח נכחל נונא שיהיו המחמות מכוסים ולא
ענדי ליכא פתחא נכחל נונא ובספר תוספות שנת וכן נרש"י האגלן
המסיד נעל התנאי יל הקא על הטי"ז נדן הגג מפסיק דהי עיקר
מילחל דלח"ש לנע נלמד מהל דכיה ומחמיה מוכח דגם הפסק איט
מחיק כלום דהא העינול הוא מפסיק נן התקרה הישרה ונן המחמות
ולא קשיא מדי דמיקר סגרת הטי"ז לפסול הוא משום דלן דלך
לעשות לזרע הפתח נהפסק נגז ולן עושין פתח נכחל נונא ולא

נבנה עשרה ורשת ארבע ויש נקדו ג' הנה החי טפה מכל נד של הקנר
הרי הוא מחובר אל העמוד ואם כן העמוד מעבד נקיעת גדים כמו
כותל המזבז ממנו שרש נלחין פחות פחות מר' ולפי' אתי שפיר
הא לזויה הגאון ר' משולם ז"ל לכרוך עליו קנה אחד למעלה מחוץ לכותל
דהקנה הזה חץ על פי שהיה נבנה מן הארץ אינו פסול כלל דכיון
דהוא מחובר לכותל הרי לא שייך נקיעת גדים תחתיו והכותל מעבד
אותם

ואיברא דדברי נחמי' אינם נכונים ומדברי כל הפוסקים נראה
דדינא דהגנים הלחי מן הקרקע שלשה דפסול זהו אפילו
נחמור הלחי לכותל ואפילו לרש"י דמה נכך דהוא מחובר לכותל
והכותל מעבד הלא מכל מקום מזה הלחי אין זה עיכוב להיות גדים
טוקעין תחתיו ועכנת הכותל לאו מידי הוא, וכמו דאם היה הלחי
חוט מחובר אל הכותל והיו מעמידין אותו שלא יניח להגדים להיות
טוקעים תחת הלחי דלא היה חבוי דמכל מקום מזה הלחי שהוא נבנה
מן הקרקע שלשה אפשר להיות גדים טוקעים בו ופסול הכי נמי
עכנת הכותל גם כן לא מחייב כיון דמזה הלחי ליכא עיכוב ואפשר
לגדים להיות טוקעים תחתיו.

וליישב קושיות נחמי' חזינא דהנה י' לפרק נהא דקיימא לן
לחי משום מחילה ומנוי מפולש ש"ס לו רק שתי מחילות
והכשירו אותו נגד הזורק לפרט חייב הלא מחילה לחי האחד הוא
אם זהו רק דליכא מחילה כפי רוב הלחי ולא יותר ורק דהכי אמריה
רחמנא למשה דאם יהיה שתי מחילות זו כנגד זו ולחי נגד אחד מהשלישית
הרי זו רשות היחיד מן התורה ואף על פי דרובת כל נד השלישי הוא
פרוז אין לתושב נזה והיו רשות היחיד מן התורה או דילמא דהוי נחמית
כל רובת נד השלישי כאלו כולו סתום וכך הוא ההלכה והכי אמריה
רחמנא למשה, ועיין בתוספות יבנים נפרק קמא דעירובין (י"ג)
שכתבו וזאת והיכל ס"ד דלחי משום מחילה הא אמריה רחמנא
למשה לא תפרוק רובו ושחא נחמית ג' או ד' לא אמריה, ויש
להספק נכונותם אם נחמית ג' או ד' לא אמריה רחמנא למשה
לא תפרוק רובא ואפילו אם הוא פרוז אין לתושב ואם כן מחילה
לחי הוא רק כפי רובת הלחי ולא יותר או דכונת התוספות נחמית
ג' או ד' לא אמריה, דהיכא דחמתי לך, ולחי הוא משום מחילה
אם כן הוי כאלו כולו סתום ואמרינא לתפס ספקא דא מזה קושיות
הכ"ל, והיינו דכיון דלחי הוא משום מחילה הנה כן ההלכה נדפוס
השלישית מחייב לחי והוי מחילה לכל רובת המנוי וכן לדין נדפוס
הבנייתו ואם כן היכא דהגניה הלחי מן הקרקע ג' טפחים אף דרובת
הלחי אינו אלא משנה ולי אפשר לגדים להיות טוקעין תחת הלחי
מכל מקום כיון דאין לחמירין דהוי כאלו סתום כל רובת המנוי נחמית
הרי כל המחילה כולה נבנה מן הקרקע ג' טפחים ואיכא נקיעת גדים
בכל שטח המחילה מה שאין כן ממנו שרש נלחין פחות פחות מר'
כיון דהלחים עומדים על הקרקע והוי כל שטח רובת המנוי סתום
אם כן הא לא שייך בכלל הכא נקיעת גדים דכל לחי ולחי הוי כאלו
הוא מחילה על כל רובת המנוי ורק לרש"י דלחמירין לנוד עד ד'
טפחים הוי כאלו כל הלחים הוא לחי אחד ואינו משתמש רק עד חזו
הפנימי של לחי הפנימי ולרנן דלא הוי לנוד משתמש עד חזו הפנימי
של לחי החיצון זהו לאנשי ואלויה דרנא משום דפתח לכרמלית וגם הא
דעמוד נרשות הרנים נבנה עשרה ורשת ד' ויש נקדו ג' אתי שפיר,
דהם נשאר האירי מי טפס סמוך לעמוד כמו שהוא ולא לחמירין
דהוי כאלו הוא מתרחק על שטח יותר גדול ואם כן נבנה טפח רובת
שפיר אי אפשר לגדים להיות נוקעים שם מה שאין כן נבנה נדפוס
הג' מן התורה ונדפוס הדי' מדרבנן דהוי כאלו הוא מחילה על כל רובת
המנוי ועוד י"ל כיצד קושיות ספר נחמי' ואף לרש"י מורה דלמשה
דליכא נקיעת גדים לא לחמירין לנוד גם ג' טפחים זהו נחמורא
אזל נחמיר שרש נלחין פחות פחות מר' טפחים הרי אם נחמיר דלחי
לנוד יהיה קולא דיהיה חותך להשתמש עד חזו הפנימי של לחי החיצון
בכהאי גוונא לא תשגיחין על הא דליכא נקיעת גדים ולחמירין לנוד
להחמיר ואינו משתמש רק עד חזו הפנימי של לחי הפנימי ואלויה
דרנא זהו משום דפתח לכרמלית, ונעיקר הקושיות כנר העד הריש"י
בגמרא שם (ט"ז), עיין שם חז"ל דהיינו דהעלם עין מהמחמיר
נהקיע (וכעת נדפוס חדש תשובות אנשי נור להגאון הקדוש
מפאכאמא)

וראיתי נשרית אהל יעקב הוצא נשעית סימן שס"ג סעק"ט כתב
דרך לעשות פתחים הרבה לחמירין אצל דרך לעשות כולה
פתחים או סמוכים זה לזה לא לחמירין, מה דנר חדש נלי אום יסוד
נחמורא ורנחמירי הראשונים ז"ל, ונכמה עיריות גדולות נרסולאנד
רלחתי שהיו עושים טורת הפתח נחוט נרול על עמודים נטוהים ורומים
ומקשים את העיר וזה דליכא הרבה טורת הפתח זה אחר זה ואין
אדם שמה פה ומשפך נעולם, ונהירא כי נעיר שווינאל (נחמורא
וירנאל) י"ג אהל תרכ"ט היה שריפה גדולה ונשרף חצי העיר ורובת
פאסמינער כל אורכה הנתיב לנוד אחד נשאר שמים נלי פנע ונד
הניי שבעדו לאורך כל הרחוב גם נד מהשוק וכל רחוב וירנער והרנער
שאלחיהם נשרפו ואח"כ עשו עירובין להחיר העלטול נשנת והיה כל
מחצית העיר מקום השורפה נאש נדורה נלורת הפתח שהיו עמוד אחד
עמוד ולורת הפתח אחר טורת הפתח כי הוא שטח גדול מלח והיו
אם לומדים נכנדים בזמן ההוא הרב ר' משה יצחק ז"ל והרב ר'
ישראל משה ז"ל והמ"מ דנריווע והמופלג ר' נן ניון ז"ל ועוד כמה
וכמה ולא היה אום מערער הם ושלום, והלום רלחתי נספר תקיין
שכתב דכונת השו"ת אהל יעקב לאסור היכא דלא היה בין העמודים
מרחק ד' טפחים רק ג' טפחים היה בין יתד ליתד, וזהו כתב נדפוס
טורת הפתח ודאי לא חשיב פתח ואפילו אם יש טורת הפתח גם כן
לא מחייב מחלוקת סמוכים זה לזה ואם כן גם השו"ת אהל יעקב הג"ל
מורה דהטורת הפתח הג"ל שרלחתי נרסולאנד כשרים המה, נרם
האמת הוא דהשו"ת אהל יעקב אסור נלורת הפתח שסמוכים זה
לזה אפילו נרנחנים ד' מטעמא דלא עבד אינשי פתחא נכהלי גוונא,
ואמנם לדעתו אין הלכה כדבריו ולית דהא ליה וכל המחמיר גדים
עליו להציא רלחיה, וכיון דלא חשבו נחמורא ופוסקים הראשונים נכנהלי
גוונא לא עבד אינשי פתחא לא נחמיר דפסול הוא (ונעיריות גדולות
נחמיריות שמתקנני ריבוי עם וחוששין לחיה סינה שתקרה אם לא
יוכל העם ללכת מהר עושין הרבה פתחים זה אצל זה) והכי נמי
נחמיריות חכמים נדון הפתח אין לתושב לטעמא דלא עבד אינשי פתחא
כהאי גוונא דכיון דלא חשבו נחמורא להדיא נכנהלי גוונא לא עבד
אינשי פתחא ליכא לחיפסל.

(ב) ובישועות יעקב סימן שס"ג סע"ה י"ד העד דנעירו נהגו
הלכה למעשה להעמיד הקנים נחור חזר הבית
המוקף נדר, וגם הוא הסכים להכשיר, וגם נתבנת חיים חלח
סימן נ"א כתב שמהא כן נעיר פרעסטרנ חיי הגאון ר' משולם ז"ל
אזל שריוה הגאון ז"ל לכרוך עליו למעלה עוד קנה אחד מחוץ לכותל
והוא נבנה מהארץ הרבה רק שנראה נחמירין שיהיה היכר לנני מני,
והחיים שם הקשה על זה מדברי המג"א סימן שס"ג סע"ה כי נשם
הראש"ם דנריך לשלף הקנה הפסול מפני הרואים, ולכאורה י"ל
דהנה נפרק קמא (ש"ס) דלחמיר ר' יוחנן מני שרש נלחין פחות
פחות מר' נאט למחלוקת רש"י ורנן, לרש"י דלחמיר לחמירין לנוד
משתמש עד חזו של הפנימי ורנא מוקי לה נפתח לכרמלית, והקשה
נפסר נחמי' הא לקמן (י"ד): אחר רנא אם עשה לחי למנוי והגנביו
מן הקרקע שלשה או שהפליג מן הכותל שלשה לא עשה ולא כלום
ואפילו לרש"י דלחמיר לחמירין לנוד הוי מיני למעלה אצל למטה כיון
דהוי מחילה שהגדים נוקעין נה לא קאמר, ותי' דהיינו דוקא כי
החם שהגניה הלחי מן הקרקע שלשה או הפליג מן הכותל שלשה דשפיר
יוכלו הגדים לנקוע תחת הלחי או בין הלחי והכותל וזה מורה רש"י
דלא לחמירין לנוד, אצל הכא שרש נלחין והלחין מחוברין לכותל
המנוי לא יוכלו הגדים לנקוע נחמירין מפני כותל המעכנס עכ"ל,
וכנראה דכונן דדינא דהגניה מן הקרקע שלשה חייב דלחמירי אינו
מחובר אל הכותל משם ולהכי אפילו אם הלחי הוא משנה מכל מקום
הרי יוכלו הגדים לנקוע תחת הלחי נלי אום מעכנס אצל היכא דלחי
היה מחובר לכותל הרי הכותל יהיה מעכנס נקיעת הגדים, ואפשר
להציא רלחיה לזה היכא דלחמיר נכנת (ק"א), עמוד נרשות הרנים
נבנה עשרה ורשת ארבע ויש נקדו ג' וזרק ונח על גניו חייב ופירשו
התוספות דהיינו שם נעניי הקנר למטה שלשה ואם כן מוכרת למר
נחמירין אירי הוי טפס סמוך לעמוד אין גדים נוקעים וקשה מלי שגא
מהא דהגניה מן הקרקע שלשה לחמירין דגם רש"י מורה משום דליכא
נקיעת גדים, ונהמירי דהוי דדינא דהגניה מן הקרקע חייב נלחי
שאינו חייב לכותל אם כן אתי שפיר דהם נעמיר נרשות הרנים

מסכתא שאלה ז"ל, ורואינן דהיינו סיון רביעית הנהגה נקראת הגיל
וענין נלי תי' ולא ראה גם כן דברי הרמב"ם.

ומעתה דליתא לדברי הנחמד הנה קנה השני שצוה הגאון ר' תשולם
ז"ל לעשות היה פסול לכולי עלמא וקשה קושיות החיים
מדברי הראשונים, ואולם הדבר פשוט שהראשונים לא הורה שכן לעיכובא
רק מהיות טוב אם אפשר דהא מעיקר הדין ס"ל שם דלין להשגיח
לעשות הרואין דזרות הפתח לא צרי הכרח כלל וכמשיכ לעיל העתק
תשיבת הראשונים, ועיין ברמב"ם סיון שס"ג ע"פ כ"ו ונטי' סע"ק
י"ט מוכח נמי דהיינו שצוה הפסול כלל, וכן כתב הפרי"ד דדן הראשונים
הוא לאו לעיכובא, ואיכא דגם מה שצוה הגאון ר' תשולם ז"ל
לעשות הקנה השני ודלי גם כן לאו לעיכובא היה והכל לפי הענין,
ועיין שם ברי"ם דידע דזהו דוקא היכא דהקנה העליון הוא נתון
עשרים דם הכשר על ידי החשקוף שהעין שולט בו אז שרי אם הקנים
שהגדודים וחכוסים אבל אם הקנה העליון הוא למעלה מרי נעין
שהיו הקנים שהגדודים עומדים דוקא נתון חלל המנו דאם לא כן
ליכא הכרח מדי, וכבר הנאחזי כן לעיל בשם הישועות יעקב, ואולם
הנהיה פסק דלא נעין הכרח מדי נצורת הפתח ואפילו הקנה העליון
למעלה וכן והקנים שהגדודים מכוסים גם כן כשר, ופלא על החיים
ז"ל דלא ראה דבריו, ופסק הנהגה עיקר להלכה דגם בתשיבת הראשונים
סוגר כותיה כ"ל.

ענה ו'

(י) **והרם** אלא אל התוך רגע אחר ככלל דמילתא דדני עירובין
אם יש להקל בהם או ליתן בהם לחומרא, והנה פסק
מי שהגדודים (ח"י) אחר ריב"ל דהלכה כדברי המיקל בעירובין ואחר
עוד שם דהלכה כדברי ר' חמאי דהוא לא שומעין דהלכה כדברי המיקל
בעירובין הוא אפילו נידוד נגד רבים והרובים נסיון ח"ה חס"ק דהוא
רק בעירובין נעניי הנחת עירובין ולא נחמדות, וכדאמר שמואל סי' פ
הלן (פ"א) בעירובין אחרתי לך ולא נחמדות, וכן דעת הרמב"ם
ר"ש פ"ק כל נגות והטעם משום דעירובין א"ל לו עיקר נדאורייתא
אלא נחמדות א"ל על פי שהוא דרנן כיון דלית להו עיקר נדאורייתא
לא אחריון צוה הלכה כדברי המיקל, ואמנם קראים נפסק עשין
פס"ד ס"ד היות גם מהר"ם שהסתפק בזה י"א דא"ל כלל דהלכה
כדברי המיקל בעירובין הוא גם נחמדות תם דלמא ה"ל כלל הוא דוקא
בתנאי ולא נאחמורא ואחר כך נצונו הסימן בפלגותא דק"פ נ"ת של
וקירה זו בית סלה דרנא אחר א"ר קיבוי עיישקו ור' זירא אחר א"ר
א"ר קירוי מיתרו היות הראשונים דרננו תנאל ז"ל כתב דקיימא לן
כר' זירא דמיקל בעירובין, וכבר מהר"ם על זה מדבריו למדתי וס"ל
דזהו אפילו בלחורא וא"ל נתיקת' חקו חסדקת הראשונים שם, וקשה
מהא דפסק כר' דנני מחמדות הניכדות וז"ל דעירובין דורין חמדי,
וכן כתב במדרכי פ"ק קמא דעירובין סיון תשי"ג, וכן הוא בהגמתי
פס"ז משנת א"ת ו', ועיין ברמב"ם שם הלכה פ' והגמתי שם
בא"ר, ונצי"ב הגר"א נאחמורא נאחמורא סיון שס"ג ע"פ ה' והרמב"ם
סוגר דהלכה כדברי המיקל בעירובין הוא, נאחמורא ג"ל בלחורא תם
בעירובין אינו פוסק כיחיד בודדים כח"ס נצי"ב הגר"א סיון שס"ג
והרמב"ם שם בפ"ז משנת פ"ק דקטן א"ר מלטרפין בשירה, וכבר
הנהי' נסיון ש"ס אצטעל צירושלמי ונקטה הרמב"ם בלחורא, ולא
ידעתי למה דהא קיימא לן כדברי המיקל בעירובין ואם כן נפסקין נמי
נקטינן להקל, ולכן השמיט בשו"ע דעת הרמב"ם תשי"ד, וקצת שם
צירושלמי פ"ק קמא הלכה י"ד א"ר קטן הקשה על הנהגה על דא וזו
נחמדות וצונו ירושלים ש"ס עליו דמהר"ם בס"ד להחל דלין חילוק
בזה וא"ר ב"ר סיון על הנהגה, ולדברי הגר"א הנהגה נכונה ש"ס
כמהר"ם בזה ובפ"ד י"ב לחמורא על הנהגה דלא הו"ל להזכיר ב"ר
הא דהלכה כדברי המיקל בעירובין, לשם שיטתו דמהר"ם, ולחמורא לענין
ספיקא דדינא דברי הנהגה נכונים והר"ל להרמב"ם להקל גם בנחמדות
דגם ל"ה הוא, משום מחמדות ואחריו נ"ה להר"ל בפ"ק קמא דעירובין
(ה"ב) פ"ק דעירובין וזכרן ומהא דקאמר שם הגמרא (ל"ג), וסילכתא
נצי"ב לקולא, וקשה למה הוצרך להלכתא בזה, ומוכח דלולי פסק
הגמרא לית לן להחמיר באצטעל דלא אצטעל, וכן כתב הרמב"ם שם
בפ"ק קמא נאחמורא סיון ב"ר דזהו שיטת הרמב"ם דפסק דקטן אינו

מלטרפין לשירה, וכן כתב הנהגה נסיון ש"ס ונסימן ח"ר, והטעם
דהיכא דליכא חלון דשרי ומספקא מילתא לכולהו דנני א"ר צירובין להקל
ודוקא דליכא חלון דמיקל וחלון דמחמיר לית לן למימר דכדלי ר'
פלוגי לסמוך עליו להקל כ"ר.
ובתשבי'ן ח"ס סיון ל"ח ע"פ השנים עשר שאלות הם נלך בעירובין
להקל כדברי רבותינו ז"ל כבר ידעת שנפרק מי
שהוציאוהו אחריון דהלכה כדברי המיקל בעירובין אפילו נידוד נגד
רבים ואפילו בעירובין תחומין ועל זה סמכו הפוסקים ז"ל בזה
מקומות לפסוק לקולא ולמי חושב שיהיה שאלתך על זה ש"ה ניתן
לנו היום לפסוק נחמדות הגמרא כלום כי כבר מתוקן הוא בפסקי
הראשונים והאחרונים ז"ל אבל נ"ל שאלתך הוא דניי ספיקות הנפלים
דניי עירובין והדבר פשוט דליתן לקולא דין כל פסק שדברי סופרים
כדליתא נצי"ב (י"ג) וק"ו הדברים לעירובין שהם מדיים ו"ש בהם
קולא אחרת שהלכה כדברי המיקל בהם ואפילו נידוד נגד רבים עכ"ל,
ומסתמך דבריו משמע דסוגר נאחמורא כשיטת מהר"ם הנהגה דלפילו
נחמדות הוא, ולפוס דברי הציון ירושלים שם הנהגה צירושלמי מפורש
דשמואל אומר דזהו שאלות הלכה כדברי המיקל בעירובין הוא לא
בעירובין, אלא בנחמדות ועל זה קאמר שם צירושלמי פ"ק כ"ג
כהדא דשמואל עיין שם והוא נכון אבל הוא נגד נאחמורא ד"ל חלינא
דשמואל דהו' חמיר בחילוק כידוע, ובספר ש"תן ש"ה פסק גם כן
דהלכה כדברי המיקל בעירובין הוא אפילו בנחמדות, וכ"פ ב"ר ח"ס
רבים סיון ל"ח, ומדברי התשבי'ן מנאור דגם בפוסקים אחריון דהלכה
כדברי המיקל בעירובין ודלא כח"ס נאחמורא נאחמורא סיון שס"ג נהגות
הנהגה א"ת י"ד נ"ה הנהגה דנפלתא דנפלתא לא אחריון זה, וכן
מנאור מדברי ח"ר הנהגה נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא
אחריון דהלכה כדברי המיקל, וכן כתב בספר זכור לאברהם הספרד
ח"ס א"ת י"ז ע"פ שם, ומעתה נניח דין דנאחמורא דשמואל
הקנים נתון ח"ר נגד דהפוסקים האוסרים המה רק הפרי"ד והנכור
שור והתקריה וכל רשיותיהם נדע נאחמורא ודע, חלונות נאחמורא
ומעתה כבר להקל אם כן פשיטא דלית לן למימר דהיכא דהפוסקים
המיקלים משום דהלכה כדברי המיקל בעירובין אפילו בפוסקים אפילו
נייד נגד רבים, ואיכא דהכא ש"ן נצי"ב הנהגה האוסרים
הם י"ג כ"ל והמתירין הם הגאון נעל יעקב ומהר"ם עירו והגאון
ר' תשולם מפרסבורג ז"ל, וכ"פ ב"ר מהר"ם סיון ר"ח, ומה
גם אם נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא
והנהגה ס"ל דלא צרי הכרח כלל נ"ה נצורת הפתח וזהו דהוא נתון
עשרים אמה אם כן ליכא גם כן הכרח כח"ס הדין והישועות יעקב
ואם כן א"ר לחוש כלל למה דהקנים מלמעלה אינם ניכרים וחכוסים
בנחמדות ההנהגה דהא חל, מקום ניכרים הם נאחמורא דנאחמורא
מנחמדות החל והוא נתון עשרים אמה הוא ש"ה חמורא
וב"ר הכרם אחר אחריון נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא
נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא
(א) **נצורת הפתח** ש"ה נצורת הפתח נאחמורא נאחמורא נאחמורא
נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא
הנהגה נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא
יעקב נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא
מפורש בנאחמורא הגאון ר' אליהו מורד ז"ל נצורת הפתח
ב"ר אפילו היכא דהרואין טועין צו דלא צרי הכרח מדי
והישועות יעקב והדין לא ראו דברי הראשונים, והדין לא ראה
גם דברי הנהגה, ומקושיות התוספות ליכא רש"ה לרד"ק דקיימא
לן נצי"ב ל"ה הפתח מילוי דלא כרננו חס תם ג"ל זה ליכא
רש"ה לפיכך נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא נאחמורא
שהרמב"ם הקנים מהכרח פסול יענין שם.
(ב) **קנים** של נצורת הפתח העומדים נתון ח"ר המוקף נדר ונצי"ב
למעלה והוא נתון עשרים הרגבים הפוסלים הם ג' הפרי"ד
והנכור שור והתקריה והמכשירים לעומתם הם גם כן שלשה
מנאור נצי"ב והסכס והישועות יעקב, וכן פסק הגאון ר' תשולם
ז"ל בפ"ק דנאחמורא הלכה למעשה, ר"ש למסור על זה א"ר
ש"ה בשעת הדחק ומעתה ר"ב נאחמורא בעירובין דהלכה כדברי
המיקל בעירובין ולהדין והישועות יעקב הרי נאחמורא נאחמורא
גם הכרח דקנים דניכרים נתון עשרים נאחמורא נאחמורא
מהנהגה

(1)

(7)

(七)

הרבי"ש פסק להלכה כדברי המיקל בעיות נידוד נגד רבי' האל בעיות דוקא ולא נחמדות, וכן דעת הרמב"ם ר"ש פרק כל בעות, ואולם בתשנ"ז נראה דפ"ל כשיטת מהר"ם והרמ"ש דהאל חשבו נחמדות וגם בשלקו שלמה ותפנית מ"ס. ר"ס מסעף כן, וכי"פ נתיב ירושלים, ומדברי התשנ"ז מתבאר חשבו נחמדות בשוקים אחרים הכי להלכה כדברי המיקל בעיות חשבו נידוד נגד רבי'ס, וכן מתבאר מדברי מרן הב"י נתיב אגדת רובל סימן ח"ו, וכן כתוב בספר זכור לאברהם בספרדי ח"ג אות נ"א, והגלגלית כתנתי ותחתית שמי לרבי' נא"ס הק' אברהם אהרן יודעלאוויץ, ר"ת ולדוד רומאנסקינסקי, ר"ת ענגלאנד

סימן י"ז

עכ?

עכ?

ענה א'

הגנהה אף על פי שלא כיוון לקטתם אף, והרריט נראה שחזק
סיון ק"ג חמה על סגרת הרמיה דאין לך חידוש גזול מזה שהגנה
הזה ידע שהם נכסי הגר ומתעסק היה לזכות האליל ולא היה נדעמו
לזכות בלגנים אלא על ידי הנזין לא קנה כלום הא לא דמי לעודד
נכסי הגר וכספור שהם שלו ולא נתכווין כלל לזכות לגמרי תלל זה
מתעסק בזכיה הוא עיין שם, ואם כן הכי נמי וכ"כ הוא בזה גבי
זורת הפתח דגם נעמוד חלילי מהאיל אס כן אס הוא מתעסק נכסר
טלטול אלא שרלו שיעיל לו מזד קורה או מזד זורת הפתח ורק
אלא נעשה ההכשר כדין פשיטא דהלחיים לא נתטלו ומהני מטעם
לח הכח דלמי מהני.

ויתכן ליישב טענת מהרריט על הרמיה והנה נפרק קמא דמי
נחתנין דרחה את התלילה ונפל עליה כר דלחרינן בנחמא
כיון דנפל גלי דעתיה דנפילה כיחל ליה דליקני נד' אחות לא כיחל
ליה דליקני, וכתב המוקרי ח"ל כיון דתקנת חכמים היא שומעין לו
באחר אי אפשר נתקנת חכמים כגון זו עכ"ל, ומשמע דהיכא דהיכא
קנין מן התורה קונה אף על גב דלא כיחל ליה לקטת נקריט, וכן
כתב בשט"מ, והניא דהרש"א חולק, ואיכא ראייה מעורר נכסי
הגר וספור שהן שלו ולא קני, ולפוס דברי מהרריט הג"ל סרה ראייה
הרש"א דשאי עורר נכסי הגר וספור שהן שלו ולא נתכוין לשום
זכיה כלל מה שאין כן היכא דמתעסק בזכיה כמו נראה את התלילה
ונפל עליה כר ורק דהתם הו' קנין ד' אחות דהו' דרגנ' והאחר אי
אפשר נתקנת חכמים כגון זו שומעין לו אבל לא נקנין דלחרינא כהאי
גוונא היכא דמתעסק בזכיה, ולפי"ז י"ש ליישב דברי הרמיה ד"ל
דס"ל דקנין הגנהה הוא רק מדרגת וכמ"ס הר"ן נפרק קמא דקדושין
(כ"ו), נחתנין דכספים שיש להם אחריות ח"ל ועיקר תקנתא
נחשיבה הוא אלא דלחור דגנן דתקני ליה הגנהה מוסירה משום דכיון
שחפרה ליה או הגביה דחל שיליגא חסם ויגלה לנתיב כר, וכן
כתב המהריט נקדית ספר פ"א מחכיה דהגנהה הוא קנין דרגנ'
ותקנין דרגנ' סידי דחל רוח לקטת ניה דחל לא קנה אף על גב
דמתעסק בזכיה הוא וכתב דלחרינן כיון דנפל גלי דעתיה כר, ורבי
יעשיה והרש"א ז"ל לא דס"ל דקנין הגנהה מוסירה הוא דלחרינא
וכמ"ס נחשונ' נחשיות ע"פ סע"ק ל"ד נהנה או דס"ל כמ"ס בשט"מ
ס' בשם הרמיה ז"ל דלא קיימא לן כהאי חידושא דגלי דעתיה כר,
והיינו משום דהיכא דמתעסק בזכיה גם נקנין דרגנ' קונה גלי כוונת
קנין, ועיין ג"ה (לט) מילא חס ונתן לתצור דג' שש ס"ל
כרנ' המחולל ולשית רש"י ז"ל מהו דס"ל התנהה חלילה לתצור
לא קנה תצור וילכך קנה התנהה, ונתוספת הקשו דאין סברא
שיקנה התנהה בלא מחכין, ולאחר ז"ל דר"ש ס"ל דגם כהאי
גוונא חיקרי מתעסק בזכיה ואם כן כ"כ גבי זורת הפתח ולא מליט
באים דנע' כוונה נפשיטא דאם נעשה הכשר קורה חלית
מועיל מטעם דנע' קורה ע"פ כחלים אחי מהני משום זורת הפתח
והיכא דנעשה זורת הפתח ולא נעשה כדין פשיטא דהלחיים לא נתטלו
וסרה שפיר מה שהקשיט לרבינו חס.

ענה ב'

(ג) וסערת כיון דנת מינה חיה מחריט זה כ"כ היכא דכיון
גלות הפתח לדבר אחר דחל פשיטא דחל פוסל
ולכא לחור דנכסיה גוונא הו' חלית מתעסק בזכיה כלל דנע' לעיין
קנין דהא בלחית זורת הפתח לא נע' כוונה גם נעמוד מחלילי כר
ורק דאין בלחית מתעסק משום שנעשה כוונה לדבר אחר ואם כן
כיון דחלית אס נעשה למע' דנת מינה חיה חלית מחריט, כ"כ היכא
דנעשה כוונה לדבר אחר דחל, וזה חלילה נכסיה (י"ט), ומפרש
שלא פסל היולא מן הסוכה קנים היוגלים לאחורי סוכה ודחלית
שם של דנע' ושיעור סוכה ולחית חרותה מחמתה, ופרק הנחמא
אי הכי חלית לחיורא מחריט מהו דחלית האליל ולחור עבדי ולחריט
לא עבדי חלית לא תחשבת לן ופירש"י לגרש לא עבדי דחלית לחור
וא לא לכך נעשה וגם שגדדן חליתן לשם סוכה הפנימית נעשה כר,
והקשו התוספות דוחתנין שומעין לה וכשר דתקני וכן חלית התוספות
אכסדרא דאס אף מן הכחל לסכך ד' אחות כשיה אף על גב
דחלית

ואסינא למיפסח מהא דקיימא לן דנעין קורה ע"פ מחריט ואם
נען שני יחידות בשני כותלי המזוי לחלעל משוכים לחון
המזוי והניח הקורה על גביה פסול משום דנעין שניה קורה דוקא
על כותלי המזוי וכמ"ס בטו"ש סיון שפ"ג ע"פ י"ד וכתב שם
הע"ס והא"ר דאם נען שני יחידות נקרקע סמוך לכותלי המזוי
וזהו וזהו מנחת והניח הקורה עליהן כשר מטעם לחי הרי דמנחת
מה דגם לחי הע"ס נכונה לשם דבר אחר ממי הו' לחי ואף על גב
דנת מינה מחריט זה ט"פ כמ"ס הר"ן פ"ד דר"ה כהאי גוונא גבי
חקיעת שופר דכל נת מינה מחריט ט"פ כדלחרינן ר"ש זנבים, וחלום
כיון דלח' נע' הכירא קנת חלילי לחל' דלחור לחי משום חלילה אס
כן י"ל דלח' הנעשה בשביל להניח עליו קורה ליכא ניה משום כוונה
לדבר אחר כיון דנעיהם נע' הכירא.

וסרה מהר זה קושית המחנה נרורה שהנחתי נעקף אי נסיון ט"ו
שהקשה דלמה לא כתבו הע"ס והא"ר דכשר נמי משום
זורת הפתח דלח' ניה, ולהאחר לחי שפיר דנלחית לזורת הפתח
פסול משום דנעשה לדבר אחר זורת הפתח הוא משום חלילה ולא
נע' ניה הכירא כלל וקורה הוא רק משום הכירא ואם כן זורת הפתח
וקורה הו' שני ענינים והיכא דכיון לקורה לא מכשר חו' לזורת הפתח
דכיון לדבר נת מינה מחריט ט"פ מה שאין כן ללח' שפיר כשר
דנעיהם נע' הכירא וילכך אס כיון לקורה לא הו' כמחכין לדבר
אחר וכשר נמי מטעם לחי, ואפשר להניח ראייה לה' מדנרית התוספות
נפרק קמא דעירובין (י"א) דיה ליפסל חלית דרבינו חס הקשה חלית
ונעשה ליה להנחמא אי מהניא זורת הפתח בגובה חכ' חמה והא
זורת הפתח הו' קנה חכלן וקנה חכלן וקנה על גביהן אס כן דל
קנה על גביהן ליכסר נקנה חכלן וחכלן דהו' כלח' משנה, וקשה
טובא הו' רבינו חס ס"ל כרנא דלח' העמוד מחלילי לא הו' לחי ואם כן
נכיון לזורת הפתח פשיטא דפסול ללח' דהרי נכיון לדבר אחר דחל
לא נע' חלית העמוד מחלילי, וחלום להאחר לחי שפיר דכר כחננו
ר"ש סיון הקודם דאף על גב דקיימא לן דזורת הפתח לא נע' הכירא
כלל זהו רק לפוס חלית דקיימא לן כרות הפוסקים דלח' העמוד מחלילי
הו' לחי דלח' משום חלילה אס כן אף על גב דלח' חלית דלח' חלית
דלח' נע' הכירא נתקנת מכל חקוס זורת הפתח דערך ט"פ לא
נע' הכירא כלל אבל לרבינו חס דס"ל דקיימא לן כרנא דלח' העמוד
מחלילי לא הו' לחי ונע' חלית הכירא טובא דלח' חלית משום חלילה
אס כן י"ל דס"ל זורת הפתח דערך חלית מכל חקוס נע' הכירא
נתקנת ולהכי רבינו חס לא חוקי האיעניא חזירי נקנים העומדים
מחלילי הכותל דס"ל דכהאי גוונא גם לזורת הפתח פסול זורת הפתח
נמי נע' הכירא נתקנת ואם כן לפי"ז שפיר י"ל דרבינו חס לטעמו
נלח' שנעשה לזורת הפתח חלית נכסל ללח' אף על גב דכיון לענין
אחר דכיון זורת הפתח ולח' שניהם נע' הכירא לא הו' כמחכין
לדבר אחר, ולדון זורת הפתח לא נע' הכירא חלית שפיר י"ל נעשה
דע"ס והא"ר דס"ל אס כיון לקורה פסול לזורת הפתח משום
דקורה זורת הפתח הו' שני ענינים ונכוונתו לקורה פסול לזורת הפתח
דאף על גב דזורת הפתח העמוד מחלילי כשר נכיון לדבר אחר
נרע.

(ב) איברא דאין לחי מחלית דבר זה נעשה דע"ס והא"ר דאם
כן הו' להם לפרש ולגלגל דעתם ולהשמיעו חלית
חידושא להדיא ולזורת הפתח פסול ולכן אף לנע' יסוד הלכה על
סחיות דנריהם ונדחל חלית לחיור נכונה דנריהם כמ"ס כס"ב סיון
הקודם דלח' נע"ה היכא דהקורה הוא בין הקנים דפסול לזורת
הפתח כדנר' הג"ה בשם הא"ר ורק דלחית כשר משום לחי ואין הכי
נמי אלו היה הזורת הפתח כדין היה כשר גם מטעם זורת הפתח ואף
על גב שנעשה כוונת הכשר לקורה.

וגבי קנין דנע' כוונה לכילי עולמא ועוד נכסיה הגר וקסנר שהו'
שלו לא קנה חלית פלחית בין הראשונים ז"ל נדון בזה
פלטרין נכסיה הגר וזה אחר והעמיד לון דלחית עיין בטור ח"מ סיון
ע"ה דהרמיה סברא אס הלגים היו על גב אף על פי שהגביהם ראשון
ראשון לא קנאם כיון שלא כיוון לקטתם אלא על ידי נגין, וזה לא
קנאם הילכך נחמא קנה הכל ורבינו יעשיה והרש"א סברי דקנאם

מחיתת פי תקרה יורד וסחם דלחיתין זה דרך לגוף הויה מחיתת ולא לגוף.

(ד) וסדברי הירושלמי נראה דלורת הפתח הנעשה לדבר אחר הוא פסול דגרסין שם בירושלמי אחר ר' נח נר מחל טרפליות שנכרכים (כן הוא בסוכה וכן הגיה הק"ע ופי' נעדרותין) אסור לטלטל תחתיו מפני שהן סוף תורה ואין סוף תורה מילי משום פיה אחר ר' פנחס אחא ענדי קומי ר' ירמיה נארגעה עמודים ועליהם ארגעה פטליות והתיר לטלטל משום פיה ר' נח ורגנן נען קומי ר' זעירה פיהא מהו שחיל נסוכה אחר לן פיהא מלל נסוכה סוף סכך מהו שחיל נסוכה חל לן סוף סכך מילי נסוכה מה בין זה לזה, זה נעשה לכך זה חל נעשה לכך (כן הוא בסוכה ובכלאים וכן הגיה הק"ע ופי' נעדרותין) אחר ר' אבהו כל חילין מילי לענין משא ומתן הא לאורות אסור מה אם סוכה הקלה אח אחר אסור שנת התמורה לא כל שכן, ופי' הק"ע טרפליות שנכרכים הן קורות היולאים מן הנגינים הגדולים שנכרכים ומנחים על ד' עמודים העומדים לפני הנתיב אסור לטלטל תחתיו בשנת שאלו קורות היולאים אינם עשויים להיות מחילה לחוק, אלא שהן סוף תורה הנתיב ואין כחחיה ואפילו כפיהא דהוא נורת הפתח לא חשיב, ונחא דהני פטליות פי' הק"ע דהן גיילים גדולים ומציעים ליה די מהני משום דאפילו כגמי חין חסונים ור' ירמיה התיר אפילו כגמי גיילים, ואולם הפי' מפרש דהא וין סוף תורה מילי משום פיהא זהו קושיא ולא נביחאחא כפי' הק"ע אלא דמקשה דהני קורות היולאים מכותלי הנתיב אין להם דין קורה מפני שהן סוף תורה ולא נעשו להיתר קורה אלא הא מיהא ליהני משום נורת הפתח והיינו משום נורת הפתח לא נע' הכירא וכח"כ בסיון כ"ו, והנ"ל הירושלמי דר' פנחס אחר אחא ענדי קומי ר' ירמיה נר עמודים ועליהן ד' פטליות אחר פסי קורה והתיר לטלטל תחתיו משום נורת הפתח ונח"כ הניא נכס הגליון דפי' פטליות פיעלן של קנים המתוחים מעמוד לתירו וכ"כ הר"א פולדא נמסכת כלאים, והקשה דאין נראה דהשתא גמי מהני מלמעלה כדחרי לעיל נצריחא כ"כ דקנים מהני, ולע"ד לא קשיא מידי חדל ד"ל דהני פיעלן של קנים ר"ל התמורות המתפלגין מהחילין והתיר כהני פיעלן המתוחים מעמוד לתירו וכמו שנענדל דר' יהושע צמחא דין (י"א): דוחת ומורה מילין לאילן ואם כן לפום שינת התקרה שהנחית בסיון י"א הני טונא קמחשע לן דאך דמסתחא היו שם עוד ומורות קטנים והר' כעין פיתחי שחילי זה נכנס זה יולא ואפילו הכי התיר דלגורת הפתח ליט פוסל פיתחי שחילי כלל, והולום אפילו אם נחא דגם נורת הפתח פוסל פיתחי שחילי וע"כ דחיירי דהתא הזמורה המתוחה דהוי נמקום קנה העליון לא היו ומורות יולאן מידי אלא דהמורות היו יולאן נלדדים האחרים ולא תחת הזמורה המתוחה וכח"כ שם, הנה חכמי חכמי הכא חידושא ד"ל דחיירי דלא הניא הכא נכוונה מידי ולא דמי לגמי דקתי נצריחא דמהני דהוה היכל דהניא הנמי נכוונה לעשות נורת הפתח אלא כהני פיעלן של קנים המתוחים מעמוד לתירו מיירי דהוא לא הניאם נכוונה מידי לשם נורת הפתח ורק מענין היו מתוחים מעמוד לתירו וכעין פסי קורה וסוף תורה להפית ומכל מקום מהני נמי לנורת הפתח ואפי' שפיר דהוי חידושא טפי מגמי ואחר כך קאמר הירושלמי פיהא מהו שחיל נסוכה אחר לן סוף סכך מהו, פי' להיות נחש דופן לסוכה ואחר לן שחילת, סוף סכך מהו, פי' הק"ע סוף סכך שמונה על גבי עמודים שהסכך נשע עליו מהו שחיל נסוכה דלחוי כחחיה והר"ל כנורת הפתח דהא מונח על ד' עמודים ומסיק דאין מילי משום דסוף סכך נרע מפיהא דעשיית לכך דלחוי מחילה נמקום שהיא עומדת אלא סוף סכך לא נעשה לשם מחילה למטה אלא לסכך למעלה והילכך אינו מילי וזהו דאחר ר' אבהו הפי' פירש דכל חילין מילי דלחוי לעיל נסוף תורה לענין שנת לא אחרו אלא דרך משא ומתן נכדנר, אלא לאורות היתר למעשה אסור דק"ו מה אם סוכה הקלה אח אחר סוף סכך אסור שנת התמורה לא כל שכן, ולע"ד לכאורה הוא מנומנם מאד דהא לא מילי מי שהתיר סוף תורה לענין שנת ר' עבדל דר' ירמיה ואם כן הילך יחזור ר' אבהו דהוה ר' דרך משא ומתן והא ר' ירמיה מורה כן למעשה נענדל דלחוי לקומי, ונראה לישב דהן אחת דמעי'קרא הניא הירושלמי

מחיתת ניה לאו לגוף ענדי כדלחיתין שם (י"א). ולהאמר סרה קושיא התוספות ואפי' שינת רש"י דענדל קמחשע לן דאך דמחיתתין הוי מחיתת דוחא התם דמחיתת ניה הוא ענין חל דלא שייך ניה כוונה סתמין עלה שפיר לגוף נח, אלא היכא דהכחל נעשה מעיקרא לשם מנה ולג"ש הרי נע' נסוכה עשה לשם ופסלי סוכה יסנה ואפילו נתיב הלל דמכשירין גם סוכה יסנה מכל מקום ונלוח אינו דוחה לדבר חל וכוונה הוא ענין שנת נחמה אפילו למחל דאחר מלח רש"י כוונה וכו"ש למחל דאחר מלח, והי' מחיתת דנסוכה דהוי מנה נזה שפיר דלחיתין דמחיתת לגוף ענדי ולגוף לא ענדי קמחשע לן דגם נסוכה כשר נמי גם לגוף, ועין נר"ש שם סיון ל"ה שכתב ח"ל וקמחשע לן חף על גב דלגוף ענדי לגוף לא ענדי כשירה עכ"ל, ומשמע אפילו ידעין נולד לא עשאו אלא לגוף מכל מקום כשר, ונקיט (אות קל"ג) כחז דרביה דמחשעין לא מחשע הכי חף דהא סלקא דעתך דלחיתין הכי וקמחשע לן דלגוף נמי ענדי, ולע"ד לכן הנמרה מהו דמחיל הולל ולגוף ענדי הנה הולל לישא מחשע ודא כהר"ש דנחמה נעשה רק לגוף ולא לגוף דאם לא כן הו"ל לחיתין מה"ד לגוף ענדי כר' והי' מחפרש שפיר דקס"ד דלגוף ענדי קמחשע לן דגם לגוף ענדי, אלא דמחשעין הולל ולגוף ענדי כר' מחשע דנחמה כן הוא רק דהנמרה קמחשע לן דגם נכחל נוינא כשר, (ועין סי' שנהל"ק השלם קמין סליו שכתב שם מהו דמחיל הני למחיתת לגוף ענדי כר', מחשע קנא דסוכה כהק"מ דהא השמיט מלת הולל, ואולי היה לו גירסא אחרת אלא לפום גירסתיו נוטה יותר לומר דלא כהק"מ, ועין פריש שכתב מהו דמחיל הני דפנות הולל ולגוף ענדי לגוף לא ענדי פסולה קמחשע לן כיון דלשם ול נעלמה ענדי כשירה עכ"ל, וכן הוא גר"א, וקשה כיון דמחיתת דפנות אס כן מה ענין ול נזה הא דפנות לא ענין שעשע לשם ול ורק נסכך נע' שיהיה לל דהא לא קיחא לן כר' יל"ה נפרק קמא דסוכה (י"א), ועין ט"ז נסיון תרל"ג, והתוספות דהכירו לו נחא דלהתוספות חידושא דעולא רק מסכך דלא ידעין דמחיתתין דמחיתתין הרי הסכך הניא נכוונה למח שיהיה נרדך, ועולא קמחשע לן דגם נסכך כשר כה"ל נוינא דפנות דלא נעשו לגוף, אלא לפום פריש ור"ן דמחיתת דפנות מחשע דמפרש כרש"י דחידושא דעולא הוי דפנות וקשה הא דסיון מל, מחשע דחידושא דעולא הוי נסכך וכתוספות, ונראה לי דס"ל כרש"י דנחמה לישא נולד ולגוף מחפרש יפה טפי על הדפנות ורק משום קושיא התוס' י"ל דעולא הוסף דמחיתתין דגם נסכך כשר חף על פי שלא נעשה לו הסוכה וקשה דאם כן למה הו"ד כלל הנמרה לומר לישא דמחפרש על הדפנות ואח"כ לא סגי בחידושא דסכך לומר אלא על כרחך דחידא הוא דנשגל הדפנות דלא הוי לגוף הוי מחיתת דהסכך פסול ולא הוי עשוי לל קמחשע לן דמכל מקום כשר הוא, והנ"ל סיון תרל"א כחז דהטור סוגר כתוספות ואינו מוכרח עין שם), ועין רישניא ופי' חש"כ לייש קושיא התוספות, ומלך דמחיתת על הק"מ שם שכתב דמוכרח לומר דלא פליגי אחרורא דעולא משום דלא פליגי אחריתין הנה המוקפת אכסדרה, ומה זו הוכחה והלא על כרחך דחילא חידושא נדרי עולא דאם לא כן מלך קמחשע לן, ובירושלמי שם פ"א דסוכה הלכה ה' ונפרק קמא דעירובין הלכה ט' דקאמר סוף סכך אינו מילי נסוכה משום דלא נעשה לכך, ולהפי' היינו סוף סכך הולא מהסוכה אחורי הקנים משום דלא נעשה למנחן לסוכה ואינו פליגי על מחיתתין, וע"כ כדברי הריטנ"א או כחש"כ נס"ד לתרן קושיא התוספות וכתש"כ בסיון י"ג נענך ר' גשיית הירושלמי ואח"כ גם לעולא דמכשיר חף על גב דלא נעשה לגוף מכל מקום חכמי ל"כ ראה מהו להכשיר נסוכה נורת הפתח דנופן שלישית היכל דנעשה הנורת הפתח לדבר אחר דהא עולא מיירי נמחילה שלימה, וזהו שפיר הוי מחילה גם לגוף ואף על גב דלא נעשה נשגל זה, ועין חנ"א סיון תרל"א סעק"ג דאפילו על ידי נלוד הוי מחילה גם לגוף, חס מוכרח דהא נאכסדרה ש"ס לה פליגין מורה נבא, וכן הוא להדיא גרש"י שם (י"ט). ד"ה דמחיתת נלוד נפחות חנ"א כמחילה סתומה היא, ובגנה פלטה קולמסו דהקרבן נתחלל שגמיה נמחיל דליל וכל על ידי נלוד עין שם, אלא אח"כ אין ראה דמחילה נורת הפתח הוי נמי כסחם לגמרי כמו נלוד, ואולי דמחילה נורת הפתח הוי כמו

הש"ס שם דלכא נזה פלגתא דירושלמי וסתתא דירושלמי ס"ל דהוי דרגנן ולכן נדפון שלישי שפיר ס"ל להירושלמי דמהני לורת הפתח אלל נליך שתי דפנות שפיר י"ל דלית מהני לורת הפתח דנענין מחלות כהילכתא ומהילת כוכה לית כמחילת שנת דסוכה חמיר נזה משנת והכי נמי בשלישי לדין דס"ל דהנפה הוא דלוריתא לא מהניא לורת הפתח להחיר נמקום דופן, וכדנרי הר"ן ומחילת אחי שפיר דהר"א לא הניא רחיה מהירושלמי משום דהירושלמי לטעמו ומיירי רק נדפון שלישי דהוי מחתק אס הלי טפה דרגנן עשאוהו כמחילת דלוריתא דסוכה ללא מהני נזה לורת הפתח וכל דחקון דרגנן כעין דלוריתא תקון או ללא החמירו נדפון שלישי דרגנן טפי מחמילת דלוריתא דשנת דמהני נזה לורת הפתח.

ועוד חזינא דלפילי אס נייחא דהירושלמי סוגר דמהניא לורת הפתח נס כמחילת דלוריתא דסוכה מכל מקום מהירושלמי ליכא רחיה ניידי ד"ל דלויז לטעמו דלחור שם מעיקרא נסוגיא, דפיהא לית מלל עד שחא מנופפת מדי רוחותיה ולפי הפ"ח היינו שנחמירו גיפופין סמוכין לקרקע אלל שאין נגהן עשרה להיות נחשנין למחילה נזה הוא דמהני לורת הפתח שלמעלה ואס כן י"ל דלכא ס"ל דלורת הפתח כזה מהני נס נסוכה מה שאין כן לורת הפתח דידן דליכא גיפופין מלמטה שפיר י"ל דלית מהני נסוכה ולכא כחנתי נסיון י"ל לפרש הא דקאמר דירושלמי דנעי שחא מנופפת מדי רוחותיה מהירושלמי לויז לטעמו דס"ל דנעי ניר ונן ניר ואס כן הוי אס קייחא לן דלא נעי ניר, עיין דר"ש פרק קמא דעירובין סימן י"ד ונשיק השג עליו נשיק דהאלפס סתך על הירושלמי עיין שם, ונזה אפשר ליישג קלל נס הקושיא של המחילת מהירושלמי על הר"א ורחמ"א הנ"ל ד"ל דהירושלמי דהחמיר נסוכה סתך דלית מהני לורת הפתח לנעי לכן הוא משום דס"ל דנעין לורת הפתח שחא מנופפת מדי רוחותיה וכיון דלא נעשה לכן ולית מונה קנה למעלה הרי לא הוי מנופפת הנייז מה שאין כן לדין דלא נעין לורת הפתח שיהא מנופפת שפיר י"ל דנס סתך סתך מניל, ויש לדחות.

ועוד יתכן נעמח דהר"ן והר"א לא הזכירו הירושלמי דידן פיהא דמלל נסוכה דלחור דמעיקרא מיירי הסוגיא דירושלמי דידן סתך תקרה די מניל משום פיהא ולהק"ע קאמר נתימחא דלחור סתך תקרה מניל משום פיהא דלפילו כפיהא לא שחא משום דלא נעשה לכן וליכא הכירא נזה מיירי ומיעיף ליה תו פיהא מהו היינו נכחא נונא דתקירתינן שנעשה האורת הפתח למחילה לנז אחר דזה עדיף מסתך תקרה דלא נעשה נזה המקום לשום מחילה כלל מה שאין כן הכא והיינו דמיעיף ליה די לחורין נצרת הפתח דהוי כמחילה נמורה דמהני נס לנרתי כמו לנז לילל שחלל וסוף סתך דלית מהני מניל ופירי שפיר מה צין זה לזה דהא לנלורה שניה נעשו לנזר אחר, ומשני פיהא נעשית לכן לנזון ולמחילה אלל שנעשית לנזוי מה שאין כן סתך לכן נעשית לנזון ולמחילה כלל אלל לנזון נעמח ולפי"ה הירושלמי דלית מיירי מנהן דידן די לורת הפתח מהניא נסוכה כמו בשנת רק דמיירי נמקום דמהני נדפון שלישי או כדנרי הר"ן או כדנרי הר"א די מהניא נזה היכא דהאורת הפתח נעשה לנז אחר ולפי"ה יתפרש הא דלחור ר' אבהו כל חילין מיליא לענין מיסב ומיית הא להורות אסור זה קלל על פיהא דסוכה דלחור להורות כן למעשה ולחור כך קאמר עוד מה אס סוכה קלה אס אחר אסור כ"ש שנת החמורה דלחור נכחא נונא, ומעשה לנזרתי איכא נזה חמורה טפי מהעולה לפי פירוש הפ"ח דלחורין דמפרש מיירא דר' אבהו דקלל אסור תקרה דלית מהני מניל משום לורת הפתח הרי אכתי י"ל דוקא סתך תקרה דהוא כסוף סתך דלא נעשה למחילה כלל נמקום הזה אגב היכא דנעשה למחילה רק דנעשה לנזוי ארי נצרת הפתח נס לנרתי, ולנזרתי נס זה אסור לורת הפתח לית אלל כמו מחילת פי תקרה יורד וסותם דלחורין דרק לנזוי היא מחילה ולא לנרתי ולפ"ה פי זה הדבר קייחא הענין על הר"א ורחמ"א הנ"ל מהירושלמי הנ"ל דידן סתך סתך.

(ו) והפ"ח כתב ד"ל דהירושלמי פריך לחור לין הסתך חסיב כנצרת הפתח ע"ג קנים נלין נוגע הסתך להם כמו הניח קנה ע"ג דלחור נריך, לנעי להם ומשני הוילל ולא נעשה לכן נריך לנעי דוקא עכ"ל, והנה דברי הגמ"י הם נגד דמייס שם אלל דעת דברי המחבר שאין לנרתי לנעי, ולפ"ה דברי הפ"ח הרי

הירושלמי שנזל דר' ירמיה לורת הפתח לא נעי הכירא מיירי ולחור הקושיא שהקשה ולין סתך תקרה מניל משום פיהא דמקשה דנעי דסוף תקרה לית מניל משום קורה משום דנעי הכירא נקורה, אלל אכתי יועיל משום לורת הפתח והניא שנזל דר' ירמיה דנפוליס של קנים המחמיר נענע עמוד לעמוד החיר משום לורת הפתח ואף על גב דליכא הכירא לורת הפתח לא נעי הכירא והכי נמי נסוף תקרה כשנענין סוף תקרה של זה לנזון תקרה של זה, וחלום לנזון דמסיק הירושלמי דסוף סתך דלית מניל משום דלא נעשה לכן וכפי פירוש הפ"ח דלא נעשה למחילה לנזון אלל למנפנים ואס כן לפי"ה הרי תו ליכא רחיה מענזל דר' ירמיה להא דסוף תקרה דנענזל דר' ירמיה אף על גב דהוי מחמיר נענע ולא הניח נכוונה לורת הפתח מכל מקום הרי לא הניח נכוונה לנזר אחר כלל, ולכן שפיר החיר לטלטל ננס משום פיהא לורת הפתח לא נעי הכירא מיירי אלל סתך תקרה דהתקרה הונה למנפנים ולא למחילה שפיר לית עולה לורת הפתח משום דהוי כמו סוף סתך לנזון ולחור שפיר, והק"ע פי"ה הא דלחור ר' אבהו כל חילין מיליא לענין מיסב ומיית הא להורות אסור זה קלל דלעיל אפיהא דהוא לורת הפתח, וכן הוא נפי דנעי מנלל, וכמ"ש לעיל נסיון ו' והיינו דקאמר דכל חילין מיליא שהקילו נצרת הפתח בשנת הוא רק למשא ומתן אלל למעשה אסור דמה נסוכה קלה לא החירו לורת הפתח רק נדפון הג' אף על פי שהא פרוק מרובה עה"ע כ"ש בשנת החמורה דלית מהני לורת הפתח נפרק מרובה רק מרות אחת והעולה מזה דידן להק"ע וכן להפ"ח שיטת הירושלמי לורת הפתח לית מהני להחיר היכא דנעשה לנזר אחר דלחור מסיק הירושלמי דלמעשה אסור להורות נסוף תקרה שילל משום לורת הפתח כיון דלא נעשה לכן, ולהק"ע דמפרש הא דר' אבהו לענין לורת הפתח נדי רוחות הרי להק"ע שנזל דר' ירמיה לית ענין לסוף תקרה והא דידן סתך תקרה מניל משום פיהא הוא נתימחא דלפילו כפיהא לא השג וכו' ולין סתך סתך מניל נסוכה משום דלא נעשה לכן.

ברם נשיק נסוכה כתב ליישג שיטת המרדכי והגמ"י נסם ר"א וס"ל דאס הקנה והטפה מניע לסתך לין נריך קנה על נציון והמניא הקשה מהירושלמי הנ"ל דמפורש דסוף סתך לית מניל משום דלא נעשה לכן ופי"ה הפ"ח מהירושלמי מיירי להחיר הסוכה שאין לה מחילות אלל לורת הפתח מדי רוחות אלל נצרת אחר נס סוף סתך מניל ואס כן לפי"ה הכי נמי נסוף תקרה מניל נצרת אחר אף על גב דלא נעשה לכן.

ענה ג'

(ה) ולדידי קשה לי נזה דהרי הר"ן נפרק קמא דסוכה (ו'.) עמד על התקרה די לורת הפתח חמיר נשתי דפנות של סוכה להשלים שיעור דופן ומסוק דנזה דופן סוכה חמיר מחורן שנת דאס אחר דדופן סוכה כדפון שנת לענין לורת הפתח אס כן מלי קולל דדופן שלישי הרי נכל דפנות לורת הפתח הוא מחיר והר"א נצרת ס"ל לורת הפתח חמיר נס נשתי דפנות של סוכה נמקום דופן והא דנזון שלישי מיירי שהעמיד הקנה נצרת הכותל רחוק מן הטפה רק די טפחין, עיין מרדכי והגמ"י פי"ד דסוכה, ותמיהני על דנתיב דלמה לא הזכירו נזה הירושלמי דמפורש אחר ר' זעירא דפיהא מלל נסוכה והכינ הוא מסתקת הירושלמי לפ"ה פי"ה הר"א דר' אבהו קלל על סוף תקרה ולא על פיהא ואס כן ליכא נזה פלגתא כלל, נס לפי הק"ע דר' אבהו קלל על פיהא דלחור להורות כן הרי מפרש דהו רק נדי רוחות אלל מרות אחת מותר לורת הפתח נסוכה.

ואפשר נותר דהירושלמי נפיהא דסוכה מיירי רק נדפון שלישי וכו' שהנין המחיל נסיון דלחור דלא כהש"ח מהירושלמי אלא לטעמו דקאמר שם מה טעמו דרגנן (דס"ל שלישי אפילו טפה) סכות סכות סכות הרי שלל למעל נשתיס למטן והשלישי מנצרתין מה טעמא דר"ש (דס"ל רשית טפה) סכות סכות סכות מלל הרי ארנע אחת למעל ושלל למטן והרביעיית מנצרתין הרי דס"ל להירושלמי דהא טפה הוא מנצרתין דלא כשיטת התוספות (ו'.) דהנפה הוא דלוריתא, ועיין דירושלמי פרק לנזן אגזול סוף הלכה אי גליין

גם המניין עשר לשש ולשבע, אמנם כותלי הנתיים אינו נדון שיעולו
לניה ולקרפף כיון שעצמם חלוק ומתנן הנתיים שהגנה והקרפף אינם
עושים לשם דירה רק לאתר או לשמור מה שנתוכו עכ"ל, והנה
המניין נפיקין גביה פקדיה הניח דברי המניין להלכה וכתב דין
משמע מפרש"י בעצמו דלפניו נעירונין (כ"ה): ולפיכך התם
הוא נוסחא דהא סמך לנחל ולפניו נפל אשתא נרייתא ולפניו
סבר רב נני לומר לסמוך לנחל לנחל גמולא חליל רב פפי הנך מחיצות
לנחל ענין לנחל לא ענין ופרש"י דהא סמך לנחל ולפניו
והנחל ולפניו היינו לו אחת מחיצותיו ועל שם ההוא נחל שהיה
צו פתח פתוח לנחל הפרוס הוהק הפרוס דהר מוקף לדירה וכאנפול
אשתא נרייתא ולפניו רנה רב נני לסמוך על מחיצות הפנימיות
אל הנתיים שהם יהיו מחיצות לפרוס חליל רב פפי דהנך מחיצות
לנחל ענין לנחל לא ענין והיינו משום דהמחיצות הפנימיות שגשו
לנחל היה להם חציה הכותל החיצון הילכך חף על גב דכל זמן היוחס
קיימים אכתי הנוסחא לא הייתה פרושה למקום האסור לרשות הרבים
אלא הוהק דירה על ידם מיהא ליחא נוסחא דהא יותר מצינו
פאחים אל מחיצות הראשונות של האשדא חף על גב דנעשו לנחל
להאשדא מכל מקום כיון דעומדים מתחן אחרין דהא כותל גם
לנחל והוא הנוסחא מוקף לדירה על ידם חיה כדעת המניין והוא
רשיה עומדה ואגרת ורדים הניח רשיה כגון המניין מהא דרשנה
וכתב דהא דרשנה היא רשיה שזין עליה תשונה ורשיה לט לנחל
חיה רשיה היא הנכונה ועם מי האזן.

ולמען דעת נדור משפט נדון נעתיק לשון המניין אשר עליו אנו
דנין ח"ל פרוס ח' גזול אשר הוא מוקף מצד אחד נסיונו מכותלי
גללים או ארבעים נתיים וכולם פתוחות לתוכו נחליות ואלו הוקף
הפרוס הוא מתחת העיר וכל שיהיה התר לטלטל נכולו (ר"ל הדן)
זוה דכמה שיהיה גדול מותר לטלטל נכולו) אפילו שהוא גדול יותר
חייב פאחים דהא אפילו שלא הוקף לדירה אס פרץ יותר מעשרה אמות
ונגאל והקפס לשם דירה מותר לטלטל נכולו וכמ"ש הרמב"ם ז"ל
פ"ו וכתב הרב המ"ח שהיה נדעמו לעשות חומת בית דירה כ"ו ואלו
כותלי אשר הם הוקף ומחיצה לפרוס זו הוקפו לדירת הנתיים ונחשבת
הקף דירה גם לתוך להן שהוא הפרוס חף על פי שלא נעשו אלא
מחיצה לתוכן ולא לחוצה להן אפילו הכי כיון שגוף הכותלים נעשו ונגשו
לשם דירה ומשמים לדירה תשיי מחיצות לדירה גם לחוצה להן ורשיה
חומת סתום שנתים ומחיצות פתוחות לתוכו והתר מנין זה כותלי
מחיצותיו הן כותלי הנתיים והמחיצות הפתוחות לו ולא נעשו אלו
הכותלים אלא לתוכן והוא התר והנתיים ואפילו הכי נחשבות כמחיצות
למנין ונחל או קורה מטלטלן נתוכו, ועדיף מפרץ יותר על עשר
גזרה לשם דירה שחזיתו כוונתו שמתוך לעשות חומת בית דירה
חף על פי שלא עשהו עדין וכ"ש את שהמחיצות כגון הן נחשבות
לדירה כי ג' חוצה להן תחשבה לדירה והרי פרוס זו שגורה לשם
דירה כשיעשה דירה וישלים כוונתו כשיענה הדירה חוץ לקרפף או
לפרוס ופתח פתח נכותלו זה שגנה הרי הכותל זה אינו משמש לשם
אלא לבית שחן לקרפף ואפילו הכי נתשג לשם דירה וחוצה לה שהוא
הקרפף, וכן אם ננה הבית אלל כותל זה נפנים בקרפף הכותלים
שנפנים הם כותל לקרפף חף על פי שאינם משמשים דירה אלא נפנים
נצית, נחשבים גם כן כותל לחוצה להן והוא הקרפף, ואם כן י' ש'
רשיה שכותל שגשה לדירה לבית חף לחוצה לה נחשב לדירה, מפרץ
יותר על עשר גזרה, ומכותל מנין כדלמדין כ"ו, גם חומת העיר
נראה ונחשבת הקף לדירה שהרי יכולים לנגות בית אלל התחמה ויהיו
חומת העיר כותל לבית חכר לנדר כי ביתה נקיר התחמה ואם כן
יכולים לטלטל נפרוס ואינם לריכים לשכור רשות מן הגוי נעל הפרוס
ואינו אסור אלא במקום שיש לו דירה כמו נחל אלל עירור לריכין
לעשות כל הנתיים שיש להם חלון לאלת חומת עכ"ל.

(ח) ויש לתמוה על הגנת ורדים למה זכר רק רח"י אחת מזדרי המניין
מהא דמנין פתום ועליה דן דליכא חלק מתני עס נתיים
לקרפף שלא הוקף לדירה ופרץ צו פרוס יותר מעשר ונדרו לשם
דירה ומעמידו על עשר הרי דנדררה לשם דירה תליא ואחר כך
כשיעשה צו בית הרי יהיה הגדול הוא כותל משמש למה שנתפס ומכח
מקום יועיל למה שמנחן והגדולה לי דהו משום דנחשק לדירה מהו
ליכא פלגתא דין הראשונים ז"ל לרש"י ז"ל הכל תלוי נפתח דאם
נ"ט

אל דנח הראשונה ס"ל דחייב לבני ורק הכא משום דהסכך לא
נעשה לכך הוצרך למד שאלו שני הקנים מניעים לסכך כ"ו, תם
נליז קשה להפסיק דאם כן ננטרף לפרש הא דלמך נירושלמי דסוף
תקרה אינו חזל משום פילה (לפום פי הפ"ח) נשנת מקורו וסוכה
הכל כאלון הקנים שהנדרים נתיים נסוף תקרה העליון והוא נד
סתימת הדברים, תם מלי פריך ולין סוף תקרה חזל משום פילה
ומניא מעונות דר' ירמיה נאדנעה עמודים ועליהם ד' פטוליות והתיר
משום פילה הא ס"ל דהתם היו נתיים נדלדל, ומה גם לנדרים לעיל
נסיקין י"ז והא דסוף תקרה חייב דליכא קנים כלל רק דכותלי הבית
עולים נמקום קנים אס כן הרי ע"כ וליחא לפי הפסיק נהא דסוף
סכך והא אס כן ליכא קרו מוסכה לסוף תקרה דסוף סכך הוא נלין
נתיים וסוף תקרה הוא נתיים הכתלים להתקרה.

ואיברא ולדרכי זה והכותלים הוא נמקום קנים אס כן ס"ל
דקושיית המניין מעיקרא לא קשיא מדי דנירושלמי חייב
כל הפותח נלי קנים מהנדרים כלל, וזהו אחרו דסוף סכך אינו
חזיל משום ולא נעשה לכך דהא לא נעשה מיד נשגיל נדרת הפתח
לא מהנדרים ולא נשגיל הקנה העליון וליע דומה לפילה דאפילו אס
לא העמיד קנים מהנדרים וסמך על הכתלים מכל מקום הרי עשה
קנה העליון לכך אלל נסוף סכך הרי לא נעשה לכך מיד אלל היכא
דנעמיד קנים מהנדרים מה שפיר כתב הראשונה דסוף סכך חזיל וסכך
הוא נמקום קנה העליון חף על גב דנעליון לא נעשה לכך אלל מן
הנדרים הרי עשה לכך, ואולם קושיית המניין הוא לפום שיטת
הרמ"א והכותלים אינם עולים נמקום קנים ואם כן גם הא דסוף
סכך נירושלמי חייב שהעמיד קנים מהנדרים ושפיר הקשה מהירושלמי
ודברי הפסיק נשאר מעל.

ופשי"כ נשם האיר דנסוכה דעלמא ללל חן מתיר הסכך מה שזין
כן סכך דסוכה שמתיר לסוכה חכמי נמי לנדרת פתח,
לע"ז גם כן לא נהירא דוחא פשעיות הירושלמי נראה דחייב נכל
סוכה שיהיה ואפילו היכא דנעשה אחת מחצלה לשם סוכה ולא
דוקא נסוכה דעלמא העשויה ללל תם דברי הראשונה דסתמן נלמרו
ודלי חייב נכל סוכה ואפילו נסוכת נגניף ולאו דוקא מסכך דסוכה
שעשה לשם סוכה.

וסחוררתא כמ"ש נציור הנרי"א ז"ל דס"ל להראשונה ורמ"א דנחמא
דיון פליג על הירושלמי מלמדין נפיק דעירונין דוקא נפתח
שיחא ולא חשיב נשאל נעשו, ועוד הא נחשבות כולי עלמא לא פליגי
ולנדרת הפתח לכולי עלמא משום מחיצה עכ"ל, ומעתה דנח סוף
סכך חזיל חף על גב דלא נעשה לשם מחיצה כלל רק לסכך למעלה,
אם כן כ"ש היכא דנעשה לנחל דהרי מחיצה גם לנחל ולנדרת הפתח
הרי מחיצה, ונחשבה כולי עלמא לא פליגי דמנין גם לנחל.

(י) **דחבבי"ב** נחיא (סיון ח"ח) פסק נפרוס שהיה מוקף ומר
אחד נסיונו מכותלי נתיים דלחי לפרוס מחיצות
הנתיים שגשו לנתיים לשם דירה להתיר הפרוס על ידי מחיצות אלו
אפילו לחוצה להם ונגנת ורדים הספרדי אור"ח כלל ג' (סיון כ"ג)
כתב דהא דרשנה עירונין (כ"ד) היא תגריה חף על פי שהקפוס
הנתיים סניג סניג לא מהני לה קירות הנתיים ששחין לדירה להתיר
הרשנה והטעם דהייק כותלים אלו נעשו לשם נתיים ולא נעשו לשם
רשנה ולא יועילו כותלי הנתיים לרשנה ולקרפף רק כשיפתח פתח
תחילה ואחר כך יוקף דכיון שפתח תחילה לרשנה או לקרפף נלי
אדעתיה דניחא ליה נגינה ונקרפף להשתמש בהן לשם דירה ונחמא
כותלי הנתיים משמשים גם לדירת הקרפף ונלמדת דו דרשנה היא
רשיה שזין עליה תשונה והרג המניין חייב רשיה למילתיה מדן
מנין סתום שנתים ומחיצות פתוחות לתוכו והיתר מנין זה כותלי
ומחיצותיו הם כותלי הבית והמחיצות הפתוחות לו ולא נעשו אלו
הכותלים אלא לתוכן והוא התר והנתיים ואפילו הכי נחשבות כמחיצות
למנין כ"ו, ולע"ז חן הגדול דומה לרשיה שהמנין י' לו הקה והשואה
נתיים ולמחיצות והוא שהוא שגשה שהם עשרים לדירה תם רשות
הרבים שזה להם שגשו לנחל ולשע נה הרבים ומחיצות אלו מותר
לטלטל נחם על ידי עירור מה שזין כן נגינה וקרפף חף היסוד נשלו
אסור לטלטל נחם חוץ לדירה ולכן דין הוא שכותלי הנתיים והמחיצות
שגשו למה שנתים מהם שיעילו להתיר גם לחוצה להם להתיר המנין

פתח פתח שם פתח ופתח כך הוקף לדירה וכל היכא
דלחר כך ננה נית ופתח שם פתח מיקרי שלל הוקף לדירה ולא
תליא נכוונתו כלל דלפילו אס מחין נשעת עשייתו ההיקף שחר כך
ינה נית ופתח שם פתח לא מהני והוי הוקף ולנסוף פתח וכן
מפורש נחידושי הרשב"א והרמב"ם (כ"ו) נדמה ליתניה רבינא
ואולם דעת האלפס והרמב"ם ז"ל וכן מפורש נפ"י רבינו חננאל ז"ל
דכוונה מהני נזה דהיכא דגדר לשם דירה חף על גב דלחר כך עשה
הנית ופתח נמי מהניא ולפי זה הא דקאמר גבי קרפף יותר מנית
סלחיס שלל הוקף לדירה דפורן זו פרנה יותר מעשר וגודרו ומעמיו
על עשר הרי שפיר יתכן שעושה תקנתא זו נשעה אחר עוד לא ונה
סם נית כלל וכ"ש דלא עשה עוד שם פתח ומכל מקום יהיה הדי
תקנתא תיקון מעליא דגודרו לשם דירה והיינו דמפרש נהדיא נפיו
או יגלה דעתו דעושה ההיקף לשם דירה ומעתה הרי מנוחל הוא
דהמציט הולך נדנדרו לפוס שיטת הרמב"ם וסייעתו והניא דנרי
ההיא דהיקף לדירה הוא שהיה נדעתו לעשות מחנו נית דירה ואם
כן לפוס שיטה זו שפיר ליכא רחיה מהא דפורן זו פרנה יותר מעשר
וגודרו לשם דירה דמהני וחף על גב דכשיעשה דירה ושללס כוונתו
הרי כשיעשה הדירה חוף לקרפף או לפרנס ויפתח פתח נכותלו זה
שעשה הרי גם לא יהיה הכותל הזה משמש לנית שחוף לקרפף וכתילו
הכי נחשב לשם דירה והוא לא שהוא הקרפף והכי נמי נכל כותלי
הנית דמהני הכתלים גם לחוף לאתשניהו לקרפף מוקף לדירה אלא
לפוס שיטת רש"י וסייעתו דכוונה לשם דירה לא מהני מידי והא דפורן
זו פרנה יותר מעשר וגודרו ומעמיו על עשר דמהני מידי דעכשיו
כנר ננה נית ופתח שם פתח ורק דלא מהני הדי נית ופתח משום
דהוקף מוקדס והוי הוקף ולנסוף פתח להכי פורן זו פרנה יותר מעשר
דפוסל כל ההיקף מטעם פירנה ואחר כך גודרו ומעמיו על עשר
דוהי פתח והך גדיה מחילא הוי לאחר אחר כנר ננה שם נית ופתח
שם פתח והוי פתח ולנסוף הוקף ואם כן לפי זה הרי שפיר י"נ
דכותלי הנית דעשיהם לגדלי למה שנפסידים לית מהני מידי למה שנעשה
והכא הרי חין ההיתר כלל מנד כותלי הנית אלא מטעם הגדר שנעשה
אחר כך דוהי פתח ולנסוף הוקף והגנת ורדים איל לפוס שיטת רש"י
דכותלי נפתח ולנסוף הוקף והכי קייחל לן נשיע כח"ש הפתח סיון
שנית נמשננת ספקיה ולא נשאר רק הרחיה ממנו פתח ולהכי חילק
הגנת ורדים כמו שחילק

ולדמבואר ולדעת האלפס והרמב"ם לא בני לן נהלי חילוקא דהגנת
ורדים דהא להאלפס והרמב"ם ליכא גם רחיה מהא
דקרפף שלל הוקף לשם דירה דקאמר פורן זו פרנה יותר מעשר
תגודרו ואם כן הרי חנן קדוש מוטל להנין חף האלפס והרמב"ם
מפרש' לא דרחנה. ואמנם הרי הסוגיא חתי שפיר לשיטתם והסוגיא
מיירי להיכא דההיקף היה סתמא גם גלי גלי דעת שמקף לדירה
וקא משמע לן דכיון דעשה פתח מחילא מהני גם היקף סתמא וכן
כנר התורת חיים דקא משמע לן רנ נחמן דאם פתח לו פתח מותר
לטלטל נכולו חף על גב שלל גילה דעתו ולא פירש שהוא מקף רחנה
לדעתא דתשמיש דירה ואפילו הכי מהניא דפתח מחירו דלמירע
דההיקף הוא לשם דירה

ומעתה ליכא אום דחיה לדעת המציט מהא דרחנה דלשו נרחנה
לא היה שום היקף תגדר רק כותלי הפתח לחור הרי
ודא פשוט הכותל משמע דהיה שם גדר והיקף ואלא כותלי הפתח
(ולקמן נדנר משיטת הרשב"א) ואם כן מה נכך דכותלי הפתח שעשיהם
לדירה לגד פנים מועילים להיות היקף לדירה גם לגד חוף הרי נכותלי
הפתח לחור הגה עוד היתנה אינה מוקפת כולה וגשארית פרונה
לדירה עוד לההיקף וגדר והיכא דליכא פתח נהגתים הגה מה
שמקף עוד נסתמא ולא פירש ולא גילה דעתו שהוא מקף את הרחנה
לדעתא דתשמיש דירה לא הוי ההיקף לשם דירה אלא כן מה מהני
הא דפתח פתח נסוף הרי הוי הוקף ולנסוף פתח

(ב) ברם כיון דלשו לא היה אלא כן נלמדה פרה גם רחיה המציט
לפסק המציט מפרש"י נההוא נוסתתא דהוא סמוך
לאגודא דלפדנא דחף על גב דכל זמן שהיו מחילת הרמב"ם קיימות
היו הנוספתא מקרי מוקף לדירה מכל מקום חין שזה רחיה דהוא
אחריו דכותלי האפדנא מהניא גם לגדלי ד"ל נלמדה מנד כותלי
האפדנא לא היה שם ההכשר רק מנד האפדנא שהיה דירה והיה גם

ענה ד'

(י) עוד רגע אחד אלצר נזה הגה נירעו דליכא פלתחא נין
הרמב"ם ז"ל נפירוש הוקף לדירה האלפס והרמב"ם ופרש"י ס"ל
דליתא נכוונה לשם דירה ולא נעין שיהיה הפתח מעיקרל רק היכא
דמוקף סתמא ושיטת רש"י והרשב"א דלא תליא נכוונה כלל רק נפתח
ולנסוף הוקף. וכן דעת הרמב"ם והגה המציט שם נסיון שנית
סעקיה אחרי שהניא דנרי המציט ומוקף שיטתו וכתב דכן נשמע
מפרש"י נעבדא דלפדנא סיים המציט וכתב וזוקא שפתח ולנסוף
הוקף עכ"ל. ולדנרנו זהו למד דסיים נשיטת רש"י דס"ל גם כן
דכותלי הנית מועילים גם לגדלי לן הוסף דלרש"י הוא דוקא נפתח
ולנסוף הוקף משום דלרש"י לא תליא נכוונה מידי. ואולם המציט
נעמנו הרי אינו איל נשיטת האלפס והרמב"ם דליתא נכוונה ולכא
לאשכחיה הוקף לדירה אליניה גם אלא לא היה פתח ולנסוף הוקף
היכא דגדר והוקף לדעתא שיהיה שם תשמיש דירה נזה ס"ל ואפשר
דלכא כנר זה המציט משום דלן דנרין נתר פסקי הרמב"ם הרי
חין לנו לדינא נוגא אחריתא רק נפתח ולנסוף הוקף משום דהרמב"ם
סוגר דלא תליא נכוונה כלל וכח"ש לעיל דהרמב"ם פסק כהרשב"א
סס

ורמזי לגדל דש כלן שיטה שלישית והוא שיטת הרמב"ם דמפרש
להא דרחנה דמיירי שעשה כל אחד ניתו סגין ונשארית רחנה
דניתים דאיל לגדל עינין לגדלי לא ענין אלא רחנה שנעשו כתליה
לדרכיה דאיל מוקף לדירה והרשב"א כתב דלן זה מחור. ולעיד
דלכא לכו מוקף גדול לשיטה זו מהא דתנן נחתיתין דריש עשין
פסין דנרי יהיה ס"ל דפסי נירמח אילי מותר רק עד נית סלחיס
אחריו לו חתמים לא אחריו נית סלחיס אלא לגינה ולקרפף (שלין
הקישן לדירה) אלא אלא היה דיר או סגר או מוקף או חור אפילו
נית נחתח כורן אפילו נית עשרה כורין מותר והיינו משום דכך
אלו הקישן לדירה הרי דמוקף הוא רחנה שאלמורי הפתח כפירש
רש"י הוא מוקף לדירה וקשה מהא דרחנה דלחר רב כהנא דלן
מטלטלין נה אלא נרי אחרת ולהרשב"א נישא דרחנה דרב כהנא מיירי
דאחרית נעשית מחילת והילכך נכה"ג היכא דהוא יותר מנית
סלחיס אחר מנחתין. מיירי נמוקף שנעשה כתליה לנרכיה וחיילוק

גם כן מיירי נסתמח אלא ודאי דקורפף שאני דקורפף ונינה גם כשכנר
ננה ניה דירה ואחר כך הוא מוקף מכל מקום נני כוונה לשם דירה,
והתורנית השוה קורפף לרחצה לפום שיטת הרמב"ם וסייעתו, ולע"ד
מדברי רבינו יואנתן נראה נרור דליכא חילוק צנייהו כחש"כ.

ואמנם אחי קשה דגני עיר חדשה דקאמר הגמרא והוא נמי כהוקפה
ולנסוף ישנה דמי פירש"י והוא נמי הלי פרנס הרי הוקף
ימים רבים והך השומרה נעשה עכשיו והוקף הפרנס לאו לעתה
דחך דירה הוא, ודמי כי הוקף ולנסוף יש עכ"ל, וקשה למה הוצרך
לרש"י לומר דהוקף הפרנס לאו לעתה דחך דירה הוא והוא לרש"י
לא תליא בכוונה כלל ומה זה דמי רש"י ודמי כי הוקף ולנסוף יש
פשיטא ופשיטא והלא זה עיקרה דהוקף ולנסוף יש ממש דהוקף
הפרנס ימים רבים קודם שנעשה השומרה ולר"ך עין גדול, ומה
למינה דגם לרש"י הרי כוונה ענין המועיל נהיקף לשם דירה ורק
דכא הוקף הפרנס לאו לעתה דחך דירה הוא ודמי כי הוקף ולנסוף
יש דעיר חדשה ולפי זה ל"ל דהא דפירש"י נתימרח דשמואל קורפף
יותר מנית סלמים שלא הוקף לדירה דמיירי דכעת כבר ננה אלא
דירה הייט משום דהגמרא קאמר סתמא ונדרו ומעמידו על עבר
משמע דליכא שדור צדור צדור לשם דירה ולהכי פירש"י דהא משא
דכנר ננה שם דירה ואם כן לרש"י גם נקורפף מהני סתמא והדירה
הקושה ממתניתין דהוקפה לרחצה דנ כהנא וי"ל דהא סתמא היכא
דפור פרא ואחר ונדרו הרי קרוב למפרש דנדרו לשם דירה ומכוח
לכך דאם לא כן למה לו לפרק ולחזור ולתקן חס"כ לא לא משום
היתר טלטול וכח"כ התורנית ולפי זה גם לרש"י יתכן לאוקמי מתניתין
בסתמא היכא דסתא ואחר כך מוקף דגנייה וקורפף לא מהני רק היכא
דהא פורן מעיקרה ונדרה מהני ואח"כ שפיר דריה, ומדברי הרמב"ם
והרע"ב והרשב"א לא משמע הכי אלא דנפתח ואחר כך הוקף סתמא
מהני גם לנינה ולקורפף דהרי נזה מוקף לדירה ולע"ד כחש"כ.

ענה ד'

(יב) והרמב"ם שם כתב דמשמע בתוספות (כ"ד): דנרת הפתח
מהני כמו מחילה מה ונחתית השקל כתב דלפי
רש"י מוכח דלא מהני נרת הפתח לעשותו על ידי זה מוקף לדירה
דמבואר רש"י לטעם מיז דמהני לשביל מהני נמי לרחצה, ואין זה
מוכרח ד"ל דהוצרך לזה משום דלא היה שם רוחם השביל יותר מעשר
לחות וכל כמה דסתים ליה לדירה לאו כלום הוא ובחש"כ רש"י שם
נראה דמוסיק א"י ליעניד ליה אסתמא דשביל דמהני טעמא דרכין
למיז ורק דהתנא הציג דברי התוספות דלהתוספות דכתבו דנרת
הפתח לא נענין מיז כלל אם כן מוכח שפיר דס"ל דנרת הפתח
מהני לעשותו על ידי זה מוקף לדירה כמו מחילה אלא לרש"י אינו
מוכח דהא י"ל דמטעם מיז הוא אלא מכל מקום גם זה אינו מוכרח
לומר דלרש"י ודאי הוא דלא מהני נרת הפתח כדברי המחזיק השקל
דא"ל י"ל דרש"י מודה בזה ונעמח דמיז הוצרך בשביל שלא היה רוחם
השביל יותר מעשר.

ובתשובה נטע שורק כתב דמתוספות גם כן אין ראה דלשיטת
התוספות שם היו גם כן השביל של כרמים מוקף לדירה
וכל איסורו משום הך פרהה שגפך נמלואה להרחנה ולענין זה מהני
שפיר דלר"י סתמיה על ידי נרת הפתח, ונחתם תמה בזה שיטת
רש"י דלמה ליה מיז הא לשיטת רש"י נמי הוי שביל מוקף לדירה
דא דנרת הוי נז אס לא דנאמר דאך שכולה מוקף לדירה הוא ס"ל
לרש"י כיון דנרת הפתח לא מיקרי מוקף לדירה אם כן הך פרהה
השביל שגפסת ונתקן על ידי נרת הפתח שלא מיקרי מוקף לדירה
עשה כל ההיקף כאינו מוקף, אלא זה נרובא דאם כן מה מיז היכא
הא לא הועיל הנרת הפתח גם לשביל ונר"ך עין עכ"ל, ולע"ד לא
קשיא מייד לרש"י הרי הוצרך למיז מחרי טעמי או משום דהפרה
שלל הרחנה לא היה יותר מעשר ואינו מהני על ידי ההיקף זה לדירה
לעשות כל הרחנה מוקף לדירה ורק מטעם מיז אחיק עליה כח"כ
ועוד דכיון דעשה הנרת הפתח להכשיר השביל אם כן אס אחיה נא
להתיר על ידי מחילה זו אס הרחנה הרי אחיה נר"ך לומר דמהני גם
לאנר"י ונחתית פי תקרה יורד וכוותם קיימא לן בנכסה (י"ט).
כנצח דכי אמרה רחמנא למחש לגוד אחית נחתיה העשיה לחלל
שלא

זה מוקף מקומו טורו צירושלי שם הלכה אי דעל הא דקחני בתוספת
הכחל והליקן ואישות קנים (הייט מחילת קנים) נידונין משום
דיומד קאמר צירושלי עלו מחילתין מטלטלין נהן עד נית סלמים,
עשאן ניד מטלטלין נהן אפילו כור אפילו כורים עכ"ל, הרי מפרש
חילוק זה וס"ל להרמב"ם דהו גם כן החילוק בין רחנה למוקפה
ומתניתין, ומעתה יתפרש כל הסוגיא דרחנה הכל היכא דהי מחילת
מחילת וזה נענין דוקא פתח ולנסוף הוקף דאך על פי דהמתנות נעשו
מחילת מהני נכחלי נונא ואם הוקף ולנסוף פתח לא מהני אלא
היכא דעשה המחילת נידים מהני גם נהוקף ולנסוף פתח דכיון
דעשה המחילת נידים אמרינן דעשה גם לעתה דסתמא נה לשם
דירה.

והרשב"ם שכתב דאין זה מחזור נראה דטעמו כמפורש בנדרים
הרמב"ם שהניח גם כן נדרי הרמב"ם וכתב גם כן דזה
אינו מחזור דהא לא הויה אלא לעיר חדשה ואין מודדין לה מחמתה
כדליתא לקמן (כ"ו). ועיר חדשה הא מפרשא בגמרא דהייט שהוקפה
ולנסוף ישנה אף על פי שנעשית חומתה כדי למלאותה נפנים ננתיים
ואפילו הכי הוקפה ולנסוף ישנה מקריא ואין מודדין לה אלא משיננה
עכ"ל, וכפי סגנון זה קשה מהא דעיר חדשה גם לשיטת הרמב"ם
וסייעתו דהא הוקפה ולנסוף ישנה מקריא אף על פי שנעשית חומתה
כדי למלאותה נפנים ננתיים והרי דכוונה לשם דירה לא מהני, וי"ל
דנדר פשוט, והוקפה ולנסוף ישנה אפשר לפרש דמיירי בסתמא
וכמו ישנה ולנסוף הוקפה דמיירי גם להרמב"ם בסתמא נלי כוונה
לשם דירה דהא נכחלי נונא מהני לכרע היכא דשנה מקודם ואח"כ
שפיר להרמב"ם וסייעתו, נרם להרמב"ם הרי לכאורה אין לו ענה
אחרת רק לפרש הסוגיא דעיר חדשה דמיירי נחתית ומחילת זה
אינו נמשמע, אינר דנרת רבינו מנאל ז"ל שם להיפך דחדשה היא
שיננה ולנסוף הוקפה ישנה שהוקפה ולנסוף ישנה וכן הוא צירושלי
פי כנר מענין (הל' ז') ר' זעירא נשם רב חסדא ננה נתיים ואח"כ
ננה חומה זו היא חדשה ננה חומה ואח"כ ננה נתיים זו היא ישנה
ופריה דכיון דחומה נתייננה תחילה כל ננין שנויין נפנים סמוכין
על החומה שהיא מחילה החילונה והוא נמי כהוקף ולנסוף יש דמי
דא צנייה דליתנני נהדין נוסתנא הרי סמיכי ליה אגד דנסתמא
וכי ענד ריה קנה נהא נישא דהו נה זרעים שפיר עידי דניסח
אחרית לא נעיל מחילה דהא קיימי מחילה דנסתמא דליקן חומה לכך
צנייה דמתנני לגלי כחו חומה העיר ולפי זה נחתית הוקפה ולנסוף
ישנה מהני כיון דהחומה נעשה ניד אס וישנה ולנסוף הוקפה אף
דכ"ס הוא דהרי מוקף לדירה מכל מקום החומה טפלה אל הנתיים
ולענין מדידת התחומין או נתינת הקורפף מודדין מהנתיים ועיין מרה"פ
שם וי"ל דהו שיטת הרמב"ם ורש"י.

(יא) ולפום שיטת הרמב"ם וכן לשיטת רש"י קשה מהא דתוקפה
ומתניתין על הא דרחנה דנ כהנא והא ליכא למימר
דמתניתין מיירי בפתח ולנסוף הוקף (עיין גרש"ם שם נפרק עושין
פסין סימן נ') דאם כן קשה מלי עדיפותא דתוקפה ורחנה דתוקפה
והא גם נקורפף נכחלי נונא הוי הוקף לדירה ואפשר דלפום שיטת
הרמב"ם וסייעתו מתניתין מיירי בסתמא וכנר ננה נית דירה ואחר
כך הוקף הנינה והקורפף נחתא וזה אמרינן דגנייה וקורפף לא מהני
סתמא נלי כוונה לשם דירה היכא דהוא יותר מנית סלמים ונדר וספר
ותוקפה מהני סתמא נכחלי נונא היכא דליכא כבר נית דירה חוה
פתח ולנסוף הוקף דנ נהמן נני רחנה דמיירי כשהיקף נסתמא כחש"כ
התורנית ח"ס כח"כ, ועיין רבינו יואנתן נתימרח דשמואל קורפף יותר
מנית סלמים שלא הוקף לדירה ח"ל שהיו מחילת עומדות מחילתין
אסעיפי ההרים ינקיקי הכלעים אי שלא היתה כוונתו לדור נתיכו
ואף על פי שאחר כך ננה דירה נתיכו ואחריו לקמן הוקף שלא
לדירה ולנסוף פתח ויהיה כר כינר הוא עשה נז פורן יותר מעשר
ונדר וסותם אותו פרהה לשם דירה כ"ו, והנה מנאמר דרבינו יואנתן
אול נעשית האלפס והרמב"ם דנעי נגדירה כוונה לשם דירה,
וקשה למה הציג לנן רש"י בזה דמיירי הכא דאחרי ההיקף כבר
ננה דירה והא לשיטת האלפס והרמב"ם מיירי דעוד לא נננה הנית
דירה ולהכי נענין נגדירה הכוונה לשם דירה דללו כבר ננה נית דירה
הרי כשיפרוק ויחזור וינדר אינו נר"ך לשום כוונה נגדירה החדשה
דא נכחלי נונא בסתמא נמי אמרינן דהוא מוקף לדירה דהא נחתה

נצרת הפתח הם הקנים שמהגדים דלם לא כן לא היו מכשיר נצרת הפתח נצרה למעלה מכי והקנים שמהגדים סתך אל כותלי המצוי ואינם נראים בחוץ כי אמה לא חפנים ולא חצותן והיו עשויים פלג עליו נצרות מטעם זה עיין רס"י ט"ז הנצרות הדגרים וכחצו דעת הנצרת עיקר וכיה דעת הגאון ר' אליהו מזרחי ז"ל.

ענה ר'

(י"ג) וגם הכא נראה עיקר לדינא דאין לחוש נחשוט טעלעגראף ועגלות האלעקטערי להא דנעשו נכוונה לדבר אחר ולא נעשו לנצרת הפתח דכיון דאפילו נת מינה אינה מחריצ נה כ"ס היכא דכיון נצרת הפתח לדבר אחר דחול וכח"ס לעיל ר"ס ענף ב' וכן פסק בתשנות נעט אורח חיים סימן כ"ח דהשולל הניא תשבות אחרונים דמקלין ומחמירין והשיב דמסתבר כמקלין דאין לו מונחין שחיק הכוונה רק נמצא אל מה ענין לכוונה נצרת הפתח ואין זה ערך מטה לכן גם נעשאו לענין אחר אינו מוזק וכדמות ראייה לקולא נזה מחוספות (י"ח). שמקשים הא נצרת הפתח קנה מכלאן וקנה מכלאן וקנה על נצרתן ומאי מיעיל ליה אי כשר לנצרת הפתח נצרה מכי הרי איך יופסל דל קנה דעל נצרתן לחכר נקנה מכלאן ומכלאן דהרי כלל משה, וקשה כיון שעשאו לשם נצרת הפתח איך ליהני משום נצרת אף דלחי עומד מחלינו כשר מכל מקום כיון שעשאו לשם נצרת הפתח נצרה עוד מחלינו כיון לענין אחר דנת מינה מחריצ ט"ז אלף ע"כ כמו דלחי עומד מחלינו כשר הה"ד נכון לענין אחר מחלינו נשעט גם כן לנצרת הפתח דחורוייהו משום מחלינו וכשר נעומד מחלינו הה"ד נכון לענין אחר עוד ראייה מנען קנה ונראשו טרסקל דהרי רשות היחיד לריגרי אף שהטרסקל לאו למחיצות עשר רק לשם חפנים נצורה ואף דנען דפנתי על ריגרי לאו מן השם הוא זה אלף דמ"ל דמחילה תליה אגדיס נוקעים תחתיה ללא מחילה היא ונפחת מנ"ט לארץ מודים דנען עיין שנת (ק"ח). ונחוספות דיה ר"ס, וכן ראייה מעמוד נרשח הרגים נצרה עשרה ורשח ד' דהרי רשות היחיד משום נצרת אס"ק מחלינו אף שלא נעשה כלל לשם מחיצות מעולם, ונצרת י"ס לסמוך על המקלין נזה כי הנה רות מנן ורוב נען ומסתבר עכ"ל.

ולע"ד ראייתו לית נזה משא מיד דהר"ה הראשונה כפי פגוטו הוא שנה דקדושת החוספות הוא נצרת נצרת חס ואלו פסק דלחי עומד מחלינו פסול כנצרת דלחי משום הכירל ועל כרחך משום דמחוספות נצרה הוא ופח"ס נצ"ד נענף אי והר"ה שביא מהא דנען קנה ונראשו טרסקל דעמחל הוא משום נצרת אס"ק מחלינו ומחל דעמוד נרשח הרגים דהוא משום נצרת אס"ק מחלינו לע"ד אינן ראיית כלל להא דנצרת הפתח האע"פ דנצרת אחר ואלא נעשה לשם מחיצות דהם שני דמים מחלכה למשה מסני ואין מניחין דמים מהם לזה, וכסס אשין מקשין מהם על זה, וכח"ס נחידושי המחללי לשנת (ק"ח). ח"ל מחילה תליה מתרת נמים אל לא נצורנה ר"ס אשם נפלו מחיצות מתירות של תרונה חלטה והם תליות וקיימות מחלטה אשן אשן המחיצות מתירות לטלטל נצורנה ושמחל תאמר והלא נמסכת עירובין אמר שחילה מקורה ארבעה מתרת נצורנה אף על פי שיש נה נקיעת גדיס תירע גדולי הדורות שפי תקרה נצרת אס"ק חס שני דמים ואין מקשין מו לו וכו' עיין שם, והדבר נצור דהייג אשן להניא ראייה מו לו.

וצלם נזה דברי הנטע אורח נכונים מילתא דמסתברא הוא כהמקלין ונפרט אחר שהעיד לנו דהנה רות מנן ורוב נען, ומה גם לדברי נסיון ט"ז דקיימא לן הלכה כדברי המעקב נעירות נחמיות ואפילו נפוסקים.

דחא דמנחות (ל"ג): דאמר רב חסדא אכסדרא פטורה מן המזוזה אף על פי שיש לה פתחין משום דלחוק תקרה הוא דעבדי והיינו דעשר לחוק התקרה שלא תפול ולא לשם פתח ואם כן הייג נצרת הפתח לענין שנת היכא דעשין נצרת דבר אחר ולא לשם פתח יחזא דפסול לאו מיד הוא דאכסדרא שאני דיוע דנען כזה עשר לטול ולקפידותיה והעיקר ננען זה הוא התקרה העשו לכל נצרת משום ושרר והכל נעשה נצרת התקרה ואשן מה שזכות נצרת כלל דהא נפחתה דמקרה אחריו דחיינ נצורה ולהר"ה והטור היינו פרושה

שלה אצמריה ולא לנצרת חזקה ומנא ליה דנצרת הפתח עדיף נזה מחמית פי תקרה יורד ופוסק ולהכי הוצרך רש"י לומר דמהני לנצרת מטעם מינו ואח"כ שפיר.

ומש"כ דמחוספות אין ראייה לא יענה מלי סח הרי להחוספות הא דקאמר ליעבד נצרת הפתח אפומא דנצרת הוא אינו לנצרת הרחנה אלף אגודל דנצרת ואם כן הא דלהחוספות נצרת הפתח לא נצריך לטעמא דמינו לנצרתה הוא משום דהא נצרת הפתח להחוספות הוא כמו לרש"י נחמיה אגודל דנצרת דמורה רש"י דלא נצרי מינו דההיתר הוא משום דהוי שציל כחוסף על הרחנה דניהוי שציל ורחנה חד ומחילא דההוי הק מחינה כחילו עניד לה נצרתה יותר מעשר דהא גם כותלי השציל נוספים על הרחנה וליכא יורה מעשר ואם כן הכי נמי להחוספות נצרת הפתח אפומא דנצרת דנצרתה לרש"י דמפרש אפומא דנצרת דהוי לנצרתה אס כן חו אי אפשר לומר דהוי כחוסף השציל על הרחנה דהא אדרבה מפרשו מחנו נזה וע"כ נצריך לטעמא דמינו כח"ס נחידושי הרש"א אלף להחוספות דמפרש אפומא דנצרת אגודל דנצרת אס כן לא נצריך נצרת הפתח אפומא דנצרת למינו להחוספות כמו דלא נצריך לרש"י נחמיה אגודל דנצרת, ואלו נחוספות שם דיה ליעבד מחילה אגודל דנצרת ונהוי שציל כחוסף על הרחנה ותיבה שציל ורחנה חד ותיבה הק מחינה כחילו ענידן לה נצרתה, ונראה דהיה שם רוחב יותר מעשר ולכך ע"י המחילה נחשד מוקף לדירה דהי נצרת נצרה הכי הוי סתום ועומד כר, ואם כן להחוספות לא מחייב הא דעשה השציל מוסף על הרחנה שיהיה סני גם נצרת עשר משום דעכשיו יהיו גם כותלי השציל נוספים על הרחנה אלף דנעין שיהיה רוחב יותר מעשר ואם כן נראה דלהחוספות מיירי תם פומא דנצרת אגודל דנצרת היה שם דמנו יותר מעשר ולפי זה ראיית המנ"ט נצורה מהחוספות דס"ל נצרת הפתח מהני לעשות מוקף לדירה ע"י כמו מחילה ומחל דמחייב על הרצ נעט אורח שכתב דמחוספות אין ראייה דלשיטת החוספות הוי גם כן השציל אל כרמים מוקף לדירה וכל איסורו משום הק פרה שפיר נחלילה להרחנה ולענין זה מחייב שפיר דליהי סתומה על ידי נצרת הפתח עכ"ד, כנראה דנען תם להחוספות עשה הנצרת הפתח נצרות הפרה אלף הרחנה חס שנה גדולה כמפורש נצוריהם דעשה אגודל דנצרת וגם להחוספות היה שם רוחב יותר מעשר, חס נצור.

דא"כ שיהיה הגה להמנולר מדברי החוספות איכא ראייה רק נצרת הפתח מהני לעשות מוקף לדירה לנצרת דהא להחוספות הנצרת הפתח נעשה לנצרתה שציל ורחנה לעשות אחר שיהיה השציל נוסף על הרחנה ואם כן אס גם לנצרת מהני נזה נצרת הפתח כמו מחילה ליכא מהכא ראייה ונצריך לו לדברי הר"ה ורמ"ה והגרי"ה נסיון חר"ל דס"ל דס"ק סכך מניל ואף על נצרת נעשה לכך לשם מחילה אלף לסכך כ"ס היכא דנעשה למחילה אלף דנעשה לנצרת פשיטא דמהני לנצרת מטעמא דנצרת הפתח הוי מחילה ונחמיה כולי עלמא לא פליגי, וכן נראה קנת מסמיכת דברי המנ"ט נעמיק זה דאמר שביא דברי המנ"ט דכותלי הגתים חשיני מוקף לדירה גם לנצרתה הניא דחשעט נחוספות נצרת הפתח מהני נזה כמו מחילה והיינו דאם כן אנו מעמית נצרת דם נצרת הפתח מהני גם לנצרת נצרת נצרת חר"ל דהקשה המנ"ט על הר"ה ורמ"ה זה משום דהתם הסכך לא נעשה לשם מחילה כלל אלף נצרת הפתח דנעשה לנצרת נצרת דמהני גם לנצרת ואשן שיהיה נכוונה המנ"ט אלף להר"ה ורמ"ה והגרי"ה ודלי דמהני.

דאמנם להניא מדברי הר"ה ורמ"ה והגרי"ה ראייה ותקור להקד נכל נצרת הפתח גם נחשוט טעלעגראף ונחשוט האלעקטערי קאמר דנעשו לדבר אחר ולא נעשו לנצרת הפתח כלל י"ס לנצרת, משום דאיכא לחלק ולומר דשאני הא דהר"ה ורמ"ה, דהם מיירי היכא דהקנים שמהגדים הועמדו לשם זה ולא נצרת דבר אחר ונכסה"ג שפיר ס"ל דלא איכפת לן אס הקנה הענין לא נעשה לשם מחילה כלל ומשום דעיקר נצרת הפתח היינו הקנים שמהגדים והילכך ליכא קפידא כל כך נקנה שנתעלה ומצטרף אפילו אס נעשה לנצרת אחר ואלא לשם שום מחילה כלל מה אשן כן היכא תם הקנים שמהגדים נעשו לנצרת אחר ואלא לשם שום מחילה אפיר דלינו כשר, אי דהם מדברי הנצרת סימן שס"ג משמע דלא יחזא ליה נצרת זו לומר דהעיקר

ענה א. נחשנין דמחלל שנת פרהסיא דהוי כעכרם זהו בעצרות קרקע, ויחורץ קי התוספות נחמתינן דהשוט נשנת ויהיכ אלפי שמהיינן נפשו שהיטחו כסירה ולא הוי שמיטת תומר, ונפסהדין (ע"ג): קרא חזיתר למעוטי שנת דלא יתן להלילו נפשו והתוספות הקי גם ליל קרא ליה, והא חזלי יחלל גם כן שנת וילתהשנין אחי שפיר, ויסוד גדול לשיטה זו לפתמיכ בספרי דשנת כע"ז דחסידי פ' מקושא לפי ע"ז ויהי"ם אחד דלהכי נעין נחילול שנת פרהסיא וזו"ס דמקושא פרהסיא הוי ואין לך צו אלא חידושיה, ויהי"ם פללחך הקי דילמא קרא דל' תשנו חזירי נחילול שנת, ות"י נחשום דנשנת דקרא פרהסיא ולא נשנו, ולתא דלי דל' תשנו חזירי נחילול שנת א"ס כן נשנת דלא נעי פרהסיא, ועיבר הוסיא ליתא דאכ

ענה ב. הניצ הניצ העיטור וסל להלכה להחמיר כשיטת התוספות
 ונכל מלכא שהיא מן התורה הוי מומר לכל התורה
 והחיים הניצ רחיה דגם נהנאלה הוי מומר מעירובין (ס"ט) ולינו
 רחיה דהתם הוא רק לגבי שנת ובהשגת האחרונים על הניצ הלל
 ונאחזת לינו צריך לרחיה כלל דלמה יגרע וכן מוכח שם בתוספות ד"ה
 הניצ, נמעניר ד"ה נדשות הרנים נעשה גם כן מומר לכל התורה,
 החיי סוגר דמעניר בכל שהוא חיי, וד"ה הניצ רחיה נגדו משנת
 (נ"א) אם מעניר ד"ה הוי אז זריקה ד"ה תולדה דמעניר, ולא תולדה
 דהנאלה, ורחיה מירושלמי, וסותר הרחיה נגד החיי, ואם מעניר
 לינו אז הוי אין סגור כלל לומר דיפה כח התולדה מכה האל, מלכא
 היליה הוי כמלכא היום ונייה"ש של ע"ש העושה מלכא חיי אש
 תלוי ונשני ניה"ש חיי טעמא והפסיג סוגר דאפילו נאחז קלר ונשני
 טען דשם חילול שנת אחד הוא, קושא מנדרים (ע"ה) דמניס שמו
 נחוד הוי לחינה דוקא יומא ומ"ש ניום השנת מניס שמו ח"י לה
 מחלילתא פ' תנא ופי ויקהל דמנר גם נשנת מקריא ומנאר נזה
 הסוגיא דשנת (ע"ה) דקאחזר אש לינו ענין לחזיר דכתיב כל העושה
 נ' מלכא יומא כח ומקטין העולם למה לא הניצ קרא דכל העושה
 מלכא ניום השנת מות יומא דכתיב נפי תשא אלל מחלליה אף זהו
 נכדי לדעת גם, חילול הלילה ולא חזיריך קרא דמחלליה, ח"י לך
 התוספות שם, עוד נאחז על המחזר שמוען השקמוני היה לי חנר
 מחלמירי ר"ע ד"ה חידקא סוגר דכל היכא דכתיב היום הוא דוקא
 ניום ונענין מחלליה לעושה הלילה ואם מות יומא קל לחילוק מלכא
 דיום קרא דמחלליה קל לחילוק מלכא דלילה ונחזיר י"ל דאש חיי
 חיתה רק נכל הל"ט מלכא נייח אף לר"ע דס"ל העברה לתקן יאחז
 ידעין חילוק מלכא מהעברה ומוכר דגם נחזיר חילוק מלכא
 למלכא היום ואח"י שפיר, חזירא דגם ר' חידקא סוגר דכל חוקס
 דכתיב יום הוי הלילה נכלל ורק הוי תלמא היום סוגר דהוי לגר מחלמיר
 ואף שיהיה זה פשוט ולענין עושה סקילה על חילול שנת מלכא הלילה
 לינו קלא מחלמיר חילול שנת דיום ואם מחלל שנת נפרהסא נלילה
 נטלטול ד"ה נדשות הרנים נמור הוי גם כן מומר לכל התורה וד"ה
 ה' התנף וד"ה נפי נני קהילתו הצורים ומלכא הלילה לינו מן
 התורה, תיפה עומותיו.

ענה ג. שיעור פרהסא נזה הוא כמו נמ"ע דונקדשתי נחוד
 נני ישראל והכי נמי נאלו דלא יחללו את שם קדשי דכתיב
 מקחיה דקיימא לן דמקרא נדרש לפניו לפניו ונפסר אחרות חיים
 לראיה"כ תלוי וכן נכלל סוף ה"ה כתב ומחזיר ימים שנאמר לחנן
 ידו ייחוס ופלא למה שינוי מלשון הנמיר ולמה נמירא לא הניצ
 קרא דתורה וי"ל ד"ל ס"ל כמאן דאמר מקרא נדרש לפניו ולא לפני
 פניו וליכא רחיה מקרא דלחנן ידו ולפניו מלי דקיימא לן דפשיעה
 נבעלים פטור ערפא להניצ קרא דתורה ולפניו מלי דאמר מקרא נדרש
 רק לפניו י"ל דאף חנן נני ישראל דמנר חיייה ג"ש קל רק לונקדשתי
 דלפניו ולא על ולא יחללו שלפני פניו והתוספות ס"ל נניח דאף זה
 כלל ולהרמזים האלו דולא תחללו קדש ואח"י נהמי"ע דונקדשתי דאש
 לא קידש את השם ענר גם נאל, הסמיג נסהמי"ג סימן ג' סוגר
 דאש לא קידש את השם נעל רק, החזות עשה ולא הלא תעשה ונמשה"ה
 הק' דאש כן ה"ל להנמיר לומר דקוס ועשה לא קל חס"י, לדעתי
 אף על גב דהוא חזות עשה מכל חקוס כיון דאסר לחלול נעמנו אש כן
 אין נזה תעשה ולהכי כתיב ונקדשתי ולא ותקדשוני וכ"ה נכרות
 (ס"א) ונזה יתייבז פסק הריקאנטי סימן ע"י דהקדש את השם
 חייב לנדר ונמנה"ג העיר לפוס כלל דהא"י סימן ק"ה דהחזות שלעולם
 חייב נזה ואין עתים לפטור מהם כגון האלמין נאלהינו נק"ה תנחומי
 אלמין כ"ה שייך לנדר עליהם וקשה הרי קידוש השם חייב בכל
 זמן, אך להאחר דאין ראוי להכניס עמנו נחיותה אש כן הרי לינו
 חייב נזה רק כשהגיע לידו לכן שפיר נמיר, והשגרי פסק דעיר שגורו
 עליהם נזירת הענרת דת והקאם יכולים לנדות דודאי נדול האלל נפסות
 ורק אש רחיה להחמיר על עמם שלא יגרעו לא מקרי מלמד עמנו
 נדעת והניצ רחיה מרחש"ת ולינו רחיה דילמא רחש"ת לא היה יכול
 לנדות מהחזיה, הרב מהר"א נרעסלער אחר נאחז הנמירא דאל
 רחש"ת לר"י בן קסמא מה לי לחי נעלם האל על פי דברי הנמירי
 דאין ראוי להחמיר על עמנו דאש נחול ומסיר ולהכי שאל אותו
 מה לי לחי נעלם האל והשיבו כלום מעשה נא לידך, דמסיר מומר

ודפתי"ה וליכא רחיה מרחש"ת לאדס אחר נאחז דברי הגר"י פ' ל"ד
 פסק השגרי"ה בן הוא להדיא נמירא חיות (פ"ו פסוק ח') ונולד דהק'
 השגרי"ה האין לחזו קיו מנפרדעים הא החזירו ותיי דגם החזיר הוי
 נמירא חיות מהא דלחיה נפוטס (נ"ד) ח"י נג' דברי הנמירא נעשה
 את יחזקאל לאינו יודע והקטין זכות חנינה מו"ע, נגם השגרי"ה שחמתי
 דהק' האין קאמר הנמירא דהנפרדעים נא נאמנו הא הקדיש חזיר ועלו
 ונאלו נניחך ונר ותיי דלא נמירא לחיה ופרדע היה הצווי ודפתי"ה
 וסרה טענת השגרי"ה מהרש"א נפסקים כתב דלא היה שם עשרה מישראל
 והרנ נעל שפת אחת תמה הא הרנ ישראל הוי שם ותיי דמומר נע"י
 הוי מומר לכל התורה וכיון דכולם השתחו לא היה שם נאחזי מעמד
 עשרה מישראל כשרים ולפי זה איכא חידוש דין דלכחידה גם נמומר
 נחלל שנתות נענין שיהיה נפני עשרה אנשים כשרים ויפסד דהא תלוי
 נשינו הג"ש בן הננלי להירושלמי דנמירא דילן נמירא עדה עדה
 חמיראליס ונירושלמי איתא נזה פלוגתא דר"י נמירא הג"ש עדה עדה
 ור' סימן נמירא הג"ש נאחז כחן נני ישראל ונאחז להאין נני ישראל
 נחוד הנאליס ונני ישראל עשרה ה"י יאש כן י"ל נזה פלוג' ואין קיימא
 בן נמירא דילן דמנר חמיראליס וא"ש חמיראליס רשעים נמי פרהסא
 הוי ונאחז דעיקר דברי הרב שפ"ה הן דברי שג"ה דהנפרדעים נפס
 דחמיראליס היה רק נעשה שהולכו לכנען ותי הג"ש להשפ"ה דמנר חז'
 גם כן אנשים מישראל וגם נעלם מהשפ"ה דברי הנמירא חיות הג"ל
 לדעת רשני"ה לא ענזו לא ישראל ע"י כלל דנוכחנדר הפרש מכל
 חמיה שלשה אנשים מישראל הוי השלשה חמיראליס ולא הוי שם עשרה
 מישראל כלל ונמירא דילן איכא חילוק נשיטת רשני"ה.

ענה ד. מהר"ק נשור ק"ה והשג"ר רמב"ם ס"ל דליכא דהנר
 מפורסם וידע שיתפרסם הוי כפרהסא נפני עשרה
 מישראל וק' התוספות הג"ל חוקה על רש"י, ונהיג ושלחנות לא
 ס"ל כמהר"ק ורחי"ת מהר"ק מהא דפרקי הנמירא והא אסתר
 פרהסא הוי י"ל דהא היכא דהנר מוכח מנר הנר והענין עמנו
 ולא מנר חמיראליס העכ"ס משפ"כ נעודתא דחמיראליס הנס דהוי עס
 כל נמי האמות מכל חקוס זה לינו מכירת דהשחית ונריך להנזה
 נכחאליס נוגות לא הוי פרהסאליס גם למהר"ק, הפ"ת נסתפק אש האומר
 עמנו נכלל עשרה וסני נטי ונולו ולא רחיה דליפלי נזה קחלי ונכ"ה
 אצורא ותי"א והיענין סוגר כהו"א נכרוקא מפורס דנני עשרה נדוליס
 חכרים ולא נשים וענדים וקטנים הסמיג דרש דרשא לנלות ישראל כי
 המכתב לגי הרי זה מחלל השם ונמ"ה כתב מיומא (פ"ד) מוכח
 דהי"ש הוא נפני עכ"ר, הסמיג איל לטעמו דאש לא מסר נפסו
 ביטל רק חזות עשה דונקדשתי ולא הלל ולא תחללו ואש כן נני ישראל
 דכתיב נחזות עשה דונקדשתי קל רק להחזות עשה אלל הללו ענר
 גם נמכתב לגי ולהרמזים גם כן לא דלא תחללו איכא נאניעא ח"ל
 דנמכתב לגי ענר נאלו דאחרייתא דש להסתפק מחלל שנת לפני
 העמים ח' הוא נכלל כל המחלל שם שמים נסתר ר"ל נאניעא כח
 חיה לענין הלל אלל אשיה מומר לכל התורה הוי פרהסאליס נני נפני
 עשרה מישראל דוקא כמו נחזות עשה דונקדשתי, ואולם להמיראליס
 ר"ש פרק קמא דחולין כל שחפיר עמנו נפני אדס ומנלה דעמו לפרוק
 עול זה פרהסאליס ורק לענין העברה על דת נני עשרה ואלהיה י"ל
 דגם מחלל שנת נפני העמים הוי מומר לכל התורה, ננועם מנדים
 ותי י"ל והנאחז ר"ח נאניעא ס"ל דהוא רק מדרגת והסגיתא דפרק
 קמא דחולין לא תשחע הכי וכן דעת ר"ג אשכנזי דהוי מן התורה מומר
 לכל, השנה על מהר"ס פאללח, אף י"ל והסגיתא דחולין מירי
 רק לקריג ולננוח מליס, ונש"ג סוגר דגם מומר לע"י נמי רק מדרגת
 הוא כמומר לכל התורה, קריתא על הפרישה נאניעא סימן ח"ד סע"ה
 כ"ג להננועם מנדים י"ל דגם להנאניס דהא רק נענזות קרקע זהו
 רק שיהיה מומר לכל התורה מדאחרייתא ונודים מדרגת הוא כמומר
 לכל התורה גם שלא נע"ה אף לא מאלו חנר נרשאוניס להנר, וס
 להש"ג י"ל מומר דהוי מומר לכל התורה ורק נאניעא שאל, ולהפסיג
 נסימן ב' נמומר לחלל שנתות ואשח לענין ח"י ויכ"ס הדס ש' להחמיר
 והכי נמי נקידש אשה ואל אחר וקידשה נריכה נט משינא.

ענה ו. התנ"ך הוכיח חמיראליס דמחלל יוהכ"פ הוי כמו מחלל
 שנת דהוי מומר לכל התורה והאחרונים נמנמו וי"ל דהא
 פלוגתא דרש"י ותוספות נמנמיתין דהשחית נשנת ונסתרו דברי ח'
 ח"י סימן כ"ה מש"כ לישנ ק' התוספות נשנת (נ"ג) דכשהיזי נאחז
 אף

אך חיי טעם על השני ח' לך הרג רג' מרעכנץ ז"ל ולק' מהדורג' נחולק (ה') ותוספת אם דיה מעם הארץ ודוק לומר דפרץ מדרג' וקשה מהירות (נ') דפרץ מדרג' שני ח' לזה השנה על סליח דליחמיתות הנחמה נהוריות (י"א) יפסל נחלל ויהיפ' ונחל' דמ' נחלל יו"ט ה' נחלל שנתו וזה דבר חדש והנה להלוי המניט נשם תשנות הראש' נקמה' סיון ק"ד ונפרת סיון ק"ז ונח' דר' ח' סיון תלוי ולענין ויהיפ' העיקר כדנרי התנ"ש וכדמוכח מרמזים וטו"ש נח"ע וכל האחרונים שם ולהת"ם חת"ם סיון ק"ה קונע תר"ם ופתח חטות נשנת ה' חומר מן התורה.

ענף ו' רנ"י גליליאל ואלגנאלן אחרו דמי שהא' ולאחר מומרים לחלל שנת נחללכה דלורייחא און חלק את נביאם בשנת להש"ך וט"ז ניר"ד סס"י רס"ו נס' שני' כתנ' דליט' בכלל המול לם ולפי זה אסור לנשל למחר כזה ניר"ט אצל דנרי השני' הוא שנה דהא אחרו חס' ולא כוללם להנחיל את המומר וכן הוא נחשנ"ן ח"ג ולדנרי שם הוא פלגתא דתי"כ עם נחלל דילן והילכתא כנחלל דילן וחומר לנשל בשני' ניר"ט תם מחייתים למול נט' בשנת' תם תשי"כ השני' דמותר (תנפנים כתנ' דמותר והוא טה"ד) ללו נר שליחות הוא אית נכון תם מילה לא נע' שליחות כלל ועיין תוספות גיטין (כ"ג) ד"ה ואל' בשלילת יעני' ח"ג סיון קס"ד הרעיש נרמחא דר"י אדרי' נחמ"י (נפנים כתנ' דמנסכו והוא טה"ד) (כ"ו) אחר היכן מילת מל' מן התורה לשמה ונפחות ס"ל דנע' לשמה והח"ם ח' וליט' מספיק ליישן מל' דקשה מנפחים (ק"ד) וגדלה דר"י סתר דמדרגנ' נע' לשמה קשה מל' קלמור היכן מילת מן התורה לשמה ה' ר' יהודה אחר דתל לשם תר' נרמזים אס' כן הוא מחיין נפירוש לדנרי אחר תרע' להרשנים ולר"ך עיין ועד יס' לסתור דנרי הרגנים הנ"ל דלי' מותר אית נר שליחות אס' כן אפילו הא' לתורה מותר לא יחא ננו יחולל בשנת' ומל' הסנר' הגכון כדנרי הנד"ג ומש"י עוד ומסיק דאס' היה הטי' והוא נחמק הדנרים נלשכול לא היה אחר מה שחור ודלל כהרגנים הנ"ל הפמ"י סיון ש"כ כתנ' דמי שהא' מותר לחלל שנת נפרהס"א כר' און מחללן עליו את השנת כשהוא הולך מסוכן זה סתירה למש"כ ננועם מנדים תם למש"כ נפמ"ג ניר"ד סיון ז' ונר מן דין אפילו אס' נחמל דמותר לחלל שנתו ה' כחומר לכל התורה הוא מלורייחא וכדעת הח"ם אכתי דנרי הפמ"ג הלל' ש"ך רק לרשנ"ג דמור פ"ג מקרא דומתו נני' ישראל את השנת לעשות את השנת אצל לשחולל דמור מוחי נחם און מקום לדנרי הפמ"ג כלל

ענף ז' נירושלמי דתענית אילו היו ישראל משמרין שנת אמת כתיקונה מיד היה נ' דור נל' מיישן דליכא סתירה מזה למש"כ נשני שנתו היו עאלין' נשטי"מ נניל' כתנ' דמותר לערע ערע' ושחפי מונחא כדי לשחור הרגים מקלול' דנת עם ענרי דר' התורה שח' חסד למורה אחרים כי זהו מלוא הנחל' נעצירה והוא סגרת הכרס מלוא ארס' נחשנ"ן (ח"ג סיון ל"ז) כתנ' דהור"ה הרי זה משנת ומי אלו נוקט נזה הדיעות נחמור היה או מיטת מרקה נ' נח' מים חיים תמה על מהרש"א ניומא (ע') מפלפל נזה טו"ש והאיד טלטלו הס"ת כלל ומש"י ינני' אדם התנאים דלון מטלטלין ספר תורה נשילם דוה' דנרי תשנות שר"ם נח"י ה' ומסיק דהעיקר כתי' ה' מחדש דהול' רש"י רק לאסוף עשרה לפלגה' ולהנחיל ספר תורה נע' תרתי הול' ואל' השני' מנל' כוננת מהרש"א ניומא ויחשחמ"י מנללון ר"י ראפאפארט פירש"י נבונה (מ"א) ד"ה מכלן ירמיה הויכ"ס ולא תש"י חסא נייס השנת והרד"ק פ"י דהאחרים נהכנסה והולאה והו' דלל כהסמ"ג ר"ש ה' עירונ' פלגתא דרמזים ורש"י א' לירושלמי היה א"ה ע"ת יצאירי הניח נזה פלגתא נין גלילי הפוסקים ונחלו הלמודים והו' ש"י ר' אפרים שונא נחלל להפמ"ג לא עירני מוס' דהרגה נדוה"ם ונתייחסים היו שם וליחל' להחור' ויהיה ירושענורק דדוקין הוא כעכ"ם והיה אסור נשכירות משכירו ולקיי' ולא יתכן שיהי' כל שכיר ולקיי' היחל' כולם נדוקים ולא יר' ונח' דנרי תשנות מלגה' ח"ג ס' רמ"ד וכן כתנ' נישא"ע ס"ס שס"ט ומעתיק דנרי הדי"ם הדי"ם סיון ל"ט ולא ראה דנרי השטי"מ נניל' והתשנ"ן הנ"ל

שנת דה' כחומר לכל התורה זהו דוקא נעשה מעשה נגופו כמו מקדש (נפנים שורה כ"ד מלך מהל' טה"ד וז"ל מלך וזה) אצל א' אית מחמין נם נניטול מנות עשה ה' כעכ"ם וז' לזון כיון דטלטלו והולאה הוא רק פרט אחד מקדושת שנת אצל זהו לענין שיהא כעכ"ם, אצל מיטת נם נפרט אחד שליט מחמין הרי הוא מיטת נילור פטוקים ניוחקאל כ"ג כהני' חמסו תורתי כ"ר, ואס' אית מתק' עירונ' מלך ירלח שח"ם דלמור דזילתא הוא לקדושת שנת נם זה הוא כמו מיטת מנח' הס"ל להנחמ"י נשם תורת האדם וכן הוא נתוס' תרומות פ"ו ונח' מהרש"ם דור"ד סס"י ק"ג לפי שחמיו אל הקני' הוא אמת נר"ך לקיים האמת אפילו לקולל ונמרדכי פ' כה"ג סיון תרפ"ו ומהרש"ל נח' סיון נ"ד והט"ז נחור"ה סיון תקנ"א סעק"י קוש"א חס"י ס"ג סע"ג ונח' ונח' רמ"א ס"י סנר' כס"ו ונח' נ"ד ס' ל"ה טען מירשלמי פ"ד דשניעית סה"ג שני ח' לזה ונח"ש פ"י דנ"ך ס' ח"א ואל' שטת התשנ"ן, ונח' הראש' נעק וזעק ע"ר יעקב נר"ם שאסר לקהל פיריש לתקן עירונ' והתיר דמו ודנרי כ"ח נחיתה והוא טורא ומנחיל ומלחמ' לו תנר ר"ח אר"ם ס' פ"א וס' איתא תשנות הראש' שלא הוציאה כלל צמ"ך ת' הראש' ויצלר דזה תלרי נפלגתא הראשונים א' לורת הפתח ה' מחילה נחמור דמח"י נח' לענין דלורייחא וינר' איד הפרגה נגרה נומניט ונפרט נחללות התושב יעיר לענין שחוק הכחור הנהג' נחללות הנרית ומנח' דנרי ר' יפה שחור האס' נר"ך לעשות לרשעים תקנה העליונה לרשע וימות ורגנים כאלו הם מחטיו את הרגים ואשמת העם על ראשיהם והרג הזה היה כהן אמת קרלתי עליו כהני' חמסו תורתי ונח' ואסל נחוכס כי נפנימיותם רגנים כאלו הם כופרים נכל כנר הקדוש וכן לא לחיית בדף פ' ע"ב שורה ג', נותנים לחמין הוא סה"ד וז"ל לחסוך

ענף ב' להתוספות נני' (ס"ט) נם לרשנ"ג דלמור' העליונה לרשע וימות מכל מקום הנניעון היו עושין תקנה נח"ם, ולהרמזים נפ"ט מהי מע"ש לרשעי דקא אכלי נגול לא ענרי רנ"ק תקנתא והו' לכאורה כסגרת התוספות נני' (ו"ד) דנניעה לא תקט רנ"ן דקני' נדל' קוש"א מהרג ר"י נאדנן חסותפארט על הקני' סיון ר"ג דניחל ליה דרש"י סנר' דקני' אצל דרנ"ן מנ"ך (ק"ד) נגול פרה רנול' עם הגזע דפירש"י דה' חטעם אצל י"ל דקני' ד"ה דליו קני' נחור אלו ורל"ה נרורה לזה מהשטי"מ נני' (ו"י) נשם הרמזין, ינר' סגרת התוספות נני' הנ"ל אית ענין לסגרת רשנ"ג להעטיהו כ"ר וקשה למה נאמת לא תקט ח"ל נרשעי להיכל' מחסור כמה שטבל והר"י נדר השנת אציה נהשנת נופ' אפילו אס' עות אל תלונ' און שומעין לו ומהר"ם לנול' ונחמ"ה לא ידע זה, והרמזים נפ"י התשנה הסנר' סגרת רשנ"ג דזהו חס"ס דעון הנולות הוא יותר גדול ויהיה נשאר עליו ואס' כן נטלטלו בשנת אס' יעשה תקנה נהיחר הרי ינלל נחמ"י מהאסור נודלי דחמורי' להנלו' נמלות עשה א' איכא חיונא נם להדיט לכפות את תדירו פלגי הנתיבות והקני' להירקלנטי כפיה הוא דיני קנסות ונח"ל און כופין ונחמ"ג הקשה מחלון (ק"י) דהו"ל למור חסדא חסדא קנסא קא דיינת ננלל ריטנ"א נקדושין סנר' דנחמקה ושלית הקן העשה הוא העיקר והללו נל' לחמ' העשה, ונחידו' לשנת (כ"ג) כתנתי דהו' פלגתא דר"א ור"ג א' לא תסור הוא העיקר או שאל איד' וינר' ירחמ"ם פסק כ"ר דה"י ס"ל לר"י' ודלל כהכ"ח והו' פלגתא דר"ת ור"י נחמספות נ"ג (יד) נני' דקנה ומתורן היכ"ח מע"ג ר"י דהתם ענר על אדור מקלה אצו ואסו ונלל תעשה כולי עלמא חייבים לכפותו ולא נע' מוחמין ורמי נר דיקולי' סנר' דהעיקר הוא העשה ואמר שנקוהו.

ענף ג' מנח' דנרי הדי"ם חת"ם סיון קע"ו ומתמה דנירושלמי סוף פרק המוכר את הספינה מפירש נהיפך ומתורן קושיתו על הפ"ת מחדש דר"ח דלמור כפתוהו סנר' דכיוצא א' ה' מנות עשה שח"ם נגדה רק נחל' ישראל ולא נחק לארץ ויט"ס דנמחוס (ח"ד) דלר"ל המני' תפילין מאריך ימים לא הניח קרא לנחש ירבו ימיכס, ומתורן למה נירושלמי לא הניח קרא דפ' תלל דכתב' למע' יאריכון ייחך, השנה על המפרש לירל"ם השלם

ענף ד' א"א שאלה מהרג הנדול ר' דוד היימסאלון מלמדון נח"י אצ"י רשעי' דלכלי' נעילות וטריפות ומלל הכליות אס' מותר לנענ' ישראל למכור להם חלל מכשדה, והשנתי' נש"ע סיון

טעמא דרמי דלחור דנין הפסין הוא כשי רבקות של של של שני
העמודים נידון כרשות הרבים להרמנים ומהתוספות נעידות (ר:)
דיה וכי תימא מוכה כהעריש ומדני הרשניא ליכא רחיה ועיקר פסקא
הרמנים יתיד בשטיתו דפסק כרז יהודה ודלא כרני יוחנן ונחמא
מאוס דקיימל הילוך עיי הדוקה הו הילוך עיי פלפול יל דחלי
נפתיל דשנת (עיי) נאורחא אחר ריי הכי ונפתיל הדור ניה ייעיר
נניק (ייט) חייניה רז יהודה כר.

סימן ג'

בדין מדינות נידו שמים מניא פלגתא דהאיג והגריג נספר דורש
לניין.

ענין א. תמיה עומה על הדמי זיל כי דערו הוא נגד הגמרת
מלכה לישא ולין נידו, ועוד תמיה דגס למח דפרכי
התוספות ימא דזהו משום דש להם הכוחה מוזמר עולא הכי אבלי
מחמא אלהא ולחומיין נעמל כר ותחמא היל עיר מדינת נגל
עד קושא, תי למה לא הזכירו התוספות נקושייתם מכל העולם
ומירושלים יהיה הכוחה לכל העולם עיי דברי הכנייה אך דברי
הכנייה אינו מוכרח ומתוך קושיות הגלון מהרש אלהאן זיל והורא
הקושא.

ענין ב. מעתיק דברי הדורש לנין והרשות שהיא וליכא לחלק
מכחמלית לרשאי אינם רשות כלל דעמוד עשרה העמוד נרשות
הרבים ולא מהני ניה כיתוף לרבים לעשותו רשות הרבים אינו משום
דזהו רשות היחיד אלא משום דלא חיי לכיתוף והואו לרמנים ורשי
נני דוקא טי מחמלית תגנה מני אינו נעשה רשות הרבים גם הרחיה
שהיא מהא דרמי סיל נשי נתיים נשי נדי רשות הרבים ולא מתקטל
וההרשאי ריש עושין פסין סל דהכרחית מתקטל לרנן ונעשה רשות
הרבים ויצא דברי מהרשאל סל דמוכרה הוא וסרה טענת הגרעקא,
ויצא להתוספות ימא למימר דפסי ניראות דהקלו זהו משום מנה
ומשיכ דתיקשה מתניין לרמניה זהו משום דלרמניה הו רשות הרבים
נמורה ורמי מהרשאל הוא נגד גמרא מפורשת ומוכרה דזהו משום
דפסל שנים אינו אלא כרמלית אצל פסי ניראות פתחים לרשות הרבים
מוכרה דגם לרמניה עיי דהו מדינה נמורה וזהו יתרון הגמרא
(כ) דורק לנין הפסין חיי פשיטא כר — ואומנם רמיז דליל לנאד
שיטת הרמנים הרי הרמנים אינו משועבד לסגרת התוספות ומהרשאל
זהו גם מלי דהוכיח שיטת הרמנים דנין מדינות הו כרמלית מוכ
קושית התוספות מלך ישראל ונגל, דנגל היל מוקפת מני מדינות
הא התוספות נקדושין (עיי) נשם רניט חס סנור דנגל מוקף רק
משי לדיים ורמנים יל דמפרש כפירשיי סל ולרניט חס קשה
הסנורא דעירונן ויל דמפרש דהגמרא קיל לרני יהודה ולא כתוספות
והו מלי לאקראי מרני יוחנן רק דעדיפא פריד וכמא הרשניא, ויל
להתוספות דשתי מדינות כחין גליס מורי רנן דלא הו חו רשות
הרבים דנתקלקל הפילוש ולשון התוספות כל ארץ ישראל תשעה
רשות היחיד, קשה להנין ויל דנאמח דהו על ידי שעימד לדי
נדופן הני ומדוקק לשון התוספות תשעה רשות היחיד ולא הו רשותו
היחיד ומיוש קושיות הגלון מהרשאל אלהאן זיל וגם הקושא למה
התוספות פרכי מלך ישראל ונגל ולא פרכי מכל העולם וגם הקושא
למה הקו התוספות דוקא לרני יוחנן הא גם לרמניה מני קשה.

ענין ג. מלי דכח דנניל ניה נלגול שחורו נגמרא דלרנן לא
מנטי לה רנים הוא סתירה להתוספות, וכן הרני
נמורה הנה זהו קושא לא חס נדיק לשון התוספות כולי הא וכמא
כיתוף שסיג סעקל וסעקמ אצל הכנייה כחז לפרש דכוותה תוס
רק חס הוא יותר מסתמים ואינו מוקף לדירה נזה חס נעשה נידע
הו כלל הוקף כלל, ונתי חס חס על זה ונשנתי להדיק דברי
הכנייה עיי דברי הדורש לנין וגם נספר תקיז ככ, וללא מדי
הוא, דר יוחנן מוכרה דלא סיל כלל דרשא דשול מתישים חס כן
מה מעלה יס מן התורה לקרפף יותר מסתמים, ונתי נטע שורק
האריך לישא ולישתמיש מנין רים עייני לשון התוספות דהו רשות
היחיד נמור, ולהקת האחרונים דנתינו הגלונים זיל השלי והגלון
החסיד ריי זיל נשוע וסי חס והחס סס כולם מתנאים כמעט
נספגין

חיידי נפלו כל המדינות ואני שפר דרשי כתוספות ולא כההמ
וגנה אחרתי להדיק הרשניא נעירונן (ייט) נהא דלחור נין הלתיס
יותר להשתמש ונתגלה הסוד שדחקו להרשניא לפרש דרשי כרמניה
דמא דשנת מוכרה כן, וינאד פירשיי נעירונן (פיד) נגד הסמך
לרשות הרבים נידן סולס קנוע דייק רשיי וכל רשות שרש ד וליט
נעה עשרה אלא רשות הרבים כרמלית היל ועלל למה דוקא אצל
רשות הרבים.

ענין ג. שיטת הרמנים דרך גני כתיס ולחי נרניית הו רשות
היחיד נמורה מן התורה נני נירורא וההמ אחר
דמנים סתר כנידסת ריה ולפניט נפריה שזכיתו ללחור מנאד
הסנורא נאוסן אחר דורס מני הרלי לשיטת חס להסיד חיידי
נלחור משולס והכשירו נלחור נגד הרניית וסרה קושיות הרמך לגמרי
נסי לפר הדי על פריה ולא קשיל מדי, ואומנם הדי קשיל לרנא
דלחי משום היכר אי נני ד מדינות מן התורה לא מהני לדי כמו קורה
מוכרה דסיל לרנא גי מדינות מן התורה והנרייתא כפירש רשיי
ואם נפרס גם להמסקנא הא דיש לו לדי כר דהכשירו עכשיו נלח
הרי משמע דנלא זה לא היה חייג מוכה לדי משום מדינה וארתי
קשיל הנרייתא לרנא וכן הוא נסי דורש לנין חיי לזה ומנאד מדי
דמוכרה ריה לפרס להמקנן הא דלח לו לדי דלא הכשירו נלח אלא
נקורה ועיקר הקושא נגמרא לרנא הוא מסיפא הא דפריך מדי
עיי ארי קיל למח דמסיק ולא על מיתר דרנא דמעיקר ונספר
לפיר הדי נשנת (רי) הים לטלטל אצל לזרוק מרזו ליה ופירש רשיי
שהורק מוכה לרשות הרבים כר מוכה דלמח דלחור גי מדינות
דמירייתא חייג האורק והכי נמי למח דלחור גי מדינות ולהרמנים
נעיק נדי מדינות דסיל דנני גי מדינות שלימות ולידן סני מן התורה גם
נלחיס ולרנן נני גי מדינות שלימות ולין הכי נמי דלרנן חיי
האורק אצל זהו אי ליכא גם לדי נגד הדי, ינאד דפסל דסתיא מוכה
כריה ורמנים, וסרה גם קי הפי אלהא לא קתני ננרייתא דשתי
מדינות ונורת הפתח הו רשות היחיד נמור, וסרה השנת הראשי
על הרמנים פיי משנת היט ומסתפק להרמנים אי לדי משום מדינה
נמני משולס ופשיט מפרק קמח דסוכה (זי) ולהרמנים חיידי נמשולס
כמיס מניא סימן חריג, ומנאד נזה הא דפרק קמח דשנת דקאמר
ואלהי קרי ליה נמורה יתוספות כתבו דלשן נמורה אחרנה איפכא
מסתברא דלריה ורמנים יל דקרי לה נמורה נין לטלטל נכוחה נין לדי
האורק מרשות הרבים לתוכה דליכא ד מדינות אצל הא דמיר עיי
אחר ריי אינו רשות היחיד נמורה לדי האורק לשם אצל הו רשות
היחיד נמקנת מן התורה לדי אחר נכחז למדינה והו גי מדינות
והו דין כרמלית מן התורה ויתכן דפלגתא זו תלי נשיטא דעולא
ורב אשי נפרק קמח נהא דהקשה —

ענין ד. והשניה השלישית נמנין המדינות היא שיטת רניט יהאנן
והרעג וכמדינתי דהו דברי התוספות נפרק קמח
דשנת (רי) דיה יתר שכתנו דרי יהודה דלא חתיר אלא יד יג אמה
ושליש היינו מדרנן כר והוא תמוה כמיס הגרעקא אך רניט
יהאנן והרעג כחני נמתינן דהכשר מני דניס סיל דמן התורה
נני ד מדינות שלימות ואחלי הלכה למשה מסיני ואוקמחא לרניית
אלחי וקורה ונית הלל סיל דמן התורה גי מדינות שלימות נעיק וחו
לא והלכתא להוסף הרניית או נלח או נקורה להיכר מדינה ונריש
פרק האורק סיל להרעג כשיטת הרמנים ומוכרה כתוספות יוט
ומחילה הדי חנה כמו חניך דלינהו דמירייתא חו הילכתא חס לרי
ייל דסיל שתי מדינות שלימות דמירייתא ולינך שתי מדינות נני לחיים
או קורות מהלכה ואני שפר דברי התוספות דפרק קמח דשנת פנים
מסבירות לשיטה זו ומייש גם כן מלי דלגית הלל אחלי הילכתא
להוסף ונפרק קמח דסוכה אחרני דהילכתא לגרועי אחא דהו
הילכתא אחרא ולא הילכתא דהילכתא ומה גם מסיני על מרה, ומיוש
למה נפרק קמח דסוכה לא קאמר דהילכתא דמדינתי הוא למנן המדינות
נרשות היחיד לענין שנת גי או ד נהנה רמיה לסוכה הדי למה
לא מוקי הילכתא דמדינתי על מחנה גי דסוכה ותי, ותיירו תמוה
נשתיס ונתי חיי סימן קליג הדי מניל זה לרניט יהאנן והרעג
חורו מרמנים שכתב ומדני סופרים כר ינחם חס התוספות נשנת
סיל כשיטה זו נעמח דיי אמה ושליש משיכ הפי הוא תמוה ינאד

מפני האריות האז וגו' וז"ל הייתי אומר דמחילה נצוה שאני ואין מחננות נבקעת רבים גם באינה עשויה נזיר אדם ואחי שפיר דברי מהרי"ק, נעיר גווארדל דהרים סביב לה דתמה היענין למה לא אסר זה הטלטול מפני דהויין מחילות נזירי שמים נצוה שאני וגם דברי התוספות דעירובין שכתבו לא השיג מחילה כולי האי ד"ל מחילה כזו סולמל דגור ומחננת דגור ודגלת ופרח דעיקר המחילות משום גור אסוק ואינם מחילות ממש נצוה לכן מחילות נזירי שמים כאלו לא השיג מחילה אצל נהיה דר' יוחנן דמורק המחילות נצוה ממש אפילו אם היו מחילות נזירי שמים הויין מחילות מעליא והאורק לחוכן הייב וצפי הדך דפריך לר' יוחנן מסלע שנים ההם הא חיירי וליכא נקיעת רבים ולהכי גור אסוק ומחילה נצוה דינס אזה אצל היכא דליכא נקיעת רבים יש לחלק ולדך שיהיה הנה ארץ ישראל לא היו רשות היחיד לר' והסוגיא קאי לרצון תם נצנל דמקף ליה פרת ודגלת סוגיא דמרחל מוכיח טפי כשיטת רבינו חס דלא היה מוקף רק משחי רוחות ואין אלו לריכים לחירוס ליישן קושית התוספות לפום שיטת הרמזים ואם כן להרמזים מחילות נזירי שמים אזה מחילות נזירי אדם וכדעת הדורש לניין נזה, ובפונה ד' דינים להלכה למעשה.

סימן ד'

בדין מחיצת נשרים

השאלה נשרים העצרים על מסילת הגרול או נהר ותחת האגרים ישו מחילות שמים אחת מקנה מה ואחת מקנה השנית לצד הרמז והאגז מונח עליהם, והלכך רוחות דמורקין גור אסוק מחילתא אם כן נכחה גוואל לר' שם תיקון על האגרים ומחילות האגרים שלמטה הם גם כן מחילות למעלה או דילמל דהאגז שמונה על המחילות דלמטה הוא תפסיק ולא למורקין נכחה גוואל גור אסוק מחילתא ואם כיוצא דלא למורקין אכתי יש לגרר אם הוא מדאורייתא או מדרבנן.

והנה הפעם נמשננות סימן שס"ג סע"כ כתב דאם יש נשרים רשעים מעשר לרץ לרת הפחת דוקא ולא נזיר או חיירי היכא דהאגז מונח על גבישפה הנהר ושישעי המדרון שם אטע עשוי נזיר אדם ונכחה גוואל י"ל דהו משום דלחו רבים ומנטלי מחילה ולא כאלחטיט דעשוי נזיר אדם אך י"ל דהאסוק הוא רק משום דרשאי הכתלים מכוסים נכחה גוואל לא למורקין תו גור אסוק מחילתא.

ענה א' האדם סימן פ"ט אסר גזר מטעם דמחילות מזה מכוסים ומהא טעמא דלא אסור אפילו נחמילות עשוי

נזיר אדם דכן חיירי האמרא פ' כל גלות (פ"ט) ונצונות חלה סימן ח"ג פלפל רק ד' י' לאסור מטעמא דרבים ומנטלי מחילתא ולא הוכרז לעמאל דמכוסים המחילות, ונתי' שג"ל תמה על הג"ג דהוכיח מהמג"א סימן ע"ג סע"כ כ"ט דאם חשט רוחא הארץ כר וכי שם חיירי נחרץ שנעשה נזיר שמים עכ"ל, ומאל לפלא אטו הארץ היא המחילה הרי רק האישופים האגרים מן הארץ המה היו מחילה ואמורקין נאז גור אסוק מחילתא ואם כן הא התל האגזל מן הארץ היא קרקע עולם והיו מחילה נזירי שמים דאגרים מאלים ואמורקין ניה אלו רבים ומנטלי מחילתא חכו שגגה עטמה דאף על גב דהאישוף הוא המחילה מכל מקום הא לולי פעולת אדם שהיה חותך ומופר קרקע העפר ועשה נזה חרץ ועמק הרי לולי פעולת אדם לא היה כאן כלל שפה תיחוד שאלמר ניה גור אסוק אם כן זה מיקרי נזיר אדם וכן מוכח בעירובין (כ"ג) בתוספות ד"ה דני תורי מאל דהניא שם מונזרי הח"ל סימן ה' נפירוש כתב שם גידול העשוי נזיר אדם כגון חרץ שגשין פניו לעיר כר ועוד אמרל דהר נזר ומעלייתו דמלטרין לעשרה דמחמל הארץ העפר על השפה חכו דברי הח"ל והאג"ר, ופרה תחיתה השג"ל נגמרי עד תמה השג"ל על הג"ג דהא היכא דחשט נצנר כיסא רק נז אחר ואחרי לא למורקין גור אסוק נזר השני ומנואר בתוספות ורש"י דהטעם משום דמפסק פסק ליה חכו הסגרא דלחי רבים ומנטלי מחילה ונטלה הרמז של הג"ג, תם נזה יש לדון דנלמח יקשה טעמא הרי נחמילה שנעשה נזיר אדם לכולי עמאל לא למורקין דלחי רבים ומנטלי מחילתא מוכרח דהו משום דמכל מקום פדלה חכו כוונת הג"ג דנז לאסור גם נפחות מעשרה וכ"ה נחיל כלל ע"א דין נזיר ונכחה

נצננן אחר כוונת התוספות לא השיג מחילה כולי האי שמועיל להללח ממקום המחילה בתקום דניחל תשימיה, ולפי זה האורק מחול לארץ לארץ דרך סולמל דגור ומחננת דגור חיירי ולע"ד כוונת התוספות כולי האי שמועיל בריחוק מקום שאינו רואה עמלו בתוך המחילות ומחילה נזיר אדם ס"ל להתוספות דהו מחילה לעילם אפילו לארץ כור ויותר ולא למחילה נזירי שמים וכן הוא דעת האשכול ה"ג סימן ס"ה, וי"ל דהיכא דההיקף הוא שטח גדול גם נעמוד אצל המחילות לא מהי, ואולם מהא דמנוי אלו אחד כלה לים נפרק תמל (ח'): מוכח דנקרז הו שפת הים מחילה, ונתי' מהרי"ק (שורש חי') נעיר גווארדל דמקפת הרים סביב לה ואסר מהרי"ק לטלטל משום דלחו מוקף לדירה, ובאילת יענץ' תמה מהא דמנוי אלו אחד כלה הנ"ל דלא חכו למאי דלחו מוקף לדירה ותי' דהך מנוי הו ליה תרי מחילות גמורות נזירי אדם ונצנן דמהרי"ק כל ההקף היה מן ההרים אצל חמיה למה לא אסר מטעם דלחו רבים ומנטלי מחילתא נחמילות נזירי שמים בתוספות, והך חילוקא דהיענין בין מחילה אחת לכל ההקף מלחתי חנר להיענין דברי מהרי"ק נתי' אמונה שמואל סימן ח' והא"ש כנראה דהודה לו נזה, אולם טעמא דהיענין ומהר"ו אטע נראה דלחו עלה משום דמן התורה פני נחמי מחילות והילכך אפילו נעשה המחילה נזירי שמים נלחמיה לא היה נאסר חכו נצי רחיה נצורה ולעילי' ההסגר נזה משום דמחילות נזירי אדם שנעשו מוקף לדירה הם היו נלחמיה ולא גרע מפרנה יותר על עשר דקיימא לן כשמואל (כ"ד) והתחיתה השניה של היענין לדגריט סרה לגמרי ד"ל דחיירי דהיה רואים את עמלם תוך המחילות, הרוקח סימן קע"ח כתב נצי ר"ע נצנח נתנה תורה לישראל ולמורקין נמחילתא דמקל הדבור חזרו לחמריהם י"ג מיל הרי ינלו מחממין י"ל האיל ועננים מקיפים אותם כר וקשה למה הולך להכניס הא דמורו נצם מחילתא ולא תמרחל דין נצנח (פ"ה) שני תירושים נפלאים לזה דרך מהמחילתא קשה ולא תמרחל דין, ולדגריט אין רחיה דהרוקח אטע סוגר בתוספות ד"ל דנחמיה ישראל היה כל אדם רואה עמלו תוך המחילות ועוד דנצי דורש לניין כתב דהו תליא נפלתא דר"א ור"ע נצוכס (י"א): די ענני כנוד או סוכות ממש והרוקח סימן ר"ט סוגר בגירסת הת"כ דר"ע אחר דענני כנוד היו והמחילתא שהניא הוא ר"ע ולפי זה המנה ליישן ק' הת"ש מעירובין (כ"ה): דפריך מחמיה ישראל וז"ל דהיו זמנים שהיה הענן נקפל ולא היו מוקפים זו ומספרי נראה דהיו מוקפים רק נשעת חנייתן ולא נשעת נסיעתן ומדוקקן לשון האמרא שם דהכתי קהל דע"פ ד' יסעו ולחנרל דנם נשעת חנייתן היה זמן שהענן היה מוקפל, ואחי שפיר.

ענה ד' תשי"כ דול"ג דמה דפסוט להח"ל דערי אעלמיה דהו רשות הרבים מונזרי התוספות, נהפוך הוא מדברי הרמזים וכל הפוסקים שלא חילקו כן עכ"ל, הא ליתא דכל הפוסקים י"ל דס"ל דחליא נצוה עמלו אפילו נחמילות נזירי אדם תם הרמזים י"ל דס"ל הכי נחמילות נזירי שמים ובתוספות, הסתירה נצנחם שמואל שם הדורש לניין פלא הוא דלא זכר לדגרי הה"מ, והטור ובי' נצי שס"ד הרמזים נצוה הרבים נמור ס"ל דלא נצי נעילות דלחות, תם דברי הרמזים דפסק נצי כותלים נצוה הרבים והעם עתרים נצוהם דסני נצנחות וא"ל להיות נעילות לא זכר הדורש לניין כלל, ועוד אבי תמה הארץ קלמור האמרא אליא דרצן לא חניעי לך תשאל תמה תם דניחל תשימיה כר הא י"ל דהתם רחמי רק י"ג אמה אצל צרע ט"ו אמה נזה נצנל, נחל תשימיה שפיר קל מינעיל ליה, והריטנ"א כתב להדיא דחיירי דרצן התל ט"ו אמה, תמה דהיענין אליא דר"י מוכח דמחילה נזיר אסוק לא היה מחילה ממש דניחל דמחילה ממש לא מחננות נבקעת רבים ויקשה גם הא דקלמור נצי נצילי נית נצנל מני אליחא נצנן השתא כר, ולפי זה לכאורה מוכרח למור נציטת הרמזים כתי' השני נצנל לניין ומרוחמל ליישן נזה קושיות מהרש"א בתוספות ד"ה חייבין, אינרל דנצי' מחננת דגור דהו חרץ לר"י מחילה על ידי גור אסוק מחננות נבקעת רבים וליכא נצי' רק מחילה דסולמל דגור ומפירש"י משמע דנם סולמל דגור ואין ההר נצוה כלל למעלה מקרקע אר"י אלא דקרקע חת לארץ הוא נמור שם ונריך לעלות על ההר וליכא אפילו חכו מחילה לארץ ישראל אלא מחננות נבקעת רבים, ונתי' ח"ל כתב דהיכי דשכיחי רבים ומנטלי מחילה נזירי שמים גם נחמילה שהרים סביב לה ולולי ידחתי נפלותי

דלמור לאי ואם הקק בו דע"ד כר מוכח דחלוצייתא הוא כרתית
והייט מקום פטור והדרה הקושא הניל

ענף ה. וידיד הגלון גדול דורית מוה"ר ירוחם י"ל המד"ה
חניסאק ח"י על פי שיטת הרמזין והגלונים אשר
נפסד דלמור עמוד לא לחריק דרשות היחיד עולה עד לרקיע והכי
מיי נצית שאלן תוכו עשרה היו כעמוד וידיד הגלון נעש"ל דהו דריו
ומלמד דרוב ראשונים תולקים על זה גם הרמזין נעלמו לא לחר כן
להלכה (נפנים נעתק דריו נאדרך) וטוראות נפלאות כי חשיב על
הרשני"ל מזהה לגמרי שיטת הגלונים דמניא ראיות מתחלה ולא
כוחי"א ואלו רבותא למודי רבן ולשו תנאי שקלית מעלמא מונא
נחור נדברים נרורים ונפלאים ליתא לכל דבר השע"ל בזה והרעם
והרנה שג נכאן.

ענף ו. השע"ל הביא ראיות לדמות שיטת הגלונים הג"ל מהא
דלמורין בעירובין דמחילת היכרות כולי עמלמ לא
פלגי דהייט שיש הפסק בין בית לבית ולא חסרי אהדי משום גוד
אסיק וצית סתום כאדיר עמוד דמי זה שגנה עממה דלמא ראה דציה
סתום שיש לו מחילת למטה יהיה דומה לעמוד דלית ביה מחילת
למטה, ואצרא דמס אס יתחא מוא"ס אהמו נך דכל בית סתום כאדיר
עמוד דמי ליכא קושא להגלונים ד"ל דלמור מפרשי נחמילת היכרות
שיש הפסק מחילת ממש בין גג לגג ורק שאלן שס נוגה מחילת, ה"רמזים
השמיט חמורא דרז דצית שאלן תוכו עשרה וקירורו משלמו לעשרה
י"ל דהו משום דסבור דרז הוא כשיטת הגלונים דלמור עמוד דמי
עולה למעלה והלכך נהך בית ס"ל דלמור יורד למטה והרמזים כרית
השפסקים והרשני"ל שכתב דכן דעת רבינו כוונתו להרשי"ל שגנא
חמורא זו ואם כל בית סתום כעמוד דמיא אס כן חלוי פלתיא זו
הך פלתיא דרז ושמואל גננין נצתים נחמילת שאלן ניכרות ורז
דסבור דלא לחריק זהו גוד אסיק חיל לעמוד דלמור בית שאלן תוכו
עשרה כר, והרמזים השמיט חמורא זו משום דנעיין (ע"ה): אחד
רנא ג' מותב נעיין חדא דלמור שמואל לא יעמוד אדם נגה זה כר
ונחמילת שס דשמואל לעמוד ואם כן רנא סבור כשמואל ולהכי לא
פסק הרמזים להא דצית שאלן תוכו עשרה, והו לפלפול נעלמא
והאמת כנ"ל, תם הראיה השניה ג"ד הגלונים מעירובין (ל'.) כי
למות נגה כר ליתא דשיטת זו יפרשו כרית ורית ולא כפרש"י, ועוד
דהגלונים חייבי לענין זורק כלי ולא לענין דבר המטלטל ביד האדם
וכשיטת הר"ם בר שניאור ז"ל ברשני"ל עירובין (לג.) והא דמי
למות נגה כר חייבי שהאדם עומד ומטלטל, וסרה בזה גם הראיה
השלישית חייס ונהר דהיי"פ לענין טלטול, ונס מחלוקתם לא קשיא
עדי דהמחל לא קאמר אלא לרך ישראל לין חייבין עליה משום ראות
הרצים ולא קאמר דהיו רשות היחיד והגלונים לא אמרו דלמור עמוד
הר רה"ר, רק דלמור רה"י, ועיין לעיל סימן ג' ענף ב'.

ענף ד. אחרי אשר הפרט הטענות על שיטת הרמזין והגלונים
הראשונים נפסד הנה קם ח"י הגלון המד"ה ז"ל
ולתקן נאמן דלמור י"ל דהו אחת דרשות היחיד י"ל לו נוגה ועמלמ זהו
הכל היכא דצית ליה מחילת לא היכא דצית לרך להלכות חסיני דניחא
כמו דגוד אסור כן גוד אחת לתחא וכמו דמלמ נגוד אחת דלמור
ענינא ולא לגרף הכי נמי בזה י"ל דהיכא דליכא מחילת ממש גוד
אסיק לחריק ולא גוד אחת ונהא דצית שאלן תוכו עשרה הא דהו
רשות היחיד למעלה מוכרח דהו משום גוד אסיק מחילת ונהא לין
הכרח דניחא כמו דאסיק כן נחית ואצממ"ד מ"ש כענף ד' לפרש דה
דפרש"י עירובין (ל"ג.) פשיטא כר דמיידי נגור רח ד' ומלמד הא
דצית שאלן תוכו עשרה וקירורו משלמו לעשרה דעל גו מותר לטלטל
נכולו זהו אפילו ציור מצי"ס והוא חידוש דין.

ענף ח. נדברי רבינו תם נחמילת עירובין (פ"ד.) הנה נלמ"ז
ח"ג סימן פ"ט כתב דהיכ מלמ נחמילת שחמיה
רשות היחיד והא"י דהו דהרי מערה שמוכה רשות היחיד והגלון
נעש"ל הראיה נקיות דמלח מערה זו בעירובין (מ"ד.) ודחה קושיות
הא"י ואצממ"ד דהא דמערה הוא משנה מפורשת ולין מקום
לתי השע"ל, ואצרא דמס נלא זה דברי השע"ל הס שגנה, ותם שג
נצתה דברי הרמ"ק ורשני"ל, נדין הניט עירובין נעיר חרצם
פסקו הר"ף ורמזים כרית ונשי"ק הביא ראיה חירושלמי וצמרה"פ
כתב דקשיא על הרשני"ל דפסק כשמואל, יצא דליתא ונס להירושלמי
מ"ל

ס, ולולס לדעתי י"ל לסתור ראיות הר"ג דהתם הוא משום
דמערבות דיווין חמיר.

ענף ב. נחמילת שאלן ניכרות דלא לחריק לרז גוד אסיק
להנאי הוא גם חלוצייתא ולהחיל הוא רק מדרגת
הה נעי עיוני טונא ונעי למפוט ספיקא דא מהא דנעי רציה שתי
למות נגה ושתי למות נעמוד לפי רציתו תם דומה זה ונראה דהלוי
נפלתחלח הראשונים, הרשני"ל נענה"ק שר ג' סף אות ח'
וברשני"ל נגס הר מקולי דעז בית סתים מותר לטלטל נכולו אפילו
היכא דלין נחמילת ניכרות ומקור להו מנרייתא דצת נחל נפרק
קמא (ט"ו.) ורז דלמור נגה הסמוך לנצורו אלינא דרנא לין מטלטל
זי אלא נד"א זהו משום חלוקת רשות ולא משום דהא נפרק לרשות
הרצים ומוכרח דס"ל דהו רק פסול דרנא, ולהתוספות דס"ל להסור
הננ היכא דנפרק נמלמא לכרתית לאותה נליטה הנולדת לרשות הרצים
ומתחא דלמ"ז פרוק נמלמא נעיין מחילת היכרות מהא דצת
נחל מוכח אפכא וע"כ דס"ל דחל החלקק הו מחילת היכרות ואם
כן שפיר י"ל דס"ל נחמילת שאלן ניכרות לרז הוא פסול דלוצייתא
ואם יתחא דעתה הגלון רש"י סימן שמה דלמור רשות היחיד לחריק
דרשות היחיד מנקיע ועולה והיכא דלרין ומוכרח למור גוד אסיק
כגון נעמוד וכו"ל כי מכס"א הו פסול מן התורה ולתוספות י"ל
שפיר דלא הו אלא מדרגת והנאי מנר נגה הצתים ומוכרח דלא
דס"ל דרשות היחיד עולה עד לרקיע הוא גם כן מטעם גוד אסיק
דעת המחירי לו דנשי"ת לבית תוכו עשרה וקירורו משלים לעשרה
דמי כעמוד.

ענף ג. הא דרשות היחיד עולה עד לרקיע ומנקיע גם התקרה,
לכאורה הוא דבר מוסכם כולי עמלמ ולהתוספות
(פ"ט.) ד"ה נחמילת זהו דהא"ר עולה גם היכא דליכא מחילת
וכן הוא נהנ"מ פ"ג דעירובין ונהא דעירובין (פ"ד.) גג הסמוך לחור
לרין סולם קטע ונחמילת נגס רציתו תם ונא"י סימן קפ"ט כתב
נגס רציתו תם והיכ מלמ נחמילת שחמיה רשות היחיד והנאי
סימן שס"א ס"ל דאם היה תוכו עשרה גם סולם ח"ל וקא להלכה
דקיימא לן דנחמילת דלא מוכרח לא לחריק גוד אסיק ומוכח דלמור
רשות היחיד עולה עד לרקיע גם נלי מחילת, וצמרה"א דעירובין
(ע"ה) שכתב נ"י גור וחלוייתא דמי מנה עליה מיד לין המחילת
שחור הנר עומד למעלה רשות היחיד שהרי מחסות הן ונעי החוליא
נגה עשרה מנחוק לרשות הרצים ע"כ והרי דלף על גג דתוכו רשות
היחיד לא לחריק דהא"ר עולה וצ"י הרנ"ג בזה והוסף לתמוה,
וטינוחיו לאו מיד וכוונתו דמדברי התוספות דעירובין ליכא הכרח
דפ"י על הרשני"ל ורשני"ל דמס נחמילת שאלן נגה יותר מנ' מרשות
הרצים מותר לטלטל על נגה דהו רשות היחיד כיון שעשה מחילת
למור וזה כי מנה עליה מיד לא ש"ך למור דהננ נטל אל הפנים
ולא פלגי הוהרש"א על כלל דהיכא דהו רשות היחיד למטה לחריק
ומנקיע התקרה.

ענף ד. ונצתה (ט"ו.) בית שאלן תוכו עשרה וקירורו משלמו
נחמילת לין מטלטלן אלא נדי וקשה ליתא כי היכי
דרשות היחיד הוא למעלה הכי נמי לתחא ולין לחוש על הפסק התקרה
מיד, ונעש"ל ח"י דעירובין (ל"ד.) חייבי דהנר הו רשות היחיד
ממלמיה דרצתה מנפנים ד' ונעלם חמנו דברי הרשני"ל נענה"ק
שר ג' נצית ח' והא דנראה דרש"י מפרש הסוגיא דעירובין דחייבי
נגור רח ד' כ"ל דלא פליג ורק דקשיא ליה מדי פריך פשיטא ודילמא
חייבי נצתה היחיד שהיא תל דומה לעמוד ולהגלונים הראשונים
נפסד והרמזין לא לחריק נז דלמור רשות היחיד עולה עד לרקיע
והכי נמי למטה ומסולק בזה ראיות השע"ל מהתוספות דעירובין (ע"ה)
ומדוקדק ליתא דלף על גג שכתבו התוספות תם נפשיטות י"ל לדמות
רה"י זו דהו כחרי רואין דלא לחריק נפרק עושין פסין (י"ט.) והיכא
דנצתה מונח מיד על הנר תו הו רשות היחיד נס נחמילת אף על גג
דלין שס רוח ד' ויהי"ספוט לא פלגי על הרשני"ל ותי' לקושא היכי
הנינ נפסקה בזה דתוכו הו כרתית אס הוא מן התורה כרתית
לו מדרגת י"ל דהו רק מדרגת דחלוצייתא הו לחריק דרשות
היחיד נחת לתחא וצדית אדם נגור דלא חיל נגור ולא נגור דלא
ש"ך כ"כ הסוגיא דלא חיל נגור אף מדברי התוספות והרש"א בזה

הנשרים לא יועיל דאכתי הא פרוץ נחללה למקום האסור ועני נם להנחיל מהיה הניכרת ונקחוקו הדברים נסתירה היתר השני להשגל הנגלה נסיון שמה סעיף ב"ז הולק על פסק השו"ע, ולדבריו יהיה סתירה נשיטת רש"י שני תירושים לזה וינאר הירושלמי דהנילו התוס' בעירובין (פ"ט.) ד"ה נחילות, התוספות לטעמיהו (נ"ח.) ד"ה אי דלא מחלקי בין ז"ל לנג אלל לרש"י י"ל דהירושלמי חייבי דוקא נזיר, הירוקאנטי סימן קל"ג דכתב פסק הרא"ם ז"ל כר זהו כשיטת הרמזים דהוא שיטה שליטת דלא כרש"י ודלא כתוספות ונספר מענינ' נם נס' ת"ר לא הרגיזי נזה, ינאר עוד שיטת התוספות ושיטת הרש"א דלא כהנש"א.

ענף י"א. השע"ג הוכיח מעירובין (י"א.) דנחילה שלינה ניכרת אחריו נז' חס"ק דהנילו רחיה מהא דכיפה דל"ג לינע ומכריה מסובא (פ"ט.) דלפי ההלכה נופל לגמרי הדין של מחילה נדרסת ת"י לקושיותיו נסובא דכיפה אפילו אי ניוח כהנש"א דמחילה שלינה ניכרת פסול מן התורה דליכא שני עניני נז' חס"ק שלל יהיה הפסק ולר"ך רק לקרנ' הדבר או סיהיה מחילה ממש ורק היכא דנעי מחילה ממש ס"ל לנז' דנעי מחילה ניכרת ומלכו חילוק כזה נהילכתא דלנז' ועוד סגרת המזרחי נעמחא דל"ג לינע נר"ך רחיה אם נוספקתא דלחמ' חתום עלה ד"ל דהפלגתא הוא אי קפדי לינע נפתחא כז', רפפלס נדנרי השע"ג וינאר דעיקר דננרי סותמים חוריה לסיפא, נהנהה קושית נסתית דכיפה מעירובין (פ"ט.) דליכא חילוק מסוכה דהוא עשה לשנת דהוא ליסור סקילה וואל רחיה מוחסה לשנת (וי"ש) שם שני ט"ה נצורה ז' ועיין הגמרא ל"ל ועיין הגמ"י כר נצורה ט' כרנ' שנת דלר"כין לינע, ל"ל לינע) ת"י דהסובא קא' לאנ"י דמוכח מסוכה (כ"ד.) דלא מחלק נכחי.

ענף י"ב. ומש"כ נשיטת הרמזים פ"ג מעירובין הל' כ"ד, כנר כ"כ נס' עני אלתמים הונח נניא, ולדעת' הוא פלגתא בין הנזיל להירושלמי, וינאר הירושלמי נפרק קמח דעירובין הל' ר' היה משוך אלל נר רנ' תנא אחר רואין אותו כאלו הוא כנוס כר וסותא שלימה יירושלמי פ' כל ננות הל' נ' והשע"ג לא רחיה דנרי האר"ז הנזול סימן קט"ז שכתב נס' רנני שמואל כר, מקיים דנרי הע"א ומתוך קושיות הנ"ל.

ענף י"ג. מש"כ נשיטת הרש"א נענוה"ק ליחא, ומש"כ נניאור דנרי הנהת מרדכי תמוה, ומש"כ נניאור דנרי הרמזים נפי' החשנה אכתי לא נתיינע לתה השמיט הרמזים נס' ה"ת לניא' דנג נזול הסחוד לקטן מתוורחא דהרמזים סוגר כדנרי הנהת מרדכי, מש"כ השע"ג היח' שלישי ע"פ דנרי מהר"ל מפרש' אלע מוכרת כלל נשיטתו נם מש"כ מדנרי הכנ"י, דנרי הנלווים מודים דהיכי דכולי עלמא ידעי חשי מחילה הניכרת והכי נמי נגשרים ליכא רחיה מיד דקדש סופו להפסד ולהתנטל ולא נדנר שאלו עמח' להתנטל, תם תם הכנ"י כתב אם נחל לו, ולא דהוה וכל שאלו ההיתרים של השע"ג ליחא, בסוף החשובה מונה שם בקצרה עזרים דינים להלכה, ובדף ל"ג עמוד א' שורה ח' דה' מהופכות ושורה המתחלת במלת לדיוורין צריכה להיות קודם השורה המתחלת במלת שאין.

סימן ד'

בשיטת רש"י דנעי ס' רחא נרשות הרנים ועוד כמה פרטים נזה.

ענף א. הגל"י הציג בשם הנג"א רחיה נפללה להר"ף והרמזים ותיווחא לרש"י מהא דלחזר שולח ה"י אלוני דמתחא לר' ונפרק הרוחא (נ"ח.) איך וכלוסא ננגל כר סותר רחיה זו נזרד נפלא מספ"ג דשנת נגל נרספ' נרספ' נגל כר, ורש"י שם לטעמו איל, נר"ן נלון הנדקס נויוללח נמלא כפירש"י והוא פלא ונ"ל דרש"י חידש דפליג על רה"ג דסוגר דלר"ך לכתת שם של עכשיו דוקא, נחום כתובות (ז.) ד"ה מתוך, לא הזכירו התנא' דס"ר נוקעין דרש"א לטעמו איל נספ"ג דשנת ינאר דנרי המאכל נתימן סימן ל"ג אלתה לא הציג רחיה מתוספות כתובות הנ"ל, ומוליה ח"י, הרמזים נציין מה"י נכרות (כ"ל נפיים) סוגר דהנכרה דחם הרנים הוא ד"ך נס"ד מירשאל ונל"י ואם כן נסתר הרחיה הנ"ל לנחזר חה מוכרח מחדזר שולח כללל דלון אוכלוסא ננגל משמע דלעולם ועד כן הוא מופלג

י"ל דקיימח לן כשמואל וכר"א דהר ניה ומצור דנני עירוב לא תליא נרשות היחיד רק נדיוורין ונשי"ק הק' על הרש"א דנעלם ממנו הירושלמי ולא קשיא מיד, וסתר רחיה נחידושי הרש"א לעירובין שזכינו לאורו נדנפס מחדש וכתב כח"ש וי"ל דנס לר"א דתליא רק נדמוי לדירה ומכל מקום מודה דליכא חילוק בין שנת למניה וכדמוכח מרנניו יהונתן והרמזים, ואולם לרש"י דלינה רחיה לדירה שנפלו מחילותיה לנמרי שנת ומניה דמין אהדי ומצור הדנר דקושיות האר"ז על רנניו תם זהו רק אם נפרס כפירש"י ואלוה דר"א אלל רנניו תם אפשר דפוסק כשמואל והכי נמי אלינא דר"א לפוס שיטת רנניו יהונתן והרמזים.

ענף ב. ודין הנשרים השע"ג נזה היתרו על נ' יסודות, ה"ל דלשאר מקולי והרש"א מחילה שלינה ניכרת מהני

נם לענין פרוץ נחללה למקום האסור וחולקין על התוספות וה"ו ספק נדרננ' ולקולא עכ"ד, וזהו נגד פסק השו"ע סימן שמה וספ"י שער' דתם כשיטת רש"י והרא"ם והטור ורי"ו דאפילו ליכא נהגליטה ד' טפחים לא אחרין נז' חס"ק מוכח דס"ל דלא ה"ר רשות היחיד כלל וגם י"ל דהתוספות ס"ל הכי וכח"ש האהע"ו ותו"ש ונש"א, וייתר נכון להשוות הפוסקים, ואם כן קשה להקל כשיטת הש"ר מקולי והרש"א תם הא דהחליט דילאנו מיד ליסור דאורייתא ליחא דלנא"י הוא דאורייתא אך לזה י"ל דה"ר ס"ס ננני דאורייתא דילמא כהשר מקולי ודילמא ה"ר דרננ', וי"ל דהכל שאלו דלון עושין ספק דרננ' לכתחלה ואם הנג"ר איך נרחתו ט"ז אמה או דליכא שם ס"ר נוקעין יהיה תרי דרננ' ונכה"ל נונא עושין ספ"ד לכתחלה אך י"ל לון דליכא נם ס"ס לאיסורא ונר מן דין הש"ר מקולי והרש"א ז"ל מודים נגשר יותר מניה סלח"ס, תם נגשר קטן הלל העיר היה תופסת יותר מניה ולכן היתר זה ליחא — ההיתר השני של השע"ג ננוי לפוס דנרי הנלוין החסיד רש"י ז"ל נצו"ע שלו סימן שמה סעיף כ"ג דסגרת התוספות בעירובין (פ"ט.) ד"ה נחילות דלס איך נגליטה ד"ט איך ננג פרוץ למקום האסור ושאר הנ"ל אך על פי שאלו לו אלל מחילת הנית ואין אחרים נזה נז' חס"ק כיון שאלו ניכרות מכל מקום כיון שנהי' שחתחי רשות היחיד ה"ר רשות היחיד נקטע התקרה ועולה עד לרקיע ואם כן ה"ר הנשרים דלמטה הם רשות היחיד נמור דנני מחילת י"ש ננני לדי רשות הרנים וננני לדיים הפתוחים מונחים תקרות ע"ג עמודים וה"ו נורת הפתח נמור תם נלל עמודים תחת התקרה על ידי התקרה נעלמה אחריו נז' אחית מחילה מש"י נדדיו וכיון דלמטה רשות היחיד ה"ר נם למעלה רשות היחיד עולה למעלה והיתר זה ליחא לפוס שיטת רש"י והרא"ם ורי"ו וטעו"ע דס"ל דרשות היחיד עולה למעלה זהו נם כן תמוס נז' חס"ק מחילתא ומחילה שאלו ניכרות לא ה"ו כלל רשות היחיד ואיכא ס"ס לאיסורא דילמא כפוסקים הללו ולהתוספות שנת והנש"א נם התוספות הכי ס"ל ואפילו אם ס"ל דה"ר רשות היחיד למעלה דילמא כתוספות נס' ר"י דלא מהני זה לנני פרוץ נחללה למקום האסור והיכא דליכא ס"ס להחמיר י"ל להחמיר נם נדרננ', ינאר דנרי הרמזים נפ"ד משנת דין ט' נג הסחוד לרשות הרנים נחוך יו"ד טפחים הואיל ורנים מכתפים ע"י כר וינאר דליחא דנרי השע"ג לא נשיטת הרמזים תם לא נשיטת רנניו תם ורנניו תם מודה דהוא כרמלית רק דלא כרמלית נמורה הוא ודלא כח"ש השע"ג ונהנ"א כתב נס' רנניו תם כיון שזוכי רשות היחיד לא ה"ו כרמלית משמע דלא ה"ו כרמלית כלל אלל איך נגות שום יסוד על הקיטורים כיון דלפנים נא"י כתוב לא דמי לשאר כרמלית וע"פ שנים עדים יקום דנר, ואולי היה כתוב נהנ"א לא ה"ו כרמלית מעליא וגשמת מלת מעליא דטענת כה מני.

ענף ג. תוהיה עומה על הנג"א נסיון שמה ספ"א דסוגר דרש"א כר"ש דעמוד ח' ורנים מכתפים ע"י הנה מתעשה ועד עשרה ה"ו רשות הרנים, ונענוה"ק מפרש דרש"א כרמלית כזה וע"כ כח"ש הלח"מ נפ"ד משנת דין ט' דנג שאלו וסגרותיו דחוקות ומצור הטעם נאופן אחר, ומרן הנג"א ז"ל לא היה לפניו ס' ענוה"ק להרש"א, ולכן כתב מש"כ, השע"ג ינאר יפה דנרי המנ"א רס"י שס"א אלל יהיה פסקי השו"ע סותר אהדי דנסימן שמה וסימן שער' סוגר כשיטת רש"י והרא"ם דנחילות שאלו ניכרות ה"ו למעלה ד"ך כרמלית ונסימן שס"א יסור' דלס תוכו יו"ד איך סולם כלל וה"ו על הנג' דין רשות היחיד וקף על נג דהמחילתא י"י ניכרות והמנ"א לטעמו אילל דס"ל נסוף סימן שער' חס"סות י"י

נטילת נשמה דהוא ככלל מלאכה ומ"ש משנת ועד זקרא בשעת שילוחו
ויוירי ומחילת לילכא לפרש משום חיות חזריקא, וישנן הסתירה
מכריחות ליתא הוא כחש"כ ש"נ בעל תלם תוספאה ז"ל

ענף ד' לרש"י ופיעתו דנעי נרשות הרנים ס"ר עונדים מהו
הדן היכל ופיעתו דנעי היכל הפסק נמקום מקורה
זי וזה הפסק שלא לפרש האנשים משני הגדלים ומחילת לא יהיה דין
רשות הרנים, ובשנת (פ') הוציא חצי גרונות וחזר והוציא כר
והרמזים פסק כר יוסי ופסק סורק מרשות הרנים לרשות הרנים
ורשות היחיד נחלשע דרשויות מטרפות וז"ל כרש"א דנוריקא אחת
שלי ובשנת (ק"ז) כתב זאת אחת נטרניה כר ותוספות ד"ה תס
דהקריעה נגזר אנלח ליט חזיק כ"כ משום דעמד לחתוך ולפי זה
נחשתי דקיימא לקורנא וכן נאכלא, ולחעריקא יתכן דהחיתוך
והקירות נגזר יהיה נחשנ החק כקליפת שני דפי פנקס י"ל דהא חרי
לישני נמנחות כ"ז פלגי סה והרמזים חזיל לטעמו דנמנחה אחת
לחורין רשויות מטרפות ומחדש דכתיבה דלוריה זה אחר זה לא
הי כשני מעשיות וכתיבה דין קחצר הוי מעשיות ומעשיות ולא
נמשכן, והי כמו דנית מנשיא בשנת (קמ"ד) דנטלה דעתי נילור
הנמחל כתב זאת אחת כר כתיבה היל, דהו כתיב ר"י נמוספות
פסחיה (נ"ה) ולהרמזים והרש"א דמחלקי ממעשה אחת לשתיים
קי התוספות לא קשיא מידי דליכא חילוק מהולאה לכתיבה והתוספות
כרש"י, ולענין צירוף סי רנא לחורין דרשויות מפסיקות ולהרמזים
דוקא שיש חיות חטאת נציהם השנה על תקינ בשעת הרמזים ומנאר
דגם בשעת מקורה המפסיק ליכא הפסק ומטרף האנשים, ובשנת
זי דינים להלכת, ובדין זוהר יבאר דברי הרמ"א פסי ש"ס
הרוקק ברוח בשבת.

סימן ר

בשיבת הרשב"א בפלפיא

ענף א' הרש"א חידש דפלטא לא מהני דלתות המדינה הנגלות
נלילה והח"י סימן ל"ז הוה הרש"א לר אפרים שהביא
המאור וגם בסרטיא הדין כן, והא ליתא ושיטת הרש"א כרש"י
והר"ף דהייקף חומה ונעילת דלתות הוי כחצר של גרים דלסור
נלא עירטו ופלטא לתוך סונר הרש"א דלא מהני דלתות ומדין
התורה חייב ור' אפרים הוא רק מדרגת המשאת ננימין והח"י
והענין לא ראו עוד דברי המחירי וגדולי הזרפתים וגדולי הדורות
ס"ל כן יסוד לשיטה זו משנת (נ"ה) דלחלו של משה היה רשות הרנים
להחם היה משה עם הנחנרין יושנין נרשות הרנים מזה ונרמזין
על התורה מפרש סהיה נחלל ונצו"ת נטיס סימן כ"ה הקשה דהו
נג סתיות הנמחל עירונין (כ"ב) ולשיטת הרש"א הג"ל אחי שפי,
דפלטא לא מהני לה דלתות כיון דהוא מקום שמתקנין ש"ר רנים
לסחורה דהי קצוב לרנים והכי נמי נחלל משה מה שאין כן תל נרשות
הרנים ופלע אנשים ומעלות ומורדות שנאי דחייב ממענר לרנים ולא
מקום קצוב לרנים לשנת שס ומש"כ המחירי דלתות נפרט מהני זהו
ריכא דלין רשות לכל אדם אז לפתוח הדלתות דאם לא כן לא מהני
מידי וינאר להפסקים דפלגי.

ענף ב' נחמיר הכריח דהדין לא כהרש"א מעירונין (ק"ה)
מעשה נשוק של פטמים כר ומחל פריך דלחגרו ליה
כרמלית והא שוק לעולם רה"ר, והוה רחיה נוחת, תי ליה דפלטא
דחור זהו משום דהי מקום קצוב לרנים ולהכי חייב מפרטיא דהי
רק מענר לרנים ולכ"י י"ל דה דוקא נשוק לכל מיני סחורות דהרשות
נחונה לכל אדם ולא נשוק פרטי דליטו רק דרך הרנים לעצור ויתכן
עוד דפלטא דהרש"א זהו כהרשות לעמוד נחלשע השוק ולא היכל
דהמסחר נעשה נתוך נטיות והשוק הוא רק ללכת שם והי כמו
סרטיא לעצור שם תם אי ליכא זמן שערוב הסחורים מן השוק
נזה מודה הרש"א דהי כמו סרטיא.

ענף ג' הנאון ר"ד פאדו פסק דפלטא זהו אפי אינה מוטלת
ואין רחיותו נכונות לדינא דמרי"ג ליכא רחיה דפסק
כהנניה אליא דניה ואין נטו"ש ס"י שס"ד קיימל כר"ף ורמזים
יר"ש וסמ"ג וסמ"ח וסיעתם דפסקו כרז דלמך הלכה כתיב מפלפל
נשיט

ומפלפל ד"ל דהרש"א מפרש כפי הרמזים, ואחי שפי דנתי נית
אפרים הנן דהרש"א כרש"י, אצל רחיותו ליט מוכרת.
ענף ב' לדינא הסומך על שיטת רש"י לא מישתני נפי משנה
נרורה ת"א י"נ פוסקים כרש"י וי"נ פוסקים דלא
כרש"י ולא ראה תי נית אפרים נפנים דחשנ עד י"א כרש"י, נפי
תקי"ו הוסיף עוד נ פוסקים כרש"י ואני מוסיף על הראשונים דנאר"ה
לר אהרן הכהן מלניל נסם תשונת הגלונים כרש"י ונתי מהריל
נליקוטי מהר"ל נסם מהר"ג ונתי מהר"י ווייל נליקוטיס סימן ח"י,
והרי הוספט י"נ פוסקים כרש"י (וכעת אני מוסיף דגם העיטור
שהוא ראש הקדמונים נהי נצית שער נ חלק אי כתב, מפרש דרשות
הרנים הוא מקום שיש נ סי רנא) ורבו הפוסקים העומדים ליתין
רש"י ותוספות נה וכנר נהא עלמא כן כח"ש התה"ד והם מלהזכיר
להוציא דנר נגד המקילים, ולשיטה זו נענין שיתאספו כל הס"ר אל
מקום אחד ולא מהני הא דרנים נעיר זו ס"ר וכדמוכח בשנת (נ"ה):
והרש"א כתב דרש"י ליט מנריך כלל שתישנ נעיר אחת דלא
קפדין כלל על הדיוורין, נחיושי הרין לשנת נסם הרא"ה דנמון
שהיו ישראל נמדנר הנה שאר מדנריות שהיה להם דרך לשם הוי
רשות הרנים ורליה לדנריו מתש"כ רש"י מלהליכס וכן מוכח מפרש
רש"י (ה"י) וסרה קי הפ"י, גס רש"י י"ל דס"ל הכי, והנחמיק
יוסף פלג, יפלט למה לא אחר אפי החילוק דין מחנה ליה נלא
נמחנה ליה ומה קושיא להרמזים.

ענף ג' אהניע כתב מקור לשיטת הרמזים מכריחות (י"ד).
דסותר ליתא (ס"ג) דסתיא דיתא סונר כלפי מודנר
לא הוי רשות הרנים נמון שאין ישראל שרון נמדנר, ונמנר דנריו
נחפס דלישחמטיתיה סתיא דפסחים (ע"ג) דליכא תיקוף שולחניא
מידי אגד מן הדי, התוספות נשנת ס"ל דנעי תיקוף לישראל סותר
דנרי הפלתי (סימן ס"ג) נשיטת הרמזים, ולהתוספות שפי י"ל
כן, אגרי שער המשתלה אין ממשלים משום ננלה ולא נריכין כלל
נתיקוף אגד מן הדי, לכפר דכתיב נשה"ת לרני יהודה לא קלי על
כפרת דנרים ולא כתיב כפרה נשעיר המשתלה רש"י נפי החומש פירש
קרא כר"ש, ונעין ונשפט נמחל נין לרמזים מה שגה, הרמזים
השמיט הדין דנר מתי יהא זקוק לעמוד די לעיכותא, תם הפלגתא
זי ידיו מעכב, ולהתוספות יהיה מוכרת דהרמזים סונר כר יהודה
הרמזים השמיט שלא ילחמו ניד שנים נרת דרך הליכה דרך תורה
לפוס פי הפ"ת, נפי מנהיגה החליט דנשעיר המשתלה לא כתיב
כפרה, מה תימה גס מחל דחקר זי היה חותר נאכליה, תמוה
מנף הסתיא דפלגי אי מותרין נהנלה וכן מוכח להדיא מחולין (י"א).
דהנריך לטעמא דלין הגדל קצוב כר, הרמזים כתב סתמא דאם נמחל
נע"ה אז טרפה נגלרי חייב חטאת, ולא כתב נמחל תיקוף ונמרה"פ
נפסחים תי, וקשה דאם כן מחל פריך נפסחים מחל תיקוף תי ליה
התוספות שנת הדי (למחל לא מוקף נשנת (ס"ט) דידע לשנת נמחל
נצנע ולא ראה הירושלמי, ונלא זה לא קשיא מידי דנצנע נשיטה הוי
רק תולדה ונמחיתין דקתני מנינא הוא מלכות ומתוך נה הקושיא
טקחא דידע לשנת נצנע והוא נישל סמחין וטעה דהו ליט נצנע
וסרה גס קושיא אור יקרות הדין ס"ד דנר דהנור האחרון אחי
אחי לאכודי עליה והאם מחל דסונר כרש"י אחי לאכודי על מחל דסונר
כר"י, ולהאמור אחי שפי דנחלדה אס ליט מתכוין והי מלאכה
ש"י"ג לטפה ליט חייב כלל דלא דמי להאך והנריך לומר דניחא ליה
וליתוס ניה השחיטה ומכוין ליה, סנרז זו תליא נפלתא דירושלמי
דפינ דנתי ה"י הי נצו"ע ספי ש"ך אין נציה נאכלים ונמספות
שנת הדי מחל דנר דחייב נשוחט משום נצנע ותי נסם נגול אחד
דנר ס"ל דיש נציה נאכלין ואין קיימא לן דלין עינר הכי נמי דלין
נציה וקצוב ליה נתי ח"ל, ולא ראו דנרי הירחים נפנים, וסרה נה
קי אור יקרות הג"ל ופלא על התוספות שנת ותי ליה דס"ל דכרכום
שנתינן ננשיל העיקר ננשיל המרחל, ואני חקרתי ואחרו לי דנתינן
אוחי לטעמו וריחו יפה וצדקו דנרי השנהליק שהחיר נכרכום, ואולם
לכתי ליט נוח דגם נשיטה ליט העיקר ננשיל הנציה ומכל מקום
קצב לרנר והכי נמי נזה נילור להירושלמי פ"ב דשנת הג"ל, פלא נחלז
נכדול העתיק דשיטה תולדות אציה וסיים וליט יודע כר ולא הרגש
דז"ל חנורה, מקיים דנרי הפלתי נפירושא דסתיא מנאר דנחישת
השעיר ליכא חיונא דחריקא מתרי טעמי מתוך למה לא מוקף משום

תשיני גנל יור כר והגדל (ד'): אכתי לא ידע אם וגם המלניע פירש-
לניע דכוע ומתורן ק התוס' זה נסתר מהא דהורנן (קד פ').
פירש בלישנא קמא דרש'י דסם הגדל כנר ידע להא דידו של אדם
מבונה כר על ד מושב דבני המלניע פירש'י לניע דכוע. פלג
דיק דתלמי גנל ידו כר אם כן חלף פלג גום (וגם נהנה סותר
ע"כ הרב הגלל נמכתבו השני) וגם לפוס הסגנל השני גנל
ע"כ רואה ד אפי' ח' לא ידע להא דידו כדע"ל. תי' חדש על ק'
תוס' (ד'): דיה נחלן על פירש'י מושב דרש'י (ח). וזה נבר
למלנמיס נוקא דחילא לכיתוף גלי דחק ומחשבה הרבים משרא לה
והי

ענה ה' ונדון מחקס פטור נכרמלית הגוי ורחמא נטו אחרי דעת הרבן נאם האחרים ואין לנו מי שמועד נשיטת האחרים רק הגמיי נאם ר"ש, נשנת (ל"ט:): נהא דלחר רב מיאז צבי ר' יוחנן וצפי ר"ח שס מוכרת ולא כהרבן נאם האחרים והרשנא וריו הגיאל פ"ת, והרשנא סוגר כהאחרים, נאם נ"ח השג על דברי הר"ח פ"י שניה וא"י מוסף מחבתי (ע"ז), ואחא ר"י לטעמיה כ"י מוכח ולא כהר"ח ולפ"ת"כ צעק ב' דליכא חילוק בין ח"פ העמוד חכל נדדו נאחיר הכרמלית איכ נאם ר"ח ז"ל י"ל דסוגר מחקס פטור העמוד נכרמלית בטל הוא אלל הכרמלית ופשיטות הדבר נראה יאחר ור"ח כרש"י וכ"כ מרשנא וריו תאם נחארי פסק כרש"י ונדודא דאפסר להקל זה השריעה חדש דליכא רק חסרון דס"ח אין טועקן נרבות כה לא ש"ך לומר על העמוד חלאל חסרון ח"י ח"ש ולשא אגמיה נאם ר"ש נגדו ומ"י י' להקל כותיה, סוגר דברי הר"י יחד נחא דהקפס על חילוי וחד דתי הוא ע"פ דברי הרבן הפירוש נדברי הרבן הוא נאופן אחר תאם ח"י השני ליחא ולדינא בקצרה מונה ששה דינים.

סימן ט'

מיומא דפוסקא נידון עיר גדולה כמו מאנשעסמער
וכיוצא, אם יש בת רה"ר מן התורות.

ענה **א'** יצא דתנא דחפשא דגרה-ר הוא לעיכונא גס דסרטיא ופלטא רב דלחור דנחרי עקום דתרחו כחפשא וזר דחרצנא וכל הי שסס דראשונים דתורסין דהו (נדיטור התחלל והעולה דהו ש ס' עי טע-ר מלת דאכלוסיתא זל-נצלוכוסיתא — בצורה שניה מלת היהודים זל-היהודים).

ענה ב' נספ' תקיף החליט והרחתות שעושים נהם עלוה
העלעקטרי והקוטור פעמים רבות ניום אין חספר
ונעת. מהם ענרים נהרחות הם חננלים את הדוק חלענור שם
ולחל סכנה להענר אין להם דין רהי' נחלוע הדוק ונד הרחוחות
חמסור לכל אין רהים טי' חמה זה ליתא חמיה אנפי חיל נחלוע
הדוק עיכ יהיה חמליה חם חיל חמסין דקייחול לן כרנע דחמר
והוא עיכ חיות חמול נחיהם והקפי' חילוי ליה שטיה' וכנר
הנחתו עליו נספ' ה' ועוד נספ' חורק חמר דעגלות היו החמסין
רשות הרנים ואף על גב דלא ניהא חמשיסיה וייל דרק אם השיכח
לרנים זה חמד קנין השנעת שטיין לו ויחר ולא אם השיכח הוא חמד
שקדס שס' והשני לריד להיות נהר של יוחק ועוד חמשיכ הקפי'
חמהלדיים לא היו רשות הרנים חמס' דליק' רח' יו' חמה זה ליתא
דח' האדום חמסרים נדוק העיר לחורב' רח' פריטי חמה רשות
הרנים אם כן נחליל נוחל חמד החמוה היו רשות הרנים נמדו חמשיכ
נשועי סימן שטיה' וליתא לנרי הקפי'.

ענה ג' הדולג כחג דהרמנים לא הזכיר הנזל חפולש חה
פולא דחפורס רמנים שס נפול חצנת דנעי חפולש
נפרטיט ולא מחגי הא דהו דרך לרנים ומשיכ נחדינה חוקק חומה
לדחומיה נעולות וזה היכל לזיכא שס די מחיות ומסחת לה דחל
השער איך רחוק חמה מתחיות של הגדון כמיש נבועי של הנאון
הזריר ריז זיל הרצניא ענטהיק ועושיע הגרני זיל כתנו דשיער
רהיר רחונ טיז על טיז וליכ אס זיכא שטח זה ישר נחון הרהות
הרי שאר הרהות העוקה היו מני חפולש להירי ואס ניוחא כרשי
דנעי סיר נוקיעס איכ היכל לזיריין לחטונ כל האנשים אשר נכל
לזרך הרהות כולם כחחד דלו יהיה סיר איכ חוקס העוקס היו הפסק
ונחוקס שהוא ישר וזוה נזד לא יחולא הסיר נלי לירוק מכל הרהות
ומחילא לזיכא רהיר לרשי (ועיינ לעיל סי ה) דהאנשים הנטעים
נעלות העלקרי לז נכת הקיטור והרכובים על סוסים ונטיסנעלס
אינס חנדרפס לחטן הסיר) ונחדינה ענלאלנד דהים חומחה והמדינה
יושנת על אי נבזה חקרקע היו ונסי גי כחצנו דלהרמנים דזרי
הדולג נכונים ויש לזרך שיטה זו להקל דלא עשו דלחות וסגי נבזהיפ
וזיכא סיס לנני דהאורייתא דלמחא כרשי ישיטו ופולני דהנהולס
דלמח קיימל כריא וסגי נבזיהפ חן חמורה ולכן גס לנעל נפס איך
להחמיר וכיש נחדינה ענלאלנד.

ומקום ולחדל תשמיש ע"י הדחק שמה תשמיש גם בצונה יותר מנ
היו דה"ר ונכחני נצי דוקא רותב ד' דכין דתשמיש הרנים הוא רק
ע"י הדחק לא מהני מחשבתם בזה לשליל לה מקום והסתיל קח' לרנ
יוסף ואיל' לטעמו ויחייב גם בזה דהיתה קופתו מונחת ברה"ר
ויחייב ג"כ בזה דתנן היה קורא ברח"ג חג כר תשביע לעשרה
וכו בכותל תשופע, ונתפס ואיירי דרנ' מכתשים וקא' לישנא
דחשביה לעשרה וליכ' ציורא מנ' אך זהו חשום דהתם רותב
ד' בנדל, ומכלל עד פירש"י דפי החנניה מניח פ"י ר"ח חסלאלים
ומסותרו ומתורבת שיער רש"י כחש"י גם ה'הקדם, ומש"כ דכין דרך
לכתב עליו אין לחלק די ונתק רה"ר מכל זה לא, לילא דהא
להרצ"ד מוכרח למור דנכלה דעתן וה"ל י"ל לרש"י.

ענה ב' נירושלמי פ' האורק ה"י ה' איכא חילוק הגל תנע
הטובע נפ"י שמי כרית דמותה לטלטל חקדקס יותר
מנ"ס שלל הויק לזירה לנקה העזרת לפניו וזלל כירושלמי והג"ח
הניח רחיה ועלם חתנו הירושלמי הגל (שס נדף 90 ע"פ אורה ד'
דפרק המוציא טה"ד וג"ל דפרק המוציא) ובזמן חקוס פטור נכרמית
מזני ג"כ הדי חילוקא נפ"י שמי נצורי כרמית וזה אמרתי
להדיק דנרי הג"ח שס דפירכת הגזי מוכרח דקדי רק לאפי
וכדפירש"י וזלל כהתוס' שנת וגם חזי והחליט דהר"ש סנה כרמ'
הזה רבני פטור פטור כרמי ויקשה חזני ויראם על הטור
דגמיה זללי חזני נשטות הר"ש מוכרח כמיש נשירע על הגלוח
ר"ז ז"ל פ"י שמי סעי' כ"ה וס"ל לרמזם וטור ולחמלה נכרמית
איכא חקוס פטור ואזי נטל להכרמית כלל

ענין ג' חניא ד' הרמנים (ס' ליד) שהשיב לכתו לטוב נדון
נור שנכתבת וינאר דברי התנע והישיעק לא
הרנים נדברי התנע וסרה קושית הכית נפי תט, ונלדוהו חיים
לר' אהרן הכהן מלוגיל ה' שנת סעף רמיה וכן נכלט סל כטסחא
הישנה נרמנים ולפי רדוה ד' הר כרמלית חור ג"כ שעת התוס
וסרה קושית הנלי דלכא חילוק ה' חלן לטור וכתיב יחידו
הרנחא נשנת (ד'..).

ענין ד' ולמעשה מקרתי ונאמנליא יאטו יאורים חפזים נזי
אדם שקורין קאנאלם העשרים אלל הפעקטערעם
להוציל עליהם סמורה והמים לינם נחלים רק נתמלא מנהר או עיי
צירות מחקור המים ולפעמים מחזרים הם בקנה אחד לנהר ולינם
רצנים הרבה רק כדי רוחא ספינה ומעט יותר והספינה מתנהגת
על פני שום שהולך על הפה הננהר (צנים כתוב עג גז הוא טעם-דלל
על גני והיטו אלל הנהר ונחמד הויר) וענר קטן טובא נז והנה חיד
עמק עשרה ורמז ד' הו רהי' איב גוף החפירה והיאור הו מחיצה
תדר אל העיר, חפספל גזה טונא ולהתום ואר-ת וכלט דסל
להלכה כטוסחא ישנה צרמס, לדין לית לן רהי' הרי זה טור
בצרמליה דהו כצרמליה וליכא למיהיה לחנם צטור ורמז ס' שמה
סעי' חיי פסקו כראש-ד וכטוסחא האחרונה צרמס דאס הוא רח
לעולם הו רהי' ואפי' בצרמליה וכיכ המחירי פיק דשנת ומחילות
החירים שגשווא איכב ודמה מוקפים לדירה מהני גס למחילות הננה
שהיו מוקפים לדירה והא דהספיטעט ענורות צנח דלחו רנים
ומצטלי מחיצתא ללו מיד הוא מכמה אנפי, ח' לך השע"ט על המנצי
ססי' שסג מחלוין, וקאשיא צאזי צלי פירוקא יצאר הסנרות צטעמח
דפירות מצטלא מחיצתא ומים לא מצטלי מחיצתא וצתי מהרס צג
היבנים ס' צו סנר דהו מחוס דתייני מיל והוא דנר חס ופסי
היכא דננא אחד דנור ליאור דלא יכלו המים איכב הוי כפירות ומצטלי
מחיצתא ולרצנים ור-ת צמוס עירובין (יצי) וכיה צח הרצנא-
רמז ספי' גני דאפי' מחזר לנהר הארי' דמיל לא מצטלא מחיצתא
עיר ומחיצתא קאנאלין עשרים המה להנהר ואפי' דנאיכא עשרה
טפחים משפת מיל ולמעלה מ"מ לענין שחועיל המחיצה להעיר זהו
מחוס גור אסיק וי-ל דלגוי צנידא ולא לגרזי ויתכן שמהה המחיצה
השנית מחיצה מעליהא להעיר העיר דהו לגוי לנא הננהר וגם להעיר
העומדת לפנים מהנהר ואפי' דהיאור הו כרמליה מ"מ לא מקרי
גזה פרוק למקום האסור לא דרוס היאור אל נד העיר הו מחיצה
לגוי להיאור ומחילא לא הו העיר חו פרוסה למקום האסור לה
כיון דאיכא מחיצה להנהר,

כרשי ואלו לטעמו דלן ריכין לצע וינאר דליכא למיחר חזורה
לרשי רק דפלו על הנגל דין הקנים לטעמו חזר ואלס יל
דהרמזים מירי היכל דתלסוף ותקנן עפר הרנה תחת צוהיפ ונפתח
החלל שם מעשרה עפרים ואלס נס בתורה לינו סוגר כהכימ הגל
ולכ רהג והריף והרמזים ורנינו הנגל זל לא סל כולל הידואל
דרשי נמן הגל האידנא נאנליל נהרנה נמים עושים נפתחים הרנה
החזות נגוה מן המסקוף ועושים שם חלון קטן על הפתח למעלה
יש לדון מדוע ולמה נפסל האידנא צוהיפ שעה הקנה העליון בין
הקנים לו מן הגל נאנליל הקנים והלל הרנה פתחים כן הוא וחלי
זהו משום דנצוהיפ שושיין לעירונ לינו צריך למעלה לחלון ולחנם
כדל הוא רהג והריף והרמזים ורשי זל לפוס שיטת התורה ותי
נריל לסתוד עליהם להקל לכל הפחות נדון הטוי היכל דלן הקנים
נולטים למעלה כשר ולכל הפחות היכל דלן ניד הישראל לחקן נאנליל
אחר ומה נס דהירלס סל כטי.

ענף ד' נירושלמי פיק דעירונן היט אין תימר מלמעלן כיש
מן הגל והו נגד נמי דלן דמן הגל נרע ולפוס פי
רהג וסיעתו ננמי דלן ניהא חלל לפרשי קשה וזל כטי נס
נאנליל כח ורלשיס למעלה מחנו מוכח דסל נצוה כשר ונס
רלית הטוי מרשי נכונה תי לעננת החימ ונס נלי והנחיל הניט
דהרמזים לינו סוגר כטי ולינו מוכר דיל דסוגר כטי ונולתי
כן להנלון רניט ולפיו כיש דשרי היכל דחק נחקר הקנה מעט
והגיה שם הסל וקנה העליון כמנהג האומנים דעושים צוהיפ נכחי
ולל כחסי שנת וכיה נס מוקר נתיקן עירונן ונמי מרשס
חיל סר קסיג ולחלכת מונח שם ג' דינים.

סימן י"א

**בדין אם הקנה העליון של צוהיפ מתעקם ונוטה ויוצא
ואינו בין הקנים או שמתעקם למעלה או למטה**

דין זה נסתפקו הירלס נעיר ווארשא ונמי משכני כח
לפסול צוה ונמי שעי' חולק עליו והניל רליות להכשיר
ורליותו לינס נכונים.

ענף א' הרלס היל שהניל השעי' מעירונן (י"ד) דפרד
פשיטא ומנמי קמיל כדרו כר וקשה מיפ פשיטא היל
טובא קמיל דלל ניהא פסול כמו נצוהיפ דרנ סל דקורה הוא כד
לעשות פתח כחסי הרמזים ורשי דסל (ח) קורה משום הכיר
ולעי' נקף הסנניל חילת פלגתא דין הרלשנים חליצא דמלן קל
הנמי חלי חליצא דרמי חליצא חליצא דרנן ולפיו נלסל
דאי סל דמנמי רי יהוה שפיר פרד הנמי פשיטא דרמי חליצא
רולן פשיטא דנס נצוהיפ כשר ולין היג דלרנן דלית לכו רולן יל
דפסול נס נצוהיפ וגם חס נפרס דק הנמי פשיטא קל נס לרנן
הרי ליכא רלית רק לעקוס חוק גיט חלל ניוחר ודל פסול.

ענף ב' והן נסחר מחמתו נס הרלס השני שהניל מפרשי
נפיק דעירונן פתח שחיל דלית ליה תקרה דלל כפי
הטוי נמנחות (ל"ג) והרלש נמי מחנה מוכח דרשי סל
למעלה לא חילפת לן צוה וכל ליחל דמלנד דהשוה עקוס מן הגל
לעקוס למעלה ואפשר דמן הגל נרע רשי פי דלית ליה שקט מחמת
נחללל אגניס כר משמע דלס היה נעשה כן מחדש לא הוי פתח
שחיל כלל ורשי דרמי הטוי סר שסיג שיעי' יט, וסרה טענת הטוי
שנת וצוה חיל נפיק דעירונן (ט"ו) נאנליל נדר היוללות מן הגל
מונדללת זו מו כר ופרד חיל הכי פשיטא וקשה ליחל דקמיל אפי
לעוהיפ לא חכר לח כוה ולהאחר חיל דהס חיייר כשנלן מחללת
חור דרשי פתח שחיל שחמת ומקולקלן וכל נעשה מחדש
ולפרה הוא נס נעשה מחדש והטוי נמנחות והרלש נמי מחנה
יפרסו כפרת, ולענין עירונ יל להקל וספיר פסק הטוי, ואלס
פסק הטור וטי' גי מחנה נע וליך שיהיה הרי נס להשעי' ליכא
הוכח דהר עיקוס למעלה כשר, חלל עיקוס למטה חס ניהא דשדון
הקלות נתר העיקוס יהיה כל המסקוף נאנליל הקנים דפסול להגיה
נכס חיל ויל דהיט נחסי' ורלש נמנחות דפירסו נס חל דלית ליה
הקנה נכסיג משום דמירי שנעשה מחדש חיל חלן מוכח דהו עיקוס
למעלה

ענף ד' נגות ופרדסיס הנמלס נעיר גדולה דלן שם זרעיס
פשוטים העשים ללכילה רק פרחי חמד ורלס העשים
לרית טוב וליהנות מיופס, נמי מרשי חלל פסק דמיו ללילנות,
ורליתו ללו חילי ונמי דיה ורשי חוסר דמיו לשאר זרעיס ונמי
די השני עליהם וטענתו חיה טענה ומתקוהיל המפורסמת דנירוליס
היה ניהא ורדין ורילל חלמל דלחיותה נעלות כר וחלי מהני מחלות
והל זרעיס נמלס ומוכח דלרית הוי כלינות ויל דהיה נדר להניח
נכחיג אין מנלל עוד להיקף העיר כחסי נמירק ורשי ותי נכ,
נפי עשין פסין (כ"ו) דרנה ניל מערנ לה לכולה מחלל ערסיית
ערסייתא משום פירא דני חורי ונחסי' שם ויל דהס היה הפירא
מפסקת נמירי לכל רותב העיר מן הקנה חל הקנה ולא היה אפשר
ללכת מונמי זה למנמי זה רק דרך הפירא דהוי קרפף יותר מנמי
ושם אסור לטלטל דהוי כרמלית הילכך הוי הפסק, נמי ניהא חליר
הקי על הפרי נחלה שהחיר לטלטל נצוהיפ יותר מנמי דהוי היקף
הניח חיה דלירה חל לזה דס היה הפירא נעומק ולא הועיל מחלל
העיר, משלכ היכל דהניח והקרפף עומד נשט חיה עס העיר,
מרשס נסחפק חס חל דזרעיס מנלס מחלל הוא נס נחיר וחס
ניהא דעיר ערפא עוד נחיר חיל נעיר לא חמר כלל דרעיס מנליל
מחלל, וכד מרשי חלל חלל חיל חלל נעקרי דרמי (חלל)
סר טיו חיל חיל וכן פסק נללן שלמה חלל נחמר וכן הסכים
נמי זרע חלל חיל סר חיל ונפי טיט להרנ חיל ורשי פסק הפית
ויס לחמה על חילי ונמי דהעליון עין מנמי הרמזים (כ"ג):
שכיס נס מורו הריל זל והוא שיטת הרמזים וכיג דעת מרשיק
נאנליל חיו נירושלמי פיל חיל חילי מתקורה מרח חיל כר, מוכח
דנס נעיר ונמי חמר ניוחר מנמי אסור שני חיל לזה ולחלכת
מונח שם שבעה דינים.

סימן י"ב

בדין צורת הפתח מן הצד

פיק דעירונן (י"ח) צוהיפ ששאלה מן הגל לא עשה ולא כלום
ויס צוה פירושם שונים.

ענף א' הרמז הניל פי רהג זל ששאלה מנח של כותל כר
והרלש והרמזים ונחמרת ונלחית טעט מהא דקאחר
נמי חלל על נגן, ולכן צוהיפ מן הגל נטס יותר כפי רהג חלל
רליות לפי זה ומנאר שיטת רהג עיפ פריש, שוכיט ללורו וסרה
קשיות הרלש והרמזים חיל, ונחמנן לא הנן דברי הרמז ורהג
כמו שכתבנ ולפיו נסחרו הרליות שהנלתי לרהג.

ענף ב' נחלר הסנניל לפי שיטת רשי ורנ השוקס לפי דעת
האחרונים דפליג על הטוי ססי שסיג דנעין דוקא
שהל הקנה מוכח על נציהן מחס חיל זהו דידע רנ חסל דמן הגל
לא חמר ולפי חס הקנה שחלל חיל נולט למעלה ונכחיג פליגי
רי ויל חלל קשה מהנריתל לרל וספיר פרד הנמי רק מהל דרמי
ולל מהנריתל, מחדש דלס לפרס ליסל דלל נציהן היט דלרין
לנע וסרו כל הקשיות, מניל נירור דרמי נפירושא נחל דלית ליה
שיקי נעירונן יל ונמנחות לין המוקי פי דלל כרשי ומפלל
נשיטת חס להל מריל לא נמי תקרה כלל ונניל דברי הרלס ונמי
מחנה פסק לחמרת ונעירונן דהוי דרנן חיל לן למיפק דנלחיה
שהיה נפיתח שחיל סני וחי צוהיפ וקשה ורמי נשיקי לחור ולית
לה חסוקה העליונה הרי הוא צוהיפ מן הגל והכח כחנ דנס הרמז
והרמזים מודה לפרשי ומה רלית להעי' דלס חיל הקנים נולטים
למעלה ליכל חשק חל חלחור ויל דעל נציהן היט דלרין לנע
וליך שיהיה להירלס מוכח כטי.

ענף ג' ניסוד דברי הכח חיל דנס להמפרשים מן הגל כרהג
חודיס דליח דמן הגל כפרשי משום דליסל דעל
נציהן הכי משמע יל לפקק טובא דיל דעל נציהן היט למעלה
נאיר פסול חס לינו כנע הקנים חלל נחירו שפיר דמי והוכחה ליה
מהרמזים דסוגר דצוהיפ חמי חיל חס לינו נגוה עשרה ועכ
דחור כחציר מן הגל דלס פסק דהקנים והלחיס נריכס להיות עשרה
והרמזים לטעמו דסוגר נפירוס דמן הגל כפי רהג ולינו סוגר

ק' הכ"ח נדון הכיפה ומחדש דלון אלה יכול לעשות מהעיקום תרתי
מחזות תם משקוף קושיא נדמנ"ס למה נחר הרמנ"ס משום חסרון
משקוף יותר מנחמות הא היו מני למיחר מפני שאין כלן מוחות
בזה י"ט ת"י לזה ומקיים דברי הנח"י והט"ז אף אם לא כיוונו לזה
ת"י לק' השע"ז נילור לדברי הלבוש, המסכני הנ"ל רחיה לפסול
קנה עקום מריטנ"ל נמוחה והשע"ז השי' דמדין מוחה להחמיר
בעירובין אין רחיה לפסול שיטת המקריה דמכסיד נפתחי שימלי נצרת
הפחת והוסף דדברי המקריה מוזקדין ומוכרדין דקנה מזה ומזה וקנה
ע"ג אין לך פתחי שימלי יותר מזה כ"ו, והא ליתא וליחא
ע"ג ז', עיקר דהא מילחא אף קנה עקום פוסל תליא נפלתהא
דרש"י והרמנ"ס נפירוש' דסוגיא דכיפה דלרש"י דמכסיד
נמוחות כ"כ דכר נמשקוף ולהרמנ"ס דפוסל נמוחות אפשר דפוסל
נקנה עקום למעלה, ולא קשיא מידי מלי דהשי' השע"ז משגיח רש"י
דמספק הא רח להרמנ"ס ומפסל נזה ומסיק דלון להקל נקסא
עקום וי"ל דגם לרש"י לא כל העקומים כ"כ, ומונה ששה דינים
להלכה.

סימן י"ב

שאלה כותלי הסבוי וחבתים אי סהני במקום קנים בצורת הפתח.

חד"ס הנ"ל דמנהג הקדמונים היה להכסיד וכזה דהו מנהג טעם
וכן דעת כל האחרונים ז"ל ומצינוה דרבותי הקדושים
ז"ל אחינא ללמד זכות על מנהגן של הקדמונים ז"ל דלא היה מנהגן
נעשות כלל ולא נכשלו ח"ו בליפור טלטול שנת ומנהגם נתיחד ע"י
שיטה חזקה מהתלמוד הגבלי והירושלמי והפוסקים הראשונים ז"ל.

ע"ג א', נמנחות (ל"ד) הא פיתחא דאקראת חיינ נמוחה והרש"י
מפרש דלא כפרש"י ויותר מסתברא כפרש"י ואם עשה
פתח נק"י מאי להנחשפות ובריטנ"ל מחלק בין בית למזבן (נפנים)
נדפס בין מזבן למזבן והוא טה"ד וז"ל בין בית למזבן ורבינו חננאל
ז"ל סובר דלמי ס"ל פתחא נק"י לא עניד חנני והרש"י פסק
כחנני וסובר דלא הו פתח כלל ונתגלה טעם יקר להחמיר הרמנ"ס
הא דלחמיר (נפנים נדפס, הטעם יקר, והוא טה"ד וז"ל טעם) ואם
רש"י מודה לדינא דהרש"י נפתחא דאקראת י"ל דפליג ומשום דקשיא
מחא דאכסורא פטורה מן המוחה ורחיה מענוה דר"פ חקלע לני
מר שמואל דפרש"י הענוה דהו כפי רה"ג ואלפס נהא נצרת הפתח
שעלה מן הגז והרש"י פ"י הענוה דלא כרש"י ואילו לטעמו (נצורה)
ט"ז סבור טה"ד, וז"ל סבור) תם נהא נצרת הפתח שעלה
מן הגז חנו מפרש כפי רה"ג והאלפס וקשה לרש"י מ"ס מפתחא
דאקראת וז"ל דמקטע ניכר טפי בליטת החוד מרש"י נצרת דהו
נמוס מוחה וכן הוא נמוספתא פרק קמא דעירובין וצירושלמי שם
ה"ו הטור כתב כהרש"י נשי הדינים ודברי ר"י נדך נילור דעשה
הרכנה בין הפירוש סובר דברי נה"ק נשיט רש"י ומחל נאופן
חסר והעולה הוא דלרש"י וטור ורבינו ירוחם נקדן ז"י נמוסע אס
עשה פתח אשילו נמוחות ומשקוף פטור ממוחה ולא קיימא לן
כהמוספתא וירושלמי הג"ל (ואו נמוספתא וירושלמי קמ"ל דלח
העמוד הו' לחד) ונאנגליא ואחריהא חנוי שעשים פתח נקדן ז"י
ר"ש למשם שלא לנדר על קביעת מוחה זו, עוד נמצא דלרש"י וטור
כותלי הנית נמוסע למוחה בין היכא דשי המוחות שים שהם
מכותלי הנית בין היכא דליכא פן אחד, מנהג הקדמונים נעירונ
דחשו כותלי הנית לקנים י"ס להם על מה שימכו וכן הוא שיטת
הרש"י והטור ורבינו ירוחם וכן הוא לכאורה לרש"י נני מוחה והכי
נמי נני עירוב.

ע"ג ב, וקושיית הרמ"א ומנ"א דאם כן למה הגריכו קורה רחבה
טפח לא קשיא מידי דלכל הפוסקים אס הנית הקורה
נמוס כותלי החנוי כגון שנען יחידות תחומים נכותלי החנוי ועניהם
הנית הקורה או נכותלי החנוי מתענים וחלל החנוי מתקדן, מהני
נקורה ונני נצרת הפתח נענין שיהיה דוקא על נני הקנים שמהלכים
כח"ס נהניא נשם א"י וטעמא דהרמ"א ומנ"א דמיאט נזה י"ל דלא
ס"ל כדברי הנ"א וא"י הג"ל אלא דנכחא נאונה כ"כ נצרת
הפתח

למעלה הא י"ל נהפך ואצרה דעיקר סגרה ליפסול נעיקום זהו משום
דלא נעדיק פתחא כה"ג ותשינן העקומות כאלו טעל מחנו ונהכי
כל העקומות שון ואפי' נפחות מני טפחים לא מאי נצור וליכ
אפי' אס ניוח כהוכחת השע"ז אכתי ציחור מני טפחים אין רחיה
דכר וגם הרחיה השלישית שהניא השע"ז מדברי הגלון נעל מקריה
דהכסיד נצוה"פ נקנים שמהלכים אכן נכנס ואכן יולא וק"י לקנה
עליון דגם נפתחי שמוח כ"כ וגם זו אינה רחיה להכסיד כל עיקום
אשילו מני טפחים ולמעלה.

ע"ג ג', סובר דברי המקריה מה שהתיר נעירונ גס אף אכן נכנס
ואכן יולא נקנים שמהלכים ואכן הכוונה נריטנ"ל
בהנחתו של המקריה ומייסד ק' המקריה למה נצוה"פ דעירובין חנו
חיינ נמוחה והשגות רבות שם על המקריה.

ע"ג ד', ומש"כ המקריה נעירונ היכא דפני הכותל שוה ורח
דמיון משום נצוה"פ ואפי' לעמוד מהכותל כ"כ כ"כ
הוכחה זו מוחה דהתם הא ליכא עמוד הנולט מש"כ נכותל שוה
רח מזה הסגרה י"ל דכותל שוה עדיף מפתחי שמוח ורש"י נמנחות
רבותא קמ"ל ונעירובין משמע דדוקא כה"ג פסול אצל נכותל שוה
ידון משום נצוה"פ והריטנ"ל נעירובין מודה הוא דאכן נכנס ואכן
יולא לא הו נצוה"פ ואפי' נכותל שוה פוסל וסרה הרחיה הרצויה
של השע"ז דגם המתיר צירוד דסובר דכותל שוה פטור ליכ"כ כ"כ
היכא דאכן נכנס ואכן יולא ומלי דהקשה על הש"ע דפסק כחתי
הלשונות דרש"י נהא דלון לו תקרה לק"מ דללישנא נתרח דרש"י
דלון לו תקרה אין הנית מקורה מפרש לית ליה שקפי אפוקיה עליונה
והדבר פשוט דאס אין לו תקרה פטור כ"כ אס אין לו מוחות דחתי
נאורייתא נהד"ל.

ע"ג ה', ומש"כ השע"ז דהרש"י כה"ג דלון נצוה"פ משלים שיעור
דופן נסוכה ליחא דהרש"י כתב להדיא נפיק דסוכה
דהשגת הוא מדברקן היכא דעשה נצוה"פ ולהר"ן אכתי הוא דאורייתא
דלון נצוה"פ משלים שיעור דופן נסוכה וכח"ס הנ"ל נר"ל נרס
דלחתי מוכח מהוכחת הר"ן דלון נצוה"פ משלים שיעור דופן סוכה
מדברקן חנוס הוכחת הר"ן אינה מוכרחת ולהתוס' נמנחות והרש"י
נני מוחה הנרייתא דפנות הללו שרינה נהם פתחים וחלונות כ"כ
מיירי נסוכה נענין שיהא נה עמוד מרוצה עה"פ ונפיק דסוכה (ז').
קמ"י ויחירה שנת על סוכה כ"כ דנסוכה לא נע, עמוד מרוצה עה"פ
ו"ל דהו דחקו לרש"י לפרש דהא דמכסיד נסוכה פרוק מוחה
זהו דוקא עם הצירוף דחתי כתלים הפירות ונהי כתלים כהלכתן
מחוד מרוצה על הפרק, וזהו מיירי הנרייתא דפיק דעירובין, נילור
הירושלמי דפיק דסוכה וחני כן שמים כהלכתן כ"כ נילור למש"כ
ה"ה הנה נני מפרש"י והרש"י נר"ל דנסוכה כשיהא אפי' אין
נצורה הכסר סוכה כ"כ וסרה טענת הר"ן מלי קולא דדוקא שלישיית
דשליש דשנת, נדפוס ג' לא נעין אלא טפח נמוס אחד מש"כ נצורה
שם דפנות גס נצוה"פ חנוי מחיר עד דליכא דופן של ד' טפחים וזה
ה"ה מלי דקשה לפוס סגרה נצרייתא דהנרייתא מיירי נסוכה
נצורה וטור ת"י לזה, גס מלי דהוכיח נדפנות סוכה לא מפרשין
שיעור ז' ע"י הטורפות דל"כ למה נדך פס ד' ניוח הא יכול לעשות
פס ג"ט פחות מני סמוך לדופן כ"כ והלחמא דלק"מ כח"ס התניא
רס"י תר"ל דהא דמהני קנה קנה נפתח מני זהו נדך דפנות אצל
כשעשה ג' דפנות נעני שנים שלימות דעירובין ג' נטפה נצוה"פ ויחייב
שיטת ר"י, וליחא מלי דהגלדי השע"ז נעמחא דלא הנית הרש"י
והטור הא דפיתח שמוח.

ע"ג ו', והמסכני הנ"ל לפסול קנה עקום מהא דכיפה נעירובין
(י"א): דענינא שהוא עקום חנו נחשב למשקוף ומוכח
מה דליו נדך לינע נצתי שע"ז דהא דכל ש"ס נחללו ד' אשילו מחליל
מן הארץ הוויין מוחות מעליא וחמירי נחשב למשקוף נעת שאין נחללה
ד' ואלו חנו כ"כ למשקוף וכן מוצא נרש"י שנת (ט'). ונעל כרחק
מוכרחים לנדר את המשקוף העליון שיהא יסרה ורחנה ד' אף על פי
אלינה טענת נרגליה דליו נדך לינע והרש"י משנת לוח רש"י דהתם
נענין שיהא עוני רוחם ההלל נפנים נחשבו ד' טפחים ואין זה ענין
לדון משקוף כלל דגם נמוחה ומשקוף דקים כהוט כל שחוקים לסגול
דלח של ק"ה הו נצרת הפתח להחמיר נמוחה ויפסל עוד נזה נילור
להלבוש סימן רפ"ז, נילור לדברי הנצור הנולה והט"ז שכתבו לתרן

81 211

ענף ה. ולמעשה חקרתי דעידות הגדולות באנגליה ובאמריקה הנה באמצע הרחוב כמעט אין הולכים בלילה רגלי מלך סכנה דחוקה מהעונדים ונוסעים בעגלות האלקטרי וכו' והולכים בלילה הרחוב שקרא בשם (פום-באסה) חמשה גם אם ימנעו לזרז הפתח לא יסתום לגמרי ונשיע סימן שסג סעיף ליד דלדל לזרז של לשוק פתח רחב כו' ונחידושי הגרעקיה כחן דלדל מונן קעמל כו' ונספר תפארת שמואל על הרד"ש הגיה לרצה לא זעל ונצרת הפתח לעולם לא יתנבל אפילו אם אינם הולכים שם, וכן בלעז נחשנות נרית אברהם ורד"ש בתי גליש כחן דלדל הת"ש יצא ומלך דעטן שם מדברי הר"ן אינו טענה ובתי ר"ח א"י הוצא ת"ר הר"ש לזרז הפתח אי מתינה ממש, אינרל דכהיום זכינו לסי ל"י הגדול מקור דברי הג"א, ומוכרח שם לזכור כלן ט"ס והת"ש גם הנח"ש לא היה לפניהם סי' הא"י ונסי' מ"ב אין משנתו גדולה נזה, ומנאר שיטת הג"א ומנאר דליכא הרצה סגרות להקל וגם להנ"ת וע"ז היכא דמתחלה נתקן שיהיה כך לא היו פרה והפ"ח והק"נ ונסי' ג"ח השינו על זה ת"י לזה ומכל הלין טעמא דלדל דלס העמיד שם ליד כשר לכרע ואם הוא כן נשי' הגדלים נמתי' ללורכו אינו מנתי' אפילו אם מעמיד לדיס ללד הנתיס כהוראת הד"א דכא הו' מנתי' מופלג לנמרי ולר"ך זורז הפתח מלד אחר, ולדינא בקצרה מונה שם שבעה דינים למעשה.

סימן מ"ז

שאלת. צורת הפתח שעומדים הקנים בתוך חצר לפנים מכותלי הסבוי דפליגי בזה האחרונים הא"י יש לפסוק הדין למעשה

ענף א. נרש"י ר"ש עירובין ובריוה נתקנתא דלדי לו קורה דלחור הכירא דלא ליתי למישרי רשות הרבים והק' נחידושי הגרעקיה והא' לתי' משום מחילה, ואמנם הרמב"ם וטור סימן שס"ג כתבו דלס הוא גבוה יותר מתי' אמות אין לו תקנה בלתי קורה והק' הנ"י בלתי כ"ל והג"ה ת"י דנפ"ת אם העמיד הלחי אלל עוני הכותל מתחון ושוה מנפנים אלל דגובה (כ"ל נפנים) יותר מן הכותל למעלה מעשרים אמה ולסם הוא גרדא כו' ואף גם דברי רש"י ת"ש ונצרת הפתח סוגר הג"ה דכה"ג כשר ותי' נזה ק"י ר"ח בתוספות (י"א) ד"ה יצפאל, והישועות יקצו פליג וסוגר דנצרת הפתח נתי' נשי' הכירא קלת והי"ט טעמא דרבינו חס' דלא נישא להו לומר ככ"ת, ואולי י"ל דרבינו חס' לטעמו אינו דלתי העומד מחליו לא היו לתי וס"ל דנציען בלתיס הכירא טונא משום הכי ס"ל דסם נצרת הפתח נשי' הכירא קלת, ולא לדין והעיקר דנצ"ה להנכה דנצרת הפתח לא נציען הכירא כלל וכן מנאר נשי'ת הגאון רבי אליהו מזרחי (סימן כ"ה) ולהר"ם והג"ה י"ש להכשיר נצרת הפתח שעומדים הקנים לפניס מכותלי החצר, ולדבריו סרה רד"ת הנכור שור לנמרי דר"ת לטעמו אינו.

ענף ב. המקוה כתב לפסול מטעמא דניחא כחלן דמליא דמי, ובתי' מהרש"ם (פ"א סימן ר"ז) הרב השואל והמשיב תמהו על זה דנחשנר שז"ט מקורה לא אחרין נישא כחלן דמליא דמי, ת"י לזה מנטיין (ע"ט) דנצ"א אינו סוגר כרז ושמואל, אינרל דלחתי ליכא ישועה דכא קיימא לן כרננן דפלגיא אדריי ולרב ושמואל יאהי ההלכה דסם נצרות היחיד לא אחרין נישא כחלן דמליא דמי וכ"כ להדיא נחידושי המלרי ומקור דלדרי המקוה מהא דלר"ה נעץ קנה נצרות היחיד כו' ובתוספות פרק קמח דשנ"ת (ד) ד"ה אחר א"י דטעמא דר"ה משום דניחא כחלן דמליא דמי חורו אפילו בשז"ט מקורה גם נשי' הזורק (נ"ט) כיון דעשאו נצרות היחיד כחלן דמלי דמלי, קושיא עומה מרז על רב דרב דלחור נשי' הזורק דמי' ס"ל דסם נצרות מקורה כחלן דמליא דמי' ורב ושמואל דלחרי תרווייהו לא חיי' רבי אלל נצרות היחיד מקורה ולא בשז"ט מקורה, ועוד דהא מסתמא ס"ל דהילכתא כחכמים גם בלא זה קשה לעולא ור"י יוסק נהא דפרק הזורק וכו' אחרו לשמעתא כרזי ונצ"י רננן רש"י וקנת הנאונים ז"ל וכן הוא דעת הרמב"ן ורש"י התא נה"מ פ"ד משנת לחלן נזה ב"ן עקירה להנכה לענין מקום ד' ואם כן י"ל דהתוספות שכתבו דטעמא דר"ה משום דניחא כחלן דמליא דמי זהו הכל לענין הנכה לחוד ונזה מיירי הסוגיא דפרק הזורק ונזה ס"ל לעולא ורב ור"י דלחריקן כחלן דמליא דמי' גם נשז"ט מקורה והא' דרב ושמואל דלחרי תרווייהו כו' מיירי לענין עקירה (נצורה ד' קודם סוף הדף מחסורו לנות טעות הדפוס, וז"ל שסופו לנות), ומעשה קמו דברי המקוה, ינאר דלהתסקנא נצרת הזורק דמי' מקור דלאחרים עושה מחילה כו' אי לחינן לסגרא כחלן דמליא פלוגתא הראשונים הוא להתוספות כן הוא ועי' ירושלמי פרק חלון הלכה ג' ולהר"ענ"א נציעון

סימן מ"ח

שאלת. קנים של צורת הפתח אם עומדים ה"ן להלל הסבוי נמי שרי או לא

המנהג. הפסול דליון מדקדקין להעמיד הקנים של זורז הפתח דוקא תוך חלל המנזר, ומפרש אחד כתב לפסול נזה, והנני לנאר.

ענף א. נציעון (כ"ד) היה רחצה כו' ובתוספות הק"י קושיא על פירש"י ונחידושי הרש"א והרמב"ם תירט ג' קושיא ומלך לא ונספר נה"ע כתב לתוך קושיא זו והעלה דכשהנצרת הפתח עומד תוך לחלל הוא רק כמלך כותלי המנזר וקנה ע"ז וכן כלן זורז הפתח ח"ה דנר מזה ולפטר להניא דלח' לזה מהא דכתב הע"ש והל"ך דין הטו"ש עי' סימן שס"ג סעיף י"ד דלס נען שתי ישיבות נקרקע סמוך לכותלי המנזר מזה ומזה מנצח והר"ה הקורה עליהם כשר מטעם לתי, ולא הזכירו דהוי זורז הפתח ח"ה דלח"ה דכשר רק דכוונתם דלפילו היכא דנתן הקורה ב"ן הקנים שהנצרות דלח"ה נשי' א"י פסול לזורז הפתח ועוד דעיקר דנצ"ה נה"ע אינם לפי מנהג הקדמונים ואם כן י"ל דהע"ש והל"ך לפוס שיטת הרמ"א אלל ליישנ נזה שינוי לשון הגמרא ליכא למיירי דרש"י ס"ל כמנהג הקדמונים כמ"ש להדיא הרמב"ם ג"י פתח שז"ט קושיא לשיטה זו מלך קלחור א"י לענין ליה זורז הפתח אחר נמלי צ"י ליה הא אינו נר"ך להעמיד קנים כלל וא"י הא סוגר לתי העומד חליו הוי לתי חס' כן כ"ש דכותלי המנזר מהני ולפטר לפרש דהא דקלחור אחר נמלי ושי"ן ליה זהו משום הגובה יהיה הדקה וסרה הקושיא דהיה להם לשעות זורז הפתח תוך לחלל השביל.

ענף ב. ג"ה יתיישב הסוגיא להתה"ד לזורז הפתח מהני גם מסידי טחוי נכותל ונסי' נה"ע כתב דמסוגיא זו רד"ה לה"ט ודלל כמותו מורה ענה לרשום נכותל נקריד, ולע"ז זה ליתא דנליטת שני משה"י יתכן דזה פחות משיעור לתי דהוא כעובי אצבע רוחב חגול במקום רחבו, ועוד לתי אחר דהעיקר דנצ"ה המורה והט"י לא היה לפניו סי' התשנ"ן (י"ד סימן ל"ד) שכתב דנפקירה ענה סגיא והכי נמי נקריד פשיטא דהוי בליטה כמו ד"ו על הנייר והט"י שהניא מתה"ד שיהא ע"ז כחוט הסרגל תמוה דזהו רק בלתי ולא נצרת הפתח, לשון השכנה"ג מנומנס, ועוד דיסוד טעמא דהתה"ד משום דכל היכא דנקטו חכמים שיעורא הוא דוקא גם היכא דנקטו לשון אפילו והפסקינו עליו דנותנו הראשונים וגם נצנ"ס צ"קין נזה, ת"י לקי מהר"ק נצורה קכ"ב על מהר"ם מרוטנבורק מהירושלמי פרק קמח דמגילה נידושלמי מוכח כהר"ע"ש ולא כהתשנ"ן ד"ס סי' ר"ז ונצ"ן לתי הרמב"ם והנ"י הפסקו דסגי נכ"ש י"ל דס"ל

הכי והוא לפוס מלי דקיימל כחיי נחמל מני כמי ריש סי יי וזה
הנורו טעם להשטח הרמון דניא דחמיר נפתח דלקרנא אך יל
זהו רק אם מנינו נגמל דכחלי נונל לא ענדי פתחא ונס נזה
נרין עיון היכל דנשתה דלא וכולי עלמא ענדי פתחא כחלי נונל
מדוע לא נחמר דהוי פתח ויתחיי נחמל זהו יסוד סגרת המוספית
שנת ונעל החניא זיל נדון גג המפסיק, נשוי אהיי כחל דלעשות
כולה פתחים או סמוכים זה לזה לא חמירין וזה דבר חדש נלי יסוד
ונחמל ורבותיו הראשונים זיל ונכמה עירות גדולות נרופים רחמי
שהיו עושים נורת הפתח נחוט נרזל על עמודים גבוהים ומקופים את
העיר נזה דליכא הרנה נורת הפתח זה אחר זה ולין אדם פונה פה
ומלפנף נעולם (ומשיכ נס חק) נכונת אהיי ליט אמת) והכי
נמי נדון הפתח אין לחוש וכן כתוב נישועיק דנעירו נהנו כן נס נמי
חיס כחש שחל נעירו כן מימי הנחן רי משולם זיל אלא שניה הנחן
זיל לכרוך עליו עוד קנה למעלה, וחתה על זה ויפלט נכונת נפרק
קמל (טי) מני שרש נחמים פחות מדי נחט למחלוקת רשנא ורנא
נסי נחמיע, הקי הא הוי מדינה שהגדים נוקעין ותי זהו אם ליט
מחונר אל הכותל רחיה לזה משנת (קח) ולתי שפיר הא הנחן
ריש דכין דהקנה היה מחונר לכותל אין חשש נגדים נוקעין, נרס
מכל הסופקים ליט נראה חלוק זה דעכנת הכותל לא מחני מידי כמו
דאם היו מעמידין שומר שלא יצא נדים נקוע וליישן קי נחמיע חמיה
דליכא מקום לחקור הלי נחי מחני אם חמירין זהו ההלכה דהוי כל
הדוק כפסוק נזה או דכך ההלכה דנס נחמל מני, ועין נחוספות
ישנים (יג) ופשיטא מנ הקאזיא הגיל דהוי כלל כולו פסוק וסרה
קי נחמיע, תי אחר לקי נחמיע, בשורה רביעית קודם סוף הדרק
נשמם שורה, וציל להחמיר בכהאי גוונא שהוא מן הצד ולא
למעלה עיין מציא סי תקיב סעק מ וסמי תרלב ב ותי חצ
סי גס ובספרי שות ביא קמא סי סי ואינו משתמש בו—
והדרק קי חסיד מנדרי הרחם (כלל ונפנים, נדפס הרחם, והוא
הסיד) הרחם לא הורה כן לעיכונא רק מהיות טונ וגס מה שניה
רי משולם זיל נס כן לא לעיכונא היה מלי דמסיק חסיד דאם הקנה
העליו למעלה מני נמי שיהיה הקנים עומדים דוקא נחוך חלל המנוי
כיכ גס הישועיק והצית פסק דלא נעין הכירא מידי נגורת הפתח
והחסיד לא ראה דבריו וגס נתי הרחם סוגר כוחיה.

ענף ו. נכלל דהלכה כדברי המיקל נעירונ להריטנא והריטנא
דוקא נהנת עירונ ולא נחמית והרחם נפי עושן
פסין נסס מהרם מחספה נזה וגס דלחל הא כלל הוא דוקא נחמל
ולא נחמירי ומסיק נסס מהרם דדיק מדברי ריש להקל גס נחמית
נחמירי, וקשה מהל דפסק כרנ נחמית הניכרות וזיל דחמית
דירין חמיר כחש נמרדכי ונחמירי, ועין נילור הרחם סימן גס
דהרמנים סוגר דדוקא נחמל, והרמנים נפיי משנת פסק
אין מנערפין נשיירה והבי הקי למה נקט האציעל לחמירא וציל
פרק קמל הלי מ נשיק הקשה על הגי הא זהו נחמית נג
מהרם סוגר ולין חלוק חיו לא מידי, דהרמנים ליט סוגר כן
כחש הרחם, וחמנס לעין ספיקא דידעא דברי הגי נכונים חלחל
להקל גס נחמית כעירונ (הי מ) ועין (ג) והילכתא נעין
לקולא וקינ פרק קמל נרחש סימן כינ וכן כתב הגי נחשן חג
ליה נשאל נזה ומשע דסוגר כדעת מהרם הגיל וכיפ נס שנת
שלמה ונחמיר סימן ליה ומנדרי התשנן מנחור דנס נפוסקים אחר
דהלכה כדברי המיקל נעירונ וכן מתנחל מהגי נחשנת אהקת רוב
סימן מיי וכיכ נסי זליא הספרי ומונח ד דינים להלכה למעשה

סימן יז

צורת הפתח שנעשה לדבר אחר כגון חומי
המלענראם או חומי האלקספרי
קארם אי רשאי לסמוך עליהם לצורת הפתח להחיר
מלמול בשבת

מחיצה העומדת מחלילה הוי מחיצה לכולל עלמא והכי נמי נגורת
הפתח כחש השנני ותי נחשף אך אם הנורת הפתח
נעשה נשניל דבר אחר אלי נרע

נעירונ (ע"ת) הסגרה כיון דלאחרים עושה מחיצה וכל הכותל
נעשה רשות היחיד ועושה הכרמית רשות היחיד להכי נעל כל הכותל
וגס הכותל אל הרשות היחיד וגס ההימ פיד משנת דין טי סיל
להריטנא וסתומת הטוע ענין שמה הוא להריטנא ורשנא וסרה
קי התום שנת וליחמיתמיה להתום שנת שטת הרשנא והריטנא
וכוחייהו קיימל לן דהוי להחמיר נחמירייתא והחוספות דניחל להו
לפרש טעמא דריה נענן קנה נרשות היחיד חורק ונח עיג אפילו מחל
אמה חייב משום דניחל כחלן דמליא זולי לטעמיהו נפרק הזורק
ונעירונ והחוספות כתבו רק ושחל, ולא לדבר נרור וזהו דחור
רי גיל אומר היה ריש כל מקום שחתה מולא נר רשות וכן רשות
אחת כגון עמוד נרשות היחיד הנה נעירונ (פ"ט) כתב להריטנא
דעמוד שחל נגית מקורה לא דמי לתל נרשות הרנים שליט מקורה
כו והיה אפשר לחלק משום דנגית כחלן דמליא דמי וזיל להריטנא
מילן דרשי לטעמיה נהל דלאחרים עושה מחיצה סוגר כחוספות
אם כן גס נשליט מקורה כמו נחמר חמירין כחלן דמליא דמי ונחוספות
נעין הגיל דהקשו למה נקט המקל נני דחירי נרשות היחיד מקורה
דניחל כחלן דמליא דמי כר, וקשה הא הנחמל קאי גס לעולא ורי
דסיל גס נרשות היחיד שליט מקורה חמירין כחלן דמליא דמי וזיל
דהחוספות נעין זולי כשיטת הרשנא וריטנא ודלא כחוספות
נשנת ועירונ הגיל ונירזלמלי פרק קמל דשנת נפיקא דשניהם
פטורים רני ענדי מחלית כחמלן, ונריש פרק חולין נעון קומי
רני אלא כר ונקיע דסיל דגית ונחל שון ולא חמירין ניהל כחלן
דמליא דמי וזיל דזהו משום דמחלית כחמלן וננלי (ע"ה) נעיה
מיכה רני אלא מריג כר זהו דמחמק לריג וליה סיל דנס נגית
ליה כחלן דמליא דמי ולפיי קי החוספות נעין הגיל על רני אלא
לא קשיא מידי, והעולה דסגרת המקורה תליא נפלתא דרשונים
ונעירונ חית לן לחל לקולא כמו שצור.

ענף ג. ועוד נדנים נג דהנה נריש חלון דחן חלון שני שתי
חלירות ונחמל מייט ניהל כחלן דמליא דמי וקשה
הא זהו כרני ויש לישן נגי אופנים או דסיל כרנא נעין (ע"ט)
או דלענין עירונ הלכה כדברי המיקל, קושיא גס נריש חלון מלי
פריד רנל לריג נחמירייתא דאדל לי חלון כר תקשה לנפשיה, תי
לזה דלרנל קשה מייט סחים רני נחמיתין דחלון שני שני חלירות
למעלה מעשרה מערבין שנים דוקא והא נעירונ אפילו נחמר הוי כחליל
דמי וחוכרה דלא תליא נפלתא דרני ורנן, הגלי נסחפק אי
תקרה גורם או רשות הנית גורם ולפנינו כהיום נפרח מפרש
דחקרה גורם, ולנעירונ מוכרח דחליל גס נחמירי ותי שפיר,
הרמנים נהי עירונ פיו דין ח כתב ורנן שיהא הוא ועירונ נחמל
כר ונספר חל כחל נלחר שיטת הריף והרמנים והרנה מטעמיהו
לאו מידי הם, דברי המקור הוא לפוס שיטת דחל ונחל דכותלי
המני והגנים חנים עולים נחמק הקנים ולפוס מלי דעירונ לחק
שיטת הקדמונים ליכא למחלל מידי.

ענף ד. הפתח אסור נקיים שהעמידם נחוך חור ולא חתי עלה
מטעם המקור רק משום דנעין שיהא החזות נגלי
ולא מכוסים ודבריו נרנס לפוס שיטת מנה הקדמונים כחש נעין
יינ ענף גי ולפיי הני חרתי אי אפשר להקל כחלן דחמירי הא
שלא כהנון אך פסק הפתח נגי על ד רחיות והם חנים רחיות כלל
ואם כן אפשר להכשיר נעירונ אחד הכותל נחמקס קנה וקנה השנית
מחלית נורת הפתח עומד הקנה מכוסה ולא הוי חרתי דחמירי אך
אחיי י לזון נדון זה דקנה מכוסה מנ הרחם הדי של הפתח דנניה
על סגרה וטענה ולין דרך לעשות נורת הפתח נכהלי נונל שיהא
החזות מכוסים ולא ענדי לינשי פתחא נכהלי נונל זהו סגרת הטע
נדון הג המפסיק, וסרה טענה החוספות שנת ונעל חמירי זיל ואם
כן הרי ייל דנס להרחם והצית דסיל נורת הפתח לא נמי הכירא
כלל פסול מטעמא דלא ענדי לינשי פתחא כהי.

ענף ה. יחל דכללל הגיל דלא ענדי לינשי פתחא הוא מפורק
דחמיתא לפי העת והזמן מעיר לעיר ומחמיר למדינה
ופתח שיחל לפרח פתח חרי הרי דהי עושים כן ומכל מקום הוי
פסול מטעמא דלא הוי פתח ורק חסס כתב נחורה להדיא חזות וליכא
נלי חקוק, ולהחוספות וריטנא ורחש (נפתחא דלקרנא) כל היכל
דלא ענדי אם עשה נטלה דעתו וזלי רשי נפתחא דלקרנא ליט סוגר

ענף א. יפלא לי איכא פשיטות מדברי הערש והאיר סימן
שמינן סעיף י"ד ודח' דלפי בקורה שניהם מין אחד
דשניהם נשי הכירא וסרה נזה קי' התשנה נרורה הנחתי סימן ט"ו
עקף ד' דלנורת הפתח פסול דנעשה לדבר אחר. ראייה לזה מתוספת
(י"א) דיה איפכא, דרבינו חס' דסובר דלחי נשי הכירא טובא סובר
דגם נלורת הפתח נשי הכירא נמקנת והילכך לא הוי כמכין לדבר
אחר אלל לדין שפיר י"ל דנעשה דהערש והאיר הוא כחש"כ, אך
דחיה להם לנאר דתחם ולהשמיטתו הוי חידושא, נבי קנין דנשי כוונה ולי
נזה פלטרוין נכסין הגר ואחר העמוד דלתות להרמיה לא קנה הוי
נכנסה ורבינו יצ'עיה והרש"א פליגי, ומתרי"ט תמה על הרמיה דהרי
מתעסק בוכיה הוא, והכי נמי נבי לורת הפתח מתעסק נכבשר
טלטול תי' לשענת מהרי"ט להרמיה קנין הנגה דרנן ור"י והרש"א
ס"ל דהוי דאורייתא או דלא קיימא לן כהאי חידושא כיון דנפל גלי
דעתיה דנפילה כר' תי' לקי' התוספות נבייה (ל"ט) וכ"ש נלורת
הפתח אחי שפיר.

ענף ב. כוונה נלורת הפתח לדבר חול פשיטא דאיתו שכל
נסוכה (י"ט) הוילי ולגוילי ענידי ולנריל לא ענידי תחת
לא קח"ל ופירש"י לנריל כר', ונתוספות הקשו דמתניתין שמינן
לה תי' לזה דמחילות ניה הוא ענין חול' דלא נשי כוונה מה שזין כן
היכא דהכותל נעשה מעיקרא לשם מטה אפילו לבית הלל דמכשרי
סוכה יסנה מכל מקום מטה איתו דומה לדבר חול' ונר"א שם (סימן
ל"ה) ובק"ג (לוח קל"ג), ליבאל דהאילי משמע כהרש"א, נבי' שנלי
הלקט השלם נשמת מלת הוילי, ונפרש"ה ור"ן התחילו נדפנות וסיימו
נלל, תי' לזה, הק"ג כתב דלא פליגי אחריו אדעולא דלא פליגי
אמתניתין, מה תמורה דמוכר דליכא חידושא נדעולא, ונירש"למי
ס' ופירק קמא דעירובין סוף סכך איתו מילי נסוכה, ולהפ"ה זהו
אחריו הקנים ואלו פליגי על התשנה וע"כ כריש"א, או כחש"כ לייבאל
קי' התוספות, עיין סימן י"ב ענף ו', ועיין מנ"א סימן תרכ"א
סעיף ג', ונרש"י שם (י"ט) ד"ה דמחילות וסגנה פלטה קולמסו
דק"ג דהגיה נמנ"א, מחילות נלורת הפתח אולי כמו מחילות פי
תקרה יורד וסותם דאמרינן נג' דורק לגוילי הויא מחילה ולא לנריל
ומהירושלמי נראה נלורת הפתח העשוי לדבר אחר הוי פסול מעמיה
כל הירושלמי נפרק קמא דעירובין ומנאר ומפלפל שם טובא.

ענף ג. הר"ן חקר אי לורת הפתח מחיר נשתי' דפנות של סוכה להשליש
שיעור דופן ומסיק דדופן סוכה מחיר נזה מדופן שנת
והרש"א ס"ל נלורת הפתח נלחת מחיר נגם נסוכה ותמורה דלא
הוכיח נזה הירושלמי דמפורש אר"י דפיהא מללת נסוכה וי"ל
דהירושלמי חירי דדופן ג' וכן הנין המנ"א נסמין תר"ל דלא כהש"ה
והירושלמי נטעמו דהטפה קו' מדרנן דלא כשיטת התוספות נפרק
קמא דסוכה (ז'): ועוד שני תירוצים לזה והפמ"ג כתב דהירושלמי
חירי' זלזין נוגע והנמי' נגדו נגם נלא זה קשה להפמ"ג הא דאמר
דסוף תקרה איתו מילי נגם מלי פריד ואין סוף תקרה מילי חסום
פיהא חניא מעונא דרי' יוכה הא י"ל דהתם היו נוגעים נודלי ומה

ענף ד. ינאר דליכא שיטה שלישית והוא שיטת הרש"ד נזה
דרחנה והריש"א כתב דאיתו מחזור מקור גדול לשיטה
זו מתניתין דריש עושין פסין ומהירושלמי שם עלו מחילתן מטלטלין
כר', ונחידושי הרש"א מפורש הטעם דאיתו מחזור משום דקשה
מעיר חדשה, ולכאורה קושיא זו הוא נגם להרמ"ם ויתרן גירסת
ר"ת שם נהיפך וכ"ה נירושלמי ואחי שפיר שיטת הרש"ד וינאר
הסוגיא לשיטת הרמ"ם ושיטת רש"י דקשה מהא דמקשה דמתניתין
על הא דרחנה ורבינו יצ'עיה יהונתן אולי נשיטת הרמ"ם והיא לזון
רש"י וינאר עוד דגם לרש"י איכא נוגה דכוונה הוא ענין המועיל
נהיקף לדירה אך מדברי רש"א וריש"א וטו"ע לא משמע הכי.

ענף ה. המנ"א כתב נגם התוספות נלורת הפתח מהני נזה
כמו מחילה ונמחית השקל כתב לרש"י מוכח דלא מהני,
והא ליתא, נתי' נטי"ש כתב דמתוספות נגם כן אין ראייה ומתמה על
שיטת רש"י ולא קשיא מידי לרש"י נגם מלי דטען נשיטת התוספות
לאו מידי הוא דראיית המנ"א נרורה, ודברי הנטי"ש תמוהים ואיך
שיהיה מתוספות איכא ראייה רק נלורת הפתח מהני לגוילי ואם מהני
נגם לנריל לריבין אטו להרש"א ורמ"א והגר"א נסמין תר"ל דסוף
סכך מילי אך אחתי נחומי טילעגראף והאלעקטערי קארם י' לזון
דליכא לחלק דאחי הא דהרש"א ורמ"א דהקנים שמהלדים הועמזו
לכך להכי אין לחוש נקנה העליון ותלי נפלוגתת הנ"ה והישוע"ה
סימן שמינן והגאון המורד סובר כנ"ה דלא אמרינן דהעיקר נלורת
הפתח הם הקנים שמהלדים.

ענף ו. ולינאר עיקר דלזין לחוש נזה שנעשה נכוונה לר"א וכפסק
הנטי"ש ואף דראיותיו לית נזה משאל אלל מילתא
דמסתגרא הוא כהמקלים ונפרט אחר שהעיד דרוב מנין וננין המה
ולדברינו נסמין ט"ז הלכה כדברי ההיקל נעירות הוא נגם נמחיות
ונפסקים ויפלא נזה דמנחות (ל"ג): אכסדרה כר' ונחומי טעלעגראף
והאלעקטערי קארם ליכא כוונה להיפך ומונח חסדשה דינים.

מליק במ"ד.

הוצאת והוצאת לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"א